

XI.

LÄÄKINTÖLAITOS.

UUSI JAKSO 31.

LÄÄKINTÖHALLITUKSEN KERTOMUS

VUODELTA 1914.

MEDICINALVERKET.

NY FÖLJD 31.

MEDICINALSTYRELSENS BERÄTTELSE

FÖR ÅR 1914.

HELSINKI, 1916.
KEISARILLISEN SENAATIN KIRJAPAINOSSA.

Sisällysluettelo — Innehållsförteckning.

	Pag.
I. Lääkintöhallitus --- Medicinalstyrelsen	Refer. v. t. Lääk. neuv. Rob. Elmgren -- 1.
II. Yleinen terveyden ja sairaanhoito — Allmänna hälso- och sjukvården.	
A. Otteita piiri-, alue- ja kunnanlääkärin vuosikertomuksista — Utdrag ur provincial-, distrikts- och kommunalläkarenes årsberättelser	» » » » N. J. Arppe ja Lääk. neuv. A. Koskimies — 8.
B. Otteita kaupunkien terveydenhoitolautakuntien kertomuksista vuodelta 1914. — Utdrag ur de af städernas hälsovårdsnämnder afgifna berättelserna för år 1914.....	» v. t. Lääk. neuv. N. J. Arppe — 123.
C. Kunnanlääkärilaitos	» » » » Rob. Elmgren — 182.
III. Suojelusrokottaminen — Skyddskoppymplingen	» » » » N. J. Arppe — 183.
IV. Sairashoitolaitos — Sjukvårdsinrättningarna.	
Valtion sairashoitolaitokset	» Lääk. neuv. G. R. Idman — 203.
Yleisten sairashuoneitten lasaretti-osastot	» » » » » — 219.
Veneeristen tautien osastot ja ylimääräiset sairashuoneet	» » » » » — 310.
Lapsenpäästölaitokset	» v. t. Lääk. neuv. Rob. Elmgren — 322.
Mielisairaslaitokset	» Lääk. neuv. G. R. Idman — 223.
Valtion väliaikainen serumlaboratorio	» » » » » — 341.
Kuntien sairastuvat	» v. t. Lääk. neuv. Rob. Elmgren — 343.
Kertomus Takaharjun parantolan toiminnasta	» » » » » — 350.
Ärsberättelse från Nummela sanatorium	» » » » » — 359.
Ärsberättelse från hemmet för fallandesjuka i Räckhals	» » » » » — 369.

	Pag.
Kuopion Langettavatautisten hoi-	
toyhdistyksen vuosikertomus ... Refer. v. t. Lääk. neuv. Rob. Elmgren	— 370.
Föreningens »Sanatorium för skro-	
fulösa barn» årsberättelse	» » » » » » — 373.
Terveyslähde- ja kylpylaitokset —	
Brunns- och badanstalter.	» » » » » N. J. Arppe — 379.
Kertomus Suomen Voimistelu- ja	
Urheiluliiton toiminnasta	» » » » » » » — 382.
Kertomus Suomen Kansanomaisen	
Hieromaopiston toiminnasta lu-	
kuvuotena 1914—1915.....	» » » » » » » — 383.
V. Kätilölaitos	» » » » » Rob. Elmgren — 384.
VI. Oikeuslääkeopilliset toimitukset ..	» » » » » N. J. Arppe — 387.
VII. Apteekkilaitos	» Assessori Hj. Fellman — 398.
VIII. Veterinärväsändet.....	» Assessor Frih. O. von Hellens — 418.
Taulu-Liitteitä — Tabell-Bilagor.....	— I.
Tulirokon, kurkkumädän ja kuristustaudin levenemistä Suomessa v. 1914 osoittavat	
kartat. — Kartor utvisande utbredning af skarlakansfeber, halsröta och strypsjuka i	
Finland år 1914.	

Table des matières.

	Pag.
I. Le Conseil supérieur de l'adminis- tration médicale de Finlande.... Rapp. Mr. Rob. Elmgren	— 1.
II. Hygiène publique et traitement des malades.	
A. Extrait des annuaires des médecins provinciaux, des médecins d'arron- dissement et des médecins com- munaux	» » N. J. Arppe et Mr. A. Koski- mies — 8.
B. Extrait des rapports des Conseils de santé municipaux en 1914	» » N. J. Arppe — 123.
C. Institution des médecins communaux	» » Rob. Elmgren — 182.
III. Vaccination antivariolique	» » N. J. Arppe — 183.
IV. Etablissements pour les malades.	
Hôpitaux de l'Etat	» » Gust. Rud. Idman — 203.
Hôpitaux publics: Service de lazaret	» » Le même — 219.
Services pour les maladies vénérien- nes hôpitaux surnuméraires pour maladies vénériennes	» » " " — 310.
Maternités	» » Rob. Elmgren — 322.
Hospices d'aliénés	» » Gust. Rud. Idman — 323.
Laboratoire de Serum provisoire de l'Etat	» » Le même — 341.
Hôpitaux des communes	» » Rob. Elmgren — 343.
Annuaire du sanatorium de Taka- harju	» » Le même — 350.
Annuaire du sanatorium de Nummela	» » " " — 359.
Annuaire du sanatorium pour les épileptiques à Räckhals	» » " " — 369.
Annuaire de la Société de secours pour les épileptiques à Kuopio..	» » " " — 370.
Annuaire du Sanatorium pour les en- fants scrophuleux	» » " " — 373.
Etablissements de bains et d'eaux ..	» » N. J. Arppe — 379.

L'activité public de la Société pour gymnastique et sport en Finlande Rapp. Mr. N. J. Arppe	Pag. — 382.
Rapport sur les travaux dans l'étab- lissement d'instruction de massa- ge «Suomen Kansanomaisen Hie- romaopisto»..... » » Le même	— 383.
V. Service des sagesfemmes..... » » Rob. Elmgren	— 384.
VI. Médecine légale ..... » » N. J. Arppe	— 387.
VII. Pharmacie ..... » » Hj. Fellman	— 398.
VIII. Institution vétérinaire ..... » » le Baron O. von Hellens	— 418.
Suppléments des tables	— I.
Cartes, montrant la distribution de la scarlatine, la diphtérie et du croup en Finlande pendant l'année 1914.	

Täten saa Lääkintöhallitus syvimmässä alamaisuudessa Teidän Keisarilliselle Majesteetillenne jättää kertomuksen Lääkintölaitoksesta Suomessa vuodelta 1914.

Härmed får Medicinalstyrelsen i djupaste underdånighet till Eders Kejsersliga Majestät öfverlämna berättelse om Medicinalverket i Finland för år 1914.

Taav. Laitinen.

N. J. Arppe.

v. t.

Rob. Elmgren.

v. t.

Hj. Fellman.

Herman Lavonius.

v. t.

O. von Hellens.

I. Lääkintöhallitus.

Lääkintöhallituksen jäsenten ja virkamiesten suhteen ovat seuraavat henkilömuutokset vuoden 1914 kuluessa tapahtuneet.

Lääkintöneuvos *Lars Wilhelm Fagerlundille* myönnettiin kesäkuun 16 päivänä ero virastaan, jota sen jälkeen on hoitanut piirilääkäri *Nils Jonathan Arppe*.

Apulaissihteeri *Fredrik Sigismund Nymanille* myönnettiin 17 päivänä helmikuuta ero virastaan ja hoiti virkaa sen jälkeen Senaatin ylim. kopisti *Kaarle Mikael Westergren*, joka 5 päivänä syyskuuta nimitettiin mainittuun virkaan.

Kanslisti *Klas Tegengrenille* myönnettiin tammikuun 9 päivänä ero virastaan.

Ylimääräisiksi lääkäreiksi Lääkintöhallitukseen nimitettiin:

Tammik. 20 p. Lääket. lis. *Thure Gustaf Grönlund*.
Helmik. 24 » » » *Emil Inberg*.
Toukok. 15 » » » *Otto Henrik Wellenius*.
Elok. 11 » Lääket. ja kirurgian tohtori *Emil Alfons Behse*.
Syysk. 8 » Lääket. lis. *August Bonde Grönroos*.
Lokak. 20 » » » *Suoma Helena Loimaranta*.

Ylimääräisen lääkärin virasta erosivat:

Toukok. 12 p. Lääket. lis. *Uno Väinö Telén*.
Syysk. 15 » » » *Emil Inberg*.
Elok. 5 » » » *Gustaf Ernst Svanljung*.

Lääkintöhallitus on vuoden kuluessa käsitellyt seuraavan määrän asioita:

a) *Kanslian puolella:*

Keisarillisen Senaatin kirjeitä ja remissejä	910
Eri virastojen ja viranomaisten kirjeitä	1,154

Alaistensa virkamiesten kirjeitä ja raportteja	8,818
Anomuksia	820
Ruumiinavauspöytäkirjoja	733
Meneviä ekspeditsioneja	5,843

b) *Kamarikonttoorin puolella:*

Tulleita kirjeitä	5,433
Meneviä ekspeditsioneja	6,087

Maan lääkäri- ja hammaslääkärikunnassa sekä maan lääkintölaitokseen kuuluvissa viroissa¹⁾ ovat seuraavat muutokset vuoden kuluessa sattuneet:

a) Nimityksiä ja määräyksiä.

1. *Piirilääkäriksi.*

Helmik.	17	p.	Lääket. ja kirurgian tohtori	<i>K. G. Kyrklund</i>	Tampereen piirin piirilääkäriksi.
Maalisk.	31	»	Lääket. lis.	<i>A. V. Svanberg</i>	Huittisten piirin piirilääkäriksi.
Toukok.	7	»	»	<i>F. O. A. Sahlberg</i>	Hämeenlinnan piirin piirilääkäriksi.
	8	»	»	<i>B. A. Henricsson</i>	Kuortaneen piirin piirilääkäriksi.
	26	»	»	<i>H. E. V. Holmström</i>	Ikaalisten piirin piirilääkäriksi.
Syysk.	17	»	»	<i>K. Niskanen</i>	Tohmajärven piirin piirilääkäriksi.
Jouluk.	8	»	»	<i>H. K. Holck</i>	Rovaniemen piirin piirilääkäriksi.

2. *Sairaalanlääkäriksi.*

Huhtik.	8	p.	Lääket ja kirurgian tohtori	<i>E. A. Therman</i>	Pitkäniemen keskuslaitoksen ylilääkäriksi.
Toukok.	8	»	Lääket. ja kirurgian tohtori	<i>B. Runeberg</i>	Helsingin yleisen sairaalan kirurgisen osaston alilääkäriksi.
Kesäk.	16	»	Lääket lis.	<i>F. L. Peterson</i>	Viipurin lääninsairaalan ensimmäiseksi alilääkäriksi.
Syysk.	1	»	»	<i>L. J. Biaudet</i>	Loviisan yleisen sairaalan lääkäriksi.
	8	»	»	<i>G. E. Alander</i>	Pitkäniemen keskuslaitoksen ensimmäiseksi alilääkäriksi.
Lokak.	27	»	»	<i>J. I. Heikinheimo</i>	Pitkäniemen keskuslaitoksen toiseksi alilääkäriksi.

¹⁾ Eläinlääkärikunnassa tapahtuneet muutokset mainitaan kertomuksessa eläinlääkärilaitoksesta.

Jouluk. 4 p. Lääket. lis. *E. B. Heikkeli* Takaharjun parantolan alilääkäriksi.
 » 30 » » » *H. K. Holck* Rovaniemen yleisen sairaalan lääkäriksi.

3. Vankilanlääkäriksi.

Kesäk. 16 p. Lääket. lis. *E. Kuitunen* Lappeenrannan työvankilan lääkäriksi.
 Elok. 5 » » » *G. E. Svanljung* Vaasan lääninvankilan lääkäriksi.
 Jouluk. 22 » » » *K. A. Tukiainen* Helsingin kuritushuoneen lääkäriksi.

4. Kaupunginlääkäriksi.

Toukok. 12 p. Lääket. lis. *J. O. Nyqvist* ensimmäiseksi kaupunginlääkäriksi Poriin.
 » 12 » » » *U. V. Telén* Sortavalan kaupunginlääkäriksi.
 Syysk. 17 » » » *E. V. Hervu* Hämeenlinnan kaupunginlääkäriksi.
 Jouluk. 4 » » » *K. E. R. von Kraemer* toiseksi kaupunginlääkäriksi Porvooseen.

5. Kunnanlääkäriksi.

Tammik. 9 p. Lääket. lis. *J. O. R. Wellman* Jaakkimaan.
 Helmik. 3 » » » *A. E. Auvinen* Enoon.
 » 3 » » » vapaah. *E. F. Palmén* Merikarvialle.
 » 17 » » » *V. V. Airo* Kalajoelle.
 Maalisk. 10 » » » *A. F. Blomqvist* Paimioon.
 » 13 » » » *M. M. Karnakoski* Kangasniemelle.
 » 27 » » » *H. O. A. Granfelt* Maalahden, Sulvan ja Petalahden kuntiin.
 Toukok. 15 » » » *A. R. Sjöberg* Sääksmäelle.
 » 15 » » » *C. G. Jansson* Närpiöön.
 » 26 » » » *N. R. Roschier* Äänekoskelle.
 Kesäk. 9 » » » *A. Isotalo* Vihtiin.
 » 9 » » » *V. V. Alkio* Asikkalaan.
 » 19 » » » *T. N. Riihiranta* Koivistolle.
 » 26 » » » *O. A. Wuorinen* Laitilaan.
 » 30 » » » *C. G. Jansson* Kirkkonummelle.

Heinäk.	10 p.	Lääket.	lis.	V. V. Horelli	Ruovedelle.
»	10 »	»	»	V. V. Rantasalo	Laukaalle.
Elok.	11 »	»	»	M. Hämäläinen	Iisalmelle.
Syysk.	1 »	»	»	L. J. Järvinen	Kauhavalle.
»	15 »	»	»	V. K. P. Berg	Paavolaan.
»	15 »	»	»	E. Inberg	Seinäjoelle.
Lokak.	13 »	»	»	C. E. Moberg	Lappajärvelle.
»	30 »	»	»	A. Wäänänen	Kiuruvedelle.
Jouluk.	11 »	»	»	J. V. Sysimetsä	Virroille.
»	16 »	Lääket.	ja kirurgian tohtori	Y. E. Airila	Hauhoon.
»	22 »	Lääket.	lis.	Y. A. Linko	Räisälään.
»	30 »	»	»	T. L. J. Borg	Pieksämäelle.
»	30 »	»	»	K. R. Kyrklund	Sysmään.
»	30 »	»	»	N. A. Berner	Pöytyän, Yläneen ja Oripään kuntiin.

6. Taloudenhoitajiksi.

Huhtik.	7 p.	Asioitsija	O. L. Moberg	Sodankylän yleisen sairaalan taloudenhoitajaksi.
»	14 »	Kruununnismies	V. J. Alaranta	Inarin yleisen sairaalan taloudenhoitajaksi.
»	»	»	V. K. Raunio	Sortavalan yleisen sairaalan taloudenhoitajaksi.
Toukok.	12 »	Kirkkoherra	A. H. Holmström	Muonion yleisen sairaalan taloudenhoitajaksi.
Lokak.	23 »	Kansakoulunopettaja	B. Huttunen	Savonlinnan yleisen sairaalan taloudenhoitajaksi.

b) Laillistettuja lääkärejä.

Tammik.	24 p.	Lääket.	lis.	Mauno Schroderus.
»	24 »	»	»	Yrjö Henrik Kajava.
»	31 »	»	»	Fridolf Hisinger.
Helmik.	7 »	»	»	Nikolai Robert Roschier.
»	14 »	»	»	kreivi Carl Gustaf Creutz.
Maalisk.	4 »	»	»	Kaarlo Yrjö Agathon Meurman.
»	7 »	»	»	Bruno Ilmari Laitinen.
»	23 »	»	»	Arvo Henrik Ylppö.
Huhtik.	15 »	»	»	Taavi Nantti Riihiranta.
»	25 »	»	»	Carl Gösta Jansson.

Toukok.	16	p.	Lääket.	lis.	<i>Cyrus Emanuel Moberg.</i>
»	16	»	»	»	<i>Viljo Valto Rantasalo.</i>
»	16	»	»	»	<i>Onni Armas Vuorinen.</i>
»	23	»	»	»	<i>John Gustaf Lindberg.</i>
»	23	»	»	»	<i>Runar Forsius.</i>
»	23	»	»	»	<i>Rita Elisabeth Gripenberg.</i>
»	23	»	»	»	<i>Carl Gustav Alexander Schwanck.</i>
»	23	»	»	»	<i>August Bonde Grönroos.</i>
»	30	»	»	»	<i>Alje Hollmén.</i>
»	30	»	»	»	<i>Viljo Verner Alkio.</i>
»	30	»	»	»	<i>Albert Isotalo.</i>
»	30	»	»	»	<i>Martti Hämäläinen.</i>
»	30	»	»	»	<i>Karl Rafael Kyrklund.</i>
»	30	»	»	»	<i>Väinö Valpas Horelli.</i>
»	30	»	»	»	<i>Olga Saastamoinen-Sylvander.</i>
»	30	»	»	»	<i>Lauri Johannes Järvinen.</i>
Syysk.	29	»	»	»	<i>Niilo Arne Berner.</i>
Lokak.	3	»	»	»	<i>Aaro Wäänänen.</i>
»	17	»	»	»	<i>Onni Teodor Laitinen.</i>
»	24	»	»	»	<i>Oskari Brynolf Reinikainen.</i>
»	24	»	»	»	<i>Ragnar Isak Appelberg.</i>
»	31	»	»	»	<i>Toivo Aleksanteri Länsimäki.</i>
Marrask.	7	»	»	»	<i>Aksel Johannes Hahl.</i>
»	25	»	»	»	<i>Erik Albert Vahtera.</i>
»	28	»	»	»	<i>Hedvig Selma Natalie Buch.</i>
»	28	»	»	»	<i>Runar Carl Öhman.</i>
»	28	»	»	»	<i>Torsten Lars Jakob Borg.</i>
»	28	»	»	»	<i>Johan Viktor Forss.</i>
»	28	»	»	»	<i>Karl Viktor Torsten Sandelin.</i>
»	28	»	»	»	<i>Yrjö Elias Airila.</i>
Jouluk.	5	»	»	»	<i>Yrjö Vilho Salminen.</i>
»	9	»	»	»	<i>Juho Valentin Sysimetsä.</i>
»	9	»	»	»	<i>Almur Harlin.</i>
»	16	»	»	»	<i>Torsten Johan Holmström.</i>
»	23	»	»	»	<i>Edvard Leppänen.</i>
»	23	»	»	»	<i>Aarne Anders Pohjonen.</i>
»	23	»	»	»	<i>Erkki Vilho Calonius.</i>
»	23	»	»	»	<i>Karl Aksel Brynolf Weckman.</i>
»	24	»	»	»	<i>Pentti Aleksanteri Kivinen.</i>

c) Oikeutettuja harjoittamaan hammaslääkärin ammattia.

Huhtik.	24 p.	<i>Samuel Saharevitsch Lasurkin.</i>
Toukok.	29 »	<i>Rochel Zisel Tanchelevna Movschovna.</i>
»	29 p.	<i>Einar Sandelin.</i>
Kesäk.	4 »	<i>Ragnar Olof Jakob Stenberg.</i>
»	4 »	<i>Evi Maria Inberg.</i>
»	4 »	<i>Mary Elfvan Ahrenberg.</i>
»	4 »	<i>Arma Elsa Katri Grönblad.</i>
»	4 »	<i>Margareta Elisa Silvenius.</i>
»	4 »	<i>Naemi Viktoria Lyytikäinen.</i>
»	4 »	<i>Hellin Siiri Maria Wirkkula.</i>
»	4 »	<i>Johannes Holmberg.</i>
Heinäk.	28 »	<i>Jakov Salomon Gerschonovitsch Zitron.</i>
Marrask.	17 »	<i>Jelena Aleksandrovna Borodovkin.</i>
Jouluk.	30 »	<i>Ilma Kristina Puhakka.</i>
»	30 »	<i>Tyyni Elina Ora.</i>
»	30 »	<i>Katri Lille.</i>

d) Eron saaneita.

Tammik.	20 p.	Hämeenlinnan kaupunginlääkäri, lääket. lis. <i>A. V. Manner.</i>
»	20 »	Sodankylän aluelääkäri, lääket. lis. <i>A. V. Kröger.</i>
Helmik.	20 »	Sortavalan yleisen sairaalan taloudenhoitaja <i>G. J. Törnudd.</i>
Maalisk.	27 »	Helsingin yleisen sairaalan kirurgisen osaston alilääkäri, lääket. ja kirurgian tohtori <i>R. W. G. Faltin.</i>
Huhtik.	3 »	Lappeenrannan työvankilan lääkäri, lääket. lis. <i>E. Runeberg.</i>
Toukok.	5 »	Lappeenrannan kaupunginlääkäri, lääket. lis. <i>E. Runeberg.</i>
»	12 »	Heinolan kaupunginlääkäri, lääket. lis. <i>V. Bärlund.</i>
Syysk.	11 »	Vaasan lääninvankilan lääkäri, lääket. lis. <i>G. E. Swanljung.</i>
Lokak.	9 »	Helsingin kuritushuoneenlääkäri, lääket. lis. <i>G. A. Nordman.</i>
»	16 »	Sodankylän yleisen sairaalan taloudenhoitaja <i>O. L. Moberg.</i>
Jouluk.	30 »	Lohjan piirin piirilääkäri, lääket. lis. <i>K. F. Walle.</i>

e) Kuolleita.

Tammik.	13 p.	Lääket. ja kirurgian tohtori <i>C. G. von Heideken.</i>
»	17 »	Lääket. lis. <i>A. Frestadius.</i>
»	24 »	Ent. piirilääkäri, lääket. ja kirurgian tohtori <i>A. Hj. Ilmoni.</i>

Helmik.	2 p.	Todell. valtioneuvos, lääket. ja kirurgian tohtori <i>F. Saltzman.</i>
»	24 »	Valtioneuvos, lääket. ja kirurgian tohtori <i>R. Ek.</i>
»	25 »	Kunnanlääkäri, lääket. lis. <i>V. Inberg.</i>
»	26 »	Mielisairaalan alilääkäri, lääket. lis. <i>V. H. Widbom.</i>
Huhtik.	7 »	Kunnanlääkäri, lääket. lis. <i>G. E. T. Sandell.</i>
Kesäk.	5 »	Kunnanlääkäri, lääket. lis. <i>W. G. Sahlberg.</i>
Syysk.	22 »	Kunnanlääkäri, lääket. lis. <i>T. N. Riihiranta.</i>
Marrask.	22 »	Ylim. professori, lääket. ja kirurgian tohtori <i>K. A. Lundström.</i>

II. Yleinen terveyden- ja sairaanhoito.

A. Otteita piiri-, alue- ja kunnanlääkärien vuosikertomuksista.

A. Utdrag ur provincial-, distrikts- och kommunalläkarenes årsberättelser.

Uudenmaan lääni. *Helsingin piiri*. Tulirokko ja kurkkumätä ovat vuonna 1914:kin olleet kulkutaudeista ne, jotka terveydenhoitoviranomaisille ovat tuottaneet eniten huolta ja työtä. Kuitenkin niitä järkiään aina on saatu siksi hyvästi paikallistetuiksi, etteivät missään ole päässeet varsinaisina kulkutautina raivoamaan.

Isorokko ilmestyi maaliskuussa Helsingin kunnassa, mutta ainoa sairastunut saatiin Helsingin kaupungin isorokkosairaalaan ja tauti siellä päättyi tähän. Sitävastoin se puhkesi uhkaavampana ilmi Nurmijärvellä huhtikuussa, Kytäjän ja Hyvinkään kylissä, mutta kun kummassakin kylässä heti pantiin yleinen rokotus toimeen sekä saatiin Kytäjän sairaat kootuiksi väliaikaiseksi sairaalaksi järjestettyyn Hällin torppaan (28/4) piirin kiertävän sairaanhoitajan valvonnan alaiseksi ja toinen kulkutautisairaala Hyvinkäällä (6/5) Lindforsin huvilassa, toht. Sandelin lääkärinä, niin taudin uhka rajoittui 13 tapaukseen, joista ei yksikään kuollut.

Keuhkotaudin vastustaminen piirissä v. 1914 on saanut aimo sysäyksen Porvoon maaseurakunnassa, alkaen toukokuun 1 päivästä, toimitetun väestön tutkimisen kautta tuberkulosin selville saamiseksi, jonka toht. Kraemer Porvoon tuberkulosiyhdistyksen toimesta on suorittanut, ja sen kautta että Porvoon läheisyyteen on rakennettu tarkoituksenmukainen keuhkotauti-parantola. Kunnissa on jo alkanut tulla tavaksi desinfisoida keuhkotautiin kuolleiden jälkeen, kuten jo edellisinäkin vuosina on jonkun verran tapana ollut. Pukkilassa on etupäässä keuhkotautivaaraa silmällä pitäen hankittu erityinen desinfektori. Käydessäni 26/5 kunnassa neuvottelin asiasta lautakunnan jäsenten kanssa, joita olin kutsunut sitä varten pappilaan ja tuloksena neuvottelustamme oli, että piirin kiertävä hoitaja kesäkuussa 1914 kahden viikon aikana oli Pukkilassa käyden joka kylässä, josta parin viime vuoden kuluessa oli kuollut asukkaita keuhkotautiin, niissä desinfisoimassa keuhkotautiin kuolleiden asuntoja. Tässä toimessa oli hänellä apuna neiti Impi Laine, jonka hän sitten käytännöllisesti

opetti desinfisoimaan. Impi Laine on sen jälkeen kunnan palkkaamana toiminut kunnan desinfektorina.

Kulkutautien vastustamisessa ovat kuntien viranomaiset v. 1914 osottaneet kiitettävää harrastusta ja valppautta, etenkin sodan puhjettua. Lääkintöhallituksen kiertokirjeen johdosta, N:o 226 elokuun 11 päivältä, kirjoitin kohta kaikille kunnallislautakuntien esimiehille kehoittaen heitä valppaaseen toimeliaisuuteen terveydenhoidon alalla ja ovatkin he kehoitustani noudattaneet.

(Konr. Reijo-Waara.)

Helsingen kommunalläkaredistrikt. Beträffande det allmänna hälsotillståndet är det för kommunalläkaren omöjligt att afgifva helst något så när tillförlitliga statistiska uppgifter, enär det för en stor del af kommunens befolkning, dels till följd af kommunikationsförhållandena, dels till följd af socknens omedelbara närhet till huvudstaden, är bekvämare att anlita läkare och polikliniker i Helsingfors, än kommunalläkaren.

Beträffande de epidemiska sjukdomarnas antal kunna exakta uppgifter lämnas endast angående smittkoppor, skarlakansfeber, halsröta (incl. strypsjuka) och tyfus, hvar emot af mässling, kikhosta och influenza endast de svårast angripna besöka läkare. I betraktande af denna omständighet synas de epidemiska sjukdomarna in toto hafva varit betydligt färre (283), än under föregående år (479).

Personer insjuknade i smittkoppor, skarlakansfeber, halsröta och strypsjuka hafva i regel isolerats å sjukhus.

Desinfektioner hafva enligt till kommunalläkaren ingångna rapporter utförts 176 gånger efter 192 sjukdomsfall och desinfekterades därvid 318 rum. (Wäinö Dahlberg.)

Nurmijärven kunnanlääkärintpiiri. Kun täydellistä sairaalaa tarkoittava puuha raha-aikojen tiukkuuden tähden oli täytynyt jättää, mutta kuitenkin näytti kovin tarpeelliselta, että kunnassa olisi tarttuvien tautien varalta kirkolla ainakin joitakin huoneita, joihin sairastuneita voitaisiin eristää, ehdoitti allekirjoittanut rakennettavaksi vaivaistalon maalle tarttuvien tautien osaston ja saman katon alle kiertävän sairaanhoitajan asunnon. Kuntakokous piti suunnitelmaa liaksi komeana, mutta hyväksyi lopuksi kuitenkin rakennettaviksi sairaanhoitajan asunnon sekä kahden tuvan ynnä 1 kylpyhuoneen sairaita varten.

Vaivaistalon uuden mielisairasosaston rakentaminen on tältäkin vuodelta jäänyt, kun kunta toivoo valmistuvaan Kellokosken yhteiseen mielisairaalaan saavansa siirretyksi useat vaikeammin mielisairaats. (P. Z. Collan.)

Mäntsälän kunnanlääkärintpiiri. Kunnanlääkärille on ilmoitettu että kunnallislautakunta on vuoden aikana neljä kertaa käsitellyt terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä. Lääkäri ei ole ollut läsnä näissä kokouksissa.

Yleinen terveydentila on ollut kunnassa ylimalkaan hyvä. (Ivar Sternberg.)

Tuusulan ja Sipoon kunnanlääkärintpiiri. Terveydelliset olosuhteet ovat vuoden kuluessa olleet ylipäänsä hyvät. Tuusulan kunta on päättänyt rakentaa oman kulkutautisairastuvan Tuusulan vaivaistalon tontille 16 sairasta varten ja on sitä varten vuoden 1915 ylöskannossa päätetty kantaa 15 tuh. markkaa. Mutta kun vaivaishoidontarkastaja ei antanut vaivaistalon tontille rakentaa, niin on rakennushanke tontin puutteessa toistaiseksi levähtämässä. (A. Molander.)

Borgå kommunalläkaredistrikt. För kommunen finnes fastställd hälsovårdsförrordning, som är tryckt. Af denna finnes dock endast ett enda exemplar i behåll, och är den såpass föråldrad och otidsenlig, att ersättandet af densamma med en ny tidsenligare är ett oafvisligt

behof; kommunalläkaren har också gått i författning om, att kommunen skall antaga en ny hälsovårdsordning i enlighet med af Medicinalstyrelsen år 1915 utarbetadt förslag, samt om tillsättandet af en särskild hälsovårdsnämnd. En af kommunalläkaren till kommunalfullmäktige inlämnad skrivelse med anhållan om vidtagande af ändring af gällande hälsovårdsförordning i sådant syfte, som Föreningen för tuberkulosens bekämpande i ett af den samma utarbetadt förslag åsyftar, möttes af afslag med hänvisande till förträffligheten af gällande hälsovårdsförordning. Kommunalläkaren har under året icke anmodats deltaga i nämndens sammanträden.

Allmänna hälsotillståndet har under året varit skäligen godt.

Lungtuberkulos och scrofulösa åkommor äro allmänt förekommande. Ortens filial af Föreningen för bekämpande af tuberkulosen har med hjälp af moderföreningen fått till stånd en massundersökning i Borgå landskommun, som utföres af Doktor K. v. Kraemer, hvilken undersökning påbörjades den 1:sta maj 1914 och ännu ej är slutförd. Det af kommerserådinnan Rosa Askolin åt staden donerade tuberkulossjukhuset öppnades i oktober 1914 och är i full verksamhet samt emottager på samma villkor sjuka från stads- och landskommunerna. För flere af dessa betalas sjuksängsavgifterna af tuberkulosfilialen.

(Albert Gulin.)

Lovisa distrikt. År 1914 måste, hvad förekomsten af infektionssjukdomar beträffar, karakteriseras som ett ovanligt friskt år.

Af sådana sjukdomar hafva uppträdt epidemiskt endast *mässling* i Iitis under november—december och *dysenteri* i Orimattila under juli.

Föröfrigt har förekommit 4 fall af *smittkoppor* i Iitis (Maunuksela by) under februari—april. För hämmande af smitta företogs vaccination af de kringliggande byarnes befolkning och för de sjukas vårdande inrättades en sjukstuga i Ryöperilä by; efter de koppsjukes tillfrisknande förflyttades sedermera sjukstugans inventarier till Kausala by, där en liknande sjukstuga upphyrdes för vård af difteri- och scarlatina-patienter.

Också *skarlakansfeber* har uppträdt i distriktet, förnämligast i Iitis (43 fall, hvaraf 31 mars—juni), i Pernå (27 fall, hvaraf 21 januari—april) samt i Lappträsk (22 fall, hvaraf 19 januari—maj).

Kampen mot lungsoten i distriktet vinner stadigt terräng, fastän endast stegvis. Desinfektionerna bli allt allmänna; sputa behandlas mindre vårdslöst o. s. v.

Döde i lungsot 122 mot 156 år 1913. (Otto Im. Appelberg.)

Elimäen kunnanlääkärintiiri. Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut erittäin hyvä.

Keuhkotautiin (tuberkelitauteihin) on kuollut 7 henkeä, tehden 0.8 % kaikista kuolleista. (K. Kahelin.)

Iitin kunnanlääkärintiiri. Tuhatta asukasta kohti oli tuberkulosikuolleisuus 1.6 %. Vuonna 1913 oli sama luku 2.5 %.

Terveydentila oli kuluneena vuonna yleensä hyvä.

Edellisessä vuosikertomuksessa mainitsemani kunnallissairaalan hanke on nyttemmin toteutettu siihen määrään, että sairaalan perustus ja kivijalka ovat valmiit. Sairaala, joka

on tarkoitettu 12 potilaalle, sisältää 2 sairassalia, kumpikin 4 potilaalle ja 2 huonetta, kumpikin laskettu 2 potilaalle. Tämän lisäksi tulee leikkaushuone, sidehuone, hoitajattaren huone, keittiö, ruokahuone, kylpyhuone y. m. Talousrakennukseen sijoitetaan ruumis-huone, pesutupa, sauna, aitta, vaja y. m. Sairaala valmistunee ensi marraskuussa.

Kunnanlääkärin ohjesääntö, jonka kunnanvaltuusto on laatinut pääasiallisesti Suomen yleisen lääkäriliiton ehdotuksen mukaisesti, mutta ei ole vielä saanut vahvistusta, turvaa melkoisesti kunnanlääkärin asemaa. (T. Aug. Backberg.)

Orimattilan kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila on ollut keskinkertaisen tyydyttävä. (A. J. Warén.)

Ekenäs distrikt. Nativitetsprocenten 25.15 ‰ för landsbygghden och 23.96 ‰ för hela distriktet (inklusive städerna), är fortfarande i nedåtgående, och har, om man granskar hela distriktets nativitetsförhållanden under de senast förflutna 20 åren, denna procent gått ned från ca. 35.0 ‰ till ca. 24.0 ‰ eller med ung. 1/3 af hela nativiteten i distriktet, hvilket ju påminner om förhållan-det i Frankrike och är svårt nog att tillfredsställande förklara så mycket mer som denna nästan regelbundna årliga minskning ingalunda ensamt är beroende af städerna, utan äfven, om ock i något mindre grad, gäller landsbygghden i sin helhet.

Dödlighetsprocenten 14.2 ‰ för landskommunerna och 13.8 ‰ för hela distriktet har under året varit något, c. 0.5 ‰, mindre än senaste år. Sär-skildt har dödligheten bland under 1 år gamla barn på landsbygghden varit mindre eller endast 7.8 på 100 födde, mot 10.8 föregående år.

Dödligheten i lungsot har under året, enligt presterskapets uppgifter, i landskommunerna utgjort 2.14 på 1,000 invånare eller 15.10 ‰ af alla dödsfall.

Det allmänna hälsotillståndet i distriktet har, oberördt af det redan under hösten rådande krigstillståndet, varit betydligt bättre än under sistförflutna år, särskildt beträffande epidemier, och kan betraktas såsom skäligen godt om ock ännu rätt tårhika sporadiska fall (64) af *scarlatina* och (28) *difteri* förekom-mit i flere kommuner, möjligen härledande sig från den i juli månad plötsligen uppträdande scarlatina epidemin i Hangö stad.

Sedan numera äfven vid Tenala fattiggård inrättats en skild dårafdelning med 6 celler, finnas i distriktet utom städerna, 4 fattiggårdar med dårvårds-afdelningar, i hvilka åtminstone under någon del af redogörelseåret varit in-tagna sammanlagdt 12 patienter. (Reinh. Fabritius.)

Ingå och Degerby kommunalläkaredistrikt. Det allmänna hälsotillståndet har under året varit tillfredsställande.

Tuberkulos förekommer tämmeligen allmänt i distriktet; under året hafva 15 per-soner aflidit i lungsot och andra tuberkulösa sjukdomar, hvilket gör 15.5 ‰ af alla döds-fall eller 2.6 på tusen innevånare. För tuberkulosens bekämpande har under våren 1914 på föranstaltande af Nyländska studentafdelningen föredrag hållits i nästan alla byar inom distriktet och åhördes föredragen i allmänhet af en talrik intresserad publik.

(Edvard Öhman.)

Pojo kommunalläkaredistrikt. Det allmänna hälsotillståndet har varit tillfredsställande. I lungsot dogo enligt prästerskapets uppgifter 15 personer, 1.9 % af samtliga dödsfall och 2.6 på 1,000 innevånare. Under året konstaterade jag 15 nya fall af lungsot. Efter hvarje dödsfall i lungsot verkställdes desinfektion med formalin. (Lennart Holm.)

Lohjan piiri. Yleinen terveydentila on piirissä ollut tyydyttävä, varsinkin oli syyskesä ja syksy harvinaisen tervettä.

Tulirokkoa on ollut kaikissa muissa kunnissa paitsi Nummella. Enimmin on tulirokkoa ollut Kirkkonummella marras- ja joulukuussa sekä Pyhäjärvellä; molemmissa kunnissa on ollut tilapäinen epidemiasairaala toiminnassa. Kaikkiaan on tulirokkoon kuollut Lohjan piirissä 4 lasta, Vihdissä 2 ja Pyhäjärvellä 2. *Tuhkarokkoa* on ollut runsaasti Pyhäjärvellä. *Kurkkumätää ja kuristustautia* on ilmoitettu olleen kaikissa kunnissa muutamia tapauksia, enimmin Lohjalla, jossa on ollut 13 tapausta.

Mitä paikkakunnallisiin tauteihin tulee on tuberkulosia ja scrophulosia runsaasti, samoin dyspepsia ja reumaattisia tauteja, verenvähyttä ja hengityselintenkatarrreja, sitäpaitsi on struma paikkakunnalla sangen tavallinen.

Veneeristen tautien levenemisen ehkäisemiseksi ei piirilääkäri ole toimitanut yhtään yleistä tarkastusta. Kunnanlääkärin ilmoitusten mukaan on veneerisiä tauteja kaikissa muissa kunnissa paitsi Pyhäjärvellä ollut huomattavan vähän. (Suoma Loimaranta.)

Kyrkslätt kommunalläkaredistrikt. Det allmänna hälsotillståndet har varit tämligen tillfredsställande. (C. Gösta Jansson.)

Lohjan kunnanlääkäripiiri. Parhaillaan on uusi terveydenhoitosääntö tekeillä. Yleinen terveydentila on ollut hyvä. (Eino Kaila.)

Vihdin kunnanlääkäripiiri. Tärkeimpiä terveydenhoitolautakunnan toimenpiteitä on uuden kulkutautisairaalan hankkiminen kuntaan. Siihen on jo saatu kuntakokouksen suostumus.

Yleinen terveydentila on ollut verrattain hyvä. (A. Isotalo.)

Pyhäjärven ja Pusulan kunnanlääkäripiiri. Uusi ohjesääntö kunnanlääkärille on laadittu ja saanut vahvistuksen.

Yleisestä terveydentilasta voi mainita, että vuoden alkupuolella oli kaikenlaisia hengityselimistön tauteja ja reumatismia erittäin runsaasti. Loppupuoli vuotta joulukuuta lukuunottamatta oli harvinaisen tervettä. (Gösta Aspelin.)

Turun ja Porin lääni. Turun piiri. *Keuhkotautiin* kuoli koko piirissä 2.7 (2.8) kutakin tuhatta asukasta kohti; siis jo tänäkin vuonna jonkun verran vähemmän kuin kahtena viimeisenä vuonna; kaikista kuolemantapauksista tekee se 17.0 % (17.9).

Yleistä *kuppataudin* tarkastusta ei ole ollut viime tilintekovuonna; Nouisiaisissa, Pöytyällä ja Paimiossa on sitä kyllä ollut useampia tapauksia, jotka terveydenhoitoviranomaisten toimenpiteen kautta ovat joutuneet joko lääninsairaalaan tahi yksityisten lääkärin luo hoidettaviksi.

Yleinen terveydentila piirissä ei ole ollut tyydyttävä, sillä *tulirokko* ja *kurkkumätä* ovat, samaten kuin kahtena edellisenäkin vuotena olleet liikkeellä piirissä ympäri vuoden ja tulirokko erittäin Maariassa (49 koht.), Karinaisissa (25 k.), Kaarinassa (22 k.); Karinaisissa oli tilapäinen ja Paraisissa, Maariassa ja Kaarinassa erityiset sairashuoneet, mihin sairastuneet eristettiin. Marttilassa, Koskella, Pöytyällä, Sauvossa ja Paimiossa oli diakonisseja toimimassa tulirokon ehkäisemisessä. Yhteensä sattui piirissä 205 *tulirokkotapausta*; papiston antamien ilmoitusten mukaan kuoli taas samaan tautiin yhteensä 25 lasta eli noin 12 %. Osoitteeksi kuinka kansa ja sen johtomiehetkin vastustavat eristämistoimenpiteitä, mainittakoon tulirokosta Karinaisissa seuraavaa: tauti ilmestyi Kyrön kylässä heinäkuun alussa ja sattui siinä kuussa ainoastaan 2 tapausta. Elokuussa rupesi tau i sitten pelottavassa määrässä leviämään ja nousi tapausten luku kuukauden keskivaiheilla jo neljääntoista, vaikka kiertävä sairaanhoitajatar oli toiminnassa; silloin päätti kunnallislautakunta vaatimuksestani laittaa kuntoon tilapäisen sairastuvan, minne aiottiin koota kaikki sairastuneet, jotta saataisiin saastutetut huoneistot — 8 perheen asunnot — puhdistetuiksi. Mutta paljon vastuksia kohtasi tätä hanketta. Ei voitu saada sopivaa huoneistoa mistään eikä millään hinnalla. Ainoa sopiva rakennus oli pikkulasten koulu, mutta tätä huoneistoa ei koulun johtokunta — jossa oli jäsenenä myös seurakunnan kirkkoherra ja kylän kansakoulunopettaja — vapaaehtoisesti luovuttanut kunnalle väliaikaiseksi sairaalaksi, vaikka se oli kunnan oma rakennus ja koulu sitäpaitsi ei voinut olla toiminnassakaan syystä, että tulirokko raivosi juuri kouluikäisissä lapsissa. Minun oli silloin pakko kääntyä kuvernöörin puoleen pyynnöllä, että koulun johtokunta velvoitettaisiin heti luovuttamaan kyseessäolevan kouluhuoneiston kunnan vapaasti käytettäväksi tulirokkosairaalaksi; kului taas kaksi kallista viikkoa ennenkuin saatiin päätös asiassa, ja sillä aikaa oli sairastuneitten luku jo noussut 30:een. Kouluhuoneisto saatiin viimein syyskuun 2 päivänä ja sairaala siihen sijoitetuksi — syyskuun 9 päivänä; siihen eristettiin sitten kaikki sairastuneet ja niiden asunnot puhdistettiin perinpohjaisesti; uusia taudintapauksia ei sitten enää ilmestynyt.

Kurkkumätää ilmestyi piirissä tilintekovuonna 99 tapausta.

Punatautiä ja *tuhkarokkoa* sattui piirissä ainoastaan neljä kohtausta kumpaakin.

Lavantautia huomattiin piirissä kokonaista 11 tapausta.

Isoärokkoa ei ole piirissä huomattu jälkeen vuoden 1908, jolloin 3 tapausta sattui Paimion pitäjässä; nyt tänä tilintekovuonna se ilmestyi huhtikuun 2 päivänä Kosken pitäjän Liipolan kylään, jossa eräs palstatilallinen siihen sairastui. Hän oli saanut taudin Nurmijärvellä ollessaan tukkijassa. Kun tautia kahden viikon ajan ei osattu epäillä vaaralliseksi tartuntaan nähden, kävivät naapuristosta jotkut sairasta katsomassa ja muutenkin talossa asioilla, joten kolme

henkilöä Liipolan kylässä sai tartunnan. Näistä levisi tauti Jättälän ja Hongiston kyliin. Kun tauti täten alkoi levenemiseen nähden käydä uhkaavaksi, muodostettiin kunnan omistama Yliurmaan talo Isonsorvaston kylässä rokko-sairaalaksi, joka avattiin huhtikuun 28 päivänä. Sairastuneita oli Koskella kaikkiaan 14, joista yhden tauti päättyi kuoleamalla. Viimeinen sairaustapaus sattui toukokuun 30 päivänä. Sairaalassa hoidettiin kaikkiaan 13 potilasta ja suljettiin tämä kesäkuun 18 päivänä. Marttilan rajapitäjän majatalon eräs renki, joka oli kyydinyt kunnanlääkärinä Koskelle rokkosairaiden luo, sai myös tällä matkalla tartunnan ja sairastui isoonrokoon; hänet eristettiin heti Kosken rokkosairaalaan, joten hänestä ei päässyt tartuntaa leviämään Marttilassa. Koska ne olosuhteet, joihin maa elokuun alussa puhjennut maailmansodan takia oli joutunut, olisi voinut sekä synnyttää tavallista suurempaa tautisuutta yleensä, että antaa aiheutta sotänäyttämöiltä maahan tulevien sotilaiden kautta — erittäinkin vaarallisten kulku- ja tarttuvien tautien, kuten isonrokon, ruton, pilkkukuumeen tahi koleran ilmestymiseen ja levenemiseen, niin katsoin sentähden tarpeelliseksi jo ajoissa ryhtyä toimiin, joiden kautta tällaiset turmiota tuottavat taudit heti alussa tulisivat torjutuiksi. Muunmuassa jaettiin kunnat useihin piireihin, joihin kuhunkin määrättiin yksi tai useampia katsantomiehiä valvomaan, että puhtaus ja siisteys vallitseisi kaikkialla; joka kuntaan varattiin — kunnan suuruudesta riippuen — yksi tahi useampia eristämishuoneita vaarallisia tarttuvia tauteja tahi tämmöiseksi epäiltäviä tauteja sairastavia henkilöitä varten ja kuhunkin eristämishuoneeseen sairasten hoitoa varten luotettava hoitajatar.

(Johan Martola.)

Paimion kunnanlääkäripiiri. Kunnassa ei ole painettuja terveydenhoitosääntöjä; kunnallislautakunta toimii terveydenhoitolautakuntana. Parannuksia terveydenhoidon alalla ei tietääkseni vuoden kuluessa ole aikaansaatu.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

Päästäkseni selville tuberkulosin leviämisestä pitäjässä olen pappilan arkistosta vuosilta 1909—1913 laskenut kaikki jotka ovat sanottuun tautiin kuolleet 15—60 ikävuosina ja mitkä näistä ovat merkityt kuolleina keuhkotautiin. Nämät suhteet olen merkinnyt seuraavaan tauluun:

	Kaikkiaan kuolleita 15—60 ik.	Kuolleita keuhko- taut. 15—60 ik.	Kaikkiaan 15—60 ikä- vuot. kuolleita 1000 asu- kasta kohti.	Keuhko- tautiin kuolleita 1000 asu- kasta kohti.
Vuonna 1909	22	6	4.9	1.30
» 1910	23	14	5.10	3.10
» 1911	18	8	3.90	1.70
» 1912	15	6	3.10	1.20
» 1913	19	14	3.90	2.90
		Keskim.	4.2	2.0

Kun koko kuolleisuus 1,000 henkeä kohti 15—60 vuoden iässä Suomen kartaston mukaan v. 1898—1907 pitäjässä keskimäärin oli 8.1—9.0 ja samassa iässä keuhkotautiin kuolleita 3.6—4.0, näyttää siltä kuin olisi tauti pitäjässä vähentynyt. Tämä ilahduttava tosiasia voitaneen ajatella johtuvan siitä, että tauti on niin monia vuosikymmeniä raivonnut pitäjässä, joten väestössä vähitellen on ilmestynyt jonkinlainen immunitaetti tautia vastaan. Tietysti lääkärin ja edistyneimpien kansalaisten toimenpiteet ovat vaikuttaneet tähän hyvään tulokseen ja kyllä paimiolainen pelkää tautia ja uskoo että se tarttuu. Uusiin toimenpiteisiin keuhkotaudin vastustamiseksi ei kunnan puolesta ole ryhdytty.

(R. F. Blomqvist.)

Pargas kommunalläkaredistrikt. Ett viktigt framsteg på hälsovårdens område utgör antagandet af en för Pargas kommun utarbetad hälsovårdsordning, uppgjord i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det nya förslaget till allmän hälsovårdsstadga för landet. Dessutom ingå i kommunens hälsovårdsordning regler för bekämpandet af lungsoten, innehållande bland annat obligatorisk desinfektion efter i lungsot afliden person äfvensom skyldighet för hälsovårdsnämnden att skrida till lämpliga åtgärder ifall i lungsot insjuknad person lefver under sådana förhållanden, att fara för smittans spridning förefinnes. På grund häraf har desinfektion (med formalin) verkställts efter i lungsot aflidna personer. I ett fall röntes till en början motstånd, men försiggick desinfektionen några dagar senare utan invändning i två polisens närvaro. Ansvarsyrkande framställdes ej mot den tredskande denna gång.

Allmänna hälsotillståndet har under året varit skäligen godt. (Hugo Forssell.)

Uudenkaupungin piiri. Kuolevaisuus tuhatta henkilöä kohti oli 14,0 eli vähän alempi kuin edellisenä vuotena. Yleinen terveydentila on myös tänä vuonna ollut erittäin hyvä. Ainoastaan *tulirokko* perintönä edelliseltä vuodelta, on esiintynyt eräissä kunnissa vuoden kaikkina kuukausina, väliin lukuisampana, väliin harvinaisempana, ylipäänsä lievemmassä muodossa. Taudin leviämistä vastaan määrätty toimenpiteet, erittäin maidon viemiskielto meijereihin talosta, missä tauti on esiintynyt, pitkälinen ja vaikeasti toimeenpantu eristys, lapsien pidättäminen kouluista y. m. tekevät että vanhemmat mahdollisimman kauan koettavat salata tautia, samalla kun piirimiesten tietämättömyys tartunnan laadusta ja vaarasta saavat aikaan sen, että täysin totuudenmukaisia lukuja sattuneista tapauksista ei voi antaa, joten viikkoraportit eivät myöskään ole luotettavia. Erinäisiä kurkkumätä tapauksia esiintyi myös monessa kunnassa. Pyhämaassa oli tauti kuitenkin verrattain uhkaava syyskesällä muutamissa kylissä, joissa mahdollisimman kauan oli koetettu salata taudin todellista laatua. Syyskesällä sattui eräissä kunnissa akutisia *punataudin* luontoisia diarre'oja. Kaikissa kunnissa esiintyi *influensaa* erittäin lukuisasti vuoden ensimmäisinä ja viimeisinä kuukausina.

Niitten kuntain, joilla oli kiertäviä sairaanhoitajia tahi diakonissoja palveluksessaan, on kiittäminen näitten toimenpiteitä tulirokon vastustamistyössä siitä, että kulkutaudit tulivat jokseenkin rajoitetuiksi.

Mitä kroonillisiin tauteihin tulee täytyy sanoa, että *keuhkotauti* on leviämään päin. Erittäin Vehmaalla ja Taivassalossa tämä tauti on jätensäkin yle-

nen. Useimmat kunnat ovat jo Kuvernöörin ja allekirjoittaneen kehoituksesta osaksi liittäneet terveydenhoitosääntöihinsä määräyksiä tuberkelitautisten asuntojen, vaatteiden j. n. e. desinfisoimisesta, osaksi laatineet erikoisia säädöksiä keuhkotaudin vastustamisesta. Ne, jotka eivät vielä ole tehneet päätöstä kysymyksestä, ovat kuitenkin jo tehneet aloitteen siihen. Vatsakatarrit ja muut häiriöt ruuansulatuselimissä sekä kroonilliset katarrit hengityselimissä ovat yleisiä, ja reumatiset taudit sekä neurastenia ovat silminnähtävästi kuluvana vuonna lisääntyneet. Mitä tähän viimeainittuun tautiin tulee näyttää sodan aiheuttamilla muuttuneilla olosuhteilla, lisääntyvällä uhkaavalla työpuutteella ja sodan alussa vallinneella »paniikilla» olleen osansa hermotautien lisääntyvään lukumäärään nähden, ja on kaksi, näitten seikkain aiheuttamaa psykositapausta tullut tietooni.

Kylpylaitoksia on kolme, nimittäin Tervoisten kartanolla, Mietoisissa, Kodialan kylässä Uudellakirkolla sekä Rautilan kylässä Vehmaalla. Niitä käyttävät etupäässä rahvas ja muutamat vähempivaraiset säätyläiset, ja annetaan niissä muta-, ammekylpyjä, höyrykaappia ja suihkua sekä hierontaa. Erittäin suuri kylpyvieraitten luku ei ole. »Kuhnminen» on jäänyt unohduksiin, ja rokotusta vastaan tähdätty agitatio, joka on ollut seurauksena Kuhnen opeista, näyttää silminnähtävästi vähentyvän.

Kiertävä sairaanhoitajatar on Mynämäellä. Diakonissoja Mietoisissa ja Vehmaalla, yksityinen sairaanhoitaja Laitilassa. (G. I. Rothström.)

Vehmaan ja Taivassalon kunnanlääkärintiimi. Vehmaan kunnalla on terveydenhoitosäännöt. Taivassalon kunnalla ei sellaisia ole löytynyt, mutta on toimenpiteisiin ryhdytty niiden hankkimiseksi. Kokouksiin, joissa terveydellisiä kysymyksiä lienee ollut esillä, ei lääkäreitä ole kummassakaan kunnassa kutsuttu.

Taivassalon kunnassa on yleinen terveydentila ollut hyvä. Vehmaalla on sairaalaisuus ollut hieman suurempi.

Tuberkulosi ja skrofulosi ovat varsinkin Vehmaan kunnassa yleisiä. Hoidon ja tartunnan ehkäisemisessä ollaan hyvin välinpitämättömiä. (Rudolf Salminen.)

Mynämäen ja Mietoisten kunnanlääkärintiimi. Erityisiä vahvistettuja terveydenhoitosääntöjä ei ole. Terveydenhoitoasiat ovat kunnallislautakuntien hallussa.

Vuoden ajalla on läänin kuvernöörinvirasto vahvistanut Mynämäen kuntakokouksen päätöksen keuhkotautiin kuolleiden henkilöiden asunnon ja vaatteiden y. m. pakollisesta puhdistamisesta. Mietoisissa on myöskin toimeenpantu kunnallislautakunnan päätöksen mukaisesti samallinen puhdistus kaikkien keuhkotautiin kuolleiden henkilöiden jälkeen.

Mynämäellä on 1 päivästä helmikuuta vuoden loppuun toiminut kiertävä sairaanhoitajatar, joka tällä ajalla on hoitanut yhteensä 92 sairasta, käynyt heidän luonaan 301 eri kertaa ja toimittanut 149 eri sidemuuttoa haavojen hoidossa. Pitempiäaikaista hoitoa on hän antanut 5 eri henkilölle yhteensä 17 vuorokautta sekä huoltanut 8 köyhää perhettä. Tartunnan levenemisen ehkäisemiseksi on hän puhdistanut ja formaliinilla desinfioinut 27 asuntoa, joista 13 tulirokon ja 12 keuhkotaudin jälkeen.

Mietoisissa on samoin toiminut kiertävä sairaanhoitajatar joka vuoden ajalla on hoitanut 70 eri sairasta, joiden luona hän on käynyt 467 kertaa antamassa tarpeellista hoitoa.

Kodeissa on hän hoitanut 16 päivää ja valvonut 23 yötä. Sitä paitse on hän puhdistanut ja formaliinilla desinfisoinut 6 asuntoa, joista 5 tulirokon ja 1 keuhkotaudin johdosta.

(Alarik Hartman.)

Rimito distrikt. Nativiteten, som år 1913 var 19.72 ‰ med antal födde 268, har icke nämnvärdt ökats och visar nu 19.79 ‰, antal födde 272. Synnerligen låg är nativiteten i Houtskär, nu 12.22 ‰ (år 1913 = 15.51 ‰).

Mortaliteten, år 1913 = 14.57 ‰ med summa döde 198, har i ringa mån ökats eller till 15.34 ‰ med summa döde 209. Låg har mortaliteten varit i Merimasku, 9.00 ‰.

Dödligheten bland barn under 1 års ålder har åter nedgått. Af till denna kategori hörande barn hafva 17 aflidit eller 8.13 % af alla döde och 6.25 % af alla födde (år 1913 = resp. 25, 12.63 % och 9.33 %).

Följande epidemiska sjukdomar hafva förekommit inom distriktet:

Scarlatina 39 fall i Rimito (nov. dec.), Askainen (april, maj, juli—nov.), Houtskär (mars).

Dysenteria 22 fall i Merimasku (mars), Askainen (aug.), Korpo (sept.) och Houtskär (aug.), samt

Diphtheria 10 fall i Korpo (maj) och Houtskär (aug.) äfvensom *Influenza* 2 fall i Merimasku (dec.).

Nagu kommuns fattiggård, som år 1911 nedbrann, har ånyo uppbyggts, nu af tegel, och sedan oktober månad 1914 varit i användning för 40 interner. Fattiggårdens dårdvårdsafdelning för 11 personer har under större delen af året varit belagd med fullt antal patienter. Dessa inrättningar besökas af kommunal-läkaren 2 à 3 gånger i månaden.

Tuberkulosen är veterligen icke mycket spridd. I senaste årsberättelse omnämndes att i Korpo kommun ett något ökadt antal fall af lungsot trädt i dagen och har det numera framgått att hemkomna sjömän bilda hufvudkontingenten af de i lungsot aflidna såväl i denna som i en del andra kommuner. Behovet af lokala hälsovårdsordningar i de olika kommunerna gör sig allt-mera påmint.

(A. A. Branders.)

Laitilan kunnanlääkärintiiri. Vuoden lopulla terveydenhoitolautakunta laati muutamia lisäyksiä terveydenhoitosääntöihin m. m. desinfisoimisesta tuberkulosin kuolleiden jälkeen.

Yleinen terveydentila kunnassa on allekirjoittaneen aikana ollut kohtalaisen hyvä.

Tuberkulosi esiintyy verrattain yleisenä, joka onkin varsin ymmärrettävää, sillä sen leviämiseen tartunnan kautta ei tunnuta juur yleisesti uskottavan. Ei skrofulosikaan ole niin harvinaista. Vatsa- ja suolitaudit sekä aikuisten että lasten ovat verrattain yleisiä. Tähän kai suureksi osaksi on vaikuttanut se yksipuolinen, vähänravitseva ja vaikeastisulava ravinto, jota aikuiset käyttävät, varsinkin yksipuolinen, ylenmääräinen perunan ja silakan käyttö. Vähäiseksi ei myös mielestäni yleisiä terveyssuhteita arvoستاessa ole arvioitava sitä seikkaa väestön ravitsemissuhteissa, että kaikki maito viedään mejereihin, ettei jätetä mitään edes kotitarpeiksi ja kotitarpeisiin käytetään yksinomaan

meijerijätämaitoa. Näin syntynyttä rasvaaineiden vajausta ei myös useimmiten korvata millään muulla vastineeksi. Katson tällaisen nurinkurisen ravintojärjestelmän olevan syynä väestön enentyneeseen heikkenemiseen ja tautien m. m. tuberkulosin uhriksi joutumiseen. Terveystenhoito kunnassa on muutenkin yleensä varsin alkeellista. Raittiin ilman merkitystä esim. ei likimainkaan käsitetä. Varsinkin talvisin huoneiden tuuletus on perin alkeellista. Aivan yleistä on vielä ettei huoneissa ole mitään tuuletus-laitetta, ei edes monin paikoin ole yhtään avattavaa saranoilla varustettua ikkunaa, ja jos onkin, ovat ne kaikki talvisin suljetut. (Onni Vuorinen.)

Nagu kommunalläkaredistrikt. Tuberkulosens spridning är icke synnerligen stor. Åtgärderna emot densamma hafva bestått i muntlig upplysningsverksamhet äfvensom spridning af strökrifter. (Arthur Dahl.)

Godby distrikt. Allmänna hälsotillståndet kan betecknas såsom ovanligt godt, isynnerhet under senare delen af året. Hvad särskildt de epidemiska sjukdomarna beträffar, så förekommer sådana i nämnvärdt mindre grad än under år 1913, om man undantar *influenzan*, af hvilken sjukdom observerats inemot dubbelt så många fall. — *Scarlatina* förekom egentligen blott i Jomala och Föglö kommuner. Ett enstaka fall observerades dock i Finström, i Lemland och i Mariehamn. — Den i Finström iakttagna *mässlings*-patienten hade ådragit sig sjukdomen å en Atlanterångare. Till Kumlinge hade mässlingssmittan hämtats från Sverige. — Af *tarmtyfus* förekommo 3 fall i Mariehamn samt 1 fall i enhvar af kommunerna Eckerö, Lemland och Sund. — Ett enstaka fall af *kikhosta* observerades i Saltvik. — Förutom 1 fall i Hammarland förekommo 10 fall af rödsot i Saltvik; dessa sistnämnda alla i en och samma gård. Af dem förlöpte 3 fall letalt.

Af *halsröta* eller *strypsjuka* iakttogs 1 fall i Vårdö och 1 fall i Mariehamn. (Georg Hornborg.)

Porin piiri. Kuten alhainen kuolleisuuskin todistaa, on terveydentila piirissä yleensä ollut hyvä viime vuonna. Mikään ei ole esiintynyt varsinaisena kulkutautina. Tiheimmin ja eniten levinnyt infektsioonitauti on ollut *hinkuyskä*, jota toukokuusta vuoden loppuun on havaittu jotenkin laajalti levinneenä Eurajoella sekä vähemmässä määrin Lapin, Euran ja Kiukaisten pitäjissä sekä Rauman maaseurakunnassa. Suolikuumetta on muutamia tapauksia ilmennyt Ahlaisten pitäjässä. Loppupuolella vuotta alkoi *influenzaa* ilmestyä lukuisin tapauksin kautta koko piirin. Tarttuvien tautien ehkäisemiseksi on aina heti ryhdytty tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin.

Keuhkotautiin kuoli vuoden 1914 kuluessa koko piirissä 338 henkeä eli 20.8 % kuolleitten luvusta ja 3.2 jokaista tuhatta asukasta kohti.

Tämän taudin vastustamiseksi on piirin joka kunnassa ryhdytty tarmokkaisiin toimenpiteisiin ja useimmissa saatettu käytäntöön säädöksiä, joiden mukaan huoneet, joissa keuhkotautiin kuollut on asunut, samoin kuin hänen vaatteensakin, ennenkuin niitä muut saavat käyttää, ovat desinfisoitavat

sekä lapsia kielletään antamasta hoidettaviksi perheisiin, joissa tuberkulosia sairastetaan. Ainoastaan Nakkilan kunta ei ole katsonut tarpeelliseksi ryhtyä tällaisiin toimenpiteisiin. Kuten edellisenäkin vuonna on Satakuntalainen osakunta viime vuonnakin useaan piirin kuntaan tehnyt retkiä ja niillä levittänyt tietoja keuhkotaudin luonteesta ja keinoista sen vastustamiseksi. Eurassa on kunnanlääkäri yhä edelleen neiti Ahlströmin puolelta rahallista apua nauttien toiminut keuhkotaudin ehkäisemiseksi, jota paitsi Kauttuan huoltolassa on keuhkotautisia menestyksellä hoidettu.

Veneerisiä tauteja on tavattu runsaammin kuin noin pari vuotta sitten. Kuitenkaan ei voi sanoa, että näiden taudintapausten määrä olisi edelliseen vuoteen verraten ollut yhä enenemässä.

Muista kroonillisista taudeista ovat piirissä hyvin levinneitä olleet ruuan-sulatuselimestön taudit ja etenkin hermoston häiriöt.

Kesän loppupuolella syttynyt suurvaltain välinen sota on terveydellisessä suhteessa tuottanut toistaiseksi ainoastaan etua. Sen kautta, että väkijuomain myynti ankarilla säädöksillä rajoitettiin, torjuttiin niiden nauttimista seuraavat epäkohdat. Piirin asukkaat tulivat niin ollen tarkemmin harkinneksi aseman vakavuutta ja suojelleiksi itseään uhkaavalta puutteelta sekä kävivät valppaammiksi varomaan itseänsä kulkutaudeilta. Suuremmat rikokset, varsinkin pahoinpitelyt tulivat hyvin harvalukuisiksi, joten esim. lääkintölailliset ruumiin-avaukset vuoden loppupuoliskolla kävivät varsin harvinaisiksi. (Hj. Nordling.)

Merikarvian ja Siikaisten kunnanlääkäripiiri. Varsinaisia vahvistettuja terveydenhoitosääntöjä ei piirin kummassakaan kunnassa vielä ole. Tarttuvien tautien leviämisen ehkäisemiseksi löytyy kuitenkin erinäisiä Merikarvian kunnan hyväksymiä määräyksiä, joita seuraten vuoden kuluessa säännöllisesti on tehty lysooli- ja formaliinipuhdistus kodeissa difteria- ja scarlatinataapausten jälkeen sekä myös vuoden viime kuukausina keuhkotauti-kuolemantapausten jälkeen. Siikaisissa sen sijaan ei löydy mitään määräyksiä tähän suuntaan.

Yleinen terveydentila oli kohtalainen.

(Einar Palmén.)

Euran kunnanlääkäripiiri. Terveydenhoito-ohjesääntöjä on vuoden kuluessa laitettu jokaiseen piiriin kuuluvaan kuntaan.

Keuhkotautisten parantola »Kauttuan Huoltola» on ollut toimessa koko vuoden ja on siellä hoidettu yhteensä 63 potilasta, miehiä ja naisia. Näistä ovat useimmat olleet kotösin ympäristön pitäjistä sekä Rauman, Porin ja Tampereen kaupungeista ja Ikaalisten kauppalaista. Jos jaetaan potilaat Turban-Gerhardtin asteikon mukaan taudin eri asteisiin, saadaan I:lle asteelle kuuluvia 23.8 %, II:lle 23.8 % sekä III:lle asteelle 49.2 %; epäiltyjä on ollut 2.1 %.

Sairaspäivien yhteenlaskettu luku teki 3,134, josta saadaan keskiajaksi kutakin potilasta kohti 48 päivää. Kun potilaat ovat olleet parantolassa näin lyhyen ajan (Ruotsissa olevassa kansanparantolassa Hälahultissakin keskiaika 133 vuorokautta) niin ei voida odottaa erinomaisia tuloksia, vaikka on Kauttuan huoltolan saavutuksetkin pidettävä aivan tyydyttävänä, kuten seuraavasta näkyy. Kun potilaat ovat lähteneet parantolasta on heidän tilansa merkitty: Oireettomina, täysin työhön kykeneviä 1.8 %, mel-

kein oireettomina, osaksi työhön kykeneviä 18.8 %, parempana 50.9 % eli selvä positiivinen tulos 71.5 %. Jotenkin muuttumattomina on lähtenyt 15.09 %, huonompina 13.2 % eli siis selvä negatiivinen tulos 13.2 %. Painon lisäys on ollut keskimäärin 4.27 kiloa. Tuberkelibasilleja on ysköksistä löydetty 69.8 prosentilla; on ollut sellaisiakin, jotka ovat viipyneet huoltolassa siksi lyhyen ajan, ettei kunnollista ysköstä ole voitu saada. Lyhin aika, jonka sairas on parantolassa ollut on 5 vuorokautta ja pisin 157. Nuorin potilas oli 11 vuotias ja vanhin 44 vuotta vanha. Niistä potilaista, joilla oli kuumetta huoltolaan tullessa oli kuume kadonnut 50 %.

Huoltolaan on ollut yhdistettynä maksutoin poliklinikka Euran pitäjäläisiä varten ja on sitä käyttänyt vuoden kuluessa 239 henkeä, joittenka rinta on tarkastettu ja keuhkojen senaikuinen tila merkitty erityiseen kunkin nimellä varustettuun kertomukseen. Eri käyntien luku oli 335. Poliklinikalla hoidettiin yhteensä 48 varmaa ja 21 epäiltyä keuhkotauti-potilasta. Nuorin keuhkotuberkulosia sairastava oli 2 vuoden vanha ja vanhin 70.

Vuoden kuluessa kuoli keuhkotautiin 17 henkeä, joidenka asunnot aina puhdistettiin ja desinfisoitiin asianmukaisesti. Yleensä on viime vuonna formalisoimista käytetty 23 eri paikassa yhteensä 40 kertaa. Tilaisuudessa on käytetty huoltolan Berolina-lamppua ja on desinfisoimisen aina toimittanut erityisesti toimeensa valmistunut laitoksen kiertävä sairaanhoitajatar.

Sen mukaan, mitä ennen toimitetun joukkotarkastuksen nojalla ja myöhäisempien toimenpiteiden avulla on voitu todeta, on kunnassa nykyään noin 130 keuhkotuberkulosia sairastavaa, joka tekee 3.48 % koko väkiluvusta.

Keuhkotaudin levenemisen ehkäisemiseksi ja sellaisten sairaiden kotihoidon järjestämiseksi on huoltolan kiertävä sairaanhoitajatar kulkenut pitäjällä melkein jokaisena arkipäivänä.

Koko huoltolan kustantaa jalomielinen neiti Hjördis Ahlström ja sen toimihenkilöinä ovat olleet täydellisen sairaanhoitajatarkurssin Helsingissä suorittaneet sekä erityisesti toimeensa valmistautuneet hoitajattaret neidit Impi Backman ja Edith Itäkannas. Lääkärinä allekirjoittanut.

Vuoden kuluessa perustettiin Euraan myöskin tuberkulosin vastustamisyhdistys ja koottiin vapaaehtoisilla lahjoituksilla noin 1,300 markan suuruinen alkurahasto, jonka koroilla kustannetaan hoitoon vähävaraisia keuhkotautisia. Samaan tarkoitukseen työskentelee niinkään ompeluseura.

Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävä.

(J. A. Huhti.)

Noormarkun, Pomarkun ja Ahlaisten kunnanlääkärintiiri. Yleinen terveydentila kunnissa on mikäli se on minulle tunnettu ollut verrattain hyvä.

Mitä tuberkulosiin tulee on sen hoitaminen ja sen levenemisen ehkäiseminen piirissä ainakin toistaiseksi aivan mahdollon. Niin kauan kun väestö ei itse tahdo tehdä mitään terveydenhoidon parantamiseksi, niin kauan kun se vastustaa kaikkia toimenpiteitä keuhkotaudin levenemisen ehkäisemiseksi, niin kauan kun epäluottamus lääkärin neuvojen suhteen ja välinpitämättömyys jatkuu ei voi parhaallakaan tahdolla tehdä mitään. Kun ei keuhkotautisten kotona noudateta minkäänlaisia varokeinoja tartunnan levenemisen estämiseksi, on tauti tietysti enenemässä. Kun ei tuskin milloinkaan uskota lääkärin keuhkotautidiagnosia oikeaksi, kun taudin hoidolle ei panna mitään arvoa, niin tietysti ei olla vähääkään varovaisia taudin levenemisen suhteen. Olen kirjoittanut selonteon keuhkotaudista ja keinoista sen vastustamiseksi siinä erittäin tehden selkoa dispensäärijärjestel-

mästä — joka esitelmänä pidettiin luentokursseilla Noormarkussa marraskuussa, — en suinkaan sentähden että luulisin siitä mitään hyötyä olevan, vaan rauhoittaakseni omaa tuntoani.

(Edv. Nylander.)

Ikaalisten piiri. Kulkutaudeista mainittakoon etupäässä *hinkkuyskä*, joka yleisesti liikkui kesällä ja syksyllä Kankaanpäässä ja Honkajoella.

Parotitis epidemia oli vuoden kuluessa hyvin yleinen.

Tuhkarokko esiintyi pienempänä epidemiana kesällä Ikaalisissa ja Karviassa sekä Hämeenkyrössä yksityistapauksina.

Kurkkumätät tapauksia oli yhteensä 78, joista syyskuukausina Hämeenkyrössä 51 ja pitkin vuotta Ikaalisissa 16 tapausta.

Lavantautiin sairastui syksyllä Kankaanpään kirkonkylässä 9 henkeä. Syynä tautiin arveltiin olevan huonon kaivoveden.

Tulirokkoa oli syksyllä Ikaalisissa 2 tapausta ja Kankaanpäässä keväällä 1 ja syksyllä 5 tapausta.

Dysenteria tapauksia oli Jämijärvellä ja Kankaanpäässä kesällä yhteensä 7.

Muita kulkutauteja ei liikkunut piirissä.

Papiston ilmoituksen mukaan kuoli keuhkotautiin tilivuotena yhteensä 147 henkilöä, mikä tuhatta asukasta kohti tekee 2.7 kuolemantapausta.

Veneerisiä tauteja ei ole muualla piirissä sanottavasti liikkunut, kuin kuppatauti Parkanossa. Muuan kuljeksivainen naishenkilö oli siellä levittänyt tarttuman. Sen johdosta toimitettiin Parkanossa yleinen tarkastus Vuorijärven kylän asukkaissa. Tarkastukseen oli saapunut 62 henkeä. Tarkastuksen johdosta passitettiin 9 henkilöä Porin kuppatautisairaalaan, johonka 2 henkilöä samasta kylästä ja saman taudin takia jo ennen tarkastusta oli lähetetty:

Kiertäviä sairaanhoitajattaria on piirissä toiminut: Ikaalisissa 2, toinen kunnan palkkaama valtion avustuksella ja toinen seurakunnan palkkaama, Parkanossa diakonissa, diakonaattiyhdistyksen ja valtion palkkaama, Hämeenkyrössä seurakunnan palkkaama ja Karviassa diakonaattiyhdistyksen ja valtion palkkaama diakonissa. Nämä ovat kaikki olleet toiminnassa ja käyttää yleisö niitä mielellään.

(Henr. Holmström.)

Ikaalisten kunnanlääkäripiiri. Kunnalla on Kuvernöörin maaliskuun 24 päivänä v. 1893 vahvistamat, pääasiallisesti lautakunnan jäsenten ja piirimiesten keskuuteen levitetty terveydenhoito-ohjesäännöt. Toukokuun kuntakokous, missä oli esillä kysymys säännöksistä tuberkulosin levenemisen vastustamiseksi, asetti erityisen komitean tarkistamaan näitä vanhoja terveydenhoito-ohjesääntöjä kokonaisuudessaan ja tämä komitea teki sitten uuden terveydenhoitosääntö-ehdotuksen nojautuen pääasiallisesti v. 1908 julkaistuu komiteamietintöön uudeksi terveydenhoitoasetukseksi. Tämä sääntöehdotus hyväksyttiin sitten joulukuun kuntakokouksessa sekä lähetettiin kuvernöörin vahvistettavaksi.

Yleinen terveydentila on kuluneena vuonna kunnassa ollut verraten hyvä.

Kunnassamme on tänäkin vuonna jatkunut v. 1911 alusta alullepantu keuhkotautisten järjestelmällinen silmälläpito ja opastus heidän kodeissaan kiertävän sairaanhoitajattaren avulla. Kaikkiaan on tänä vuonna tiedossani ollut 87 omakuntalaista keuhko-

tuberkulosistia. Näistä oli 50 järeillä aikaisemmilta vuosilta kun taas vuoden kuluessa ilmaantui 37 uutta tapausta. Vuoden kuluessa kuoli 24 näistä silmälläpidon alaisista keuhkotautisista. Että tietoisuus keuhkotaudin turttuvaisuudesta vähitellen voittaa yhä varmemman sijan väestön keskuudessa huomaa siitä, että sairaiden hoidossa noudatetaan jo suurempaa varovaisuutta ja siisteyttä sekä että kunnan kustannuksella tapahtuvaa jälkipuhdistusta kuolemantapauksen jälkeen miltei poikkeuksetta tullaan jo pyytämään.

(Bertel Laurell.)

Hämeenkyrön kunnanlääkäripiiri. Kunnassa löytyy v. 1894 vahvistetut ja painetut terveydenhoitosäännöt, joita kuntalaisille on levitetty. Ne ovat jo osaksi vanhentuneet, eivätkä kaikissa suhteissa enää vastaa tarkoitustaan, jonka tähden kunta kokouksessaan huhtikuun 20 päivänä päätti laatia uudet ja valitsi sitä tarkoitusta varten erityisen komitean. Uusi ehdotus ei kuitenkaan vuoden kuluessa ehtinyt tulla hyväksytyksi.

Toimenpiteistä ja parannuksista yleisen terveydenhoidon alalla voi mainita, että kuntakokous tammikuun 19 päivänä päätti toimeenpanna pakollisen formaliinipuhdistuksen kunnan kustannuksella kaikissa asunnoissa, missä tarttuvien tautien tapauksia sattuu.

Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin hyvä.

Tuberkulosin levenemisen ehkäisemiseksi päätettiin, kuten jo mainitsin, tammikuun 19 päivänä kuntakokouksessa, että kaikkien keuhkotautiin kuolleiden asunnot ja tavarat puhdistetaan formaliinilla. Osaksi samaa tarkoitusta varten otettiin kiertävä sairaanhoitajatarikin, jonka tehtäviin erityisesti kuuluu kunnassa asuvien keuhkotautisten silmälläpito, niiden asuntojen ja hoidon tarkastaminen, että ne niin vähän kuin mahdollisesti olisivat ympäristöllensä vaarallisia tartunnan levittäjinä. (J. H. Vuorinen.)

Kankaanpään kunnanlääkäripiiri. Terveydenhoitosääntöjä laaditaan parhaillaan.

(H. Hakulinen.)

Tyrvään piiri. Mitä kulkutautien esiintymiseen tulee, ei niistä paljon muuta ole mainittavaa, kuin että ainoastaan *hinkuyskä* on suuremmassa määrässä liikkunut, pääasiallisesti Tyrväällä ja Karkussa, edellisessä toukuusta alkaen vuoden loppuun asti, jälkimmäisessä jo vuoden kahtena ensimmäisenä kuukautena sekä koko loppupuolen vuotta. Tyrväällä on hinkuyskä vaatinut useimmat uhrinsa, 10 lasta. Toinen kulkutauti, joka useita uhreja on ottanut on *kuristustauti*, johon papiston ilmoituksen mukaan 9 lasta koko piiristä on kuollut.

Keuhkotautiin kuolleiden luku on 102 henkilöä, tehden 2.84 tuhannesta elävästä ja 19.89 % kaikista kuolleista. (Otto Meurman.)

Tyrvään kunnanlääkäripiiri. Yleinen terveydentila on ollut jotenkin hyvä.

Erityiset terveydenhoitosäännöt on nyt hankittu kuntaan. Mitään terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä ei ole esiintynyt Tyrvään kunnallislautakunnan kokouksissa. Vuoden aikana on myöskin Vammalan kauppalassa ollut toiminnassa oma terveydenhoitolautakunta, joka on pitänyt kaksi vakinaista kokousta. (Hugo Ståhlberg.)

Salon piiri. Kulkutauteja ei vuoden aikana ole ilmaantunut erikoisesti.

Tulirokko oli edelliseen vuoteen nähden vähenemässä ja oli se ylimalkaan vieläkin hyvin lievää, vaikka vaikeampiakin tapauksia oli joukossa.

Tuhkarokko alkaa käydä yleisemmäksi, ja on laadultaan ollut keskin-kertaista.

Kurkkumäti ja *kuristustauti* näyttää olevan lisääntymään päin.

Lavantautia on nytkin ilmaantunut Halikossa 12 tapausta vuoden 9 ensimmäisellä kuukaudella ja yksityisiä tapauksia muualla. Lavantaudin johdosta otettiin Halikon kuntaan sairaanhoitajatar Aina Mikkonen kiertäväksi sairaanhoitajattareksi.

Isoarokkoa ilmaaantui Kuusjoella huhtikuulla kolme tapausta, kaikki samassa torpassa sekä eräässä torpassa läheisyydessä kaksi tapausta.

Influensaa alkoi vuoden lopulla ilman tultua kylmäksi ilmaantua huomattavassa määrässä, ei kuitenkaan ylimalkaan pahanlaatuisena.

Veneeriset taudit, jotka edellisellä vuodella olivat rajoitetussa piirissä alkaneet varsin huomattavasti lisääntyä ovat taas vähentyneet jotenkin harvinaisiksi.

Keuhko- ja *muut tuberkelitaudit* ovat yhä tavallisia.

Kuten allekirjoittanut jo viimeisessä vuosikertomuksessa mainitsi syntyneisyyden ja yksistään siitä johtuvan väenlisäyksen vähenemisestä, niin on sama ilmiö taaskin huomattavissa vieläpä yhä lisääntyvässä muodossa. Syyt näyttävät siis olevan pysyväiset. Niinpä oli elävinä syntyneitten luku 149 pienempi kuin edellisellä vuodella ja 260 pienempi kuin v. 1909, jolloin syntyneisyys oli suurin.

Tarttuvien tautien, myöskin nimenomaan keuhkotaudin jälkeen desinfi-soiminen on Salon kauppalassa annettu määrätyn henkilön toimeksi. Muuta erityistä ei ole tehty tuberkulosin vastustamiseksi. (E. J. Warén.)

Kimito, Dragsfjärd och Vestanfjärd kommunalläkaredistrikt. Under året anställdes i Kimito en kommunaldesinfektör, som den 1 januari 1915 ägde tillträda sin befattning. På kommunalnämndens försorg tryckta »stadgar för bekämpande af hälsovården i Kimito socken» afse tuberkulosens motarbetande.

Det allmänna hälsotillståndet har, bortsett den stora tuberkulosfrekvensen, varit tämligen tillfredställande.

Enligt af pastorsämbetena i resp. kommuner lämnade uppgifter afledo under året 28 personer i tuberkulos (27 i lungsot). Uttryckt i procent af totalmortaliteten erhålles en tuberkulosdödlighet = 15.78 (föreg. år 14.15). På hvar 1,000-tal af befolkningen inträffade 2.04 dödsfall i tuberkulos.

Då för inrättandet af en sjukstuga i Kimito redan hopbragts en summa, betydligt öfverstigande Fmk 10,000, torde företaget inom en nära framtid kunna realiseras.

(E. Stenberg.)

Bjärnä och Finby kommunalläkaredistrikt. Fastställd hälsovårdsordning finnes i Bjärnä, men efterlefves blott i den mån det kan falla sig bekvämt för den enskilda. I denna förordning intogs under året tuberkulosföreningens förslag om tillägg till motarbetande af tuberkulosen.

I sammanhang härmed må nämnas, att Finlands allmänna läkareförbunds förslag till instruktion för kommunalläkare, antogs, i hufvudsak, af stämman den 5 augusti, hvarom jag den 16 december underrättades. Lönen fastställdes »paitsi valtiolta ehkä saatavaa

palkka-apua» till 1,800 mk, eller med andra ord kommunalläkaren erhåller, sedan denna institution nu bestått i socknen 18 år, 1,500 mark mindre lön än föregående år.

Allmänna hälsotillståndet har, i betraktande af smittosamma sjukdomars utbredning icke varit godt.

Nya tuberkulosfall har jag observerat 14. Desinfektion efter i tuberkulos aflidna bekostar kommunen, men då ingen af kommunen anställd desinfektör finnes, är nyttan af detta dess beslut ingen. (C. G. Bremer.)

Huittisten piiri. Pienten lasten kuolevaisuus vaihteli eri kunnissa varsin huomattavasti.

Keuhkotuberkulosiin kuoli koko piirissä 199 eli 3.4 jokaista tuhatta asukasta kohti ja 22 % kaikista kuolleista. Muutamissa kunnissa on jo ryhdytty edes jonkinlaisiin toimiin tuberkulosin vastustamiseksi. Huittisten kunnan Terveystenhoitosääntöihin vahvisti Kuvernööri vuoden kuluessa lisäyksen, joka on laadittu silmälläpitäen erityisesti keuhkotaudin vastustamista. Tämän lisäyksen johdosta puhdistettiinkin Huittisissa loppupuolella vuotta kaikkien keuhkotautiin kuolleiden asunnot ja vaatteet ja asetettiin julkisiin paikkoihin ilmoitustauluja, joissa kielletään lattialle syleskeleminen. Kokemäen kunnassa toimii yhdistys keuhkotaudin vastustamiseksi ja on kunta yhdistyksen aloteesta jo useina vuosina puhdistuttanut keuhkotautiin kuolleiden huoneet, vähävaraisten luona kunnan kustannuksella. Alastaron, Kauvatsan ja Köyliön kunnat odottavat Kuvernöörin vahvistusta terveydenhoitosäännöilleen, joissa on pantu erityistä huomiota tuberkulosin vastustamiseen.

Epideemisiä tauteja ilmaantui piirissä:

scarlatinaa Alastarolla ja Huittisissa, kummassakin 2 tapausta ja Loimaalla 19 tapausta, jotka viimeksimainitut hoidettiin tilapäisessä sairaalassa.

morbillia 7 tapausta,

tyfus abdominalista Vampulassa yksi tapaus, saanut tartunnan Tampereella, *tussis convulsivaa* vähässä määrin,

dysenteriaa yksityisiä tapauksia Kokemäellä ja Köyliössä, yhteensä 7 tapausta,

diphtheriaa yksityisiä tapauksia Alastarolla (7) Huittisissa (3), Kokemäellä (4), Köyliössä (9), Loimaalla (17), Metsämaalla (1), Punkalaitumella (7), Säkylässä (11), ja Vampulassa (1) eli yhteensä 60 tapausta, jotka kaikki saivat serumia, *influensaa* piirin eri kunnissa.

Kaikkien tulirokkoa ja kurkkumätää sairastavien asunnoissa toimitettiin formaliinipuhdistus.

Variolaa ilmaantui Loimaalla tammi- ja kesäkuussa yksi tapaus, jotka molemmat olivat muun taudin tähden, toinen 13 ja toinen 14 vuorokautta ennen isoonroktoon sairastumistaan, otetut kunnallissairaalaan. Sairaiden kotona puhdistettiin huoneet y. m. Kun sairast koko itämisajan olivat eris-

tettyinä, niin ei uudestaan rokotusta pantu toimeen. Tartunnan alkuperästä on päästy selville.

Veneerisiä tauteja ilmaantui vuoden kuluessa tavallista runsaammin.

Lues recens tapauksia Loimaalla 9, Oripäällä 2, Säkylässä 5 ja Kokemäellä 1 eli yhteensä 17, jotka kaikki hoidettiin lääninsairaalassa.

(Wolmar Svanberg.)

Huittisten ja Vampulan kunnanlääkärintiimi. Yleinen terveydentila on ollut hyvä. Terveystenhoito on kunnallislautakunnan käsissä. Lopulla vuotta lisättiin Huittisissa uusia säännöksiä entisiin terveyshoitosääntöihin erityisesti silmällä pitäen tuberkulosin vastustamista. Päätettiin kunnan kustannuksella toimittaa puhdistus tuberkulosin kuolleiden asunnoissa sekä palkata seurakunnan kanssa yhteinen diakonissa, jonka toimeksi muun muassa tulisi puhdistuksien toimittaminen.

Huittisissa kuoli tuberkulosiin 41 henkeä, s. o. 29.1 % kaikista kuolleista eli tuhatta kohden 4.0. Vampulassa kuoli siihen 14 henkeä, siis 27.5 % kaikista kuolleista eli tuhatta kohden 3.6.

(R. Räihä.)

Punkalaitumen kunnanlääkärintiimi. Kunnanlääkärin uusi ohjesääntö on laadittu Duodecim-seuran valmistaman ohjesäännön mukaan, sillä pääasiallisella muutoksella että virasta irtisanominen on molemminpuolinen ja aika 40 vuorokautta.

Tuberkulosin vastustamisyhdistyksen esittämän lisäyksen tuberkulosin ehkäisemistä varten otettavaksi terveyshoito-ohjesääntöihin on Terveystenhoitolautakunta esittänyt kuntakokoukselle, joka lykkäsi asian valtuustolle ja määräsi sen ryhtymään sellaisiin toimenpiteisiin, että ehdotukselle saataisiin Kuvernöörin vahvistus.

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä päätti kuntakokous ottaa kiertävän keuhkotautisairaanhoidajattaren, jonka palkaksi määrättiin 700 mk. vuodessa ynnä vapaa asunto, lämpö ja valo.

Yleinen terveydentila oli vuoden kuluessa kohtalainen. (A. Bustorff.)

Loimaan, Alastaron ja Metsämaan kunnanlääkärintiimi. Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

(Väinö Vallinkoski.)

Kokemäen kunnanlääkärintiimi. Yleistä terveydentilaa on pidettävä kohtalaisena.

(J. V. Manner.)

Köyliön ja Säkylän kunnanlääkärintiimi. Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

(J. A. Huhti.)

Hämeen lääni. Hämeenlinnan piiri. *Keuhkotautiin* kuoli 1914 162 henkeä eli 2.72 tuhatta kohti, v. 1913 130 henkeä eli 2.24 tuhatta kohti.

Tämän mukaan on kuoleman prosentti vähän lisääntynyt. Hauholla (5.7 ‰) ja Rengossa (4.9 ‰) se on kovin korkea. Onko se tilapäistä en tiedä. Tätä ennen on kuolevaisuus tuberkulosiin vuosivuodelta vähentynyt. — Tässä piirissä tehdään aika paljon keuhkotautin vastustamiseksi. Melkein joka kunnassa desinfisoidaan keuhkotautiin kuolleiden jälkeen. Kuntien sairaanhoitajat ja diakonissat koettavat myös voimiansa mukaan ohjata kansaa tuberkulosin vastustamisessa.

Hämeenlinnan naisyhdistys rakennuttaa par'aikaa Keräystoimikunnan suotuisella avustuksella uutta sanatoriota 15—20 potilaalle Hämeenlinnan kau-

pungin lahjoittamalle maalle nykyään Vanajassa sijaitsevan hoitolan sijaan, joka on tilapäinen ja tarkoitukseensa sopimaton, ja pitäisi sen valmistua ensi syksynä.

Kulkutauteja on vuoden kuluessa liikkunut piirissä aika paljon.

Helmikuun 17 päivänä ilmoitettiin piirilääkärille epäilyttävä *isorokko* tapaus Hausjärvellä Oitin kylästä. Se todettiin isoksirokoksi, eristettiin, huoneet puhdistettiin ja pantiin ylimääräinen suojelusrokotus toimeen. Mistä tämä mies oli tartunnan saanut, ei tullut selville. Maaliskuun 28 päivänä ilmestyi toinen tapaus samassa kylässä, otaksuttavasti ensimmäisestä tarttunut. Huhtikuun 1 päivänä ilmoitettiin taas isorokkotapaus, tällä kertaa Riihimäeltä Hausjärveltä. Tämä oli kulkukauppias, joka oli Itä-Suomessa maita kierrellyt, eikä tietävästi ollut ensimmäisten kanssa tekemisissä. Hänet eristettiin tilapäiseen Riihimäelle perustettuun isorokkosairaalaan, huoneet puhdistettiin ja ylimääräiseen rokotukseen ryhdyttiin. Hausjärvellä ilmestyi yhteensä 8 tapusta. Toukokuun 1 päivänä ilmoitettiin 2 tapusta Janakkalasta Leppäkosken kartanosta. Nämä olivat otaksuttavasti saaneet tartunnan Riihimäeltä. Ylimääräinen rokotus pantiin toimeen ja muihin tarpeellisiin toimiin ryhdyttiin viipymättä. Toukokuussa ilmestyi vielä kaksi tapusta Janakkalassa. Siihen tauti sitten loppui. Näistä on v. t. piirilääkäri silloin tehnyt tarkemmin selkoa kirjeissään Lääkintöhallitukselle.

Sekä Hausjärvellä että Janakkalassa pantiin asetuksenmukainen pienten lasten rokotus tavallista aikaisemmin toimeen ja toivat vanhemmat paremmin kuin ennen lapsensa rokotettaviksi. Myös käytettiin tilaisuutta uudestaan rokotukseen ahkerasti. Monta tuhatta henkeä kuuluu tulleen rokotetuiksi, vaikka niistä ei ole piirilääkärille ilmoitettu.

Tuhkarokkoa on ollut joku tapaus Hauholla, Hattulassa, Janakkalassa ja Hausjärvellä; Lopella paljon huhti- ja kesäkuussa.

Difteriaa on ollut aika paljon. Tuuloksesta, Tyrvännöltä, Vanajasta, Rengosta ja Hausjärveltä on ilmoitettu muutamia tapauksia, mutta Hauholla se on liikkunut ympäri vuoden epidemian tapaisena. Kun se kesällä ei ruvennut vähenemään, kehoitettiin kunnallislautakuntaa ryhtymään tehokkaimpiin desinfioimis toimenpiteisiin. Niinkuin kunnanlääkärin vuosikertomuksesta käy selville, on kunta hankkinut Berolina formaliinikoneen, jolla puhdistus tehdään kaikkien difteria tapausten jälkeen.

Sen jälkeen kun difteria serumia on ruvettu yleisemmin käyttämään, on kuolevaisuus tuntuvasti vähentynyt. Myös rupeaa kansa ymmärtämään tämän lääkkeen suurta vaikutusta ja älyämään että mitä pikemmin apu saadaan, sitä suurempi siitä on hyöty. Kunnat ovat kylläkin auliit kustantamaan sitä semminkin vähävaraisemmille sairaille. Toivottava on että sitä sodasta huolimatta saadaan maahan tarpeen mukaan.

Yhtä pahetta en voi tämän yhteydessä olla mainitsematta. On tapahtunut, että lääkärin hakeminen (semminkin jos pitempi matka) on pidetty kalina ja turhanakin luultun differiatapauksen luo, vaan on käsikaupalla ostettu serumia, jonka sairaanhoitajatar tai joku muu ruiskun omistaja on potilaaseen ruiskuttanut. Kun eivät sairaanhoitajattaret eivätkä muut voi tehdä diagnoosia eikä määritellä annoksen suuruutta, voi tällainen menettely tuottaa enemmän vahinkoa kuin hyötyä. Saatuaani tällaiset tapaukset tietooni olen jyrkästi kieltänyt sairaanhoitajia tällaisesta puoskaroimisesta sekä apteekkaria antamasta serumia ilman lääkärin määräystä.

Heinäkuun 2 päivänä ilmoitti Lopen kunnallislautakunnan esimies että Sajaniemen kylässä oli ilmestynyt *kuppatauti* (12 henkeä oli sairaana lähtenyt sairaalaan), jonka takia s. k. 6 päivänä pidin yleisen tarkastuksen mainituksessa kylässä, jossa 72 henkeä tarkastettiin löytämättä saastumusta.

Muita tarkastuksia vuoden aikana ei ole tehty.

Rengossa tarkastettiin itsellisen vaimoa Serafina Arosta (67 vuoden vanha), jonka havaittiin potevan *pitaalitautia*. Mies 62 v. vanha näytti myös epäilyttäviä oireita, jonka takia molemmat lähetettiin Orihveden leprasairaalaan, kun heidän hoito kotiseudulla olisi tullut vaaralliseksi ympäristölle ja vaikeaksi. Samaten tehtiin erään työmiehen kanssa, joka toukokuussa oli muuttanut Pirkkalasta Vanajalle kun hänkin havaittiin pitaalitautiseksi. Huoneet puhdistettiin kummassakin tapauksessa. (O. Sahlberg.)

Hauhon kunnanlääkärintiiri. Kunnallislautakunnan käsiteltävänä on viime vuoden kuluessa useampaan kertaan ollut täällä raivoava kurkkumätäepidemia. Näihin neuvotteluihin on kunnanlääkäri ottanut osaa. Kurkkumätä on raivonnut Hauholla viisi vuotta. Varhaisempina vuosina on kunta vastustanut epidemiaa antamalla hiukankin vähävaraisemmille ilmaisen seruminhoidon, sekä kehoittanut sairaan omia varovaisuustoimenpiteisiin, sairaan eristämiseen ja lysolivesipuhdisteluun. Syynä kurkkumätäepidemian raivoamiseen on ollut osaksi se, että nämä toimenpiteet ovat olleet riittämättömät, osaksi se että naapurikunnista Luopioisista ja vähemmässä määrässä Tuuloksesta eriteitä tuodaan Hauholle aina uutta tuoretta tartuntaa, liikeyhteys kun on erittäin vilkas näiden kuntien välillä. Mainituissa kunnissa ei tietääkseni koskaan ole tehty mitään siellä raivoavan kurkkumädän ehkäisemiseksi. Nytemmin on Hauhon kunta vuoden lopulla hankkinut Berolina-formalisatiokoneen, jonka avulla pitäjän diakonissa toimittaa tehokkaan sterilisation kurkkumätää sairastavain kodeissa. Kurkkumätä on raivonnut kaikissa kylissä viimeisten viiden vuoden kuluessa. Kuolevaisuus on ollut pieni, riippuen siitä että kansa on tottunut turvautumaan lääkärin apuun, niin pian kuin epäilevät kurkkumätää ja jos lapsi sairastuu mihinkä tautiin hyvänsä, epäilevätkin vanhemmat tavallisesti kurkkumätää. Yleensä ei ole mikään kurkkumätätapaus päättynyt letaalisesti, jossa seruminhoito olisi tullut 4 ensimmäisen vuorokauden aikana. Aikana 15/V 1914—31/XII 1914 on lääkärinhoidossa ollut kaikkiaan 86 kurkkumätään sairastunutta, kesäkuussa maximum 26. (Y. Airila.)

Janakkalan kunnanlääkärintiiri. Uudet kunnanlääkärin ohjesäännöt Suomen Yleisen Lääkäriliiton mallisääntöjen mukaan (jonkun verran muutettuina) ovat olleet vuoden alusta voimassa.

Terveyssuhteet ovat olleet jokseenkin hyvät. (J. Blomstedt.)

Lopen kunnanlääkärintiiri. Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut verrattain hyvä.

Kunnan terveydenhoitosääntöihin päätti kuntakokous otettavaksi Tuberkulosin vastustamisyhdistyksen ehdottamat lisäykset tuberkulosin leviämisen ehkäisemiseksi.

(J. A. Kantala.)

Hausjärven kunnanlääkärintiiri. Yleinen terveydentila oli kunnassa v. 1914 jotenkin hyvä.

Isoarokkoa ilmestyi Oitin kylässä helmikuussa yksi tapaus. Eräs mies oli saanut tartunnan ollessaan lennätinlankatoissa Viipurin ja Pietarin radalla. Vaikka tauti heti todettiin ja potilas eristettiin mitä tarkemmin, pääsi tauti erään mieshenkilön huolimattomuuden tähden (hän tunkeutui uhmaten tämän rokkoa sairastavan luokse ja sai siten itse tartunnan) leviämään niin että Oitissa yhteensä ilmaantui 5 tapusta isoarokkoa. Maalisk. 30 p. ilmestyi ensimmäinen isorokko-tapaus Riihimäellä ja sen toi eräs markkina-kulkuri jostain itä-Suomesta päin. Riihimäellä sittemmin ilmaantui yhteensä myös 5 tapusta. Kun mainittua tautia Riihimäellä ilmaantui, hommattiin väliaikainen sairaala Riihimäelle ja eristettiin sinne kaikki sairaat sekä toimitettiin voimakas formalinidesinfisoiminen jokaisen sairastuneen asunnossa. Kaikkiaan oli siis isoarokkoa Hausjärvellä yhteensä 10 tapusta ja kaikki parantuivat, vaikka muutamit olivat hyvinkin vaikeasti sairastuneet. Estääkseen taudin laajemmalle levenemistä toimitettiin sekä Oitissa että Riihimäellä yleinen rokotus. Yhteensä rokotettiin neljättä tuhatta henkeä. Rokotukseen saapui kansa kernaasti, joten minkäänlaisia pakkokeinoja ei tarvinnut käyttää.

Asunto-olot ¹⁾ ovat yleensä hyvät ja siistit, tosin siinäkin suhteessa olisi toivomisen varaa.

Ruuaaksi käyttää kansa tavallisimmin hapanta leipää (kovaa tai pehmeää) ja silavaa, perunoita, maitoa sekä ryyneistä (sekä kotona valmistetuista että ostetuista) valmistettuja ruokia, pienemmässä määrässä suolattua kalaa. Kaljaa käytetään tavallisesti juomana ja suuriksi juhliksi (jouluksi j. n. e.) valmistetaan sahtia. Marjoja käytetään jotenkin yleisesti, sienä ainoastaan poikkeustapauksissa. Juomavesi otetaan yleensä kaivoista tai toisin paikoin lähteistä ja vesi on (yleensä) hyvää. Etenkin Riihimäen suuressa ja taajaväkisessä seudussa, vaikka onkin suoperäinen ja kostea, ovat terveydelliset olot olleet jotenkin hyvät, osittain juuri erinomaisen juomaveden vuoksi.

Kahvin käyttö on yleinen. Väkijuomien käyttö on viime vuosina jonkun verran vähentynyt, vaan käytetään vieläkin jotenkin yleisesti. Tupakan käyttö on yleinen.

Kansansivistys on verrattain korkealla kannalla. Kunnassa on 17 ylempää kansakoulua (yhteensä 32 opettajaa), täysiluokkainen yhteiskoulu Riihimäellä y. m.

Yleisen terveydenhoidon edistämiseksi on tehty viimeisen 10 vuoden ajalla seuraavaa: hankittu kaksi uutta kättilöä kuntaan (yhteensä 3), kaksi kiertävää sairaanhoitajataria (Erkkylän kartano ylläpitää sitäpaitsi diakonissan alustalaisilleen) ja 2 Berolina-aparaattia desinfisoimista varten.

Kunnallislautakunta on yleensä vähän ottanut osaa terveysolojen järjestelyyn.

¹⁾ Otteita kymmenvuotiskertomuksesta.

Kulkutaudit eivät ole tarkan huolenpidon tähden päässeet sanottavasti leviämään. Vuosittain on scarlatina-, diphteria- ja tuhkarokkotapauksia etenkin Riihimäellä. Vuonna 1908 oli suurempi scarlatina-epidemia, joka oli alussa varsin ankaraa laatua ja kuolevaisuus noin 40—50 %. Kun muutamia tapauksia scarlatinaa on ilmestynyt, on laitettu kuntaan väliaikainen sairaala, johon on eristetty sairaat ja siten estetty taudin leveneminen; samalla on kunkin sairaan asunto desinfisoitu. V. 1907 oli Riihimäellä Lääkintöhallituksen toimesta väliaikainen kolerasairaalalla silloin vallinneen koleranpelon vuoksi.

Tuberkulosiin kuolleisuus oli v. 1904—1914 keskimäärin 13.3 % (kaikista kuoleista). Eri vuosina oli mainittu prosentti seuraava: 1904 14.8 %, 1905 8.5 %, 1906 10.3 %, 1907 11.9 %, 1908 12.4 %, 1909 15.6 %, 1910 13.0 %, 1911 16.3 %, 1912 13.1 %, 1913 10 %, 1914 20.5 %. Kansaa on koetettu neuvoja antamalla saada käsittämään tuberkulosin vaaroja. Hausjärven kunta on päättänyt toimituttaa yleisen tuberkulositarkastuksen, mutta kun varoja siihen ei ole, on tuon päätöksen toteuttaminen jäänyt hurskaaksi toivomukseksi. Pientenlasten kuolevaisuus ei ole huomattavasti suuri. (K. Kallio.)

Hollolan piiri. Tarttuvista taudeista mainittakoon lähinnä muutama *isorokkotapaus* Hollolassa ihan kaupungin nurkissa. Läpikäytyään olinpaikasaan Voikan tehtaan alueella taudin alkuvaiheet tuli tänne Lahden kylään muuan kulkukauppias vanhempiensa luo ja ilmestyi täällä sitten ihottuma. Tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhdyttyä ei tauti hänestä päässyt leviämään.

Huhtikuun lopulla taasen sairastui kaupungin vastaisella laidalla muuan rokottamaton lapsi, kuoli ja haudattiin toukokuun alussa. Kun arvelut siitä, että lapsi olisi kuollut isoonroktoon, tuli lääkärin tietoon muuana iltapäivänä, sairastui jo seuraavana aamuna samassa perheessä toinen rokottamaton lapsi ja äiti isoonroktoon. Täältäkään ei tauti päässyt tarttumaan muuhun kuin erääseen täysi-ikäiseen tyttöön, joka oli perheessä käynyt, lähti sitten Helsinkiin muille asioille ja sairastui siellä samaan tautiin.

Äkilliseen *lapsihalvaukseen* kuoli Hollolan kirkolla huhtikuulla muuan 5½ vuoden vanha lapsi.

Muista kulkutaudeista ei ansaitse mainitsemista muut, kuin ne harvat tulirokko tapaukset, jotka ilmestyivät Nastolan pitäjässä huhtikuulla.

(Otto Bergström.)

Hollolan kunnanlääkärintpiiri. Terveystoimikunnan toiminnasta ei ole mitään sanottavaa eikä kulkutauditkaan ole suuremmassa määrin paikkakuntaa uhanneet.

(J. Vitali.)

Asikkalan kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila kunnassa on ollut kohdalainen.

Keuhkotuberkulosi ei näytä olevan erityisen yleinen täällä; uusia keuhkotuberkulositapauksia on ollut 6, luu- ja niveltuberkulositapauksia 5. Tuberkulosin vastustamiseksi ei ole ryhdytty mihinkään mainittaviin toimenpiteisiin. Huhtikuusta alkaen on kunnassa ollut kunnan diakonaattiyhdistyksen palkkaama diakonissa. Tarttuvien tautien vastustamisessa on hänestä ollut suuri apu.

(V. V. Alkio.)

Kuhmoisten ja Padasjoen kunnanlääkärintpiiri. Kun kuntain terveydenhoitosäännöt jo ovat vanhentuneet, laati allekirjoittanut niitä varten uuden ehdotuksen, seuraten

siinä pääasiallisesti Askolan ja Pukkilan jo voimassa olevia sääntöjä. Ehdotukseni onkin jo hyväksytty Padasjoella ja tulee luultavasti kohdakkain voimaan Kuhmoisissakin.

Molemmissa kunnissa on terveydenhoitosääntöihin liitetty erityiset määräykset tuberkulosin vastustamiseksi. Tuberkuloosiin kuolleitten jälkeen on heidän asuntonsa puhdistettu formaliinilla. Esitelmiä ja puheita keuhkotaudista ja sen vastustamisesta on pidetty. (H. W. Kario.)

Lammin ja Kosken kunnanlääkärintpiiri. Keväällä 1913 sain niinhyvin Lammin kuin Kosken kunnallislautakunnissa esille keuhkotautiin kuolleitten jälkeen tehtävän puhdistusasian, ja lähettivät molemmat lautakunnat asiasta lisäyspykälän terveydenhoitosääntöihin Kuvernöörin vahvistettavaksi; vahvistus saatiin alkupuolella vuotta 1914. Pykälä sisältää sen että keuhkotautiin kuolleen jälkeen on pakollinen puhdistus vainajan kodissa tehtävä, varakkaiden omalla kustannuksellaan, varattomille kustantaa kunta sen. Vuoden 1914 kuluessa on Lammin diakonissa kaikkiaan toimittanut 9 keuhkotautiin kuolleen luona puhdistuksen. Papisto ilmoittaa 14 vaimajaa siihen tautiin kuolleiksi. Olen pyytänyt papistoa hyväntahtoisesti ilmoittamaan diakonissalle tai minulle epäiltävät keuhkotauti-kuolemantapaukset. Valitettavasti turhaan.

Kosken diakonissa teki vuoden kuluessa 8 keuhkotautiin kuolleen luona puhdistuksen, ja kun Kosken kirkkoherranvirasto ilmoittaa 14 henkeä keuhkotautiin kuolleiksi niin on täälläkin sama ikävä puute havaittavissa kuin Lammillakin, papisto julistaa ja merkitsee keuhkotautiin kuolleiksi henkilöitä, joista ei puhdistusentoimittaja eikä lääkäri voi saada ilmoitusta. (O. Sjölin.)

Tammelán piiri. Vuodentulo on kertomusvuonna ollut verrattain hyvä ja sato saatiin hyvin korjatuksi. Elinkeinot ja eri teollisuudenhaarat ovat työskennelleet ilman mainittavimpia häiriöitä. Näillä perusteilla täytyykin pitää vuotta taloudelliselta kannalta katsottuna hyvänä.

Terveydentila sitä vastoin ei ole ollut täysin tyydyttävä. Kulkutauteja on esiintynyt seuraavasti:

Scarlatina Tammelassa, Jokioisissa, Urjalassa, Akaassa ja Somerolla, kuitenkin verrattain harvalukuisena.

Morbilli miltei kaikissa piirin pitäjissä ympäri vuoden.

Hinkuyskää samoin.

Kurkkumätää yksityisiä tapauksia koko vuoden ajalla melkein kaikissa piirin pitäjissä.

Influensaa lukuisia tapauksia ympäri vuoden joka pitäjässä.

Keuhkotauti on kuten ennenkin ollut hyvin levinnyt. Toimenpiteet taudin vastustamiseksi ovat olleet samat kuin mainittiin edellisen vuoden kertomuksessa. Keuhkotautiparantolat Forssassa ja Valkeakoskella ovat nyttemmin valmiit, vaikka niitä ei vielä ole avattu käytäntöön. Jälkimäinen on toistaiseksi luovutettu haavottuneiden ja sairasten sotilasten hoitolaksi.

Veneerisiä tauteja on ollut sangen vähän. *Syphilis rec.* tapaukset on aina lähetetty sairaalaan. Sentähden että oli sattunut joitakuita syphilis-tapauksia Humppilassa toimitettiin siellä Kuvernöörin määräyksestä kahden kyläkunnan väestön veneerinen tarkastus, missä ei kuitenkaan uusia tapauksia ilmennyt.

Sodan kautta syntyneen kulkutautivaaran takia on syksyn kuluessa kaikkiin piiriin kuntiin lähetetyillä kiertokirjeillä annettu lähempiä ohjeita ja kehoituksia terveyshoidollisista toimenpiteistä.

Jokioisissa ja Urjalassa on asetettu erityinen terveydenhoitokunta ja valittu erityisiä terveydenhoidonkatsastusmiehiä. (Georg v. Essen.)

Tammelan ja Jokioisten kunnanlääkäripiiri. Yleinen terveydentila on ollut verrattain hyvä.

Forssan O. Y:ön tuberkulosisairaala on valmis, mutta sitä ei ole vielä avattu. Asunnoissa, joissa kuolemantapauksia tuberkulosiin on sattunut, on desinsoiminen toimitettu. (A. Gulin.)

Urjalan kunnanlääkäripiiri. Saadakseen terveydenhoito-ohjesäännön määräykset tarkemmin noudatetuiksi, jakoi terveydenhoitolautakunta kokouksessaan tammikuulla kunnan 18 terveydenhoitopiiriin, kansakoulupiiriin ja rajoilla, asettaen kuhunkin kaksi tarkastusmiestä, joiden keväällä ja syksyllä on tehtävä tarkastus piirinsä jokaisessa asunnossa ja valvottava että terveydenhoitosäännön määräyksiä noudatetaan; kumpaisestakin tarkastuksesta on jätettävä terveydenhoitolautakunnalle kirjallinen selostus, jonka jälkeen kesä- ja marraskuussa pidetään lautakunnan yhteinen kokous, jossa kyselykaavakkeen vastaukset ovat julkiluettavat ja niiden johdosta päätettävä vastaavista toimenpiteistä. Mielestäni on ainakin tänä vuonna, jolloin terveydenhoitopiirien jäseniksi valittiin sopivat henkilöt, saatu paljonkin parannuksia aikaan, vaikka nyt alussa onkin kohdistettu päähuomio yleisiin laitoksiin, kuten meijereihin, kauppapuoteihin j. n. e.

Yleinen terveydentila piirissäni on ollut hyvä. (A. Skogström.)

Akaan kunnanlääkäripiiri. Kunnallislautakunta ei tiettävästi ole käsitellyt mitään yleistä terveydenhoitoa koskevaa kysymystä.

Yleinen terveydentila on ollut keskinkertainen. (Kaarlo Palkonen.)

Someron ja Somerniemien kunnanlääkäripiiri. Kun edellisten vuosien harmillinen kokemus osoitti, että kulkutautien jälkeen puhdistaminen asunnoissa, määräyksistä huolimatta, tuli vaivalliseksi tahi ei ollenkaan tehdyksi, niin saatiin kunta, kokouksessaan tammikuulla 1914, päättämään, että tulirokko- ja kurkkumätätapauksissa on kunnan kustannuksella toimitettava formaliinipuhdistus. Tällaiset puhdistukset on toimittanut kunnan palkkaama desinfektori, jota ensin olin siihen toimeen opastanut. Osoittautuikin kohta, että asianomaiset ylimalkaan mieluummin nyt suostuivat puhdistukseen, joskin sittenkin eräässä tapauksessa vasta poliisin kehotuksesta. Edesvastuuvaatimuksia terveydenhoitosääntöjen rikkomisesta ei ole tehty. Kunnallislautakunta, joka samalla toimii terveydenhoitolautakuntana, ei kuulu kokouksissaan käsitelleen terveydenhoitoa koskevia asioita.

Yleinen terveydentila ei ole vuoden kuluessa ollut oikein tyydyttävä.

Tuberkulosi on myös suhteellisen yleinen. Sen tavallisin esiintymismuoto on keuhkotauti, mutta myös muita tuberkulosimuotoja tapaa koko usein, etenkin rauhas- ja suolituberkulosia. Keuhkotautiin kuoli vuoden kuluessa Somerolla 19 ja Somerniemellä 4 henkeä. Kaikista kuolleista oli keuhkotautiin kuolleiden luku Somerolla 11.8 % ja Somerniemellä 16.4 %. Ehkä pääasiallisimpana syynä tuberkulosin suhteelliseen runsauteen ovat huonot asunto-olot. (Yrjö Suomalainen.)

Sääksmäen kunnanlääkäripiiri. Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävä. (Alfons Sjöberg)

Tampereen piiri. Syntyneisyys on keskimäärin ollut 24.8 ‰ ja siis 2.4 ‰ pienempi kuin edellisenä vuonna, vaan 9.7 ‰ pienempi kuin 10 vuotta sitten. Kuolleisuus taas on ollut keskimäärin 15.2 ‰ ja siis 0.3 ‰ pienempi kuin edellisenä vuonna ja 1.6 ‰ pienempi kuin 10 vuotta sitten. Väkiluvun lisäys on vuonna 1914 Tampereen piirissä kuitenkin ollut erittäin suuri, nimittäin 6.4 ‰, joka nähtävästi on seuraus sisällemuuttaneiden suuresta lukumäärästä.

Keuhkotautiin on papiston ilmoituksen mukaan kuollut kaikkiaan 119 henkeä eli 2.4 ‰ ja siis 0.7 ‰ vähemmän kuin edellisenä vuonna. Keuhkotautiin on eniten kuollut Vesilahden pitäjässä eli 3.9 ‰. 1914 vuoden kuluessa on tämä tauti siis melkoisesti vähentynyt piirissä kokonaisuudessaan ja näyttää todennäköiseltä, että tietoisuus sen tarttuvaisuudesta vähitellen alkaa levitä ja varovaisuus yksityisten puolelta lisääntyä, joka onkin paras keino keuhkotaudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Muista tarttuvista taudeista mainittakoon *kurkkumätä*, joka on esiintynyt erittäin Kangasalan ja Vesilahden pitäjissä kuitenkaan ei epidemioina vaan enimmäiten yksityisinä tapauksina. Tulirokkoa on esiintynyt Pirkkalan ja Vesilahden pitäjissä myöskin yksityistapauksina. Vuoden loppupuolella ilmestyi *tuhkarokko* useassa pitäjässä jokseenkin lukuisasti, vaan oli se lievänlaatuista eikä siihen kuollut muuta kuin 5 lasta. *Hinkuyskä* on myöskin levinnyt ja on papiston ilmoituksissa merkitty 15 kuolemantapausta. Yksi *isorokko*-tapaus ilmestyi äkki-arvaamatta Vesilahdella. Sairas oli tullut Itä-Suomesta viikkoa ennen sairastumistaan ja kuoli kolmen päivän kuluessa. Äkillistä *lapsihalvausta* sattui maaliskuussa yksi tapaus Ylöjärvellä ja päättyi se kuoleamalla. *Lavan-tautiin* kuolleita on merkitty 6 henkilöä.

Veneeristen tautien tarkastuksia ei ole ollut muuta kuin yksi ainoa, ja sekin aivan turhanaikainen. (Karl Kyrklund.)

Kangasalan-Sahalahden kunnanlääkärintpiiri. Viime verorahoja jaettaessa siirrettiin niistä noin 2,000 markkaa sairashuone-rahastoon. Sairashuone-hanke oli taas vireillä viime kesänä; erään lahjoituksen kautta olisi kunnalla ollut tilaisuus saada avustusta sen perustamiseen, vaan katsoi kunta tarjouksen epäkäytännölliseksi ja raukesi homma sikseen. Mainittavampia terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä ei terveydenhoitolautakunta ole käsitellyt. Kunnanlääkäri on edelleenkin toiminut kansakoululääkärinä.

Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

Kuluneet¹⁾ kymmenen vuotta ovat huomattavasti vieneet Kangasalan kuntaa eteenpäin. Varsinkin huomataan se kirkonkylässä, joka jo lähentelee tiheään asuttua yhteiskuntaa. Neljästä kymmentä uutisasuntoa, niiden joukossa 2-kerroksinen tiilinen postitalo ja samoin kirjakauppa, sekä upea »Lepokoti», nuorisoseuran »Pirtti», työväen talo j. n. e. — Ilmasto ja maaperäsuhteet ovat katsottavat terveydellisessä suhteessa edullisiksi, joka seikka, yhdessä seudun luonnonkauneuden kanssa onkin vaikuttanut

¹⁾ Otteita kymmenvuotiskertomuksesta.

että Kangasalalle kesiksi tulvii paljon matkailijoita, läheltä ja kaukaa, koti- ja ulkomailta. Luonnonkauniin Vesijärven hiekkarannoilla näkee vesi- ja aurinkokylpyjä ottavia, vanhoja ja nuoria, muistuttaen suurenmaailman rannikko kylpyläelämää. Matkailijatulvan järjestämiseksi rakensi Lepo- ja Matkailijakoti O. Y. neljä vuotta sitten Ukkijärven rannalle kaksikerroksisen noin 20 matkustajahuonetta käsittävän rakennuksen. Kesäkuukausina on »Lepokoti» täynnä suviasukkaita, talvella saapuu sinne kaupungeista rauhaa ja lepoa etsiviä. Voin kokemuksestani todeta, että oleskelu siellä Kangasalan raittiin ilman ja Lepokodissa tarjotun hyvän ravinnon vaikutuksesta on jo monelle toipuvalla sairaalla ollut suureksi hyödyksi. Yhä suurempi kysyntä todistaa samaa.

Elinkeinoista on maanviljelys ja karjanhoito korkealle kehittyneet. Sivuelinkeinoista mainittakoon mehiläishoito, useammassa kartanossa ja yksityisilläkin on jo useita yhteiskuntia. Mehiläiskurssit viime vuosina ovat varsinkin herättäneet innostusta siihen. — Asunto- ja varallisuus-olot ovat kunnassa hyvät.

Mainittavampia muutoksia tai parannuksia kansan ruokajärjestyksessä ei sitten viime selonteon v. 1903 ole huomattavissa. Viime vuosina toimineet keitto- ja kasvitarha kurssit ovat tietenkin vaikuttaneet elähyttävästi puutarhatuotteiden viljelemiseen ja käyttämiseen.

(K. G. Jäderholm.)

Pälkäneen ja Luopioisten kunnanlääkärintpiiri. Edellisenä vuonna tehdyn päätöksen mukaan toimitetaan Pälkäneellä nykyään desinfektio kodeissa kulkutaudin ja tuberkulosin jälkeen. Desinfektio kulut saavat asianomaiset varakkaammat suorittaa itse. Köyhemmissä kodeissa suorittaa ne kunta.

Yleinen terveydentila on ollut suhteellisesti hyvä.

(H. Huovinen.)

Jämsän piiri. Veneerisiä tautteja on tilivuonna ollut enemmän kuin tavallista Jämsässä ja Luopioisissa. Veneerisiä tarkastuksia tein kaksi, kummankin Luopioisissa.

Kulkutautia on vuonna 1914 liikkunut seuraavasti: *Scurlatinaa* oli 2 tapausta Jämsässä ja samaten Luopioisissa. Kun sairast kohtaa eristettiin, niin tauti ei päässyt leviämään. *Morbillia* oli Korpilahdella helmikuussa ja maaliskuussa harvoja kohtauksia sisältävä kulkutauti kirkonkylässä. Tartunnan olivat saaneet Jyväskylän kaupungissa. *Difteriaa* ja *Laryngitis crouposaa* oli Jämsässä muutamia tapauksia. Kun sairast aina eristettiin, niin kulkutauti ei levinnyt. Myös Kuhmalahdella ja Luopioisissa oli muutamia tapauksia. *Influensaa* kulki Jämsässä tammi-, helmi- ja joulukuussa sekä Kuhmoisissa tammikuussa suuressa määrin.

(Carl Höijer.)

Jämsän kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvanpuoleinen.

(Aarne Becker.)

Ruoveden piiri. Yleinen terveydentila ei ole ollut täysin tyydyttävä. *Kurkkumätä* ynnä kuristustauti on ollut melkein koko vuoden vitsauksena, etenkin Ruoveden pitäjässä, josta sitä on ilmoitettu yhteensä 49 tapausta, ja koko Ruoveden piirissä 74 tapausta. Kurkkumätään on kuollut 5 henkilöä, ja kuristustautiin 14. *Tulirokkoa* ei ole ollut kuin 5 tapausta Orivedellä. *Tuhkarokkoa* on ollut runsaasti Ruovedellä, Orivedellä ja Juupajoella, sekä jonkun verran myös Kurussa. *Lapsihalvauksia* on ilmoitettu 1 tapaus Juupajoelta.

sekä *meningitis cerebrospinalis epidemica* 2 tapausta Orivedeltä. Maalis- ja huhtikuussa liikkui Vilppulassa yleisesti *sikotautia* (parotitis epidemica), ja lie-
nee sitä myös ollut Orivedellä ja Kurussa. *Influensaa* oli runsaasti Orivedellä
marraskuussa.

Keuhkotautiin on vuoden kuluessa kuollut 56 henkilöä, 13.1 % kaikista
kuolemantapauksista, ja 1.6 ‰ verrattuna asukaslukuun. Edellisenä vuonna
olivat nämä numerot 17.2 % ja 2.44 ‰, vuonna 1912 15 % ja 2.12 ‰. Ruo-
vedellä on vuoden kuluessa perustettu tuberkulosinvastustamisyhdistys. Vuo-
den 1914 alusta alkaen on Vilppulan kunnassa toimitettu kunnan kustannuk-
sella formaliinipuhdistus Berolina-aparaatilla keuhkotautiin kuolleitten henki-
löiden asunnoissa. Näitä puhdistuksia toimittaa kunnan diakonissa, jota yleisö
ahkerasti käyttää sairastapauksissa. (Edvin Roos.)

Ruoveden kunnanlääkäripiiri. Yleinen terveydentila oli verrattain hyvä.

(V. Horelli.)

Kurun kunnanlääkäripiiri. Terveydentila kunnassa on ollut jotenkin hyvä.

(Erkki Vahtera.)

Oriveden ja Juupajoen kunnanlääkäripiiri. Yleinen terveydentila on ollut jotenkin
hyvä. (H. Helme.)

Viipurin lääni. *Viipurin piiri.* Paikallisista taudeista ovat *keuhkotauti*,
muut hengityselimien ynnä ruuansulatuselimien taudit ja hermotaudit taval-
lisimmat.

Veneeriset taudit ovat olleet jotensakin ennallaan. Lääninsairaалassa hoi-
dettujen lukumäärä on kuitenkin vähän lisääntynyt vuonna 1914.

Kulkutaudeista mainittakoon etupäässä *kurkkumätä* ja *kuristustauti*,
koska sairastuneiden lukumäärä yhä vielä on ollut runsas, kohta se kyllä
edellisestä vuodesta on vähentynyt miltei puolta vähemmäksi (126 v. 1914
ja 226 v. 1913).

Isorokko, joka katosi piiristä kesäkuussa v. 1912, esiintyi taas helmi-
kuussa v. 1914 piirin itäisessä kulmassa, Uudenkirkon pitäjässä, ja kohta sen
jälkeen myös Viipurin pitäjässä, Juustilan sululla työskentelevien työläisten
kautta ja levisi huolimattomuuden takia vähän paikkakuntalaisten keskuu-
teen. Tämän epidemian jälkikaiku Johanneksen pitäjän Hannukkalan saarella
päättyi heinäkuussa, mutta marraskuussa ilmestyi Viipurin höyrylaiva O. Y.
telakan saarella eräitä isorokkotapauksia, jotka saivat alkunsa eräästä rauta-
tiematalla sairastuneesta rokottamattomasta lapsesta. Yhteensä ilmestyi
piirissä 45 isorokkotapausta, joista 22 Viipurin pitäjässä, 19 Uudenkirkon
pitäjässä ja neljä yhdessä perheessä Johanneksen pitäjässä, lukuunottamatta
eräitä Viipurin kaupunkiin tuotuja ja kaupungissa sairastuneita tapauksia,
joita en ole ottanut tähän laskuun.

Tulirokkoa oli kaikkiaan vaan 13 tapausta.

Tuhkarokkoa oli kevättalvella runsaammasti Uudenkirkon ja Koiviston pitäjissä.

Hinkuyskää liikkui Viipurin, Säkkijärven ja varsinkin Uudenkirkon pitäjissä.

Myös *punatauti* ilmestyi syksypuolella Viipurin, Kuolemajärven ja Uudenkirkon pitäjissä.

Eräitä *lavantauti* tapauksia ilmestyi tapansa mukaan syksypuolella varsinkin Säkkijärven pitäjässä, jossa paljon sotilaita syksyllä majaili.

Vesikauhu koirissa on yhä vielä jatkunut Viipurin piirissä ja koko Viipurin läänissä.

Vuoden sato oli keskinkertainen tai vähän huonommallakin puolella.

Elokuun alussa puhjennut sota on jokaisella alalla aiheuttanut vaikeuksia ja huonompaa toimeentuloa, mutta ei vielä tähän asti siinä määrin, että sen seuraukset olisivat terveydellisessä suhteessa huomattavat. Päinvastoin on terveydentila piirissä, influensaa lukuunottamatta, kaiken talvea ollut hyvä. Sotakurin ylläpitämisen takia annetut raittius- ja ankarat rangaistusmääräykset ovat huomattavasti vähentäneet rikollisuutta ja pakollinen raittius on helpottanut köyhän väestön taloudellista toimeentuloa, samalla aiheuttaen hylitsemättömien juoppojen kuoleman puuspriin, pulituurin ja denaturoidun viinan nauttimisen johdosta paremman tavaran puutteessa.

(Edv. v. Weymarn.)

Viipurin kunnanlääkäriinpiiri. Terveydentila on ollut jotenkin tyydyttävä.

Mitä keuhkotaudin vastustamiseen tulee on päästy niin pitkälle, että kunnanvaltuusto viime vuonna päätti toimittaa formaliinipuhdistuksen jokaisen keuhkotautiin kuolleen jalestä. Useimmissa tapauksissa tämä tuleeikin tehdyksi, mutta toisinaan täytyy se omaisten kiellon tahi muiden esteiden takia jättää silleen.

(Uno Winter.)

Koiviston kunnanlääkäriinpiiri. Vuoden lopulla päätti kuntakokous seuraavaa vuotta varten asettaa erityisen terveydenhoitolautakunnan, jona tähän saakka on toiminut kunnallislautakunta.

Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen.

(Toivo Olin.)

Uudenkirkon (V. l.) kunnanlääkäriinpiiri. Entiset vanhentuneet »Terveydenhoitosäännöt» ovat yhä vielä voimassa. Kunnanvaltuuston jo hyväksymiin uusiin terveydenhoitosääntöihin oli Kuvernöörinvirasto jo vuoden alussa esittänyt pari pienempää muutosta. Niiden johdosta ei valtuusto kumminkaan ole ryhtynyt mihinkään lopulliseen toimenpiteeseen. Sairashuoneen laajentamiskysymys on parhallaan valtuuston asettaman valio-kunnan valmistettavana. Muuten ei ole mitään mainittavampaa tapahtunut terveydenhoidon alalla.

Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävän hyvä.

Isorokko-tapauksia oli 20 ja niitä varten oli tilapäinen sairaala pantu kuntoon Hämeenkyliään ja Vammelsuuhun sekä toimitettiin yleinen rokotus. (Onni Matikainen.)

Haminan piiri. Kuolevaisuusprosentti oli verrattain alhainen. Yleinen terveydentila olikin tyydyttävä ja kulkutauteja liikkui ainoastaan vähässä määrin.

Vuotta nuorempia lapsia kuoli 164 (8.4 % vuoden kuluessa syntyneistä; kaupungissa 10.31 %, maalaiskunnissa 7.87 %). Siis hyvin tyydyttävä suhde.

Keuhkotautiin on kuollut 129 henkeä eli 13.68 % kuolleista ja 1.79 promille asukasta; jotenkin suotuisa suhde.

Kulkutaudeista liikkui *punatauti* epidemiana loppupuoella vuotta Virolahdella ja Miehikkälässä, mutta oli lievää laatua, koska näissä pitäjissä siihen kuoli ainoastaan 2 henkeä.

Tulirokkotapauksia sattui vuoden kuluessa melkein kaikissa piiriin kuuluvissa kunnissa, vaan hajanaisina; useimmat (22) Kymissä, jossa niitä hoidettiin kunnan uudessa kulkutautisairaalaan. Tähän tautiin on maalaiskunnissa kuollut yhteensä 19 henkeä.

Kurkkumätää esiintyi jotenkin runsaasti pitkin vuotta Virolahdella, Miehikkälässä sekä Vehkalahdella. Kuolevaisuus ei kuitenkaan ollut suuri, yhteensä 7 lasta mainituissa pitäjissä. Huhtikuulla toi kaksi matkustajaa *isoorokkoa* Kymin pitäjän Helilän kylään, jossa paitsi näitä sairastui kolme henkilöä. Yleinen rokotus toimitettiin kylässä, ja tauti loppui tällä kertaa siihen.

Edistykseenä sairashoidon alalla mainittakoon, että Kymin kunta on perustanut kulkutautisairaalan, jossa on 12—15 sairassijaa. — Myöskin Pyhtään kunta päätti kuntakokouksessa 26/1 1914 rakentaa pienen kulkutautisairaalan, mutta työhön ei ole vielä ryhdytty. Pyhtäällä rakentaa vapaaherra B. Indrenius omistamalleen Stor-Abborforsin kartanolle komean sairaalan, jonka hän itse aikoo ylläpitää.

Tuberkulosin vastustamiseksi on vielä hyvin vähän tehty tässä piirissä. Muutamissa kunnissa desinfisoidaan huoneet, joissa on asunut keuhkotautiin kuolleita. Siinä onkin melkein kaikki. (A. Th. Ehrström.)

Lappeenrannan piiri. Kulkutaudeista on ensisijassa mainittava *kurkkumätä* (incl. kuristustauti). Tämä tauti on nytkin kuten jo useita vuosia ennen, viihtynyt parhaiten niissä pitäjissä, joissa tehdas-, rautatie- tai muunlaatuinen liike on vilkkaimmillaan s. o. Valkealassa ja Lappeella. Ainakin Valkealassa ovat useimmat kurkkumätätapaukset esiintyneet suurliikkeisillä Kymin- ja Voikan tehtailla sekä Kouvolan rautatieasemalla. Melkein kaikki sen pitäjän tautitapaukset on saatu eristetyksi Kouvolan kulkutautisairaalaan, joten siellä hoidettujen lukumäärä — 102 — antaa kutakuinkin tarkan kuvan kurkkumätätapausten frekvensistä Valkealassa. — Lappeen pitäjässä on tietoon tullut 61 difteriatapausta ja Taipalsaaren pitäjästä 12, kaikki, kuten Valkealan ja Lappeen pitäjän tapaukset, jaettuina tasan vuoden kaikkiin kuukausiin. — Muista piirin pitäjistä on ilmoitettu vaan muutamia yksityisiä tapauksia. Luukuunottamatta Lappeenrannan kaupunkia, jossa kyseessäolevaa tautia on sairastanut 22 henkeä, on koko piirin taudintapauksien luku suunnilleen 207. Että kuolevaisuus difteriaan (ja croupiin) on ollut huomattavan vähäinen käy

selville siitä että papiston mortaliteettitauluissa ilmoitetaan siihen tautiin kuolleeksi koko piirissä kaikkiaan ainoastaan 12 henkeä, niistä Valkealassa 4, Lappeella 5, Lappeenrannassa 1 ja Taipalsaarella ei yhtään, johon tulokseen nähtävästi on edullisesti vaikuttanut serumin yleiseen käytäntöön ottaminen taudin hoidossa.

Kurkkumädän jälkeen ansaitsee piirissä liikkuneista kulkutaudeista erityistä huomiota *tulirokko*, koska se kotiuduttuaan v. 1913 Valkealan pitäjässä Kymin- ja Voikan tehtailla, samalla itsepintaisuudella kuin silloin vielä seuraavanakin vuotena riehui siellä etenkin Kymintehtaalla sekä yksityisin tapauksin myöskin muutamissa muissa syrjäseuduissa. Vuoden loppuessa näytti tauti selviä laimentumisen oireita, jotenka olisi syytä otaksua että epidemia semmoisenaan ei enään siirtyisi seuraavaan vuoteen. Melkein kaikki sairastuneet otettiin Kouvolan kulkutautisairaalaan, jossa 81:stä siellä hoidetusta lapsesta 8 kuoli. Kun maaliskuun lopulla mainittu sairaala tuli niin täyteen potilaita, ettei voitu ottaa sinne uusia, järjestettiin toinen ylimääräinen huoneisto Jokelan kylään, johon varsinaisesta sairaalasta siirrettiin tulirokosta toipuneet sairaat hoidettaviksi. Myös Lappeen kunnassa esiintyi paikka paikoin tulirokkoa, mutta varsinaiseksi epidemiaksi se ei enemmän kuin edellisenäkään vuotena päässyt siellä kehittymään. Tosin siellä yhdessä talossa Lyytikkälän kylässä lähellä Saimaan kanavaa sairasti 7:kin lasta, joista 2 kuoli, ja eräässä perheessä lähellä Simolan rautatieasemaa niinikään 4 lasta, mutta muut 4 taudintapausta ilmaantuivat kaikki sporadisina eri paikoilla pitäjissä; yhteensä kuoli Lappeella 4 henkeä tulirokkoon. Sitäpaitsi sairasti tautia 4 henkilöä Lappeenrannassa, jotka kaikki paranivat. Myöskin Taipalsaaren pitäjistä ilmoitettiin 1 tulirokkotapaus eräässä kansakoulunoppilaassa Viskarin kylässä, mutta siihen tauti Taipalsaarella rajoittuikin.

Vuoden 1911 jälkeen ei Lappeenrannan piirissä ole ilmestynyt *isoarokkoa* mutta nyt kyseessäolevana tilivuotena, jolloin tämä tauti liikkui kulkutautina muualla Suomessa, teki se käyntejä tässäkin piirissä ilmestyen siinä helmikuun loppupuolella ensiksi Luumäen pitäjässä. Saatuaani siitä kunnan terveydenhoitoviranomaisilta ilmoituksen matkustin sinne kohta tarkastusta pitämään, jolloin sain tietooni 3 isorokkotapausta, niistä 1 Jurvolan kylässä lähellä Luumäen rautatieasemaa ja 2 Luumäen kirkonkylässä. Edellisessä paikassa sairasti tautia erään talon isäntä, joka sittemmin jo seuraavana päivänä kuoli, jälkimäisessä 2 nuorta emäntää Väkästi nimisessä talossa. Ryhdyttyään toimenpiteisiin molempien talojen perinpohjaiseksi desinfioimiseksi ja sairaitten tarkoin muista asukkaista eristämiseksi velvoitettiin kunnallislautakunta ensi tilassa järjestämään johonkin tilavaan huoneistoon tilapäinen sairaala, johon voisi eristää sekä nyt sairastuneet että mahdollisesti vasta isoonrokkoon sairastuvat henkilöt, ja tilaamaan näille hoitajaksi kouluutettu sairaanhoitajatar.

Niin onnellisesti sattuihin että erityinen tarkoitukseen sopiva huoneisto saatiin vuokratuksi samasta Väkästin talosta. Tähän otettiin hoidettavaksi molemmat äskenmainitut emännät ja sittemmin vielä 3 samassa talossa sairastunutta henkilöä (2 isäntää ja 1 emäntä), joista 1 kuoli, ja lopuksi 1 talonisäntä 3 peninkulman päässä Valkealan rajalla olevasta Hermujen kylästä, joka isäntä Väkästin talon asukkaiden läheisenä sukulaisena oli vastoin vahtia pitävän poliisin ja talonväen kieltoa käynyt sairaita tervehtimässä ja saanut tartunnan. Rinnatusten mainittujen suojelustoimenpiteiden kanssa pantiin Luumäellä toimeen yleinen revaksinatsio, jolloin etupäässä rokotettiin asukkaat niissä taloissa ja niiden naapuritaloissa, joissa taudinkohtaukset olivat ilmaantuneet, mutta myöskin muissa Luumäen vilkasliikkeisimmissä paikoissa niin että ajan pitkään lähes 1,500 henkilöä tuli uudestaan rokotetuksi. 6:nä p:nä huhtikuuta voitiin isorokkosairaala jälleen sulkea, eikä sitä enään sen jälkeen tarkoitukseensa tarvittu. Sittemmin sairastui kyllä lokakuussa Luumäellä samassa Jurvolan kylässä eräs huvilanomistaja isoonroktoon, mutta mitään yhteyttä ei tällä tapauksella ollut ylläkerrottujen taudintapauksien kanssa. Nähtävästi oli huvilanomistaja hankkinut tautinsa matkoillaan Pietarissa ja Viipurissa. Potilas sittemmin kuoli ja oli hän, kuten ne 2 yllämainittua henkilöä, jotka Väkästissä kuolivat isoonroktoon, ilmoituksensa mukaan rokottamaton. — Samaan aikaan kuin Luumäellä ilmaantui useampia isorokkotapauksia (yh. 7) Lappeenrannan kaupungissa ja Lappeen pitäjässä. Tämä epidemia sai semmoisenaan alkunsa Lappeenrannan kaupungin sairaalassa: eräs työmies tuotiin sinne Lauritsalan sululta kuumesairaana, jolloin hänessä ei mitään exanthemia näkynyt ihossa. Mutta vasta jälkepäin ilmestyi häneen rokkoja ja muita selviä isonrokon oireita. Tästä oli seurauksena että sairaalassa 4 henkilöä sai tartunnan ja 1 niistä kuoli, joista 4:stä yksi oli kotoisin Joutsenosta, 2 kaupungista ja 1 Lappeelta. Nähtävästi tässä sairaalassa tartutettuna sairastui joku aika myöhemmin Lappeen pitäjän Kaurulanmäen kylässä eräs talonisäntä, joka jonkun muun taudin tähden oli ollut siellä hoidettavana, isoonroktoon ja kun 2 viikkoa oli kulunut sairastui Lappeen pitäjän Karkkalan kylässä samaan tautiin eräs talonemäntä, joka oli käynyt sukulaistaan — viimeksi mainittua isäntää — tervehtimässä, ennenkuin tämä kerittiin siirtää kotoa pois isorokkosairaalaan. Tämöisen tilapäisen sairaalan olivat näet Lappeenrannan kaupunki ja Lappeen kunta päättäneet yhteisin kustannuksin järjestää kaupungin n. s. kolerasairaalaan. Tässä hoidettiin paitsi yllämainittuja henkilöitä vielä yksi työmies Lappeenrannasta ja yksi työmies Lemminkäisen pitäjältä, joka viimeksi mainittu sairastui Lemminkäisen Sorvalin kylässä, mutta käydessään kaupungissa lääkärin luona pidätettiin siellä ja eristettiin sairaalaan. Mutta tavallaan Lappeenrannan kaupungin aiheuttama epidemia oli vähäinen verrattuna siihen, mikä pääsi leimahtamaan Taipalsaaren pitäjässä. Eräs mökkiläinen Peltosen kylässä oli, samaan aikaan

kuin Lappeenrannan sairaalassa sairastettiin isoarokkoa, ollut siellä muun taudin tähden hoidettavana, mutta tultuansa kotiin parantuneena kohta sen jälkeen sairastunut isoonrokoon. Käydessäni siellä maaliskuun 9 p:nä näytti olevan mahdotonta saada potilas eristetyksi muualle kuin omaan kotiinsa, jonka tähden täytyi tyytyä siihen, että hän jäi sinne hoidettavaksi seurakunnan diakonissan ollen hänen hoitajanaan. Tästä toivottavasti ei tauti olisi etemmäksi levinnyt, jos ei eräästä saman kylän talosta, jossa talonväki, kun kylässä ilmaantuneen isorokkotapauksen tähden pantiin toimeen yleinen uudestaanrokotus, kaikki kieltäytyivät antamasta itseänsä rokottaa, emäntä olisi salaa, vastoin kieltoa, käynyt mainittua isoarokkoa potevaa mökkiläistä tervehtimässä, josta seurasi että siinä talossa melkein yhtäaikaan 8 henkilöä, toiset vaikeasti toiset helpommin, sairasti, samaa tautia ja että sittemmin tästä talosta sai tartunnan eräs naapuritalon mies, joka uskonnollisista syistä niinkään oli rokottautumista vastustanut ja samoista syistä käynyt taudin saastuttamassa talossa antamassa sairastavalle isännälle hengellistä lohdutusta. Lukuunottamalla myös eräs 13-vuotias tyttö Taipalsaaren kirkolla, joka samaan aikaan sairasti varioloideja ja jonka taudin lähde jäi tuntemattomaksi, tekee isoarokkoa sairastuneiden yhteinen luku Taipalsaarella 11, jotka kaikki olivat olleet sekä muualta hankitun sairaanhoitajan että seurakunnan kiertävän diakonissan valvonnan ja hoidon alaisina. Toukokuun alkupäivistä lähtien, jolloin sairaiden kodeissa oli toimitettu lopullinen perinpohjainen puhdistus, ei enään uusia taudintapauksia tullut kuuluviin. — Vihdoin on kerrottava, että myöskin Valkealan pitäjässä ilmestyi 5 tapausta isoarokkoa helmi-, maaliskuu- ja toukokuussa. Tautia poti siellä 1 työmies Tirvan tehtaalla, 1 lapsi Saarelan kylässä, 1 rokottamaton lapsi Valkealan kylässä, ja 1 mökin vaimo Anttilan kylässä, jotka kaikki saatiin eristetyiksi Kouvolan kulkutautisairaalaan. 5:s tähän luettu henkilö on eräs työmies, joka oli matkalla junalla Viipurista Tampereelle, mutta pidätettiin Kouvolan asemalla ja vietiin sairaalaan, koska hänen huomattiin sairastavan isoarokkoa. Valkealassa niinkuin muissakin kunnissa on rokottajalla ollut kylliksi tekemistä saadaksensa yleisöä mielihyvällä alistumaan rokotettavaksi, milloin se jonkun ilmestyneen taudintapauksen takia on ollut välttämättömän tarpeellista, mutta Valkealan Anttilan kylässä oltiin siellä ilmestyneestä isorokkotapauksesta huolimatta siihen määrin vastustavia että täytyi sinne toimittaa poliisi rokottajalle avuksi. Poliisiviranomaisiin on täytynyt turvautua samasta syystä myöskin Taipalsaaren Peltoisissa ja sama on kansan vastustamisen tähden ollut tarpeen myöskin silloin kun on pitänyt ryhtyä toimenpiteisiin isoonrokoon sairastuneiden eristämistä tai heidän asuinhuoneittensa desinfisoimista varten niin hyvin Taipalsaarella kuin Lappeellakin. — 32:sta piirissä ilmaantuneesta isorokkotapauksesta päättyi vain 4 kuoleamalla, joista 3 Luumäen pitäjässä ja 1 Lappeenrannan kaupungissa.

Myöskin *punatauti* on tilivuotena muistuttanut olemassaolostaan piirissä. Elo- ja syyskuussa synnytti se paikallisia epidemioita Lemillä, Lappeella ja Taipalsaarella. Käydessäni ensiksimainituissa pitäjässä tarkastusta pitämässä, sain tietooni, että jo elokuussa useita henkilöitä samassa talossa Ruomin kylässä sekä useissa taloissa Muukan kylässä oli samaan aikaan potenut sekä tätä että ripulitautia ja niistä kuollut 1. Niinikään oli syyskuussa 1 lapsi kuollut Nisalan kylässä ja kun tämän hautajaisiin oli kutsuttu vieraita, joita useita päiviä syötettiin ja juotettiin, sai vieraista 4 henkilöä tartunnan.

Kuultuani että niinikään Lappeen pitäjän Haapajärven kylässä punatautiin kuolleen lapsen hautajaisista tartuntaa oli levitetty kutsuvieraiden kautta muihin taloihin, kävin siellä syyskuun 21 p:nä asian johdosta ja sain selville, että hautajaistalossa oli kaikkiaan sairastanut tautia 6 henkilöä ja että hautajaisten jälkeen 3:ssa naapuritalossa oli sairastunut tautiin 3 henkilöä, joista 1 oli kuollut. Sittemmin lisääntyivät tämän jälkeen taudintapaukset 12:een ja kuolleiden luku yht. 6:een, joista kuolleista 4 oli samasta torpasta. Ottamalla lukuun Lappeen pitäjän myöskin muissa kylissä siihen aikaan ilmestyneet taudintapaukset on niitä siinä pitäjässä ollut yhteensä lähes 30. Taipalsaaren pitäjässä esiintyi punatautia Jänkäsalon ja Kattelussaaren kylissä yht. 10 tapausta. — Rajoitettu dysenteria-epidemia esiintyi myöskin Luumäen pitäjässä, mutta vasta joulukuussa. Yhdessä ja samassa perheessä Piensalmen kylässä poti tautia 10 henkilöä, joista 3 lasta kuoli. Tästä talosta ei kumminkaan tauti laajemmalle levinnyt.

Muista akuuttisista infektioitaudeista on ainoastaan *tuhkarokko* runsaslukuisimmin liikkunut piirissä ja siinäkin ainoastaan Valkealassa Kymin- ja Voikan tehtailla. *Hinkuyskää* on liikkunut piirissä myöskin, mutta enimmäkseen yksityistapauksin melkein kaikissa pitäjissä. *Lavantautia* on piirissä tavattu vain yksityisiä tapauksia. Tavallista runsaammin on *sikotauti* (parotitis epid.) vaivannut lapsia vuoden viimeisinä kuukausina Lappeella, Lemillä, Taipalsaarella ja Savitaipaleella etupäässä kansakoulujen lapsissa.

Poliisiviranomaisten ja kunnallislautakuntien toimesta tarkastettiin paitsi yksityisiä kuppatautisiksi epäiltyjä henkilöitä Lappeella ja Lemissä 2 mökkläisperhekuntaa Lemin Vainikkalan kylässä sekä allekirjoittaneen luona että perheiden omassa kodissa, jolloin yksi perheenemäntä ja hänen nuorin lapsensa huomattiin kuppataudin saastuttamiksi ja toimitettiin lääninsairaalaan. Syyskuussa aiheutti kuppataudin esiintyminen parissa henkilössä yleisen venerisen tarkastuksen Taipalsaaren pitäjän Kutilan, Rehulan ja Lautniemen kylissä, jolloin 9:ssä talossa tarkastettiin 47 henkilöä ja näistä 2 huomattiin sairastavan epätäydellisesti parantunutta kuppatautia. (K. A. Hällström.)

Luumäen kunnanlääkärintyö. Yleinen terveydentila kunnassa on ollut jotenkin hyvä.

Täysikasvuissa ilmestyneistä tarttuvista taudeista mainittakoon etupäässä isorokko. Samaan aikaan, helmikuun 19 päivänä, sairastuivat tähän tautiin eräs talonisäntä Jurvalan kylässä, lähellä Luumäen asemaa ja 2 talonemäntää kirkonkylässä. Ei päästy selvyyteen mistä he olivat saaneet tartunnan. Ennen sairastumistaan olivat he kaikki kyllä olleet matkoilla, mies Viipurissa ja Lappeella, vaimot Korialla. Piirilääkärin määräyksestä, joka heti kävi paikkakunnalla, perustettiin väliaikainen isorokkosairaala kirkonkylään ja toimitettiin ylimääräinen yleinen uudestaanrokotus kunnassa, jota paitsi ryhdyttiin asianomaisiin eristämis- ja desinfisoimistoimiin niissä paikoissa, missä tauti oli ilmennyt. Maaliskuun 6 päivänä sairastui samassa talossa kirkonkylässä, jossa ensimmäiset tapaukset olivat esiintyneet, taas 3 henkeä isoonroktoon, 2 isäntää ja 1 emäntä, jotka siirrettiin sairaalaan. Maaliskuun 9 päivänä sairastui eräs isäntä Hermusen kylästä, joka aikaisemmin oli käynyt kirkonkylässä katsomassa ensiksi sairastuneita emäntiä, ja vietiin sairaalaan. Kaikkiaan hoidin siellä 6 sairasta, joista 1 kuoli. Yllämainittu talonisäntä Jurvalan kylästä kuoli ennenkuin hänet ehdittiin siirtää sairaalaan. Kun kaikki potilaat olivat parantuneet suljettiin ja puhdistettiin sairaala 6 päivänä huhtikuuta. Lokakuun 17 päivänä ilmestyi taas isorokkotapaus Jurvalan kylässä. Potilas, eräs Viipurista kotoisin oleva huvilanomistaja, joka oli oleskellut vuoroin Viipurissa ja Luumäellä, oli luultavasti saanut tartunnan ensiksi mainitussa paikassa. Hänet eristettiin heti omassa huvilassaan ja hoidettiin siellä. Hän kuoli 10 päivän kuluttua. Koko huvila desinfisoitiin. Yhteensä oli siis 8 isorokkotapausta. Näistä kuoli 3, jotka kaikki ilmoituksen mukaan olivat rokottamattomat.

Tuberkulosi on paikkakunnalla yleensä vähän levinnyt. (John Corell.)

Antrean piiri. Yleinen terveydentila oli verrattain hyvä. Ainoa kulkutauti, joka sitä mainittavammin häiritsi oli *hinkkuyskä*, joka liikkui useimmissa piirin kunnissa etenkin alkupuolella vuotta. Tauti oli jokseenkin ankaraa laatua ja esiintyi niin yleisenä, että harva kylä tai talo siltä säästy, ainakaan Jääsken ja Antrean kunnissa. Siihen kuolleeksi on papiston luetteloihin merkitty 48 lasta, mutta varmaankin se useammassakin tapauksessa oli varsinaisena kuolemansyynä, vaikka välillisesti. *Kurkkumätää* ja *kuristustautia* esiintyi kuten ennenkin hajanaisia tapauksia kaikissa piirin kunnissa ympäri vuotta, yhteensä kuitenkin vähemmän kuin edellisenä vuonna (80 tapaus, v. 1913 104 tap.). Pieniä lieviä paikallisia *punatauti* epidemioja ilmaantui syksypuolella Antreassa, Enson ja Tainionkosken tehtailla.

Kolme eri kertaa yritti *isorokko* tunkeutua piiriin, mutta saatiin joka kerta tukahdutetuksi alkuunsa. Ensimmäinen tapaus sattui Kirvun Mertjärven kylässä huhtikuulla. Eräs Viipurin pitäjältä sinne saapunut työmies sairastui isoonroktoon ja vietiin muutaman päivän perästä hevosella ja junassa Viipuriin sairaalaan. Sitä ennen oli kuitenkin samassa tuvassa, jossa isorokkoinen makasi, ehditty pitää jotkin iltamat, joissa koko kylän nuoriso oli koolla. Useita oli jäänyt taloon yöksi ja käyttänyt isorokkopotilaan vuoteesta otettuja vaatteita, olipa joku nukkunut sairaan vieressä samassa vuoteessa. Saatuani tapauksesta tiedon toimitin kylässä yleisen rokotuksen ja saatiinkin melkein kaikki ilta-massa olleet ja suurin osa muistakin rokotetuiksi sillä seurauksella, ettei kukaan

muu sairastunut kuin eräs iltamissa ollut työmies, joka ei antanut itseään rokottaa, vaan päinvastoin kuului ilkkuneen toisia, jotka »suotta» olivat antaneet »myrkyttää» itsensä. Tämän tapauksen jälkeen tulivat loputkin kylän asukkaista mielellään rokotettaviksi ja luottamus rokotusta vastustaviin »luonnonparantajiin» aleni melkoisesti.

Toinen tapaus sattui Enson asemalla Jääskessä. Eräs asemamies, joka tapaturman johdosta oli ollut hoidettavana Viipurin lääninsairaalassa samalla osastolla, jossa toinen potilas oli sairastunut isoonrokkoon, sairastui kotiin tultuaan hyvin ankarasti purpura variolosan nimellä tunnettuun muotoon isoarokkoa, ja kuoli jo kolmantena päivänä, ennen rokkojen ilmestymistä. Koko aseman henkilökunta ja kaikki sairaan kanssa kosketukseen tulleet henkilöt rokotettiin eikä kukaan sairastunut.

Kolmas tapaus jäi alkuperältään hämäräksi. Eräs Enson tehtaan metsätöiden johtaja sairastui kesäkuun lopulla ankaraan isoonrokkoon ja kuoli muutamana päivän perästä. Oli ollut 2—3 viikkoa ennen sairastumistaan töissä Joutsenon salolla eikä tiennyt missään joutuneensa isorokkoisen kanssa kosketukseen. Mitään isorokkotapausta ei minulle ilmoitettu Joutsenosta. Viime-mainitusta sairaasta sai tartunnan hänen vaimonsa ja eräs samassa talossa asuva työmies, jotka tosin, samoin kuin kaikki, jotka jollain tavalla olivat joutuneet sairaan kanssa tekemisiin, rokotettiin heti kun tauti oli huomattu, mutta menestyksettä. Molemmissa oli isorokko hyvin lievää variolois papulosa-muotoa.

Yleisen kuppatautitarkastuksen toimitin nimismiehen pyynnöstä Kirvun Houhialan kylässä ja oli tarkastettujen joukossa 3 kuppatautista.

Keuhkotautiin kuolleeksi merkittyjen lukumäärä oli 98 eli 10.5 % kaikista kuolleista, siis koko joukon vähemmän kuin edellisinä vuosina (1912: 121 1913: 104). Suhteellisesti suurin oli keuhkotautiin kuolleisuus Jääskessä 14.0 %, pienin Ruokolahdella 3.5 %.

(T. Hannikainen.)

Ruokolahden kunnanlääkäripöytäkirja. Tietääkseni ei kuluneena vuotena kunnallislautakunnalla ole ollut yhtään sellaista kokousta, jossa olisi terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä käsitelty. Tässä sopinee kumminkin mainita, että Ruokolahden kunta tänä vuotena päätti allekirjoittaneen esityksestä entisten lisäksi palkata vielä yhden kättilön, jonka asemapaikkana tulee olemaan Vuoksenniska, ja samalla päätettiin lopullisesti kunnan ottaa myöskin eläinlääkäri.

Yleinen terveydentila piirissäni ei vuonna 1914 ollut yhtä hyvä kuin aikaisemmin.

(H. Piponius.)

Antrean kunnanlääkäripöytäkirja. Yleinen terveydentila on ollut hyvänlainen.

(Selim Vilén.)

Muolan pöytäkirja. Terijoen kunta on viime vuonna saanut kuntoon sairastuvan, pääasiallisesti kuumesairaita varten.

Elokuussa paloi taas 4:n kerran, 7 vuoden kuluessa, minun täällä ollessani, piirilääkäriin arkisto, — tällä kertaa miltei kokonaan.

Vesikauhu on raivonnut miltei koko vuoden etenkin Kivennavalla ja Terijoella. Useita henkilöitä on tämän johdosta lähetetty Pietariin Pasteurin laitokseen. (Carl Gustafsson.)

Muolan kunnanlääkärinvirka. Terveysdentila on vuoden kuluessa ollut verrattain hyvä. (O. W. Forstadius.)

Kivennavan kunnanlääkärintiimi. Kevättalvella keskusteltiin kunnallislautakunnan kokouksessa allekirjoittaneen läsnäollessa toimeenpiteistä isoarokkoa vastaan. Vaadin silloin vakainaista laitosta tarttuvia tauteja varten. Lautakunta kuitenkin ei suostunut siihen, jonka tähden käännyn läänin Kuvernöörin puoleen, joka sittemmin pakotti Kivennavan kunnan perustamaan heti sairaalan turtuvia tauteja varten.

Yleinen terveysdentila v. 1914 oli jokseenkin tyydyttävä. (Hj. Gorschemnik.)

Käkösalmen piiri. Keuhkotauti on tänäkin vuonna ollut melkein yhtä tuhoisa kuin ennenkin s. o. 81 kuolemantapausta mikä tekee 1.88 %₆₀ väkiluvusta.

Mitä sitten yleiseen tautisuuteen tulee, niin v. 1914 oli yhtä onnellinen kuin lähinnä edelliset vuodet. Ainoa kulkutauti, joka mainittavimmin liikkui oli *hinkuyskä*, joka alkoi piirin pohjoisissa pitäjissä Kaukolassa ja Hiitolassa. Sitä oli luultavasti enemmän kuin mitä lääkärin tietoon tuli ja se kesti koko vuoden loppuun asti. Kuolleitten luku papiston ilmoituksen mukaan oli 29. *Tuhkarokkoa* oli vähän Hiitolassa vuoden alussa, mutta rajoittui muutamiin kyliin. Samoin kävi Sakkolassa ja Metsäpirtissä. Yleensä se oli lievää. *Tuli-rokkoa* ilmestyi myöskin Hiitolaan muutamiin taloihin, mutta pysähtyi siihen. Metsäpirtin Saaroisten kansakoulupiiriin ilmestyi useita tulirokkotapauksia syyskuulla, mutta ei levinnyt sitä kyläkuntaa kauemmaksi. *Punatauti*-tapauksia oli kesän lopulla vähän joka pitäjässä esiintyen siten, että jonkun talon kaikki asukkaat sairastuivat siihen, saamatta kulkutaudin luonnetta. Se näytti olleen joskus jotenkin ankaraa, ehkä kuumen kesän tähden, kun esim. Hiitolassa erään talon 5 lasta kuoli siihen. Muualla ei sellaista kuitenkaan huomattu.

Kurkkumätä ja *kuristustauti* ei ota loppuakseen piiristä, vaan esiintyy yhä melkein yhtä lukuisasti kuin edellisinäkin vuosina. Kuitenkaan ei kuolevaisuus siihen ole ollut kovin suuri.

Vuoden lopulla ilmestyi *isoarokkoa* Hiitolan pitäjässä Parikkalan rajalla metsätyömiehiin, mutta saatiin laajan uudestaanrokottamisen avulla pysähtymään alkuunsa. Samoin rautatietyömiehissä ilmestyi 2 isorokkotapausta, jolloin kaikki rautatietyöläiset ja niiden perheet rokotettiin Hiitolan asemalla.

Veneerisiä tauteja ei ole tänä vuonna liikkunut paikkakunnalla.

(G. V. Levander.)

Hiitolan kunnanlääkärintiimi. Yleinen terveysdentila tänä vuonna on ollut vähemmän tyydyttävä. Talvikuukausina raivosi keuhkokuume erittäin suuressa määrässä, jolloin tietooni ja hoitooni tuli hyvän joukon toistasataa tapausta. (E. B. Heikkeli.)

Kurkijoen piiri. Kuolleita oli 577 henkeä, niistä keuhkotautiin 55, ollen 1.4 pro mille asukkaista. Muu kuolleisuus oli 14.5 ‰, siis tavallista alhaisempi, vaikkakin vuosi kulkutauteihin nähden on ollut piirille sangen tuhoisa. Niinpä ovat *kurkkumätä* ja *kuristustauti* raivonneet Jaakkimassa melkein epidemianmuotoisina ympäri koko vuotta. Tautia potevia oli piirissä ilmestynyt 236, niistä yksinomaan Jaakkimassa 171. Sen johdosta pantiinkin syksyllä yllämainitussa kunnassa kuntoon väliaikainen sairaala kurkkumätäsairaita varten, ja kun tämä rupesi toimimaan, niin saatiin vihdoinkin kulkutauteja vähenemään. Marraskuussa ilmestyi Kurkijoen Maamiesopistolle *isoarokkoa*, johon tautiin sairastui 8 oppilasta sekä 2 henkeä muualta Kurkijoen pitäjässä. Kuolemantapauksia isorokkolaisten keskuudessa ei ollut.

Tuoreita kuppatautitapauksia ei ole laisinkaan tullut tietooni.

(Emil Behse, v. t.)

Parikkalan kunnanlääkäripiiri. Kuluneen vuoden aikana ovat kunnanlääkäri ja kunnallislautakunnan esimies yhdessä tarkastaneet pitäjässä löytyvät leipomot, joissa muutamissa oli hyvin paljon puutteellisuuksia. Tarpeelliset muistutukset tehtiin ja epäkohdat saatiin korjatuiksi. Sitäpaitsi on kunnanlääkäri tarkastanut terveydellisessä suhteessa yhteiskoulun oppilaat marras- ja joulukuun aikana, pitäen siinä etupäässä silmällä oppilaiden yleistä terveydentilaa, näköä ja kuuloa. Simpeleen tehtaalla on vuoden kuluessa alettu desinfisoida työväen asunnoita kuolemalla päättyneen tuberkulositapauksen jäljestä. Yksityisesti keräämillä varoilla pidettiin viime kesän aikana yllä Särkisalmen aseman läheisyydessä kesäsiirtolaa scrofuloottisia lapsia varten noin 6 viikon ajan. Siellä hoidettiin 6 lasta ja tulokset olivat melkoisen hyvät. Kunnallislautakunta, joka samalla toimii terveydenhoitolautakuntana, ei vuoden kuluessa ole käsitellyt mitään terveydenhoidollisia kysymyksiä.

(H. E. Väisänen.)

Sortavalan piiri. Kulkutaudit eivät ole vuoden kuluessa mainittaviakaan tuhoja tuottaneet. Kumminkin yritti *isorokko*, jota piirissä ei ole ilmestynyt kahteenkymmeneen vuoteen kun kesällä 1909, jolloin se kulki läpi tämän puolen Karjalaa, nyt vuoden viimeisenä kuukautena levitä uhkaavalla voimalla, erittäinkin Sortavalan kaupungissa.

Ettei se päässyt valtaan kaupungin tiheästi asutussa ympäristössä todistaneen puolestaan, että ennakkotoimenpiteet erityisesti tätä tautia varten ja terveydenhoidolliset olot yleensä täällä sittenkin ovat tyydyttäviä.

(Werner Strack.)

Salmin piiri. Impilahti-Kitelän ja Salmin kunnilla on kumpasellakin ollut oma kiertävä kunnansairaanhoidajattarensa, joitten merkitystä kokemus selvästi on osoittanut.

Vuoden 1914 kuluessa on joka Salmin piirin kunnassa ollut oma kättilönsä. Kättilön apua käyttäneitten synnyttäjien lukumäärä on ollut:

		v. 1907,	v. 1908,	v. 1909,	v. 1910,	v. 1911,	v. 1912,	v. 1913,	v. 1914.
Impilahti-Kitelän kunnassa	.....	39	39	31	36	49	60	30	36
Korpiselän	»	19	14	25	19	24	33	28	21
Salmin	»	—	24	18	42	41	49	40	46
Suistamon	»	13	18	13	17	17	26	20	17
Suojärven	»	7	22	21	5	23	27	27	28
ja koko piirissä		78	117	108	119	154	195	145	148

Pienten lasten kuolevaisuus on ollut jonkun verran isompi kuin edellisenä vuonna, mutta kuitenkin verraten pieni. Kuolevaisuus oli kymmenvuotiskautena 1905—1914 16.54, 18.63, 14.24, 17.50, 15.25, 21.35, 13.35, 13.74, 16.78, 14.60 ja v. 1914 15.46.

Kulkutautien ilmestyminen Salmin piirissä on ollut seuraava:

Vaikeanlaatuista *influensaa* huomattiin ainoastaan Impilahti-Kitelän kunnassa helmi- ja maaliskuukausina (yhteensä 8 tapausta) sekä vuoden kahtena loppukuukautena (yhteensä 7 tap.).

Impilahden kirkonkylässä ilmestyi maaliskuussa lievänlaatuista *tulirokkoa* 3 lapseen ja jäi taudin lähtökohta hämäräksi. *Tuhkarokko* levisi kesä- ja heinäkuukausina yleisesti Suojärven pitäjän Karatsalmen, Jehkilän ja Leppäniemen kylissä.

Heinäkuussa sairastui Salmin pitäjän Viinalan kylästä kotoisin oleva 20 vuotias mies tautiin, jonka takia hän oli Sortavalan sairashuoneessa ja sieltä tultua huomattiin hänessä elokuun aikana *lavantautia*, jonka lähtökohta jäi hämäräksi. Hänestä tarttui tauti 40 vuotiaaseen vaimoon, joka tuli kipeäksi elokuussa, sekä syyskuussa 40 vuotiseen leskeen, jotka asuivat samassa talossa kuin ensiksi mainittu mies. Syyskuussa ilmestyi lavantautia 32 vuotiaaseen laivamieheen, joka varmaankin oli saanut taudin matkustaessaan Venäjällä. Impilahden pitäjän Koirinojan kylässä huomasi lavantautia 33 vuotiaassa miehessä, joka oltuaan pitemmän aikaa Savonlinnassa joulukuun keskivaiheilla tuli kipeänä kotiinsa.

Kurkkumätätapauksia on vuoden 1914 kuluessa ilmestynyt huomattavan paljon, yhteensä 16 tapausta.

Papiston kuolemansyitten luetteloihin nojautuen voi saada seuraavia lisätietoja tarttuvien tautien esiintymisestä.

Isoarokkoa on keskikesän aikana liikkunut Impilahdella Pitkärannan kreikkalaisessa seurakunnassa (heinäkuussa 1 kuolemantapaus).

Pilkukuumetta on liikkunut Suistamolla kreikkalaisessa seurakunnassa vaatien tammi-, touko- ja marras- sekä joulukuukausina yhteensä 6 uhria.

Joulukuun alussa ilmestyi Sortavalassa *isoarokkoa*. V. 1908—1911 on isoarokkoa liikkunut piirissä, jonka johdosta yllämainittuina vuosina rokotettiin uudestaan lähes 8,000 henkilöä eikä siis maaperä voinut olla erittäin edulli-

nen ruton levenemiselle. Taudin johdosta pidettiin lautakuntien kokouksia ja oltiin valmiit tarpeentullessa uudestaan rokottamiseen etupäässä Korpiselän pitäjän läntisessä osassa, Suistamolla ja Salmissa, joissa pitäjissä yllämainitun epidemian aikana verraten vähän henkilöitä oli uudestaan rokotettu. Joulukuun keskivaiheilla ilmestyi Salmin pitäjän Lunkulan saarella lapsiin tauti, josta alussa oli mahdotonta päättää, olisiko tuo vesirokkoa vai mahdollisesti isoarokkoakin; myöhemmin kävi kuitenkin selville että tauti ei voinut olla muuta kuin vesirokkoa. Tämän johdosta aloitettiin uudestaan rokottaminen Salmissa samatenkuin Suistamollakin, jossa Niinisyrjän kylässä oli ilmestynyt isoksirokoksi epäiltyä tuhkarokkoa.

Impilahti-Kitelän pitäjässä on terveydenhoitolautakunta, jonka jäsenet ovat seudun valistuneimpia, toiminut vuoden 1914 kuluessa. Toukokuun 29 p. sekä lokakuun 21 p. pidetyissä kokouksissa, joissa olin läsnä, ryhdyttiin seuraaviin toimenpiteisiin: Formaliinilamppu päätettiin hönkata ja hankittiin kunnan lukuun. Päätettiin vähitellen ryhtyä sairastuvan perustamiseen, johon kuntakokous myönsi osan kunnalle tulevasta viinarahoista sekä jos mahdollista sijoittaa se Diakonaattiyhdistyksen orpokotiin, joka vuoden 1914 lopussa suljettiin. Päätettiin saada toimeen kansakoululasten säännöllinen lääkärintarkastus pari kertaa vuodessa y. m.

Vihdoinkin saatiin v. 1914 Salmin piiriin ensimmäinen kunnan kannattama sairastupa, jonka Salmin kunta asetti Tuleman kylään, mutta tämän toiminta oli hyvin lyhytaikainen nimittäin 23 päivästä helmikuuta 30 päivään heinäkuuta. Syytä tähän lyhytaikaisuuteen oli monta. Sairastupa oli parempien puutteessa sijoitettu kylmiin ja muutenkin sopimattomiin vuokrahuoneisiin loittona lääkäreistä (lähes 2 kilometriä osaksi huonoa tietä eikä telefooniakaan ollut laitoksella) niin, ettei hän maksutta eikä niin useinkaan kuin yleisö olisi vaatinut, voinut siellä käydä. Riitaisuus säätyhenkilöiden kesken Tulemalla sekä tuo seikka, että sairastuvan muuttaminen y. m. otettiin keskusteltavaksi kuntakokouksessa, jossa äkkiarvaamatta kohonneet kunnan maksut ärsyttivät yleisöä, tekivät lopun sairastuvan toiminnasta ainakin toistaiseksi.

Tuberkulosia sairastavien sekä tähän tautiin kuolleitten suhteen on viime vuosina ollut huomattavissa muutos yleisessä mielipiteessä. Jos takavuosina tuberkulosin tahi ylimalkaan jonkin tarttuvan taudin takia ehdotettiin desinfisoimista, niin katsottiin tätä jonkunmoiseksi häväistykseksi; nyt ovat ihan yksinkertaiset kansalaiset Impilahdella tuberkulottisen kuolemantapauksen jälkeen suostuneet desinfisoimiseen, melkeinpä pyytäneetkin sitä.

Maataviljelevän kansan toimeentulo oli vuoden 1914 loppupuoliskolla tukala. Keväällä vallinneen poudan takia tuli huono viljasato ja melkeinpä heinäkatokin niin, että heinäkilosta talvella maksettiin 12 à 18 penniä (tavallisissa oloissa 5 à 10 p.). Ruista eivät talonpojat Salmin piirissä ole viljelleet

omaksi tarpeekseenkaan, joten kohoava ruisjauhojen hinta vaikutti taloudellisesti tuhoavasti. Irtaimen väestön toimeentulo oli sitä vastoin verraten hyvä. Pirtun juonti, joka aina on ollut kansanpaheena Salmin piirissä, katkesi äkki-arvaamatta syyskesällä kieltolain toimeenpanemisen kautta. Juopot kyllä piankin ryhtyivät »kiljukuljan» valmistamiseen ja kuuluu sitä paikatellen käyttäneen suuressa määrin. Osa juopoista hyökkäsi apteekkarien ja lääkärien kimp-puun pyrkien kaikemmoisilla petkutuksilla saamaan rakasta juovutusainettaan sekä puskien vihansa heihin, jos eivät saaneet himoaan tyydytetyksi. Niinpä sattui eräässä pitäjässä, että lääkäri ei uudistanut konjakkireseptiä eräälle pohatalle. Julmistuneena alotti tämä kiihotustyötä kunnan sairastupaa vastaan eikä ollut niinkään pienenä tekijänä sairastupaa lakkauttamassa.

(K. B. H. Fonselius.)

Impilahden kunnanlääkäriinpiiri. Yleinen terveydentila oli jokseenkin hyvä.

Tuberkulosin vastustamiseksi on koetettu toimia niinkuin edellisessäkin vuonna, niin että sekä kunnan kiertävä sairaanhoitajatar että diakonissa ovat kierrellessään koetaneet etsiä turberkulosia sairastavia ja antaneet heille hoitoa ja neuvoja. Myöskin on yhä useammin toimitettu desinfektio tuberkuloosiin kuolleitten asunnoissa.

Terveydenhoitolautakunta kokoontui tietääkseni kaksi kertaa ja oli allekirjoittanut saanut kutsun niihin; kokouksissa päätettiin panna ilmoitus paikkakunnan lehtiin, jossa ilmoituksessa kehoitettiin kauppiaita noudattamaan puhtautta ja järjestystä myymälöissä ja leipomoissa sekä samalla huomautettiin, että terveydenhoitolautakunta silloin tällöin tulee toimittamaan tarkastuksia. Vielä päätettiin esittää kuntakokoukselle, että kunnan kustannuksella toimitettaisiin yksi tai kaksi kertaa vuodessa lääkärin tarkastus kaikkien kunnan kansakoulujen oppilaiden terveydentilasta.

(Rafael Wegelius.)

Mikkilin lääni. *Mikkelin piiri.* Kulkutautiin kuolleitten luku muihin tauteihin verrattuna ei ole Mikkelin piirissä, kuten jo edellisessä vuosikertomuksessa huomautin, näyttänyt taipumusta kasvamaan. Samaan suuntaan menevä tulos saadaan, jos verrataan keuhkotautiin kuolleitten lukua asukaslukuun. Vuonna 1903 kuoli niinmuodoin tuhatta asukasta kohti 1.55 keuhkotautiin, sen jälkeisinä vuosina olivat numerot seuraavat: 1.52, 1.57, 1.34, 1.46, 1.36, 1.63, 1.19, 1.49, 1.09, 1.11 ja v. 1914 1.08.

Vuonna 1914 ei toimitettu yhtään yleistä *kuppataudin tarkastusta* Mikkelin piirilääkäriin piirissä.

Terveydentila piirissä oli vuonna 1914 hyvänpuoleinen. Kulkutauksista ilmestyi ainoastaan *tuhkarokko* ja *hinkuyskä* sekä syksypuolella *punatauti* vähän suuremmassa määrässä, jonka lisäksi myös *kurkkumätää* ja *kuristustautia* v. 1914, kuten parina edellisessäkin vuonna, esiintyi tavallista runsaammin, vaikka ei missään paikassa erityisesti kulkutaudin tavoin. Muista kulkutauksista huomattiin ainoastaan hajanaisia tapauksia.

Lapsihalvauksia merkittiin viime vuonna yksi tapaus Mikkelin pitäjän Liukkolan kylässä.

Ihmississä esiintyvää *pernaruttoa* huomattiin viime vuonna kolme tapausta, kaksi Ristiinasta, kolmas Mikkelin pitäjältä. Kaikki olivat tietysti saaneet tartunnan käsitellessään pernaruttoon kuolleita eläimiä tahi niiden jätteitä.

Tässä yhteydessä mainittakoon vielä, että v. 1914 lähetettiin kaksi henkilöä Pasteur-laitokseen Pietariin parannettavaksi *vesikauhua* (*Rabies canina*) sairastavien koirien puremisesta saatujen vammojen tähden.

(Aug. Hillbom.)

Heinolan piiri. Yleinen terveydentila ei ollut aivan hyvä. Sen sijaan kun vuonna 1913 diphteria & laryngitis crouposa oli huomattavimpia on nyt vuonna 1914 *Scarlatina* se kulkutauti, joka on vetänyt suurinta huomiota puoleensa. Kaikkiaan on scarlatina-tapauksia ollut 46, joista useimmat (35) Sysmässä ensimmäisen vuosipuoliskon aikana, 8 Hartolassa (helmikuulla) sekä 3 Heinolan maalaiskunnassa (marraskuulla). *Morbilli* on tänäkin vuonna ilmaantunut epidemisesti etupäässä Mäntyharjulla ja Hartolassa mutta muuallakin; samoin *tussis convulsiva* piirin kaikissa kunnissa, eniten kuitenkin Sysmässä ja Mäntyharjulla.

Muista taudeista on mainittava *poliomyelitis anterior acuta*, jota on ollut vaan 2 tapausta, toinen Mäntyharjulla ja toinen Sysmän köyhäintalolla.

Yleisen kuppatauditarkastuksen olen toimittanut Sysmän pitäjän Nikkaroisten kylän kahdessa talossa (9/II) jolloin 97:stä tarkastetuista yksi nainen kuppatautisena lähetettiin Mikkelin sairashuoneeseen, — jota paitsi yhden talon asukkaita on tarkastettu Joutsan kirkonkylässä. (Herman Buss.)

Sysmän kunnanlääkäripiiri. Sairashuoneen rakentamiskysymys, joka jo useita vuosia on ollut pohdinnan alaisena, on nyt edistynyt niin pitkälle, että on päätetty heti alottaa rakennustyö, jos Senaatilta tarkoitusta varten anottu valtionlaina saadaan. Sairashuone olisi paikkakunnalla sangen tarpeen, sillä lähimpään sairaalaan, Heinolassa, on talven aikaan 7:tä penikulmaa hevosmatkaa ja kesällä monen tunnin laivamatka.

(Rafael Kyrklund.)

Mäntyharjun kunnanlääkäripiiri. Mitään muutoksia yleisessä terveydenhoidossa ei ole vuoden kuluessa tapahtunut.

(Oskar Ehnberg.)

Joroisten piiri. Yleinen terveydentila on piirissä ollut verrattain tyydyttävä. Tosin on *isoarokkoa*, *tulirokkoa*, *tuhkarokkoa*, *lavantautia*, *hinkuyskää*, *punatautia*, *kurkkumätää* ja *influensaa* jossain määrin ilmennyt piirissä, mutta eivät ole suuremmassa määrässä päässeet leviämään.

Isorokkotapauksista, joita oli 22 Pieksämäellä, olen maininnut rokotuskertomuksessani. Tulirokkoa on ollut Heinävedellä, Joroisissa, Juvalla, Pieksämäellä ja Virtasalmella. Tuhkarokkoa ei ole ollut muualla kuin Pieksämäellä. Lavantautia on ilmoitettu Heinävedeltä, Juvalta ja Virtasalmeilta.

Veneeristen tautien tapaukset eivät ole olleet sen lukuisimmat kuin ennenkään.

Tuberkulosia on yhä vaan ilmennyt. Kaikkialla, mistä on tullut tietoon tähän tautiin kuolleista, on heti toimitettu tarkka desinfisoiminen. Potilaan sairastaessa on tarkkaan neuvottu puhtautta ja muita varovaisuuskeinoja noudattamaan. (A. Oker-Blom.)

Heinäveden kunnanlääkärintpiiri. Lautakunnassa ei viime vuonna ole ollut esillä mitään terveydenhoitokysymyksiä eikä muutoksia ole tehty. (Artturi Mikkonen.)

Juvan kunnanlääkärintpiiri. Yleisen terveydenhoidon alalla ei vuoden kuluessa ole tapahtunut mitään muutoksia.

Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut hyvä.

Tuberkulosia on vähän. Näyttää kuitenkin lisääntyvän. (Harald Enwald.)

Pieksämäen kunnanlääkärintpiiri. Huhtikuun alkupuolella puhkesi isorokkoepidemia kirkonkylässä, leviten sieltä lähellä olevaan Inkilän kylään. Taudin paikkakunnallemme toi eräs matkusteleva asiamies luultavasti Kouvolasta. Kaikkiaan sairastui tähän tautiin lähes 30 henkilöä, kuoli 3. Tilapäinen sairaala perustettiin kirkonkylään sekä ryhdyttiin mitä tarmokkaimpiin toimenpiteisiin taudin levenemisen ehkäisemiseksi. Huomattavan lievää oli tauti kaikissa niissä henkilöissä, jotka äsken olivat tulleet rokotetuiksi.

Tuberkulosia on verrattain runsaasti.

(J. Borg.)

Joroisten kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

(A. N. Arppe.)

Savonlinnan piiri.

Rantasalmen kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin hyvä.

Tuberkelitauteihin kuoli kaikkiaan 10 henkilöä, joten tuberkuloosiin kuolleisuus oli 1.00 henkilöä 1,000:tta kohti. Tuberkulosin ehkäisemiseksi on tänä vuonna samoin kuin edellisenäkin desinfisoitu mainittuun tautiin kuolleitten asunto formaliinilla sekä koetettu kansan keskuuteen levittää tietoa tämän taudin luonteesta ja vastustamisesta, jossa tarkoituksessa kunnanlääkäri on pitänyt esitelmää ja jakanut Lääkintöhallitukselta ja Keräystoimikunnalta vähävaraisten keuhkotautisten hyväksi saamiaan kirjasia. Asuntojen puhdistamiset ovat toimittaneet kunnassa toimivat kiertävät sairaanhoitajattaret kunnan kustannuksella.

Tammikuun 13 päivänä alotti kunnan uusi sairashuone toimintansa. Siinä on lasarettiosastolla 14 ja epidemiaosastolla 2 vuodetta. Sairaalassa on yksi kurssinkäynyt sairaanhoitajatar.

(Aku Sivola.)

Kangaslammin kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila oli jokseenkin hyvä.

Niinkuin viime vuosikertomuksessani mainitsin, myönsi kunta joulukuun kuntakokouksessa v. 1913 varoja Berolina-nimisen desinfisoimislampun hankkimiseksi. Tammi-kuun alussa hankin mainitun lampun ja siihen kuuluvan ammoniakki-aparaatin, joita on käytetty huoneiden puhdistuksessa kulkutautien jälkeen, jotta keuhkotautiin kuolleiden asunnot ja vaatteet on desinfisoitu.

(K. E. Holmberg.)

Puumalan kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut yleensä jotenkin hyvä.

(O. A. Okkonen.)

Kerimäen ja Enonkosken kunnanlääkärintpiiri. Tuberkulosi ei ole varsin yleinen. Vuoden kuluessa ei lääkärin tietoon tullut kuin 3 kuolemantapausta ja 2 uutta tapausta. Olen kääntänyt huomiotani siihen, että strumatauti käy yhä yleisemmäksi esiintyen etupäässä 15—20 v. naisilla.

Kunnassa ei ole sairastupaa, mutta varoja löytyy yli 4,000 mk. sen hankkimiseksi.

(Bror Söderlund.)

Kuopion lääni. Kuopion piiri. Lukuunottamatta Kuopion kuntaa, jossa ei kuitenkaan ole liikkunut epidemioja, mutta on ollut suuri määrä yksityisiä kulkutautitapauksia, on terveyden tila piirissä ollut harvinaisen hyvä. Siten ei Keiteleellä ole ollut yhtään kulkutautitapausta sekä Tuusniemellä ainoastaan muutamia *tulirokko*, *hinkuyskä* ja *kurkkumätä* tapauksia; nämä kaikki loka-kuulla. Samaten Pielavedellä ainoastaan pari *tulirokko*- ja *kurkkumätä*- sekä 6 *tuhkarokko*- ja 56 *hinkuyskä*-tapausta; heinä- ja elokuussa ilmaantui 7 *lavan-tautitapausta* Maaningalla ja eri ajoilla vuotta yksityisiä *tulirokko*-, *kurkkumätä*- ja *lavan-tauti*-tapauksia. Karttulassa ilmaantui vuoden alussa useita *hinkuyskä*-tapauksia (jatkoa edelliseltä vuodelta), *vihurirokko* ja *sikotautia*; *kurkkumätä*-tapauksia oli vuoden kuluessa ainoastaan 4 ja *tulirokko* 3. Samoin kuin Karttulassa ilmaantui vuoden alussa myöskin Kuopion pitäjässä useita *vihurirokko*- ja *sikotauti*-tapauksia. *Tulirokko* tapauksia oli 40 jakaantuneina yli suurimman osan kuntaa. *Hinkuyskää* ja *lensua* oli paljon vuoden varrella, mutta *lavan-tautia* ja *tuhkarokko*a ainoastaan muutamia tapauksia. Kulkutaudit ovat tänä vuonna olleet enimmäkseen lievää laatua, kuolintapauksien lukumäärä niihin on ollut verrattain pieni.

Tuberkulosin vastustamiseksi on ryhdytty seuraaviin toimenpiteisiin: Maaningan kunta on päättänyt että v. 1915 alkaen kaikki kansakoululapset ovat tuberkulosin varalta tarkastettavat kunnan kustannuksella. Karttulan kunta on päättänyt ostaa ajanmukaisen desinfektio-koneen desinfisoimista varten asunnoissa, joissa on asunut tuberkulosia sairastavia. Kaikki nämä puhdistukset kustantaa kunta. Kuopion kaupungin vaivaistalon yhteyteen rakennetaan parhaillaan lisärakennusta, johon muunmuassa valmistetaan tilaa 10 parantumattomalle tuberkulosia sairastavalle. Tämän osaston yhteydessä on myöskin makuuhalli potilaille. Pielavedellä on laadittu säännöksiä tuberkulosin vastustamiseksi, mutta ne eivät vielä ole saaneet asianomaista vahvistusta.

(Mortimer Nykopp.)

Pielaveden kunnanlääkäripiiri. Mitään tärkeämpiä yleistä terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä ei kunnallislautakunnassa ole ollut käsiteltävänä eikä ole ryhdytty mihinkään mainittaviin toimenpiteisiin yleisen terveydenhoidon parantamiseksi kunnassa vuoden kuluessa.

Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen.

Paikallisista taudeista on mainittava keuhkotauti, mikä näyttää olevan jokseenkin yleinen. Sen tarttuvaisuuden näyttää kansa vähitellen rupeavan ymmärtämään ja vaikuttanee siihen osaltaan kunnan, kiitoksella mainittava toimenpide kunnan kustannuksella desinfisoida kaikkien keuhkotautiin kuolleiden asunnot.

Keuhkotaudin vastustamistoimenpiteistä mainittakoon, että kunnan valtuuston v. 1913 valitsema viisihenkinen toimikunta on laatinut ohjesäännön keuhkotaudin vastustamista varten, mutta ei ole sitä vielä vuoden kuluessa kunnan valtuustossa ehditty vahvistaa.

(E. A. Voutilainen.)

Karttulan ja Vesannon kunnanlääkärintiiri. Kansakoululasten tarkastus toimitettiin kertomuksen alaisena vuotena ainoastaan Vesannon kansakouluissa. Vesannolla tarkastustilaisuuksissa oli 7:llä kansakoululla läsnä yhteensä 219 oppilasta, jolloin havaittiin:

Epäiltävä keuhkotauti	1:llä oppilaalla = 0.5 %
Risataudin merkkejä	1:llä » = 0.5 »
Struma	9:llä » = 4.1 »
Sydänvika	5:llä » = 2.3 »
Conj. trachomat.	2:lla » = 1.0 »
» scrofulot.	1:llä » = 0.5 »
Otitis suppurat. chr.	1:llä » = 0.5 »
Syyhy	1:llä » = 0.5 »
Lyhytnäköisyys	4:llä » = 2.0 »
Heikko kuulo	1:llä » = 0.5 »

Vaikka tarkastus toimitettiin kevätlukukauden lopulla, tekivät lapset yleensä terveen ja hyvänvoivan vaikutuksen muissa koulupiireissä paitsi kirkonkylän piirissä, jossa suurin osa lapsista oli heikon ja heikosti ravitun näköisiä. Strumaa oli tällä koululla 4:llä oppilaalla eli melkein puolet kaikista Vesannon koululapsilla tavatuista strumatapauksista.

Tuberkulosin vastustamis-toimenpiteistä on mainittavaa, että Karttulan kunta on päättänyt hankkia keuhkotautiin kuolleitten huoneiden puhdistusta varten sopivimmaksi havaitut desinfisoimislaitteet sekä toimittaa puhdistukset kunnan kustannuksella. Samanlaiset puhdistustoimenpiteet ovat olleet myös Vesannolla osittain käytännössä.

(J. Fr. Huttunen.)

Maaningan kunnanlääkärintiiri. Kunnassa ei löydy erikoista terveydenhoito-ohjesääntöä, mutta on kunnan puolelta auliisti ryhdytty lääkärin osottamiin toimenpiteisiin, kuten varattomien kulkutautiin sairastuneiden eristämiseen, desinfisoimiseen keuhkotautiin kuolleiden huoneissa j. n. e. Terveydenhoitoa koskevista kysymyksistä on kansakoululasten tarkastaminen tuberkulosin varalta ollut pohdittavana ja tulee se tänä keväänä toimitettavaksi.

Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen.

(A. Harlin.)

Kuopion kunnanlääkärintiiri. Kulkutaudit ovat piirissä esiintyneet taas verrattain runsaasti.

(L. Porthan.)

Rautalammin piiri. Lapsia syntyi tilivuonna 1,239 eli kolme enemmän kuin v. 1913, tehden 26.32 lasta tuhatta asukasta kohti. Nativiteetti v. 1914 on siis vähän suurempi vuoden 1913 nativiteettia, joka oli 25.81 ‰, mutta jää kuitenkin paljon alapuolelle keskimääräistä nativiteettia, joka — viimeiseltä 16 vuodelta laskettuna — on 29.50 ‰.

Asukaslukuun verrattuna tulee koko piirissä 15.19 kuolemantapausta tuhatta asukasta kohti.

Vaikuttavin syy mortaliteetin vähenemiseen on ollut vähentynyt kuolevaisuus kulkutauteihin (etenkin hinkuyskään) ja vatsatautiin. Tilivuonna on saavutettu alhaisin mortaliteetti Rautalammin piirilääkärikunnassa viimeisten 16 vuoden kuluessa. Suurin oli mortaliteetti v. 1900, jolloin se oli 25.41 ‰. Keskimääräinen vuotuinen mortaliteetti v. 1905—1914 on 17.30 ‰.

Kuolevaisuus keuhkotautiin näkyy seuraavasta taulusta, johon sulkumerkkien väliin olen lisännyt vastaavat numerot vuodelta 1913.

K u n t a.	Keuhkotautiin kuolleet v. 1914.	Keuhkotautiin kuolleitten luku verrattuna:	
		asukas- lukuun.	kuolleitten koko määrään.
Hankasalmi	29 (12)	4,06 ‰	29,59 ‰
Leppävirta	38 (26)	2,50 ‰	14,73 ‰
Varkaus	2 (2)	1,46 ‰	7,14 ‰
Rautalampi	27 (27)	2,27 ‰	14,84 ‰
Suonenjoki	10 (6)	1,34 ‰	9,52 ‰
Vesanto	7 (9)	1,77 ‰	15,91 ‰
Koko piiri		113 (82)	2,40 ‰
			15,80 ‰

Puhdistuksia on toimitettu kulkutautiin kuolleitten jälkeen kaikissa muissa kunnissa, paitsi Leppävirroilla, jonne diakonissa saatiin vasta vuoden lopulla. Hankasalmelta en ole näistä puhdistuksista saanut mitään tietoa.

Kuten jo mainitsin liikkui piirissä tilivuonna kulkutauteja sangen vähän. *Tulirokkoa* tuli tietooni yhteensä 10 tapausta.

Lavantautia sairasti tilivuonna Leppävirroilla 13 henkeä, Varkauden tehtaalla 2 henkeä ja Suonenjoella 1. Näistä on Leppävirroilla kuollut 2 ja Suonenjoella 1.

Hinkkuskää tuli tietooni taudintapauksia piirin kaikista kunnista.

Punatautia on tietooni tullut 15 tapausta.

Kurkkumätään ja *kuristustautiin* on tilivuonna sairastunut yhteensä 77 henkeä, joista on kuollut 7.

Vuoden sato oli yleensä keskinkertainen paljoudeltaan ja hyvänpuoleinen laadultaan.

(J. E. Rahm.)

Rautalammin kunnanlääkäripiiri. Yleinen terveydentila on ollut kunnassa erittäin hyvä.

Tuberkulosi näyttää olevan lisääntymässä. Keuhkotautiin kuolleiden kotona on toimitettu säännöllisesti puhdistuksia formaliinihöyryllä ja lysoolilla.

(Robert Westerholm.)

Leppävirran kunnanlääkäripiiri. Toista vuotta vireillä ollut asia kunnan terveydenhoitosääntöjen uusimisesta, jotka varsinkin tuberkulosin vastustamiseen nähden ovat vanhanaikaiset ja vaillinaiset, on yhä ennallaan.

Yleinen terveydentila on vuoden kuluessa ollut tyydyttävä.

1 päivästä lokakuuta 1914 on kunnassa myös ollut kiertävä diakonissa, joka onkin hyvin tarpeen näin laajassa pitäjässä.

Asunnot ¹⁾ ovat köyhemmillä ylimalkaan huonot ja liian ahtaat omallekin perheelle, vaan kun vielä otetaan joku loisperhe asumaan tuvan nurkkaan, niin ei jääne monitakaan kuutiometriä ilmaa henkilöä kohti. Tuvat pidetään talvisin hyvin kuumina, josta on seurauksena että varsinkin lapset helposti vilustuvat ja saavat keuhkokatarreja y. m. Siisteys on köyhemmissä asunnoissa monasti hyvin huono, vaan on rikkaammissakin paljon toivomisen varaa tässä suhteessa. Lattialle sylkeminen näyttää olevan isiltä peritty pyhä tapa, josta ei luovuta, ja russakat, lutikat y. m. ovat hyvin monessa asunnossa melkein rauhotettuja.

Ruokajärjestys on yksinkertainen: syödään pehmeätä hapanta leipää, voita, suolakalaa, potaatteja, »soossia» (silavasta tehtyä kastiketta), syystalvella paljon liharuokia, muina vuoden aikoina hyvin vähän, juodaan hyvin hapanta piimää tai kaljaa. Pyhinä usein on kalakukkoa, rieskaa ja piirakoita. Puuroja ja velliä ainakin miesväki enimmäkseen halveksii. Ruuat ovat siis melkein kaikki vaikeasti sulavia, eikä näin muodoin ole ihme, että ruuansulatushäiriöt ovat tavalliset. Viime vuosina on kuitenkin ruvettu jonkin verran viljelemään ja syömään juuri- ja muita kyökkikasveja. Kahvia juodaan paljon, vaikka ehkä vähemmän kuin 10 vuotta sitten. Väkijuomia kansa käyttää vähän, vaikka tietysti yksityisiä juoppoja löytyy. Juomavesi on ylimalkaan hyvää paitsi keväisin, jolloin pintavesi pääsee turmelemaan veden monessa kaivossa.

Lasten hoito on huononpuoleinen, vaan näyttää se olevan paranemaan päin. Kuolevaisuus lapsissa alle 1 vuoden oli noin 10 vuotta sitten vielä 20—22 % kaikista kuolleista, vaan on viime vuosina vaihdellut 18—19.5 %. Pienin oli pienten lasten kuolevaisuus v. 1910, jolloin se oli ainoastaan 15.1 %. Keskiarvo 10 viimeiseltä vuodelta on 19.4 %.

Kansa on heikkorakenteista ja neurastheniaan taipuvaista. Kun Kuhne-apostolit 5—6 vuotta sitten liikkuiivat täälläpäin, saivat he paljon opetuslapsia, ja pytyissä istuttiin kohta melkein joka talossa. Innostus ei kuitenkaan kestänyt kauan, ja lienee »Kuhniminen» nyt jo melkein unhattunut. Hyvänä puolena kuhnelaisuudesta oli kuitenkin se, että ruvettiin jonkun verran enemmän syömään kasviksia ja että kahvin juonti vähentyi.

Tuberkulosi tuntuu tulleen tavallisemmaksi, vaikkakaan tämä ei näy papiston laatimasta tilastosta. Tämän mukaan on viime 10 vuotiskaudella keuhkotautiin kuollut keskimäärin 13.8 % kaikista kuolleista. Suurin oli keuhkotauti-kuolevaisuus v. 1912, tehden silloin 16.7 % ja pienin seuraavana vuonna, jolloin se oli ainoastaan 9.9 %. Vuonna 1914 kuoli keuhkotautiin 14.7 % kaikista kuolleista. (Erik Hartman.)

Iisalmen piiri. Kunnanlääkäreitä on ollut Iisalmella, Kiuruvedellä, Lapinlahdella, Nilsissä sekä Juantehtaalla. Muuruveden seurakunnassa asuva Kaavin kunnanlääkäri kävi alkuvuodessa kerran viikossa sairaita vastaanottamassa myöskin Nilsin kirkolla.

Näin on Iisalmen piirissä tullut lääkärin avun saamiseksi suotuisanmat olot, jotka toivottavasti jatkuvat eteenkinpäin, kun Nilsin kunta päätöksellään on lupautunut korvaamaan lääkärin palkkaukseen mahdollisesti tulevan vajauksen.

Apteekit ovat huolellisesti hoidetut, lääkevarastot ovat yleensä olleet riittävät, joskin lopussa vuotta on ilmestynyt puutetta muutamista aineista,

¹⁾ Otteita kymmenvuotiskertomuksesta.

joita on vielä voitu korvata lääkärien määräämällä toisia aineita, joten vaikeampaa haittaa ei puutteesta vielä ole syntynyt.

Piirilääkärin apuna kulkutautien levenemisen estämisessä on kuluneenkin vuonna ollut valtionvaroilla palkattu sairaanhoitajatar, jonka toiminta on ulottunut piirin jokaiseen kuntaan. Tointa on hoitanut jo useita vuosia neiti Aino Kukkonen, jonka näin saavutettu kokemus ja paikan tuntemus on ollut suureksi hyödyksi asian menestykselle.

Kiertäviä sairaanhoitajattaria on kaikissa muissa kunnissa paitsi Varpaisjärvellä ja Muuruvedellä, jotka äsken Nilsiästä eronneina eivät vielä ole ehtineet saada terveyshoidollisia olojansa järjestetyiksi tässä suhteessa.

Kätilöitä on jo jokaisessa kunnassa, vaan kansaan juurtunut tapa, hakea ensin maanmuorien apua synnytykseen, aikaansaa sen, että kätilöiden avustamat synnytykset ovat tuskin viidettä osaa piirissä vuoden kuluessa tapahtuneista synnytyksistä.

Tulirokko oli vuoden 1913 lopussa vaikeanlaatuksena lisälmella sekä kaupungissa että maaseurakunnassa, niin että tammikuulla yksistään näillä paikkakunnilla kuoli sen seurauksiin 7 lasta. Sen jälkeen muuttui tauti lievemmäksi, niin että 54:stä tammi—toukokuulla sairastuneesta ei yhtään kuollut. Kesäkuulla taas 5:stä sairastuneesta kuoli 2, heinä—syyskuulla sairastui 20, vaan ei yhtään kuollut. Kiuruvedellä on helmi—huhtikuulla sairastunut 16, kuollut 6, senjälkeen tauti yhä lisääntyi loppuvuodella, kuolemantapauksia on tietty 5. Lapinlahdella liikkui tauti tammikuusta elokuuhun, sairastuneiden luku oli 38, joista 1 päättyi kuolemalla. Nilsiässä ilmestyi maaliskuun lopulla 5 tulirokkotapausta, niistä 1 kuoli toukokuulla, Muuruvedellä oli huhtikuulla 3, 1 kuoli, heinä—elokuulla vieläpä kyti lokakuun loppuun saakka, 12 sairastunutta, jotka kaikki parantuivat.

Tuhkarokkoa ilmestyi vuoden loppukuukausina Kiuruvedellä.

Kurkkumätää on siellä täällä aina jokunen tapaus ilmestynyt pitkin vuotta, saamatta suurempaa levenemistä missään.

Influenta pääsi syystalvesta leviämään yli koko piirin; onneksi se oli lievä, seuraustaudit harvinaisia.

Lapsihalvauksia on nytkin ilmestynyt piirissä samoilla seuduilla kuin ennenkin. Tammikuussa oli 1 tapaus Nilsiässä, marraskuussa samoin 1 tapaus Muuruvedellä; viimeksimainittu päättyi joulukuulla kuolemalla.

Punatauti oli kesäkuulla Muuruvedellä, heinäkuulla Lapinlahdella ja joulukuulla Kiuruvedellä; suurempaa levenemistä ei tauti sentään saanut.

Kun lääkäri toimii jokaisessa kunnassa tuli hänelle pian tiedoksi epäiltävään kulkutautitapaukset; sairaanhoitajatar sai matkustaa paikoille ensi toimenpiteitä varten ja ympäristöä varoitettiin taudin tarttuvaisuudesta. Harvassa paikassa pääsi kulkutauti leviämään suuremmassa määrin. Huomatta-

vasti vaikutti tähän myös se, että saatiin vakituisesti pitää kulkutautihoitajatar, joka uhatulla paikalla järjesti ja valvoi sairaiden eristämistä, sekä huoneiden puhdistamista.

Paikallisista taudeista ovat huomattavimmat *ruuansulatushäiriöt*, *tuberkulosi* eri muodoissaan, *reumatismi* ja *trakomi*.

Keuhkotauti on kuluneenakin vuonna vaatinut useita uhreja. Kun kulkutauteihin kuolleiden luku on 3.98 % kaikista kuolleista, 0.62 ‰ asukkaista ja tauteihin keuhkoissa 24.8 % ja 3.89 ‰ on yksistään keuhkotautiin papiston ilmoituksen mukaan kuollut 18.5 % kuolleitten kokonaisluvusta. Lähinnä edellisellä vuodella olivat vastaavat numerot kulkutauteihin 7.42 % ja 1.1 ‰, tauteihin keuhkoissa 23.7 % ja 3.59 ‰, keuhkotautiin 18.6 % ja 2.82 ‰. Keuhkotautiin kuolleiksi on ilmoitettu lapsia 27, joista 4 alle vuoden vanhana, aikuisia — yli 10 vuoden ikäisiä — 172, joista 83 miehenpuolista, 89 naispuolista. Suurin luku keuhkotaudin uhreja oli Varpaisjärvellä 4.11 ‰, Iisalmen maaseurakunnassa 3.41 ‰ ja Kiuruvedellä 3.20 ‰, kun Nilsiässä oli 2.54 ‰, Muuruvedellä 2.49 ‰, Lapinlahdella 2.01 ‰, Juantehtaalla 1.97 ‰, Rutakolla 1.92 ‰ ja Iisalmen kaupungissa 1.72 ‰.

Suuri on siis keuhkotaudin saalis kuluneenakin vuonna ollut, vaikka sen vastustamiseksi työskentelevät kaikki piirissä asuvat lääkärit, ja sairaanhoitajattaret neuvoen ja levittäen tietoja sekä suusanallisesti, että jakamalla pieniä kirjasia. Tosin kansa näyttää viime vuosien kuluessa paljon valventuneen, vaan monissa vielä esiintyy käsittämätön välinpitämättömyys, monessa sairastavassa anteeksiantamaton leväperäisyys yskösten vaarattomaksi tekemisessä ja kaikissa muissa varovaisuustoimenpiteissä.

Pakollista asunnon puhdistusta keuhkotaudin jälkeen ei piiriin kuuluvissa kunnissa ole vielä saatu aikaan; monin paikoin kuitenkin jo pyydetään neuvoja ja ohjeita kodin puhdistamiseen. Kaupungissa toimitetaan puhdistus joka tapauksessa, vähävaraisissa ilmaiseksi, varakkaimmille kohtuullisesta maksusta.

Keuhkotaudin vastustamista edistää myös Iisalmen kaupungissa toimiva keuhkotautihuoltola, samaa, joskin välillisemmin, keuhkotautiparantolakin. Molempien toiminta on tosin rajoitettu, vaan esimerkin kautta ulottuu vaikutus laajemmalle ympäristöön.

Huoltola, jonka Tuberkulosin vastustamisyhdistys ylläpitää, työskentelee vuodesta 1910 lähtien. Se tarjoaa apuansa etupäässä vähävaraisille, antaa terveyshoidollisia neuvoja ja opastuksia taudin hoidossa, vieläpä hoitajattarensa kautta valvoo kodeissa niiden toteuttamista. Joskin huoltolan toimi käytännöllisistä syistä kohdistuu etupäässä kaupungissa ja sen lähimmässä ympäristössä asuviin, tulee sinne usein etempänäkin asuvia. Tietysti nämäkin tutkitaan maksuttomasti, vaan heidän kotioloja ja hoitoa ei sen jälkeen voida tarkemmin seurata, joten huoltaminen näissä tapauksissa jää tehottomaksi.

Laitoksen varsinainen toiminta jää hoitajattarelle, joka kulkee asunnoissa, ottaa selkoa sairaista ja heidän olosuhteistaan sekä tarpeen vaatiessa kutsuu heidät huoltolaan lääkärin tutkittavaksi. Tutkittua annetaan asianomaiset määräykset, otetaan yskökset tutkittavaksi ja kutsutaan potilas määräaikoina uudistettuun tutkimukseen. Ensi tutkimuksen jälkeen käypi hoitajatar tavan-takaa sairaan kodissa, mittaa ruumiinlämmön ja antaa kulloinkin erityiskohtaisia neuvoja kodin järjestämisestä ja puhtaanapidosta. Puutteenalaisien puolesta pyydetään vaivaishoidon apua, jota kaupungissa on auliisti annettu huoltolan potilaille. Kaupunki antaa huoltolalle suoranaistakin raha-avustusta, 450 markkaa vuodessa, mikä kuitenkin menee huoneuston vuokraan kaupungin omistamassa huvilassa. Keuhkotautisten kodeissa on hoitajatar kuluneena vuonna käynyt 385 eri kertaa, paitsi sitä 273 kertaa sellaisissa perheissä, joissa syystä tai toisesta on pidetty tarpeellisenä järjestää kotioloja suotuisemmiksi, neuvoa puhtautta, ilmanvaihtoa, ruuan valmistusta, t. m. s.

Parantola, ainoastaan miespotilaille, avattiin »Keräystoimikunnan vähä-varaisten keuhkotautisten hyväksi» toimesta syksyllä 1913. Parantola on sijoitettu kaupungin laidassa olevaan entiseen reservikasarmiin, jossa päällystön ja alipäällystön huoneustot sekä sairaala ovat sisustetut sitä varten. Näin saatiin yhteensä 8 sairassuojaa, niissä vuodeluku on 23. Viime vuoden olot aiheuttivat elokuussa sen, että useimmat potilaat halusivat matkustaa kotiinsa omaistensa luo, eikä loppuvuodeksi enää parantola täyttynytkään, joten hoitopäivien luku oli ainoastaan 4,700, vastaten 13.1 potilasta päivää kohti. Keskimäärin hoitopäiviä potilasta kohti oli 80. Kotoisin ovat potilaat olleet ympäri maata, useimmat Hämeen, Uudenmaan ja Viipurin lääneistä. Hoidetuista uloskirjoitettiin positiivisella tuloksella 52, muuttumattomina 6, huonontuneina 4, kuoli 2. Suurin määrä potilaista oli ruumiillisen työn tekijöitä, vähempi osa talollisia, konttoristeja, koululaisia, kansakoulunopettajia y. m. Odottamattoman pieni luku potilaista oli pohjois-Savosta kotoisin; usein kyllä paikkakuntalaiset haluaisivat päästä parantolaan sitten vasta kun ovat työhön kykenemättömiksi huonontuneet; taudin alussa eivät tahdo uskoa parantolahoittoa tarvitseviensaakaan.

Parantolan, samoin kuin huoltolankin lääkärinä on laitosten avaamisesta saakka toiminut piirilääkäri.

Kansan elintavoissa ei voi pysyvämpää muutosta huomata: pakollista oli vuoden loppupuolella tehdä muutoksia ravintoaineiden käyttämisessä. Ehken kahvikupit ovat jääneet vajaammiksi, sokeripalat pienemmiksi. Varmaan on moni kaupunki-matkaltaan palannut selvemmällä järjellä kuin ennen oli tavallista. Pysyvää muutosta ei tuosta tiedä toivoa. Irtolaisväestöllä oli talvella tuntuva työansion puute, viljan hinnat olivat korkeat, joten puutteenalaisia oli entistä enemmän, vaivaishoito rasittavampi. Huono vuoden sato lienee myöskin osaltaan

vaikuttanut, moni kun rehun puutteessa sai ainoan lehmänsä myöä, perhe jäi lehmän antimitta. Kaikille tuntui ajan ahtaus, toimeentulon epävarmuus. Opiksi moni otti, heinämaansa taas kynti pelloksi, rukiin kylvi entistä runsaamman. Terveydellisiin oloihin ei elannon niukkuus kuitenkaan näytä vaikuttaneen.

Kansanomaiset parannuskeinot ovat ennallaan. Saunaa on täytynyt sairastaessa käyttää ilman viinaa. Runnin juonti on kyllin huokeata, sen käyttö yhtä suosittu. Luonnon parannuskeinoja ei »kuhnimisen» loputtua ole uusia keksitty. Kirvun maine on melkein lakannut, tohtorikaan ei ole käynyt kuuluvilla luennoimassa.

Puoskaroininen on mahdollisesti entistään ehtynyt, vanhat kun mahtinsa ovat maanrakoon vieneet, pojasta polvi muuttunut. (Kalle Brax.)

Iisalmen kunnanlääkärintpiiri. Lokakuussa lähetti allekirjoittanut kirjelmän kunnanvaltuustolle, ehdottaen, että ryhdyttäisiin hankkimaan kunnallissairaala, ja asetti kunnanvaltuusto sen johdosta komitean tekemään alkuvalmisteluja. Tulevaisuus osoittaa, johtaako tämä yritys positiiviseen lopputulokseen. (Martti Hämäläinen.)

Lapinlahden kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila oli jokseenkin tyydyttävä. (Henrik Brummert.)

Nilsin kunnanlääkärintpiiri. Allekirjoittanut on toiminut Nilsin v. t. kunnanlääkärinä toukokuun 1 p:stä 1914 vuoden loppuun.

Kunnanlääkärintpiiriin on kuulunut Nilsin pitäjä, joka pinta-alaltaan on noin 1,100 km² ja jossa asukasluku 1914 vuoden lopussa oli noin 8,600 henkeä. Elokuusta lähtien on allekirjoittanut tehnyt säännöllisiä matkoja Varpaisjärven pitäjään, missä asukasluku on noin 4,700 henkeä, kaksikertaa kuukaudessa ja kerran kuukaudessa Rautavaaran pitäjään, missä asukasluku on noin 3,400 henkeä. Kumpaisessakin näissä pitäjissä olen tehnyt matkat erikoisen sopimuksen mukaan.

Ei yhdessäkään kunnassa ole olemassa erikoista terveydenhoitolautakuntaa eikä terveydenhoito-ohjesääntöä. Kunnallislautakunnat ovat samalla terveydenhoitolautakuntina.

Nilsin kunnassa on koko vuoden 1914 toiminut kiertävä sairaanhoitajatar, jonka palkkausta valtio avustaa. (E. J. Varila.)

Kiuruveden kunnanlääkärintvirka. Kunnassa on erityiset painetut terveydenhoitosäännöt, mutta niitä ei ole ainakaan viime vuosina levitetty juuri nimeksikään. Sitäpaitsi ovat ne jo monissa kohdin vanhentuneet ja tarkoitustaan vastaamattomat. Aikomus on ollutkin laatia ne uudestaan. Kun sitten äskettäin Kiuruveden kirkonkylä on julistettu taajaväkiseksi yhdyskunnaksi, on kirkonkylää varten valittu erityinen terveydenhoitolautakunta, johon myös kunnanlääkäri kuuluu. Se on pitänyt muutamia kertoja vuoden kuluessa kokouksia ja tehnyt tarkastusmatkoja kylässä. Monia terveydenhoidollisia parannuksia on kyllä saatu aikaan, mutta paljon on jäänyt toteuttamattakin kun kirkonkylän rakennussääntöä ei ole vielä vahvistettu, joten kartanonomistajia ei ole voitu pakoittaa laittamaan asuntojansa ja ympäristöjä asianmukaiseen kuntoon.

Yleinen terveydentila on kunnassa ollut huononpuoleinen. Kaksi kertaa on täytynyt laittaa väliaikainen sairaala kuntoon. (Aaro Väänänen.)

Pielisjärven piiri. Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen ja tarttuvia tauteja vähänpuoleisesti. *Dysenteriaa* oli hiukan suuremmassa määrässä syyspuolella sekä Nurmeksessa että Pielisjärvellä. *Scarlatinää* taas oli pienempi määrä kohtauksia vuoden lopussa Pielisjärvellä ja Valtimolla ja *diphtheriaa* samaan aikaan Nurmeksessa. *Parotitis epidemica* liikkui jokseenkin yleisesti Nurmeksessa. Muita tarttuvia tauteja oli ainoastaan yksinäisiä kohtauksia.

Veneerisiä tauteja on ollut melkein yhtä paljon kuin edellisinä vuosina.

(O. Granholm.)

Pielisjärven kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen.

(O. Hakulinen.)

Nurmeksen ja Valtimon kunnanlääkärintpiiri. Vuoden kuluessa ovat kunnanlääkärintpiiriin kuuluneet Nurmeksen kauppa sekä Nurmeksen ja Valtimon kunnat koko vuoden sekä Rautavaaran kunta 4 vuoden ensi kuukautta. Sitte toukokuussa, kun lopultaikin tuli tiedoksi, etteivät valtiovarat riitä kunnille lääkärin palkkaukseen ja kun Rautavaaran kunta seuraten eräiden muiden kuntien esimerkkiä ei suostunut mitään korvaamaan lääkärille menetetyistä valtioavusta niiltä 4:ltä kuukaudelta, jona kunnanlääkäri oli kuntaa hoitanut, lakkasi kunnanlääkäri siellä käymästä.

Mitään uudistuksia ja parannuksia ei terveydenhoidollisessa suhteessa ole saatu aikaan.

(E. Backberg.)

Tohmajärven piiri. Syntyneisyys ja kuolleisuus 1,000 henkeä kohti oli keskimäärin syntyneisyys 27,2 ja kuolleisuus 16.5.

Pienten lasten hoito on yleensä huononpuoleisella kannalla. Lapsia imetetään kovin pitkään, mutta toisaalta taas ruvetaan niille antamaan kaikellaista sekaruokaa, jopa kahviakin jo muutamien kuukausien ikäisinä. Riisitauti onkin niissä sangen yleinen.

Paikallisista taudeista on mainittava *trakomi*, *suolimadot* ja *tuberkulosi*. Papiston ilmoitusten mukaan on tuberkulosiin kuolleisuus, joka muutoin näyttää olevan lisääntymään päin, ollut koko piirissä keskimäärin 15.2 % kaikista kuolleista ja 2.51 1,000 hengestä.

Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävä. Kulkutaudeista on *tuhkarokko* ollut suurimmassa määrin liikkeellä. Ilomantsissa esiintyi sitä jo helmikuussa hyvin runsaasti mutta vasta lokakuulla alkoi se Kiteellä suuremmassa määrin levitä ja levisi sieltä marraskuulla Tohmajärvelle ja joulukuulla Kesälahdelle. *Tulirokkoa* oli kaikkiaan 17 tapausta. *Kurkkumätää*, kaikkiaan 41 tapausta, on esiintynyt pitkin vuotta joka kunnassa, mutta ei missään kulkutauditapaisena.

Kulkutautien vastustamisessa ovat kunnan viranomaiset, s. o. kunnallislautakunnat sietämättömän leväperäisellä kannalla. Niin kärkkäitä kun lautakunnat ovatkin Kuvernöörille ilmoittamaan kaikellaisista vähäpätöisistäkin taudeista kulkutauteina yhtä haluttomia ovat he sitten asianhaaran vaatiessa noudattamaan piirilääkärin neuvoja eristämisestä ja desinfisoimisesta todellisten

kulkutautien liikkua. Eikä ole uskottavaa, että hyödyllistä toimintaa kulkutautien samoin kuin tuberkulosinkaan vastustamisessa saadaan aikaan, ennenkuin jokaiseen kuntaan on saatu kiertävät sairaanhoitajat, jotka ovat lääkärin, eikä pappien, valvonnan ja käskyn alaisina. (K. Niskanen.)

Ilomantsin kunnanlääkäripöytäkirja. Ilomantsin kunnallislautakunnan käsitellessä terveydenhoidollisia asioita on kunnanlääkäri ollut kokouksissa läsnä. Käsitelty on vähäpätöisiä juoksevia asioita.

Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen.

Mikäli on saatu ilmi kuolemantapauksia keuhkotautiin, on kunnan puolesta annettu ilmaiseksi lysoolia sekä neuvotto, miten puhdistus on toimeenpantava. Ympäri kuntaa on levitetty useita satoja kappaleita lentolehtisiä keuhkotaudista ja on niitä annettu erikoisesti kaikille tietyille keuhkotautisairaille. (Onni Lackström.)

Kiteen kunnanlääkäripöytäkirja. Yleisempiä terveydenhoitoa koskevia kysymyksiä ei kunnallislautakunnan kokouksissa ole käsitelty.

Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävä.

Paikallisista taudista on mainittava tuberkulosi, johon kirkonkirjojen mukaan kuoli 27 henkeä (11.3 % kuolleiden lukumäärästä) eli 2 1,000:ttä asukasta kohti.

(Hannes Tikka.)

Joensuun piiri. Kurkkumätää on liikkunut suuremmassa määrässä Kaavilla, mutta suurempaa kuolevaisuutta ei ole ollut, kun serumia on käytetty runsaasti. Kontiolahdella ja Liperissä on ollut *tulirokkoa* ja myös jonkun verran *kurkkumätää*.

Joulun alla ilmestyi Taipaleen kylään Liperissä 3 tapautta *isoarokkoa*, mutta saatiin tauti loppumaan, kun sairast eristettiin erityiseen tilapäiseen sairashuoneeseen.

Lääkkeitä on apteekkeissa riittänyt runsaasti. (Onni Ruuth.)

Liperin kunnanlääkäripöytäkirja. Suurempia terveydenhoidollisia kysymyksiä ei terveydenhoitolautakunta ole käsitellyt. Niinkuin ennenkin ovat terveydenhoidolliset toimenpiteet rajoittuneet köyhille annettavaan apuun. Kunnanlääkärin läsnäoloa lautakunnan kokouksissa ei ole kaivattu.

Edellisessä vuosikertomuksessa mainitsemassani joukkotarkastuksessa keuhko- ja rauhaistuberkulosin levenemisen selville saamiseksi Liperin kunnassa tulos oli seuraava:

1,602 perheestä, jotka asuvat 1,163 asumuksessa on tuberkulosin saastuttamia 266 perhettä ja 259 asumusta. Yksistään keuhkotuberkulosia esiintyi 99 perheessä, rauhaistuberkulosia 130 perheessä, sekä rauhaistuberkulosia 37 perheessä. Tuberkulosia jommassakummassa näistä molemmista muodoista esiintyi siis 22.27 % asumuksista ja 16.6 % perheistä. Yksinään keuhkotuberkulosia 6.17 %, rauhaistuberkulosia 8.11 %, sekä keuhko- että rauhaistuberkulosia 2.31 % perheistä.

Tarkastettujen luku: Täysikasv.	miesp. 1,376	naisp. 1,585 = 2,961
Lapsia alle 16 v.	» 1,209	» 1,294 = 2,503
Tarkastettujen koko luku .	» 2,585	» 2,879 = 5,464

Tämän tarkastuksen perusteella sairasti väestöstä 2.71 % keuhko- ja 3.78 % rauhaistuberkulosia.

Kymmenvuotisjaksosiin jaettuina jakaantuvat keuhkotuberkulositapaukset prosentteissa keuhkotuberkulositapausten koko luvusta seuraavasti:

0—10 v.	22.97 %
10—20 »	25.67 »
20—30 »	16.89 »
30—40 »	14.86 »
40—50 »	10.13 »
50—60 »	6.78 »
60—70 »	2.70 »
70— »	0.00 »

Vastaavat luvut rauhaistuberkulositapauksista ovat:

0—10 v.	54.41 %
10—20 »	39.70 »
20—30 »	4.90 »
30—40 »	0.98 »
40— »	0.00 »

Ikäjaksoissa 4—14 vuotta on prosenttiluku rauhaistuberkulosista 73.52 % siis lähes 3/4 kaikista tapauksista.

Keuhkotuberkuloosiin kuoli 1914 papiston ilmoituksen mukaan 33 henkeä siis 19.3 % kuolleista ja 36 kymmentätuhatta henkilöä kohti. Numerot kohdistuvat Liperin luterilaiseen seurakuntaan. Vuodesta 1913 lähtien toimitetaan kuolemantapauksissa keuhkotautiin desinfisoiminen formaliinilla (kaliumpermang. menettely) kunnan kustannuksella ja toimittavat tämän kunnassa toimivat diakonissat.

Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävä.

Taipaleen pitäjässä ilmaantui 3 isorokkotapausta.

Veneerisistä taudeista on tiedossani 8 gonorrhoe tapaus, joista 6 tulee Polvijärven osalle. Yhtään uutta syfilistapaus ei ole tiedossani.

Kummassakaan kunnassa ei ole sairastupaa. Liperiin päätettiin perustaa pienempi sairastupa kulkutauteja varten. Toistaiseksi ovat toimenpiteet sen aikaansaamiseksi rajoittuneet tuohon kunnan päätökseen.

Liperin kunnassa on kaksi diakonissaa kiertävinä sairaanhoitajattarina, joista toisen asuntopaikka on Liperin kirkonkylä toisen Taipaleen kylä.

Polvijärvellä on samoin kiertävä sairaanhoitajatar. Köyhäintalo ja sen yhteydessä mielisairaiden osasto on molemmissa kunnissa. (K. L. Chydenius.)

Enon kunnanlääkärintiiri. Painetut terveydenhoito-ohjesäännöt löytyy ja on niitä levitetty vaan ei niitä tietääkseni yleensä ole noudatettu. Kuntakokouksessa myönnettiin lääkärille oikeus antaa difteria seerumia kunnan laskuun varattomille, ilman edeltäpäin hankittua varattomuustodistusta.

Yleinen terveydentila on ollut kohtalaisen hyvä. Paitsi vuoden lopussa runsaamassa määrässä ilmennyttä hinkuyskää eivät kulkutaudit yleisemmin ole päässeet raivoamaan siitäkään huolimatta että kansa ei yleensä usko tautien tarttuvaisuuteen ja peläten lääkärin toimenpiteestä taudin levenemisen ehkäisemiseksi, koettaa tarttuvia tauteja salata, hoitaen niitä kuten muitakin tauteja omilla lääkkeillään ja runsaasti luottamusta nauttivien «kansantohtorien» ja «poppamiesten» avulla.

Tuberkulosi ja skrofulosi ovat verrattain yleisiä. Tuberkulosin levittäjinä ovat nähtävästi »savottamiehet», metsätöiden tekijät, jotka liikkuvaa väkeä kun ovat, tuovat tarttumaa mukanaan naapuripitäjistä ja rajan toiseltakin puolelta, asuvat lähellä työmaita olevissa asunnoissa, jotka sinä aikana ovat ahdinkoon asti väkeä täynnä, kurjissa terveydellisissä olosuhteissa jättävät taudinituja jälkeensä ja siirtyvät taas toisiin »savottatöihin» joissa sama tempu uudistuu. Formaliinipuhdistuksia on toimitettu, mikäli olosuhteet sallivat ja ovat ne useimmissa tapauksissa tapahtuneet kunnan laskuun. Puhdistuksen on toimittanut joko paikkakunnan poliisi, tahi hänen ollessa estettynä asianomaiset itse, ja on se siinä tapauksessa usein tullut oivallisesti tehdyksi. Kiertäviä sairaanhoitajattaria ei kunnassa ole toistaiseksi. Sellaisen, kiertävän diakonissan, puuhaamiseksi on diakonissa yhdistys innolla toiminut ja toiveita on, että diakonissa läheisessä tulevaisuudessa saadaankin kuntaan.

Köyhäntalo on ja mielisairasosasto siinä. Yleensä pitää kunta kiitettävää ja esimerkiksi kelpaavaa huolta runsaslukuisista varattomista sairaistaan, katsoen karun luonnon ja supistuneiden ansiomahdollisuuksien takia, metsätilat kun suurimmaksi osaksi ovat joutuneet yhtiöiden huostaan, perin niukkaan varallisuuteen. (A. E. Auvinen.)

Vaasan lääni. Vasa distrikt. Det allmänna hälsotillståndet har under år 1914 i allmänhet varit godt. Någon epidemisk spridning af smittosamma sjukdomar har ej förekommit. Af *scarlatina* förekom endast 11 sporadiska fall. Af *difteri* förekom i Storkyrö 12, Ylistaro 18, Laihia 14 och Replot 24, i öfriga kommuner enstaka sporadiska fall.

Kikhosta gick epidemiskt i Lill- och Storkyrö.

Som ofvan anförts, så hafva epidemiska sjukdomar ej fått tillfälle att sprida sig. Till detta lyckliga resultat hafva de i kommunerna stationerade sjuksköterskorna hufvudsakligen bidragit. Dessa hafva nämligen i tid uppdagat sjukdomsfallen och energiskt öfvervakat att den börjande epidemin kväfts i sin linda.

Då den enda möjligheten att effektivt motarbeta lungsotens spridning ligger däri, att i facket skolade personer så ofta som möjligt besöka de hem där lungsotister finnes och öfvervaka hygienin i sådana hem, har jag uppmanat de kommuner, som ännu sakna en skolad sjuksköterska, att antaga en sådan. Hopp om att en del kommuner i en snar framtid skola följa uppmaningen förefinnes, och torde det ej mera töfva längre, förrän vi hafva åtminstone en i hvarje kommun.

Hvad *lungsotens* förekomst beträffar, så gestaltar sig densamma ungefär som under föregående år; någon nämnvärd minskning kan ej skönjas. Enligt prästerskapets uppgifter dog i Mustasaari 2.7, Kveflaks 1.6, Solf 2.8, Malaks 1.7, Petalaks 2.7, Pörtom 3.1, Replot 2.6, Bergö 3.7, Lillkyrö 1.8, Storkyrö 3.6, Ylistaro 3.8, Laihia 3.4, och Jurva 5.2 på 1,000. (G. Rosendal.)

Malax, Solf och Petalaks kommunalläkaredistrikt. Under det gångna året torde några mera betydande frågor rörande den allmänna hälsovården af kommunalnämnderna inom de till distriktet hörande kommunerna ej hafva behandlats, ej heller torde några åtgärder och förbättringar på den allmänna hälsovårdens område hafva blifvit vidtagna.

Det allmänna hälsotillståndet har under det gångna året varit tämligen tillfredsställande.

Under det gångna året verkstälde undertecknad på uppdrag af Florinska Kommissionen och Föreningen för tuberkulosens bekämpande i Finland en massundersökning i Malax socken för utrönande af bland annat tuberkulosens spridning inom densamma. Det härvid erhållna materialet har jag dock ej ännu närmare granskat, hvarföre något utlåtande med ledning af detsamma ej ännu kan föllas. (Hampus Granfelt.)

Pörtom kommunalläkaredistrikt. Såsom under tidigare år har hälsotillståndet i Pörtom öfver hufvudtaget varit godt.

Såsom en förberedande åtgärd till påtänkta föreskrifter rörande lungsotens bekämpande, sammankallade kommunalläkaren kommunalnämnden och hälsovårds-tillsyningsmännen senaste vår till möte för att där rådgöra om möjligast effektiv anordning af desinfektionen. Särskildt sökte undertecknad framhålla, att en verksam desinfektion efter lungsot icke endast får inskränka sig, såsom tidigare varit brukligt, till en »rökning» med desinfektionslampan, utan spelar den mekaniska rengöringen af lokaliteterna en mycket stor roll. Äfven föreslogs att kommunen skulle inköpa en Berolina-desinfektionsapparat i stället för den tidigare använda sprit-formalin-pastill-lampan. Icke utan svårighet gick man in på förslaget. Tyvärr har till följd af provincialläkarens ingripande beslutet sedermera icke satts i verkställighet. Huruvida det af honom anbefallda desinfektionssättet i längden ställer sig ekonomiskt fördelaktigare än användningen af en Berolina-apparat, tillåter jag mig betvifla. Äfven förefaller den rekommenderade mängden ingredienser alltför knapp för att med den en verksam desinfektion av en vanlig bondstuga skall fås till stånd.

Äfven i Pörtom har förslag gjorts angående särskilda lungsotsföreskrifter. Likväl vann icke en föreslagen bestämning om anmälan till desinfektören från pastorskansliet angående dödsfall i lungsot vederbörandes godkännande. Härigenom kommo lungsotsföreskrifterna i Pörtom att erhålla en något annan lydelse än motsvarande stadganden i öfriga delar af kommunalläkaredistriktet. (Runar C. Öhman.)

Isonkyrön kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila on ollut jotakuinkin tyydyttävä.

Sairaanhoitajattaria on kunnassa kaksi. 1) Diakonissa (Oulun Diakonissalaitoksesta), jonka tehtäviin kuuluu lääkärin valvonnan alla hoitaa sairaita ja mikäli aikaa riittää etsiä ja hoitaa vanhoja ja apuatarvitsevia. 2) Sairaanhoitajatar tuberkulosin vastustamiseksi. Hänen tehtäviinsä kuuluu kulkea ympäri kunnassa ja antaa apua ja neuvoja tuberkulosia sairastaville sekä desinfisoiminen niin tuberkulosin kuin muittenkin tarttuvien tautien jälkeen. (M. Hedlund.)

Ylistaron kunnanlääkärintpiiri; Yleinen terveydentila on ollut verrattain hyvä. (E. Rodas.)

Kristiinankaupungin piiri. Yleinen terveydentila oli ylimalkaan tyydyttävä, sillä akuuttisia tarttumatauteja liikkui epidemiantapaisesti oikeastaan ainoastaan Ilmajoella, Jalasjärvellä ja Peräseinäjoella. Kauhajoella oli kyllä *difteriaa* useita kohtauksia, mutta olivat nämä hajanaisia. Kaikissa muissa kunnissa näyttäytyivät tämänlaiset taudit ainoastaan sporadisilla kohtauksilla. Isoltajoelta ja Kemijoelta ei ole ilmoitettu yhtään kohtausta.

Mitä *tuberkulosin* vastustamiseen tulee on ehkä etupäässä mainittava, että parantola Kurikassa ja Kauhajoen vaivaistalon pieni osasto tuberkulosia varten

koko vuoden ajalla ovat olleet käytännössä. Alkupuolella vuotta avattiin Teuvalla yleisen tuberkulosiyhdistyksen rakennuttama huoltola. Vuoden loppupuolella taas tuli Närpiön kunnallissairaalan tuberkulosiosasto valmiiksi ja tarkastin sen Lääkintöhallituksen määräyksestä 14 p. marraskuuta. Erityisistä syistä se kuitenkin avattiin vasta v. 1915. Vuoden kuluessa on Kuvernööri vahvistanut Kristiinankaupungin maalaiskunnan Öfvermarkin, Korsnäsin ja Kauhajoen kuntien päättämät tuberkulotisten vaatteiden ja huoneitten desinfioimista koskevat lisäykset terveydenhoitosääntöihin. Yleisen tuberkulosiyhdistyksen lähettämä muun muassa myöskin ilmoitusvelvollisuutta sisältävä ehdotus lisäsääntöihin on hyväksytty Jalasjärvellä.

Vieläkin on lisättävä että Korsnäsin ja Kauhajoen kunnat ovat ottaneet palvelukseensa eri desinfektorin, sekä että desinfioimistyöt Jalasjärvellä ovat jätetyt diakonissalle. Desinfioimisen tarttuvaa tautia sairastavien jälkeen tekee siis nyt Lappfjärdissä, Närpiössä, Öfvermarkissa, Korsnäsissä ja Kauhalla eri desinfektori, Ilmajoella kiertävä sairaanhoitajatar, Jalasjärvellä ja Seinäjoella diakonissa. Vuoden kuluessa on hankittu Korsnäsiin, Sidebyyn ja Teuvaan kone desinfioimista varten, jota nyt tehdään kokonaan kunnan kustannuksella Närpiössä, Ilmajoella, Kauhajoella ja Lappfjärdissä.

(Torsten Munsterhjelm.)

Närpes kommunalläkaredistrikt. Allmänna hälsotillståndet i kommunen har varit rätt godt.

Under slutet af året blef den som annex till sjukstugan uppförda tuberkulosafdelningen färdig, men kunde ej under årets lopp öppnas för patienter, då en del praktiska arrangemang ej medhunnos.

(O. Lund.)

Jalasjärven kunnanlääkäripiiri. Mitään yleistä terveydenhoitoa koskevaa kysymystä ei ole lautakunnan kokouksissa ollut tänä vuonna esillä.

Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen.

Keuhkotauti on täällä kovin yleinen. Siihen kuolleisuus on ollut tavallisesti 24 % yleisestä kuolleisuudesta. Vuosi 1914 oli kuitenkin suuresti poikkeava edellisistä. Keuhkotautiin kuoli nimittäin 34 henkilöä, joka yleisestä kuolleisuudesta tekee 17.6 %. Tämä oli tietysti aivan satunnaista. Keuhkotaudin vastustustyö on vielä alulla. Tammikuun 16 päivästä lähtien on täällä ollut Diakonaattiseuran toimesta tuberkulosi-sairaanhoitajatar, joka on käynyt aikasemmin tuberkulosikursseilla. Hänen palkkaamiseensa ottavat osaa myöskin kunta sekä Etelä-Pohjanmaan keuhkotautiyhdistys. Vuoden aikana on hoitajatar käynyt 145:ssä keuhkotautia sairastavien kodissa, joissa on ollut 165 sairasta. — Kuntakokous hyväksyi 18/V lisäyksi terveydenhoitosääntöihin Tuberkuulosin vastutamisyhdistyksen ehdottamat tuberkulosisäännöt. — Kesäkuussa piti tohtori Penttilä Etelä-Pohj. keuhkotautiyhdistyksen lähettämänä 3 esitelmää keuhkotaudista. (Väinö Klemola.)

Kurikan kunnanlääkäripiiri. Kunnan terveydenhoitolautakuntana on kunnallislautakunta. Kunnallisiin terveydenhoitosääntöihin, ei ole tehty mitään muutoksia. Etelä-Pohjanmaan keuhkotaudin vastustamisyhdistys lähetti kiertokirjeitä kunnallislautakunnille kehoittaen ottamaan kiertäviä tuberkulosihoitajattaria, sekä ottamaan terveydenhoitosääntöihin määräyksen pakollisesta desinfektionista tarttuviin tauteihin kuolleiden jälkeen,

mutta ei lautakunta ole asiaa ollenkaan käsiteltäväkseenkään ottanut, joten se on jäänyt ennalleen. Olen kulkutautien ilmaantuessa ilmoittanut siitä lautakunnan puheenjohtajalle. Tänä vuonna ei ole kulkutauteja suuremmassa määrässä ollut ollenkaan.

Terveydellinen tila on ollut jotakuinkin hyvä.

(M. Takala.)

Teuvan kunnanlääkärintiimi. Kunnassa on v. 1894 vahvistetut terveyssäännöt. Kun nämä monessa kohdassa ovat puutteelliset, valitsi kuntakokous keväällä 5-miehisen toimikunnan, näiden joukossa allekirjoittaneen, valmistamaan uusia sääntöjä. Syyskuussa oli komitean ehdotus valmiina kuntakokoukselle esitettäväksi. Tällä säännöt hyväksyttiin sellaisinaan ja lähetettiin asianomaiseen paikkaan vahvistettaviksi. Sillä tiellä ne vieläkin ovat. — Mitään huomattavampia terveydenhoidollisia kysymyksiä ei vuoden kuluessa ole käsitelty kunnallislautakunnan kokouksissa.

Yleinen terveydentila on ollut tyydyttävä.

Huomattavin paikallinen tauti on tuberkulosi, etenkin keuhkotuberkulosi. Allekirjoittaneella oli tilaisuus v. 1914 hoitaa useimmat tänä vuonna keuhkotautiin tai muuhun tuberkulosiin kuolleista, ja mitä esim. 15—60 vuoden iästä kuolleisiin tulee, oli näitä 76 % tuossa iässä kuolleiden koko luvusta; melkein kaikissa näissä tapauksissa on kuolemansyy täysin varma (15—60 v. iässä kuolleita oli kaikkiaan 38, näistä tuberkulosiin kuolleita 29). On vaikeata varmasti sanoa, mistä tämä keuhkotaudin laaja leviäminen johtuu. Löytyy kuitenkin monta seikkaa, joiden voisi ajatella sen leviämistä edistävän. Puhuessani tämän kertomuksen loppupuolella Teuvalla vallitsevista oloista ja tavoista tulen samalla mainitsemaan muutamia tällaisia seikkoja.

Tuberkulosia vastaan on Tuberkulosin vastustamisyhdistys pannut Teuvalla alulle suurisuuntaisen n. k. huoltolaittoiminnan, jonka tarkoituksena on lääkärin, kiertävän sairaanhoitajattaren ja kuntalaisten yhteistoiminnan avulla koettaa päästä käsiksi *kaikkiin* niihin seikkoihin, jotka ovat omiansa tuberkulosin leviämistä edistämään. — Tuberkulosin vastustamisyhdistyksen palkkaamana on Teuvalla vuoden 1914 toiminut kiertävä tuberkulosihoitajatar, joka ahkerasti käymällä keuhkotautisten kodeissa on sairaita neuvonut ja auttanut sekä valvonut, että annettuja määräyksiä noudatetaan. Hoitajatar on myös ollut allekirjoittanutta auttamassa toimittaessani pitäjän koko väestöön ulotettua joukkotutkimusta tuberkulosin levinneisyyden y. m. seikkain selville saamiseksi. Toivon vuoden 1915 kuluessa saavani tämän työn loppuunsaoritetuksi. — Vuoden 1914 kuluessa on allekirjoittanut pitänyt esitelmää keuhkotaudista ja tämän yhteydessä olevista seikoista pitäjän joka kylässä. Kuntakokouksissa ja muissakin tilaisuuksissa olen soveliaan hetken sattuessa niinkään koettanut levittää tietoa keuhkotaudista ja sen vastustamiskeinoista. — Tarttaviin tauteihin kuolleiden kodeissa on kiertävä hoitajatar käynyt toimittamassa puhdistuksia käyttään tällöin kunnan omistamaa n. k. Berolina-apparaattia.

Tuberkulosin vastustamisyhdistys on myös rakennuttanut tänne keuhkotautiparantolan (12 sairassijaa), joka maaliskuun 15 päivänä 1914 vihittiin tarkoitukseensa.

Teuva on tyypillinen eteläpohjalainen pitäjä. Seutu on ihan lakeata, maisemat tottumattomalle silmälle yksitoikkoiset, alakuloiset. Talvisin ja kesäisin, jolloin valkea lumi peittää maan tai viljapellot suurilla aloilla lainehtivat, voi näky olla kaunisikin, mutta syksyisin ja keväisin on asianlaita toinen. — Mitä ilmastosuhteisiin tulee, on ensiksikin huomautettava pitkistä kylmistä keväistä ja ainaisesta tuulesta, joka Pohjanmaan lakeuksilla puhalttaa. Näissä kahdessa seikassa on ehkä niissäkin osaltaan selitys keuhkotaudin laajaan leviämiseen, kun tällaiset ilmastosuhteet ovat omiansa hengityselinten katarreja synnyttämään.

Päaelinkeinot ovat maanviljelys ja karjanhoito. Talot ovat kaikki järjestään pieniä tai keskikokoisia, oikeita suurtiloja ei ole ainoatakaan. Talot ovat monessa paikassa rakennetut tiheään ryhmään sikin sokin ilman minkäänmoista järjestystä. Viime aikoina tässä on tapahtunut parannusta sen kautta, että on toimitettu runsaasti n. k. numerojakoja, ja suuri joukko taloja tämän tähden on siirretty syrjemmälle, usein kauaskin, ennen asumattomalle kohdalle. Maanviljelys ja karjanhoito ovat kauan olleet koko alkuperäisellä kannalla, mutta viime vuosina on päästy näissäkin asioissa paljo eteenpäin. Pitäjässä toimii 2 maamiesseuraa, molemmat hyvin elinvoimaisia. Viime vuonna oli näiden toimesta m. m. useampia karjanhoito- ja maanviljelyskilpailuja, pidettiin oppikursseja j. n. e. Ikävänä ilmiönä on mainittava metsien haaskaus, joka muutamissa kyläkunnissa on kehittynyt ihan huippuunsa. Nuori ja vanhempi metsä, kaikki puut järjestään hakataan maahan propseiksi tai hirsiksi. Joka kylässä on sahalaitos ja näkyypä näille vielä riittävän työtä — toistaiseksi. Kirkonkylässä on meijeri. Tänne ei tuoda maitoa läheskään kaikista taloista. — Vielä on pitäjässä 2 lakkitehdasta ja lestitehdas. Nuorisoseuroja ja työväenyhdistyksiä on pitäjän alueella useampia.

Väestön ruoka on hyvin yksinkertainen, keittotaito perin vähäinen. Ruuassa on munanvalkuais- ja rasva-aineita useinkin kovin vähän. Varakkaan puoleisenkin talon päivällispöydässä saattaa nähdä suolattua silakkaa, leipää ja maitoa eikä mitään muuta. Yhtenä syynä keuhkotaudin leviämiseen on varmasti juuri huono ruoka. Juomavesi on miltei poikkeuksetta huonoa, pahanväristä ja ruosteista. Yllämainitsemäni ruuan kehnoisuus johtuu useimmissa tapauksissa huonosta keittotaidosta ja yleisestä tietämättömyydestä eikä varojen puutteesta, sillä Teuva on verrattain varakas pitäjä. Kunnalla esim. ei ole velkaa ensinkään. Pitäjässä on oma säästöpankki, mihin rahat viedään hyvin tarkoin, niin että esim. voi joutua näkemään, miten varakkaassa talossa annetaan kaiken mennä rempalleen, kun ei raatsita pankissa olevia rahoja käyttä. Kun nuorempi, edistysmielinen polvi täälläkin kerran saa isännöyden käsiinsä, on toivoa, että nämä rahatkin silloin käytetään hyödyllisiin tarkoituksiin.

Mitä asuntoihin tulee, tekevät ne monasti ulkoapäin komean vaikutuksen, ne kun vanhaan pohjalaiseen tapaan ovat rakennetut kaksikerroksisiksi. Huoneita on paljo, mutta talvisin niitä ei pidetä lämpiminä. Tupa ja pieni peräkamari ovat monessakin talossa ainoat huoneet, joita lämmitetään. Useasti nukkuu koko talon suuri väkijoukko vain tuvassa, missä pellit vedetään tiukkaan yöksi kiinni, eikä muitakaan ilmastovaihtelaitteita ole. Kesäisin asutaan useammassa huoneissa. Asunnoissa on toisin paikoin siisteys hyvä, toisin huononpuoleinen tai huono. Huonoon siisteyteen voi osaltansa olla syynä se, että kun palvelusväki on kallispalkkaista, suuri osa nuorta työkykyistä väkeä on nimittäin Amerikassa, koetetaan tulla toimeen mahdollisimman vähillä palvelijoilla, joten emännille jää liaksi työtä. Riepumattoja näkee lattioilla yleisesti. Kaksikerroksisia, seinään kiinnitettyjä nurkkasänkyjä esiverhoineen näkee myös runsaasti. Nytemmin ei näitä enää tehdä uusia ja monin paikoin on vanhatkin hävitetty pois. Keuhkotaudin leviämistä tällaiset sänkylaitokset varmasti edistävät ja ovat edistäneet, ehkä hyvinkin suuresti.

Kansakouluja on viime vuosina ahkeraan rakennettu, niin että niitä nykyään on 8, näistä 2 kahden opettajan koulua. Se siunaus, mikä näistä koituu, ei vielä ole voinut ehtiä suuremmassa määrin näkyviin. Vanha polvi vielä asiat määrää. Paljo saakin sentähden nähdä vanhoillisuutta ja miltei käsittämätöntä oman parhaansa vastustamista, mutta toisaalta näkyy jo vankkana nousemaan nuori edistysmielinen polvi, joka jo pian voi ruveta viemään Teuvaa eteenpäin kaikilla aloilla.

Pienten lasten kuolevaisuus on vielä suuri ja niiden hoito puutteellista. V. 1914 kuoli kaikkiaan 141, näistä alle 1 vuoden vanhoja 41. Samana vuonna syntyneitä 299. — Äiti ja isoäiti nuoren äidin opettavat lastaan hoitamaan, eikä ihme että silloin monet satoja vuosia vanhat väärät tavat ja tottumukset ovat ohjeena. Vain arastellen uskalttaa usein nuori äiti ruveta lääkärin neuvoja lasten hoidossa seuraamaan.

Lääkäreitä käytetään kohtalaisen runsaasti, siihen katsoen että pitäjässä ei ennen ole ollut omaa lääkäreitä. Useasti kyllä haetaan apua vasta sairauden ehdittyä hyvin pitkälle, mutta hyvin monasti myös turvaudutaan asiantuntijaan ihan sairauden alussa.

Se yleisvaikutus, minkä Teuvan pitäjistä olen saanut, toimittuani siellä lääkärinä runsaasti 1½ vuotta, on lyhyesti tämä: Teuva on monessa suhteessa jälessä useimmista muista etelä-Pohjanmaan pitäjistä. Viime aikoina on se kuitenkin osottanut voimakasta halua päästä muiden tasalle. Nyt kun pitäjän läpi kulkee rautatie (valmistui v. 1913), kun kansakoulut uutta polvea kasvattavat, kun maamiesseurat alkavat vilkkaasti toimia ja kun yleensä kaikki edistysharrastukset alkavat herättää mielenkiintoa ja ymmärtämystä, on syytä odotettavissa, että muutamien vuosien perästä Teuvakin mainitaan etelä-Pohjanmaan edistyneiden pitäjien joukossa. Se on ainakin pitäjä, jolla on mahdollisuuksia. Erinomainen asia on esim. se, että täällä ollaan verrattain varakkaita. Herätystyötä vain lisää, niin rahat alkavat liikkua ja olot muuttua parempaan päin.

(Severi Savonen.)

Kauhajoen kunnanlääkärintpiiri. Yleinen terveydentila on ollut hyvä.

(Aug. Koponen.)

Ilmajoen kunnanlääkärintpiiri. Kuten edellisinäkin vuosina on Ilmajoella toiminut kunnan kiertävä sairaanhoitajatar, kaksi kättilöä sekä toukokuun 1 p:ltä erityinen sairaanhoitajatar tuberkulosin vastustamista varten, jonka palkka on kunnalta Smk. 700 vuodessa, tästä maksaa Etelä-Pohjanmaan keuhkotaudin vastustamisyhdistys puolet. Kunnan hyväksymät säännöt hänen toimintaansa varten ovat olemassa.

Terveydentila on yleensä ollut tavallinen.

(L. M. Castrén.)

Nykarleby distrikt. Hälsotillståndet har varit godt. En mindre epidemi *morbilli* har förekommit i Kauhava, Jeppo och Munsala, en mindre epidemi *tussis conv.* i Nykarleby landsförsamling, Kauhava och Munsala, talrika fall af *difteri* i Lapua, Oravais och Vörå.

Kampen mot *lungsoten* är i tillväxande. I Lapua kommun har ambulatoriska sjuksköterskan varit sänd till tuberkuloskurs i Helsingfors och utförvar nu sitt arbete mot tuberkulosen på samma gång hon arbetar såsom ambulatorisk sjuksköterska i kommunen. Hon utför äfven desinfektionerna efter dödsfall i lungsot, och ske desamma på kommunens bekostnad.

Å Oravais fabrik har anställt en diakonissa som, underhålles af fabriken jemte tvenne när gränsande byar. Genom hennes initiativ har en epidemiesjukstuga inrättats å fabriken, så att det första fallet genast kan isoleras.

(Nils Durchman.)

Vörå, Oravais och Maksmo kommunalläkaredistrikt. Hälsotillståndet under år 1914 har i allmänhet varit godt.

Under fyra års perioden 1911 till 1914 har dödligheten i tuberkulos inom Vörå kommun enligt kyrkoböckerna varit följande: år 1911 döda i tub. 38, 1912 43, 1913 47, 1914

53. Uträknat i procent af alla döda har dödligheten i tuberkulos under dessa fyra sista åren varit i jämt stigande. Och ändå har arbetats under det förflutna året för tuberkulosens bekämpande. Alla hem där någon af familjen dött i lungsot hafva blifvit desinficerade, tvättade med lysollösning och formaliserade. Inalles har 53 formaliseringar blifvit gjorda i Vörå kommun under 1914. Kommuniens diakonissä har såvidt möjligt besökt alla tuberkulösa hem förklarande sjukdomens karaktär och uppmanat till snygghet och försiktighet. Vörå tuberkulosasanktuarium måste också med tiden värka hämmande på tuberkulosens spridande, i det de sjuka praktiskt där få lära sig huru man skall sköta sig i denna sjukdom.

Något snart resultat i kampen mot den hemska sjukdomen kan man ju ej vänta sig, men ett fortsatt energiskt arbete skall dock slutligen krönas med framgång. En allmän tuberkulos-undersökning af nötboskap utgör ock ett viktigt moment vid kampen mot tuberkulosen. Jag lyckades också i slutet af 1914 få utlyst en kommunalstämma där frågan diskuterades och kommer under 1915 en sådan undersökning till stånd.

(Karl Wangel.)

Kauhavan kunnanlääkärintiiri. Kulkutautien jälkeen on kunnassa toimiva sairanhoidajat käynyt puhdistamassa lysolilla ja formaliinilampulla. Tänä vuonna on terveydenhoitolautakunta päättänyt että myös tuberkulosin kuolleiden kodeissa tehdään lysooli- ja formaliinipuhdistus ja että terveydenhoitolautakunnan jäsenet pitävät kotoaan kukin lysolia, jota varattomiin tuberkulosia poteviin perheisiin annetaan ilmaiseksi kunnan puolesta ja lupautuivat jäsenet käymään myös persoonallisesti kukin piirissään joka asunnossa, missä tuberkulosia sairastetaan, neuvomassa miten tartunta on estettävä, josta terveyslautakunnan kokouksissa allekirjoittanut yksityiskohtaisesti teki heille selvää.

Yleinen terveydentila on ollut kohtalaisen hyvä, paitsi kevättalvella, luultavasti monien äkillisten säänvaihtelujen vuoksi huonompi.

Edelleen on kunnassa Martta-yhdistyksen ja osittain kunnan palkkaama paljon käytetty kiertävä sairanhoidajat, sitä paitsi Martta-yhdistyksen toimesta Ylistaron kanssa yhteinen n. s. keuhkotaudinneuvoja, joka on käynyt antamassa ohjeita keuhkotautia sairastavien luona ja pitänyt esitelmää tuberkulosista eri tilaisuuksissa, sitä paitsi on hän antanut keittokursseja ja pitänyt kasvilavaa kyökkikasveille. Esitelmää keuhkotaudista ja sen vastustamisesta on pitänyt myös allekirjoittanut kolmessa eri paikassa pitäjää ja on kuulijoita ollut joka kerta useampia satoja.

(Lauri J. Järvinen.)

Lapuan kunnanlääkärintiiri. Kunnassa on asianomaisesti vahvistettu terveydenhoito-ohjesääntö, jota aikaisemmin painettuna on levitetty kuntaan. Nyt on entinen painos jo loppunut eikä uutta ole vielä otettu. Sen mukaan hoitaa terveys-asioita terveydenhoitolautakunta, jonka jäseniä ovat kaikki kunnallislautakunnan jäsenet ja puheenjohtajana kunnanlääkäri. Ikävä kyllä en ole voinut olla kokouksissa mukana, mieliteeni olen ollut sentään tilaisuudessa ilmoittamaan. Tärkeimpiä käsiteltyjä kysymyksiä oli rokotus-asia. Koska kunnassa useat vanhemmat ja holhoojat olivat laiminlyöneet lastensa ja holhokkiensa rokotuksen, päätettiin ryhtyä niitä sakottamaan, kun ei muu auttanut.

Kunnan kiertävänä sairanhoidajattarena toimii edelleenkin neiti Maiju Nummi. Hän on toiminnastaan jättänyt seuraavan kertomuksen: »Vuonna 1914 oli hoitopäivien luku 81, käynyt 62 sairaan luona 200 kertaa. Huoneita olen puhdistanut 45 asunnossa, yhteensä 79 huonetta: 18 asuntoa oli sellaisia, jotka puhdistettiin keuhkotaudin jälkeen.

Tuberkulosikursseilla olin 25 ja sairaana 34 päivää». Kunnassa toimii sitäpaitsi seurakunnan varoilla palkattu diakonissa. Tämän tehtävänä on oikeastaan n. s. seurakunnallinen köyhäin hoito, vaan toimii hän sen ohessa sairaanhoitajattarenakin.

(H. Tiitinen.)

Kokkolan piiri. Yleinen terveydentila on tilivuonna ollut tyydyttävä. Akuutteisista tarttuvista taudeista on ollut huomattavin *tulirokko*, joka kautta vuoden ilmestyi eri kunnissa, pääasiallisesti Himangolla, Pedersör ssä ja Kannuksessa. Himangolla oli pakko laittaa eri tilapäinen sairashuone tulirokkoa poteville. Myöskin *kurkkumätä* ja *kuristustauti* ovat kautta vuoden raivonneet eri kunnissa etenkin Kannuksessa, Pedersöressä ja Toholammella. 127 tapauksesta päättyi 28 kuolemalla. — Tulirokkoa ilmestyi 3 eri kunnassa, joista Kronobyssä epidemiana. *Hinkuyskää* ilmestyi vuoden alussa epidemiana 6 eri kunnassa ja kuoli tähän tautiin yhteensä 23 lasta. *Influensaa* huomattiin joulukuulla Pedersöressä, Purmossa ja Larsmossa.

Yhä edelleen on huomattavin kaikista *keuhkotauti*, johon tilivuonna kuoli 309 henkeä eli 3.98 ‰ väkiluvusta, ollen 0.52 ‰ pienempi kuin aikakauden 1904—1913 keskimäärä. Piirissä on työskennellyt Tuberkulosin vastustamisyhdistyksen ylläpitämä diakonissa Kronobyssä, jonka toiminta-ala tilivuoden kuluessa laajeni Kokkolan maaseurakuntaan. Dispensäärin alaisina ovat eri tuberkulosin siaraanhoitajattaret toimineet Kronobyssä, Nedervetilissä, Teerijärvellä ja Kokkolan pitäjässä. Myöskin Pietarsaaren tuberkulosiyhdistys on tilivuonna työskennellyt eri sairaanhoitajattarien kautta Pietarsaaren kaupungissa, Pedersören, Purmon, Essen ja Larsmon kunnissa; ja kun otetaan huomioon, että Kokkolan kaupungilla on sairaanhoitajatar, jonka erikoisala on tuberkulosia potevien silmälläpitäminen, selviää, että piirin kaikilla ruotsinkielisillä kunnilla jo on vastustamistyö käymässä. Tilivuoden kuluessa ovat Kaustisen ja Vetelin kunnat saaneet sairaanhoitajattaret, joitten erikoistyo on tuberkulosin vastustaminen. Piirissä on koitettu saada kuntia täydentämään terveydenhoito-ohjesääntöjään muutamilla tuberkulosin vastustamista koskevilla säännöksillä, vaan ovat useimmat katsoneet jo voimassaolevat säännöt riittäviksi, jos niitä vaan tarkkaan seurataan.

(Osw. Myréen.)

Pedersöre, Purmo och Larso kommunalläkaredistrikt. För allmänna hälsovårdens förbättrande gjordes intet nämnvärdt.

Bland lokala sjukdomar förtjänar tuberkulosen i främsta rummet att beaktas. För att väcka intresse för kampen mot densamma höllo läkare i Jakobstad föredrag i kringliggande kommuner med uppmaning till allmänheten att ansluta sig till »Föreningen för tuberkulosens bekämpande» i Jakobstad och omnejd.

En Berolinalampa skänkte nämnda förening åt Purmo och en annan åt Larso kommun för att utföra desinfektion efter dödsfall i tuberkulos. En person i hvardera kommun instruerades att utföra desinfektionerna. Med smärre bidrag lovade alla tre kommunerna understöda gemensam tuberkulossköterska. Purmo förband sig att upp-

läta fri bostad åt sköterskan, Larsmo att årligen betala 200 mark och Pedersöre lofvade bidraga med ett mindre belopp. (Otto Blåfield.)

Kannuksen, Toholammin, Lohtajan, Himangan ja Lestijärven kunnanlääkärintiiri. Näyttää siltä, etteivät tähänastiset toimenpiteet riitä hävittämään täällä difteriaa, joka on ainakin toista vuosikymmentä ollut koteutuneena. Jokaisessa tapauksessa on kyllä määrätty sairaat eristettäväksi ja puhdistukset on toimitettu formaliinihöyryllä. Mutta ilman tehokkaampaa valvontaa ei eristäminen ole riittävä ja niin ollen puhdistuksetkin jäävät vaillinaisiksi.

Kunnallislautakunnista, jotka täällä toimivat myöskin terveyslautakuntina, ei ole paljon apua ja kun tämä kunnanlääkärintiiri on kovin laaja sekä paljotoinen, ei lääkäriin joutu riittävästi valvomaan sairaiden eristämistä ja puhdistusten toimeenpanoa. Sairaanhoidajat on näissä asioissa ollut suureksi hyödyksi. (K. F. Klemola.)

Kuortaneen piiri. Vuoden kuluessa on *tuhkarokko* suurella määrällä raivonnut Alavuudella, Kuortaneella ja Virroilla vuoden loppupuolella sekä vähemmässä määrässä Keuruulla ja Multialla. *Hinkuyskää* on esiintynyt suurempana kulkutautina Kuortaneella huhti-, touko- ja kesäkuulla Keuruulla elokuusta syyskuulla sekä Alavuudella marras- ja joulukuulla. Kurkkumätää on yhteensä ilmoitettu 157 kohtautusta, etupäässä Virroilla (45), Ätsärissä (24), Alavuudella (20) ja Alajärvellä (20). (B. Henriesson.)

Lappajärven, Evijärven, Korttesjärven ja Vimpelin kunnanlääkärintiiri. Yleinen terveydentila on ollut kohtalainen. (Cyrus Moberg.)

Alajärven, Soinin ja Lehtimäen kunnanlääkärintiiri. Viime vuosikertomuksessa mainittu ehdotus uutta terveydenhoito-ohjesääntöä varten oli Kuvernöörin-virastosta lähetetty Lääkintöhallitukseen tarkastettavaksi, jossa se oli täydennetty useilla määräyksillä, jotka tarkoittivat keuhkotaudin vastustamista. Kuntakokouksen hyväksymälle uudelle ehdotukselle pyydettiin läänin Herra Kuvernöörin vahvistusta, mutta ei saatu kun toiset sen määräykset olivat paljon rajoittivat yksityisen vapautta. — Keväällä kaikki kunnat kuntakokouksissaan kieltäytyivät ottamasta palvelukseensa kiertävää sairaanhoidajataria, johon EteläPohjanmaan keuhkotaudin vastustamisyhdistys kiertokirjeellä oli kehoittanut luvaten samalla maksaa toisen puolen hoitajattaren palkasta. — Lehtimäen kuntakokouksessa oli syksyllä taas esillä kysymys kättilön ottamisesta kuntaan. Asian vastustajat voittivat ja kunta saa edelleenkin odottaa parannusta siinä suhteessa.

Yleinen terveydentila oli v. 1914 piirissä verrattain hyvä.

Kiertävää tuberkulosihoidajataria kunnat eivät suostuneet ottamaan. Jotenkin yleisesti pitäjiin olen sairaitten kautta levittänyt Keräystoimikunnan seinätauluja ja keuhkotautisille antanut Keuhkotaudin vastustamisyhdistyksen painattaman lentokirjaisen «Keuhkotautisen hoidosta kodissa». (E. Nessling.)

Alavuuden, Kuortaneen ja Töysän kunnanlääkärintiiri. Kevätalvella saatiin allekirjoittaneen aloitteesta Alavuudella perustetuksi terveystiitto, johon heti alusta liittyi 8 yhdistystä. Tiiton ohjelmana on yhteistoiminta terveydellisten epäkohtain poistamiseksi sekä terveydenhoitoa koskevien tietojen levittäminen. Terveystiitto ehti jo jonkun verran levittää lentokirjasia keuhkotaudista ja useista tarttuvista taudeista ja pani alulle useita tärkeitä aloitteita, mutta etupäässä kohdistui sen toiminta vielä aluksi vain varojen hankkimiseen.

Yleinen terveydentila on ollut jokseenkin hyvä.

Keuhkotauti on Kuortaneella jokseenkin yleinen ja näyttää kaikissa kunnissa olevan lisääntymässä. (Toivo Olin.)

Ätsärin kunnanlääkärintpiiri. Kunnalla on vahvistetut ja painetut »terveyssäännöt». Terveystoimintakunnalla on vuoden kuluessa ollut kaksi kokousta, joissa tehtyjen päätösten mukaan on toimitettu puhdistuksia muutamien talojen asunto- ja ulko-huoneissa. Formaliini-desinfisoiminen kulkutautien jälkeen on ollut pakollinen ja on se toimitettu kunnan kustannuksella. Samaa puhdistustapaa on käytetty muutamissa tukerkulosi-tapauksissa.

Kulunutta vuotta voidaan pitää terveystilaan nähden edullisena.

(Martti Iivonen.)

Keuruun ja Multian kunnanlääkärintpiiri. Koska viime vuosikertomuksestani puuttui sellainen selostus toimintapiirini olosuhteista, jota Lääkintöhallituksen kiertokirje lokakuun 20 päivästä 1903 edellyttää, saan täten lyhyesti huomauttaa, että toimintapiirini olosuhteet ovat vieläkin pääpiirteissään sellaiset, jollaisiksi ne vuonna 1904 laatimassani vuosikertomuksessa kuvasin. Yleensä on kuitenkin ollut tasaista edistystä huomattavissa sekä aineellisella että henkisellä alalla. Maalaisseurat, joita nyt jo minun toimintapiirissäni on 5, ovat vaikuttaneet suuresti maanviljelyn edistämiseksi ja yleensä maataloudellisten harrastuksien elvyttämiseksi. Yhtenä edistykseenä tässä suhteessa on muun muassa huomattavissa pyrkimys palstatilain ja lohkotilain muodostamiseen, Keuruun kunnassa osaksi suorastaan kunnan välityksellä. — Käsityöt, varsinkin naisten, ovat myös näyttäneet elpymisen merkkejä. — Kansakouluja on syntynyt yhä useampia ja kansan harrastus lastensa kouluuttamiseksi on täysin tyydyttävä. Tosin on vielä Keuruunkin kunnassa joitakin koulupiirejä, joissa ei ole kansakoulua ja lapset sentähden saavat kulkea joka päivä 6—8 kilometrinkin pituisia koulumatkoja tämän seikan kumminkaan ainakaan huomattavasti vaikuttamatta vahingollisesti lasten terveyteen.

Terveystoiminta kodeissa jättää kyllä vielä hyvin paljon toivomisen varaa. Asunnot ovat likaiset, vaikka veden puutetta ei juuri monessa paikassa sovi valittaa, ja ahtaat, köyhemmillä kansankerroksilla varsinkin; russakoita, luteita ja kirppuja pidetään jopa varakkaammissakin kodeissa, ruokajärjestys on yksipuolinen, kahvia annetaan jopa pienille lapsillekin säännöllisesti, ilmanvaihto on usein hyvin puutteellinen j. n. e. Terveystoimintana ja siveellisenä epäkohtana on erityisesti mainittava aviottomain lasten suhteellisesti suuri luku. Nämä yhteiskunnan lapsipuolet joutuvat suurimmaksi osaksi vaivasthoidon elätettäviksi, vieraan hoito ei voi vanhempain huolenpitoa korvata. Sairalaisuus ja kuolevaisuus ovat heidän kesken suuremmat kuin parempiosaiten lasten.

Toivottavaa on, että valistuksen karttuessa nämäkin epäkohdat vähitellen korjaantuvat. (Oskari Heikinheimo.)

Virtain kunnanlääkärintpiiri. Keuhkotaudin vastustamiseksi on ryhdytty formalinipuhdistukseen siellä, missä on joku kuollut keuhkotautiin. (J. V. Sysimetsä.)

Jyväskylän piiri. Kuolleisuus verraten edelliseen vuoteen on jonkun verran laskenut ja tekee nyt 14 joka 1,000:lle asukkaalle. Mitä kulkutauteihin tulee jatkui lievä *tuhkarokkoepidemia* vielä edelliseltä vuodelta tällekin, mutta ainoastaan Saarijärvellä esiintyen varsinaisena kulkutautina, muualla enemmän hajanaisina tapauksina.

Vuoden *hinkuyskä* epidemia jatkui vielä seuraavalle vuodelle esiintyen varsinkin Pihtiputaalla. *Influensaa* tavataan runsaasti Pihtiputaalla, Karstulassa ja Viitasaarella.

Tulirokkoa ilmaantui yhteensä 14 eri tapausta hajallaan eri kunnissa.

Hajanaisia *difteriatapauksia* on ollut melkein joka kunnassa, mutta varsinaista epidemiaa ei missään.

Laukaan pitäjässä uhkasi *lavantauti* levitä kulkutaudiksi, mutta saatiin tarmokkailla toimenpiteillä ehkäistykseen, niin että sairaustapausten luku rajoittui 13. Tauti alkoi kuten edelliselläkin vuodella Jyväskylän—Pieksämäen rautatien rakennuksessa olevissa työmiehissä ja niiden perheissä, jotka muualta olivat siirtyneet paikkakunnalle. Kaikki sairastuneet siirrettiin heti kunnan tilapäiseen kulkutautisairaalaan, jossa kunnanlääkäri ynnä kaksi sairaanhoitajataarta ne otti hoitoonsa ja sitten saatiin tauti jo huhtikuussa sammumaan.

Papiston antamien ilmoitusten mukaan on koko piirissä kuollut keuhkotautiin yhteensä 209 henkeä; laskettuna 10,000 ihmistä kohti saadaan 23.1 kuolemantapausta keuhkotautiin. Äännekosken kunta päätti uusien terveydenhoitosääntöjensä nojalla toimeenpanna desinfisoimisen keuhkotautiin kuolleiden asunnoissa. Tämä puhdistus tehdään ilmaiseksi ainoastaan kunnan köyhille, muut suorittavat itsekukin puhdistuskustannukset. Kuntaan hankittiin Berolina formaliinikone, ja savustuksen sekä lysoolipuhdistuksen toimeenpanee kunnan diakonissa. Syksystä saakka on desinfisoimista harjoitettu. — Saarijärven kunta otti myöskin silloin käytäntöön Kuvernöörin 16 p. kesäk. 1914 vahvistaman ohjesäännön keuhkotaudin vastustamiseksi. Nämä säännöt liittyvät läheisesti Lääkintöhallituksen ja molempien lääkäreurojen laatimaan ehdotukseen tuberkulosilaiksi. Sitten kesäkuun ajan 1914 on Saarijärvellä jokaisen keuhkotautiin kuolleen asunto puhdistettu kuumalla lysoolivedellä; formaliinisavustusta ei vielä ole otettu käytäntöön.

Myöskin Laukaan kunnassa alettiin v. 1914 desinfisoida formaliinisavustuksella ja lysoolilla tuberkulosin saastuttamat asunnot, toistaiseksi ainoastaan köyhille kunnan laskuun. Puhdistus ei kumminkaan ole pakollinen.

Viitasaaren kunnassa on Beroliina formaliinikoneella savustettu sitten vuoden 1913. Karstulassa on samassa tarkoituksessa jo useat vuodet käytetty lysoolilla puhdistamista. Vuoden kuluessa on syntynyt kolme uutta kunnanlääkärivirkaa, nim. Pihtiputaan, Saarijärven ja Kivijärven kunnanlääkäritoimet.

(Th. Stolpe.)

Karstulan kunnanlääkärinpiiri. Yleinen terveydentila piirissä oli tyydyttävä.

Keuhkotauti on lujasti juurtunut muutamiin taloihin kunnassa, mutta vallan yleinen tauti se ei kuitenkaan ole. Mihinkään erikoisiin toimenpiteisiin keuhkotaudin vastustamiseksi ei kunnassa kuluneen vuoden aikana ole ryhdytty.

(E. Enroth.)

Viitasaaren kunnanlääkärinpiiri. Kunnan uusi vaivastalo eli kunnankoti valmistui vuoden lopussa ja ruvettiin jo vuoden viimeisinä päivinä sinne vastaanottamaan hoi-

dokkaita. Lähimmässä tulevaisuudessa valmistuu kunnankodin sairausosasto, sijoitettuna erityiseen rakennukseen, jossa tulee olemaan tilaa noin 24 sairaalle ynnä erityinen huone hoitajattarelle.

(Johan Sonck.)

Pihtiputaan kunnanlääkäripiiri. Syksyllä 1913 päätti Pihtiputaan kunta, joka aikaisemmin kuului Viitasaaren kunnanlääkäripiiriin, perustaa oman kunnanlääkäripiirin. Tämän toimen ensimmäiseksi hoitajaksi valittiin allekirjoittanut, ja astuin minä toimeen tammikuun 20 päivänä 1914. Tähän piiriin kuuluu virallisesti myös Reisjärven kunta. Pihtiputaan pinta-ala on 1,037.7 km² ja asukasluku 5,425. Reisjärven pinta-ala 445.8 km² ja asukasluku 4,196.

Lääkäriin asuinpaikka on Pihtiputaan kirkonkylä ja tulee hänen kerta kuukaudessa tehdä matka Reisjärven kirkolle.

Olen toimittanut keväällä 1914 kaikissa Pihtiputaan kansakouluissa tarkastuksen tuberkuloosiin nähden. Tarkastettujen luku oli 168, niistä näyttäytyi 10 sairastavan tuberkulosia jossain muodossa ja 27 olivat epäiltäviä. Olen myös pitänyt esitelmiä eri tilaisuuksissa taudin vastustamisesta ja toimituttanut desinfisoimisen kuolleiden jälkeen.

Pihtiputaalla avattiin kunnan sairaala helmikuun 9 päivänä.

(Oscar Forsman.)

Laukaan kunnanlääkäripiiri. Yleinen terveydentila on ollut verrattain hyvä.

Keuhkotautiin on v. 1914 kuluessa kuollut kirkonkirjojen mukaan 14 henkeä = 14.8 % kuolleitten koko lukumäärästä. Köyhien asunnoissa on tietoon tulleet kuolemantapausten jälkeen toimitettu formaliinisavustus kunnan kustannuksella; vaikkakaan ei erikoista kunnan päätöstä ole asiasta olemassa, on kunnallislautakunta tähän kiitettävään toimenpiteeseen ryhtynyt.

Muista tuberkulosimuodoista on rauhastuberkulosi jokseenkin yleinen. Tässä yhteydessä huomautettakoon samalla, että hampaatten hoito on hyvin alkuperäistä kunnassa.

Terveydenhoito-ohjesäännöt ovat pitäjässä jo kauan olleet olemassa. Vuonna 1909 saivat ne Kuvernöörin vahvistuksen ja koetettiin niitä seuraavina vuosina jonkun verran seurata. Viime aikoina ovat kuitenkin kunnallislautakunnan asettamat katsantomiehet olleet vain paperilla, mihinkään toimenpiteisiin eivät he ole ryhtyneet, vaikka esim. epidemian aikana usein olisi siitä ollut suurta hyötyä.

Lääkärille hyväksyttiin joulukuun vakinaisessa kuntakokouksessa ohjesääntö, Duodecim-seuran malliohjesäännön mukainen, joskin eräitä muutoksia siihen tehtiin.

(Viljo Rantasalo.)

Äänekosken kunnanlääkäripiiri. Terveydentila on yleensä ollut hyvä. Vuoden alussa saatiin kunnan »Terveydenhoitosäännöt» vahvistetuiksi. Syyskuusta on pitäjässä kiertävänä sairaanhoitajattarena toiminut diakonissa, joka myös on toimittanut tarpeelliset desinfektiot.

(N. R. Roschier.)

Saarijärven kunnanlääkäripiiri. Saarijärven kunnanlääkärivirka perustettiin kesällä 1914, ja tulin minä Saarijärven ensimmäiseksi kunnanlääkäriksi v. t:ksi 10/VIII 14, 10/II 15 vakinaiseksi.

Kunnassa löytyy lääkärille ohjesääntö, pääasiassa Duodecim-seuran ehdotuksen mukaan. Taksaa ei ole. Niinkään on kunnassa terveydenhoito-ohjesääntö, joka kumminkin on yleisön puolelta vailla ymmärtävää hyväksymistä. Sitä paitsi on vuonna 1914 saatu piirilääkäri T. F. Stolpen aloitteesta »Säännöt keuhkotaudin vastustamiseksi Saarijärven kunnassa». Ne ovat saaneet Vaasan läänin Kuvernöörin vahvistuksen, ja ovat osoittautuneet erinomaisiksi. Pääasiassa ne säilyttävät määräyksen desinfisoimisesta jokai-

sen keuhkotautiin kuolleen kuntalaisen asunnossa kunnan kustannuksella kunnan asianomaisten toimesta, joille asianomaisten on sakon uhalla ilmoitettava kuoleman tapauksista.

Yleinen terveydentila on ollut vuoden aikana jokseenkin hyvä. (Hannes Hahl.)

Oulun lääni. Oulun piiri. Yleistä terveydentilaa piirissäni voi pitää sangen tyydyttävänä. Kulkutaudeista on epidemisessa muodossa liikkunut ainoastaan *tuhkuri* ja *punatauti*; muita kulkutauteja on kyllä melkein ympäri vuoden tavattu piirin eri osissa, mutta ne ovat rajoittuneet ainoastaan yksityisiin tapauksiin.

Punatauti alkoi liikkua vuoden jälkimäisellä puoliskolla Ylikiimingin kunnassa. Elokuussa ilmestyivät ensimmäiset taudin tapaukset eräässä talossa Vep-sän kylässä, jolloin 4 henkeä yhtäaikaan sairastui ja niistä kuoli 1. Naapuritorpan emäntä, joka puki lapsen ruumiin, vei tartunnan mukanaan omaan torppaansa. Siellä sairastui torpan 6 lasta ja päättyivät kaikki nämä tapaukset kuolemalla. Näistä kahdesta paikasta levisi punatauti äkkiä naapuri taloihin ja torppiin ja sairasti samaan aikaan 17 aikuista ja lasta mainittua tautia. Ylimääräisen kiertävän sairaanhoitajattaren avulla voitiin sairastetut eristää ja saatiin tauti näin rajoitetuksi. Syyskuussa oli taudin tapausten luku ainoastaan 5 ja lokakuussa 1. Tauti oli ankaraa laatua ja kuoli siihen 7 lasta. Erään talon koirakin, joka sai sattumalta ulostuksia suuhunsa, kuoli punataudin oireisiin kahden vuorokauden kuluessa. Mistä tauti on kulkeutunut ensin mainittuun taloon on vaikeata saada selville. Arvellaan tartunnan Venäjällä tuotujen jauhojen kanssa tulleen Ylikiiminkiin.

Kurkkumätää (5) ja *kuristustautia* (13) on sattunut yksityisinä tapauksina piirin kuudessa maalaiskunnassa.

Tulirokkoa on yksityisiä tapauksia ilmennyt ainoastaan piirin kahdessa kunnassa, nimittäin: Iissä, Olhavan kylässä, lokakuussa kolme samassa perheessä ja Oulujoella maaliskuussa yksi. Sairaat voitiin hyvin eristää ja saatiin tauti siten rajoitetuksi.

Lavantautia on vuoden kuluessa ollut ainoastaan Haukiputaalla Kellon kylässä yhdessä talossa. Kesäkuun kuluessa sairastui mainitussa talossa lavantautiin yksi perheen jäsenistä toisensa perästä, ja nousi sairaitten luku kesäheinäkuulla kaikkiaan viiteen, joista yksi kuoli. Kiertävä sairaanhoitajatar, joka hoiti sairastetut, sai siellä tartunnan ja päättyi tämäkin tapaus kuolemalla. Sairaitten tervehdyttyä tehtiin talossa perinpohjainen puhdistus, mutta siitä huolimatta sairastui joulukuussa talon palvelija ja eräs toinenkin nainen, joka oli paljon oleskellut talossa. Näihin tapauksiin päättyi vihdoinkin tauti pääsemättä laveammalti liikkumaan.

Veneeristen tautien vastustamiseksi olen toimittanut yhden tarkastuksen, Muhoksen pitäjässä sijaitsevassa Koivikon maanviljelyskoululla.

(S. W. Liljeblom.)

Iin kunnanlääkäripiiri. »Haminan yhteiskunnalla» Iin kunnassa löytyvien painettujen terveydenhoito-ohjesääntöjen noudattamista on valvonut 4-miehininen terveydenhoitolautakunta, jonka puheenjohtajana on toiminut lääkäri. Lautakunnan toimesta on määrätty likavesien sekä kaikenlaisten muiden jätteiden kaatopaikat sekä kuuluuttamalla kirkossa kielletty yleisöä muihin paikkoihin mitään likaa heittämästä. Joskus näistä toimenpiteistä onkin jonkun verran ollut hyötyä. On kuitenkin kaikista varoituksista huolimatta suuressa määrin rikottu edellämäinittuja sääntöjä vastaan. Tämän johdosta on kunnallislautakunnan toimesta haettu 20 markan uhkasakko antamaan tukea määräyksille. Kannetta ei kuitenkaan ole vielä ketään vastaan nostettu. Kunnallislautakunnan toimesta on kaikki yleiset puistot viime vuoden aikana puhdistettu ja hankittu formaliinilamppu, jonka käyttämisen varattamammissa paikoissa kunta on kustantanut.

Yleiseen terveydentilaan vaikuttivat syksyllä pitkälliset lumi- ja vesisateet ennen varsinaista talventuloa epäedullisesti, mutta oli se muina aikoina jokseenkin hyvä.

Tuberkulosi ja skrofulosi ovat yhä edelleen sangen yleisiä, eikä niiden vastustamiseksi ole mihinkään erityisiin toimenpiteisiin ryhdytty.

Sairastupaa, jota varten kirkonkylän naiset ovat ompelemalla keränneet noin 6,000 mk. ja eräs puutavaraliike lahjoittanut hirret, rakennetaan parhaillaan, mutta kun edellämäinittu varat ovat nyt loppuunkäytetyt, ei sen valmistumisesta ainakaan läheisessä tulevaisuudessa ole suuriakaan toiveita, jollei valtio myönnä avustusta.

(Aarne Pohjonen.)

Raahen piiri. Yleiseen suureen kuolevaisuuteen 21.6 ‰ vaikuttaa muutamissa kunnissa liikkunut *tulirokko*. Tulirokkoon kuoli tietooni saaduista potilaista Rantsilassa 97:stä 23, Paavolassa 95:stä 22 ja Vihannissa 53:sta 12 kappaletta eli 23.3 ‰ sairastuneista. Kaikissa kunnissa toimi sairaanhoitajatar, jonkun aikaa Paavolassa kaksi; ylimääräinen sairaala laitettiin Rantsilassa Sipolan kylään ja Paavolassa Luohuan kylään, vaan sairaita eivät tahtoneet niihin tuoda. Maidonkuletuks meijereihin kiellettiin ja lopuksi toimitettiin desinfioiminen.

Tuhkarokkoa liikkui Hailuodolla, Siikajoella ja Revonlahdella, *sulkuyskää* Pattijoella.

Kurkkumätää on yhteensä ollut 23 tapausta; myöskin sairaanhoitajattaret ovat saaneet käyttää serumia, kun ovat puhelimella ilmoittaneet tapauksesta.

Lapsihalvausta ja *lavantautia*, yhden kumpaakin, ilmoittivat muut lääkärin Revonlahdelta. Useampia ei ilmestynyt.

Lepratautinen on Pattijoella; toinen tapaus lepra tuberosaa ilmaantui Raahessa, Helsingistä kotoisin olevassa naisessa. Minkäänlaista yhteyttä ei tällä ole ollut edellisen kanssa ja on tuntematonta, mistä hän on taudin saanut.

(Edvard Pruntsi.)

Paavolan kunnanlääkäripiiri. Allekirjoittanut on toiminut Paavolan ensimmäisenä kunnanlääkäriä 15 päivästä syyskuuta alkaen.

Paavolan kunnanlääkäri-piirin muodostaa Paavolan kunta, jonka pinta-ala on 540 km² ja asukasluku lähes 6,000 henkeä. Alue on Pohjanmaan tasankoa ja sillä löytyy laajoja soita ja nevoja. Siikajoki virtaa läpi pitäjän. Varsinkin jokilaakso on viljavaa

ja varallisuus on melkoinen. Pääelinkeinona on maanviljelys muualla paitsi Ruukin tehdaskylässä, jossa on lähes 2,000 asukasta, jotka saavat elatuksensa etupäässä ansiotoista. Tästä työväestä asuu suuri osa aivan epätydyttävissä asunnoissa, muualla sitävastoin ovat asunnot hyvänpuoliset.

Kunnassa löytyy kiertävä sairaanhoitajatar.

(Väinö Berg.)

Kalajoen piiri. Kulkutauteja on raivonnut vuoden kuluessa suuressa määrässä. *Tulirokkoa* on ollut Kalajoella huhtikuusta vuoden loppuun sekä sairastunut 33 henkeä, Oulaisissa tammikuusta kesäkuuhun 31 sairasta, Merijärvellä kesäkuusta syyskuuhun 43 sairasta, Sievissä 19, Alavieskassa 13, Rautiossa, Ylivieskassa ja Pyhäjoella 4 à 3 kohtausta. *Kurkkumätää* ja *kuristustautia* on myös ollut jossakin määrin kaikissa piirin kunnissa ja on tautiin sairastunut 113 henkilöä. *Tuhkuri* on yleensä epidemiana liikkunut Ylivieskassa vuoden loppupuolella sekä yksityisiä taudin kohtauksia Kalajoella, Alavieskassa, Oulaisissa ja Pyhäjoella. Paitsi edellämainittuja tauteja on vielä 3 *lavantautikoh-tausta* ollut Oulaisissa, 2 *punatautitapausta* Ylivieskassa sekä *influensaa* ja *hinkuyskää* muutamissa kunnissa.

(Herman Lindman.)

Ylivieskan kunnanlääkäripiiri. Vanhat terveydenhoito-ohjesäännöt on terveydenhoitolautakunta tarkastanut ja laatinut uuden lisätyn ja parannetun ehdotuksen, joka odottaa kuntakokouksen ja edelleen Kuvernöörin hyväksymistä. Lääkäri on ottanut kaikkiin terveydenhoitolautakunnan kokouksiin osaa.

Pitäjällä käytetään ahkerasti kiertävää sairaanhoitajatarta, joka sangen tarmollisesti täyttää tehtävänsä.

(E. E. Niemi.)

Oulaisten kunnanlääkäripiiri. Eräaseen kunnankokoukseen kevätkesänä olin jättänyt pohdittavaksi ja päätettäväksi ehdotuksen pysyväsien kulkutautisairaalan perustamisesta silloin kunnan huolella olevan ent. Oulaisten reservikasarmin sairaalaan, ja olin tilaisuuteen saanut koolle suuren joukon äänivaltaisia, asia meni kuitenkin myttyyn hyvin pienellä ääntenenemmistöllä jarruttajien puolelta. Saman kokouksen ratkaistavaksi oli jätetty myöskin kunnansairaalan ja lääkäriasunnon aikaansaamiset saman kasarmin alueella olevista varastohuoneesta ja alipäällystön huoneustosta ja olisivat nämä asiat varmasti tulleet suotuisaksi päätetyiksi — syystä että monta vastustajaa välillä oli poistunut kokouksesta ja puolustavia ääniä oli lisää saapunut — vaan kun vastustajat voittaakseen aikaa pitivät asian liika kypsymättömänä pyytäen sen siirtämistä toimikunnan valmisteltavaksi suureen syyskokoukseen asti: niin en tahtonut asiaa heti päätettäväksi. Sanotussa syyskokouksessa komitean ehdotukset kumottiin. Edellisessä vuosikertomuksessa mainitsemastani toimenpiteestäni keuhkotautisairaalan aikaansaamiseksi paikkakunnalle on vuoden kuluessa tullut tosiasia. Marraskuun 29 päivänä vihittiin Oulaisten kasarmien miehistön rakennuksesta muodostettu keuhkotautiparantola tarkoitukseensa ja seuraavana päivänä vastaanotti se kolme ensimmäistä potilastaan. (Mikael von Pfaler.)

Haapajärven piiri. Yleinen terveydentila ei vuoden kuluessa ole ollut täysin tyydyttävä siihen nähden, että erinäisiä kulkutauteja on liikkunut pitkin vuotta. Vuoden alkupuoliskolla oli *tuhkuria* liikkeellä useimmissa piirin kunnissa. Tuhkurin kanssa rinnan ja myöhemmin vuoden loppupuoliskolla liikkui myöskin melkein koko piirissä runsaasti *hinkuyskää*. Papiston ilmoituksen mukaan kuoli tähän tautiin 85 lasta. *Tulirokkoa* esiintyi yhteensä 9 tapausta Haa-

paveden, Nivalan, Pulkkilan ja Pyhännän kunnissa. Diakonissojen tehokkaalla avulla saatiin taudin enempi leveneminen estetyksi. *Lavantautia* ilmeni Haapajärvellä jatkona edelliseltä vuodelta vuoden alkupuoliskolla kaikkiaan 11 tapausta. Tätä varten järjestettiin erityinen väliaikainen sairaala, joka oli käytännössä helmi—maaliskuilla ja touko—heinäkuilla yhteensä noin 4 kuukauden ajan. Siinä hoidettiin 7 sairasta. Myöskin Nivalaan tuotiin lavantaudin tartunta saloisista, ja sairastui siihen aivan yksin ajoin ja samassa talossa 5 henkeä. Tähän saatiin tauti siellä kuitenkin rajoitetuksi. *Kurkkumätää* ja *kuristustautia* on sattunut yksityisiä tapauksia Haapavedellä, Reisjärvellä, Pulkkilassa ja Pyhännällä sekä runsaammin — 48 tapausta — Nivalassa, jossa näitä tauteja on liikkunut läpi vuoden. Vielä on piirissä liikkunut jokseenkin runsaasti *parotitis epidemica*. Tulirokon, kurkkumädän ja lavantaudin saastuttamat asunnot ovat desinfisoidut formaliinilla ynnä lisäksi muilla tavallisilla puhdistuskeinoilla.

Keuhkotautiin on kuollut 17.3 % kaikista kuolleista ja 3.28 ‰ koko asukasmäärästä. Eri kunnissa vaihtelevat nämä arvot 24.8 ‰—14.3 ‰ ja 3.9 ‰—2.3 ‰. Työtä keuhkotaudin levenemistä vastaan on tehty entiseen tapaan. Diakonissat ovat kukin piirissään koettaneet valvoa jokaisen tietoon tulleen keuhkotautisen hoitoa. Kuolleiden ja asuntoa muuttaneiden keuhkotautisten saastuttamat asunnot ovat desinfisoidut. Tuberkulosinvastustamisyhdistyksen laatimat ohjesäännöt tuberkulosin vastustamiseksi ovat hyväksytyt käytäntöön otettaviksi kaikissa muissa piirin kunnissa paitsi Pyhäjärvellä, jossa kuntakokous katsoi voimassaolevan terveydenhoito-ohjesäännön sisältävän kaikki ne määräykset, jotka tässä uudessa ohjesääntöehdotuksessa säädetään. ja Pulkkilassa, jossa on tekeillä terveydenhoito-ohjesäännön uudistus koko laajuudessaan.

Oulaisten entisestä reservikasarmista muodostettu keuhkotautiparantola, jonka kannattamiseen 6 Haapajärven piirin kuntaa ottaa osaa 5 pennillä kultaakin taksoitetulta kunnalliselta veroäyryltä, avattiin marraskuulla.

Etupäässä keuhkotaudin selville saamiseksi tarkasti allekirjoittanut kaikki kansakoululapset — luvultaan noin 350 Haapaveden 10 koulussa. Keuhkotautia todettiin yhdessä oppilaassa ja yksi jäi epäiltäväksi. Muuten oli oppilaiden terveys yleensä sekä ruumiillinen kehitys ja ravitsemustila aivan tyydyttävä. Vähemmässä määrässä tavattiin risatautia, vinoselkäisyyttä, trakomia, keratitits flyctaen., silmän refraktion häiriöitä, korvan märkimistä, y. m.

Kuppataudin tarkastuksia ei vuoden aikana ole tarvittu toimittaa.

(J. Alfr. Levonius.)

Nivalan kunnanlääkäriinpiiri. Keuhkotaudin vastustamiseksi oli Pohjoispohjalainen osakunta viime kesänä keskuudestaan lähettänyt stipendiaatteja Kalajoen varteen pitämään esitelmää keuhkotaudista ja sen vastustamisesta. Niinpä pidettiin Nivalassakin esitelmää kaikilla sen kyläkunr illa. Myöhemmin syksyllä liikkui pitäjässämme Tuberku-

losin vastustamisyhdistyksen toimesta samoin esitelmöitsijä käyden useammassa kunnassa kylistä. Varsinkin syrjäkylillä on tällaisissa esitelmätilaisuuksissa ollut runsaasti väkeä.

(A. R. Holmqvist.)

Kajaanin piiri. Vuodentulo niin viljan kuin karjanrehunkin puolesta oli liiallisen kuivuuden tähden keskinkertaista huonompi. Tämä seikka oli sitä tuntuvampi, kun kaikki elantotarpeet heinäkuun viimeisenä päivänä alkaneen sodan tähden alkoivat kallistua, ja lopulla vuotta oli jauhojenkin hinta kohonnut ennen kuulumattomaan määrään. Erinomaisen suurta hätää ei tilivuoden kuluessa kuitenkaan vielä ennättänyt tulla. Kaupunki ja maalaiskunnat koettivat järjestää hätäaputoita pahemmassa pulassa olevia varten. Se että Kajaanin lähellä oleva selluloosatehdas ja molemmat sahat ovat häiriytymättä voineet olla käynnissä ja antaa työtä ynnä elantoon riittävät tulot lukuisalle työväestölle, on ollut suurena hädän lieventäjänä.

Kulkutauteja on kuluneena vuonna ollut jonkun verran enemmän kuin edellisenä. Niistä on mainittava: *tuli-rokko*, jota edellisenä vuotena oli ainoastaan kolmessa kunnassa ja vähäisempi määrä tapauksia on tänä vuonna liikkunut seitsemässä kunnassa. Lukuisimmat tapaukset ovat olleet Sotkamossa, Suomussalmella, Säräisniemellä ja Paltamossa. Taistelussa tämän taudin levenemistä vastaan oli suurena apuna tilapäinen kulkutautihoitajatar, jonka palkkaamiseen Lääkintöhallitus myönsi 125 markkaa kuukaudessa.

Hinkuyskä on loppupuolella vuotta levinnyt vähäisenä kulkutautina melkein yli koko piirin. Ainoastaan Hyrynsalmi ja Suomussalmi ovat tiettävästi säilyneet siltä.

Kurkkumätää, jota useina vuosina on ollut sangen lukuisastikin Kajaanissa ja sen läheisyydessä on nyt ollut aivan vähän muualla kuin Suomussalmella, jossa sitä on ollut 8 tapausta.

Yleisiä *kuppatautitarkastuksia* ei ole tarvinnut toimittaa.

Keuhkotautiin kuolleisuus on ollut tänä vuonna vähän pienempi kuin edellisenä; kaikista kuolleista 10.3 % (ed. v. 11.1 %) ja tuhatta asukasta kohti 1.49 (ed. v. 1.59).

(Alexis Arvelin.)

Hyrynsalmen, Puolangan, Ristijärven ja Suomussalmen aluelääkäripiiri. Terveystila on ollut tyydyttävä. Tuberkulosi on koko alueella harvinainen. Myöskin lapsissa on tänä vuonna huomattu verrattain vähän tuberkulotisia rauhasia.

(Gunnar Hjelt.)

Pudasjärven piiri. Sodan alku ei ole vuoden kuluessa paljoa ehtinyt vaikuttaa kansan oloihin. Syksyllä nousivat tavarain hinnat jonkun verran ja metsänhakkuita vähennettiin, mutta elintarpeita on ollut tyydyttävästi. Yleinen terveydentila on ollut verrattain hyvä.

Pudasjärvellä on liikkunut alussa kesää *tuhkarokko* sekä vuoden lopussa *tuli-rokko*. Papiston ilmoituksen mukaan on yksi kuollut kumpaankin tautiin. Syksyn kuluessa on *hinkuyskä* ollut jotenkin yleinen. Tähän tautiin on kuollut

17 lasta. Kuusamossa on koko vuoden esiintynyt tulirokkotapauksia. Tästä taudista on ilmoitettu 31 kuolemantapausta. Taivalkoskella kuoli kesäkuussa 3 lasta kurkkumätään. Pudasjärvellä on kiertävä sairaanhoitajatar ollut isoksi hyödyksi näitten kulkutautien hoitamisessa. (E. Mellberg.)

Kuusamon aluelääkäripiiri. Keuhkotuberkulosi on jo melko yleinen täälläkin, eikä ole suuria toiveita sen vähentymisestä, luultavampaa on että se tulee yhä lisääntymään. (Juho Warpula.)

Tornion piiri. Kun elokuu toi muassaan maailmansodan, liikenne pysähtyi, kaikki tarveaineet ja niin viljakin sekä karjarehu tavattomasti kallistuivat, näytti jo syksyllä väestön toimeentulo hyvin uhkaavalta. Kun varsinainen leipävilja ruisjauhoina ainakin tuodaan Venäjältä tai Saksasta, tuntui hinnan nousu kaikille. Työväestö sai kuitenkin edelleen ansiota tukkien uitossa ja töissä sahoilla.

Keuhkotautiin kuolleitten yhteissumma oli 119 (edell. v. 92).

Asunto- ja elanto-oloissa ei luonnollisesti mainittavaa muutosta ole tapahtunut, paitsi minkä vuoden jälkipuoliskolla sotatila teki pakolliseksi. Edullisesti tässä kohden vaikuttivat ne tuntuvat rajoitukset, millä väkijuomien saanti vaikeutettiin, sillä juopottelu huomattavasti väheni ja varoja riitti todellisiin elantotarpeisiin.

Yleiseen terveydentilaan nähden on tämä vuosi ollut erinomaisen suotuisa, paras ainakin viimeisten 10 vuoden joukossa. Samalta on tuntunut kulkutauteihinkin nähden vaikka hinkuyskä onkin kulkenut läpi koko piirin alueen.

Lavantauti on yleensä ollut harvinainen vieras tällä perällä, vaan elokuun aikana ilmeni sitä, mikäli tietooni on tullut, 4 tapausta Alatornion edustalla sijaitsevalla Kuusiluodon sahalla. Tartunnan alkulähde ei ole varma, vaan on se entisvuosina tuotu sinne Ruotsinpuolelta; leviäminen kolmeen perheeseen tapahtui maidon välityksellä.

Lapsihalvauksia on Turtolan kunnan alapäässä, Juoksengin kylässä, aluelääkäri kesäkuulla tavannut yhden kohtauksen sekä Pelkon kylässä joulukuulla toisen samaa tautia. (J. Soini.)

Kemin kunnanlääkäripiiri. Yleinen terveydentila on kunnanlääkäripiirissä ollut tyydyttävä. (Veikko Punttala.)

Turtolan, Ylitornion ja Kolarin kunnanlääkäripiiri. Terveydentila ei ole vuoden kuluessa ollut yhtä hyvä kuin edellisenä vuotena.

Diakonissa on vuoden kuluessa otettu Turtolan kunnan palvelukseen.

Tuberkulosin vastustamisyhdistyksen ehdotuksen paikallisiin terveydenhoito-ohjesääntöihin otettavista määräyksistä tuberkulosin leviämisen ehkäisemiseksi olen lähettänyt Turtolan ja Kolarin kunnallislautakuntien esimiehille pyytäen että tämä ehdotus otettaisiin keskusteltavaksi; asiasta eivät kunnat vielä ole päättäneet. (E. Bergroth.)

Kittilän piiri. Vuosi 1914 oli muuten terveyssuhteissa suuriarvoinen sillä silloin avattiin piirissä kolme yleistä sairaalaa nim. Sodankylässä, Muoniossa ja

Inarissa. Näihin kuntiin on sitäpaitsi valtion palkkaamia aluelääkäreitä asetettu, ja toimivat nämä myöskin asianomaisen sairastalon lääkärinä.

Veneeristen tautien luku piirissä on ollut jokseenkin pieni. Tippuri on kuitenkin jonkun verran liikkunut tukkilaisten piireissä. Tämän johdosta pidettiin myöskin toukokuulla yleinen tarkastus Oulun läänin Kuvernöörin määräyksestä Sodankylän pitäjän Rajalan kylässä jonka toimitti Sodankylän aluelääkäri.

Kurkkumätä on niinkuin jo useita vuosia ennenkin ilmestynyt piirissä, mutta nyt ainoastaan Kittilässä, Muoniossa ja Inarissa. Kittilässä ilmestyi tammikuun aikana yhtäaikaan eräässä kirkonkylän talossa 7 tapausta difteriaa sekä naapuritalossa 3. Tauti saatiin kuitenkin rajoitetuksi niin että helmikuulla oli ainoastaan 2 tapausta, sittemmin vuoden kuluessa Kittilässä vielä 11 tapausta joten Kittilässä 1914 oli kaikkiaan 23 tapausta. Muoniossa oli 16 ja Inarissa 8 eli koko piirissä kaikkiaan 47 tapausta. Antidifteriaseerumia käytettiin ja talot puhdistettiin useimmissa tapauksissa formaliinikaasulla. Kuolemapauksia difterian johdosta oli piirissä 8. Tammikuun aikana ilmestyi Utsjoella eräässä talossa Nuorjamen kylässä 4 tapausta tyfus exanthematicus. Tauti oli tullut Norjan puolelta mistä se oli varastautunut Suomen puolelle. Koko asia supistui onnellisesti näihin tapauksiin. Kevättalvella oli Sodankylässä pieni *scarlatina epidemia*, kaikkiaan 16 tapausta. Toukokuulla oli Inarissa 5 ja syys-talvella Kittilässä kaikkiaan 6 tapausta scarlatinaa. (Ivar Levison.)

Muonionniskan ja Enontekiön kunnanlääkäripiiri. Valtion uusi sairaala on ollut yleisön käytettävänä kesäkuusta saakka. (W. Fabritius.)

Rovaniemen piiri. Kesäkuusta lokakuuhun on Kuolajärvellä ollut tulirokko-epidemia, jonka vuoksi sinne järjestettiin kulkutautisairaala ja palkattiin valtion varoilla sairaanhoitajatar. Muista kulkutaudeista sietänee mainita hinkuyskän esiintyminen Rovaniemellä elokuusta alkaen.

Kätilö Fanny Vartiaisen valtion avustama synnytyslaitos Rovaniemellä tarkastettiin 7 VI ja hyväksyi Lääkintöhallitus sen tarkoituksensa 24 VI.

(H. K. Holck.)

Kemijärven kunnanlääkäripiiri. Yleinen terveydentila on ollut yleensä hyvä.

Merkittävä tapaus Kemijärven kunnan terveydenhoito-oloissa on oman sairashuoneen valmistuminen, joka avattiin tarkoituksensa viime helmikuun 16 päivänä.

(Ilmari Laitinen.)

Kuolajärven aluelääkäripiiri. Yleinen terveydentila on ollut verrattain tyydyttävä.

Paikkakunnallisista taudeista ovat tuberkulosi ja skrofulosi jokseenkin levinneet.

(Ch. Rasmussen.)

**Yhteenveto piirilääkärien ilmoituksista allamainittujen
Sammanställning af provincalläkarenes uppgifter om nedanangifna
Résumés des rapports des médecins d'arrondissement (médecins provinciaux)**

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincalläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fièvre typhoide.</i>	
	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.
Uudenmaan lääni.						
Nylands län.						
<i>Helsingin piiri.</i>						
<i>Helsingfors distrikt.</i>						
Askula	10	1, 8	—	—	—	—
Borgå landsf.	67	1—6, 8—11	5	2, 8	5	8, 9
Helsinge	106	1—7, 10—12	18	3, 7	—	—
Mäntsälä	3	1, 10	—	—	—	—
Nurmijärvi	33	1, 3—12	8	1—4	3	5, 8
Pornainen	2	1, 2	—	—	2	6, 10
Pukkila	15	1, 2	—	—	—	—
Sibbo	26	1, 3—8, 10	11	1, 4, 5	—	—
Tuusula	13	2—5	89	1, 4—7, 9, 10	1	10
 <i>Loviisan piiri.</i>						
<i>Lovisa distrikt.</i>						
Anjala	—	—	—	—	—	—
Artjärvi	1	1	—	—	—	—
Elimäki	2	1, 9	—	—	—	—
Iitti	43	1—9	106	1, 2, 4, 9—12	—	—
Jaala	—	—	—	—	—	—
Lapträsk	22	1, 3—5, 12	—	—	—	—
Liljendal	7	3, 4	—	—	—	—
Mörskom	1	7	—	—	—	—
Orimattila	5	1, 2, 6, 12	—	—	—	—
Pernå	27	1—5, 7, 11, 12	—	—	—	—
Strömfors	—	—	10	1	—	—

Huom. Sarakkeeseen I on merkitty taudin kohtausten lukumäärä, vaan kun sitä ei ole suuren määrän kohtauksia sisältävä kulkutauti, M kulkutauti sisältävä pienemmän määrän semon ilmestynyt, merkitsemällä niiden järjestysnumerot 1, 2, 3 j. n. e.

Obs. I kolumn I finnes antecknadt antalet fall af sjukdomen, men då detta ej ens när-epidemi med stort antal fall, M sådan med mindre antal samt E enstaka fall. I kolumn II an-

Note. Dans la colonne I est indiqué le nombre des cas de la maladie. Faute d'une détermination indique une épidémie dont on a observé un très grand nombre de cas, M une épidémie dont les mois, pendant lesquels la maladie a été observée, par leur numéro d'ordre 1, 2, 3 etc.

tautien esiintymisestä piirilääkäripiireissä vuonna 1914.

sjukdomars förekomst inom provincialläkaredistrikten under år 1914.

sur la fréquence des maladies ci-après dans leurs arrondissements en 1914.

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustahti. Halsröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
Antal. <i>Antal.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Antal. <i>Antal.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Antal. <i>Antal.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Antal. <i>Antal.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Antal. <i>Antal.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
2	1	—	—	3	1, 7	—	—	—	—
15	5, 8, 12	—	—	26	1—6, 8, 10—12	—	—	M	1, 3, 5, 8, 12
17	6, 10, 12	—	—	54	1—6, 9—12	—	—	66	10—12
—	—	10	8, 9	3	10	—	—	M	1, 2
—	—	6	7, 8	16	1, 2, 4, 7, 10—12	—	—	34	1—3, 7, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	3, 6, 9	—	—	—	—
2	4, 12	7	7, 8	11	1, 5, 8, 9	—	—	33	1—7, 9—11
36	10—12	10	7, 8	35	1, 2, 6, 7, 10, 12	—	—	69	1—5, 7, 11, 12
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
—	—	1	6	2	10	—	—	1	3
6	5	4	4, 6	8	5, 8, 12	—	—	12	1, 11
25	4, 9—12	2	5, 9	27	1, 3, 4, 6—12	—	—	20	1—4, 12
—	—	—	—	4	11	—	—	—	—
—	—	4	7, 12	1	1	—	—	6	1, 2, 4
—	—	—	—	1	8	—	—	6	1, 2
—	—	2	7	1	5	—	—	5	2, 3
—	—	M	5, 7, 8, 12	21	1, 3, 6—11	—	—	10	2
—	—	—	—	9	8—12	—	—	40	1—4, 11, 12
—	—	—	—	1	3	—	—	13	1—4, 11, 12

voitu tarkalleen määrätä käytetään siihen joku merkityksistä; S, M eli E, joista S merkitsee moisia ja E yksityisiä kohtauksia. Sarakkeessa II mainitaan kuukaudet, joitten kuluessa tauti

melsevis kunnat uppgifvas, användes någon af beteckningarna S, M, eller E, af hvilka S betecknar gifvas månaderna, under hvilka sjukdomen förekommit, genom deras ordningsnummer 1, 2, 3 etc. mination tant soit peu exacte de ce nombre on se sert ici des signes S, M et E, de sorte que S cas ont été moins nombreux et E enfin des cas isolés. Dans la colonne II sont indiqués les

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fièvre typhoide.</i>	
	<i>Nombre.</i> Annl. Luku.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Annl. Luku.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Annl. Luku.	Kuukausi. Månad. Mois.
<i>Tammisaaren piiri.</i>						
<i>Ekenäs distrikt.</i>						
Bromarf	3	6—7, 11	3	4	1	4
Degerby	2	9	—	—	—	—
Ekenäs landsf.	2	8, 12	—	—	—	—
Ingå	14	1—3	—	—	—	—
Karjalohja	4	3, 7	—	—	—	—
Karis	1	7	—	—	—	—
Pojo	7	1, 8—10	—	—	—	—
Sammatti	3	8, 12	—	—	—	—
Snappertuna	8	3, 6, 7, 12	—	—	—	—
Svartå	3	3, 5, 12	—	—	—	—
Tenala	17	1, 2, 9, 11	—	—	—	—
<i>Lohjan piiri.</i>						
<i>Lojo distrikt.</i>						
Esbo	6	2, 3, 6, 8	12	2—6	—	—
Kyrkslätt	25	7—9, 11, 12	2	9, 11	—	—
Lohja	9	1, 2, 5, 8, 9	1	7	—	—
Nummi	—	—	—	—	—	—
Pusula	1	7	E	2	1	10
Pyhäjärvi	20	1, 4, 5, 7, 8, 11	S	1, 2, 4, 5	—	—
Sjundeå	2	2, 7	—	—	—	—
Vihti	14	1, 2, 5—7, 12	12	2, 12	1	11
<i>Turun ja Porin lääni.</i>						
<i>Åbo och Björneborgs län.</i>						
<i>Turun piiri.</i>						
<i>Åbo distrikt.</i>						
Kaarina	22	1, 3—7, 11, 12	—	—	1	3
Kakskerta	—	—	—	—	—	—
Karinainen	35	7—9	—	—	—	—
Karuna	18	1—3	—	—	—	—
Koski	6	1, 8, 9	—	—	—	—
Kuusluoto	—	—	—	—	—	—
Lieto	—	—	—	—	1	2
Maaria	49	1—11	—	—	5	1
Marttila	8	1, 2, 9, 10	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coughluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Korkekumästä ja kuristustauti. Halsröta och stryppajuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—2, 12
M	10	—	—	4	5, 9	—	—	S	12
—	—	—	—	10	6, 7, 9, 12	—	—	S	1, 2, 12
M	9, 10	—	—	5	9, 11	—	—	S	1, 11, 12
—	—	—	—	2	11	—	—	—	—
—	—	—	—	2	1, 8	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	4	8	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	S	12
—	—	—	—	1	2	—	—	M	1, 2, 12
1	4	—	—	4	3, 9	—	—	12	2, 3, 5
3	6	5	8	1	5	2	3	2	3, 4
E	1, 7, 12	—	—	13	1, 4, 5, 9—12	—	—	—	—
—	—	—	—	1	11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	E	2
—	—	—	—	3	11	—	—	E	1, 2
—	—	—	—	2	10	—	—	—	—
M	1, 2	—	—	3	7	—	—	12	1, 2, 5, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	9	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5	3—5, 8	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	3	—	—	—	—
—	—	—	—	7	3, 4, 6, 8	—	—	—	—
9	3—5	—	—	2	7, 10	—	—	—	—

Läänit, piirilääkariirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallykaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissements, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fièvre typhoide.</i>	
	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Luku.</i> Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Luku.</i> Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Luku.</i> Månad. Mois.
Masku	3	8	—	—	—	—
Naantalin maaseur.	—	—	—	—	—	—
Nousiainen	—	—	—	—	—	—
Paattinen	—	—	—	—	—	—
Paimio	11	2, 3, 7	—	—	1	12
Pargas	9	2, 7, 11, 12	4	1—3	—	—
Piikkiö	1	4	—	—	—	—
Prunkkala	—	—	—	—	—	—
Pöytyä	14	1—4, 10	—	—	—	—
Raisio	—	—	—	—	2	6
Rusko	—	—	—	—	—	—
Sauvo	25	1—5, 7, 9, 10, 12	—	—	1	5
Tarvasjoki	3	12	—	—	—	—
Vahto	1	2	—	—	—	—
Yläne	—	—	—	—	—	—
<i>Uudenkaupungin piiri.</i>						
<i>Nystads distrikt.</i>						
Iniö	—	—	—	—	—	—
Karjala	2	5	—	—	—	—
Kustavi	—	—	—	—	—	—
Laitila	1	8	—	—	—	—
Lemo	1	2	—	—	—	—
Lokalahti	27	9—11	—	—	—	—
Mietoinen	9	2—4, 6, 8, 12	—	—	—	—
Mynämäki	19	3—10	—	—	—	—
Pyhämaa	M	5	—	—	—	—
Pyhäranta	—	—	—	—	—	—
Taivassalo	5	3	—	—	—	—
Uudenkaupungin maaseur. ..	—	—	—	—	—	—
Uusikirkko	8	1, 8, 9	—	—	—	—
Vehmaa	33	4, 5, 10—12	—	—	—	—
Velkua	—	—	—	—	—	—
<i>Rymättylän piiri.</i>						
<i>Rimito distrikt.</i>						
Askainen	25	4, 5, 7—11	—	—	—	—
Houtskär	9	3	—	—	—	—
Korpo	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och stryppajuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	2, 4	—	—	—	—
—	—	—	—	17	2, 4, 5, 7, 9, 12	—	—	—	—
5	1, 5	4	8	13	1, 3, 7—10	—	—	—	—
—	—	—	—	2	3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	10	1, 2, 4	—	—	—	—
—	—	—	—	2	6, 8	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	12	—	—	—	—
2	4	—	—	3	7, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	12	2, 5—7	—	—	—	—
—	—	—	—	11	1, 2, 8, 10—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	E	1—3, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	—	—	8	3, 4	—	—	M	1—3, 11
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	2	4	—	—	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	M	8	—	—	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	M	8	1	3	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	—	—	20	8, 9	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	7	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	—	—	1	11	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	M	7, 8	5	7, 10, 11	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	1—3, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	7	8	—	—	—	—	—	—
6	3	11	8	3	8	—	—	—	—
—	—	2	9	7	5	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripöytä, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scariatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fievre typhoide.</i>	
	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Kuukausi. Månad. Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Kuukausi. Månad. Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Kuukausi. Månad. Mois.</i>
Merimasku	—	—	—	—	—	—
Nagu	—	—	—	—	—	—
Rymättylä	5	11, 12	—	—	—	—
<i>Godbyn piiri.</i>						
<i>Godby distrikt.</i>						
Brändö	—	—	—	—	—	—
Eckerö	—	—	—	—	1	12
Finström	1	10	1	6	—	—
Föglö	10	1	—	—	—	—
Geta	—	—	—	—	—	—
Hammarland	—	—	—	—	—	—
Jomala	22	3—5, 8—12	—	—	—	—
Kumlinge	—	—	8	6	—	—
Kökar	—	—	—	—	—	—
Lemland	1	6	—	—	1	10
Lumparland	—	—	—	—	—	—
Saltvik	—	—	—	—	—	—
Sottunga	—	—	—	—	—	—
Sund	—	—	—	—	1	11
Vårdö	—	—	—	—	—	—
<i>Porin piiri.</i>						
<i>Björneborgs distrikt.</i>						
Ahlainen	12	2, 3, 9, 10	E	1, 2	4	7
Eura	4	2, 6	4	8	—	—
Eurajoki	—	—	—	—	—	—
Hinnerjoki	—	—	—	—	—	—
Honkilahti	—	—	—	—	—	—
Kiukainen	3	8	M	2—5	—	—
Kullaa	—	—	E	10—12	—	—
Lappi	—	—	—	—	—	—
Luvia	1	5	—	—	—	—
Merikarvia	E	1—3, 11	—	—	—	—
Nakkila	4	10	M	4, 8	1	8
Normarkku	—	—	—	—	—	—
Pomarkku	—	—	—	—	1	9
Porin maaseur.	1	1	M	4	—	—
Rauman maaseur.	E	6, 7	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Inflüensa. <i>Grippe.</i>	
Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
—	—	2	3	—	—	—	—	2	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	1	3
—	—	—	—	—	—	—	—	35	1,2,4—6, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	4	1, 2, 5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	10	—	—	—	—	9	1, 3, 6, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	25	1—4, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	3	4
—	—	—	—	—	—	—	—	13	1, 3—6, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	1	2
1	8	10	8, 9	—	—	—	—	19	1, 3, 4, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	3	2—4
—	—	—	—	—	—	—	—	10	1, 3, 5, 12
—	—	—	—	1	6	—	—	5	1, 3, 4, 11
—	—	—	—	—	—	—	—	M	12
M	4—12	—	—	19	1—4, 8—12	—	—	M	12
M	2—10	—	—	—	—	—	—	M	12
—	—	—	—	9	3, 5, 12	—	—	M	12
—	—	—	—	4	3, 10	—	—	M	12
M	3—12	—	—	—	—	—	—	M	12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	12
M	5—8	—	—	—	—	—	—	M	12
—	—	—	—	1	11	—	—	M	12
—	—	—	—	—	—	—	—	M	12
M	4	—	—	11	1, 3, 10—12	—	—	M	12
—	—	—	—	4	1, 3, 9	—	—	M	12
—	—	—	—	3	9—11	—	—	M	12
M	4	—	—	16	1—4, 8—12	—	—	M	3, 12
E	1—5	—	—	—	—	—	—	M	12

Läänit, piirilääkäripäivät, pitäjät ja kappelit. Län, provinciealläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissements, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fièvre typhoïde.</i>	
	<i>Nombre.</i> Anat.	<i>Luken.</i> Anat.	<i>Nombre.</i> Anat.	<i>Luken.</i> Anat.	<i>Nombre.</i> Anat.	<i>Luken.</i> Anat.
Siikainen	—	—	—	—	—	—
Ulvila	E	8	M	1, 4, 8, 9	—	—
<i>Ikaalisten piiri.</i>						
<i>Ikaalis distrikt.</i>						
Honkajoki	1	10	—	—	—	—
Hämeenkyrö	—	—	E	3	—	—
Ikaalinen	E	11	M	3—5	—	—
Jämijärvi	—	—	—	—	—	—
Kankaanpää	6	4, 10	—	—	9	8—10
Karvia	—	—	M	5	—	—
Parkano	—	—	—	—	—	—
Viljakkala	—	—	—	—	—	—
<i>Tyrvään piiri.</i>						
<i>Tyrvis distrikt.</i>						
Karkku	—	—	M	3	—	—
Kiikka	—	—	—	—	—	—
Kiikoinen	—	—	—	—	—	—
Lavia	—	—	—	—	—	—
Mouhijärvi	—	—	—	—	—	—
Suodenniemi	—	—	—	—	—	—
Suoniemi	—	—	—	—	—	—
Tyrvää	—	—	M	3, 4	3	1, 10
<i>Salon piiri.</i>						
<i>Salo distrikt.</i>						
Angelnemi	2	6	—	—	—	—
Dragsfjärd	23	1—3, 12	—	—	—	—
Finby	5	5, 7, 8	—	—	—	—
Halikko	6	6, 9—11	10	1, 3, 4, 6	12	1, 2, 5—7, 9
Hiittis	7	9	—	—	—	—
Kiikkala	—	—	—	—	—	—
Kimito	7	11	—	—	2	8
Kisko	9	6, 7	8	4, 8	—	—
Kuusjoki	3	3, 12	5	10, 11	—	—
Muurla	8	3, 6, 8	6	1, 3, 11	2	3
Perniö	23	1, 2, 6, 9, 12	1	6	2	6, 7
Pertteli	—	—	7	11, 12	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halaröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
E	2—4	—	—	—	—	—	—	M	12
M	4, 8, 11	—	—	10	1, 8—12	—	—	M	12
25	6, 8	—	—	—	—	—	—	—	—
1	7	—	—	51	3, 5—11	—	—	—	—
—	—	—	—	16	1—3, 7, 10, 12	—	—	—	—
—	—	1	7	—	—	—	—	—	—
S	7, 8, 10	6	7, 8	7	7, 9, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	2	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1, 2, 6—9, 12	—	—	5	2, 5, 9	—	—	—	—
M	11, 12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	10	1, 3, 8, 10, 11	—	—	—	—
E	6	—	—	—	—	—	—	—	—
E	10	—	—	6	2, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	8	1, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	5—12	—	—	2	8	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	8	—	—	2	9	—	—	—	—
4	7	—	—	3	2, 5	—	—	—	—
—	—	1	9	3	3, 10, 11	—	—	E	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	1	—	—	4	7, 11	—	—	E	11
—	—	—	—	4	2, 8, 12	—	—	E	11
—	—	—	—	9	1	—	—	—	—
—	—	1	9	1	3	—	—	E	11
1	12	—	—	—	—	—	—	E	11
12	9, 11, 12	1	7	—	—	—	—	E	11
3	6, 8, 12	—	—	7	9—12	—	—	E	11

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fièvre typhoide.</i>	
	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukaus Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.
Salon kauppala	14	1—4, 7	6	1, 2	—	—
Suomusjärvi	2	9	2	1, 12	—	—
Uskela	5	2, 4, 10	2	3, 4	1	3
Vestanfjärd	1	8	—	—	—	—
<i>Huittisten piiri.</i>						
<i>Huittis distrikt.</i>						
Alastaro	2	8, 10	—	—	—	—
Harjavalta	—	—	—	—	—	—
Huittinen	2	12	—	—	—	—
Kauvatsa	—	—	1	7	—	—
Kokemäki	—	—	—	—	—	—
Köyliö	—	—	3	11	—	—
Loimaa	19	1—3, 6—12	—	—	—	—
Metsämaa	—	—	—	—	—	—
Oripää	—	—	—	—	—	—
Punkalaidun	—	—	2	5	—	—
Säkylä	—	—	1	1	—	—
Vampula	—	—	—	—	1	11
<i>Hämeen lääni.</i>						
<i>Tavastehus län.</i>						
<i>Hämeenlinnan piiri.</i>						
<i>Tavastehus distrikt.</i>						
Hattula	2	8, 12	7	2	5	7
Hauho	—	—	5	7	—	—
Hausjärvi	7	2, 8, 12	2	7	2	2, 7
Hämeenlinnan maaseur.	—	—	—	—	—	—
Janakkala	1	4	1	4	1	4
Loppi	3	4	E	4, 6	—	—
Renko	7	2, 4	—	—	—	—
Tuulos	—	—	—	—	—	—
Tyrväntö	—	—	—	—	—	—
Vanaja	—	—	—	—	—	—
<i>Hollolan piiri.</i>						
<i>Hollola distrikt.</i>						
Asikkala	2	5, 8	1	6	—	—
Hollola	—	—	1	6	—	—

Hinku-yssä. Kikhošta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
2	4, 6	3	8	—	—	—	—	E	11, 12
6	6	—	—	—	—	—	—	—	—
1	6	2	7—8	3	1, 2, 8	—	—	—	—
—	—	—	—	4	11, 12	—	—	—	—
1	2	—	—	7	6, 9, 11, 12	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	11, 12	—	—	3	1, 3	—	—	2	1, 2, 12
M	10, 11	—	—	—	—	—	—	—	—
S	5, 8—12	6	8, 10	4	3, 6, 10, 11	—	—	E	1—12
—	—	1	8	9	1—3	—	—	S	12
3	11, 12	—	—	17	1, 2, 6, 8—12	—	—	S	1—3, 12
—	—	—	—	1	12	—	—	S	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	9—12	—	—	—	—
8	6	—	—	11	1, 3, 6—10	—	—	S	12
—	—	—	—	1	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	4	3	88	2, 6—12	—	—	—	—
3	8, 9	—	—	2	4, 7	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	3, 4	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	11	—	—	—	—
—	—	—	—	5	8, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	2	11	—	—	—	—
—	—	—	—	2	5	—	—	—	—
5	8, 9, 11, 12	—	—	14	2, 3, 5, 6, 8, 9, 11	—	—	8	8—12
66	1—12	1	3	20	1, 2, 4—8, 10, 11	—	—	S	1, 3, 4, 9—12

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincieallskaredistrikt, socknar och kapell. Gouvernements, arrondissemens, paroisses.	Tulirokko. Skarlakansfeber. Scarlatine.		Tuhkarokko. Messling. Rougeole.		Lavantanti. Tarmtyfus. Fièvre typhoide.	
	Nomb. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	Nomb. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	Nomb. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.
Koski	6	2	—	—	—	—
Kärkölä	—	—	—	—	—	—
Lampi	—	—	55	3—7	—	—
Nastola	12	4, 7	1	12	—	—
Padasjoki	9	5, 6	8	1, 5—8, 12	—	—
<i>Tammelan piiri.</i>						
<i>Tammela distrikt.</i>						
Akaa	2	7	E	11	—	—
Humppila	—	—	E	10, 11	—	—
Jokioinen	2	6	E	12	—	—
Kalvola	—	—	M	6—8	—	—
Kylmäkoski	—	—	—	—	—	—
Somero	12	1, 2, 4, 5, 7	E	9—11	—	—
Somerniemi	—	—	—	—	—	—
Sääksmäki	—	—	—	—	—	—
Tammela	9	1, 2, 12	M	1, 4—9, 12	1	9
Urjala	9	3, 4, 6, 7, 10, 11	E	11, 12	—	—
Ypäjä	—	—	M	4—9	—	—
<i>Tampereen piiri.</i>						
<i>Tammerfors distrikt.</i>						
Kangasala	1	6	M	11	—	—
Lempäälä	4	5, 6, 8	S	3, 11	—	—
Messukylä	1	3	S	10—12	3	2, 3
Pirkkala	19	5—7, 9—11	S	11, 12	3	1, 2
Pälkäne	1	1	—	—	—	—
Sahalahti	—	—	—	—	—	—
Tottijärvi	—	—	—	—	—	—
Vesilahti	12	9, 10, 12	S	3, 11	1	3
Ylöjärvi	1	9	—	—	—	—
<i>Jämsän piiri.</i>						
<i>Jämsä distrikt.</i>						
Eräjärvi	—	—	—	—	—	—
Jämsä	2	8, 9	M	1—3	—	—
Korpilahti	—	—	M	2, 3, 6	—	—
Kuhmalahti	—	—	M	10, 11	—	—
Kuhmoinen	—	—	16	1, 5, 6	—	—

Hinku-yskä. Kikkhosta. Coqueluche.		Punatauti. Rödsot. Dysenterie.		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och stryppsjuke. Diphthérie et croup.		Horkka. Frossa. Malaria.		Influensa. Influensa. Grippe.	
Luku. Antal. Nombre.	Kuukausi. Månad. Mois.	Luku. Antal. Nombre.	Kuukausi. Månad. Mois.	Luku. Antal. Nombre.	Kuukausi. Månad. Mois.	Luku. Antal. Nombre.	Kuukausi. Månad. Mois.	Luku. Antal. Nombre.	Kuukausi. Månad. Mois.
—	—	3	6	—	—	—	—	—	—
—	—	2	8	3	7	—	—	4	1, 2
31	4—7	6	8, 9	7	1, 7, 9, 10	—	—	E	1
E	1, 2	1	7	3	4, 11	—	—	M	1, 2, 5, 11
—	—	—	—	4	3, 7	—	—	M	1
E	3	—	—	20	1, 4, 5, 7, 10—12	—	—	E	1, 11, 12
E	11	—	—	6	8, 10	—	—	M	3
E	2, 8	—	—	6	2, 6	—	—	M	2—4, 11, 12
M	2—6, 9, 10	—	—	1	9	—	—	—	—
—	—	—	—	7	5, 6, 9	—	—	M	3, 5
M	2, 5—7, 9, 10	—	—	12	1, 2, 4, 5, 7, 11	—	—	E	1, 2, 4—6, 11, 12
E	8, 9	—	—	1	4	—	—	M	4, 5, 12
M	1—3, 6	9	7, 8, 10	16	8—12	—	—	M	1—3, 6, 10—12
E	1, 3, 4, 8, 9	—	—	20	1—9, 11, 12	—	—	M	1—4, 11, 12
E	3—7, 9, 12	—	—	30	1—3, 6, 7, 9—12	—	—	M	1—4, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	43	1, 2, 7, 9—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	6	5	1, 4	—	—	—	—
4	6	3	7, 9	21	1—4, 6, 7, 9	—	—	3	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	8	8, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	1	4	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	7	8	2, 5, 7, 8, 11, 12	—	—	M	1—4, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	9	—	—	—	—
M	7, 8, 10, 12	E	6, 8	3	3, 7	—	—	S	1—3

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fèvre typhoide.</i>	
	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Kuukausi. Månad. Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Kuukausi. Månad. Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Kuukausi. Månad. Mois.</i>
Kuorevesi	—	—	—	—	—	—
Luopioinen	2	7, 8	—	—	—	—
Längelmäki	—	—	—	—	—	—
<i>Ruoveden piiri.</i>						
<i>Ruovesi distrikt.</i>						
Juupajoki	—	—	S	2, 3	—	—
Kuru	—	—	M	2, 3	—	—
Orivesi	5	2, 5	S	2, 3, 6, 12	2	1, 6
Ruovesi	—	—	S	1—3, 8	—	—
Teisko	—	—	—	—	—	—
Vilppula	—	—	—	—	—	—
<i>Viipurin lääni.</i>						
<i>Viborgs län.</i>						
<i>Viipurin piiri.</i>						
<i>Viborgs distrikt.</i>						
Johannes	—	—	—	—	—	—
Koivisto	—	—	S	2, 3	4	9
Kuolemajärvi	—	—	—	—	—	—
Lavansaari y. m. saar.	—	—	—	—	—	—
Nuijamaa	—	—	—	—	—	—
Säkkijärvi	1	6	1	2	8	8, 9
Uusikirkko	—	—	S	3	3	1, 5
Viipurin maaseur.	13	1—4, 6, 7, 9, 10	2	12	1	10
<i>Haminan piiri.</i>						
<i>Fredrikshamns distrikt.</i>						
Kymi	22	2, 4, 5, 12	—	—	—	—
Miehikkälä	—	—	—	—	—	—
Pyhtää	6	1, 2	—	—	—	—
Sippola	6	12	—	—	—	—
Suursaari y. m. saaria	1	7	—	—	—	—
Vehkalahti	10	2, 6, 7, 9, 10	2	12	1	6
Virolahti	7	1—3	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halaröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
<i>Kontroll.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Kontroll.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Kontroll.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Kontroll.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Kontroll.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	5	8	6	1, 2, 8, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	M	11, 12
S	8, 10—12	—	—	8	2, 9—11	—	—	1	12
1	8	—	—	2	8	—	—	6	2, 3, 8
—	—	—	—	13	1, 3, 4, 7	—	—	S	11
—	—	—	—	49	1—3, 5, 7—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	4, 9	—	—	M	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	2, 3, 11, 12	—	—	—	—
1	1	—	—	9	3—5, 7, 9	—	—	M	3, 11, 12
—	—	6	8	11	1, 2, 4	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	8	—	—	—	—
3	6, 9, 10	1	8	13	2, 3, 9—12	—	—	M	3, 12
S	3—9	15	2, 8, 10—12	15	1, 5, 10, 12	—	—	11	1, 3, 11
5	3, 4	9	8—10	69	1—5, 7—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	9—12	—	—	10	12	—	—	—	—
—	—	M	10	46	1—4, 6—8, 10	—	—	18	1—4, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	9	—	—	4	1, 2, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	1	1	10	26	1—7, 9—12	—	—	6	2—4
—	—	M	7, 8, 10, 12	S	1—11	—	—	24	1—5, 12

Läänit, piirilääkaripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fièvre typhoide.</i>	
	<i>Kombr.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Kombr.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Kombr.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.
<i>Lappeenrannan piiri.</i>						
<i>Willmanstrands distrikt.</i>						
Lappee	15	6, 7, 9, 12	E	1, 4	E	6, 8
Lemi	—	—	E	1—3	E	8, 9, 12
Luumäki	—	—	M	3—9	—	—
Savitaipale	—	—	—	—	E	8, 9
Suomenniemi	—	—	E	7	—	—
Taipalsaari	1	10	E	2	—	—
Valkeala	81	1—12	S	1—7, 9—12	E	9
<i>Antrean piiri.</i>						
<i>S:t Andrae distrikt.</i>						
Antrea	2	1, 12	1	3	1	8
Joutseno	3	1, 5	—	—	1	9
Jääski	—	—	—	—	1	6
Kirvu	—	—	1	3	2	8
Rautjärvi	—	—	—	—	—	—
Ruokolanti	2	11	—	—	—	—
<i>Muolan piiri.</i>						
<i>Mohla distrikt.</i>						
Heinjoki	—	—	—	—	—	—
Kivennapa	9	1, 2, 4—6, 8	87	2, 5—9, 10, 12	9	1, 9, 10, 12
Muola	1	3	2	3, 4	—	—
Rautu	—	—	2	6	—	—
Valkjärvi	—	—	1	7	—	—
Terijoki	3	6	64	2—5, 7—12	1	5
<i>Käkisalmen piiri.</i>						
<i>Kexholms distrikt.</i>						
Hiitola	13	2, 3, 9	S	1, 2	6	3, 4, 8, 9
Ilmes	—	—	—	—	—	—
Kaukola	—	—	1	4	—	—
Käkisalmen maaseurak.	—	—	—	—	—	—
Metsäpirtti	S	7, 9	S	5—7	—	—
Pyhäjärvi	—	—	—	—	2	7, 11
Räisälä	1	11	—	—	—	—
Sakkola	—	—	S	3, 6, 11	—	—
Tiurula	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsaröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
<i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
E	1, 7, 9	M	7, 9, 11	61	1—12	—	—	Runsaassa mää- rin koko piirissä vuoden ensimmäi- sinä ja viimei- sinä kuukausina.	
E	10	M	8, 9	—	—	—	—		
E	11	M	9, 12	2	1, 8	—	—		
—	—	—	—	3	1, 12	—	—		
E	6	E	7, 10	3	7, 11	—	—		
E	6	M	8—10	14	1—12	—	—		
E	5—8	—	—	102	1—12	—	—		
S	1—12	10	6, 9, 10	24	1, 2, 4, 5, 7, 9—12	—	—	16	1, 12
—	—	—	—	6	10—12	—	—	—	—
S	1—4, 6, 7	11	7—9	25	1—6, 8—12	—	—	M	12
S	8, 12	5	3	2	1, 3	—	—	—	—
M	5	—	—	2	2	—	—	—	—
25	1, 2, 4, 6	27	7, 9—11	22	1—5, 7—12	1	8	21	1, 12
—	—	—	—	1	1	—	—	—	—
37	2—5	124	3, 7—12	11	3, 5, 8, 12	—	—	E	2, 12
6	5, 8, 9	7	7, 8, 11	5	1, 8, 11	—	—	25	1, 3—7, 9—12
—	—	—	—	1	2	—	—	12	2
2	12	13	9, 10	4	2, 6, 8, 12	—	—	5	2
14	2, 4, 5, 12	52	2, 7—12	12	4, 6—8, 10, 11	—	—	S	2—12
S	5—11	14	5, 6, 8, 9	15	2—5, 7, 8, 10, 12	—	—	S	1—3, 10, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1—6, 8, 11	9	9	15	1—11	—	—	—	—
19	4—6, 10, 11	6	6, 7	14	2—5, 7, 10	—	—	4	1, 3
2	5	12	7, 8, 12	—	—	—	—	2	1, 4
9	6—8	4	7	10	3, 7—9, 11	—	—	6	1—3
14	2, 9, 11, 12	22	8—12	11	3—5, 7—11	—	—	7	3, 6, 12
M	2—5, 7, 8, 11, 12	19	7, 8, 11, 12	7	1, 6, 7, 9, 10	2	5, 7	9	1—5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. * Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. Gouvernements, arrondissemens, paroisses.	Tulirokko. Skarlakansfeber. Scarlatine.		Tuhkarokko. Messling. Rougeole.		Lavantauti. Tarmtyfus. Fièvre typhoide.	
	Kombr. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	Kombr. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	Kombr. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.
<i>Kurkijoen piiri.</i>						
<i>Kronoborgs distrikt.</i>						
Jaakkima	4	1	2	6	6	9—12
Kurkijoki	5	1, 2	20	3, 6	—	—
Parikkala	4	1, 2, 8	—	—	—	—
<i>Sortavalan piiri.</i>						
<i>Sordavala distrikt.</i>						
Ruskeala	—	—	M	11, 12	—	—
Soanlahti	—	—	—	—	—	—
Sortavalan maaseurak.	—	—	—	—	—	—
Uukuniemi	—	—	—	—	—	—
<i>Salmin piiri.</i>						
<i>Salmis distrikt.</i>						
Impilahti	3	3	—	—	1	12
Kitelä			—	—	—	—
Korpielkä	—	—	—	—	—	—
Salmi	—	—	—	—	4	8, 9
Suistamo	—	—	1	12	—	—
Suojärvi	—	—	S	6, 7	—	—
<i>Mikkelin lääni.</i>						
<i>S:t Michels län.</i>						
<i>Mikkelin piiri.</i>						
<i>S:t Michels distrikt.</i>						
Anttola	—	—	6	3, 6	3	7, 10
Hirvensalmi	—	—	53	9, 11, 12	—	—
Kangasniemi	—	—	17	1, 3, 12	—	—
Mikkelin maaseurak.	—	—	57	9—12	2	2
Ristiina	1	1	185	1, 3—6, 9—12	7	2, 9, 10
<i>Heinolan piiri.</i>						
<i>Heinola distrikt.</i>						
Hartola	8	2	S	1, 2, 4	—	—
Heinolan maaseurak.	1	11	22	1, 2	—	—
Joutsa	—	—	26	1—7, 10	—	—
Leivonmäki	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödaot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuke. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
<i>Nomb.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nomb.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nomb.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nomb.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nomb.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
4	7, 9, 12	—	—	171	1—12	—	—	31	1—4
40	5—10	—	—	40	1, 2, 4, 5, 8—12	—	—	M	1, 2
E	8—12	—	—	25	1—3, 5—9, 12	—	—	2	2
E	11, 12	—	—	—	—	—	—	E	10—12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	12	2	9	E	8, 9, 11, 12	—	—	E	1—4, 8—12
E	12	—	—	—	—	—	—	E	10—12
8	8, 9, 11	—	—	4	1, 8, 12	—	—	15	2, 3, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	10	3, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	2	2, 4	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	8—12	1	4	29	1, 2, 4, 6—12	—	—	M	12
E	3, 7	2	8, 9	6	3, 9—11	—	—	E	12
—	—	62	8—12	15	1—3, 7—10	—	—	E	4, 5, 12
M	7—10	10	3, 8, 9	24	1—3, 6—12	—	—	E	1—4, 12
M	3—6	7	7—9	14	1, 2, 4, 5, 9, 10, 12	—	—	E	2, 12
S	1, 3—6, 8, 9, 11, 12	1	12	7	4—6, 10	—	—	6	4, 11, 12
4	5, 11	—	—	—	—	—	—	—	—
1	12	1	11	3	1	—	—	27	1—5, 9—12
2	3, 12	—	—	—	—	—	—	3	3—12

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fièvre typhoide.</i>	
	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Luku.</i> Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Luku.</i> Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Luku.</i> Kuukausi. Månad. Mois.
Luhanko	—	—	—	—	—	—
Mäntyharju	—	—	8	3—7 11, 12	—	—
Sysmä	35	1—6	14	1	—	—
<i>Joroisten piiri.</i>						
<i>Jorois distrikt.</i>						
Haukivuori	—	—	—	—	—	—
Heinävesi	5	2, 4	—	—	1	7
Joroinen	M	10, 11	—	—	—	—
Juva	3	11	—	—	6	1, 9
Jäppilä	—	—	—	—	—	—
Pieksämäki	11	2, 6, 7	3	5, 6	—	—
Virtasalmi	51	2, 5, 6, 8, 10, 11	—	—	1	2
<i>Savonlinnan piiri.</i>						
<i>Nyslotts distrikt.</i>						
Enonkoski	—	—	—	—	—	—
Kangaslampi	1	10	—	—	—	—
Kerimäki	4	4	—	—	1	6
Puumala	—	—	—	—	—	—
Rantasalmi	3	9	—	—	10	4, 5, 7—9, 11, 12
Savonranta	—	—	—	—	—	—
Sulkava	1	10	—	—	—	—
Sääminki	1	4	—	—	11	3, 4, 7, 12
<i>Kuopion lääni.</i>						
<i>Kuopio län.</i>						
<i>Kuopion piiri.</i>						
<i>Kuopio distrikt.</i>						
Karttula	3	2	—	—	—	—
Keitele	—	—	—	—	—	—
Kuopion maaseurak.	40	1, 3, 6, 8—11	9	12	2	12
Maaninka	11	1, 2, 5, 6, 12	—	—	4	9
Pielavesi	2	1, 3	6	3, 5, 9, 12	7	7, 8
Tuusniemi	E	10	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatanti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustahti. Halsröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
Luku. Antal. <i>Nomb.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nomb.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nomb.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nomb.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nomb.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
6	4, 7, 10, 12	—	—	—	—	—	—	6	1, 3, 4, 12
S	1—4	M	7—9	14	1, 2, 5—10, 12	—	—	—	—
34	1—7	—	—	—	—	—	—	3	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	2—4, 9, 10	—	—	7	1—3, 10	—	—	10	3, 4, 9—11
M	3, 4, 6	3	8	8	1, 3, 7, 8, 11	—	—	12	3, 6
16	5, 6, 9, 11	15	10	5	1, 10, 11	—	—	6	5, 9, 11
5	5, 6, 10	1	8	6	1	—	—	—	—
32	1, 2, 7, 8, 10, 11	—	—	11	2, 3, 7—10	—	—	5	11
—	—	4	11	7	5, 6	—	—	—	—
—	—	3	8	—	—	—	—	—	—
E	6, 8	2	5, 6	1	7	—	—	—	—
S	2, 6—12	—	—	3	3, 6	—	—	—	—
M	9, 11	2	7	—	—	—	—	—	—
2	8	7	12	20	1, 4, 5, 8—12	—	—	15	1, 4, 12
E	10	—	—	—	—	—	—	—	—
M	9, 11	6	9, 10	3	11	—	—	—	—
S	6—12	5	1, 7	7	2, 6, 9, 11	—	—	M	2, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	1—4, 6	—	—	4	9, 11	1	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1—6, 8, 10—12	12	5, 6, 10	60	1—12	—	—	S	1—6, 8—12
M	1—4	—	—	11	1—3, 5, 7, 9	—	—	18	2—4, 12
56	1—7, 9, 12	—	—	2	10	—	—	1	5
M	10	—	—	3	10	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tubkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fièvre typhoide.</i>	
	<i>Kombre.</i> Antal.	Luku. Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Kombre.</i> Antal.	Luku. Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Kombre.</i> Antal.	Luku. Kuukausi. Månad. Mois.
<i>Rautalammin piiri.</i>						
<i>Rautalampi distrikt.</i>						
Hankasalmi	—	—	2	1	—	—
Leppävirta	1	3	—	—	13	3—5, 12
Rautalampi	—	—	1	4	—	—
Suonenjoki	—	—	—	—	1	4
Vesanto	—	—	—	—	—	—
<i>Iisalmen piiri.</i>						
<i>Idensalmi distrikt.</i>						
Iisalmen maaseurak.	75	1—9	—	—	—	—
Juantehdas	—	—	—	—	—	—
Kiuruvesi	S	2—4, 6, 8—12	49	5, 10—12	—	—
Lapinlahti	38	1, 3, 5—8	—	—	—	—
Muuruvesi	15	4, 7, 10	—	—	1	10
Nilsia	5	3	1	11	—	—
Varpaisjärvi	—	—	—	—	—	—
<i>Pielisjärven piiri.</i>						
<i>Pielisjärvi distrikt.</i>						
Juuka	—	—	—	—	—	—
Nurmes	29	1—3, 8, 9, 12	—	—	11	1, 4, 7, 8, 11, 12
Pielisjärvi	M	3, 8, 9,	—	—	1	10
Rautavaara	—	—	—	—	—	—
Valtimo	M	2, 11	—	—	1	1
<i>Tohmajärven piiri.</i>						
<i>Tohmajärvi distrikt.</i>						
Ilomantsi	10	1, 8, 9	M	2, 5	1	7
Kesälahti	—	—	9	12	2	8, 12
Kiihtelysvaara	6	2, 9, 10	—	—	—	—
Kitee	—	—	M	10—12	1	3
Pälkjärvi	—	—	—	—	—	—
Tohmajärvi	—	—	M	11, 12	1	6
Tuupovaara	—	—	—	—	—	—
Värtsilä	1	1	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halaröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
<i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
1	1	—	—	1	10	—	—	M	1, 11, 12
18	3, 5—9	6	9, 10	22	1—4, 8—10, 12	—	—	5	3, 6
E	1, 2, 4	6	9, 11, 12	24	1—3, 5—12	—	—	M	4
M	1—8, 10	2	6, 7	25	1, 2, 4—6, 8, 12	—	—	10	12
—	—	—	—	4	3, 6, 10	—	—	—	—
3	1	—	—	7	1, 2, 8—10	—	—	10	11, 12
—	—	—	—	6	2	—	—	—	—
—	—	3	12	8	2, 9—11	—	—	1	9
—	—	12	7	2	1, 8	—	—	—	—
7	1, 3	4	6	6	2, 3	—	—	—	—
2	1	—	—	—	—	—	—	11	5, 6, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	11	2	10	—	—	1	12
—	—	M	1, 7, 9, 10, 12	M	1—4, 8—10, 12	—	—	2	11, 12
—	—	M	10—12	13	1, 2, 8—10, 12	—	—	—	—
11	4	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	3	11	—	—	—	—	—	—
3	3, 6	—	—	4	1, 9, 10	—	—	M	1
—	—	—	—	7	10—12	—	—	—	—
3	4, 7, 8	2	8, 11	4	4, 5, 12	—	—	—	—
5	1, 11	—	—	7	8, 9, 11, 12	—	—	2	2
—	—	—	—	4	3, 4	—	—	—	—
4	3, 8, 12	—	—	11	1, 4—6, 8, 9, 12	—	—	M	8, 11, 12
—	—	—	—	3	1, 8, 11	—	—	—	—
2	11	—	—	1	11	—	—	M	2, 10—12

Läänit, piirilääkaripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. Gouvernements, arrondissemens, paroisses.	Tulirokko. Skarlakansfeber. Scarlatine.		Tuhkarokko. Messling. Rougeole.		Lavantauti. Tarmtyfus. Fièvre typhoide.	
	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Luku.</i> Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Luku.</i> Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Antal.	<i>Luku.</i> Kuukausi. Månad. Mois.
<i>Joensuun piiri.</i>						
<i>Joensuu distrikt.</i>						
Eno	14	1—5, 12	5	4, 5	—	—
Kaavi	22	1, 2, 4—6, 11	—	—	—	—
Kontiolahti	35	1—6, 11	8	4, 11	1	12
Kuusjärvi	—	—	4	2, 3	—	—
Liperi	23	1—7, 11	1	5	—	—
Polvijärvi	18	1—4, 6	—	—	—	—
Rääkkylä	10	2—4, 12	—	—	—	—
<i>Vaasan lääni.</i>						
<i>Vasa län.</i>						
<i>Vaasan piiri.</i>						
<i>Vasa distrikt.</i>						
Bergö	—	—	—	—	—	—
Isokyrö	—	—	—	—	—	—
Jurva	—	—	—	—	—	—
Kveflax	4	4	—	—	—	—
Laihia	1	7	—	—	—	—
Malax	—	—	—	—	—	—
Mustasaari	2	1, 3	—	—	1	5
Petalax	—	—	—	—	—	—
Pörtom	—	—	—	—	—	—
Replot	—	—	—	—	—	—
Solf	—	—	—	—	—	—
Vähäkyrö	4	8, 10, 11	—	—	—	—
Ylistaro	—	—	—	—	—	—
<i>Kristiinankaupungin piiri.</i>						
<i>Kristinestads distrikt.</i>						
Ilmajoki	4	2, 6, 7	M	2, 4—6	—	—
Isojoki	—	—	—	—	—	—
Jalasjärvi	21	1—4, 9—12	10	10—12	—	—
Karijoki	—	—	—	—	—	—
Kauhajoki	—	—	4	3, 5	—	—
Korsnäs	—	—	—	—	5	1
Kristinestads landsf.	2	2, 12	—	—	—	—
Kurikka	—	—	E	5	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja koristustauti. Halsröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
<i>Nombre.</i> Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
—	—	2	9	6	2, 3, 9	—	—	—	—
4	11	10	9	18	1—3, 6, 11	—	—	—	—
S	12	8	7, 9, 11	10	1, 4, 5, 9, 11	—	—	S	11, 12
—	—	2	9	—	—	—	—	—	—
M	11, 12	15	1, 3, 4, 9	16	1—3, 6, 9, 11, 12	—	—	—	—
—	—	7	3, 4, 9	1	1	—	—	—	—
—	—	3	11	5	2, 3, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1, 6, 7, 10, 11	2	8	20	1—4, 8—12	—	—	S	11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	14	1	—	—	—	—
—	—	—	—	2	9, 11	—	—	3	11
S	3	—	—	7	4, 5, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	24	1, 2, 8	—	—	—	—
—	—	—	—	1	6	—	—	—	—
S	3, 4, 6, 7	—	—	1	8	—	—	—	—
—	—	—	—	18	2, 4—6, 8—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1—9, 12	1	7	95	1—12	—	—	S	1, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	8—10	—	—	40	1, 3—6, 8—12	—	—	5	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	1	—	—	35	1—3, 5, 6, 8, 10—12	—	—	8	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	3	—	—	9	1, 12
2	9	—	—	6	6, 8, 9	—	—	—	—

Lääkit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. Gouvernements, arrondissemens, paroisses.	Tulirokko. Skarlakansfeber. Scarlatine.		Tubkarokko. Messling. Rougeole.		Lavantauti. Tarmtyfus. Fièvre typhoïde.	
	Antal. Nombre.	Kunkaus. Månad. Mois.	Antal. Nombre.	Kunkausi. Månad. Mois.	Antal. Nombre.	Kunkausi. Månad. Mois.
Lappfjärd	2	1, 2	—	—	—	—
Närpes	4	4, 5	—	—	1	10
Peräseinäjoki	13	1—4, 8, 11, 12	—	—	—	—
Seinäjoki	2	11	1	1	4	11
Sideby	5	2, 5	—	—	—	—
Teuva	2	12	—	—	1	1
Öfvermark	2	1, 2	—	—	4	1, 2
<i>Uudenkaarlepyyn piiri. Nykarleby distrikt.</i>						
Alahärmä	—	—	3	8	—	—
Jeppo	—	—	S	1—4	—	—
Kauhava	—	—	M	1, 3, 6, 7	—	—
Lapua	7	5	6	2, 3, 10	7	2, 7, 9, 10
Maksmo	5	2	—	—	—	—
Munsala	—	—	S	1—3, 5, 6	—	—
Nurmo	—	—	—	—	—	—
Nykarleby landsf.	1	11	9	4, 6, 7	1	9
Oravais	5	6, 7, 11	M	1	—	—
Vörå	22	1—3, 6, 8, 11, 12	—	—	—	—
Ylihärmä	—	—	—	—	—	—
<i>Kokkolan piiri. Gamlakarleby distrikt.</i>						
Esse	7	1, 2	—	—	—	—
Halsua	—	—	—	—	—	—
Himanka	59	6, 10, 11	—	—	—	—
Kannus	15	3, 4, 6, 8, 10—12	E	5	—	—
Kaustinen	—	—	—	—	—	—
Kokkolan maaseurak.	6	1, 2	—	—	1	11
Kronoby	1	11	42	10	—	—
Kälviä	—	—	—	—	—	—
Larsmo	M	1, 3—7	—	—	—	—
Lestijärvi	—	—	—	—	—	—
Lohtaja	1	9	—	—	—	—
Nedervetil	2	9, 12	5	4, 5	—	—
Pedersöre	20	1—4, 6, 7	—	—	2	9
Perho	—	—	—	—	—	—
Purmo	M	1—3	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halsröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
24	4, 6, 9	—	—	2	3, 5	—	—	19	1, 4, 12
—	—	—	—	2	4, 5	—	—	—	—
—	—	—	—	48	1, 3—6, 8—12	—	—	—	—
—	—	—	—	10	1, 6, 8, 9, 11, 12	—	—	S	1, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	5, 8	—	—	12	1—5, 11	—	—	4	2—4
—	—	—	—	8	1—3, 6, 11	—	—	M	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	12	—	—	1	2	—	—	—	—
M	3, 4, 10	—	—	4	4, 6, 9	—	—	5	12
S	5, 7, 9—11	—	—	9	3, 5, 6, 11	—	—	—	—
14	1, 2, 10	2	8, 9	19	1—3, 5, 7—12	—	—	51	1—3, 9, 11, 12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	3—5, 8, 10, 11	—	—	7	1, 7, 9, 10	—	—	3	11, 12
—	—	—	—	12	1, 5—8, 11	—	—	—	—
S	1—5, 8	1	1	1	9	—	—	10	1, 5, 10, 12
—	—	—	—	16	6, 9—12	—	—	—	—
—	—	3	6	32	3—11	—	—	1	10
—	—	—	—	2	2, 3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
E	4	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	11	1, 2, 5, 10, 11	—	—	—	—
E	5	—	—	35	2—4, 6, 8—12	—	—	—	—
E	2, 4	—	—	2	5	—	—	—	—
M	1	—	—	2	10	—	—	—	—
—	—	—	—	7	5, 6	—	—	—	—
M	3	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1	—	—	2	4, 12	—	—	M	12
M	2, 3	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	8—10, 12	—	—	—	—
2	5, 6	—	—	11	1, 2, 12	—	—	—	—
M	1, 2	—	—	20	3, 4, 8, 12	—	—	M	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	10	—	—	—	—	—	—	M	12

Läänit, piirilääkaripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. Gouvernements, arrondissemens, paroisses.	Talirokko. Skarlakansfeber. Scarlatine.		Tuhkarokko. Messling. Rougeole.		Lavantauti. Tarmtyfus. Fièvre typhoide.	
	Nomb. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	Nomb. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	Nomb. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.
Terijärvi	18	2, 3	—	—	—	—
Toholampi	1	6	—	—	—	—
Ullava	1	5	—	—	—	—
Veteli	—	—	—	—	—	—
<i>Kuortaneen piiri.</i>						
<i>Kuortane distrikt.</i>						
Alajärvi	—	—	7	1, 5	—	—
Alavus	—	—	S	9—12	—	—
Evijärvi	10	5, 6	—	—	—	—
Keuruu	—	—	M	5	—	—
Kortesjärvi	—	—	—	—	—	—
Kuortane	—	—	S	11, 12	—	—
Lappajärvi	—	—	—	—	—	—
Lehtimäki	—	—	—	—	—	—
Multia	—	—	M	5, 7	—	—
Pihlajavesi	—	—	—	—	—	—
Soini	—	—	—	—	2	2
Töysä	—	—	—	—	2	2, 3
Vimpeli	—	—	—	—	—	—
Virrat	—	—	S	11, 12	1	10
Ätsäri	2	2	—	—	1	1
<i>Jyväskylän piiri.</i>						
<i>Jyväskylä distrikt.</i>						
Jyväskylän maaseurak.	4	4, 9	—	—	2	1
Karstula	1	2	—	—	1	1
Kinnula	—	—	—	—	1	5
Kivijärvi	—	—	—	—	—	—
Konginkangas	—	—	—	—	—	—
Laukaa	1	4	3	2, 3, 10	13	1, 2, 4
Petäjävesi	—	—	—	—	—	—
Pihtipudas	—	—	2	2	1	1
Pylkönmäki	—	—	—	—	—	—
Saarijärvi	4	1	S	5	1	9
Sumiainen	—	—	1	3	2	3, 9
Toivakka	—	—	—	—	—	—

[illegible]

Läänit, piirilääkaripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fièvre typhoide.</i>	
	<i>Kombr.</i> Antal.	Luku. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Kombr.</i> Antal.	Luku. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Kombr.</i> Antal.	Luku. Månad. <i>Mois.</i>
Uurainen	—	—	—	—	—	—
Viitasaari	—	—	—	—	—	—
Äänekoski	4	4	—	—	—	—
Oulun lääni.						
Uleåborgs län.						
Oulun piiri.						
Uleåborgs distrikt.						
Haukipudas	—	—	S	4—7	7	6, 7, 12
Ii	3	10	S	5—7	—	—
Kempele	—	—	S	5—9	—	—
Kiiminki	—	—	—	—	—	—
Kuivaniemi	—	—	S	6—8	—	—
Liminka	—	—	S	10—12	—	—
Lumijoki	—	—	—	—	—	—
Muhos	—	—	S	6—8	—	—
Oulujoki	1	3	S	3—8, 10—12	—	—
Oulunsalo	—	—	S	6—9	—	—
Temmes	—	—	—	—	—	—
Tyrnävä	—	—	S	10—12	—	—
Utajärvi	—	—	—	—	—	—
Ylikiiminki	—	—	—	—	—	—
Raahen piiri.						
Brahestads distrikt.						
Hailuoto	—	—	62	7—11	—	—
Paavola	95	2—6, 8, 9, 11, 12	—	—	—	—
Pattijoki	—	—	—	—	—	—
Rantsila	97	2, 4—12	—	—	—	—
Revonlahti	—	—	E	10—12	1	10
Salon kappeli	—	—	—	—	—	—
Siikajoki	—	—	135	1—12	—	—
Vihanti	53	3, 6, 8, 10—12	—	—	—	—
Kalajoen piiri.						
Kalajoki distrikt.						
Alavieska	13	6, 7, 11	5	3	—	—
Kalajoki	83	4—12	2	5	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustahti. Halsröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
<i>Nomb.</i>	Luku. Antal. <i>Mois.</i>	<i>Nomb.</i>	Luku. Antal. <i>Mois.</i>	<i>Nomb.</i>	Luku. Antal. <i>Mois.</i>	<i>Nomb.</i>	Luku. Antal. <i>Mois.</i>	<i>Nomb.</i>	Luku. Antal. <i>Mois.</i>
1	2	1	12	—	—	—	—	—	—
3	2, 3	—	—	9	2, 9—12	—	—	E	1, 2
4	5, 6	—	—	10	1, 3, 4, 5, 8	—	—	1	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1	—	—	3	2, 3, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	3	2, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	6	7, 8, 10, 12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	1	3	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	4	2, 8, 11	—	—	—	—
M	11, 12	—	—	1	2	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	23	8—10	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	6	3, 5, 11	—	—	—	—
M	10—12	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	6	6, 9	—	—	—	—
—	—	—	—	3	2, 3, 10	—	—	—	—
—	—	—	—	5	4, 6	—	—	—	—
—	—	—	—	3	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
M	6—9	—	—	49	1—6, 8, 9, 11	—	—	—	—
M	7, 8, 10—12	—	—	16	1—3, 6, 11	—	—	1	1

Läänit, piirilääkariipirit, pitäjät ja kappelit. Län, provinciallykaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tuhkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarnttyfus. <i>Fièvre typhoide.</i>	
	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. Mois.
Merijärvi	48	6—9	—	—	—	—
Oulainen	81	1—6	4	1, 2	3	10, 11
Pyhäjoki	3	4	1	5	—	—
Rautio	4	11, 12	—	—	—	—
Sievi	19	4, 5	—	—	—	—
Ylivieska	4	3, 4, 6	8	3, 8, 9, 11, 12	—	—
<i>Haapajärven piiri.</i>						
<i>Haapajärvi distrikt.</i>						
Haapajärvi	—	—	8	5, 6	11	2, 3, 5
Haapavesi	2	3	8	1—7	—	—
Kestillä	—	—	—	—	—	—
Kärsämäki	—	—	8	4—6	—	—
Nivala	2	1	8	2—7	5	8
Piippola	—	—	8	4, 6	—	—
Pulkkila	3	9	—	—	—	—
Pyhäjärvi	—	—	—	—	—	—
Reisjärvi	—	—	—	—	—	—
<i>Kajaanin piiri.</i>						
<i>Kajana distrikt.</i>						
Hyrnsalmi	10	9, 10	2	10	1	5
Kajaanin maaseurak.	8	2	—	—	—	—
Kuhmoniemi	3	5, 6	—	—	1	8
Paltamo	19	1, 8—12	—	—	—	—
Puolanka	—	—	—	—	—	—
Ristijärvi	—	—	—	—	—	—
Sotkamo	52	1, 3—8	50	10	3	6
Suomussalmi	M	11, 12	—	—	1	5
Säräisniemi	30	6, 7	2	5	—	—
<i>Tornion piiri.</i>						
<i>Torneå distrikt.</i>						
Alatornio	—	—	4	1	3	8
Karunki	—	—	—	—	—	—
Kemin maaseurak.	—	—	11	3, 6, 7, 12	—	—
Kolari	—	—	—	—	—	—
Simo	—	—	—	—	—	—
Tervola	—	—	—	—	—	—

Hinku-yskä. Kikhosta. <i>Coqueluche.</i>		Punatauti. Rödsot. <i>Dysenterie.</i>		Kurkkumätä ja kuristustauti. Halaröta och strypsjuka. <i>Diphthérie et croup.</i>		Horkka. Frossa. <i>Malaria.</i>		Influensa. Influensa. <i>Grippe.</i>	
Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	Luku. Antal. <i>Nombre.</i>	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
—	—	—	—	3	12	—	—	—	—
—	—	—	—	10	1, 2, 5, 12	—	—	M	1—3, 12
—	—	—	—	6	8, 9, 11	—	—	—	—
E	6, 7	—	—	7	7, 11	—	—	—	—
—	—	—	—	10	2, 3, 5, 9, 11	—	—	—	—
M	8	2	8	12	2, 4, 5, 8, 9, 11, 12	—	—	9	2, 3
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	5, 6	—	—	—	—	—	—	—	—
S	6—12	—	—	8	1, 8—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	5—8	—	—	—	—	—	—	—	—
M	3—8	—	—	49	1—5, 7—12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	3	10—12	—	—	—	—
M	6	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1	—	—	6	11	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	2	1, 9	—	—	—	—
M	8, 11	—	—	—	—	—	—	—	—
M	1, 7—11	—	—	—	—	—	—	—	—
M	10, 11	—	—	1	1	—	—	—	—
M	5, 9, 11, 12	—	—	2	6, 10	—	—	—	—
M	10, 11	—	—	—	—	—	—	—	—
45	9, 10, 11	—	—	1	3	—	—	—	—
—	—	—	—	8	2, 3, 5, 11, 12	—	—	—	—
M	9	—	—	2	12	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	5, 6, 8	3	4	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
S	1—9	—	—	7	1, 2, 12	—	—	E	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
21	5—12	2	9	2	11	—	—	—	—
M	4	—	—	1	12	—	—	—	—

Läänit, piirilääkäripiirit, pitäjät ja kappelit. Län, provincialläkaredistrikt, socknar och kapell. <i>Gouvernements, arrondissemens, paroisses.</i>	Tulirokko. Skarlakansfeber. <i>Scarlatine.</i>		Tubkarokko. Messling. <i>Rougeole.</i>		Lavantauti. Tarmtyfus. <i>Fièvre typhoïde.</i>	
	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>	<i>Nombre.</i> Luku. Antal.	Kuukausi. Månad. <i>Mois.</i>
Turtola	—	—	—	—	—	—
Ylitornio	—	—	—	—	—	—
<i>Pudasjärven piiri.</i>						
<i>Pudasjärvi distrikt.</i>						
Kuusamo	30	1, 3, 4, 7, 9, 11, 12	—	—	—	—
Pudasjärvi	13	11, 12	S	5, 6	—	—
Taivalkoski	—	—	M	5	—	—
<i>Rovaniemen piiri.</i>						
<i>Rovaniemi distrikt.</i>						
Kemijärvi	3	1, 6	—	—	—	—
Kuolajärvi	M	6—10	—	—	—	—
Rovaniemi	—	—	—	—	—	—
<i>Kittilän piiri.</i>						
<i>Kittilä distrikt.</i>						
Enontekiäinen	—	—	—	—	—	—
Inari	5	5	—	—	1	9
Kittilä	6	10, 11	—	—	—	—
Muonionniska	—	—	—	—	—	—
Sodankylä	16	2, 4	—	—	—	—
Utsjoki	—	—	—	—	—	—

[illegible]

Variolae.

Uudenmaan	lääni, Helsingin	piiri, Helsingin	pit.	1 tap.	III
»	»	» Nurmijärven	» 13 »	»	IV—VI
»	» Loviisan	» Iitin	» 4 »	»	II—IV
Turun ja Porin	» Turun	» Kosken	» 14 »	»	IV—V
»	»	» Marttilan	» 1 »	»	IX
»	» Salon	» Kuusjärven	» 5 »	»	IV
»	» Huittisten	» Loimaan	» 2 »	»	I, VI
Hämeen	» Hämeenlinnan	» Janakkalan	» 4 »	»	IV, V
»	»	» Hausjärven	» 10 »	»	II—V
»	» Hollolan	» Hollolan	» 2 »	»	III, V
»	» Tampereen	» Vesilahden	» 1 »	»	XI
Wiipurin	» Wiipurin	» Wiipurin	» 22 »	»	II—IV, VI, XI, XII
»	»	» Uudenkirkon	» 19 »	»	II—V
»	»	» Johanneksen	» 4 »	»	VI
»	» Haminan	» Kymin	» 5 »	»	IV
»	» Lappeenrannan	» Lappeen	» 4 »	»	II, III
»	»	» Lemin	» 1 »	»	III
»	»	» Luumäen	» 8 »	»	II, III, X
»	»	» Taipalsaaren	» 11 »	»	III, IV
»	»	» Walkealan	» 5 »	»	II, III, V
»	» Antrean	» Jääsken	» 4 »	»	IV, VI, VII
»	»	» Kirvun	» 2 »	»	IV
»	» Muolan	» Heinjoen	» 2 »	»	III, IV
»	»	» Kivennavan	» 11 »	»	III—V
»	»	» Terijoen	» 7 »	»	II, IV, V, VII
»	» Käkisalmen	» Hiitolan	» 5 »	»	XII
»	» Kurkijoen	» Kurkijoen	» 10 »	»	XI, XII
»	» Sortavalan	» Sortavalan	» 3 »	»	XII
Mikkelin	» Joroisten	» Pieksämäen	» 22 »	»	IV—VI
»	» Savonlinnan	» Kangaslammen	» 5 »	»	I
Kuopion	» Joensuun	» Liperin	» 3 »	»	XII

Yhteensä 210 tap.

Varicellae.

Wiipurin lääni, Käkisalmen	piiri, Sakkolan	pit.	1 tap.	V
» » Salmin	» Salmin	» monta »	»	XII
Mikkelin » Heinolan	» Joutsan	» 1 »	»	VII
» » »	» Sysmän	» 2 »	»	I
» » »	» Mäntyharjun	» monta »	»	III
Kuopion » Tohmajärven	» Kiihtelysvaaran	» 1 »	»	XII

Anthrax.

Mikkelin lääni, Heinolan	piiri, Mäntyharjun	pit.	1 tap.	II
Waasan » Uudenkaarlebyyn	» Lapuan	» 2 »	»	IX

Meningitis cerebro-spinalis epidemica.

Uudenmaan lääni, Helsingin	piiri, Nurmijärven	pit. 1 tap. III
Hämeen » Tampereen	» Ylöjärven	» 1 » III
» » Ruoveden	» Oriveden	» 2 » III
Wiipurin » Haminan	» Sippolan	» 1 » I
» » »	» Kymin	» 2 » V
» » Antrean	» Antrean	» 1 » VI
» » Muolan	» Muolan	» 1 » V
» » Käkisalmen	» Käkisalmen	» 2 » IV, V
» » »	» Metsäpirtin	» 2 » V, VI
Mikkelin » Heinolan	» Mäntyharjun	» 2 » III
Kuopion » Kuopion	» Karttulan	» 1 » IV
» » Pielisjärven	» Nurmeksen	» 1 » III
» » »	» Pielisjärven	» 2 » II
Waasan » Kristiinankaupungin	» Ilmajoen	» 1 » VII
» » Uudenkarlebyyn	» Uudenkarlebyyn	» 1 » IX
» » »	» Lapuan	» 1 » III
» » »	» Kauhavan	» 1 » IV
» » »	» Jepön	» 1 » XII
Oulun » Haapajärven	» Nivalan	» 3 » II
» » Tornion	» Simon	» 3 » X, XI

Yhteensä 30 tap.

Poliomyelitis anterior acuta.

Uudenmaan lääni, Helsingin	piiri, Mäntsälän	pit. 1 tap. III
Turun ja Porin » Salon	» Suomensjärven	» 1 » I
Hämeen » Hollolan	» Hollolan	» 1 » III
» » Ruoveden	» Juupajoen	» 1 » II
Wiipurin » Wiipurin	» Wiipurin	» 1 » VII
» » Antrean	» Rautjärven	» 1 » XII
» » Käkisalmen	» Räisälän	» 2 » I, II
Mikkelin » Mikkelin	» Mikkelin	» 1 » II
» » Heinolan	» Joutsan	» 1 » III
» » »	» Sysmän	» 1 » XII
Kuopion » Kuopion	» Kuopion	» 3 » X
» » »	» Tuusniemen	» 1 » X
» » Iisalmen	» Muuruveden	» 2 » I, XI
» » Tohmajärven	» Kiihtelysvaaran	» 1 » IX
Waasan » Kristiinankaupungin	» Teuvan	» 1 » II
Oulun » Raahen	» Revonlahden	» 1 » VI
» » Tornion	» Turtolan	» 2 » VI, XII

Yhteensä 22 tap.

Väkiluku ja kuolevaisuus piirilääkäripiireihin kuuluvissa maaseurakunnissa. ¹⁾
 Folkmängd och dödlighet i de till provincialläkaredistriktten hörande landskommunerna. ¹⁾
 Population et mortalité dans les communes rurales appartenant aux arrondissements médicaux. ¹⁾

Läänit ja piirilääkäripiirit. Län och provincialläkaredistrikt. Gouvernements et arrondissements médicaux.	Väkiluku vuoden 1914 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1914. Population fin de 1914.	Vuonna 1914 syntyneitä. Födda under år 1914. Naissances en 1914.	Vuonna 1914 kuolleita. Döde under år 1914. Décès en 1914.	Döde på 1,000 innevänare. Dècès par 1,000 habitans.	Kuolleita 1,000 asukkaasta kohti.	Enfants au dessous d'un an morts durant l'année.	Sur 100 enfans nés durant l'année sont morts.	100:sta vuoden kulussa syntyneistä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda barn afledo.
Uudenmaan lääni. Nylands län.								
Helsingin piiri: <i>Askola, Borgå landsf., Helsinge, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Pukkila, Sibbo, Tuusula.</i> (Helsingin kaupunki)	72,442	1,902	1,095	15.1	199			10.4
Lovisa distrikt: <i>Anjala, Artjärvi, Elimäki, Iitti, Jaala, Lappträsk, Liljendal, Mörskom, Orimattila, Perno, Strömfors.</i> (Lovisa)	59,837	1,526	887	14.8	151			9.1
Ekenäs distrikt: <i>Bromarf, Degerby, Ekenäs landsf., Ingå, Karjalohja, Karis, Pojo, Sammatti, Snappertuna, Tenala.</i> (Ekenäs)	34,472	867	490	14.2	68			7.8
Lohjan piiri: <i>Esbo, Kyrkslätt, Lohja, Nummi, Pusula, Pyhäjärvi, Sjundeå, Vihti.</i> (Lohja) ..	50,143	1,346	726	14.5	120			8.9
Turun ja Porin lääni. Åbo och Björneborgs län.								
Turun piiri: <i>Kaarina, Kaksikerta, Karinainen, Karuna, Koski, Kuusluoto, Lieto, Maaria, Marttila, Masku, Naantalin maaseurak., Nousiainen, Paattinen, Paimio, Pargas, Piikkiö, Prunkkala, Pöytyä, Raisio, Rusko, Sauvo, Tarvasjoki, Vahto, Yläne.</i> (Åbo)	69,305	1,743	1,106	16.0	142			8.1
Uudenkaupungin piiri: <i>Iniö, Karjala, Kustavi, Laiila, Lehmo, Lokalahti, Mietoinen, Mynämäki, Pyhämaa, Taivassalo, Uudenkaupungin maaseurakunta, Uusikirkko, Vehmaa, Velkua (Uusikaup.)</i>	40,359	879	582	14.4	59			6.7
Rimto distrikt: <i>Askainen, Houtskär, Korpo, Merimasku, Nagu, Rymättylä.</i> (Nädendal) ..	13,623	272	209	15.3	17			6.3
Godby distrikt: <i>Brändö, Eckerö, Finström, Föglö, Geta, Hammarland, Jomala, Kumlinge, Kökar, Lemland, Lumparland, Saltvik, Sottunga, Sund, Vårdö.</i> (Godby)	25,913	434	321	12.4	41			9.5

¹⁾ Papiston piirilääkäreille antamien, ilmoituksien mukaan. Niitten kuntien nimet joissa on kunnanlääkäri, ovat painetut kursiivikirjakeilla.

¹⁾ Enligt presterskapets till provincialläkarene lemnade uppgifter. Namnen på de kommuner, i hvilka kommunalläkare finnes, äro tryckta med kursiv stil.

¹⁾ D'après les rapports faits par le clergé aux médecins des différents cantons. Les noms des communes, qui possèdent im médecin comtonal, sont indiqués en italiques.

Läänit ja piirilääkäripilrit. Län och provincalläkaredistrikt. Gouvernements et arrondissemens médicaux.	Vakluuku vuoden 1914 lopulla. Folkmsngsd vid slutet af år 1914. Population fin de 1914.	Vuonna 1914 syntyneitä. Födda under år 1914. Nascentes en 1914.	Vuonna 1914 kuolleita. Döde under år 1914. Döds en 1914.	Döde på 1,000 inwonare. Döds per 1,000 habitans. Döds per 1,000 habitantes.	Kuolleita 1,000 asukasta kohti. Döds på 1,000 inwonare. Döds per 1,000 habitantes.	Enfants au dessous d'un an morts durant l'année. Barn under 1 år döda under året.	Sur 100 enfanta nés durant l'année sont morts. Vuoitta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	At 100 under året födda barn afleda. 100:sta vuoden kuluessa syn- tyneistä lapsesta kuoli. At 100 under året födda barn afleda.
Porin piiri: Ahlainen, Eura, Eurajoki, Hinnerjoki, Honkilahti, Kiukainen, Kullaa, Lappi, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Normarkku, Pomarkku, Porin maaseurak., Ranman maaseurak., Siikainen, Ulvila. (Pori)	80,153	2,175	1,302	16.2		220		10.1
Ikaalisten piiri: Honkajoki, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia, Parkano, Viljakkala. (Ikaalinen).....	53,675	1,455	765	14.3		134		9.2
Tyrvään piiri: Karkku, Kiikka, Kiikoinen, Lavia, Mouhijärvi, Suodenniemi, Suoniemi, Tyrvää. (Karkku)	35,948	994	526	14.6		99		10.0
Salon piiri: Angelniemi, Dragsfjärd, Finby, Halikko, Hiittis, Kiikala, Kimmo, Kisko, Kuusjoki, Muurla, Perniö, Pertteli, Salon kauppa- pala, Suomensjärvi, Uskela, Vestanfjärd. (Salon kauppala)	53,193	1,327	798	15.0		128		9.6
Huittisten piiri: Alastaro, Harjavalta, Huittinen, Kauvatsa, Kokemäki, Köyliö, Loimaa, Metsämaa, Oripää, Punkalaidun, Säkyli, Vampula. (Huittinen)	57,706	1,413	905	15.7		97		6.9
Hämeen lääni. Tavastehus län.								
Hämeenlinnan piiri: Hattula, Hauho, Hausjärvi, Hämeenlinnan maaseurak., Janakkala, Loppi, Renko, Tuulos, Tyrväntö, Vanaja. (Hämeenlinna)	52,963	1,418	839	15.8		130		9.2
Hollolan piiri: Asikkala, Hollola, Koski, Kärkölä, Lampi, Nastola, Padasjoki. (Lahti)	47,865	1,180	756	15.8		110		9.3
Tammelan piiri: Akaa, Humppila, Jokioinen, Kalvola, Kylmäkoski, Perttula, Somero, Somerniemi, Sääksmäki, Tammela, Urjala, (Forssa)	67,494	1,894	1,122	16.6		198		10.5
Tampereen piiri: Kangasala, Lempäälä, Messukylä, Pirkkala, Pälkäne, Sahalahti, Tottijärvi, Vesilahti, Ylöjärvi. (Tampere)	48,334	1,186	720	14.9		130		11.0
Jämsän piiri: Eräjärvi, Jämsä, Korpilahti, Kuhmalahti, Kuhmoinen, Kuorevesi, Luopioinen, Längelmäki. (Jämsä)	47,208	1,358	700	14.8		108		8.0
Ruoveden piiri: Kuru, Orivesi, Ruovesi, Teisko, Junpajoki, (Ruovesi)	34,737	928	427	12.3		64		6.8

Läänit ja piirilääkäripilrit. Län och provincialläkaredistrikt. Gouvernements et arrondissemens médicaux.	Väkluku vuoden 1914 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1914. Population fin de 1914.	Vuonna 1914 syntyneitä. Födda under år 1914. Naissances en 1914.	Vuonna 1914 kuolleita. Döde under år 1914. Décès en 1914.	Döde på 1,000 inneväånare. Décès par 1,000 habitans.	Enfants au décaus d'un an morts durant l'année.	Kuolleita 1,000 asukkaasta kuoli. Döde på 1,000 invånare.	Sur 100 enfanta né durant l'année sont morts.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.
Viipurin lääni. Viborgs n.								
Viipurin piiri: Johannes, Koivisto, Kuolema- järvi, Lavansaari y. m. saaria, Nuijamaa, Säkkijärvi, Uusikirkko, Viipurin maaseurak., (Viipuri)	101,179	2,896	1,757	17.4	391		13.5	
Haminan piiri: Kymi, Miehikkälä, Pyhtää, Sippola, Suursaari y. m. saaria, Vehkalahti, Virolahti. (Hamina)	57,330	1,524	741	12.9	120		7.9	
Lappeenrannan piiri: Lappvesi, Lemi, Luu- mäki, Savitaipale, Suomenniemi, Taipalsaari, Valkeala. (Lappeenranta)	64,363	1,778	918	14.3	167		9.4	
Antrean piiri: Antrea, Joutseno, Jääski, Kirvu, Rautjärvi, Ruokolahti. (Jääski)	56,403	1,660	935	16.6	217		13.1	
Muolan piiri: Heinjoki, Kivennapa, Muola, Rautu, Valkjärvi, Terijoki. (Terijoki)	56,834	1,798	1,050	18.5	271		15.1	
Käkisalmen piiri: Hiitola, Ilmes, Kaukola, Käkisalmen maaseurak., Metsäpirtti, Pyhäjärvi, Räisälä, Sakkola, Tiurula. (Käkisalmi)	41,102	1,211	681	16.6	161		13.3	
Kurkijoen piiri: Jaakkima, Kurkijoki, Parik- kala. (Kurkijoki)	39,857	1,153	578	14.5	144		12.5	
Sortavalan piiri: Ruskeala, Soanlahti, Sorta- valan maaseurak., Uukuniemi. (Sortavala) ...	35,626	1,058	552	15.5	125		11.8	
Salmin piiri: Impilahti, Kitelä, Korpiselkä, Salmi, Suistamo, Suojärvi. (Kitelä, Pitkäranta)	41,228	1,475	768	18.6	228		15.5	
Mikkelin lääni. S:t Michels län.								
Mikkelin piiri: Anttola, Hirvensalmi, Kan- gasniemi, Miikkelin maaseurakunta, Ristiina. (Mikkeli)	43,528	1,104	690	15.9	118		10.7	
Heinolan piiri: Hartola, Heinolan maaseurak., Joutsa, Leivonmäki, Luhanko, Mäntyharju, Sysmä. (Joutsa)	46,110	1,177	815	17.7	132		11.2	
Joroisten piiri: Haukivuori, Heinävesi, Joroi- nen, Juva, Jäppilä, Pieksämäki. (Joroinen)...	49,279	1,215	800	16.2	116		9.5	
Savonlinnan piiri: Enonkoski, Kangaslampi, Kerimäki, Puumala, Rantasalmi, Savonranta, Sulkava, Sääminki. (Savonlinna)	51,893	1,456	889	17.1	171		11.7	

Läänit ja piirilääkäripäivät. Län och provincialläkaredistrikt. Gouvernements et arrondissements médicaux.	Väkeluku vuoden 1914 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1914. Population fin de 1914.	Vuonna 1914 syntyneitä. Födda under år 1914. Natusces en 1914.	Vuonna 1914 kuolleita. Döda under år 1914. Décès en 1914.	Döde på 1,000 innevänare. Döde per 1,000 habitanta. Dècès par 1,000 habitanta.	Enkilta au dessous d'un an morts avant l'année.	Vuotta nuorempia lapsia. kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.	Sur 100 enfants nés durant l'année sont morts.
Kuopion lääni. Kuopio län. Kuopion piiri: <i>Karttula, Keitele, Kuopion maaseurakunta, Maaninka, Pielavesi, Tuusniemi, (Kuopio)</i> ..... Rautalammin piiri: <i>Hankasalmi, Leppävirta, Rautalampi, Suonenjoki, Vesanto. (Suonenjoki)</i> ..... Iisalmen piiri: <i>Iisalmen maaseurak., Kiuruvesi, Lapinlahti, Muuruvesi, Nilsia, Varpaisjärvi. (Iisalmi)</i> ..... Pielisjärven piiri: <i>Juuka, Nurmes, Pielisjärvi, Rautavaara, Valtimo. (Nurmes)</i> ..... Tohmajärven piiri: <i>Ilomantsi, Kesälahti, Kiihtelysvaara, Kitee, Tuupovaara, Pälkjärvi, Tohmajärvi. (Tohmajärvi)</i> ..... Joensuun piiri: <i>Eno, Kaavi, Kontiolahti, Kuusjärvi, Liperi, Pohijärvi, Rääkkylä. (Joensuu)</i> ..... Vaasan lääni. Vasa län. Vasa distrikt: <i>Bergö, Isokyrö, Jurva, Laihia, Malax, Mustasaari, Petalax, Pörtom, Qveflax, Replot, Solf, Vähäkyrö, Yhstaro. (Nikolaistad)</i> ..... Kristiinankaupungin piiri: <i>Ilmajoki, Isojoki, Jalasjärvi, Karijoki, Kauhajoki, Korsnäs, Kristinestads landsf., Kurikka, Lappfjärd, Närpes, Peräseinäjoki, Seinäjoki, Sideby, Teuva, Öfvermark. (Kristinestad)</i> ..... Nykarleby distrikt: <i>Alahärmä, Jeppo, Kauhava, Lapua, Maxmo, Munsala, Nurmo, Nykarleby landsf., Oravais, Vörå, Ylihärmä. (Nykarleby)</i> ..... Kokkolan piiri: <i>Esse, Halsua, Himanka, Kanus, Kaustinen, Kokkolan maaseurakunta, Kronoby, Kälviä, Larsmo, Lestijärvi, Lohaja, Nedervetil, Pedersöre, Perho, Purmo, Terijärvi, Toholampi, Ullava, Veteli. (Gamlakarleby)</i> .. Kuortaneen piiri: <i>Alajärvi, Alavus, Evijärvi, Keuru, Korttesjärvi, Kuortane, Lappajärvi, Lehtimäki, Multia, Pihlajavesi, Soini, Töysä, Vimpeli, Virrat, Ätsäri. (Alavus)</i>	55,953 47,068 65,622 42,466 51,668 55,069 69,954 108,776 64,226 66,117 90,406	1,543 1,239 2,164 1,447 1,406 1,734 1,531 2,967 1,515 1,717 2,536	894 715 1,032 739 854 1,027 1,105 1,741 1,102 1,121 1,313	16.0 15.2 15.7 17.4 16.5 18.6 15.8 16.0 17.2 17.0 14.5	125 106 185 105 133 186 188 333 156 161 229	8.1 8.6 8.5 7.3 9.5 10.8 12.3 11.2 10.3 9.4 9.0	

Läänit ja piirilääkäripiirit. Län och provincialläkaredistrikt. Gouvernements et arrondissements médicaux.	Väkiluku vuoden 1914 lopulla. Folkmängd vid slutet af år 1914. Population fin de 1914.	Vuonna 1914 syntyneitä. Födda under år 1914. Naissurves en 1914.	Vuonna 1914 kuolleita. Döde under år 1914. Döds en 1914.	Kuolleita 1,000 asukkaasta kohti. Döde på 1,000 innevånare. Döds per 1,000 habitans.	Enolista nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året. Enolista av de yngre d'un an morte durant l'année.	Sur 100 enfans nés durant l'année sont morts. Sur 100 under året födda barn allédo. Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året.
Jyväskylän piiri: Jyväskylän maaseurakunta, Karstula, Kinnula, Kivijärvi, Konginkangas, Laukaa, Petäjävesi, Pihlkipudas, Pyllkönmäki, Saarijärvi, Sumiainen, Toivakka, Uurainen, Viitasaari, Äänekoski. (Saarijärvi)	84,655	2,343	1,230	14.5	205	8.7
Oulun lääni. Uleåborgs län.						
Oulun piiri: Haukipudas, Ii, Kempele, Kii- minki, Kuivaniemi, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulun maaseurakunta, Oulunsalo, Temmes, Tyrnävä, Utajärvi, Ylikiiminki. (Oulu)	51,418	1,677	951	18.5	218	13.0
Raahen piiri: Hailuoto, Paavola, Rantsila, Re- vonlahti, Salon emäseurakunta, Salon kappeli, Siikajoki, Vihanti. (Raahe)	23,636	679	510	21.6	74	10.9
Kalajoen piiri: Alavieska, Kalajoki, Merijärvi Oulainen, Pyhäjoki, Rautio, Sievi, Ylivieska, (Kalajoki)	38,962	1,238	723	18.5	101	8.2
Haapajärven piiri: Haapajärvi, Haapavesi, Kestilä, Kärsämäki, Nivala, Piippola, Pulkki- lä, Pyhäjärvi, Reisjärvi. (Haapavesi)	47,188	1,546	883	18.7	167	10.8
Kajaanin piiri: Hyrynsalmi, Kajaanin maa- seurak., Kuhmoniemi, Paltamo, Puolanka, Risti- järvi, Sotkamo, Suomussalmi, Säräisniemi. (Ka- jaani)	49,439	1,638	719	14.5	156	9.5
Tornion piiri: Alatornio, Karunki, Kemin maa- seurak., Kolari, Simo, Tervola, Turtola, Yli- tornio. (Kemi)	37,557	1,283	591	15.7	146	11.4
Pudasjärven piiri: Kuusamo, Pudasjärvi, Tai- valkoski. (Pudasjärvi)	27,685	1,007	481	17.4	123	12.2
Rovaniemen piiri: Kemijärvi, Kuolajärvi, Ro- vaniemi. (Rovaniemi)	24,405	1,026	372	15.2	118	11.5
Kittilän piiri: Enontekiö, Inari, Kittilä, Muonionniska, Sodankylä, Utsjoki. (Kittilä) ..	15,458	524	214	13.8	46	8.8

**B. Otteita kaupunkien terveydenhoitolautakuntien kertomuksista
vuodelta 1914.**

**B. Utdrag ur de af städernas hälsovårdsnämnder afgifna
berättelserna för år 1914.**

Helsingfors. Vid hälsovårdsnämndens sammanträde den 5 augusti beslöts på förslag af ordföranden, att dejoureringen vid nämndens byrå med hänsyn till rådande förhållanden skulle under hvardagar begynna kl. 7 f. m. och fortgå till kl. 9 e. m. samt under sön- och helgdagar fortgå från kl. 10 f. m. till kl. 7 e. m. äfvensom uppehållas af tvenne vid nämndens byrå anställda biträden, hvilka bägge skulle erhålla en aflöning af 125 mark i månaden.

Sedan hälsovårdsnämnden vid flere sammanträden diskuterat frågan om den föreslagna omorganisationen af stadens sjukvård, beslöts vid sammanträde den 5 mars att angående de förslag i detta syfte, hvilka af en af stadsfullmäktige tillsatt kommitté blifvit framställda, afgifva ett utlåtande, som utmynnade i följande förslag:

att hälsovårdsnämnden fortfarande skulle utgöra öfverstyrelse för Helsingfors stads samtliga sjukvårdsinrättningar och sålunda en för alla kommunens sjukhus gemensam, direkt under stadsfullmäktige subordinerande öfverstyrelse för sjukhusen icke tillsättas;

att för de olika kommunala sjukhusen skulle tillsättas särskilda sjukhusstyrelser, i hvilka såsom medlemmar skulle ingå öfverläkaren resp. öfverläkarna vid sjukhusen, sjukhusinspektören samt en af stadsfullmäktige utsedd medlem jämte en suppleant för denne;

att för öfvervakandet och ledandet af sjukhusens ekonomiska skötsel en sjukhusinspektör skulle tillsättas;

att för verkställande af gemensamma uppköp för stadens sjukhus räkning en upphandlingskommitté skulle organiseras;

att kommitténs förslag till taxa för legosängsavgifternas debiterande skulle godkännas; äfvensom

att budgeten för sjukhusen skulle uppställas i hufvudsaklig öfverensstämmelse med det af kommittén gjorda förslaget.

I en till hälsovårdsnämndens sammanträde den 15 juli inlämnad skrivelse framställdes af epidemisjukhusets t. f. öfverläkare, med hänvisande till sjukhusets stora behof af i epidemisjukvård skolade sköterskor, förslag om anordnande vid sjukhuset af en tvåspråkig kurs i epidemisjukvård för sjuksköterskor som genomgått minst ettårig sjuksköterskekurs. Sedan ordinarie öfverläkarens vid sjukhuset utlåtande i saken blifvit inhämtadt och i detta önskligheten af den föreslagna åtgärden ytterligare framhållits och motiverats samt därjämte betonats, att sjukhuset genom dessa kurser komme att erhålla billiga hjälpsköterskekrafter, beslöt nämnden vid sammanträde den 12 augusti att till slutlig behandling upptaga ärendet vid uppgörandet af budgeten för år 1915.

Med anledning af en till sammanträdet den 15 januari från stadsfullmäktiges beredningsutskott ankommen anhållan om nämndens utlåtande beträffande ett af universitetsmyndigheterna framställt förslag om anordnande vid det nya epidemisjukhuset af kurser i vården af epidemiska sjukdomar för medicinekandidater beslöt nämnden den 26 februari, efter att hafva inhämtat öfverläkarens vid sjukhuset utlåtande i saken och sedan förste stadsläkaren till nämnden inlämnat ett af honom i samråd med sjukhusets öfverläkare och medicinska fakultetens dekanus uppgjort förslag till kursernas anordnande och villkoren för desamma, att i öfverensstämmelse med detta förslag framhålla, att kurser i de epidemiska sjukdomarna kunde 4 dagar i veckan under 9 månader af året vid epidemisjukhuset anordnas för 3, undantagsvis, efter öfverläkarens pröfning, för 4 medicinekandidater i gången, på villkor att universitetet, utöfver det arvode detsamma erlade åt sjukhusets öfverläkare för den meddelade undervisningen, förbunde sig att för vid medicinekandidaternas tjänstgöring nödiga rockar och öfriga klädespersedlar erlägga för den första uppsättningen 865 mark per kandidat eller för 3 samtidigt tjänstgörande inalles 2,595 mark samt därutöfver för desinfektionsmedel, tvätt och nödiga reparationer af klädespersedlarna 60 mark i månaden eller inalles 540 mark för 9 månader af året, hvarjämte, då klädespersedlarna blifvit så utslitna, att nya måste anskaffas, dessa borde bekostas af universitetet. Undervisningstiden skulle för hvarje flock omfatta en månad. Öfriga detaljanordningar finge ankomma på öfverenskommelse mellan universitetet och öfverläkaren.

Sedan öfverläkaren vid stadens sinnessjukhus i Nickby till sammanträdet den 30 april inlämnat ett af honom uppgjort förslag till stat för sjukhuset, beslöt hälsovårdsnämnden den 4 maj att med några af nämnden gjorda mindre ändringar öfversända detsamma till stadsfullmäktiges godkännande samt att, då ungefär halfva sjukhuset komme att tagas i bruk redan från september månad, hos stadsfullmäktige hemställa, att för sjukhusets uppehållande under fyra månader af året måtte beviljas ett anslag af 57,000 mark, att för sjukhuset nödiga funktionärer skulle antagas med tillämpning af de principer, som voro

fastställda för anställandet af funktionärerna vid Maria sjukhus, samt att i andra afseenden det af Medicinalstyrelsen den 21 januari 1896 fastställda reglementet för dårvårdsinrättningen vid arbets- och fattiggården i tillämpliga delar skulle vara gällande för sjukhuset. Enligt till sammanträdet den 15 juli ankommet meddelande ställdes den begärda summan af drätselkammaren till nämndens disposition, och erhöll nämnden vid sammanträde den 8 oktober genom utdrag ur magistratens protokoll meddelande om att stadsfullmäktige den 8 september fastställt lönestaten för sjukhuset samt beviljat det för dess öppnande begärda anslaget.

Till hälsovårdsnämndens sammanträde den 26 mars inlämnade hälsovårdsinspektören ett skriftligt meddelande om att i staden inträffat fall af smittkoppor samt en redogörelse för de åtgärder, som med anledning däraf blifvit vidtagna. Samtidigt meddelade förste stadsläkaren att, då brist på utrymme rådde i epidemisjukhusets observationspaviljong, en observationsafdelning inrättats i sjukbaracken n:o 3 å Alkärr, hvilken öppnats den 24 mars. Sistsagda dag hade dessutom medicinekandidaten Bonde Grönroos fått i uppdrag att i de uti smittkoppor insjuknade personernas hem och i de bostäder, som af dem före insjuknandet besökts, anställa nödiga undersökningar. Ytterligare hade de af nämndens tillsyningsmän, son: tidigare utfört vaccinationer, fått i uppdrag att äfven nu verkställa sådana. De vidtagna åtgärderna godkändes af nämnden, som tillika beslöt, att ett arfvode af 500 mark i månaden skulle tilläggas medicinekandidaten Grönroos samt att de af koppfallen föranledda utgifterna skulle utgå ur anslaget för motarbetande af epidemier. Vid sammanträde den 4 juni meddelade förste stadsläkaren, att den tidigare rådande lindriga smittkoppeepidemin dåmera helt och hållet upphört, samt föreslog, att observationsstationen skulle stängas, men dock hållas så i beredskap, att den vid möjligen inträffande behof ånyo oförtöfvadt kunde öppnas, äfvensom att endast städerskan, hvars aflöning skulle utgå med 25 mark i månaden jämte fri kost, skulle i tjänsten kvarhållas, medan aftalet med medicinekandidaten Grönroos skulle uppsägas från den 7 juni. I händelse behof af läkare för observation komme att göra sig gällande, hade assistentläkaren vid epidemisjukhuset medicinlicentiaten E. Nystén åtagit sig att emot ett arfvode af 10 mark per arbetsdag tjänstgöra såsom sådan samt att för öfrigt mot afgifvande räkning utföra sådana uppdrag, som vid inträffande koppfall kunde ifrågakomma. Nämnden beslöt godkänna dessa åtgärder.

I en till hälsovårdsnämndens sammanträde den 30 mars inlämnad skrifvelse anhöll föreståndaren för vaccindepoten i Helsingfors, att nämnden ville hos stadsfullmäktige hemställa, att åt vaccindepoten måtte beviljas ett tillskottsanslag af 800 mark årligen för öfvervakande af vaccinationsstadgans efterlefnad, samt att tills vidare och intill dess denna fråga hunne blifva afgjord, för nämnda ändamål bevilja depoten ett anslag af 55 mark per månad, räknadt från början af

mars månad. Nämnden beslöt den 2 april meddela föreståndaren, att endast utgifterna för bekämpandet af då rådande koppepidemi kunde bekostas ur det af stadsfullmäktige för bekämpande af epidemier beviljade anslaget.

Till hälsovårdsnämndens sammanträde den 19 november inlämnades af läkaren vid sanitetsbyrån en skrivelse, hvaraf framgick, att från allmänna sjukhusets dermatologiska afdelning till sanitetsbyrån meddelats, att en agenthustru kort förut infunnit sig å sjukhuset, dit hon af en privat läkare rekommenderats till intagning för recent syfilis, men förklarat sig icke villig att underkasta sig nödig läkarbehandling, utan skulle hon låta behandla sig af pastorn J. Uoti, hvilken hon tidigare besökt och som för henne framhållit sjukdomens icke smittofarliga beskaffenhet samt lofvat bota henne. Vid från sanitetsbyråns sida verkställd undersökning hade framgått, att hustrun i fråga var intagen å en af pastor Uotis sjukvårdsanstalter i gården n:o 11 vid Elisabetsgatan, på hvars dörr stod: Luontaisen terveyskunnan jäsen Erika Tilly. På uppmaning att låta behandla sig af läkare förklarade hon sig icke villig därtill. Då i samma vårdanstalt voro intagna ytterligare 10 patienter och behandlingen bestod endast af olika badformer, förelåg en uppenbar fara för spridande af venerisk smitta, hvarför vidtagande af nödiga åtgärder var påkalladt. På grund häraf beslöt nämnden hos poliskammaren anhålla, att förenämnda agenthustru blefve till allmänt sjukhus inställd; därjämte uppdrogs åt nämndens byrå att efter verkställd undersökning beträffande de i skrifvelsen omförmälda omständigheterna inkomma med närmare upplysningar i saken. Sedan detta skett, beslöt nämnden den 10 december att hos Medicinalstyrelsen anmäla om förhållandet.

På framställning af ordföranden beslöt hälsovårdsnämnden vid sammanträde den 5 augusti hos drätselkammaren anhålla, att för bekostande af sådana oberäknade utgifter, hvilka föranleddes af det utbrutna kriget, till nämndens förfogande måtte ställas erforderligt anslag, och erhöll nämnden vid sammanträdet den 26 augusti meddelande om att drätselkammaren för betäckande af sådana af kriget betingade oförutsedda utgifter, hvilka oförtöfvadt måste likvideras, ställt till nämndens förfogande ett anslag af högst 25,000 mark, att mot månatlig redovisning förskottsvis ur stadskassan utbetalas. Sedan detta anslag blifvit förbrukadt, beslöt nämnden vid sammanträde den 26 november hos drätselkammaren anhålla om ytterligare 25,000 mark, hvilken summa äfven ställdes till nämndens disposition.

Vid hälsovårdsnämndens sammanträde den 5 augusti föredrogs i närvaro af stadsfullmäktiges ordförande, direktorn för Maria sjukhus, öfverläkaren vid Stengårds sjukhus och öfverläkaren vid sinnessjukhuset i Nickby en från Medicinalstyrelsen ankommen skrivelse af den 3 augusti med anhållan om uppgift å det antal platser, som i de kommunala sjukvårdsinrättningarna kunde beredas för i fält sårade och insjuknade personer, äfvensom på hvilka villkor dessa platser

kunde upplåtas. Sedan direktorn för Maria sjukhus meddelat, att å sjukhusets kirurgiska afdelning och i de två för tillfället lediga epidemipaviljongerna kunde beredas plats för c. 100 sårade, hvilka voro i behof af kirurgisk behandling, och öfverläkaren vid Stengårds sjukhus meddelat, att därstädes efter några mindre reparationer kunde emottagas omkring 120 i fält insjunkade, hvilka behöfde inre medicinsk, eventuellt kirurgisk behandling, såvida en öfverföring af sjuka från sjukhuset till stadens kommunalhem i Forsby eller till sinnessjukhuset i Nickby kunde ske, samt öfverläkaren vid sistnämnda sjukhus meddelat, att 63 patienter från Stengårds sjukhus kunde om någon tid emottagas å sjukhuset, därest vissa provisoriska åtgärder blefve å sjukhuset vidtagna, beslöt nämnden hos Medicinalstyrelsen anmäla, att ofvan omförmälda platser å Maria och Stengårds sjukhus kunde för ändamålet i fråga disponeras. Samtidigt uppdrogs åt öfverläkarna vid sagda sjukhus att vidtaga åtgärder för anskaffande af den läkar- och sjukvårdspersonal, som vore behöflig för vården af de sårade och sjuka. Ytterligare beslöts att hos stadsfullmäktige hemställa, att ifrågavarande sjukvårdsplatser finge upplåtas utan ersättning och att staden sålunda skulle bekosta alla härmed förenade utgifter samt anställa nödigt antal läkare och sjuksköterskor. Om detta nämndens beslut skulle Medicinalstyrelsen underrättas. Till nämndens sammanträde den 8 oktober ankom genom magistraten meddelande om att stadsfullmäktige den 8 september bifallit den af nämnden gjorda framställningen.

Enligt en till sammanträdet den 10 september från byggnadskontoret ankommen skrifvelse uppgingo kostnaderna för inredningsarbetena vid Stengårds sjukhus för beredande af sjukplatser för krigsmanskap till 3,806 mark 16 penni.

Vid nämndens sammanträde den 12 november upptogs i närvaro af direktorn för Maria sjukhus, öfverläkaren å sjukhusets kirurgiska afdelning samt öfverläkaren vid Stengårds sjukhus frågan om åtgärder i anledning af en ingången anmälan om att sårade krigare vore att den 16 i samma månad införfänta till sjukhusen. Sedan öfverläkaren vid Maria sjukhus kirurgiska afdelning och öfverläkaren vid Stengårds sjukhus inlämnat förteckningar öfver de inventarier, som med anledning häraf borde till sjukhusen anskaffas, äfvensom uppgift angående den ökning af läkar- och sjukvårdspersonal m. m., som var nödig, beslöt nämnden berättiga bemälda läkare att i enlighet med de inlämnade förslagen i mån af behof anskaffa inventarier och anställa erforderlig läkar- och sjukvårdspersonal. Samtliga af ifrågavarande åtgärder föranledda utgifter skulle bokföras särskildt från sjukhusens öfriga utgifter samt anslag för utgifternas betäckande i sinom tid hos drätselkammaren utverkas.

Vid sammanträde den 3 december beslöt nämnden på förslag af öfverläkaren å Maria sjukhus kirurgiska afdelning, att aflöningen för den läkarpersonal,

som anställdes å .den afdelning af sjukhuset, som inrättats för i kriget sårade, skulle utgöra 400 mark i månaden för tvenne läkare, som öfvervakade hvar sin afdelning om 30—35 platser, af hvilka läkare den ena tillika skulle fungera som biträdande öfverläkare och den andra därjämte fungera som röntgenolog, 300 mark för en läkare, som likaledes skötte en afdelning om 35 platser samt därjämte handhade journalföringen, 100 mark för en amanuens samt 300 mark för läkardejourering. Likaledes godkändes af nämnden vid sammanträde den 17 december tvenne af direktorn för Maria sjukhus och öfverläkaren vid Stengårds sjukhus inlämnade förslag till lönetillskott för särskilda funktionärer vid sagda sjukhus, uppgående för Maria sjukhus till inalles 385 mark i månaden och för Stengårds sjukhus till 2,190 mark, däri inräknadt arfvode för fyra läkare å 300 mark i månaden. Därutöfver beviljades åt föreståndarinnan för syateljén vid Stengårds sjukhus ett arfvode af 150 mark i ett för allt för arbetet vid inredandet af sjukhusafdelningarna för de sårade. Frågan om tillskott i aflöningen för sjukhusets öfverläkare lämnades tills vidare beroende.

Till hälsovårdsnämndens sammanträde den 22 oktober ankom från fattigvårdsstyrelsens sekreterare en skrifvelse med relation angående det sammanträde, som af delegerade för hälsovårdsnämnden och fattigvårdsstyrelsen hållits för utredande af en del frågor beträffande öfverförandet af ett antal patienter från Stengårds sjukhus till kommunalhemmet för beredande af platser å nämnda sjukhus för vården af sårade och sjuka krigare samt beträffande dagafgifterna för de öfverflyttade. Nämnden beslöt meddela såväl fattigvårdsstyrelsen som öfverläkaren vid Stengårds sjukhus, att det enligt nämndens mening ålåg sjukhuset att för de öfverförda patienterna till fattigvården erlagga det belopp, hvartill kommunalhemmets utgifter för dem steg, men att fattigvården åter borde för de patienter, som voro medellösa, till Stengårds sjukhus inbetala den dagkostnad af 1 mark 30 penni, som andra i sjukhuset intagna patienter erlade. Som svar härå ankom till nämndens sammanträde den 17 december meddelande om att fattigvårdsstyrelsen fastställt dagafgiften för de patienter, som från Stengårds sjukhus öfverförts till stadens kommunalhem, till 1 mark 30 penni. Då i denna afgift icke ingick arfvode åt läkaren, beslöt nämnden hos fattigvårdsstyrelsen anhålla om uppgift, till hvilket belopp läkararfvodet komme att stiga.

Sedan direktorn för Maria sjukhus vid nämndens sammanträde den 12 november anmält, att det för att kunna bereda plats åt de sårade möjligen blefve nödigt att öfverflytta en del af patienterna från Maria sjukhus till Stengårds sjukhus, och öfverläkaren vid sistnämnda sjukhus meddelat, att en sådan öfverflyttning kunde försiggå, om motsvarande antal patienter från Stengårds sjukhus kunde sändas till sinnessjukhuset i Nickby, beslöt nämnden, att häraf föranledda kostnader skulle påföras anslaget för af kriget föranledda åtgärder.

Vid hälsovårdsnämndens sammanträde den 3 december meddelade direktorn för Maria sjukhus, att sårade krigare allaredan mottagits såväl å Maria som Stengårds sjukhus och att å det förstnämnda sjukhuset den vid detsamma gällande spisordningen kommit till användning vid utspisningen af dessa patienter, utom att om morgnarna utgifvits te i stället för mjölk och de sårade dessutom erhållit te en gång om dagen. Nämnden beslöt godkänna den vidtagna åtgärden, men tillika framhålla, att andra afvikelser från den för sjukhuset antagna spisordningen, utom i sådana fall, då resp. läkare, beroende på den behandlade sjukdomens beskaffenhet, ansåge sådant erforderligt, icke finge genomföras utan hälsovårdsnämndens begifvande; dock borde vid de olika sjukhusen för ifrågasvarande patienter en, såvidt möjligt, likformig utspisning anordnas.

Då hälsovårdsnämnden icke ägde kännedom om huruvida stadsförbundet för sjuka och sårade krigares vård vid anordnandet af vårdplatser beaktat behovet af platser för af smittosamma sjukdomar lidande personer äfvensom för patienter lidande af psykiska störingar, beslöt nämnden den 17 december att till stadsförbundets ordförande aflåta förfrågan härom, men emellertid befullmäktiga öfverläkaren vid Stengårds sjukhus att, då patienter af antydt slag till sjukhuset inkomme, på lämpligt sätt isolera desamma.

De af guvernören den 23 juni stadfästa stadgarna och taxan för köttkontrollen voro af följande lydelse:

Stadgar angående köttkontrollen i Helsingfors stad.

§ 1. Färskt kött af nötkreatur, svin, får, get och häst, slaktade utom stadens afhysta område, eller inälfvor af sådana djur må icke härstädes tillsaluhållas och ej heller å hotell, allmänna matserveringsställen, korfmakerier eller andra matlagningsställen beredas till människoföda utan att därförinnan hafva blifvit å stadens köttkontrollstation undersökt och afstämpladt.

Samma bestämmelser gälla till staden infördt rökt, palfvadt och saltadt kött.

Köttkontrollstationen står under hälsovårdsnämndens öfverinseende.

Kött af djur, slaktadt i slaktinrättning å stadens afhysta område, kontrolleras på sätt därom särskildt stadgas.

§ 2. Tillsaluhållet ostämplat kött skall genom vederbörande polismyndighets försorg omedelbart undersökas samt ägaren för sin uraktlåtenhet till ansvar ställas.

§ 3. Till undersökning bör hämtas:

- a) af nötkreatur och häst minst en fjärdedels kropp;
- b) af öfriga djur minst half kropp (klufven, ej afhuggen).

Djurkropp eller föreskrifven del däraf, som till undersökning hämtas, skall åtföljas af djurets underkäk, tunga, hjärta, lungor, lever, mjälte och njurar

samt, om köttet är af kokreatur, dessutom af jufver och lifmoder; och bör därjämte iakttagas, att de organ, hvilka tillhöra den till undersökning inlämnade delen af djurkroppen, kvarsitta i sin naturliga förening med denna.

Af sjukdom förändrade delar få ej aflägnas före undersökningen.

Körtlarna böra vara på sin plats och få icke vara iskurna.

Bröst- och bukhålan beklädande hinnor få icke före undersökningen aflägnas.

Hämtas det slaktade djuret om vintern i fruset tillstånd, bör det vara uträtadt och sidorna utåtvikna.

Slaktadt djur, som åtföljes af besiktningsbevis af legitimerad veterinär och som därjämte är så märkt, att något misstag ej kan uppstå, undersökes äfven utan tillhörande organ.

Rökt, palfvadt och saltadt kött undersökes också i mindre stycken, äfven om ofvannämnda organ icke medföras, och likaså kött, som från utlandet importerats under iakttagande af vederbörligen fastställda villkor.

Allt till köttkontrollstationen i och för kontrollering hämtadt svinkött bör undersökas jämväl med afseende å förekomsten af trikiner.

§ 4. Kött, som hämtas till undersökning, bör vara rent och inveckladt i snyggt omslag. Det får ej forslas i orena åkdon.

§ 5. Den, som hämtar kött till undersökning, är skyldig att uppgifva djurets hemort och ägarens namn.

Om den, som påkallar undersökning af kött, har anledning att misstänka eller har sig bekant, att köttet härrör af djur, som på grund af sjukdom nöd-slaktats, skall han därom vid köttets aflämnande göra anmälan.

§ 6. Kött, som hämtas till köttkontrollstationen utan att stadgade föreskrifter iakttagits, undersökes icke, och äger besiktningsman därom underrätta hälsovårdsmyndigheterna, ifall skäl därtill anses föreligga.

§ 7. I misstänkliga fall kan besiktningsman kvarhålla kött under högst 24 timmar, men är i sådant fall skyldig att draga försorg om dess förvaring så, att detsamma icke till följd därav förfäres.

§ 8. Köttet undersökes och stämplas i den ordning detsamma hämtas till köttkontrollstationen.

§ 9. Undersökt och godkänt kött stämplas med för ändamålet af hälsovårdsnämnden fastställda stämplars.

Kött, som besiktningsman pröfvar först efter särskild behandling kunna användas till människoföda, skall å köttkontrollstationen på ägarens bekostnad kokas eller nedsaltas.

Ägaren är berättigad att öfverlämna det på nämnda sätt behandlade köttet till försäljning i kontrollstationens för sådant ändamål inrättade försäljningsbutik emot af hälsovårdsnämnden fastställd ersättning.

Till människoföda odugligt kött bör genom köttkontrollstationens försorg förstöras, ifall det icke bevisligen användes till tekniskt behof.

§ 10. Undersökt och godkänt kött skall omedelbart af ägaren bortföras, såvida han icke önskar emot stadgad afgift till följande dag förvara detsamma i köttkontrollstationens kylrum.

§ 11. För undersökning erlägges å köttkontrollstationen afgift i förskott enligt fastställd taxa.

Erlagd undersökningsavgift återbetalas icke.

§ 12. Öfverträdelse af dessa stadgar straffas med böter, högst fyrahundra mark, såvida straff för förseelsen icke finnes i allmän lag stadgad.

§ 13. Å köttkontrollstationen skola, förutom hvad ofvan är stadgad, tillämpas de ordningsregler, hvilka i sådant afseende kunna föreskrifvas.

§ 14. Dessa stadgar träda i kraft den 1 juni 1914.

För ordnande af köttkontrollen vid den i enskild ägo varande slaktinrättningen i staden tillsattes af hälsovårdsnämnden vid sammanträde den 28 maj ett utskott med uppdrag att inkomma med förslag i saken. Sedan detta blifvit till nämnden inlämnadt den 30 juni, beslöts att till stadsfullmäktige öfversända förslaget med anhållan om dess fastställande, hvarjämte en afskrift därpå öfversändes till det bolag, som var ägare af nämnda slaktinrättning med meddelande att nämnden för sin del tills vidare fastställt förslaget till efterrättelse. Till sammanträdet den 29 juli ankom från bolaget ett meddelande därom, att bolaget från den 1 augusti antagit stadsveterinären O. Lindström att verkställa köttbesiktningen vid bolagets slakteri, och beslöt nämnden tills vidare godkänna den af bolaget vidtagna åtgärden. Samtidigt beslöts att uppmärksamgöra bolaget därpå, att allt i dess slaktinrättning slaktadt svinkött borde undersökas med afseende å förekomsten af trikiner. Till sammanträdet den 15 oktober erhöll nämnden genom protokollsutdrag från magistraten meddelande om att stadsfullmäktige den 22 september för sin del godkänt det af nämnden uppgjorda förslaget till stadgar angående kontrollering af kött af djur, som slaktats å den af Helsingfors slaktinrättnings aktiebolag ägda slaktinrättningen, samt uppdragit åt nämnden att, sedan förslaget blifvit af guvernören fastställt, bringa detsamma till allmänhetens kännedom. Förslaget, som vann guvernörens fastställelse den 28 november 1914, var af följande lydelse:

Stadga angående kontrollering af kött från djur, som slaktats å den af Helsingfors slaktinrättnings aktiebolag disponerade slaktinrättningen.

§ 1. Kött af djur, som slaktats å den af Helsingfors slaktinrättnings aktiebolag disponerade slaktinrättningen, bör underkastas sakenlig kontroll af en af bolaget antagen och aflönad samt af hälsovårdsnämnden till denna befattning

förordnad veterinär, och må kött, som af honom blifvit befunnet dugligt till människoföda och afstämplat med af hälsovårdsnämnden fastställd stämpel, i Helsingfors stad till salu hållas utan att hafva blifvit å stadens köttkontrollstation undersökt och afstämplat.

§ 2. Kött, som vid ofvannämnda besiktning pröfvas först efter särskild behandling kunna användas till människoföda, må å stadens köttkontrollstation kokas emot fastställd afgift, och är ägaren berättigad att öfverlämna sådant kött till försäljning i köttkontrollstationens för ändamålet inrättade försäljningsbutik emot härför fastställd ersättning.

§ 3. Till människoföda odugligt kött bör under uppsikt af den kontrollerande veterinären förstöras, såvida det icke bevisligen användes till tekniskt behof.

I skrifvelse, som anlände till hälsovårdsnämndens sammanträde den 19 mars, meddelade föreståndaren för laboratoriet för sanitära undersökningar, att den under de senaste åren af laboratoriet verkställda kontrollen öfver tillsaluhållen helmjölk icke varit tillräckligt effektiv och att i rundt tal icke mindre än 1/10 af samtliga mjölkprof äro underhaltiga, samt föreslog, att mjölkkontrollen härefter skulle fortgå på samma sätt som sedan den 15 mars 1913 eller sålunda, att samtliga mjölkprof underkastas kemisk undersökning med afseende å fetthalten, att laboratoriets föreståndare borde, i likhet med hvad tidigare varit fallet, månatligen till hälsovårdsnämnden inlämna rapport öfver de mjölkhandlare, hvilka tillsaluhållit undermålig mjölk, och att hälsovårdsnämnden måtte så begå, att nämnda mjölkhandlare fälldes till laga ansvar samt deras namn publicerades i dagspressen. Nämnden beslöt godkänna de tvenne första förslagen. Tillika beslöts, att frågan om kontrollen af mjölkens beskaffenhet skulle i sin helhet handläggas af en kommitté, bestående af nämndens ordförande, hälsovårdsinspektören och föreståndaren för stadens laboratorium. Sedan vid nämndens sammanträde den 26 mars på förslag af nämndens ordförande ytterligare till medlem i kommittén invalts direktören N. Kavaleff, inlämnade densamma till sammanträdet den 3 december ett förslag till stadgar angående handeln med mjölk i Helsingfors. Vid sammanträdet den 10 december godkände nämnden detta förslag med några mindre ändringar samt insände detsamma till stadsfullmäktige.

Vid sammanträde den 19 mars beslöt hälsovårdsnämnden att till stadsfullmäktige i afseende å stadfästelse insända ett af förste stadsläkaren på uppdrag af nämnden uppgjortt förslag till instruktion för arbetsinspektörerna i Helsingfors stad. Den af stadsfullmäktige den 28 april fastställda instruktionen var af följande lydelse:

Instruktion för arbetsinspektörerna i Helsingfors stad.

§ 1. I afseende å öfvervakning, att gällande författningar angående arbetarskydd behörigen efterlefas inom handtverkerierna och å arbetsplatserna i Helsingfors stad, anställer staden en manlig och en kvinnlig arbetsinspektör.

§ 2. Den manlige inspektören äger verkställa inspektioner i handtverkerier och å arbetsplatser med öfvervägande manliga arbetare och den kvinnliga inspektören i sådan med företrädesvis kvinnliga arbetare.

I handtverkerier och å arbetsplatser, där båda könen äro ungefär lika företrädade, böra inspektioner företagas af inspektörerna gemensamt, och äga dessa äfven i öfrigt vid syneförrättningar och, där sådant annars kan befinnas nödigt, med hvarandra samverka.

§ 3. Inspektörerna åligger:

1) att hvardera inom sitt arbetsområde göra sig förtrogna med rådande yrkes- och arbetsförhållanden samt i sådant afseende minst en gång om året besöka samtliga handtverkerier och arbetsplatser;

2) att öfvervaka, det gällande författningar och i öfrigt utfärdade föreskrifter, särskildt sådana, hvilka afse barns och unga personers arbete, noga efterlefas;

3) att tillse, det de bostäder, hvilka upplåtits åt arbetarna, äro sunda och tillräckligt rymliga;

4) att föra utförliga anteckningar öfver samtliga verkställda förrättningar samt därvid gjorda iakttagelser;

5) att minst en gång i månaden till hälsovårdsinspektören aflämna rapport angående sin verksamhet samt därutöver till hälsovårdsnämnden kvartalsvis afgifva redogörelse för densamma och före utgången af februari månad årsberättelse för nästföregående år; äfvensom

6) att, där statens yrkesinspektör det önskar, med denne samarbeta vid kontrollen öfver handtverkerierna och arbetsplatserna samt att inom januari månad hvarje år till yrkesinspektören aflämna förteckning öfver de under nästföregående år inspekterade arbetsställena, hvilken förteckning skall innehålla uppgift om antalet sysselsatta arbetare, arbetslokalernas beskaffenhet och det skick, hvori dessa befunnits.

§ 4. Inspektörerna äga vid skeende förrättningar vara försedda med ett af hälsovårdsnämnden utfärdadt legitimationskort, som vid behof skall uppvisas för arbetagifvaren eller dennes ställföreträdare.

§ 5. Där skäl till anmärkning förekommer eller yrkande framställes om aflägsnande af iakttaget missförhållande, bör meddelande härom, ifall sådant äskas eller annars befinnes nödigt, skriftligen aflämnas till vederbörande arbetsgifvare.

Underlåter arbetsgifvare att efterkomma meddelade föreskrifter, bör anmälan härom göras hos förste stadsläkaren i afseende å vidtagande af nödig åtgärd.

§ 6. Inspektörerna, hvilka antagas af hälsovårdsnämnden med förbehållen sex månaders ömsesidig uppsägningstid, må icke utan nämndens begifvande innehafva annan befattning.

§ 7. Inspektörerna äro berättigade att årligen å tid, som af hälsovårdsnämnden godkännes, åtnjuta en månads semesterledighet med skyldighet för hvardera inspektören att under den andras ledighet utan särskild ersättning uppehålla jämväl dennas tjänst.

Borgå. Vid sammanträde den 26 februari väcktes inom hälsovårdsnämnden förslag om införande af obligatorisk köttkontroll i förening med organtvång, och sedan Stadsfullmäktige bifallit till nämndens hemställan i frågan och uppdragit åt nämnden att inkomma med förslag till stadgar för köttkontrollen, tog nämnden genast i tu med arbetet, så att förslaget till stadgar allaredan den 2 juni kunde insändas till stadsfullmäktige, hvilka sedan med smärre ändringar antogo förslaget och beslöto å ort som vederbör anhålla om det-sammias fastställelse.

Den andra frågan gällde anställandet af en stadsveterinär, hvilket nämnden ansåg vara nödvändigt för genomförandet af köttkontrollen. Stadsfullmäktige biföllo äfven till denna hemställan, likasom också till nämndens framställning om att med denna befattning borde förenas tillsyningsmannabefattningen vid hälsovårdsnämnden. För ändamålet utarbetade nämnden äfven ny instruktion för tillsyningsmannen, likasom också instruktion för stadsveterinären hvilka bägge instruktioner af Stadsfullmäktige fastställdes.

I likhet med hvad under tidigare år varit fallet, har den år 1910 inrättade tuberkulosdispensairen under året fått emottaga i ock för underhåll af densamma 1,750 mark af Sparbanken i Borgå. Dispensairen, som varit öppen hvarje helgfria onsdag- och lördageftermiddag, har varit talrikt besökt. Läkarevården vid byrån har handhafts af första stadsläkaren och hans vikarier med biträde af en enkom för ändamålet anställd diakonissa. Jämlikt instruktionerna för stadsläkaren i staden kommer läkarevården vid dispensairen att handhafvas af andra stadsläkaren, men utnämndes han, doktor Karl von Kraemer till andra stadsläkare först i slutet af året eller den 4 december.

Lovisa. Under år 1913 hemsöktes Lovisa stad af en skarlakansfeberepidemi — fallens antal uppgingo till icke mindre än 70 som ännu till år 1914 sträckte sina följder, i det att spridda fall uppträdde under årets lopp. Fallens antal voro 8 och förekommo de under månaderna, januari, februari, mars, juni, september och november. Sedan dess har till dags dato nya fall icke konstaterats hvarken i staden eller omgifvande landsort.

Desinfektionen hafva 31 gånger utförts vid inträffande fall af scarlatina, difteri och tuberkulos.

Under året utarbetades af hälsovårdsnämnden »Stadgar rörande mjölkhandeln i Lovisa stad», hvilka stadgar godkändes af stadsfullmäktige och i sinom tid erhöles Guvernörens vederbörliga stadfästelse samt trädde i kraft den 7 mars 1915.

Ekenäs. Af särdeles stor betydelse för staden är att uppförande af det nya epidemisjukhuset påbegynts, hvarigenom ett länge känt behof inom snar framtid kan uppfyllas. En annan viktig händelse i sanitärt afseende är förstärkta Stadsfullmäktiges beslut den 14 maj att vattenledning i staden skall byggas, hvarigenom den brist på godt och tillräckligt dricksvatten, som en längre tid gjort sig gällande, snarligen kommer att afhjälpas. Vidare är att anteckna från året att i enlighet med byggnadsordningens föreskrift de flesta på närmare än 6 meters afstånd från gata eller öppen plats belägna latriner bortflyttats hvarigenom den tidtals rätt oangenäma atmosfären särskildt å de smalare gatorna undergått en märkbar förändring till det bättre, hvarigenom ändamålet med den införda bestämmelsen synes hafva blifvit uppnådd.

Hangö. Hösten 1910 konstaterades de första fallen af den skarlakansfeberepidemi som icke ens ännu upphört. Fallens antal voro 1910 — 49, 1911 — 22, 1912 — 9, 1913 — 75 och 1914 — 117. Således en synnerligen envis och utdragen epidemi, men med en ringa dödlighet (endast inemot 4 på 100). Man kan tryggt påstå att vanvård och olyckliga yttre förhållanden under denna femårs period skördat mångdubbelt flere barn än skarlakansfebern. Då de så fruktade följsjukdomarna, främst öron- och njurlidande, äfven varit både sällsynta och lätta, kan hela epidemin karaktäriseras som lindrig. Men hvaruppå beror det då att epidemin allt jämt fortfar? Redan uti senaste årsberättelse har en af orsakerna här till berörts. Granskar man med eftertanke de af hälsovårdsnämnden sammanställda månadsrapporterna, kommer man en annan på spåren. Under juli månad senaste sommar återuppflammade epidemin med ens alldeles oväntat. Samtidigt härmed begynte äfven halsåkommor talrikt förekomma och det äfven bland vuxna. För denna månad finnes antecknat 58 fall af skarlakansfeber och icke mindre än 56 fall af angina. Då man tager i betraktande att just denna tid på året — högsommartid — antalet sjukdomsfall i luftvägarna pläga nå sitt minimum, en plötslig anhopning af halssjukdom inställer sig och det samtidigt med en fruktansvärd uppflamning af skarlahan, ligger det nära till hands att söka ett samband emellan dessa bägge företeelser. Den som varit i tillfälle att iakttaga hurusom i familj efter familj där barnen angripits af skarlakansfeber, de äldre jämsides härmed insjuknat i lättare eller svårare angina, måste komma till den slutsatsen att denna angina var intet annat än ett symptom af icke diagnostiserad scarlatina. Som karak-

täristikum för skarlakansfeber anses af den stora allmänheten endast förändringarna i huden d. v. s. utslaget och den sedermera uppträdande afstötningen af hudens döda ytterlager, som benämnas fjällning. Emellertid angriper sjukdomen hela organismen och äfven bland barn förekomma icke så alldeles få fall af till och med rätt svår skarlakan, där hudsymptomen helt och hållet saknas. Den vuxnes organism och särskilt hans hud, är i regeln motståndskraftigare mot svagare smittämnen än barnets. Då smittämnet genom luften (?) eller med födan inkommer i den vuxnes munhåla förmår det fatta fästa på den tunna slemhinna, som bekläder svalget och åstadkomma sjukliga förändringar i densamma. Måhända förmår t. o. m. någon del af giftet tränga in ända till blodet och med detsamma sprida sig till kroppens alla delar, men den kraftiga organismen reagerar mot detta genom höjd temperatur och inom ett par dagar har febern öfvervunnit det inträngda smittämnet, innan detta hunnit verkställa några förstöringar vare sig i de inre organen eller huden. Det hela är öfver och anses hafva varit en halsfluss med litet feber. En annan sak är sedan huruvida den angripna under själfva sjukdomen och måhända ännu längre efteråt sprider skarlakanssmitta omkring sig.

Om ofvanstående tankegång är riktig inses huru smittan trots sträng isolering af de insjuknade barnen, breder ut sig icke blott hos oss, utan äfven i de stora kultursamhällena, som äro utrustade med alla moderna hjälpmedel.

Jämsides med skarlakansepidemin har äfven en difteriepidemi fortgått och har denna senare i motsats till den förra varit ytterst elakartad. Af de å sjukhusets epidemifdelning vårdade 45 i difteri insjuknade barn hafva icke mindre än 6 eller öfver 13 på 100 aflidit, trots behandling med serum och omsorgsfull vård.

Af samtliga öfriga »barnsjukdomar» hafva jämväl särskilda fall förekommit, men som intet direkt dödsfall af desamma förorsakats, har samhället icke häraf upprörts i samma grad som af skarlakansepidemin.

Under våren utfördes betydande utvidgning af vatten- och kloakledningsnäten för en kostnad af par tiotal tusen mark så att icke endast badhusparken i vidsträcktaste mening utan hela den egentliga eller gamla staden omfattade hela området söder om järnvägslinjen vid sommarens inträde var kanaliserat och försett med tillgång till klanderfritt vatten. Under året har 65,228 kubikmeter vatten förbrukats och afloppsledningarna fungerat klanderfritt.

Naantali. Terveidenhoitoliisi on vuoden kuluessa pitänyt silmällä yleistä puhtauden pitoa kaupungissa sekä toimittanut kesä kuukausina, paitsi jokapäiväistä vaarinpitoa, kahdesti kuukaudessa, yhden terveydenhoitolautakunnan jäsenen seuraamana, yleisen koko kaupunkia käsittävän tarkastuksen, jolloin kaikki lantaruumat, tallit, navetat, sikolätit, palokujat, viemäriojat sekä yleensä kaikki sellaiset paikat, joista voisi levitä pahaa hajua ympäristöön,

ovat tyystin tarkastetut ja missä syytä muistutukseen on ilmennyt on niitä tehty hyvällä menestyksellä. Tarkastusmatkoistaan ovat terveyshoitopoliisi yhdessä häntä seuranneen terveydenhoitolautakunnan jäsenen kanssa antaneet lautakunnalle raportin kustakin tarkastuksesta.

Terveydentila kaupungissa on vuoden kuluessa ollut hyvä, niin ettei mitään erityisempää siinä suhteessa ole mainittava.

Mariehamn. Allmänna hälsotillståndet i staden Mariehamn under år 1914 var godt. I det att antalet af de akuta anmälningspliktiga sjukdomsfallen var blott 203.

Af smittosamma sjukdomar förekommo influenza, tarmpyfus och skarlakansfeber. Influenzan uppträdde epidemiskt endast under februari med 14 fall, sporadiskt under januari, mars, april och december med tillsammans 12 fall; tarmpyfus och skarlakansfeber endast sporadiskt med resp. 3 och 1 fall. De smittande könssjukdomarna som i allmänhet brukat lemna stadens invånare i fred, visade sig under det förflutna året: färsk syfilis med 2 fall, mjuk schanker med 3 fall och akut dröppel med 5 fall. De tre tarmpyfusfallen under augusti och september förekommo i tre skilda familjer i olika delar af staden. Hvarifrån smittan härledde sig kunde ej utrönas. Skarlakansfeberpatienten var troligen smittad från Jomala socken hvarest under hösten fall af denna sjukdom konstaterades.

Enligt förslag af drätselkammaren och hälsovårdsnämnden beslöt stadsfullmäktige att för stadens räkning inköpa och i ordningställa en privat brunn, belägen ett stycke norr om den reglerade delen af staden.

Usikaupunki. Lautakunnan toiminnalle on tuottanut erikoista huolta tänä vuonna kuten ennenkin yleinen viemärien puutteellisuus ja siitä aiheutuvat haitat yksityisten talojen tonttimaiden puhtaanapidossa, seikka, jota ei parhaallakaan tahdolla ole voitu täysin tyydyttävästi auttaa, joskin lautakunta hyvin tiukasti on vaatimuksia tässä kohdin tehnyt. Täydellinen jo suunniteltu viemäriverkko sekä kaupungin osuudelle kuuluva että yksityisten on uuden rakennusjärjestelmän mukaan oleva valmis vuoden 1917 päättyessä.

Teurastamo, joka on ollut useita vuosia olemassa ei ole saavuttanut toivottua merkitystä käytännössä; siihen on osaltaan vaikuttanut ettei kaupungissa ole ollut pakollista lihan tarkastusta, joka nyttemmin kuitenkin on päätetty asia ja siksi pitkälle kehittynyt kysymys, että tarkastusasema jo on valmiina, tarkastuslääkäri kaupungissa asuva piirieläinlääkäri Hugo Wasz tarkastustoimeen palkattu j. n. e. Puuttuu vain sääntöjen vahvistus, joka on viivähtänyt eri virastoissa, joissa on tehty vähäpätöisempiä muistutuksia. Ovat paraikaa Kuvernöörin virastossa lopullisessa asussaan odottamassa kohdakkoin tapahtuvaa lopullista vahvistusta, ja pakollisen lihan tarkastuksen käytäntöön tultua saanee teurastamo ansaitun merkityksensä.

Suurisuuntainen työ, kaupungin sisälahden perinpohjainen ruoppaaminen ja rantojen reunoittaminen kiviseinillä (möljillä), on päätetty asia ja osittain n. s. hätäaputyönä jo suoritettukin.

Leipomojen, makkaratehtaitten ja ruokamyymälien tarkastuksesta on lautakunta pitänyt erikoista huolta tarkastaen niitä ajoittain »in corpore» noudattaen asetusten ja ammattitarkastajan määräyksiä.

Pori. Terveystenhoitolautakunnan tarkastaja on viran puolesta kaupungin eri osien taloissa toimittanut säännöllisen tarkastuksen sekä tarpeellisia desinfektiooneja.

Sitäpaitsi ovat lautakunnan jäsenet neljännesvuosittain tarkastusmiehiksi valittuina sekä ensimmäinen kaupungin lääkäri tarpeenvaatiessa käyneet erilaisia terveydellisiä olosuhteita tarkastamassa.

Eläinlääkärin ja terveydenhoitolautakunnan tarkastajan säännöllisen valvonnan alaisina ovat olleet torilla ja myymälöissä kaupaksi olevat ruokatavarat sekä makkarantekijäin ja leipurien työhuoneet, lihantarkastusasema ja teurastuslaitos.

Eläinlääkärin laatimista tauluista, jotka osoittavat lihantarkastusaseman ja teurastuslaitoksen toimintaa, näkyy muun muassa, että edellisessä on vuoden kuluessa tarkastettu 16,690 teurasta, joista 221 oli osaksi tahi kokonaan keltotonta, sekä jälkimäisessä tarkastettu 3,165 teurasta, joista 91 oli osaksi tai kokonaan keltotonta. Lautakunnan toiminnasta mainittakoon seuraavat kohdat:

Lautakunnan toimesta on työ- ja tehdaslaitosten sekä yleisten huoneustojen seinille asetettu tauluja, joista kehoitetaan yleisöä välttämään lattialle sylkemistä.

Lautakunnan toimenpiteestä on paikkakunnan leipomoliikkeisiin näkyville paikoille asetettu todisteet että leipomot ovat tarkastetut ja tarkoitukseensa hyväksytyt ja on lautakunta sitäpaitsi velvoittanut leipomojen omistajia palvelukseensa ottamaan ainoastaan semmoisia työntekijöitä, jotka ovat lääkärin-todistuksella osoittaneet, että ovat terveitä, eikä tarttuvien tautien saastuttamia; kaikki kuten Laki työstä leipomoissa 4 päivältä kesäkuuta 1908 ja Keis. Senaatin 16 päivältä kesäkuuta samana vuonna antama järjestyssääntö leipuriammatin harjoittamisesta lähemmin säättävät.

Lautakunta on käsitellyt kaupunkien väliseltä Keskustoimistolta tulleet tiedonannot, koskeva kansakoulunoppilasten hammashoitoa muutamissa maamme kaupungeissa.

Täkäläisten naisyhdistysten Svenska Folkpartiets Kvinliga Diskussionsklubbin, Suomalaisen Naisjärjestön ja Suomalaisen Naisliiton aloitteen johdosta on lautakunnan toimesta aikaansaatu kiertävä tuberkuloosisairaanhoidajatar kaupunkiin ja sille laadittu ohjesääntö sekä on sanomalehdissä yleisön tiedoksi

julkaistu että kun turbekulosia jossakin perheessä ilmestyy, siitä viipymättä on tehtävä ilmoitus lautakunnan puheenjohtajalle.

Piirieläinlääkäri G. V. Rönholm on toimittanut kaupaksi pidetyn maidon kemiallisen tutkimuksen ja sanomalehdissä on yleisöä kehoitettu ostamaan maitonsa sellaisista paikoista, joissa se on tarkastuksen alainen. Maidontarkastusasemalla tarkastettiin 507 maidonnäytettä joista 27 oli ala-arvoista.

Lautakunta on toimittanut tarkastuksia kaupungin saunoissa ja antanut näiden pitäjille ohjeita, joita saunojen puhtaanapitoon nähden on noudatettava.

Lautakunnan toimesta ovat kauppatorilla olevat hedelmäin kaupuskelijat saaneet uudet kauppapaikat, joten ne ovat siirretyt ajurien hevosten seisomapaikan läheisyydestä pois.

Sikain pito kaupungin neljässä ensimmäisessä kaupunginosassa ja Ison Linnankadun varrella sijaitsevilla taloissa viidettä kaupunginosaa on lautakunnan toimesta kielletty.

Muutamien vilkasliikkeisten talojen pihamaiden suhteen on pyydetty maistraatin toimenpidettä riiden kivillä laskemiseksi ja muutamia toisia talojen pihoja kanavoitaviksi maanpäällisen veden poistamiseksi.

Suomalaisen naisjärjestön ehdottaman, kaupunkiin perustettavan kunnallisen synnytyslaitoksen rankentamista on lautakunta valtuusmiehille puoltanut ja laatinut sille ensimmäisen kustannus- ja menoarvioehdotuksen.

Paikkakunnan sanomalehdistö on asianomaisten tiedoksi julkaissut, mitä tarkastettavaksi tuotavan eläimen lihan suhteen on noudatettava ja tehty huomautus lihaa ostavalle yleisölle tarkoin katsomaan että ostamansa liha on terveeksi leimattu.

Kun kaupungin vuodelta 1882 oleva terveyshoitojärjestys jo vanhentuneena kaipaa uusimista, on lautakunta keskuudestaan asettanut komitean sen uudelleen laatimiseksi sekä sitä varten hankkinut muutamien muiden kaupunkien uusia terveydenhoitosääntöjä.

Keis. asetuksen maaliskuun 27 p:ltä 1890, sen 40 §:n määräämä kevät- ja syystarkastus kaikilla tästä kaupungista kotoisin olevilla matkustajahöyrylaivoilla on lautakunnan puolesta tapahtunut, josta maistraatin kautta Kuvernorinvirastolle on ilmoitettu.

Ylimääräisen rokotuksen on lautakunta toimeenpannut syyskuulla ja on yleisen syyttäjän kautta edesvastuuseen syytetty muutamia henkilöitä, jotka ovat kieltäytyneet lapsiansa rokotettavaksi tuomasta.

Valtuusmiesten kehoituksesta on lautakunta toimittanut tarkastuksen Reposaaarella, mitkä kadut siellä olisivat kanavoimisen tarpeessa sekä antanut siitä Valtuustolle esityksen.

Porin kaupungin yhtymistä Kaupunkien väliseen liittoon sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten, on lautakunta pyydettyä lausun-

tonaan valtuusmiehille puoltanut ja myös että kaupunki rahallisella kannatuksella suhteellisesti muiden kaupunkien kanssa, ottaa osaa edellämainittuun sairashoitoon.

Kaupungin Talonomistajain yhdistyksen valtuusmiehille tekemä ehdotus, että lokaviemärijohtoa 5:ssä kaupunginosassa alettaisiin valmistaa, ennenkuin katujen kivitys siellä toimitetaan ja että sillä aikaa, kunnes tämä työ voidaan aloittaa, 6:ssä kaupunginosassa jatkettaisiin valtion alueen läpi kulkevaa viemärijohtoa Maantienkatuun asti, on lautakunta jälleen, kuten jo aikaisemmin, valtuustolle puoltanut.

Rauma. Kun lautakunnalla v. 1914 alusta alkaen varsinainen terveystoimisto on ollut käytettävänä ja työ voitu järjestää paremmin kuin edellisinä vuosina, on pidetty n. k. varsinaisia kokouksia kerta kuussa. Näihin kokouksiin on terveystoimisto jättänyt kirjallisen ilmoituksen toiminnastaan edellisenä kuukautena. Ilmoituksen johdosta on keskusteltu esiintulleista seikoista sekä ryhdytty tarpeellisiin toimenpiteisiin. Sitäpaitsi on terveystoimisto käynyt kahdesti viikossa puheenjohtajan luona antamassa suullisia ilmoituksia.

Sittenkun valtuusmiehet olivat pyytäneet kaupunkia varten toisen diaakonissan, päätti lautakunta ehdottaa että tämä uusi olisi etupäässä keuhkokauteista varten.

Päätettiin, että terveystoimistoon tulee tarkastaa kaikki asuntoalueen taloissa vallitsevat, sietämättömät epäkohdat terveydellisessä suhteessa, sekä ilmoittaa tämän tarkastuksen tulokset maistraatille.

Rahatoimikamaria pyydetään hankkimaan voi- ja maitokauppaa varten tarpeellinen määrä rimapöytiä.

Koska kalakaupan tähden tori, varsinkin keväisin, on ahdas ja kalakauppa muuten on haitaksi muunlaatukselle vuokratavarakaupalle, päätettiin ryhtyä toimiin kalakaupan muuttamiseksi muuhun paikkaan, esim. n. k. Posellin torille.

Koska kaupungissa vielä on taloja, joissa on avonaiset tarhat, sekä taloja, joissa ei ole määräysten mukaisia sementtilattioilla varustettuja tarhoja, päätettiin tässä suhteessa toimittaa tarkastus sekä tämän perusteella tehdä ilmoitus maistraattiin. Toimitettu tarkastus toi ilmi, että kaupungissa on 31 taloa, joissa on avonainen tarha.

Kysymys teurastamon rakentamisesta, joka oli terveydenhoitolautakunnassa keskustelun alaisena v.v. 1911 ja 1912 joutui v. 1914 taas pohdinnan alaiseksi sen johdosta, että kaupungin eläinlääkäri, t:ri Hiilivirta oli asiasta tehnyt esityksen valtuusmiehille. Valtuusmiehet vaativat terveydenhoitolautakunnan ja rahatoimikamarin yhteistä lausuntoa ehdotuksen johdosta. Asiaa valmistamaan valittiin 4-miehininen komitea. Komitea ehdotti teurastamon rakentamista n. s. Vetiskon kallioille. Ehdotusta ei hyväksytty, syystä että työväenasuntoja oli suunniteltu järjestettäväksi mainitulle paikalle. Myös oltiin eri mieltä ter-

veyspoliisin asunnon rakentamisesta teurastamon yhteyteen. Päätettiin ehdottaa rahatoimikamarille, että se ottaisi tulevan vuoden kulunkiarvioehdotukseen puheenaolevaa tarkoitusta varten 15,000 markan menoeran.

Kysymys jäi muuten pöydälle.

Samoin kuin teurastamon puute, on n. s. vanha jokiuoma ollut lautakunnan »silmatikkuna». Tästä »haisevasta epäkohdasta» v. 1914 tehtiin valtuusmiehille kirjallinen esitys, että vanha jokiuoma, josta terveydellisessä suhteessa on paljon haittaa, tukittaisiin ja että pinta- ja maavesiä varten rakennettaisiin viemäri.

Koska n. s. Kriipin oja osittain on tukkeutunut, joka seikka on aiheuttanut vesitulvia Eteläisen Pitkänkadun varrella olevien talojen pihamailla, päätettiin niiden epäkohtien poistamiseksi, mitkä joutuvat maan alhaisuuden tähden koko kyseessäolevassa kaupunginosassa, tehdä valtuusmiehille ehdotus, että olisi saatava täydellinen punnitus ja perusteellinen tarkastus puheenaolevasta kaupunginosasta sekä ehdotus mihin toimenpiteisiin kaupungin puolesta olisi ryhdyttävä.

Koska lantasaäiliöt kaupungissa yleensä ovat huonossa kunnossa s. o. niitä ei tyhjennetä tarpeeksi usein, keskusteltiin siitä, mihin toimenpiteisiin olisi ryhdyttävä. Suurimpana syynä epäkohtaan lienee se, että tyhjentäminen tulee kalliiksi. Arveltiin asian paranevan siten, että lantasaäiliöön ei heitettäisi yleensä kaikellaista maanviljelykselle vahingollista roskaa, kuten lasipalasia, läkipurkkeja y. m. s. Tämänkaltaiset jätteet olivat koottavat eri roskalaatikoon. Suositettiin turvepehkun käyttämistä tarhoissa ja pidettiin suotavana, että kaupungin kouluissa tässä kohden tehtäisiin kokeiluja.

Siihen nähden, että puhtaus kaduilla olisi saatava paremmaksi, päätettiin kehoittaa rahatoimikamaria harkitsemaan kysymystä, olisiko syytä koettaa saada aikaan talonomistajien kanssa sopimus siitä, että kaupunki pitäisi aluksi ainakin pääkadut puhtaina.

Ammattitarkastajan lähettämän kirjeen johdosta päätettiin huomauttaa asianomaisia leipomoliikkeen harjoittajia siitä, että palvelukseen saa ottaa ainoastaan semmoisia työntekijöitä, jotka ovat lääkärintodistuksella osottaneet olevansa terveitä ja vapaita tarttuvista taudeista. Samalla päätettiin, että omistajien on asetettava näkyville paikoille todistus siitä, että leipomot ja työntekijät ovat tarkastetut ja tarkoitukseensa hyväksytyt. Tätä tarkoitusta varten painetaan erinäisiä kaavakkeita.

Koska terveyspoliisin laatimasta tarkastuspöytäkirjasta kävi selville, etteivät ruokatavaramyymälät yleensä olleet sellaisessa kunnossa kuin viime huhtikuun 21 p:nä vahvistettu kaupungin poliisijärjestys IX:ssä luvussa säättää, niin päätettiin antaa puheenjohtajan kautta asianomaisille määräyksiä siitä, millä tavalla myymälät ovat saatettavat mainitun poliisijärjestyksen säätämään kuntoon.

Lokakuulla toimitti terveyspoliisi kaupungin kaikissa 9:ssä vieraskodissa tarkastuksen. Ja kun tarkastuksessa huomattiin muutamissa paljonkin puutteellisuuksia, niin terveydenhoitolautakunta päätti tämän johdosta antaa erinäisille henkilöille varoituksia sekä määrätä, että kaikki puutteellisuudet ovat korjattavat ennen jouluk. 1 p:ää. Ellei näin ole tapahtunut, kielletään huoneiden vieraskoteina käyttäminen. Tämä päätös perustuu kaupungin poliisijärjestyksen §§:iin 141, 142 ja 143.

Hämeenlinna. Kaupungin teurastuslaitoksessa on vuoden kuluessa tehty erityisiä täydennyksiä ja korjauksia. Laitokseen on johdettu sekä vesi- että sähköjohdot; rakennettu uusi tallirakennus, josta osa on eristetty sairasosastoksi ja teurastamoon ynnä suolien puhdistushuoneeseen on laitettu sähköventtilaattori.

Kun teurastamo näiden täydennyksien kautta on saanut sellaisen asun, että se jo joltissessakin määrässä voi tyydyttää niitä vaatimuksia, mitä tällaiselta laitokselta edellytetään ja kun ne ohjesäännöt, jotka aikaisemmin teurastamoa varten, sen »kehitystilassa» ollessa, oli laadittu, nyttemmin osoittautuivat monessa kohden puutteellisiksi, päätti terveyshoitolautakunta 14. 4. 1914 valtuuston hyväksyttäväksi ehdottaa uudet järjestyssäännöt. Teurastamon valvonta päätettiin esittää 3-miehiselle johtokunnalle, jonka valitsee valtuusto.

Lihantarkastuskysymys, joka edellisen vuoden aikana oli edistynyt niin pitkälle, että ainoastaan tarkastusta järjestävien lähempien määräysten laatiminen ynnä kysymyksestä aiheutuvien muiden ehdotusten tekeminen oli jäänyt tähän vuoteen, otettiin heti vuoden alussa jatkuvan käsittelyn alaiseksi. Maaliskuun alussa lähetti terveyshoitolautakunta sitten valtuustolle ehdotuksen Ohjesäännöiksi lihantarkastamisesta ja myynnistä Hämeenlinnassa. — Kaupungin eläinlääkäriksi ja lihantarkastajaksi valitsi valtuusto teurastamon johtokunnan esityksestä 8 hakijasta eläinlääkäri Alfred Aschan'in, joka astui virkaansa 1 päivänä elokuuta.

Kansakoulun oppilaiden tarkastuksessa on päähuomio kiinnitetty ruumiinrakennukseen, yleiseen vointiin sekä sydämeen ja keuhkoihin. Tarvittaessa on annettu oppilaille terveyshoidollisia neuvoja. Poispääseivät oppilaat saivat tarpeellisia neuvoja ja ohjeita etupäässä vastaisen ammattien valintaan nähden.

Terveyspoliisin toiminta on ollut järjestetty entiseen tapaan.

Vuoden kuluessa on torilta poistettu 2 raavaan lihat 15 kg. silakoita ja 13 kg. palvattua lihaa.

Poliisikamarin välityksellä on varotettu 2 henkilöä siivottomuudesta. Maistraatissa on syytetty 3 henkilöä puhtauden laiminlyömisestä.

Desinfisoimisia on vuoden aikana toimitettu 39 kertaa, nim. 19 kertaa keuhkotaudin takia, 13 kertaa kurkkumädän, 5 tulirokon, 1 tuhkarokon ja 2 isonrokon takia.

Lahti. Lavantautia (typhus abdominalis) on tänä vuonna hoidettu kaupungissa 2 tapausta, toinen elokuulla, toinen lokakuulla. Tätä tautia oli kaupungissa viimeksi esiintynyt vuonna 1910 samoin 2 tapausta. Tänä vuonna sattuneista oli ainakin toinen varmasti saanut tartunnan muualla, sairas oli nimittäin eräs työmies, joka sairaana saapui tänne ja otettiin täällä sairaalaan, missä hän kuoli. Toinen sairastunut oli kaupungin virkamiehiä, joka usein oli matkoilla, missä hän todennäköisesti oli saanut tartunnan.

Sikotautia (Parotitis epidemica) on tänä vuonna esiintynyt aivan yleisenä.

Muista kulkutaudeista ovat tänäkin vuonna kuten aina ennenkin influenssa, äkilliset vatsa- ja suolitulehdukset sekä henkitorventulehdukset muodostaneet tuntuvimman osan.

Isorokko (Variola) on esiintynyt 2 henkilössä, äidissä ja lapsessa. Lapsi, vähän yli 1 vuoden vanha poika, joka oli rokottamaton, sairastui ensin, jolloin vanhemmat kääntyivät kaupungissa silloin olleen venäläisen rykmentinlääkärin puoleen. Taudin todellinen laatu ei kuitenkaan ennättänyt tulla täysin selville ennenkuin lapsi jo kuoli ja haudattiin. Vähän sen jälkeen sairastui äiti isorokkoon, joka oli hyvin ankaraa laatua, mutta josta hän kuitenkin parani.

Vuonna 1914 ovat terveydenhoidotautakunnan tarkastusmiehet tehneet tarkastuksia:

Tarkastus paikka.	Tammik.	Helmik.	Maalisk.	Huhtik.	Toukok.	Kesäk.	Heinäk.	Elok.	Syysk.	Lokak.	Marrask.	Jouluk.	Yhteensä.
Kahvila	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	3
Kaljatehdas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Leipomo	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	4
Leipäkauppa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2
Lihakauppa	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Maitokauppa	1	1	1	4	2	—	—	—	—	1	1	—	11
Matkailijakoti	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	1	1	5
Parturi	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	2
Ruokatavarakauppa	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Ruoka- ja sekatavarakauppa	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Yhteensä	1	3	3	9	3	3	—	3	—	3	4	1	33

Teurastuslaitos, lihan tarkastamo ja maidontarkastuslaboratorio, nämä kaupunkimme terveydenhoidonhistoriassa erittäin tärkeät saavutukset, aloittivat toimintansa tänä vuonna, molemmat ensiksi mainitut ja viimeksimainittu syyskuussa.

Viipuri. Ilmoitettuja akuutitautien kohtauksia on tänä vuonna ollut tavallista vähemmin. Erittäinkin huomiota ansaitsee että tuli- ja tuhkarokko,

vatsataudit (enteritis acut.), difteria ja croup viimeisiin vuosiin verraten ovat esiintyneet vähemmässä määrässä. Lavantautikohtauksia ei ole ilmoitettu enemmän kuin 2. Kuitenkin on melkoista suurempi määrä tätä tautia sairastavia hoidettu kaupungissa: lääninsairaalassa 16, kaupunginsairaalassa 8 ja diakonissasairaalassa 6. Kaikki lääninsairaalassa hoidetut ovat sairaina tuotu kaupungin ulkopuolelta hoidettaviksi. Kaupungin sairashuoneessa hoidetuista 6 ovat joko tulleet kaupunkiin tautinsa takia hoitoa saamaan tahi muutamia päiviä ennen sairastumistaan tulleet paikkakunnasta missä tyfustautia liikkuu. Kaksi eivät pitkään aikaan ennen sairastumista ole olleet kaupungin ulkopuolella. Toinen näistä oli poliisilaitoksen etsivässä osastossa palveleva henkilö. Mistä hän oli tautinsa saanut ei selviytynyt. Toinen sairastui marraskuun lopulla. Hän oli asunut yhdessä veljensä kanssa, joka heinäkuun lopulla oli ollut diakonissalaitoksen sairaalassa tyfustaudin takia, minkä oli tuonut mukanaan Pietarista.

Diakonissalaitoksessa hoidetut tyfustautiset olivat kaikki tulleet kaupungin ulkopuolelta.

Punatautia (dysenteria), on ilmoitettu 13; ne hoidettiin kaupungin sairashuoneessa. Taudinkohtaukset sattuivat elokuun 14 päivän ja syyskuun 27 päivän välillä. Näistä oli 5 tuotu sairashuoneeseen hoidettavaksi kaupungin ulkopuolelta, 3 esikaupungeista ja 2 Kämärältä. Kaupungissa sairastuneista oli yksi matkustava posteljooni ja muut olivat miltei kaikki saaneet tautinsa eräässä perheessä lääninvankilassa. Täällä oli ensinnä 2:ssa lapsessa ilmaantunut punatauti ja senjälkeen 2:ssa palvelijattaressa ja sittemmin toisen palvelijattaren omaisissa. Lääninsairashuoneessa on hoidettu 4 ja diakonissalaitoksessa 2 punatautisairasta, jotka olivat tulleet kaupungin ulkopuolelta.

Isorokko (Variola) kohtauksia on ilmoitettu 15; kaupungin sairashuoneella on hoidettu 26. Ne ovat tietysti suurimmaksi osaksi tulleet sairaina muualta tänne hoidettavaksi. Itse kaupungissa tavattiin rokkotautiin sairastunut talossa Pietarinkadun varrella, mutta hän oli tullut sairaana Luumäeltä. Toinen sairastui talossa Katarinankadun varrella, hän oli ollut rokkotautisia auttamassa kaupungin ulkopuolella. Kolmas sairastui Pajakadulla; mistä hän oli tartunnan saanut, ei voitu saada selville. Vielä sattui talossa Ludviginkadulla vuoden kuluessa isorokkokohtaus; sairastui ollut metsätoissa ja matkoilla itäisissä pitäjissä. Itse kaupungin sairashuoneella sairastui pesijätär, joka oli kieltäytynyt antamasta uudelleen rokottaa itseänsä. Lääninsairashuoneella oli 3 siellä olevaa potilasta sairastunut rokkotautiin ja lääninvankilasta tuotiin 2 sairasta.

Elantoainetarkastusaseman johtajan pyynnöstä päätti terveyshoitolautakunta maaliskuun kokouksessa kieltää pitämästä sahajauhoja peitteenä lihakauppojen lattialla.

Asunnot ja kartanot ovat ilmoitettujen epäkohtien johdosta antaneet aihetta terveyshoitolautakunnan toimenpiteisiin 4 kertaa.

Huoneustoja maitomyymälöiksi on hyväksytty 30 ja hyljätty 7, huoneustoja leipomoliikkeiksi on hyväksytty 3 ja hyljätty 1.

Desinfektioneja (formaliini höyrytyksiä) on tehty huoneistoissa kaupungissa seuraavien tautien takia:

Keuhkotaudin	18 kertaa.
• Kurkkumädän	56 »
Kuristustaudin	13 »
Tulirokon	29 »
Isonrokon	5 »
Tuhkarokon	3 »
Ilman mainittua syytä	2 »

Yhteensä 126 kertaa.

Hamina. Kaupungissa vuonna 1914 vallinneen taudillisuuden suhteen huomautettakoon mitä tarttuviin tauteihin tulee että tulirokko ja tuhkarokko ovat esiintyneet ainoastaan yksityisinä tapauksina. Hinkuyskää oli liikkeellä kevätpuolella, kaikkiaan ilmoitettiin 10 tapausta. Difteria on liikkunut yli koko vuoden (ainoastaan touko-, heinä- ja elokuulla ei ole ilmoitettu mitään tapausta); kaikkiaan ilmoitettiin 32 tapausta, niistä 27 kurkkumätää ja 5 kuristustautia. Syyskuulla ilmestyi isoarokkoa sotilaassa, joka tuli Siperian rajalta Haminaan, ja oli sairastunut matkalla. — Lokakuussa ilmoitettiin yhdellä naisella olevan syfilis ja joulukuussa ilmestyi tätä tautia kolmeen mieheen.

Vesitehdas, jonka huoneisto oli sopimaton ja epäsiisti, päätettiin kieltää käyttämästä vesitehtaana kunnes puutteet olivat poistettut ja korjaukset tehdyt.

Vuoden aikana on yksityinen teurastaja rakentanut kaupunkiin teurastuslaitoksen, jonka vuoksi monta vuotta vireillä oleva kysymys kunnallisen teurastamon rakentamisesta tällä kertaa on saanut raueta. Hietakylän esikaupungin rantaan on kaupunki pannut kuntoon vanhan paljonkäytetyn kaivon.

Lappeenranta. Vesijohto- ja likaviemärlaitoksen hankkiminen kaupunkiin on ollut lautakunnassa jo vuodesta 1911 lähtien useamman kerran harkinnan alaisena ja on siten pari eri kertaa jaettavina olleista anniskelu-yhtiöiden voittovaroista anottu varojakin pohjarahaston perustamiseksi mainittuun tarkoitukseen. Kokouksessaan 20 päivänä huhtikuuta 1914 päätti lautakunta jälleen anoa samoista anniskelu-yhtiöiden jaettavina olevista voittovaroista pohjarahastoksi vesi- ja likaviemärijohdon aikaansaamiseksi kaupunkiin 10,000 markkaa ja myönsikin valtuusto näistä varoista yllämainittuun tarkoitukseen 9,000 markkaa. Toivossa että tällaisista varoista, sikäli kun niitä vuosittain on jaettavina, tuota alullepantua rahastoa kartutetaan, voi lautakunta vähitellen kypsyttää ja suuntailla tuon kaupungillemme hygienisessä suhteessa niin perin tärkeäarvoisen laitoksen aikaansaamista.

Kun kaupunginlääkärintyö, sen edellisen hoitajan tohtori Einar Runebergin saatua siitä anomansa eron, oli joutunut avoimeksi, oli kaupungin valtuusto ottanut harkitakseen koululääkärintöiden perustamisen kaupungin kouluja (kansakoulua ja yhteiskoulua) varten ja tuon töiden yhdistämisen kaupunginlääkärintyöhön ja antanut terveydenhoitolautakunnan asiaksi, ottamalla huomioon kansakoulun ja yhteiskoulun johtokuntien asiassa kuulustellut mielipitteet, perustella koululääkärintöiden tarpeellisuutta, tehdä työhön näiden valtuustolle ehdotuksen sekä muodostaa koululääkärintöiden ohjesääntöehdotus. — Hankittuaan tietoja koululääkärintöistä muissa maamme kaupungeissa jätti lautakunta kokouksensa päätöksen mukaisesti 12 päivästä marraskuuta 1914 perustelujensa ohella töiden tarpeellisuudesta, koululääkärintöiden tekemänsä ohjesääntöehdotuksen, jonka valtuusto sittemmin sellaisenaan hyväksyi.

Lappeenrannan kaupungin koululääkärintöiden Ohjesääntö.

1 §.

Koululääkärintö, jona toimii kaupungin lääkäri tulee:

1) koulurakennuksia suunniteltaessa, korjauksia toimeenpantaessa, kouluhuoneustoja vuokrattaessa sekä opetuskalustoja ostettaessa pyydettyä antaa lausuntoja ja neuvoja;

2) käynneillään kouluhuoneistoissa pitää silmällä, että terveysopin vaatimukset, mitä tulee ilmanvaihtoon, lämmitykseen, valaistukseen, puhtaanapitoon, juomaveteen, juoma-astioihin, koulukalustoon ja opetuskappaleisiin y. m. noudatetaan, sekä jos näissä suhteissa jotain laiminlyödään, siitä tehdä ilmoitus koulun johtajalle, johtokunnan puheenjohtajalle tai koulun tarkastajalle;

3) joka lukuvuoden kuluessa käydä koulujen jokaisella luokalla ja silloin ottaa selkoa yleisestä terveydentilasta sekä erittäin kiinnittää huomionsa oppilaisiin, joitten terveyden opettajat arvelevat olevan tarkemman valvomisen tarpeessa;

4) joka lukuvuoden alussa tutkia jokaisen uuden oppilaan ruumiinrakennus ja terveydentila, jonka ohessa oppilas on mitattava ja punnittava. Näkö ja kuulo on tarkastettava istumapaikkojen y. m. määrittämistä varten. Tämän ohessa on myöskin määrättävä, saako oppilas ottaa osaa voimisteluharjoituksiin vai ei. Oppilaita mitattaessa ja punnittaessa on koululääkäri oikeutettu saamaan apua koulun voimistelun opettajalta tai opettajattarelta. Tällainen tarkastus on joka lukuvuoden alussa toimitettava erikoisemmin niitten oppilasten kanssa, joiden yleinen terveydentila aikaisemmassa tarkastuksessa on havaittu jossakin kohden epänormaaliseksi;

5) merkitä tutkimuksissa ja tarkastuksissa tehdyt havainnot erityiseen tarkastuskirjaan, jonka kaavat hän yksissäneuvoin koulun johtokunnan kanssa laatii;

6) tarttuvien tautien liikkeessa paikkakunnalla suurimmalla huolellisuudella seurata terveydentilaa kouluissa, jotta tällaista tautia poteva oppilas niin pian kuin mahdollista pidätetään koulusta ja parantuneen oppilaan vasta kodissa tapahtuneen puhdistuksen jälkeen sallitaan jatkaa koulunkäyntiä sekä, jos tarttuvan taudin kohtaaminen on koulussa sattunut, valvoa että muut sellaiset toimenpiteet tulevat noudatetuiksi, jotka estävät tartunnan leviämistä;

7) joka lukuvuoden alussa laatia kertomus kaupungin koulujen terveydellisestä tilasta sekä toiminnastansa koululääkäriä, jommoinkin kertomus on jätettävä koulujen johtokunnalle.

2 §.

Kun koulun johtokunta käsittelee kysymyksiä, jotka koskevat koulujen terveyssuhteita, on koululääkäri pyydettyä velvollinen ottamaan käsittelyyn osaa, siinä lausumaan mielipiteensä sekä äänestäessään antamaan äänensä.

Valtuuston valmistusvaliokunta, tehden ohjesääntöön vielä muutamia lisäysehdotuksia, yhtyi terveydenhoitolautakunnan lausuntoon koululääkärintoimen tarpeellisuudesta ja katsoi terveydenhoitolautakunnan siitä ehdottaman palkkion kohtuulliseksi, vaan ehdotti kuitenkin ahtaaseen raha-aikaan nähden palkkion 900 markaksi. Valtuuston asiata myöhemmin lopullisesti käsitellessä joutui terveydenhoitolautakunnan ohjesääntö-ehdotus sellaisenaan hyväksytyksi ja toimesta määrättiin palkkioksi 500 markkaa.

Kun terveydenhoitolautakunnan tietoon oli tullut, että kaupungin sairaalaan 14. 2. 14. oli epävarmana kuumetautisena joutunut muuan Lappeen pitäjän Lauritsalasta kotoisin oleva mies, jonka sittemmin havaittiin sairastavan isoarokkoa ja että hän ollen, ennen kuin taudin luonne oli tullut ilmi, yhdessä toisten sairaalassa muiden tautien takia olevien kanssa, nähtävästi oli aiheuttanut tartunnan ehkä useampiinkin näistä ja että jo jotkut juuri ennen diagnosin varmistumista olivat päässeet sairaalasta pois ja eri paikoissa kotonaan sairastuneet oireisiin, jotka viittasivat alkavan isorokkotaudin olevan kysymyksessä ja siten uhkaava vaara tuon tuhoisan tartuntataudin äkkilevenemiselle oli käsillä, päätti terveydenhoitolautakunta kokouksessaan 8 päivänä maaliskuuta, jossa kokouksessa kutsuttuna oli myöskin lähinnä ja enin uhatun Lappeen kunnan edustaja läsnä, kohta avata kaupungin kolerasairaalan eristys- ja hoitopaikaksi sairaalassa muutamille jo sillä välin sairastuneille ja mahdollisesti uusille paikkakunnalla sairastuville isorokko-sairaille.

Tuloksena valtuuston aikoinaan asettaman ja monivaiheisesti työskennelleen sairashuonekomitean toiminnasta otettiin 1 päivästä tammikuuta 1914 käytäntöön uudet valtuuston sairashuonetta ja sen hoitoa varten vahvistamat ohjesäännöt.

Kotka. Yleinen terveydentila on Kotkan kaupungissa vuoden 1914 ku-
luessa ollut verraten hyvä. Terveystenhoitolautakunnalle saapuneiden kuukausi-
ilmoitusten mukaan oli akuutti tautien kokonaisluku 902.

Kaupungissa työskentelee tuberkulosin vastustamisyhdistys, joka perus-
tettiin vuonna 1909. Yhdistys avasi 1911 huoltolan.

Potilaita on käynyt huoltolassa:

Vuonna 1911	116 henkeä	
» 1912	103	»
» 1913	175	»
» 1914	234	»

Huoltolan yhteydessä ja saman katon alla on kaupungin perustama
keuhkotautisairaala, jossa on 10 paikkaa ja hoitavat sitä samat henkilöt.

Vesijohtokysymys on edistynyt niin, että ennen talvea putket Langin-
koskelta kaupunkiin olivat saatu maahan ja vesisäilö alkoi valmistua.

Käkisalmi. Terveystenhoitolautakunnan toimenpiteistä mainittakoon seu-
raavaa:

Kun kaupungin nykyinen voimassaoleva terveydenhoito-ohjesääntö on
monessa suhteessa puutteellinen ja vanhentunut, niin herätettiin kysymys
uuden terveydenhoito-ohjesäännön laatimisesta kaupungille ja valittiin valio-
kunta näitä ohjesääntöjä laatimaan. Kysymys uuden uimalaitoksen aikaan-
saamisesta on yhä edelleenkin ollut vireillä. — Kun rotat kaupungissa olivat
huomattavasti lisääntyneet, myönsi valtuusto rottien hävittämiseksi paikka-
kunnalla 500 markkaa terveydenhoitolautakunnan käytettäväksi. Terveysten-
hoitolautakunta tilasi sitten Ratin nimistä rottien tappamisainetta, jota ter-
veydenhoitolautakunnan toimesta ilmaiseksi jaettiin haluaville kaupunki-
laisille.

Koska katujen ja käytävien lakaisemista oli usein toimitettu keskellä
päivää, päätti terveydenhoitolautakunta kääntyä kaupungin maistraatin puo-
leen pyynnöllä, että se määräisi kaupungin poliisisääntöjen 15 §:n 3:ssa koh-
dassa säädetyn katuosien lakaisemisen toimitettavaksi ennen kello 9 aamulla.
Kun eivät kaikki talonmistajat olleet noudattaneet terveydenhoitolautakunnan
antamia määräyksiä pihamaiden puhdistamisesta ja makkilaitosten, lantakasojen
ja likasäiliöiden tyhjentämisestä, niin päätti lautakunta ilmoittaa syylliset
maistraatille kanteen nostamista varten terveysasetusten laiminlyömisestä.

Käsityöyhdistyksen valtuutettujen kanssa ovat lautakunnan valitse-
jäsenet käyneet tarkastamassa käsityöhuoneustoja. Niissä havaitsemistaan
puutteellisuuksista on tarkastustilaisuudessa asianomaisille huomautettu ja
annettu määräyksiä niiden johdosta. Käsityöhuoneustoista ovat leipomot
parhaimmassa kunnossa.

Terveyspoliisi on pitänyt silmällä ruokatavarain kauppaa kaupoissa ja torilla ja ilmoittanut havaitsemistaan epäkohdista. Tarkastuksia on myös pantu toimeen kahviloissa ja asuinrakennuksissa.

Sortavala. Yleinen terveys on kaupungissa ollut jokseenkin tyydyttävä; muita vaikeita rasituksia ei ole ollut kuin isorokko, joka joulukuun alussa vakavasti uhkasi kaupunkia. Muita tarttuvia tauteja ei ole liikkunut paikkakunnalla suuremmissa määrin.

Isonrokon ilmestymisen johdosta kaupungissa ja sen lähiseuduilla päätti terveydenhoitolautakunta 1) heti toimeenpanna yleisen maksuttoman rokotuksen, 2) esittää että kaikki koulut ja seminaari sulettaisiin, sittenkun ensin yleinen rokotus näissä oli pantu toimeen ja 3) luovuttaa ja varustaa kuumesairaan kokonaisuudessaan isorokkosairaalalle ja hankkia erityinen sairaala tulirokkoisille.

Isorokkotapauksia sattui kaikkiaan kaupungissa 37, taudin laatu oli verrattain lievää ja ainoastaan yksi kuolemantapaus sattui. Yleisessä rokotuksessa tuli rokotetuksi noin 2,300 henkilöä. Paitsi tätä yleistä rokotusta on touko- ja lokakuussa pantu toimeen asetuksenmukaiset rokotukset.

Käsityöverstaissa ja tehtaissa on toimeenpantu 120 tarkastusta, joissa ilmanvaihtolaitteiden puutteellisuuden ja työhuoneiden ahtauden takia tehty 18 muistutusta.

Ruokatavara- ja maitokaupoissa, vesi- ja makkaratehtaissa sekä leipuri-liikkeissä yhteensä 215 tarkastusta; muistutuksia annettu 43 tapauksessa.

Tarttuvien tautien takia on desinfioitu yhteensä 40 huoneustoa käsitäten 187 eri huonetta, joista isonrokon raivotessa 23 huoneustoa joissa yhteensä 162 huonetta.

Tärkein terveydenhoidollinen uudistus, joka v. 1914 saatiin aikaan, oli kaupungin vesijohtolaitoksen valmistaminen. Sortavala saa nyt vetensä 6 kilom. kaupungista ja 62.5 m. Laatokan pintaa ylempänä olevasta Helmijärvestä, josta se omalla paineellaan virtaa vesisäiliöön ja kaupungin putkiverkkoon.

Veden ottamalla (Helmijärvellä) on asetettu putki 11 m. syvälle järven pohjaan ja putken pää taivutettu 2 m. ylös pohjasta, varustamalla se kuparisella, tinatulla siivilällä. Siivilä on erityisten ohjauslaitteiden avulla järjestetty niin, että se voidaan aina tarvittaessa hyvin helposti nostaa veden pinnalle puhdistettavaksi. Järvestä on johdettu putki kallioon poratun 70 m. pituisen ja 1.2×2.0 m. laajuisen, 2 m. alapuolella järven pintaa olevan tunnelin läpi. Tunnelin järvenpuoleiseen suuhun on tehty betonista kaksinkertainen patolaitos ja betoninen käytäväaukko sekä tunneliin että patoseinien välikköön. Myöskin maanpuoleisessa päässä on sisäänkäyntiaukko tunneliin.

Noin 400 m. järvestä 30 m. alemmaksi sen pintaa tulee veden suodatinlaitos n. s. pikasuodatin tanskalaista patenttia: samaa mallia kuin Mikkeliin ja

Kuopioon rakennetut suodattimet. Veden puhdistus tapahtuu tässä ilman ja erilaisten sorakerrosten avulla. Vallitsevan sota-ajan takia ei suodatinta ole saatu ja tulee vesi siis toistaiseksi ilman suodatinta. Tuntuu ehken tervehdöllisessä suhteessa uskalletulta ottaa väliaikaisestikaan puhdistamatonta vettä käytettäväksi, mutta pelkoon ei kuitenkaan ole syytä, sillä Helminjärven vesi on verrattain puhdasta sekä kemiallisessa että bakteriologisessa suhteessa. Veden bakteriopesäkkeiden luku cm^3 on 56.

Kaupungissa jatkuu johto 200 mm. läpimittaisena halki kaupungin ja edelleen Vakkolahden kautta maantien sivua Kymölän puolelle sekä haaraan- tuu Vakkolahden pohjassa kaksoisjohtona Kuhavuorella olevaan vesisäiliöön.

Vesisäiliö ollen vähän yli 51 m. ylempänä Laatokkaa ja noin 11 m. alempana Helminjärveä, on tehty rautabetonista ja sisältää 400 m^3 . Se on kokonaan upotettu kallioon ja peitetty maalla, ainoastaan sulkujen järjestelyhuoneesta, joka on säiliön edessä sen yhteydessä, kohoaa torni noin 4 m. yleemmäksi maan- pintaa. Tornin sivut ovat verhotut harmaalla, osittain hakatulla graniitilla.

Kun Helminjärvi, jonka vedenpinta on 62.5 m. ylempänä Laatokkaa, muodostaa kaupungille valtavan suuren säiliön, samalla kun se suorittaa pumppu- koneiden tehtävät, jotka muissa kaupungeissa ovat vesilaitoksen tärkeimpänä elimistönä, on Kuhavuorelle tehdyllä säiliöllä toisarvoinen merkitys. Sen pää- asiallisena tarkoituksena on olla varasäiliönä siltä varalta, jos suurempi vuoto tai muut seikat pakottaisivat järveltä tulevan johdon joksikin pitemmäksi aikaa sulkemaan. Toistaiseksi on kuitenkin ajateltu järjestää veden kulku siten, että Helminjärven paine tulee olemaan vanhalla osalla kaupunkia ja Ky- mölän puoli saa vetensä Kuhavuoren säiliöstä. Jotta Kymölän puolelle saa- daan raitista vettä, on säiliössä alhaisen väliseinän ja erityisen putken järjes- telyn kautta saatettu vesi kierto- liikkeeseen. Tällaisella järjestelyllä on se hyvä puoli, että estyy veden liikkeessä ollessa muodostumasta säiliön pohjalle siinä määrin limakerrostumia kuin seisovassa vedessä. Tästä luonnollisesti seuraa, että sekä säiliön pinnalla että pohjassa on jotakuinkin samallainen vesi.

Veden kuluttajaksi on v. 1914 aikana ilmoittautunut noin 60 % kaikista taloista eli vähän yli 100 taloa, joiden kaikkien talot yhdistettiin kaupungin verkkoon.

Mikkeli. Koska rantavesi, jota luuloteltiin vesiklosettien käytäntöön ottamisesta tulevan pilaantuneeksi on näyttäytynyt muuttumattomaksi niinä kolmena vuonna jona se bakteriologisesti on tutkittu, niin tarkastus nyt joksi- kin aikaa on lakkautettu.

Pakollinen lihantarkastus on säännöllisesti toimitettu ja osoittautunut olevan tarpeellinen, vaan on sääntöjä, täytynyt koventaa niiden kiertämistä estääkseen. Kaupungin teurastajat ovat edelleenkin tyytymättömät ja aiko- vat juonitella tarkastusta vastaan.

Täällä rekisteröidyt matkustajalaivat ovat kahdesti vuoteen tarkastetut ja havaittiin moitteettomiksi.

Tavanmukaiset tarkastukset käsityöläisten työhuoneissa, kirjapainoissa, leipomoissa, ruokaloissa y. m. on terveyshoitopoliisi vuoden kuluessa useita kertoja toimittanut, sitäpaitsi on syksyn ja kevään kaikki kaupungin talot tarkastettu.

Yhtä leipuria on syytetty leipomolain rikkomisesta.

Formaliini desinfisoimista on terveyspoliisi toimittanut 31 kodissa.

Tarttumattomia tauteja sairastavien sairaiden kuljettamista varten on paarit hankittu, jotka ovat vapaaehtoisen palokunnan talolla ja mistä niitä tarvittaessa kuin myös kantajia voi yleisö tilata pientä korvausta vastaan.

Savonlinna. Yleisinä kauaksi vaikuttavina terveydenhoidollisina toimenpiteinä on mainittava, että terveydenhoitolautakunta viime vuoden kuluessa laati uuden, laajan terveydenhoito-ohjesääntöehdotuksen Savonlinnan kaupunkia varten entisen vanhentuneen sijaan. Ehdotus on parhaillaan valtuustossa hyväksyttävänä. Niinikään on lautakunta laatinut uudet ohjesääntöehdotukset kaupungin kuumesairaalaa ja terveydenhoidonkatsastajaa varten, jotka valtuusto sittemmin on hyväksynyt. Samoin on terveydenhoitolautakunta kuluneen vuoden aikana laatinut ohjesäännöt ja suunnitellut kaupungissamme toimeenpantavan lihan ja maidon tarkastuksen, joista viimeksi mainittua jo toteutetaan kaikessa laajuudessaan ja lihantarkastustakin, ohjesäännön nyttemmin saatua lopullisen vahvistuksen, astuu piakkoin voimaan. Terveydenhoitolautakunnan aloitteesta on kaupungissa niinikään päätetty perustaa kunnan eläinlääkärin toimi, jonka haltian toimitettavaksi kuuluvat yllä mainitut tarkastukset.

Tavanmukaisia kevättarkastuksia on terveydenhoitolautakunta toimittanut kaikkialla kaupungissa ja on silloin käyty tarkastamassa talojen pihat, lantasailiöt ja likakaivot; sitäpaitsi ruokatavarakaupat, leipomot, kahvilat, matkustajakodit ja hotelli. Sitäpaitsi on terveydenhoitolautakunta kinnittänyt erikoista huomiota kaupungin saunalaitoksiin, jotka tähän saakka ovat olleet hyvin huonossa kunnossa. Sitäpaitsi on terveydenhoitolautakunta kaksi kertaa purjehduskauden kuluessa tarkastanut kaupungin satamassa käyvät matkustajalaivat. Vielä on terveydenhoitolautakunta kiinnittänyt huomiota juomavesikysymykseen kaupungissamme: uusien kaivojen rakentamiseen, vanhojen puhdistamiseen j. n. e., jotka toimenpiteet toteutuakseen jatkuvat kuluvalle vuodelle. Niinikään on terveydenhoitolautakunta koettanut toimia niin, että kaupunkimme sataman kauppatorin viereen saataisiin rakennetuksi uusi, suuri ja ajanmukainen ulkokuonelaitos ja jotta entiset aivan huonot ja tarkoitustaan vastaamattomat, sangen epähygieniset hyyskät mainituilla paikoilla hävitettäisiin. Mainittu asia, joka kaupungissamme, missä kesäisin on sangen

vilkas turisti- ja laivaliike, on kipeän korjauksen tarpeessa, onkin nyttemmin saavuttanut kaupungin valtuuston kannatuksen ja tulee siis lähitulevaisuudessa toteutetuksi.

Vuoden loppupuolella liikkui kaupungissa kaksi kulkutautiepidemiaa nim. lavantauti- ja isorokkoepidemat, jotka kumpikin jatkuivat tälle vuodelle. Mitä lavantautiepidemiaan tulee oli ilmeistä, että se sai alkunsa vedestä ranta-alueelta, joka ulottuu pitkänsillan korvasta valtion sairaalaan ja kaupungin kuumesairaalan ohitse. Kun mainitulle ranta-alueelle paitsi useita lokaviemärejä kaupungista, johtavat valtion sairaalan ja kuumesairaalan lokaviemärijohtot ja kun pitkin mainittua rantaa kulkee n. s. akkavirta, joka painaa kloakkiveden juuri rannalle, niin on luultavaa, että asiain nykyisellä kannalla ollessa tältä ranta-alueelta uhkaa kaupunkia vuotuinen lavantautitartunnan vaara. Kaupungin terveydenhoitolautakunta onkin yhdessä valtuuston kanssa ryhtynyt toimenpiteisiin mainitun ranta-alueen puhdistamiseksi lokavedestä. Koko mainitun lavantautiepidemian aikana ilmeni kaupungissa noin 70 lavantautitapausta, niistä noin 30 yhdessä ainoassa talossa, joka juuri otti kaiken sekä juoma- että käyttövetensä mainitulta ranta-alueelta. Noin kymmenkunta kaupungissa sattuneista lavantautitapauksista päättyi kuolemalla. Isorokkoepidemia, jota kaikkiaan ilmeni 7 tapausta ei kaupungissa päässyt laajemmalle leviämään. Yleinen rokotus pantiin heti toimeen ja uudestaan rokotettiin silloin noin 2,000 kaupunkilaista. Muista tarttuvista taudeista on enimmin esiintynyt hinkuyskää 71 tapausta, kurkkumätää 40 ja kuristustautia 11 ja tuhkarokkoa 1 tapaus.

Kaupungin terveydenhoidonkatsastaja on vuoden kuluessa toimittanut noin 25 formaliinipuhdistusta ja tehnyt yli 100 perinpohjaisempaa tarkastusta, joista hän on jättänyt selostukset terveydenhoitolautakunnalle.

Heimola. Akuuttisia taudintapauksia oli vuoden kuluessa 208, joista 77 hengityselinten ja 38 suolistotautia.

Kuopio. Saatuaan valtuustolta kehoituksen valmistaa ehdotuksen torikaupan järjestämiseksi siihen suuntaan, että jälleenmyyjien oikeus maalais-tavarain ostoon kaupungin sisällä tulisi sopivalla tavalla rajoitetuksi, päätti terveydenhoitolautakunta antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Ne vaatimukset, jotka terveydenhoidolliselta kannalta katsoen voidaan asettaa torikaupan järjestykselle, kohdistuvat etupäässä siihen, että kaupunki, mikäli sen vallassa on, koettaa pitää huolta siitä, että riittävän ja terveellisen ravinnon valmistamiseksi tarvittavia ruokatarvareita on saatavina niin kohtuullisilla hinnoilla, että vähävaraisemmatkin asukkaat voivat niitä itselleen hankkia ja että niitä tarjotaan myötäväksi tuoreina ja muutoinkin sellaisessa tilassa, ettei niiden käyttämisestä voi olla terveydellistä haittaa.

Jos nyt käydään tarkastamassa missä määrin torikauppamme vastaa edellä asetettuja vaatimuksia, on meidän ensinnäkin otettava huomioon se

viimeaikoina eri tahoilla lausuttu valitus, että ruokatavarain hinnat paikkakunnalla olisivat kohtuuttoman korkeat. Missä määrin tämän hintojen kohoamisen ovat aiheuttaneet yleisempää laatua olevat syyt, kuten rahataloudellinen asema, työmarkkinat j. n. e., missä määrin taas esim. mahdolliset epäkohdat torikauppaoloissamme, on tietysti vaikea mennä ratkaisemaan. Kieltämätöntä kuitenkin lienee, että jossain määrin tähän ruokatavaroiden hintojen kohoamiseen on vaikuttanut se seikka, että viimevuosina on paikkakunnalta alettu suuressa määrin lähettää ruokatavaraa muualle. Kun tällaiset tavarankantajat, välikauppiat, ostavat ruokatavaraa torilta suurissa erinä, on se tietysti omiaan vaikeuttamaan kaupunkilaisten tavarankuluttajien tavarankantamista ja myöskin kohottamaan hintoja. Ainoa keino tämän epäkohdan poistamiseksi olisi ymmärtääksemme välikauppiain ostaoikeuden rajoittaminen sopivalla tavalla. Onko tällainen rajoitusten tekeminen elinkeinolain määräyksiä vastaan kuten on väitetty, ei terveydenhoitolautakunta voi ratkaista. Mutta kun kaupunki nykyisessäkin torikauppajärjestyksessään on voinut tehdä erityisiä rajoituksia torikauppaan nähden, — eihän sitä esim. saa harjoittaa muualla kuin kaupungin sitä varten osoittamalla paikalla, onpa esim. erityisesti myyntiä harjoittavat välikauppiat määrätty myymään tavaroitaan kokonaan toisella puolella toria kun maalaiset, torikauppaa saadaan harjoittaa vaan määrättyinä aikoina päivästä j. n. e. — ei tunnu mahdottomalta ajatella, että kaupunki voisi myöskin määrätä, että määrättyinä aikoina toriajasta saisivat ruokatavaraa ostaa yksinomaan tavarankantajien varsinaiset kuluttajat ja vasta heidän jälkeensä välikauppiat. Tulisihan heille tässäkin tapauksessa varatuksi elinkeinolain myöntämä oikeus tavarankantamiseen. Mitä tulee niihin toimenpiteisiin, joiden avulla on tarkoituksena valvoa, että kuluttajat saavat tarvitsemansa tavarat mahdollisimman hyvässä ja terveydelliseltä kannalta katsoen moitteettomassa tilassa, ei terveydenhoitolautakunta katso tarvitsevänsä niiden lisäksi, jotka jo nykyään on käytännössä ehdottaa erityisiä uusia.

Edellisen nojalla pyytää terveydenhoitolautakunta valtuustolle ehdottaa:

että valtuusmiehet koettaisivat sopivalla tavalla aikaansaada torikauppajärjestykseen sellaisen määräyksen, että välikauppiat saisivat ostaa ruokatavaroita torilta vasta kello 11:ltä aamupäivällä.

Rahatoimikamarin tuoreen lihan vähittäismyyntiä kauppatorilla koskevan kirjeen johdosta otti terveydenhoitolautakunta joulukuun 4 p:nä asian käsiteltäväkseen ja päätti, kysyttyään kaupungin eläinlääkäriä mielipidettä asiasta ehdottaa Rahatoimikamarille, että kaikki kaupungista kotoisin olevat tuoreen lihan välikauppiat määrättäisiin toimittamaan vähittäismyyntinsä kauppahallissa.

Terveydenhoitolautakunta laati ehdotukset säännöiksi kaupungin lihan tarkastamolle ja valtuuston ehdotuksesta maistraatti ne hyväksyi.

Pihojen ja palosolien puhtaanapidon laiminlyömisestä on terveydenhoitolautakunta ilmoittanut yleiselle syyttäjälle edesvastuuseen saattamista varten 2 talonomistajaa. Toiselle langetti Maistraatti 15 — toiselle 30 mk. sakon.

Asuntojen tarkastusta on pyydetty huoneen kylmyyden, hajun, ovien ja lukkojen epäkunnossa olemisen, kosteiden seinien, höyryn sisäänpainumisen, bentsiinikaasuräjähdyksessä vikaantuneiden seinien y. m. syyn takia.

Hotelleja ja ravintoloita oli kaupungissa Seurahuone, Teatterihuone, Kuopion klubi o. y. ja »Kalla». — Näistä on Seurahuone oston kautta vuoden kuluessa joutunut Anniskelu o. y:n haltuun, joka puhdistutti ja korjautti sekä matkustajien, että palvelushenkilökunnan puolen perinpohjaisesti ennen liikkeen alkamista. Eräissä toisissa on vaadittu parannuksia seinien, ilmanvaihdon ja sylkiastioiden suhteen.

Elävienkuvien salonkeja oli vuoden alussa 2 »Kaleva» ja »Pohjantähti» nimelliset. Näihin kumpaankin mahtuu 275 katsojaa. Vuoden varrella on avattu sitä varten rakennettuun rakennukseen 3:s »Scala» nimellinen, jossa on sijoja 400:lle katsojalle.

Entisen pesu- ja huuhtomahuoneen etäisyyden ja ahtauden tähden rakennettiin Lahdentaan kaupunginosassa asuville uusi, joten niitä oli vuoden lopussa 2. Haapaniemen kadun varrella olevassa on tehty melkoisia korjauksia katon vahvistamiseksi.

Makkaratehtaita oli vuoden alussa 2. Uusia ei ole perustettu. Näissä on tehty vuoden varrella paljon muistutuksia puhtauden ja ilmanvaihdon tähden.

Syltyntekijöitä oli vuoden alussa 3. Näistä on 1 muuttanut asumaan ulos kaupungista, Pappilan alueelle, joten hänen työhuoneensa on jäänyt silmälläpidon ulkopuolelle. Yksi on rakennuttanut uuden vaatimuksia vastaavan työhuoneen. Uusia ei ole ilmoittautunut, joten niistä kolmesta, jotka tavaraa torille kaupaksi pitävät, asui kaupungissa 2.

Makkaramyymälöitä oli vuoden lopussa entiset 2, nimittäin kummallakin tehtaalla 1, paitsi hallissa olevia.

Lihamyymälöitä on vuoden varrella avattu 1 (Ilmarisenkadun 28:aan).

Maitomyymälöitä on ollut entiset, osuusmeijerin 10 ja Kuopion työväen osuuskauppa 1.

Maitotutkimukset on tehty tänäkin vuonna Kuopion osuusmeijerillä. Rasvapitoisuus on tarkastettu Gerberin rasvamittarilla.

Leipomispaikkoja oli vuoden alussa nisu- ja sokerileivän valmistamista varten 8 sekä 1 vesirinkelitehdas. Näistä on 1 lopettanut liikkeensä ja samassa huoneistossa on alottanut toinen, joten vuoden lopussa oli 8. Ruokaleivän leipojia oli vuoden alussa 21. Näistä on lopettanut liikkeensä 8 ja 4 uutta alottanut, joten vuoden lopussa on 17. Muistutukset ovat tarkoittaneet puhtautta,

pesutarpeita, valkeata pukua y. m. Pari leipomoa on täytynyt joksikin aikaa seisauttaa russakoiden tähden.

Kauppatorilla tehtiin tärkeä parannus kiveämällä se kuudennes, jossa maalaistavaraa pidetään kaupan ja ostajakunta enimmin liikkuu. Tehtaissa ja käsityöpaikoissa on toiminta pääasiallisesti rajoittunut ammattien tarkastajan ja II:n kaupunginlääkärin niihin opastamiseen ja heidän määräystensä valvomiseen.

Yleisiä saunoja oli vuoden kuluessa 12 paitsi kylpylaitosta, joka ensimmäistä vuotta kunnan omistamana toimii kunnan laskuun. Muutamissa saunoissa on pantu toimeen tärkeitä parannuksia esim. Linnank. 28, ja kokonnaan on purettu entinen työväen sauna Hatsalank. 8 ja tilalle rakennettu uusi.

Partureita oli vuoden alussa 5 ja tukankähertäjiä (nasia) 1. Vuoden kuluessa ilmoittautui toinen tukankähertäjä lisää, joten vuoden lopussa niitä oli 2 ja partureita entinen määrä 5.

Matkustajahöyrylaivojen kuljettajia on kehoitettu paitsi puhtautta noudattamaan valvomaan myös, ettei tulirokkosairaita niissä kuljeteta kaupunkiin. Sitä ei kuitenkaan ole voitu välttää, vaan tuli ainakin yksi viimeisillään oleva potilas lääkärin vastaanottohuoneeseen matkusteltuaan kotipaikaltaan tänne erään laivan yleisessä »roiialassa». — Ei voi tietysti tätä merkitä tartunnan kuljettajaksi, mutta merkitä täytyy, että sen jälkeen alkoi kaupungissa syksyinen tulirokkoepidemia.

Asuntojen ja koulujen desinfisoimisia on toimitettu:

Keuhkotaudin jälkeen	48
Kurkkumädän »	31
Tulirokon »	74
Lapsihalvauksen »	2
Isonrokon »	1
Ruusun »	1
Varmuudeksi	6

163

Erityistä huomiota herättäneen erään makkaratehtaan »alatoopi» eli lihahyytelö-valmisteen syönnistä johtuneiden ruuansulatushäiriöiden johdosta toimitti terveydenhoitolautakunta asianomaisen tehtaan omistajan kanssa tutkimuksen. Takavarikkoon otettiin tätä »alatoopia» huhtikuun 4 p:nä 11 kg. 400 gr. astioineen ja hävitettiin.

18/8 vietiin pilaantuneen tavaran hautausmaahan erään konkurssipesän varastosta 31 suurta, hapantunutta puoliskoa lohta.

Huoltamistoimisto on sijainnut entisessä huoneistossa Tulliporttikadun 38:ssa. Sairaita on vastaanotettu lääkärin tutkittavaksi tiistaisin ja perjantaisin kello 1— $\frac{1}{2}$ 3. Hoitajattaren vastaanottotunnit ovat olleet joka arkipäivä kello 12—2. Lääkärinä on toiminut Eeva Piispanen. Sairaanhoidajattarena on ollut diakonitar Erika Pulkkinen, hänen ollessaan kesälomalla hoiti sairaanhoidajatar S. Pursiainen hänen tointaansa.

Lääkärin vastaanottotunneilla on tutkittu sairaitten keuhkoja, epäiltävissä tapauksissa myöskin ysköksiä.

Vuoden aikana on tarkastettu 459 henkilöä 580 kertaa. Ysköksiä on tarkastettu 182 kertaa.

Keuhkotautisia on neuvottu ja varustettu entiseen tapaan. Aineellista apua on tarjottu varojen mukaan ja nuevoessa erittäin teroitettu mieliin tartunnan leviämisen ehkäisymistä. Poismuuton tai kuoleman jälkeen on pidetty huolta siitä, että koti on puhdistettu ja desinfisoitu.

Huoltamistoimiston kirjoihin on vuoden kuluessa merkitty keuhkotautisina 68 henkilöä, näistä 40 ensi kerran, sekä 28 epäilyksen alaisina. Keuhkotautisten joukossa on ollut 37 miestä ja 31 naista.

Takaharjun keuhkotautiparantolassa on v. 1914 kaupungin vapaasijoilla ollut 8 sairasta, 6 naista ja 2 miestä, yhteensä 732 hoitopäivää.

Kuopion kaupungin myöntämillä varoilla on parantolan n. s. kesäsiirtolassa sitä paitsi 8 työkykyistä keuhkotautia sairastavaa henkilöä, 2 miestä ja 6 naista nauttineet hoitoa 2 kuukauden aikana. Painon lisäys heillä tällä ajalla oli 6.7 kiloa potilasta kohti.

Iisalmi. Vuonna 1913 herätettiin kysymys kaupunginlääkärinviran perustamisesta. Laaditun ohjesäännön on läänin Kuvernööri vahvistanut. Kaupunki- ja maalaiskunnilla on kuitenkin toistaiseksi yhteinen lääkäri.

Terveystarkastaja on tarkastanut leipomoita ja käsityöverstaita, valvonut torikauppaa, toimittanut desinfisoimiset tarttuvia tauteja sairastaneiden huoneissa ja pitänyt yleensä silmällä puhtautta kaupungissa. Talonomistajia on muistutettu epäpuhtaudesta 182 kertaa. Leipomot on tarkastettu 14 kertaa vuoden kuluessa. Formaliinidesinfisoimisia on toimitettu 28 kertaa, nimittäin 24 kertaa tulirokon, 2 kertaa keuhkotaudin ja 2 kertaa kurkkumädän johdosta.

Joensuu. Kesäkuun 2 päivänä päätettiin valtuustolle ilmoittaa, että terveydenhoitolautakunta oli päättänyt tehdä kaupungin uuteen tekeilläolevaan terveydenhoitosääntöön erityisiä keuhkotautisten asuntojen puhdistamista koskevia määräyksiä ja samalla kun toivottiin valtuuston periaatteellisesti hyväksyvän tämän toimenpiteen ja sen, että mainittu puhdistus niissä asunnoissa, joiden asukkaat eivät sitä vähävaraisuutensa takia kykenisi itse toimittamaan, tehtäisiin kaupungin kustannuksella, anottiin valtuustolta heti

määrärahaa sitä tarkoitusta varten. Valtuusto hyväksyi tehdyn ehdotuksen ja luovutti tarkoitukseen Smk. 200 vuodessa.

Erinäiset epäkohdat muutamissa vuokrahuoneistoissa aiheuttivat terveydenhoitolautakunnan pyytämään maistraatin määräämään rakennustarkastuksen viidessä sellaisessa rakennuksessa. Niistä yksi määrättiin kokonaan purettavaksi, yksi perinpohjin uusittavaksi ja kolmen asia lykkäytyi vielä toistaiseksi.

Viipurin piirin ammattientarkastajan antamat määräykset puutteellisuuksien korjaamiseksi useiden käsityöliikkeiden työhuoneistoissa antoivat aiheutta muutamille liikkeiden harjoittajille tekemään annetuista määräyksistä valituksen Teollisuushallitukseen, jossa kuitenkin määräykset pääasiallisesti vahvistettiin.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä sulettiin yksi ruokatavarakauppa epäsiisteyden takia.

Pilaantuneen ruokatavaran myynnistä joutui syytteenalaiseksi yksi ruokatavarakauppias, yksi kalakauppias ja yksi lihakauppias.

Joensuun Terveysliiton järjestelmänä on tämänkin vuoden aikana ylläpidetty kaupungissa n. s. maitopisaratoimintaa. Sen avustamiseksi on valtuusto antanut vuoden viinavoittovaroista 300 markkaa. Toukokuun 1 p:nä on vappukukkaisten myynnin kautta samaa tarkoitusta varten saatu 270 markkaa 40 penniä.

Tammikuun 21 p:nä pantiin toimeen tuberkuloosi-iltama, jossa puhdasta tuloa kertyi yhdessä erään samana iltana tehdyn lahjoituksen kanssa Smk. 1,507: 60. Iltaman tulot oli aiottu Joensuun ympäristöön perustettavan keuhkotautiparantolan hyväksi. Kaupungin valtuusto luovutti samaan tarkoitukseen vuoden viinavoittovaroista 500 markkaa. Maaliskuun 15 p:nä lahjoitti tohtorinna Märtha Parviainen 2,000 markkaa tarkoitukseen, Terveysliiton hoidettavaksi »tohtori Simo Parviaisen rahastona» jonka vuotuiset korot käytetään Joensuun kaupungista kotoisin olevan vähävaraisen keuhkotautisen avustamiseksi parantolaan.

Maaliskuun 20 p:nä pidettiin Joensuun keuhkotautiparantolan kannatusyhdistyksen perustava kokous. Siihen liittyi heti 75 jäsentä, ja säännöt vahvistettiin toukok. 12 p:nä. Yhdistyksen ensimmäinen toimenpide oli ryhtyä anomaan Höytiäisen reservikomppaniarakennuksia Yhdistykselle, joka käyttäisi ne keuhkotautiparantolaksi. Anomus jätettiin Senaattiin joulukuun 16 p:nä.

Terveydenhoitolautakunnan toiminnasta puhuttaessa on mainittu sen toimenpiteistä asuntojen puhdistamiseksi keuhkotautiin kuolleiden jälkeen.

Nikolaistad. Staden har under året 1914 i relativt ringa grad varit utsatt för anfall af epidemiska sjukdomar. I december månad flammade visserligen

en influensa-epidemi upp, men under årets öfriga månader förekommo endast få eller inga fall af denna sjukdom.

En annan epidemisk sjukdom med större antal fall var den ofarliga barnsjukdomen: rödmässling.

Däremot framkallade croup och difteri, skarlakansfeber, mässling och kikhosta ett jämförelsevis litet antal sjukdomsfall, och barnen i staden undgingo dessa farligare sjukdomar i en utsträckning, som mångt år tidigare icke förekommit.

Tarmtyfus, som åren 1912 och 1913 gifvit upphof till sjukdomsfall i epidemisk utbredning höll sig helt och hållet borta.

En annan infektionssjukdom, som däremot uppträdde med många fall, var den krupösa lunginflammationen.

Under senaste 21 år har till hälsovårdsnämnden anmälts sjukdomsfall af de veneriska sjukdomarne, syfilis och gonorrhoe, i antal, hvilka framgå af följande tabeller.

Tidrymd.	Medeltal invånare i staden under tidrymden	Sjukdomsfall af syfilis			Sjukdomsfall af gonorrhoe		
		totala antalet.	på 1,000 invånare per år.	relations-tal.	totala antalet.	på 1,000 invånare per år.	relations-tal.
1894—1898	12,632.5	260	4.1	100	567	9.0	100
1899—1903	15,381.0	108	1.4	34	386	5.0	56
1904—1908	17,964.0	43	0.5	12	365	4.1	46
1909—1913	20,758.5	61	0.6	15	520	5.1	56
1914	22,715.5	13	0.6	15	134	6.0	67

Antal födda och antal döda under 1 år gamla barn sedan år 1900 ses af följande tabell:

Tidrymd.	Antal födda			Antal döda		
	summa.	medeltal per år.	på 1,000 invånare per år.	summa.	medeltal per år.	på 1000 födda per år.
1900—1904.....	2,882	576	36.3	489	98	170
1905—1909.....	2,886	577	31.1	421	85	146
1910—1914.....	2,885	577	27.1	357	71	124

Antalet födda barn har under dessa 5 års perioder hållit sig lika stort absolut taget, men antalet döda mindre än 1 år gamla barn, har åter kontinuerligt aftagit, så att de döda åren 1910—1914 varit 132 färre till antal än 1900—1904. Denna omständighet har betytt utom annat en afsevärd besparing i arbete och penningar.

Förhållandet mellan de »äkta» och de »oäkta» barnen har under nedan-angifna tider gestaltat sig på följande sätt:

Tidrymd.	»Äkta» barn.			»Oäkta» barn.		
	Födda.	Döda.	Döda på 1,000 födda.	Födda.	Döda.	Döda på 1,000 födda.
1900—1904.....	2,591	381	149	291	104	357
1905—1909.....	2,552	317	124	350	104	391
1910—1914.....	2,371	237	100	514	120	233

Under det att de »äkta» barnens antal kontinuerligt under dessa 5 års perioder minskats, har de »oäkta» barnens antal ökats i mycket stark progression. Dödligheten bland de »oäkta» barnen har aftagit, liksom den gjort det bland de »äkta», men är dock bland de förra fortfarande skrämmande stor.

Understödsbyrån för lungsiktiga har likasom tidigare varit inhytt i hälsovårdsnämndens lokal, Tegelbruksgatan 14 med mottagning tisdagar och fredagar kl. 6—7 e. m. Värksamheten har utöfvats enl. samma principer som förut.

Under året har byrån besökts af 89 lungotsssjuka, däraf 22 män, 40 kvinnor och 27 barn under 15 år. I poliklinikens journal hafva införts 55 nya fall eller 17 män, 19 kvinnor och 19 barn (hvaraf tvifvelaktiga 5 män, 9 kvinnor och 5 barn).

Sommarkolonin för barn från tuberkulösa hem var under tiden 20 juni—8 augusti internerad i Iskmo folkskola under lärarinnan Maria Vestbergs ledning. Vigtökningen för de 26 barnen utgjorde i medeltal 3.276 kilo med vextringar från 0.8—5.5 kilo. Ett af barnen insjuknade i lungkatarr, som nödvändiggjorde ett hastigt besök af läkaren.

Vid sammanträde den 3 januari föredrogs en skrivelse från drätselkammaren, och anhölls i denna om utlåtande i anledning af en till stadsfullmäktige ingifven skrift, uti hvilken klagomål öfver slaktinrättningen uttalas. Med anledning däraf beslöt nämnden i sitt svar framhålla, att klagomålen måste anses vara befogade samt att inrättningen, hvars tak är ruttet och läkande och hvars väggar i hög grad äro förstörda af röta, i reparation skulle draga stora kostnader utan att dock nämnvärda förbättringar i öfverklagade afseenden kunde vinnas. Nämnden ansåg sig därför böra föreslå att ett nytt, tidsenligt slakthus med det första måtte uppföras, eller att det nu gällande förbudet för enskilda att utföra slakt på annan plats än uti stadens slakthus måtte upphävas.

I skrivelse af den 15 januari anhöll drätselkammaren att nämnden måtte närmare uttala sig angående tillåtligheten af slakt på annan plats än i stadens allmänna slakthus, och beslöt nämnden vid möte den 24 mars svara att slakt

endast i särskild slaktinrättning kan tillåtas samt att, om icke staden med det snaraste uppför sådan, någon enskild måhända kunde känna sig manad att bygga slakthus och därmed betjäna allmänheten.

Vid möte den 16 maj förelåg åter ett projekt till ny, allmän slaktinrättning, hvarom utlåtande af nämnden anhölls. Detta projekt, som afsåg att till en början af inrättningen uppföra endast dess nödvändigaste delar med tillfälle till successiva utvidgning, ansågs af nämndens flertal, erbjuda så godt tillträde af ljus och luft samt så lämplig plan för utvidgningar, att detsamma kunde förordnas framför tidigare projekt.

Vid möte den 21 september beslöt nämnden att i bref till stadsfullmäktige än en gång framhålla att den nuvarande slaktladan hvarken genom reparation eller ändring kan försättas i tillfredsställande skick, samt att ett nytt slakthus är nödvändigt. Denna fråga var ytterligare vid tvenne sammanträden föremål för nämndens öfverläggningar och den blef ej under året af stadsfullmäktige afgjord.

Den 20 november 1913 anhöll drätselkammaren att nämnden måtte uttala sig, huruvida vattenklosetter få i boningshus å sådana tomter, från hvilka flytande orenlighet afföres genom kloak, som utmynnar i Metviken samt, om vattenklosetter kunna tillåtas, huru desamma böra vara inrättade. Med anledning af denna skrivelse uttalade nämnden vid möte den 3 januari såsom sin åsikt att intill dess staden inrättade allmän reningsanstalt för orent vatten, som utflyter i grunda och instängda vikar, enskild gårdsägare på tomt af förenämmt slag kunde tillåtas hålla vattenklosett med villkor att vattnet från densamma, förrän det insläppes i allmän kloak, bör gå genom en särskild septiktank, till hvilken spillvatten från annat håll än vattenklosett icke får inledas, samt att septiktanken bör inrättas och uppföras i enlighet med föreskrifter af stadsingeniören och under hans uppsikt.

I § 8 af hälsovårdsordning för staden stadgas för fähus och stall, att golfvet och väggarne till erforderlig höjd böra vara af sådant material och så inrättade att orenlighet hindras att i marken intränga eller utflyta till omgifningen.

Vid sina inspektioner af gårdarne funno emellertid hälsovårdsnämndens tjänstemän åtskilliga, i hvilka icke fähusen ej heller stallen voro inredda så, som förenämnda § fordrar och anmältes med anledning häraf hos magistraten 9 gårdsegare.

Den 14 april inspekterades flertalet gårdar i Brändö och observerades att de flesta hade sina spillningskast otömda samt att under vinterns lopp matafall och annan orenlighet kastats på marken kring uthusen. Anhölls att polisen måtte tillhålla alla gårdsegare därstädes att före den 20 april låta tömma sina latriner och rengöra gårdsplaner och gator.

Äfven vid inspektioner i den egentliga staden befunnos några gårdsplaner och brandgator vara osnygga och fulla med affall.

Renlighet och snygghet vid handeln med matvaror på torget, vid fiskarehamnen och på Vasklot har öfvervakats. Vid inspektion af kötthandlarens magasin togs ett parti skämt kött i beslag.

I staden finnas förutom bagaributiker 82 butiker, i hvilka matvaror försäljas. Af dessa voro vid företagen inspektion 9 mycket snygga och väl inredda, 63 snygga och inredda enligt hälsovårdsordningens föreskrifter, 10 osnygga.

Anmärkningar gjordes mot golven i 6, mot väggar i 11, mot taken i 5 och mot inredningen i 14 butiker.

Vasa mjölkcentrals nyuppförda mejeri besiktigades första gången den 4:de november. Likaledes besiktigades under november de butiker, i hvilka denna inrättning håller sina produkter till salu.

Den 27 mars inspekterades inom staden belägna 5 läskdrycksfabriker och 2 svagdricksbryggerier, af hvilka några gäfvö anledning till anmärkningar.

Bagerierna och bageributikerna voro upprepade gånger föremål för besiktning, och framhölls särskildt under sommarmånaderna nödvändigheten af att skydda såväl under bakningen som under dess uppbevaring mot tillträde af flugor.

Snyggheten och renligheten voro i ganska många bagerier bristfälliga.

I slutet af september funnos 18 finbrödsbagerier, 17 spisbrödsbagerier och 2 brödfabriker.

Korfmakerierna, 8 till antalet inom staden blefvo likaledes flere gånger besiktigade, och framhölls äfven för deras innehafvare skyldigheten att utestänga flugor.

Värdshuset, klubbrestauranter, kaféer och matserveringar till ett antal af 23 inspekterades under sommaren. Matköken 7 till antalet besiktigades under årets lopp flere gånger och sökte man med goda ord och lämpor förmå deras innehafvare att hålla snyggt, hvilket på grund af kundernas osnygga vanor blir dem ganska svårt.

Besiktning af resandehem och natthärbärgen visade att sådana i början af året finnas 10 med sammanlagdt 63 rum. Och kunde dessa enligt beräkning 15 m³ utrymme per person härbärgera 205 gäster. Ett af dem befanns vara i sådant skick att det ansågs böra stängas, och anhöll hälsovårdsnämnden hos magistraten om åtgärds vidtagande för dess stängande.

Enligt § 71 af stadens hälsovårdsordning äger hälsovårdsnämnden hålla tillsyn öfver att barn under åtta år som mot ersättning fostras och vårdas hos andra än närmaste anförvanter och laga förmyndare, erhålla behörig skötsel och vård.

Undantagna härifrån äro barn, som omhändertagits af fattigvårdsstyrelse och uppfostringsnämnd, äfvensom barn, hvilka äro intagna i för barnavård afsedd anstalt.

Enhvar, som mottagit sådana fosterbarn, bör enligt § 72 af anförda förordning anmäla därom till hälsovårdsnämnden. Emellertid hade anmälningar icke inkommit, och nämndens tjänstemän voro därför nödsakade att söka dem. De funno i staden 30 och i Brändö 4. De flesta af dessa besöktes sedan af förste stadsläkaren, och fann han icke i något fall anledning till allvarsammare anmärkningar mot deras skötsel och vård.

Om barnhem, barnkrubbor, barnträdgårdar, arbetshus för barn samt skolor och andra undervisningsanstalter stadgas i § 77 af stadens hälsovårdsordning:

»Samtliga rum, i hvilka barnen vistas under natten eller en längre tid af dagen, böra vara så stora att de erbjuda hvarje barn en luftrymd af minst 10 kub. met. Samt hvarje fullvuxen person, som en längre tid vistas i rummet, 20 kub. met. I sådana rum, där barnen vistas endast under några timmar, bör luftrymden utgöra minst 4 kub. met. för hvarje barn samt minst 10 kub. met. för hvarje fullvuxen person».

Med anledning däraf uppmätes skolrummen i barnträdgårdarne och småbarnsskolorna i staden samt uppspikades i hvarje rum anslag, visande huru många elever kunde placeras i detsamma.

Uti hälsovårdsordningen för staden ingå ordningsregler för rak- och friserstugor, afseende att uti dem upprätthålla snygghet och renlighet, och skola dessa ordningsregler finnas uppslagna på synligt ställe i de för allmänhetens begagnande afsedda rummen.

Dessa ordningsregler förde hälsovårdsnämndens tjänstemän den 19 februari till de 9 i staden existerande rakstugorna samt tillsågo att de blefvo på lämpliga ställen placerade. Vid samma tillfälle annoterades, att tvänne rakstugor icke voro i tillfredsställande skick.

I slutet af år 1913 besiktigades skrädderier och skomakerier samt i maj månad 1914 slutfördes besiktning af 49 andra fabriker och handtverkerier inom staden. Vid besiktningen funnos 2 velocipedverkstäder och 1 snickeri, hvilka till stor del voro belägna under jorden och illa belysta. Dessa blefvo af hälsovårdsnämnden hos magistraten anmälda. Emot en del af de öfriga gjordes anmärkningar, däröfver att tvättställ, tvål och handdukar samt spottkärl för arbetarena saknades.

Enskildas bostadslokaler besiktigades i 9 fall på anmodan af bostadsinnehafvarena. Flera af dem klagade öfver fukt i bostaden, men befanns denna bero dels af lokalens öfverbefolkning, dels af att lokalens eldning och ventilation var otillräcklig.

En familj kallade på besiktning, emedan uti bostaden förekom en liten, för ögat knappt märkbar insekt, hvilken angrep människor och hvars stygn voro smärtsamma. Några af dessa insekter togos i förvar och fördes till dr. E. Keto, hvilken förklarade djuren vara duvlusar (*Argus reflexus*). Dufvor skola också haft tillhåll på vinden ofvanom familjens bostad, och dufvornas ohyra hade sannolikt med kläder eller bohag, som familjen förvarat på vinden, förts ned i bostaden.

I hälsovårdsordningens § 124 stadgas om ämnen, som genom spridande af stank vålla obehag och sanitära olägenheter för i närheten boende, att de icke må inom tätare bebyggda stadsdelar uppläggas eller magasineras.

I början af april månad remitterade magistraten till hälsovårdsnämndens utlåtande en ansökan om tillstånd att i gården N:o 15 vid Vasaesplanaden få insalta hudar och hålla upplag af tagel och lump. Med anledning häraf inspekterade hälsovårdsnämndens tjänstemän den lokal, som var afsedd att för nämnda ändamål användas, samt tillika 3 andra likartade inrättningar, hvilka finnas i staden, och yttrade sundhetsinspektorn i besiktningsinstrumentet om dem bland annat:

»att inom en stad tillåta insaltning af råa hudar och att hålla upplag af torkade skinn, tagel och horn förefaller mig egendomligt. Synnerligast som råa hudar under den varma sommartiden inom förloppet af par dagar börja sprida en vidrig lukt».

Emellertid kunde hälsovårdsnämnden icke på grund af § 124 i hälsovårdsordningen afstyrka till öppnande af förenämnda inrättning, såvida det villkor uppställdes att elak lukt icke finge utgå från densamma.

Men om också inrättningar sådana som denna samt upplag af skinn, tagel, lump m. m. dylikt icke sprida elak lukt, borde dock deras förläggande inom stadens bebyggda område icke tillåtas, ty de kunna innehålla smittämnen, hvilka äro farliga. I gällande hälsovårdsstadga för Finland lyder också § 19 mom. 3: »Våtsaltade hudar, lumpor, ben och andra ämnen, som äro underkastade förruttelse eller utbreda stank, må icke uppläggas på annan än af magistraten därtill godkänd plats».

I § 125 af stadens hälsovårdsordning heter det: »Hållandet af svin inom tätare bebyggda delar af staden är icke tillåtet». Med anledning af denna bestämning beslöt hälsovårdsnämnden den 3 juni, att svin före den 1 oktober borde vara borta, och underrättade hälsovårdsnämndens tjänstemän vederbörande gårdsägare om detta beslut. I början af oktober inspekterades gårdarne ånyo för att undersöka, huruvida nämndens påbud blifvit efterföljdt, och funnos svin ännu i 4 gårdar inom tätare bebyggda delar af staden. Hälsovårdsnämnden beslöt att anmälan till magistraten skulle göras angående 3 af dessa.

Gamlakarleby. Arbetet med den år 1913 beslutna vattenledningen till staden vidtog på våren och var beräknadt att vid vinterns inträde vara färdigt eller i det närmaste fullbordadt.

Det utbrutna kriget och dess verkningar särskildt på leveransen af ledningsrör och andra materialier, kullkastade dock alla beräkningar. Under året medhunnos dock följande arbeten: Vid vattentaget har utförts en 10 meter djup brunn af gjutjärnsringar med en inre diameter af 2 meter. Denna brunn är nedsänkt i det öfver allt vattenförande gruslagret så djupt, att dess öfre kant ligger i grundvattennivån samt försedd med ett 1 meter mäktigt filterlager i botten och upptill en betongöfverbyggnad, som når upp öfver markens yta.

I närheten af brunnen har uppförts en maskinistbostad och hela omgifningen har planerats, rensats och dränerats.

I slutet af november propumpades den nyss färdigblifna brunnen hvarvid användes en elektrisk pump med 35 sek. liters kapacitet och hölls densamma i gång 137 timmar å rad eller närmare 6 dygn, under hvilken tid 17,262 kubikmeter vatten uppfordrades. Vid pumpningen sänkte sig vattenspegeln under de par första dagarna med något mer än 1 meter, för att sedan bli tämligen stabil; i särskilda profbrunnar i omgifningen var vattennivåns sänkning under profvet mindre, i de längre bort belägna obetydlig. Efter upphörd pumpning steg vattnet åter snabbt i brunnarna.

Enligt under år 1913 af nämnden uppgjordt och af stadsfullmäktige fastställt program för rättutrotningen med ratin, indelades staden och Yxpila i 4 områden, af hvilka hvarje år i tur och ordning ett komme att behandlas med nämnda medel. Under sommaren 1914 har ratinutläggningen utförts i området N:o 1 innefattande hela Yxpila samt järnvägsområdet och magasinshusen i staden. Inalles användes härför 35 flaskor ratin (I och II) och steg sammanlagda kostnader för arbetet till 511 mark 52 penni i hvilken summa staden och tomtägarna deltaga med hälften hvar.

För att i särskilda fall lättare kunna vidtaga åtgärder afsedda att hindra spridning af tuberkulos har hälsovårdsnämnden låtit trycka och till stadens praktiserande läkare utdela blanketter å hvilka till resp. läkares kännedom komma sjukdomsfall i tuberkulos antecknas och uppgifterna månatligen aflämnas till nämnden.

Såsom förut har stadens ambulatoriska sjuksköterska besökt de af tuberkulösa sjukdomar lidande i deras hem och bistått dem med råd och dåd samt öfvervakat desinfektion af lokalerna efter dödsfall eller vid ombyte af bostad. Svårare s. k. asyfall ha i regel intagits på Libeckska sjukhuset.

Nykarleby. Under årets förra hälft förekommo temligen talrika fall af kikhosta och i juni månad en lindrigare messlingsepidemi.

De sanitära förhållandena hafva i allmänhet varit goda. Några missförhållanden i bagerier och matvaruförsäljningsställen hafva beifratts.

Kristinestad. Renhållningen i staden har öfvervakats af hälsovårdsnämndens tillsyningsman, som äfven verkställt besiktningar af stadens bagerier, korfmakerier och matserveringsställen. Desinfektion medels formalinrökning hafva under året verkställts 25 gånger.

Regelbunden matvarubesiktning har hvarje torgdag handhåfts af tillsyningsmannen, som därvid beslagtagit 16 levrar, 1 kalv (var i lederna), 2 kalvvar (gulsot), 2 får (gulsot), 1 gris (engelska sjukan), 1 ko och 1 mindre köttparti.

Kaskö. Likasom under tidigare år hafva stadsfullmäktige beviljat anslag för bekostande af fria bad två gånger i månaden åt folkskolans elever och stadens fattiga. Då vattnet i stadens brunnar till följd af långvarig torka under sommaren starkt minskade, tömdes och rengjordes brunnarna.

Marthaföreningen har fortsatt på samma sätt som förut sitt arbete för tuberkulosens bekämpande, utdelat spottkoppar och lysol åt lungotister, anskaffat kraftigare föda åt undernärda barn m. m. På föreningens anhöllan besöktes orten af allmänna tuberkulosföreningens ombud dr. Tennberg, som härstädes höll föredrag den 18 maj.

På hälsovårdsnämndens förordnande verkställdes under året 11 gånger rumdesinfektion med formalin, däraf 6 gånger för lungsot och 5 gånger för difteri. Af hälsovårdsnämnden expedierades under året 37 utgående skrivelser.

Några epidemier förekommo icke under året. Anmärkningsvärt är det stora antalet fall af lunginflammation i början af året, ensamt i januari månad 15 fall. De vanligaste akuta sjukdomarna voro likasom tidigare hals- och luft-rörskatarr samt mag- och tarmsjukdomar. Af veneriska sjukdomar under året hafva kommit till hälsovårdsnämndens kännedom 5 fall af dröppel, samtliga besmittade på annan ort.

Jakobstad. Under året anmäldes i maj ett fall af tarmtyfus. Den insjuknade, en arbetare, anställd i gräfningsarbeten, hade utfört sådana på särskilda platser i staden och på Alholmen och ådrog sig väl härunder infektionen (smittan). Sjukdomen, om hvars art intet tvifvel kan råda, var medelsvår, men förlöpte utan allvarligare komplikationer.

Skarlakansfeber förekom i början af året (januari 12 och februari 9 fall) rätt rikligt såsom fortsättning på epidemin från år 1913; under de följande månaderna aftog den raskt (mars 1, april 2, maj 2 och juni 1 fall) samt utdog helt och hållet med juni månad, så att under årets återstående månader icke ett enda fall af skarlakansfeber anmäldes. Samtliga insjuknade vårdades i härvarande epidemipaviljong. Sjukdomen var öfverhufvudtaget af lindrig beskaffenhet och dödlighetsprocenten = 0.

Difteri förekom under årets samtliga månader med undantag af december, men betydligt mindre talrikt än föregående år (41 fall mot 198 år 1913). Af de insjuknade vårdades 39 å epidemipaviljongen. Sjukdomen var af något svårare beskaffenhet än föregående år och dödlighetsprocenten = 12.2. Strupdifteri var orsaken till samtliga 5 dödsfall.

Under årets lopp ha enligt hvad »förteckning öfver ovaccinerade barn» gifver vid handen småningom ett ganska stort antal ovaccinerade barn uppstått i staden. Då obenägenheten hos föräldrarna att låta vaccinera sina vaccinationspliktiga barn synas vara i tilltagande och måhända äfven den tron utbredd sig, åtminstone i vissa kretsar, att vaccinationen vore frivillig, beslöt hälsovårdsnämnden till magistraten i ock för vidtagande af rättsliga åtgärder mot de tredskande insända en förteckning öfver ovaccinerade barn.

Det af hälsovårdsnämnden tillsatta utskottet för besiktning af bagerier, lägenheter där matvaror beredas eller till saluhållas hade i bagerier och lägenheter där matvaror beredas endast skäl till smärre anmärkningar, däremot hade utskottet en hel del anmärkningar beträffande nästan samtliga lägenheter där matvaror tillsaluhållas; så befanns nästan å samtliga sådana ställen bröd, bakverk etc. fullständigt oskyddade mot förorening genom damm, flugor etc.

Utskottet för verkställande af inspektion i fabriker och handtverkerier ansåg sig i de flesta dylika inrättningar hafva skäl endast till mindre anmärkningar.

Det af »torgkomitén» uppgjorda förslaget till ny torgordning för staden hade af stadsfullmäktige sändts till hälsovårdsnämndens utlåtande och gjordes i detsamma (protok. 23/9, o. 8/10 1914) en del ändringsförslag, hvilka till större delen af stadsfullmäktige godkändes.

Fyra rapporter af sundhetspolisen, en om beslagtaget skämt kött, en om orenlighet i svagdrickskagge från svagdricksbryggeriet i Skutnäs samt två om försäljning af utspädd mjölk, fetthalt resp. 2.2 och 2.1 % (tvänne bönder i Soklot) beslöt nämnden remittera till allmänna åklagaren för åtals väckande mot de skyldiga.

Det färdigblifna nya epidemisjukhuset (Hälsovårdsnämndens årsberättelse 1913) beslöt nämnden använda till skarlahanssjukhus.

Enligt hälsovårdsnämndens beslut af senaste år skulle stadssjuksköterskan, som tillsvidare äfven fungerar såsom stadens »tuberkulossjuksköterska», besöka samtliga anmälda lungsotssjuka för att gifva råd huru de borde sköta sig själva som ock hvad de borde iakttaga för att hindra smittans spridning, äfven skulle hon i deras hem göra undersökning beträffande de sanitära förhållandena, de sjukas lefnadsvanor, medellöshetsgrad etc.

I sistnämnda afseende har undersökning verkställt hos 54 lungotssjuka, 11 män, 37 kvinnor och 6 barn (personer under 15 år) och utgjorde hem- och sjukbesökens antal hos dessa 409.

Här nedan må i korthet angifvas resultatet af undersökningarna.

Hvad yrket beträffar voro:

27 arbetare vid tobaksfabrik.

2 » » sockerbruk.

1 » » träullfabrik.

1 » » mek. verkstad.

1 öfverkonduktör.

1 hushållsföreståndarinna.

2 bagare.

1 plåtslagare.

1 krukmakare.

1 målare.

1 butikbiträde.

1 f. d. arbetsförman.

2 tjänarinnor.

2 arbetarehustrur.

Af de 6 barnen voro 5 skolelever.

Bostaden hos de sjuka bestod i 14 fall af endast 1 rum, i 31 fall hade den tuberkulösa och hans familj 1 rum och kök (eller 2 rum) och i 9 fall 2 rum och kök (eller 3 rum) till sin disposition.

Antalet personer, sjuka och barn inberäknade, som bebodde respektive bostäder, framgår af nedarstående tabell:

Bostadens storlek.	Antal bostäder i hvilka bodde									Summa bostäder.
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
	personer									
2 rum och kök = 3 rum	—	—	—	3	1	2	1	2	—	9
1 » » » = 2 »	1	5	2	8	5	5	3	1	1	31
1 »	2	6	5	1	—	—	—	—	—	14
Summa	3	11	7	12	6	7	4	3	1	54

I 13 fall voro rummen kalla, i 3 fall fuktiga, i 2 fall mer eller mindre mörka och i 1 fall både mörka och kalla.

Ordningen i bostäderna var:

god.....	i 17 fall
tämligen god	» 34 »
dålig	» 3 »
Summa 54 fall.	

I 9 fall hade den lungsiktige eget sofrum, i 8 fall delade han (hon) det samma med en annan, i 27 fall med två eller flera andra, i ett fall med ända till 6 andra personer. I 37 fall hade den tuberkulöse en egen säng till sitt förfogande, men i 17 fall delade han (hon) säng med annan person.

En stor fara för smittans spridning innebar, åtminstone förut, de tuberkulösa täta ombyten af bostäder; så finnes det också under detta år tuberkulösa, som ombytt bostäder 2, 3 till och med 4 gånger. Nu verkställes dock, som bekant, vid hvarje flyttning desinfektion af den sjukes bostad.

Jyväskylä. Punatautia ilmeni heinäkuussa 2 vaikeaa tapausta, päättyen kuolemalla, sekä syyskuussa 2 lievää tapausta.

Tulirokkoa esiintyi vuoden viitenä ensi kuukautena yhteensä 11 tapausta, joista 1 päättyi kuolemalla.

Tuhkuria ei esiintynyt lainkaan, mutta alkuvuodesta ilmeni vihurirokko-epidemia, saavuttaen helmikuussa huippunsa 84 tapauksella, yhteensä 121 tapausta.

Hinkuyskää ilmeni vuoden varrella ainoastaan kolme yksityistä tapausta.

Kurkkumätätapausten luku on edelleen entiseen verraten pysynyt alhaisena, ollen yhteensä 10 tapausta sekä 1 kuristustautitapaus, kaikki vuoden alusta elokuuhun mennessä, minkä jälkeen ei tautia enää ilmennyt.

Oulu. Mitä vuoden kuluessa liikkeellä olleisiin tarttuviin tauteihin tulee ottaa taudinkohtausten lukuisuuteen nähden tuhkarokko ensi sijan.

Hinkuyskä on myöskin tavallista lukuisimmilla kohtauksilla ollut liikkeellä pitkin koko vuotta. Useimmat taudinkohtaukset olivat vuoden alku-kuukausina. Tautikohtausten kokonaisluku oli 139 eli 5.31 % kaikista taudinkohtauksista. Kaksi taudinkohtausta loppui kuolemalla.

Mitä tulirokkoon tulee on sekin vuoden kuluessa liikkunut tavallista enemmän ja on yksityisiä taudinkohtauksia ilmoitettu melkein joka kuukausi. Taudinkohtausten kokonaisluku oli 40.

Tulirokko, samaten kuin kurkkumätää ja kuristustautia potevat sairaat ovat kaikki hoidetut epidemiasairaalassa ja ovat tulirokkokohtaukset ylipäänsä olleet lievää laatua vaikkakin tautiin 4 lasta on kuollut.

Lavantauti, joka viime vuosien kuluessa paikkakunnallamme on ollut sangen harvinainen vieras, ilmestyi lokakuun keskivaiheella ja ilmoitettiin sitä vuoden loppuun yhteensä 5 taudinkohtausta.

Huoltola vähävaraisia keuhkotautisia varten, joka alotti toimintansa lokakuussa 1913, työskenteli alussa terveydenhoitolautakunnan huoneistossa kauppahallin vieressä. Kun sanottua huoneistoa terveydenhoitolautakunnan päätöksen mukaan kesäkuun alusta alkaen käytettiin rokotuspaikkana, muutettiin huoltola kesän ajaksi työnvälitystoimiston huoneisiin kaupungin talolla. Vallitsevan työttömyyden takia täytyi työnvälitystoimisto tänä vuonna avata tavallista varemmin eli jo syyskuun alussa, jonka takia huoltola oli pakotettu huoneiston puutteen takia lakkauttamaan toimintansa kahden kuukauden ajaksi eli marraskuun alkuun asti, jolloin rokotuksen loputtua täksi vuodeksi huoltolan käytettäväksi saatiin sen entiset huoneet. Tällainen huoneiston puute ja muuttelu on tietysti suuresti häirinnyt huoltolan toimintaa. Ensi kesäkuusta lähtien saadaan huoltolan käytettäväksi oma huoneisto, joten huoltolan toiminta keuhkotaudin vastustamiseksi on keskeytyksiltä turvattu.

Huoltolan tarkoituksena on avustaa puutetta kärsiviä keuhkotautisia, pitää silmällä keuhkotaudin esiintymistä kaupungissa ja mahdollisuuden mukaan vastustaa taudin levenemistä. Sitä tarkoitusta varten on huoltolassa kaksi kertaa viikossa maksuton lääkärinvastaanotto. Kun lääkärin toimeenpanemassa tutkimuksessa joku huomataan keuhkotautiseksi tehdään hänelle selvää taudin laadusta ja tarttuvaisuudesta, neuvotaan tarpeellisia varovaisuustoimenpiteitä ja annetaan hänelle kulloinkin tarpeelliseksi katsottua lääkärinhoitoa tai asian niin vaatiessa toimitetaan hänet sairaalaan. Sen jälkeen käy keuhkotautistenhoitajatar sairaan kotona ottaakseen yksityiskohtaisesti selvää hänen kotiooloistaan, ja neuvoakseen sairaan kotiväkeä miten hoito tarkoituksenmukaisimmin järjestetään ja miten tartuntavaara parhaiten voidaan välttää. Tavallisesti ja aina jos näyttää vähänkään epäiltävältä kehoitetaan sairaan omaisia tulemaan huoltolaan tarkastettaviksi keuhkotaudin varalta. Myöhemmin käyvät keuhkotautiset huoltolassa aika ajoin saamassa lääkärinhoitoa ja että heidän tilaansa voidaan seurata. Keuhkotautihoitajatar puolestaan käy sairaiden luona, terveempien luona harvemmin, heikompien luona useammin seuratakseen kotioiloja, pitääkseen silmällä tartunnan vaaraa ja tarvittaessa antaakseen neuvoja ja hoitoa. Jos sairaan tila ja kotiolot ovat sellaiset, että sairas on avun tarpeessa ja häntä syystä tai toisesta ei voida saada sairaanhoitoon annetaan huoltolasta apua sikäli kun huoltolan käyttövarat myöntävät. Vuoden kuluessa on huoltolasta annettu ruoka-avustuksena maitoa 50:lle henkilölle yhteensä 4,667 litraa. Desinfisoimisaineita on annettu kaikille keuhkotautisille, jotka ovat sitä pyytäneet ja sänkyjä ja sänkyvaatteita on huoltolasta lainattu sikäli kun sängyt ovat riittäneet. Yksityisten lahjoitusten kautta on keuhkotautistenhoitajatar ollut tilaisuudessa antamaan vaatteita suuremmassa puutteessa oleville keuhkotautisille ja heidän perheilleen. Keuhkotautisten kuoltua tai heidän asuntoa muuttaessaan on, sikäli

kun ne ovat tulleet huoltolan tietoon, toimitettu formaliinidesinfisoiminen keuhkotautisten asunnossa. Vuoden kuluessa on näitä desinfisoimisia toimeenpantu 52 kertaa.

Huoltolan kirjoissa olevien kaupungissa asuvien keuhkotautisten luku on tänä vuonna ollut 228. Näistä on vuoden kuluessa kuollut 54 ja paikkakunnalta muuttanut pois 8.

Keuhkotautisten asunto-oloista mainittakoon että sairaalla oli oma makuuhuoneensa 3:ssa tapauksessa, muissa tapauksissa asui useita jopa 9—10 henkilöäkin samassa huoneessa sairaan kanssa ja 23 tapauksessa nukkui sairas samassa sängyssä jonkun terveen henkilön useimmiten lapsen kanssa. Asunnoissa, joissa keuhkotautiset asuivat oli 3 huonetta 3:ssa tapauksessa, 2 huonetta 30:ssa tapauksessa ja 1 huone 34 tapauksessa, kun taasen 3 tapauksessa sairas oli ilman varsinaista asuntoa asuen milloin missäkin. Näistä 103 huoneessa, joissa sairaat asuivat, asui sairaat siihen luettuna kaikkiaan 365 henkilöä ja niistä oli 15 vuotta nuorempia 134. Keskimääräinen asukasluku huonetta kohti oli siis 3.55. Asunnoista pitäen silmällä niiden tilavuutta, lämpöä, valoa, siisteyttä y. m. seikkoja, on merkitty että ne olivat moitteettomat 6:ssa tapauksessa, täyttivät kohtalaisia vaatimuksia 29 tapauksessa ja olivat kaikin puolin huonot ja sopimattomat 35 tapauksessa, viimeksi mainittuun luokkaan luettuna ne kolme tapausta, joissa keuhkotautinen asunnon puutteessa muutti yhtenäen yöpaikkaansa. Kun asunto-olot ovat tällaiset on tartuntavaara tietysti aina melkoinen. 37:ssä tapauksessa katsottiin sairaan olevan ilmeisenä vaarana ympäristölleen, 22:ssa tapauksessa oli tartuntavaara jommoisenkin suuri, kun taasen 11:ssä tapauksessa olivat olot sellaiset että tartunnan vaara oli todennäköisesti pieni.

Huoltolan hoidossa olevien keuhkotautisten taloudellinen tila oli hyvä 5:ssä tapauksessa, 21:ssä tapauksessa tulivat he hyvin omillaan toimeen ja 44:ssä tapauksessa kärsivät sairaat puutetta.

Kansakoululääkärin kertomus lukuvuodelta 1913—1914.

Oppilasten yleinen terveys on, sikäli kun se kuvastuu koululääkärin säännönmukaisesti toimeenpannuista tarkastuksista, suurin piirtein samallinen kuin edellisenä lukuvuotena. Tänä vuonna toimitettiin tarkastus koulun I:llä III:lla ja VI:lla vuosikurssilla ja sen lisäksi tutkittiin oppilaat ruotsalaisen kansakoulun IV:llä vuosikurssilla. Tutkittujen oppilasten luku oli I:llä vuosikurssilla 359, III:lla 332, VI:lla 131 ja ruotsalaisen kansakoulun IV:llä luokalla 15 eli siis yhteensä 847. Saadakseen yleissilmäyksen tarkastuksien tuloksista liitän tähän taulut tärkeimmistä havainnoista, joita tarkastuksissa tehtiin.

Ravitsemustila.

	Alemman koulun		Ylemmän koulun			
	I luokan		I luokan		IV luokan	
	Pojat.	Tytöt.	Pojat.	Tytöt.	Pojat.	Tytöt.
Hyvä	10.2 %	10.4 %	10.2 %	10.9 %	13.9 %	16.9 %
Keskinkertainen	64.5 »	60.7 »	64.8 »	61.5 »	65.3 »	59.4 »
Keskinkertaisest. huonom.....	25.3 »	28.9 »	25.0 »	27.6 »	20.8 »	23.7 »

Vähäverisyys.

Alemman koulun		Ylemmän koulun			
I luokan		I luokan		IV luokan	
Pojat.	Tytöt.	Pojat.	Tytöt.	Pojat.	Tytöt.
15.6 %	23.7 %	17 %	21.8 %	9.7 %	15.3 %

Poiketen varemmin käyttämästäni tavasta, olen tänä vuonna merkinnyt erikseen tyttöjen ja poikien tarkastukset, ne kun näyttävät eroavan toisistaan mieltäkiinnittävässä määrässä. Näyttää nimittäin siltä että yleinen heikkous ja verenvähyys ovat huomattavasti yleisempiä tyttöjen kuin poikien kesken. Toiselta puolen näyttää kuten viime vuonnakin, että vähäverisiä, heikkoja oppilaita on runsaammin alemmilla kuin ylemmillä luokilla. Mikä tähän viimeksi mainittuun asian tilaan on syynä en tahdo tässä yhteydessä lähemmin tutkia, tyydyn vaan viittaamaan, että siihen voi osaksi olla sekin syynä, että joukko köyhimmistä oloista tulevia oppilaita, joiden joukossa juuri suurin prosentti määrä heikkoja on, on taloudellisista syistä pakoitettu lopettamaan koulunkäyntinsä, heidän kun täytyy kodin ekonomian takia pyrkiä palvelukseen tai muulle ansiolle kesken koulunkäyntinsä. Toinen osa heikoista sairaloisista oppilaista on jo terveydellisistä syistä pakotettu keskeyttämään koulunkäyntinsä. Viime vuoteen verrattuna ei huomaa erikoisempaa muutosta ala-arvoisesti ravittujen heikkojen lasten lukumäärästä, vaan on se pysynyt jokseenkin samana. Pääasiallisena syynä siihen, että heikkojen lasten lukumäärä on näin suuri, on se että lasten ravitseminen kotiloissa on useassa tapauksessa järjestetty aivan järjettömälle kannalle ollen lasten ravintona pääasiallisesti kahvi ja voileipä, joita he saavat kouluun lähtiessään, aamiaiseksi ja usein päivälliseksi, saaden keittoruokaa vasta illalla sitten kun perheen isä tulee kotiin työstään, jos aina silloinkaan. Toisissa tapauksissa ovat koulumatkat siksi pitkät, kuten esimerkiksi Hietasaarella ja kaupungin siirtoiloissa asuvilla, että oppilaat eivät väliajalla ehdi kotiinsa syödäkseen kunnol-

lisen aterian, vaan saavat he tyytyä aamiaiseksi syömään evästä, jonka ovat ottaneet kouluun mukaansa. Ja kun aamulla useimmiten ei tule kunnollisesti syödyksi saavat näissäkin tapauksissa oppilaat varhaimmiten vasta $\frac{1}{2}$ 4—4 ensimmäisen kunnollisen aterian. Useasti taasen ovat asianhaarojen pakosta kodin ruoka-ajat sellaiset, että oppilaat kouluaikojensa takia eivät voi aterioida muun perheen kanssa, vaan saavat sitten jälestäpäin syödä kylmenneitä jäänöksiä, jotka eivät enään niin hyvin maistu, ja jonka takia tulee syödyksi niukasti. Saadakseen korjausta tässä suhteessa olisi n. s. koulukeittiöillä tärkeä osansa, vaan vielä tärkeämpi olisi saada lasten ravitseminen kodeissa järkipäiselle kannalle ja se saavutetaan aikaa myöten vaan siten, että tulevat kotien perustajat opetetaan sekä ymmärtämään järkipäisen ravitsemisen merkitys, että heidät käytännöllisesti opetetaan toteuttamaan se.

Raahе. Mitään mainittavaa ei tilivuonna ole terveydenhoitolautakunnassa ollut käsittelyn alaisena. Sen toiminta on supistunut yleisen puhtauden valvontaan ja tarttuvien tautien levenemisen ehkäisemiseen.

Keuhkotaudin vastustamisesta mainittakoon, että vuodesta 1907 alkaen on keuhkotuberkuloosiin kuolleiden huoneet ja pitovaatteet täydellisesti desinfioitu formaliinilla. Vuonna 1914 toimitettiin puhdistus 9 kertaa, keuhkotautiin kuolleiden asunnoissa. Kaupungin kansakoulujen ja seminaarin lääkäri on, tutkiessaan kansakoulun ja seminaarin harjoituskoulun oppilaita, antanut neuvoja sille oppilaille, joilla on tuberkulosi tai joita on syytä epäillä siitä.

Harvinaisimmista taudinkohtauksista mainittakoon, että eräs Raahessa syntynyt, mutta Helsingin kaupungin kirjoissa oleva, lepraksi epäilty nainen henkilö syyskuulla lähetettiin Helsingin yleisen sairaalan ihotautien osastolle, jossa diagnoosi varmennettiin oikeaksi.

Kajaani. Teurastushuonekysymys on yhä valtuustossa ratkaisematta. Käytännössä olleista teurastushuonepahasista on terveydenhoitolautakunta kieltänyt toista käyttämästä aivan kelvottomana ei edes korjattunakaan.

Toinen niistä vedenheittämöistä, joita varten valtuusto keväällä 1912 varat myönsi, saatiin viime syksynä käytäntöön. Jonkun verran se toki vähentää halua käyttää yksityisten porttikäytäviä tähän tarkoitukseen.

Puhtauden suhteen on vielä paljon toivomisen varaa, niin hyvin kaduilla kuin pihossakin. Ja yhä näkee suurta halua tyhjentää roska- jopa lantakuorimiakin teiden varsille kaupungin ulkopuolelle aivan lähistöön, useimmiten huonon kelin takia, ja tosin tarkoituksessa siirtää lanta paremman kelin aikana pelloille, jonne kelirikon aikana on mahdoton päästä. Tavallisesti on ilmaantunut sellaisia, jotka ovat korjanneet roskatkin pois kun ovat saaneet korjata lannatkin omille, helpommin päästäville pelloilleen.

Terveyspoliisi on yhdessä ammattitarkastajan kanssa tarkastanut käsityöverstaat 3 kertaa. Leipomot on hän tarkastanut 8 kertaa. Pihat ja lanta-

säiliöt 5 kertaa. Puhdistuksia on hän tehnyt: tulirokon takia 18 kertaa, kurkkumädän takia 11 kertaa, keuhkotaudin takia 14 kertaa formaliinilla. Lavan-
tautitapauksissa on tynnyrit, mihin sairaan ulostuksia on joutunut, kaivettu
maahan lannankaatopaikalle, sekoitettuna runsaasti raa'alla karbolihapolla tai
lysoolilla ja hyyskän alustaan tynnyrin lähimpään ympäristöön niinikään pantu
muutamia litroja karbolihappoa, missä vähänkin näyttää olleen mahdollisuutta
että hyyskän alus olisi voinut tulla saastutetuksi. Muistutuksia puuttuvasta
puhtaudesta on tehty useita. Kolme kertaa on täytynyt ilmoittaa maistraa-
tille, joka sitten on sakottanut.

Tornio. Terveydenhoitolautakunta on toimeenpannut tarkastuksia sekä
keväällä että syksyllä kaikissa kartanoissa yleisissä paikoissa ja kaupungin ym-
päristössä sekä tarpeen vaatiessa muinakin aikoina.

Sitäpaitsi on lautakunta tarkastanut ruokamyymälöitä ja käsiteollisuus-
laitoksia ja varsinkin leipomoita. Tarkastuksissa huomattujen epäkohtien ta-
kia on maistraatti sakottanut 1 henkilöä.

Huoneustojen desinfisoimista toimitti lautakunta 13 kertaa.

Kokouksessaan 26 p:nä toukokuuta päätti lautakunta laatia ehdotuksen
uudeksi terveydenhoitosäännöksi kaupungille, johon m. m. otettaisiin Tuber-
kuloosin vastustamisyhdistyksen laatimat pykälät, jotka tarkoittavat tuber-
kuloosin vastustamista. Ehdotus ei kuitenkaan vielä vuoden kuluessa val-
mistunut.

Kemi. Kuten jo viime vuoden vuosikertomuksessa mainittiin, laati ter-
veydenhoitolautakunta ehdotuksen maidon kaupan järjestämiseksi Kemian kau-
pungissa ja hyväksyi valtuusto sen pienillä muutoksilla sekä palautti sitten
lautakunnalle säännöt määräten ne painattamaan. Ne painettiin ja vasta
painatuksen jälkeen huomattiin, että niiltä vielä puuttui Kuvernöörin vah-
vistus. Sitä haettiin mutta ei saatu muutoin kuin sangen tärkeällä muutok-
sella sääntöehdotuksen 1 pykälään, jossa luetaan sallitut maidonkauppaamis-
muodot, joihin piti liittää lupa myydä maitoa »3) maidonkauppiaiden ajoneu-
voista kauppatorilla torikauppa-aikoina ja on maito tuotava kaupaksi kannel-
lisissa astioissa». Tällä muutoksella saatiin vihdoinkin vuoden lopulla läänin Herra
Kuvernöörin vahvistus.

Ohjesääntönsä mukaisesti on terveystoimi vuodelle aikana toimittanut
ruuan ja juomien valmistus- ja kauppapaikkojen, lantäsäiliöitten, yleisten käy-
mäläin, saunojen ja uimahuoneen sekä palokaluja ja likakaivojen tarkastuksia
yhteensä 706 kertaa. Muistutuksia on hän asianomaisille antanut 194 ja on
tänäkin vuonna lähes puolessa tapauksista ollut syynä muistutuksiin vaillinai-
nen huolenpito lantahuoneista, likakaivoista ja palokaduista.

Terveystoimiin ilmiannosta on vuoden aikana sakotettu leimaamatto-
man lihan myynnistä 2 henkilöä, joista toinen oli kaupungin suurimman mak-

karaliikkeen omistaja. Kelpaamattomana on takavarikoitu ja poltetu 15 kg. teemakkaraa ja 126 kg. amerikkalaista silavaa sekä ala-arvoisina kielletty kaupaksi pitämästä 150 kg. siperialaista lohta ja pienempi määrä pallojuustoa. Tavanmukainen puhtauden tarkas u: toimitettiin kesäkuun alussa ja olivat leipomoita, ruoka- ja maitokauppoja, kalja- ja vesitehdasta sekä saunoja tarkastettaessa lääkäritkin mukana.

Väkiluku ja kuolevaisuus Suomen kaupungeissa vuonna 1914.¹⁾

Folkmängd och dödlighet i Finlands städer under år 1914.¹⁾

Population et mortalité dans les villes de Finlande pour l'année 1914.¹⁾

K a u p u n g i t. S t ä d e r. V i l l e s.	Väkiluku vuoden 1914. Folkmängd vid slutet af år 1914. Population fin de 1914.	Vuonna 1914 syntyneitä. Födda under år 1914. Naissances en 1914.	Vuonna 1914 kuolleita. Döde under år 1914. Décès en 1914.	Kuolleita 1,000 asukaasta kohti. Döde på 1,000 innevänare. Décès par 1,000 habitans.	Vuotta nuorempia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året. Enfants au dessous d'un an morts durant l'année.	100:sta vuoden kuluessa syn- tyneestä lapsesta kuoli. Af 100 under året födda. Barn afleda. Sur 100 enfans nés durant l'année sont morts.
Helsingfors	170,452	3,443	2,005	11.8	430	12.5
Borgå	5,600	119	124	22.1	11	9.2
Lovisa	3,971	78	47	11.8	3	3.8
Ekenäs	3,160	65	47	14.9	8	12.3
Hangö	6,455	113	68	10.5	12	10.6
Turku	53,926	1,053	721	13.4	113	10.7
Naantali	857	9	15	17.5	1	11.1
Mariehamn	1,430	22	13	9.1	1	4.5
Uusikaupunki	4,433	61	55	12.4	5	8.2
Rauma	7,070	166	85	12.0	6	3.6
Pori	17,541	313	240	13.7	38	12.1
Hämeenlinna	6,656	118	78	11.7	9	7.6
Tampere	45,213	953	634	14.0	128	13.4
Lahti	6,138	149	71	11.6	16	10.7
Viipuri	29,329	617	432	14.7	66	10.7
Hamina	3,222	64	52	16.1	4	6.3

¹⁾ Väkiluku Tilastollisen Päätoimiston ilmoituksien mukaan, muut numerot papiston kaupunkien terveydenhoitolautakunnille antamien ilmoituksien mukaan.

¹⁾ Folkmängden enl. Statistiska centralbyråns uppgifter de öfriga siffrorna enl. af prästerskapet åt städernas hälsovårdsnämnder lämnade uppgifter.

¹⁾ Chiffre de la population d'après les données du Bureau Central de Statistique, les autres chiffres d'après les communications faites par le clergé aux services sanitaires des villes.

Kaupungit. Städer. Villes.	Väkiuku vuoden 1914. Ioppula. Folk mängd vid slutet af år 1914. <i>Population fin de 1914.</i>	Vuonna 1914 syntyneitä. Födda under år 1914. <i>Naissances en 1914.</i>	Vuonna 1914 kuolleita. Döde under år 1914. <i>Décès en 1914.</i>	Kuolleita 1,000 asukkaasta kohti. Döde på 1,000 invånare. <i>Décès par 1,000 habitans.</i>	Vuotta nuoremmia lapsia kuoli vuoden kuluessa. Barn under 1 år döda under året. <i>Enfants au dessous d'un an morts durant l'année.</i>	100-ria vuoden kuluessa syn- tyneitä lapsista kuoli. Af 100 under året födda barn afledo. <i>Sur 100 enfans nés durant l'année sont morts.</i>
Kotka	12,227	355	150	12.2	40	11.3
Lappeenranta	3,464	58	54	15.6	15	25.9
Käkisalmi	2,237	47	37	16.5	2	4.3
Sortavala	3,382	70	38	11.2	11	15.7
Mikkeli	4,510	88	71	15.7	8	9.1
Heinola	1,713	33	26	15.2	4	12.1
Savonlinna	4,758	116	57	12.0	16	13.8
Kuopio	17,587	448	264	15.0	53	11.8
Iisalmi	2,941	102	47	16.0	9	8.8
Joensuu	5,388	155	85	15.8	13	8.4
Kristinestad	3,528	60	48	13.6	4	6.7
Kaskö	1,561	52	24	15.4	3	5.8
Nikolaistad	24,430	536	279	11.4	59	11.0
Nykarleby	1,304	26	20	15.3	3	11.5
Jakobstad	7,280	209	116	15.9	23	11.0
Gamlakarleby	4,136	81	57	13.8	11	13.6
Jyväskylä	4,731	109	62	13.1	8	7.3
Raahe	4,173	85	51	12.2	6	7.1
Oulu	21,605	472	¹⁾ 333	15.4	62	13.1
Kemi	2,607	91	32	12.3	7	7.7
Tornio	1,806	45	²⁾ 20	11.1	4	8.9
Kajaani	3,516	132	46	13.1	14	10.6

¹⁾ Tähän sisältyy myös kaupungissa kuolleet henkilöt toisista seurakunnista.

¹⁾ Här i ingå äfven i staden afidna personer från andra församlingar.

²⁾ Y compris les personnes mortes dans la ville mais n'appartenant pas à la paroisse de celle-ci.

²⁾ Tähän sisältyy ainoastaan kaupungissa kuolleet kaupunkilaiset.

²⁾ Här i ingå endast inom staden afidna stadsbor.

²⁾ N'y sont compris que les habitants de la ville morts dans la ville elle-même.

[illegible]

pungeissa vuonna 1914.

städer under år 1914.

de Finlande pour l'anné 1914.

Summa.	Kajani.	Tornio.	Kemi.	Oulu.	Raabe.	Jyväskylä.	Gamlakarleby.	Jakobstad.	Nykarleby.	Nikolastad.	Kaskö.	Kristinestad.	Joenauu.	Jiisalmi.	Kuopio.	Savonlinna.	Heinoia.	Mikkeli.	Sortavala.	Käkisalmi.	Lappeenranta.	Kotka.
15	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
254	3	1	1	16	—	—	3	6	—	24	—	—	2	—	10	—	—	—	3	1	2	17
373	3	1	2	24	9	10	3	1	2	5	3	6	3	4	12	2	—	7	3	4	2	5
6	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—	—
14	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	7	—	5	—	—	—	—	—	—	2
88	1	—	—	4	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
34	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	4	—	1	2	—	—	—
65	1	1	—	—	—	2	—	3	—	3	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1
32	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	—	—	—	2	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
49	—	—	1	2	—	—	4	—	—	1	—	1	4	—	5	—	—	—	2	1	—	—
43	}46	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	8	1	—	1	1	—	3	—
33		—	—	7	—	2	—	6	—	1	2	—	1	—	4	—	—	—	1	1	1	3
26		—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
19		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—
28	—	—	—	2	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	4	—	1	—	2	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,224	10	5	6	50	10	9	8	26	3	82	6	8	14	5	48	3	5	8	2	12	12	23
280	1	2	—	13	1	5	4	12	1	20	—	1	1	—	—	—	3	—	—	1	—	6
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80	—	—	—	3	2	2	3	1	2	6	—	2	—	—	3	—	1	—	—	3	2	—
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—

Taudin nimi. Sjukdomens namn. Nom de la maladie.	Hel싱fors.	Borgå.	Lovisa.	Ekenäs.	Hango.	Turku.	Naaläli.	Mariehamn.	Uusikaupunki.	Rauma.	Porl.	Hämeenlinna.	Tampere.	Järvi.	Vilppuri.	Hanki.
Morbi cerebri, medullae spinalis, systematis nervosi et organo- rum sensuum	120	4	4	2	7	22	—	—	3	12	9	1	36	2	47	—
Insania	18	—	—	—	—	9	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Morbi organorum circulationis ..	279	18	9	9	9	33	2	—	8	—	47	13	76	5	72	13
Pneumonia et pleuritis acuta	88	8	2	2	7	50	1	—	6	8	28	8	67	6	32	2
Alii organorum respirationis morbi	137	—	—	—	4	16	—	—	—	3	4	1	3	1	5	—
Enteritis acuta	137	2	1	4	4	61	1	—	2	5	12	4	64	8	22	2
Alii organorum digestionis morbi	60	1	1	—	3	23	2	—	2	—	8	3	15	—	23	1
Morbi organorum uropoëticorum	40	2	2	4	1	11	—	—	2	1	4	—	12	3	11	2
Morbi organorum sexualium mu- liebrum	5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Alii morbi e graviditate et partu	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbi organorum locomotionis et ossium	5	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
Morbi systematis cutanei et telae connexivae	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Cancer	120	14	2	4	6	43	3	—	4	13	17	7	20	1	37	2
Tumores alii	16	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	7	—	—	1
Casus mortiferi	99	2	1	—	2	16	—	—	1	1	3	3	11	—	8	2
Suicidium	49	1	2	2	1	9	1	—	—	2	2	—	7	2	10	3
Homocidium	20	—	1	1	—	5	—	—	—	—	—	—	2	1	3	—
Causae mortis incertae aut ignotae aut non indicatae	23	31	5	4	1	17	—	8	—	12	40	7	5	8	14	1
Summa	2,005	124	47	47	68	721	15	13	55	85	240	78	634	71	432	52

Summa.	390	38	796	454	252	431	195	134	8	6	13	4	384	31	198	114	35	352	6,604
Kajaani.	4	—	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	5
Tornio.	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Kemi.	1	—	4	4	1	3	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	46
Oulu.	31	—	30	13	28	28	9	—	—	—	—	17	5	—	—	—	—	27	20
Raabe.	5	—	8	2	5	2	1	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	2	32
Jyväskylä.	3	—	3	6	2	4	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	10	333
Gamlakarleby.	4	—	7	2	3	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	4	51
Jakobstad.	7	—	11	12	—	—	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	7	116
Nykarleby.	3	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	20
Nikolastad.	7	2	37	12	15	14	2	6	1	—	—	13	6	3	—	—	—	7	279
Kasko.	—	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	5	24
Kristinestad.	1	—	7	2	—	4	1	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	7	48
Jonsuu.	4	—	11	6	5	1	2	4	—	—	—	5	1	—	—	—	—	9	85
Iisalmi.	5	—	5	7	3	3	3	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	6	47
Kuopio.	22	7	27	37	8	19	1	6	—	—	1	12	1	5	—	1	—	8	264
Savonlinna.	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	4	3	—	—	—	—	33	57
Helsinki.	—	—	3	2	—	2	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	2	26
Mikkeli.	8	—	7	4	1	3	1	—	—	—	—	4	4	—	—	—	—	16	71
Soravala.	1	—	7	6	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	38
Kälviälä.	8	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	37
Lappeenranta.	—	—	4	6	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	15	54
Kotka.	7	—	19	11	4	1	18	1	—	—	—	9	6	1	—	—	—	7	150

Yleiskatsaus sairaussuhteisiin
Öfversikt öfver sjukdomsförhållan-
Aperçu de la morbidité dans les

Kaupungit. Städer. Villes.	Anteox.	Typus abdominalis.	Paratyphus.	Febris gastrica et re- mitens, tabulicula.	Febris intermitens.	Influenza.	Meningitis cerebro- spinalis epidemica.	Cholera asiatica. Polioomyelitis ante- rior acuta.	Dysenteria.	Cholera nostras, ga- stroenteritis epide- mica, typhus.	Gastritis, enteritis acuta.	Varicella.	Scarlatina.	Morbilli.	Rubeola.	
Helsingfors	—	10	—	255	3	2,646	9	—	31	29	3,962	30	465	452	247	655
Borgå	—	5	—	—	—	119	—	—	5	—	112	1	62	10	9	87
Lovisa	—	—	—	11	—	35	—	1	—	—	63	—	1	8	2	—
Ekenäs	—	—	—	—	—	26	1	—	—	—	41	—	7	10	2	21
Hangö	—	1	—	19	—	140	—	2	2	2	163	—	15	117	17	36
Turku	—	15	—	7	4	542	1	—	—	18	818	2	21	206	41	8
Naantali	—	—	—	11	3	5	—	—	—	—	30	—	—	1	1	—
Mariehamn	—	3	—	2	—	26	—	—	—	—	50	—	—	1	—	—
Uusikaupunki	—	1	—	15	—	28	—	—	4	—	68	—	29	7	—	5
Rauma	—	—	—	—	—	49	—	—	3	—	62	—	33	10	5	28
Pori	—	31	—	2	—	367	—	—	3	8	302	—	25	15	126	60
Hämeenlinna	—	2	—	9	15	98	—	—	5	7	153	—	4	2	54	2
Tampere	—	90	—	59	2	230	—	—	16	10	483	3	30	89	283	47
Lahti	—	2	—	1	—	94	—	—	2	—	63	2	9	9	7	—
Viipuri	—	2	—	62	—	305	—	1	13	8	587	15	105	27	33	22
Hamina	—	—	—	4	—	37	—	—	3	—	33	1	7	2	1	15
Kotka	—	—	—	—	—	180	—	—	—	—	151	2	21	19	2	—
Lappeenranta	—	3	—	19	—	21	—	—	—	—	53	3	4	4	—	2
Käkisalmi	—	—	—	11	—	8	1	1	5	—	63	—	7	—	—	1
Sortavala	—	1	—	—	—	146	—	—	—	—	140	37	—	3	—	31
Mikkeli	—	3	—	8	—	21	—	—	1	—	70	—	5	4	19	13
Heinola	—	1	—	—	—	22	—	—	—	2	35	—	3	4	7	3
Savonlinna	—	42	—	—	—	41	—	—	5	—	26	4	15	—	1	—
Kuopio	—	12	—	—	1	130	—	—	—	—	453	—	16	63	5	62
Iisalmi	—	—	—	—	—	23	—	—	2	—	40	—	1	16	—	—
Joensuu	—	8	—	9	—	53	—	—	5	—	91	—	11	26	1	21
Kristinestad	—	2	—	1	—	51	—	—	—	—	43	—	1	5	—	9
Kaskö	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—
Nikolaistad	—	—	—	50	—	307	—	—	1	—	323	—	10	47	51	102
Nykarleby	—	—	—	1	—	12	—	—	1	—	21	—	1	1	18	2
Jakobstad	—	1	—	5	—	192	—	—	—	—	167	—	30	27	3	80
Gamlakarleby	—	—	—	7	—	58	—	—	—	7	57	—	8	4	75	5
Jyväskylä	—	—	—	20	—	52	—	—	4	—	99	—	15	11	—	121
Raahe	—	—	—	6	—	18	—	—	—	—	52	—	19	1	2	1
Oulu	—	5	—	27	—	19	—	—	4	—	434	—	30	40	442	4
Kemi	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	50	—	11	—	14	1
Tornio	—	1	—	3	—	5	—	—	—	—	82	—	2	5	—	1
Kajaani	—	5	—	—	—	61	—	—	—	—	181	—	15	22	—	14
Summa	—	246	—	628	29	6,178	12	5	115	91	9,661	100	1,038	1,268	1,448	1,459

maamme kaupungeissa v. 1914.
dena i landets städer år 1914.
villes de Finlande pour l'année 1914.

Summa.	Utiens melle.	Gonorrhoe.	Syphilis recens et syphilis congenita.	Pleuritis acuta (Idiopath.)	Menigitis tuberculosa.	Rheumatismus articulorum acutus.	Parotitis epidemica.	Pneumonia crouposa et catarrhalis.	Pertussis.	Laryngo-bronchitis acuta.	Bronchopneumonia.	Angina tonsillaris.	Laryngitis crouposa.	Diphtheritis faucium.	Febris puerperalis.	Septico-pyæmia.	Erysipelas.
26,191	208	1,603	414	273	36	494	946	1,273	1,019	7,501	2,896	597	8	11	118	11	118
975	—	10	—	16	3	36	15	91	—	190	168	2	2	6	8	1	8
371	3	3	2	2	—	3	20	25	31	95	62	—	—	—	—	—	—
279	—	8	—	2	3	9	26	2	—	49	54	4	4	—	—	—	—
1,313	5	55	2	15	1	20	12	43	11	381	194	—	—	2	6	16	16
4,484	—	56	11	25	16	54	43	160	21	1,594	658	3	3	4	1	23	23
113	—	1	1	1	—	2	2	8	—	28	18	—	—	—	—	—	—
202	3	5	2	1	—	—	1	2	—	59	47	—	—	—	—	—	—
322	—	7	—	1	2	2	11	22	5	80	27	4	4	—	—	—	—
625	9	63	12	9	1	4	83	23	17	87	111	6	6	10	—	—	—
2,561	13	97	38	32	10	36	203	107	60	580	386	8	8	6	9	—	—
854	1	11	13	1	2	17	88	15	—	183	139	2	2	3	—	—	—
3,245	35	218	52	31	2	59	244	217	52	449	444	11	11	2	16	25	25
551	12	38	13	2	2	9	75	12	21	89	60	—	—	—	—	—	—
3,995	69	424	131	24	1	46	65	71	181	1,173	553	12	12	2	—	—	—
292	—	2	2	2	2	1	1	23	10	41	54	5	5	2	—	—	—
902	3	35	25	8	2	1	15	28	51	183	142	4	4	1	—	—	—
277	2	18	4	3	—	2	9	13	7	44	39	5	5	1	—	—	—
279	—	6	—	1	1	4	1	9	41	66	34	8	8	—	—	—	—
658	—	4	1	1	—	—	5	8	11	183	71	2	2	—	—	—	—
295	—	—	—	3	—	—	1	6	27	48	47	—	—	1	—	—	—
197	1	4	1	1	1	4	12	6	1	44	41	—	—	—	—	—	—
374	10	11	8	—	—	1	3	14	71	34	44	9	9	33	1	—	—
2,187	5	82	15	10	—	—	40	99	60	531	310	18	18	1	—	—	—
195	—	5	—	1	—	—	8	14	—	61	19	—	—	—	—	—	—
609	—	21	7	6	1	2	46	13	55	143	66	6	6	10	2	—	—
307	—	7	—	6	1	2	1	18	1	103	50	1	1	2	—	—	—
178	—	5	—	—	1	3	3	22	—	57	31	—	—	4	—	—	—
2,379	8	134	13	28	12	31	48	106	23	806	226	8	8	3	13	—	—
142	—	—	—	—	—	2	6	23	2	31	20	—	—	1	—	—	—
1,351	—	17	2	1	7	17	1	24	17	500	202	12	12	2	14	—	—
480	1	9	1	—	2	2	4	7	28	113	76	5	5	10	—	—	—
927	—	10	3	3	3	7	297	18	3	136	112	1	1	10	—	—	—
321	—	3	—	6	1	1	7	11	33	128	27	2	2	3	—	—	—
2,602	—	59	17	9	4	44	7	41	139	903	327	23	23	1	—	—	—
266	—	4	—	—	1	3	1	5	24	94	43	—	—	6	—	—	—
407	—	4	—	5	2	5	2	8	34	179	56	—	—	3	—	—	—
679	—	16	4	7	—	5	6	28	40	186	73	6	6	7	—	—	—
357	51	47	720	167	7,938	17,141	2,117	2,594	2,502	977	119	539	798	3,055	388	62,385	62,385

Kunnanlääkärilaitos.

Kuten edellisenäkin vuonna ovat tänä vuonna useimmat kunnat olleet pakoitetut yksin ilman valtion avustusta palkkaamaan kunnanlääkäriinsä. Ainoastaan 21:llä kunnalla on v. 1914 jatkuvasti ollut valtiolta avustus kunnanlääkäriin palkkaamista varten. Yleensä on Keisarillinen Senaatti tähän tarkoitukseen pyydettyjä valtionavustuksia evännyt. Kuitenkin on Kuhmoniemielle tehtävien 6 sairasmatkan kustantamiseksi myönnetty 600 Smk sekä Suomenlahden saarien, Seiskarin, Tytärsaaren y. m. lääkäri- ja sairaanhoidon kustantamiseksi, 5,000 Smk.

Valtioavun puute on monin paikoin synnyttänyt selkkauksia kuntien ja lääkärien välillä, koska kaikki kunnat eivät ole käsittäneet velvollisuutensa olevan lääkärilleen suorittaa myös valtiolta pyydetyn osan lääkärin palkasta. Puheena oleva seikka on samoin kuin käytettävänä olevien lääkärivoimien riittämättömyys ollut syynä siihen, että monet kunnat turhaan ovat koettaneet saada lääkäriä kuntaan kiinnitetyksi. Vuoden alussa oli 53 kuntaa turhaan tiedustellut lääkäriä. Myöhemmin vuoden kuluessa on 18:aan avoinna olevaan virkaan saatu haltija, joten niiden kuntien luku, joissa ei koko vuonna ole ollut lääkäriä, on 35.

III. Suojelusrokottaminen.

III. Skyddskoppypmpningen.

Enligt till Medicinalstyrelsen från landets provincialläkare och föreståndaren för vaccindepoten i Helsingfors insända berättelser för år 1914 undergingo sammanlagdt 70,662 personer, skyddskoppypmpning. Af detta antal hafva 68,279 blifvit ympade med framgång och 1,373 utan tillfredsställande påföljd; för de återstående 1,010 hvilka icke undergått föreskrifven granskning, är ympningsresultatet obekant. — De med fullständig påföljd ympade utgöra sålunda 96.63 procent, de med ofullständig påföljd 1.94 procent och de från granskningen frånvarande 1.43 procent af hela antalet vaccinerade.

Antalet under året vaccinerade öfverstiger fjolårets med 2,469 personer. År 1913 företedde 95.49 procent af de ympade fullständigt och 2.92 procent ofullständigt resultat, medan 1.59 procent voro från granskningen frånvarande. Ympningsresultatet år 1914, jemfördt med det under föregående år, utvisar sålunda en ökning i antalet af de med fullständig framgång vaccinerade med 1.14 procent, en minskning af de ofullständigt ympades antal med 0.98 procent och en minskning af de frånvarandes antal med 0.18 procent. Resultatet af årets skyddskoppypmpning är sålunda något bättre än föregående år.

Resultatet af vaccinympningen framgår ur Tab. 1.

Denna tabell utvisar att af hela antalet ympade:

75.24 procent innehaft en ålder under	2 år
24.36 » » » » emellan	2—10 »
0.40 » » » » öfver	10 »

Förhållandet emellan antalet ympade och ympningens resultat inom hvarje af de särskilda åldersgrupperna belyser nedanstående sammanställning.

	Antal ympade.	Med fullständig framgång.	Med ofullständig framgång.	Frånvarande från granskning.
Under 2 år	53,164	97.00 %	2.06 %	0.94 %
Emellan 2—10 år	17,211	95.50 »	1.61 »	2.89 »
Öfver 10 år	287	95.12 »	0.70 »	4.18 »

Vaccinationsresultatet hos de ympade visar som vanligt ganska betydande olikheter inom provincialläkaredistriktet i de särskilda länen. Under detta redogörelseår, hafva de bästa resultat uppnåtts i Tavastehus och Åbo och Björneborgs län; i Kuopio län har vaccinationen utfallit sämst.

	Fullständig framgång.	Ofullständig framgång.	Frånvarande från granskning.
Nylands	7,754 = 97.5 %	48 = 0.6 %	149 = 1.9 %
Åbo och Björneborgs	9,467 = 98.4 »	116 = 1.2 »	36 = 0.4 »
Tavastehus	7,534 = 98.9 »	59 = 0.8 »	26 = 0.3 »
Viborgs	13,276 = 94.8 »	413 = 2.9 »	317 = 2.3 »
S:t Michels	4,159 = 95.9 »	29 = 0.7 »	149 = 3.4 »
Kuopio	7,518 = 93.7 »	374 = 4.7 »	131 = 1.6 »
Vasa	10,322 = 98.2 »	113 = 1.1 »	73 = 0.7 »
Uleåborgs	8,249 = 95.9 »	221 = 2.6 »	129 = 1.5 »
	68,279 = 96.6 %	1,373 = 2.0 %	1,010 = 1.4 %

Bland de vaccinerade uppgifvas 44 eller 0.06 % af totalantalet hafva blifvit 3 år å rad vaccinerade utan påföljd och till följd häraf afförda ur journalerna såsom icke emottagliga för vaccin.

Antalet utsatta ympstygn på barn inom provincialläkaredistriktens och städernas samlingsställen utgjorde 413,345 och de resulterande koppornas 397,895 eller 96.3 procent af de utsatta ympstygnen.

Vid vaccinepoten i Helsingfors, den enda som numera af staten underhålles, hafva 2,140 barn undergått vaccination af hvilka 2,050 motsvarande 99.4 procent blifvit ympade med fullständig och 13 utgörande 0.6 procent med ofullständig framgång och 77 eller 3.6 procent varit från granskningen frånvarande.

Under året hafva 72 barnmorske-elever följt med ympningarna vid depoten och öfvat sig i koppympning. Dessa hafva vaccinerat 980 barn, sålunda enhvar i medeltal 13.6 barn. Efter verkställda öfningar i journalföring och undergången förhör hafva 48 elever erhållit betyg öfver kunnighet i vaccineringskonsten.

Såsom ympämne har användts endast kalfvaccin, beredd vid statens vaccinberedningsanstalt i Helsingfors. Öfverhufvudtaget har verkan af den använda vaccinen varit god. De mindre gynnsamma resultaten inom några distrikt bero sannolikt hufvudsakligast på, att lymfan före dess användning ej på lämpligt sätt förvarats.

Med anledning af de under året i särskilda kommuner yppade fall af smittkoppor föranstaltades flerstädes revaccination och blefvo dervid följande antal

personer revaccinerade: i Helsingfors distrikt c. 7,986, i Åbo 121, i Tavastehus 853, i Hollola c. 400, i Viborgs 1,988, i Fredrikshamns 1,476, i Villmanstrand 3,063, i Mohla 263, i S:t Andreae 267, i Salmis 8,281, i Sordavala 2,300, i Ny-slotts c. 2,000, i Jorois c. 6,000, i Pielisjärvi 3, i Joensuu c. 100 och i Tohmajärvi 5. Inalles undergåingo sålunda c. 35,106 personer under året förnyad vaccination.

Totalantalet revaccinerade inom provincialläkaredistriktet angående hvilka fullständiga uppgifter ingått uppgå till 6,818 af hvilka 3,095 män och 3,723 kvinnor. Af dessa blefvo 3,358 — 1,441 män och 1,917 kvinnor — ympade med framgång och 3,460 — 1,654 män och 1,806 kvinnor — utan framgång. De med framgång ympade utgjorde således 49.3 % och de utan framgång ympade 50.7 %. Af de revaccinerade voro 3,279 — 1,522 män och 1,757 kvinnor — under 20 år gamla; 1,224 — 492 män och 732 kvinnor — i en ålder mellan 20 och 30 år; 864 — 404 män och 460 kvinnor — i en ålder mellan 30 och 40 år samt 1,451 — 677 män och 774 kvinnor — öfver 40 år; I åldern under 20 år ympades 1,507 — 683 män och 824 kvinnor — med påföljd och 1,772 — 839 män och 933 kvinnor — utan; i åldern mellan 20 och 30 år 628 — 229 män och 399 kvinnor — med påföljd och 596 — 263 män 333 kvinnor utan; i åldern mellan 30 och 40 år 417 — 164 män och 253 kvinnor — med framgång 447 — 240 män och 207 kvinnor utan samt i åldern öfver 40 år 806 — 365 män och 441 kvinnor med påföljd och 645 — 312 män och 333 kvinnor — utan framgång.

För öfvervakande af skyddskoppymningen hafva inspektionsresor af provincialläkarene blifvit författningsenligt verkställda.

Följande utdrag ur provincialläkarens årsberättelser belysa närmare vaccinationsförhållandena inom de olika delarne af landet under redogörelseåret:

Helsingin piiri. Kuten jo edellisessä rokotusvalvontakertomukaessani olen maininnut olen vuodesta 1911 saakka, jolloin rupesin huomaamaan rokotuksen vastustamisoireita piirissäni siellä täällä, joka vuosi muistuttanut kuntieni viranomaisia heidän velvollisuuksistaan rokotukseen nähden ja tuloksia tästä menettelystäni on kyllä ollut huomattavissa niin että jyrkempi vastustaminen on ollut v. 1914 huomattavissa ainoastaan 4 perheessä Porvoon kaupungissa sekä heikko vastustus myös parissa Pukkilassa ja joissakuissa Tuusulassa ja Nurmijärvelläkin.

Kun huhtikuussa 1914 isorokko puhkesi ilmi Nurmijärven Hyvinkään ja Kytäjän kylissä pantiin niissä heti toimeen ylimääräinen rokotus. Varmaankin saatiin uhkaava isorokko-epidemia niin onnellisesti ja nopeasti tukahutetuksi sen kautta että uudestaan rokotus toimitettiin tarmolla uhatulla alueella. (Konr. Reijo Waara.)

Lovisa distrikt. Elimä kommun förtjenar »mention honorables» för talrik närvaro vid vaccinationstillfällena (af 195 vaccinationspliktiga endast 15 uteblifna).

Beklagligtvis är förhållandet motsatt i Iitis stora kommun där af 573 vaccinationspliktiga uteblifvit ända till 261 d. v. s. ungefär 45½ %. Oaktadt jag är öfvertygad att åtakilliga af dessa såsom ofta är fallet där fabriksamhällen finnes, vaccinerats på andra orter, torde dock en anseelig mängd ovaccinerade återstå.

Också hafva Iitis kommunalfullmäktige meddelat mig att de vid sammanträde den 9 jan. 1915 beslutit uppmåna kommunalnämnden att vidtaga åtgärder om de tredskandes befordran till laga ansvar.

Äfven i Orimattila där dock endast en knapp $\frac{1}{4}$ uteblifvit har kommunalnämnden den 28 mars 1915 beslutit tilldela försumliga föräldrar admonition och förståndigande att vid första tillfälle fullgöra sin skyldighet. (Otto Im. Appelberg.)

Ekenäs distrikt. Total antalet utan anmält förfall frånvarande barn i hela distriktet har under året varit något större än de närmast föregående åren. Dock beror detta ännu icke på en verklig principiell opposition mot hela vaccinationsiden om och sådan i enskilda familjer särskildt i städerna och i Pojo kommun, nog förekommer, utan härrör försummelsen i de allra flesta fall af allmän häglöshet och likgiltighet för saken.

(Reinh. Fabritius.)

Lohjan piiri. Lääkintöhallituksen kiertokirjelmän johdosta olen kirjoittanut kaikkien niiden kuntain, joissa lapsia on ollut poissa rokotuksesta, kunnallislautakuntain esimiehille ja kehoittanut heitä laiminlyöjiin nähden ryhtymään kiertokirjelmässä mainittuihin toimenpiteisiin.

(Suoma Loimaranta.)

Turun piiri. Poissaolleiden luku on tänäkin tilintekovuonna hyvin suuri, enemmän kuin puolet kaikista rokotusvelvollisista; näistä on kumminkin lähemmäs kolme neljäsosaa alle kahden vuoden, eikä näitten vanhempia vastaan siis voida ryhtyä minkäänlaisiin pakkokeinoihin.

Kosken pitäjässä liikkuvan isonrokon tähden rokotettiin siellä uudestaan kesäkuussa 121 henkilöä (10—60 v. v.), mutta ei kukaan niistä saapunut tarkastukseen.

(Johan Martola.)

Uudenkaupungin piiri. Papiston luetteloiden mukaan oli rokottamattomien luku 1,143, joista 115 yli 2 vuoden. 375 oli poissa rokotuksista, siis noin 33 %. Näyttää kuin vastustaminen rokotusta vastaan olisi vähentynyt kunnissa. (G. J. Rothström.)

Rimito distrikt. De från ympningstillfällena frånvarande barnens antal är och torde förbli alltför stort, detta år 129 eller 33.1 % af de ovaccinerades hela antal (400) minus för sjukdoms skull ovaccinerade (10).

(A. A. Branders.)

Godby distrikt. Resultatet af ympningen har varit synnerligen dåligt i Lemland och Lumparland, där vaccinationen värkstälts af samma vaccinatris med samma vaccin (från vaccinberedningsanstalten i Helsingfors, kalf N:o 24). Af sammanlagdt 174 ympstygn hafva uppstått endast 79 äkta vaccinupstler och af 27 ympade, som undergått granskning, hafva blott 14 (51.0 %) befunnits med fullständig framgång vaccinerade. Då ifrågavarande vaccinatris under tidigare år värkställt vaccinationen med fullt tillfredställande framgång, kan jag icke gifva henne skulden för det nu erhållna dåliga resultatet, utan måste jag antaga, att det använda ympämnet varit undermåligt. Vaccin från kalf N:o 24 har icke kommit till användning i någon annan af distriktets kommuner.

Det relativa antalet från vaccinationen uteblifna vaccinationspliktiga var i någon mån mindre än år 1913. Af samtliga vaccinationspliktiga uteblefvo 29.0 %.

(Georg Hornborg.)

Porin piiri. Rokottajat sekä kuntien viranomaiset täyttivät oivallisesti kaikki heille rokotukseen nähden kuuluvat velvollisuutensa, mutta samoin ei ollut rokotusvelvollisten vanhempien ja holhoojien laita. Se agitatsioni, jota rokotusta vastaan viime vuosina on harjoitettu, vaikutti yhä vieläkin sen että suuri osa rokotusvelvollisista jäi pois rokotustilaisuuksista, vaikkakin muutamissa kunnissa kuten Merikarvialla, Noor-

markussa ja Kiukaisissa jo voi havaita alkavaa vapautumista rokotuksen vastustajain yllätyksestä. Sen sijaan on erittäinkin Kullaalla sekä Rauman kaupungissa, Porin maaseurakunnassa ja Siikaisissa rokotuksesta poisjääneiden luku kasvanut ja tuleeikin näiden neljän kunnan osalle enemmän kuin $\frac{2}{3}$ rokotuksesta poisjääneiden, 2 ikävuotta täyttäneiden koko luvusta. Näinollen annoin Rauman kaupungin terveyslautakunnalle sekä Kullaan ja Siikeisten kunnallislautakunnalle määräyksen saattaa syytteeseen velvollisuutensa laiminlyöneet lasten vanhemmat ja holhoojat. Käsikin asianomaisia nimenomaan käyttämään yleisen syyttäjän apua hyväkseen tässä asiassa, koska olen havainnut, ettei kunnallislautakunnat mitenkään taivu omia kuntalaisiaan sakottamaan. Kaikissa näissä kunnissa päättyi kanne siten, että haastetut vapautettiin tällä kertaa rangaistuksesta sillä muistutuksella, että heidän on ehdottomasti täytettävä velvollisuutensa ensi kesänä tapahtuvassa rokotuksessa.

(Hj. Nordling.)

Ikaalisten piiri. Rokotettaviksi tuotujen luku oli tänä vuonna niinkun edellisenäkin jokseenkin pieni. Rokotusta on kansassa ruvettu pitämään turhanpäiväisenä toimena, joka ei ole mistään arvosta, vaan ehkä päinvastoin vahingoksi lapsille, jotka muka rokotuksen kautta menevät kalpeiksi ja heikoiksi. Sellainen luulo on hyvin yleinen koko piirissä. Kunnallislautakunnat eri kunnissa eivät välitä rokotuksesta paljoa ollenkaan, jolleivät yhtä päätä saa muistutuksia.

(Herman Holmström.)

Tyrvään piiri. Pieni parannus edelliseen vuoteen verrattuna oli minusta jo tapahtumassa, minkä siitäkin huomaa, että 202 lasta yli 2 vuoden vanhaa tänä vuonna tuotiin rokotettavaksi, toiset kyllä vastenmielisesti kun olivat saaneet suorittaa sakkoa laiminlyönnistään. Mutta nyt näyttää taas tulleen uusi temppu eteen esteeksi. Liitän tähän kertomukseeni oikeaksi todistetun jäljennöksen Turun ja Porin läänin Herra Kuvernöörin antamasta päätöksestä, jonka mukaan kunnallislautakunta ei voikaan määrätä sakkoja eikä voida niitä ulosottaa, vaan ovat Herra Kuvernöörin mielestä laiminlyöjät kaikki virallisen syyttäjän kautta haastettavat asianomaiseen oikeuteen. Siinä sitä siis taas ollaan. Jos tämä on oikea menettely, niin tulee se hidastuttamaan rokotuksen toimeenpanoa niin, että kulkutauti ehtii levitä ja sammua ennenkun lapset ehditään rokottaa. Prejidikatia tässä ei vielä liene olemassa.

»Ruununnimismies

Tyrvään piirikunnassa.

Tyrvää elokuun 10 p. 1914.

Turun ja Porin läänin Herra Kuvernöörille.

N:o 470.

Kiikan kunnallislautakunta on rokotuksen laiminlyömisestä tuominnut muun muassa sorvari Sem Ulvenin, työmies Frans Kulosen ja entisen myllärin Frans Setälän, kaikki Kiikan kappelista, 10 markan sakkoon kunkin, kuten oheellisista pöytäkirjanotteista käy selville ja kun edellä mainitut henkilöt ovat ulosottoyrityksissä havaitut varattomiksi saan Tyrvään Ruununvoudin käskystä nöyryimmästi anoa Herra Kuvernöörin suosiollista toimenpidettä siihen, että sanotut sakot tulisi vankeusrangaistukseksi muutetuiksi, jotta päätösten täytäntöönpano voitaisiin loppuunsaattaa.

J. A. Kalske.

2 25/182 1914.

Päätös.

Koska joulukuun 19 p:nä 1889 uuden yleisen rikoslain voimaantulemisesta annetun Armollisen asetuksen 1 §:n mukaan lakkaavat, rikoslain voimaan astuttua, voimassa olemasta m. m. erityisissä asetuksissa olevat rangaistumääräykset rikoksista, joista rikoslaissa on säädetty rangaistus sekä rangaistumääräykset joulukuun 17 päivänä 1883

rokotuksesta Suomenmaassa annetussa Armollisessa asetuksessa näinollen ovat rikoslain 44 luvun 6 §:n säädöksiä kautta muutetut ja rikokset rokotuksen laiminlyömisestä nykyään yleisen syyttäjän syytteestä asianomaisessa Oikeudessa käsiteltävät, en minä katso saatavani ryhtyä pyydettyyn toimenpiteeseen Kiikan kunnan kunnallislautakunnan erityisille henkilöille rokotuksen laiminlyömisestä tuomitsemien puheeksi tulneiden sakkojen muuntamiseksi vankeusrangaistukseksi, vaan palautetaan asiakirjat tämän ohessa Tyrvään piiriin Kruununnimismiehelle. Turussa, Lääninkonttorissa Syyskuun 24 päivänä 1914.

Ilmari Wuorinen.

Paul Appelqvist.»

(Otto Meurman.)

Salon piiri. Perniön kunnassa oli edellisenä vuotena 5 lapsen holhoojat velvoitetut 2 mk. sakon uhalla tänä vuonna tapahtuvassa rokotuksessa rokotuttamaan yli 2 vuotta vanhat lapsensa. Näistä rokotettiin 4 lasta, vaan pastori Eetu Kilpeläinen ei antanut rokotuttaa lastansa ja langetettiin sentähden sakkoon, sekä velvoitettiin samalla seuraavana vuonna 5 mk. sakon uhalla rokotuttamaan mainitun lapsensa. Samaten velvoitettiin 8 muun lapsen vanhemmat 2 mk. sakon uhalla seuraavalla kerralla siis v. 1915 antamaan rokottaa lapsensa. Tässä herättää huomiota hellävaraisuus, sekä alimpaan mahdolliseen sakkomäärään, että suhteettoman pitkään odotusaikaan nähden, millä kunnallislautakunta on kohdellut rokotusasetusta vastaan niskoittelevia vanhempia.

Kemiössä langetettiin 4 lapsen vanhemmat ensikertaisesta rokotuksen laiminlyömisestä 5 markan sakkoon, vaan antoivat sitte uudistetun 30 markan sakon uhalla siihen velvoitettuna rokottaa lapsensa.

Salon kauppalassa oli Järjestys-oikeus edellisenä vuonna langettanut 8 lapsen vanhemmat rokotuksen laiminlyömisestä 10 mk. sakkoon, sekä toistamiseen velvoittanut 20 mk. sakon uhalla lapset rokotettaviksi ja niin tapahtuikin sitten määrääjän sisällä.

Kuten minä virkakirjeessäni N:o 62 huhtikuun 26 p:ltä viime vuonna ilmoitin, oli Kuusjoella eräässä torpassa aivan Kosken kappelin rajalla sairastunut isoonrokoon kolme henkilöä, nimittäin torpan isäntä ja emäntä ja jälkimäisen nuorempi veli, joista ensin mainittu oli vaikeasti ja toiset lievästi sairastuneita, ja oli ihottuma näkyvissä toista tai kolmatta päivää. Kaikki nämä henkilöt olivat saaneet tartunnan Kosken kappelin puolella Vehmaan sahalla, missä muuan isoonrokoon sairastunut mies oli aluksi tautia tuntematta ja eristämättä maannut sairaana ja ihmiset juoksivat häntä katsomassa. Yllämainitussa torpassa oli paitsi jo mainittuja sairaita vielä torpanhaltiain 2 vuotias rokottamaton tyttö ja muuan vanhempi nainen, joka oli tullut sairaita hoitamaan. Sairastuneista henkilöistä oli epätietoista oliko isäntä lapsuudessa rokotettu, vaan kansakouluiässä olisi hänen pitänyt tulla rokotetuksi, vaan menestykselläkö vai ei, sitä ei voinut sanoa. Vaimo ja veljensä olivat lapsena rokotetut. Sittemmin kuoli mies, vaan toiset paranivat.

Heti siellä käydessäni rokotettiin lapsi ja hoitaja, ja nousi heihin säännölliset istutusrokot, vaan ei isoarokkoa, vaikka lapsi makasi sairaan äitinsä vieressä.

Ympäristössä rokotettiin uudestaan kaikki väki ja myöskin Halikon kunnassa sillä kulmakunnalla mikä oli lähellä mainittua Kuusjoen perukkaa. Isoarokkoa ei ilmaantunut enää sen enempää.

Kiikalan kunnassa käydessäni kuulin että siellä oli muuan entinen, maita kiertelevä kansakoulunopettaja, nykyisin nimittävä itseänsä Sampsa Luonnonmaaksi, pitänyt jul-

kisen esitelmän ja siinä maalannut rokotuksen mustaa mustemmaksi, esittäen aivan vääriä väitteitä. Kertoja arveli sen vaikuttavan haitallisesti rokotukseen seuraavalla kerralla.

(E. J. Waren.)

Huitisten piiri. Monessa kunnassa on huomattavan suuri prosentti 51.4 rokotusvelvollisista jääneet pois rokotuksesta, ja lienee syynä tähän epäkohtaan osaksi rokotusta vastustava agitatsioni, varsinkin sosialistipiireissä ja osaksi se, etteivät kunnallislautakunnat ole rokotuksen suhteen täyttäneet asetuksen heille säätämiä velvollisuuksia. Tietääkseni ei ole koko piirissä vielä kertaakaan sakotettu ketään, joka on laiminlyönyt velvollisuutensa rokotuksen suhteen.

(Wolmar Svanberg.)

Hämeenlinnan piiri. Verrattuna edelliseen vuoteen ovat tulokset tilivuonna maalaiskunnissa paremmat, mutta Hämeenlinnan kaupungissa paljoo huonommat.

Mitkä syyt tähän rokotuksen laiminlyömiseen ovat en voi sanoa. Tohtori Lybeckin oppia ja sosialismin vaikutusta syytetään, mutta täytyy siihen olla muitakin syitä, koska esim. Hämeenlinnan kaupungissa laiminlyöjään joukossa on lääkäri, pappi, kansakoulunopettajia y. m., joitten luulisi käsittävän rokotuksen tarpeellisuuden.

Eivät myöskään kaikki kuntien viranomaiset aja rokotusasiaa sillä tavalla ja vakavuudella, kun tarve vaatii.

Muutamit isorokkotapaukset Hausjärvellä ovat huultavasti peljättäneet kansaa, koska rokotettujen luku semminkin lähikunnissa on paljoo isompi kuin edellisenä vuonna.

(O. Sahlberg.)

Hollolan piiri. Jos tarkastamme yhteenvetoa rokotusoloista pistää siinä nytkin silmiin se suuri määrä lapsia, jotka Lahden kaupungissa ja yleensä Hollolan kunnassa ovat papiston luettelosta poissa. Asia on kuitenkin hyvin yksinkertainen. Aikoinaan on tämä papisto päättänyt ottaa rokotusluetteloihin ainoastaan ne lapset, jotka ovat syntyneet edellisenä vuonna, rokottaja on tähän tyytynyt eikä piirilääkärinkään näy asiasta huomauttaneen. Nyt olen kuitenkin ryhtynyt toimenpiteisiin, että nämä papit täyttävät velvollisuutensa rokotusasetukseen nähden tässä kohti.

Uudelleen rokotettiin täällä Lahdessa 342 henkeä ja mikäli voi päättää, hyvällä menestyksellä. Ikävätä vain, että kokonaan 134 henkeä ei saapunut tarkastukseen.

(Otto Bergström.)

Tammelan piiri. Vastarinta rokotusta vastaan on ylimalkaan ollut verrattain suuri, minkä vuoksi tuloksetkin useimmissa kunnissa ovat olleet sangen huonot. Muutamissa pitäjissä kuten Somerolla ja Somerniemellä, missä ennen miltei kaikki ovat tulleet saapuville on tänä vuonna suuri osa jäänyt pois. Toisissa pitäjissä kuten Ypäjällä ja Jokioisissa, taasen on kiihotus vähentynyt ja kaikki tulleet saapuville.

(Georg v. Essen.)

Tampereen piiri. Syyttä rokotuksesta poisjääneistä kahta vuotta vanhempia oli 230 = 11.5 %, joista 12 oli yli kymmenen vuoden ikäisiä. Suurin määrä poissaolleista oli Pirkkalan, Kangasalan, Pälkäneen ja Lempäälän pitäjissä. Tarkastusmatkoillani olen tullut huomaamaan, että yleisön vastenmielisyyteen rokottamista vastaan on syynä rokotusta vastustavat lentokirjaset, joita viime vuosina on toimitettu kansan keskuuteen, y. m. kiihoitukset.

(Karl Kyrklund.)

Jämsän piiri. Tulos oli koko piirin suhteen vähän huonompi kuin vuonna 1913. Hyvä oli tulos Längelmäellä, Eräjärvellä ja Kuhmalahdella. Syynä että niin moni lapsi jäi tuomatta rokotukseen on kuten jo ennen olen ilmoittanut, että kansa lukee niin paljon rokotusta vastustavaa kirjallisuutta. Ylimääräisiä rokotuksia on toimitettu Korpilahdella, Jämsässä, Kuhmoisissa ja Kuorevedellä. Sakotettu on poissaolleitten vanhempia tai hol-

hoojia ainoastaan Korpilahdella 15 markan sakkoon, vaikka kyllä olin kehoittanut muitenkin kuntien kunnallislautakuntia, joissa tulos oli huono, sitä tekemään.

(Carl Höijer.)

Ruoveden piiri. Rokotusvelvollisuutensa laiminlyöjiä on paljon varsinkin suuremmilla tehdas- ja liikepaikoilla kuten esimerkiksi Korkeakoskella, Mäntässä ja Muroleessa.

Armollinen Ohjesääntö rokotukselle Suomessa, annettu 15 p. tammik. 1884, määrää § 6:ssa, että kouluun eli kasvatuslaitokseen, joka kokonaan *tai osaksi* ylläpidetään yleisillä varoilla, ei saa ottaa ketään, jolla ei ole todistusta rokotuksesta. Kun kunnallislautakunnat yleensä ovat hyvin vastahakoisia ulosottamaan rokotuksen laiminlyönnistä määrättyjä sakkoja, ja kun useimmissa kunnissa joka vuosi jää muutamia lapsia rokottamatta, voitaisiin kenties saada suuri osa näistä myöhemmin rokotetuiksi, jos maamme lukuisat kansakoulut saisivat Kouluylihallituksen ja kansakoulutarkastajien kautta käskyn noudattaa äskenmainittua pykälää, ja että siis kansakouluihin ei saisi ottaa sellaisia lapsia, joita ei ole rokotettu.

(Edvin Roos.)

Viipurin piiri. Rokotus toimitettiin vuonna 1914 kaikissa piirin kunnissa tavallisessa järjestyksessä, lukuunottamatta että Johanneksen kunnassa sitäpaitsi kaksi kertaa toimitettiin ylimääräinen rokotus sakon uhalla, koska varsinaiseen rokotukseen oli saapunut verraten vähän rokotettavia lapsia, ja että Uudellakirkolla ilmestyneen isonrokotakia kunnan pohjoisessa ja itäisessä kulmassa rokotettavat lapset rokotettiin samalla kun siellä toimitettiin yleinen uudestaan rokotus. Rokotus on yleensä tapahtunut jotensakin hyvällä menestyksellä.

(Edv. v. Weymarn.)

Haminan piiri. Rokotuksesta poisjääneiden lasten luku on yhä edelleen suuri, joskin pieni muutos parempaan päin on tapahtunut piirissä, paitsi Kotkan kaupungissa, missä olosuhteet ovat erittäin huonolla kannalla, jos luettelo pöytäkirjassa on oikea.

Kymin pitäjän Helilän kylässä sattui huhtikuulla 5 isorokkotapausta (tartunnan oli tuonut muuan mies Lahdesta), josta syystä ylimääräinen rokotus toimitettiin mainituksessa kylässä. Rokottajan luettelon mukaan rokotettiin 465 henkilöä uudestaan, mutta luultavasti ne jäivät tarkastamatta, koska rokottaja ei ole merkinnyt rokotuksen tuloksista luettelonsa.

(A. Th. Ehrström.)

Lappeenrannan piiri. Jos rokotuksen tulosta arvosteltaessa tarkastaa missä määrin vuonna 1914 rokotusvelvolliset ovat saapuneet rokotettavaksi on siltä kannalta katsoen tulos jossakin määrin parempi kuin edellisenä vuotena, vaikkei silti suinkaan tyydyttävä.

Sen johdosta, että vuoden kuluessa piirin kaikissa pitäjissä paitsi Savitaipaleella ja Suomenniemellä sekä Lappeenrannan kaupungissa ilmaantui isorokkotapauksia, pantiin kaikissa mainituissa kunnissa toimeen yleinen uudestaanrokotus, jolloin yhteensä 3,063 henkilöä rokotettiin.

(K. A. Hällström.)

Antrean piiri. Kuten edellisessä kertomuksessani mainittiin sakotettiin v. 1913 useimmissa piirin kunnissa iso joukko vanhempia, jotka asetetuista uhkasakoista huolimatta olivat laiminlyöneet lastensa rokotuksen, ja tällä kertaa sakot, vastoin yleistä huoltoa, todella otettiin ulos (ennenkin on joskus uhkasakkoja kuulutettu, mutta sakot ovat jääneet ulosottamatta). Näin meneteltiin edelleen tänä vuonna (1914). Seuraukset sakotuksista näkyivät selvästi tämän vuoden rokotuksessa: rokotettujen luku oli kaikissa piirin kunnissa (paitsi Rautjärvellä, jossa se ennenkin oli ollut tyydyttävä ja jossa sakkoja ei ollut tarvittu) hyvin huomattavasti suurempi kuin moneen vuoteen tätä ennen, Kirvussa kokonaista 8 kertaa suurempi kuin edellisenä vuonna. Yhteensä rokotettiin 2,126 lasta edellisenä vuonna vaan 1,103. Rokotuksen suureen menestykseen Kirvussa vaikutti ehkä osal-

taan huhtikuulla Mertjärven kylässä sattunut isorokkotapaus, jonka johdosta toimeenpantu yleinen uudestaanrokotus loistavasti osoitti tehoisuutensa: vaikka koko kylän nuoriso oli ollut koolla iltamissa samassa talossa, jossa isorokkopotilas makasi, ei kukaan sairastunut paitsi eräs mies, ainoa iltamissa olleista, joka ei antanut rokottaa itseänsä.

Rokotusta tarkastin Antrean, Kirvun ja Jääsken kunnissa. Mitään muistutuksen aihetta ei esiintynyt viimeainutussa kunnassa, mutta Antreassa pantiin merkille, että papisto ei ollut antanut täydellistä luetteloa kaikista rokottamattomista henkilöistä vaan ainoastaan edellisenä vuonna syntyneistä. Muut piti etsiä useammista vanhoista luetteloista. Rokottaja ei myöskään ollut tehnyt edeltäkäsien luetteloa rokotettavista vaan merkitsi vasta rokotustilaisuudessa saapuville tulleiden rokotettavien nimet päiväkirjaan.

Kirvussa oli papisto menetellyt samoin kuin Antreassa, mutta lisäksi rokottaja ei edes rokotustilaisuuksissa pitänyt muunlaista päiväkirjaa kuin että hän vanhoihin luetteloihin, joita jo useana vuonna oli samalla tavalla käytetty, pani jonkullaisen merkin rokotetun nimen kohdalle. Kun samassa luettelossa siten oli merkkejä useammalta eri vuodelta, merkit kaikki samallaisia ja milloin missäkin kohdassa, ei luettelosta voinut saada minkäänlaista selvää kukaan muu kuin rokottaja itse, jos hänkään. Hyvin monet luetteloissa rokottamattomiksi merkityt huomattiin jo aikaisemmin rokotetuiksi. Rokottajalle annettiin ankara muistutus huolimattomasta päiväkirjan pidosta. (T. Hannikainen.)

Käkisalmen piiri. Rokotustulos on huononnut edellisiin vuosiin verrattuna siten, että yhä vähemmin lapsia tuodaan rokotettaviksi (v. 1913 oli rokotettuja 884 ja nyt v. 1914 ainoastaan 795). Tämä rokotettujen vähentyminen on huomattavissa piirin pohjoisissa kunnissa s. o. Hiitolassa, Kaukolassa, Räisälässä ja Käkisalmissa. Eteläisissä kunnissa on rokotettujen luku melkein sama kuin edellisinäkin vuosina. Tähän on syynä vesiparantajien koittama oppi ja turmeleva vaikutus sekä etupäässä sen pääedustajan t:ri V. Lybeckin, joka kiertelee kunnissa esitelmiä pitämässä.

Kun papiston luetteloihin ei vielä ole saatu johdonmukaisuutta, vaan toiset sisältävät kaikki rokottamattomat (Räisälä) toiset ainoastaan kahden tai kolmen vuoden aikana syntyneet rokottamattomat, niin ei voida %:ssä määritellä, kuinka paljon tuodaan rokotettaviksi. Kuitenkin on jo ryhdytty tarmokkaisiin toimiin, että rokotusluettelot tulisivat yhdenmukaisiksi ja että kunnanviranomaiset ryhtyisivät toimiin saattamaan lasten vanhemmat tuomaan lapsensa rokotettaviksi. (G. V. Levander.)

Kurkijoen piiri. Rokotus on piirissä tapahtunut säännöllisesti ja muutoin menestyksellä. Velvollisuutensa laiminlyöjiä on edelleen paljon etenkin Parikkalassa, jossa noin $\frac{3}{4}$ vanhemmista on sen laiminlyönyt. Tähän vaikuttaa suuressa määrässä rokotuksen vastainen kiihotus levittämällä kansan keskuuteen sellaista kirjallisuutta, joka tekee koko rokotusasian yleisölle vastenmieliseksi. (Emil Behse.)

Sortavalan piiri. Paitsi mitä varsinaisissa rokotustilaisuuksissa rokotettiin, pantiin yleinen rokotus toimeen Sortavalan kaupungissa ja osittain Sortavalan maaseurakunnassa joulukuun alkupuolella, jolloin isorokkoepidemia tšekäläisestä sairastalosta levisi ympäristöön. (Werner Starck.)

Muolan piiri. Rokotustilaisuuksiin oli saapunut 88 lasta, joita ei rokotettu. Näistä oli 65 ennen rokotettu ja 23 sairasta. Rokotuksesta on pois jäänyt 1,416 lasta ja tarkastuksesta 10. (Carl Gustafsson.)

Salmin piiri. Rokottamisen johdosta ei ole huomattu mitään jälkitautia.

Impilahti-Kitelän kunnassa on poisjääneitten lukumäärä ollut hyvin suuri riippuen siitä, että runsaslukuinen irtain väestö työtä etsien muuttelee paikasta paikkaan.

Korpiselällä on rokotettujen lukumäärä ollut melkein sama kuin edellisinäkin vuosina. Rokotuksen tulos on ollut hyvä.

Salmin ja Suistamon kunnissa on rokotettujen lukumäärä ollut isompi kuin edellisinä vuosina.

Suojärvellä on rokotettujen lukumäärä ollut jonkun verran pienempi kuin edellisenä vuonna.

(K. B. H. Fonselius.)

Mikkelin piiri. Rokotustilaisuuksista oli poissa 578 lasta (39.0 % rokotusvelvollisista). Näyttää siltä kuin rokotusta vastustava liike jo olisi saanut pysyvän jalansijan Mikkelin piirissä, etenkin Mikkelin kaupungissa ja maaseurakunnassa, ja kannattavat sitä sekä korkeamman sivistyksen saaneet henkilöt kuin myös tehtaiden työväestö, jota vastoin varsinainen maalaiskansa on sille verrattain vieras.

(Aug. Hillbom.)

Heinolan piiri. Tänäkään vuonna ei rokotettavia lapsia toivottavassa määrässä tuotu rokotusasemille. Syy tähän laiminlyömiseen lienee monellinen, niinpä esimerkiksi Mäntyharjulla, missä tulos tässä suhteessa on ollut entistään huonompi, väitettiin että vaikkakin kirkossa tavalliseen tapaan oli kuulutettu rokotusajasta ja paikasta, niin ei paikakunnallis-sanomalehdissä kuten muissa kunnissa on ollut tapana, ollut siitä ilmoitettu, joten kun Mäntyharjun pitäjä on hyvin laaja, tieto yleisestä rokotuksesta ei tarpeeksi levinnyt. Heinolan kaupungissa taasen lienee syy huonoon tulokseen tässä suhteessa se, että sielläpäin on rokotusta suorastaan vastustavia henkilöitä. Toisaalta on tänä vuotena tuotu rokotettavaksi vanhempia lapsia verrattain lukuisasti erittäinkin Hartolasta kuin myöskin Sysmästä ja Heinolan maalaiskunnasta.

(Herman Buss.)

Joroisten piiri. Pieksämäellä ja Joroisissa seurasin rokotusta kun näissä pitäjissä Pieksämäellä ilmestyneen isonrokon tähden toimitettiin uudestaanrokottaminen. Kun Virtasalmellakin toimitettiin uudestaanrokottaminen melkein yli koko pitäjän, tulivat ensikertalaiset samalla rokotetuiksi.

Uudestaan rokotettuihin vanhempiin henkilöihin tuntui rokotus vaikuttavan erittäin kovasti kohottaen tavattoman suuria rupulia.

Rokotus on piirissä tapahtunut ilman häiriöitä. Huomattava on kuitenkin rokotustilaisuuksista poisjääneiden suunnattoman suuri luku Heinävedellä. (A. K. Oker-Blom.)

Savonlinnan piiri. Tulokset rokotuksesta Savonlinnan piirissä vuonna 1914 ovat suhteellisesti jonkun verran huonommat kuin vuonna 1913. Tämä johtuu siitä, että rokotusvelvollisten luku vuonna 1914 papiston luetteloiden mukaan on 544 enemmän kuin vuonna 1913. Savonlinnan kaupungissa tapahtuneiden isorokkotapausten johdosta rokotettiin joulukuussa 1914 ja tammikuussa 1915 Savonlinnassa yhteensä noin 1,800 henkilöä. Myös Säämingin, Kerimäen ja Sulkavan kunnissa rokotettiin ja uudestaanrokotettiin samana aikana joitakuita satoja henkilöitä.

(Wilh. Snellman.)

Kuopion piiri. Rokotuksesta poisjääneistä oli 410 yli 2 vuoden ikäisiä.

Opit Kirvusta alkavat kantaa hedelmiä myöskin näissä etäisissä seuduissa.

(Mortimer Nykopp.)

Rautalammin piiri. Rokotuksen laiminlyönti on viime vuosina lisääntynyt tässäkin piirissä ja on mielestäni tämä kasvava laiminlyönti ainakin osaksi luettava kansassa viritetyn rokotusvastaisen liikkeen syyksi.

(J. E. Rahm.)

Iisalmen piiri. Yleisenä on pohjois Savossa luulo, ettei lapsia olisi kovin nuorena rokotettava, siitä lienee seurauksena vuosina 1914 ja 1913 syntyneiden poisjääminen; eihän sen ikäisiä uskalleta ulos asunnostaan viedä. Toisaalta huomaa, että suuri määrä rokottamattomia on muuttlevan työväestön lapsia, joita rokotustilaisuudessa ei tavata paikka-

kunnalla. Vaan eipä, valitettavasti kyllä, pohjois-Savokaan ole jäänyt osattomaksi luonnon parannuksen harrastajain levittämistä opeista, joiden mukaan rokotus olisi hyödytöntä jopa vaarallistakin. Kiihotus näyttää enin vaikuttaneen työväestöön ja etenkin kiihkoimpiin sosialisteihin, jotka tahtovat näyttää vastustavansa kaikkia herrain tekemiä lakeja. Useimmiten on kuitenkin nämäkin saatu taipumaan, kun rokottaja käy heidän kotonaan, tai jokin kunnallislautakunnan jäsen käy vaatimalla vaatimaan heidän lapsiaan rokotettaviksi. Perusteellisempaa ja tulisempaa kieltäytymistä ei toki vielä ole tavattu. Niinpä onkin rokottamatta jääneiden prosenttiluku rokotettavista pysynyt suunnilleen ennallaan.

(Kalle Brax.)

Pielisjärven piiri. Yhteenvedosta rokotuspäiväkirjoista näkyy että Nurmeksen kunnassa suojelusrokotuksen laiminlyöminen on ollut erittäin yleinen. Tähän on suuressa määrin ollut vaikuttavana se seikka, että Nurmeksessa viimeisinä vuosina kättilöt eivät kauan ole pysyneet paikkakunnalla, vaan ovat lyhyen ajan perästä taas lähteneet pois.

(O. Granholm.)

Tohmajärven piiri. Mitään seuraustauteja ei rokotuksesta ole tullut tietooni.

Hämmästyttävän suuri osa on jäänyt rokotuksesta pois, keskimäärin koko piirissä 54.88 %. Jos taas otamme huomioon rokotusvelvolliset yli kahden vuoden vanhat, havaitsemme, että niitä on tullut rokotetuksi ainoastaan 20.6 %. Syynä tähän on ainakin suuressa määrin kansan keskuudessa levitetty »kirvulainen oppi» ja usea rokotusvelvollinen vanhempi kuuluukin julkisesti uhmailevan ettei hän anna lastaan rokotuksella myrkytetäväksi pantakoonpa hänelle siitä millaiset sakot tahansa. Suurimpana syynä lienee kumminkin pidettävä kunnallislautakuntien ja ehkäpä piirilääkärinkin velttoutta puuttuvasta huolenpidosta rokotuksen toimittamisessa.

(K. Niskanen.)

Joensuun piiri. Rokkoaine vaikuttaa niin varmasti, ettei milloinkaan jää nousematta ensikertalaisiin eikä tauteja rokotuksen jälkeen ole huomattu. Ikävä kyllä ei tahdo saada rokotettavia saapumaan rokotukseen.

Rokotettu on myös koko joukko vanhempia ihmisiä, mutta eivät ne kaikki ole tulleet kirjoihin merkityiksi. Nyt kuluneena keväänä on rokotukseen saapunut runsaammin.

Joulukuussa oli 3 isorokkotapausta Taipaleella, mutta saatiin tauti siihen seisahtumaan ja silloin rokotettiin melkein koko Taipaleen kylä.

(Onni Ruuth.)

Vasa distrikt. Såsom redan under några år skett, har äfven år 1914 af de vaccinationspliktige ett anmärkningsvärdt stort antal uteblifvit från vaccinationen. Presterskapets förteckningar hafva nu som tillförene varit ordentligt uppgjorda, och från kommunalnämndernas sida har också nu som alltid förut allt hvad på dem ankommit samvetsgrant iakttagits. Från respektiva myndigheters sida har sålunda hvarken nu eller förut något försummats. Orsaken till tredskan ligger uteslutande i den agitation mot vaccinationen, som redan under några år på dessa orter bedrifvits. Så förekom våren 1914 i den svenskspråkiga nykterhetstidskriften »Fram», som utgifves i denna stad, en af d:r Lybeck undertecknad längre uppsats. Enahanda agitation har ock bedrifvits i de finskspråkiga kommunerna. För något år sedan höll d:r Lybeck föredrag i Laihia emot vaccinationen, och allmänheten tyckes väl hafva senterat detta, ty från den tiden daterar sig dennas tredska mot sagda förrättning, äfven i tryck har agitationen bedrifvits i de finskspråkiga kommunerna. Följden af allt detta är den, att en allmän ovilja mot vaccinationen är förhärskande bland allmänheten, samt att denna tyckts vara i stadigt tilltagande. Man tyckes hafva fått i sitt hufvud att framför allt helsan minskas genom vaccinationen. Hvad vaccinatio-

rerna beträffar så hafva de samvetsgrant alla ordentligt fullgjort sina åligganden. Vaccinen har visat sig vara verksam och några komplikationer hafva ej förekommit.

(G. Rosendal.)

Kristiinankaupungin piiri. Syystä että muutamat rokottajat virkamatkoillani v. 1913 ja talvella 1914, suullisesti ilmoittivat minulle, että he papistolta saivat, kumminkin pääasiallisesti, ainoastaan luettelon rokotuksen edellisenä vuonna syntyneistä, eikä täydellistä luetteloa kaikista rokottamattomista ja että heidän siis saadaksensa täydellisen luettelon, on täytynyt käyttää edellisien vuosien otteita rokotuslistasta rokotuksesta poissaolevista. Käskin kiertokirjeessä 1 p:stä huhtikuuta v. 1914 kaikkia kunnallislautakuntia vaatimaan papistolta täydellisen luettelon kaikista rokottamattomista. Valitusta tässä suhteessa 1914 vuoden rokotuksessa ei ole minulle tehty muualta kuin Seinäjoelta, josta rokottaja ilmoittaa, että kirkkoherra ei tehnyt täydellistä rokotuslistaa, on vaan ilmoittanut ne, mitkä ovat syntyneet 1913.

Rokotuksesta poissaolevien luku oli tilivuonna 2,339 niistä kuitenkin 1,535 alle 2 vuoden. Vastusta rokotusta vastaan on yhä edelleen etenkin itäkunnissa.

(Torsten Munsterhjelm.)

Nykarleby distrikt. I Lapua kommun har, på yrkandet af undertecknad, kommunalnämnden under höstens förlopp fyra gånger pliktfällt mot vaccination tredskande föräldrar, så att det endast återstår tre af dem som fortfarande tredska påstående dels att vaccinationen är galenskap dels förebärande religiösa motiv.

I Ylihärmä och Vörå kommuner söka kommunalnämnderna vinna befrielse från att pliktfälla sina vaccinationstredskande medlemmar. Resultatet af vaccinationen för året är för öfrigt tillfredsställande, om man undantager Nurmo kommun, där vaccinatören ej är sin uppgift vuxen.

(Nils Durchmann.)

Kokkolan piiri. Papiston luettelon mukaan rokotusvelvollisista, joista 107 on esittänyt entisiä rokotusarpia ja 225 (joista 105 yli 2 vuoden vanhoja) jäi rokottamatta sairauden takia tehden yhteensä 8.96 % rokotusvelvollisista rokotettiin 1,719 eli 46.4 %, ja oli poissa rokotuksesta 1,654 eli 44.64 %. Poissaoleista oli 404 eli 10.9 % rokotusvelvollista yli 2 vuoden vanhoja.

Syystä että papisto monessa paikoin on ottanut luetteloon rokotusvelvollisista ainoastaan edellisenä tai ainakin vaan viime vuosina syntyneet lapset, kehoitin kiertokirjeellä viime joulukuun keskivaiheilla piirin kaikkia pastörinvirastoja laatimaan luettelon niin että siihen otetaan kaikki kirkonkirjoissa rokottamattomina olevat henkilöt huolimatta iästä.

(Osw. Myrén.)

Kuortaneen piiri. Silmiinpistävä on rokotuksesta poissaolleiden suuri lukumäärä, lähes 37 % kaikista rokotettavista (7.5 % laillisesta syystä ja 29.5 % ilman sellaista rokotuspäiväkirjoihin tehtyjen merkitysten mukaan). Kiihottaminen rokotusta vastaan kuitenkin ei ole yleinen piirissä, vaikkakin yksityisiä henkilöitä sitä vastustaa. Syynä poissaolmiseen on pääasiallisesti pidettävä yleisön välinpitämättömyyttä ja kunnallisten viranomaisten haluttomuutta ryhtymään ankarampiin toimenpiteisiin rokotuksen laiminlyömissä suhtein.

(B. A. Henriksen.)

Jyväskylän piiri. Rokotus on joka kunnassa tapahtunut hyvällä menestyksellä.

(Th. Stolpe.)

Oulun piiri. Oulunsalon kunnassa oli keväällä rokotuksen aikana morbilli yleinen, jonka tähden ei monikaan äiti tuonut lastaan rokotettavaksi. Syksyllä toimitettiin uusi rokotus, mutta kun kättilö käytti keväällä samaansa rokkoainetta, ei rokotettuihin lap-

siin noussut ainoatakaan rakkulaa. Rokkoaine oli sitävastoin keväät rokotuksessa hyvin tehokasta. Muutamilla lapsilla on rokotuksesta ollut kovaa punoitusta ja turvotusta koko käsivarressa, muita seuraustauteja ei ole ilmestynyt.

Laillista syytä ilmoittamatta on rokotuksesta jäänyt pois 1,078 lasta, tehden 42.03 % kaikista rokotusvelvollisista. Kunnallislautakuntia on kehoitettu, vaarinottamalla rokotusasetuksen selviä määräyksiä, käyttämään hyväkseen niille myönnettyä oikeutta sakottaa yli-ikäisten lasten vanhempia ja holhoojia. Lautakunnat ovat kuitenkin tässä suhteessa sangen hitaat tekemään muuta, kuin kuulutusten kautta kirkkoissa julistamaan niskoitteleville sakkouhkauksia joita ei kumminkaan panna täytäntöön.

(S. W. Liljeblom.)

Raahen piiri. Rokotuksesta on ollut poissa yli 2 vuoden vanhoista muutamissa kunnissa kovin suuri määrä. Useat pitävät rokotusta tarpeettomana, kun ei ole isorokkoa pitkään aikaan paikkakunnalla liikkunut. Myöskin pidetään tarpeettomana, kun rokotus on sakan uhalla kuulutettu eikä koskaan ketään sakotettu. (Edvard Prunsti.)

Kalajoen piiri. Vuonna 1914 on rokotuksesta ollut poissa 54 %.

(Werner Lindman.)

Haapajärven piiri. Rokotusvelvollisuuden laiminlyöminen on muutamissa kunnissa ollut entistä suurempi ja johtuu se pääasiallisesti siitä, että niissä kunnissa on talvesta saakka liikkunut tuhkuria ja hinkuyskää. Myöskin rokotusvastaisen kirjallisuuden leviäminen on osaksi siihen syynä ja pidetään sen nojalla etenkin sosialistipiireissä rokotusta joko tarpeettomana tai suorastaan vahingollisena.

(J. Alf. Levonius.)

Kajaanin piiri. Suoranaista laiminlyöntiä kunnallisviranomaisten puolelta ei ole ollut huomattavissa muuta kuin se, että he eivät lain myöntämällä sakottamisella ole vakavammin ryhtyneet pakottamaan yleisöä noudattamaan rokotusta. Jotkut kunnat ovat kyllä julistaneet uhkasakon laiminlyöjille, vaan semmoista pakkokeinoa on tietääkseni käytetty todellisuudessa sangen vähän.

Rokotuksesta poissaolleiden luku koko piirissä on jotenkin tarkoilleen yhtäsuuri kuin edellisenäkin vuonna eli 32.5 % alle 2 vuotisista ja 29.4 % 2—10 vuotisista.

(Alexis Arvelin.)

Pudasjärven piiri. Koska joukko yli kahden vuoden vanhoja lapsia Pudasjärvellä yhä edelleen on jäänyt pois rokotuksesta olen lähettänyt luettelon niistä kunnallislautakunnalle kehoittaen, että kunnallislautakunta ryhtyisi toimenpiteisiin, että nämä rokotettaisiin jonka kyllä luulen onnistuvan, kun kansa ylimalkaan ei tahdo vastustaa rokotusta.

Yskötauti on viime vuonna ollut lapsissa jotenkin yleinen näissä seuduissa, josta syystä monet lapset ovat jääneet rokottamatta. Niin myöskin on rupitauti vaivannut useita lapsia, joka sekin on haitannut rokotusta. (S. Mellberg.)

Tornion piiri. Yleistä terveydentilaa ovat häirinneet kulkutaudit ja nämä luonnollisesti tuottaneet haittaa rokotuksellekin. Niinpä on varsin yleiseen koko alueella levinnyt hinkuyskä aiheuttanut häiriötä toimitukselle. Suurempaa haittaa saavat myöskin aikaan tällä perällä niin yleiseen levinnyt ihotauti, osaksi tavallinen syhelmä, osaksi märkäpaiseita ja suuria rupia synnyttäviä echyman-tapainen ihottuma.

Suurimpana esteenä on rokotukselle kuitenkin sitä suorastaan vastustava suunta sekä välinpitämättömyys vanhemmissa. Vastustus on jo levinnyt kaikkiin kansan kerroksiin virkamiehistä työläisiin asti; sen sijaan varsinainen maataviljelevä osa vielä rokottamista suvaitsee jo antaa rokottaa lapsensa. Kemian kaupungissa koetettiin taas

saattaa vastuuseen laiminlyöneet ja useita sakotettiin ja toisille julistettiin uhkasakko, vaan uhma näyttää jatkuvan edelleen.

Rokotuspaikkoja on koetettu järjestää siksi tiheään, että suurempaa hankaluutta ei lasten tuonti rokotustilaisuuteen kohtaa ja harvaan asutuilla seuduilla käyvät rokottajat kotona tarjoamassa apuaan. (J. Soini.)

Kitilän piiri. Kansa ei yleensä ole rokotusta vastaan, paitsi muutamissa poikkeustapauksissa.

Mitä rokottajan toimintaan tulee, niin olen siinä suhteessa ollut jokseenkin tyytyväinen. (Ivar Levison.)

Kostnaderna för skyddskoppypningen hafva enligt från länestyrelserna i landet meddelade uppgifter och af Medicinalstyrelsen utfärdade anordningar uppgått till 91,738 mark 56 penni förutom de 7,999 mark 99 penni hvilka årligen proportionsvis fördelas emellan samtliga provincialläkare i landet såsom ersättning för dem åliggande inspektionsresor i och för vaccinationens öfvervakande inom distrikten. Afdrages från dessa summor 3,722 mark 5 penni, som vid vaccinberedningsanstalten i Helsingfors influtit genom försäljning af vaccinämnem och slaktade kalvar och hvilket belopp levererats till ränteriet i Nylands län, uppgår totalkostnaden för vaccinationen i landet under detta år till 96,016 mark 50 penni. Enligt tabell I uppgår antalet af de under året vaccinerade personerna till 70,662 hvilket utvisar en medelkostnad af 1 mark 35.9 penni för person. Under år 1913 steg denna kostnad till 1 mark 15.2 penni.

Fördelade på de skilda länen utfaller kostnaden för skyddskoppypningen och densammas öfvervakande under år 1914 sålunda:

L ä n. Gouvernemens.	För inspek- tionsresor af provincial- läkarena. <i>Indemnités pour voyages d'inspection allouées aux médecins d'ar- rondissements.</i>		Vaccinbered- ningsanstal- ten i Hel- singfors. <i>Etablissement central de Hel- singfors pour la préparation du vaccin.</i>		Vaccindepo- ten i Hel- singfors. <i>Depôt central de vaccin à Helsingfors.</i>		Anslag till kommunerne. <i>Indemnités allouées aux communes.</i>	
	<i>Smc.</i>	<i>pt.</i>	<i>Smc.</i>	<i>pt.</i>	<i>Smc.</i>	<i>pt.</i>	<i>Smc.</i>	<i>pt.</i>
Nylands	487	99	18,634	41	4,904	15	5,700	—
Åbo och Björneborgs	1,365	—	—	—	—	—	11,000	—
Tavastehus	780	—	—	—	—	—	7,000	—
Viborgs	1,317	—	—	—	—	—	10,000	—
S:t Michels	585	—	—	—	—	—	4,500	—
Kuopio	951	—	—	—	—	—	9,000	—
Vasa	951	—	—	—	—	—	10,500	—
Uleåborgs	1,563	—	—	—	—	—	7,500	—
(Lappmarken)	—	—	—	—	—	—	3,000	—
Summa (Total)	7,999	99	18,634	41	4,904	15	68,200	—

Årsberättelse från Vaccinberedningsanstalten i Helsingfors för år 1914.

Ympdjuren äro till anstalten, såsom förut levererade af hemmansägaren *M. Nyman* från Borgå landsförsamling. Angående dessa djurs kondition vid ankomsten till anstalten och deras hälsotillstånd under vistelsen å densamma äro inga anmärkningar att göra. De af anstaltens veterinär kort efter afympningen utförda sektionerna hafva utvisat normala förhållanden.

Inalles hafva under årets lopp 68 kalffvar blifvit ympade, nämligen:

under februari	9	under augusti	11
» mars	12	» oktober	1
» april	9	» november	1
» maj	15	» december	3
» juni	7	Summa	68

Nedanstående tabell lämnar närmare upplysningar om tiden för ympningarna m. m.

Kalf n:o.	Tiden för inokulationen.	Tiden för afympningen.	Pustlernas ålder i timmar.	Pustelmassans vikt i gram.
1	14 $\frac{1}{2}$ kl. 11 $\frac{1}{4}$ f. m.	18 $\frac{1}{2}$ kl. 9 $\frac{3}{4}$ f. m.	94 $\frac{1}{2}$	15.8
2	14 $\frac{1}{2}$ kl. 12 $\frac{1}{2}$ e. m.	18 $\frac{1}{2}$ kl. 10 $\frac{1}{2}$ f. m.	94	13.3
3	16 $\frac{1}{3}$ kl. 2 $\frac{3}{4}$ e. m.	20 $\frac{1}{2}$ kl. 2 $\frac{3}{4}$ e. m.	96	8.4
4	19 $\frac{1}{2}$ kl. 11 $\frac{1}{2}$ f. m.	22 $\frac{1}{2}$ kl. 1 $\frac{3}{4}$ e. m.	98 $\frac{1}{4}$	34.7
5	19 $\frac{1}{2}$ kl. 12 $\frac{1}{2}$ e. m.	22 $\frac{1}{2}$ kl. 9 $\frac{3}{4}$ f. m.	93 $\frac{1}{4}$	16.2
6	21 $\frac{1}{2}$ kl. 11 $\frac{3}{4}$ f. m.	25 $\frac{1}{2}$ kl. 9 $\frac{1}{2}$ f. m.	93 $\frac{3}{4}$	17.1
7	24 $\frac{1}{2}$ kl. 10 $\frac{3}{4}$ f. m.	28 $\frac{1}{2}$ kl. 10 $\frac{1}{4}$ f. m.	95 $\frac{1}{2}$	23.1
8	24 $\frac{1}{2}$ kl. 11 $\frac{3}{4}$ f. m.	28 $\frac{1}{2}$ kl. 12 $\frac{1}{4}$ e. m.	96 $\frac{1}{2}$	15.6
9	26 $\frac{1}{3}$ kl. 11 $\frac{3}{4}$ f. m.	2 $\frac{1}{2}$ kl. 11 f. m.	95 $\frac{1}{4}$	10.3
10	2 $\frac{1}{2}$ kl. 10 f. m.	6 $\frac{1}{2}$ kl. 11 $\frac{1}{2}$ f. m.	97 $\frac{1}{2}$	6.4
11	6 $\frac{1}{3}$ kl. 10 $\frac{3}{4}$ f. m.	10 $\frac{1}{3}$ kl. 11 $\frac{1}{2}$ f. m.	96 $\frac{3}{4}$	12.7
12	10 $\frac{1}{3}$ kl. 10 $\frac{3}{4}$ f. m.	13 $\frac{1}{3}$ kl. 3 $\frac{1}{2}$ e. m.	76 $\frac{3}{4}$	9.8
13	16 $\frac{1}{3}$ kl. 12 midd.	20 $\frac{1}{3}$ kl. 10 $\frac{1}{2}$ f. m.	94 $\frac{1}{2}$	25.4
14	19 $\frac{1}{3}$ kl. 11 $\frac{3}{4}$ f. m.	23 $\frac{1}{3}$ kl. 11 $\frac{3}{4}$ f. m.	96	15.9
15	19 $\frac{1}{3}$ kl. 12 $\frac{3}{4}$ e. m.	23 $\frac{1}{3}$ kl. 11 f. m.	94 $\frac{1}{4}$	16.7
16	23 $\frac{1}{3}$ kl. 10 f. m.	27 $\frac{1}{3}$ kl. 11 f. m.	97	20.6
17	24 $\frac{1}{3}$ kl. 11 $\frac{1}{4}$ f. m.	28 $\frac{1}{3}$ kl. 10 $\frac{1}{4}$ f. m.	95	20.4
18	24 $\frac{1}{3}$ kl. 12 $\frac{1}{4}$ e. m.	28 $\frac{1}{3}$ kl. 11 f. m.	94 $\frac{3}{4}$	17.3
19	28 $\frac{1}{3}$ kl. 12 midd.	1 $\frac{1}{4}$ kl. 11 f. m.	95	18.6
20	30 $\frac{1}{3}$ kl. 11 $\frac{1}{4}$ f. m.	4 $\frac{1}{4}$ kl. 10 $\frac{3}{4}$ f. m.	95 $\frac{1}{2}$	20.6
21	30 $\frac{1}{3}$ kl. 12 $\frac{1}{4}$ e. m.	4 $\frac{1}{4}$ kl. 11 $\frac{1}{4}$ f. m.	95	17.6
22	2 $\frac{1}{4}$ kl. 12 midd.	6 $\frac{1}{4}$ kl. 9 $\frac{3}{4}$ f. m.	93 $\frac{3}{4}$	22.4

Kalf n:o.	Tiden för inokulationen.	Tiden för afympningen.	Pustlernas Alder 1 timmar.	Pustelmassans vikt i gram.
23	18/4 kl. 11 1/4 f. m.	22/4 kl. 9 1/2 f. m.	94 1/4	17.5
24	18/4 kl. 12 midd.	22/4 kl. 10 1/4 f. m.	94 1/4	23.5
25	21/4 kl. 11 3/4 f. m.	25/4 kl. 9 1/2 f. m.	93 3/4	20.8
26	23/4 kl. 11 1/4 f. m.	27/4 kl. 10 3/4 f. m.	95 1/2	22.8
27	23/4 kl. 12 1/4 e. m.	27/4 kl. 10 f. m.	93 3/4	29.9
28	23/4 kl. 11 3/4 f. m.	2/5 kl. 9 3/4 f. m.	94	21.7
29	30/4 kl. 10 3/4 f. m.	4/5 kl. 9 f. m.	94 1/4	20.1
30	30/4 kl. 11 3/4 f. m.	4/5 kl. 9 3/4 f. m.	94	22.0
31	4/5 kl. 3 e. m.	8/4 kl. 9 f. m.	90	25.0
32	7/5 kl. 11 f. m.	11/5 kl. 10 1/2 f. m.	95 1/2	13.7
33	7/5 kl. 11 3/4 f. m.	11/5 kl. 9 1/2 f. m.	93 3/4	17.2
34	9/5 kl. 3 1/4 e. m.	13/5 kl. 11 1/2 f. m.	92 1/4	27.8
35	11/5 kl. 11 f. m.	15/5 kl. 9 f. m.	94	22.9
36	14/5 kl. 3 e. m.	18/5 kl. 9 1/4 f. m.	90 1/4	30.4
37	14/5 kl. 4 e. m.	18/5 kl. 10 f. m.	90	19.0
38	16/5 kl. 3 e. m.	20/5 kl. 9 f. m.	90	21.7
39	3/5 kl. 2 3/4 e. m.	22/5 kl. 10 1/2 f. m.	91 3/4	22.4
40	15/5 kl. 3 3/4 e. m.	22/5 kl. 11 1/4 f. m.	91 1/2	15.5
41	22/5 kl. 9 1/2 f. m.	28/5 kl. 9 3/4 f. m.	96 1/4	16.3
42	22/5 kl. 12 midd.	28/5 kl. 10 1/2 f. m.	94 1/2	18.0
43	23/5 kl. 6 3/4 e. m.	28/5 kl. 9 f. m.	86 1/4	21.5
44	26/5 kl. 11 1/4 f. m.	30/5 kl. 10 f. m.	94 3/4	12.8
45	26/5 kl. 6 3/4 e. m.	30/5 kl. 9 1/2 f. m.	86 3/4	23.2
46	4/6 kl. 2 3/4 e. m.	8/6 kl. 9 f. m.	90 1/4	21.9
47	4/6 kl. 3 3/4 e. m.	8/6 kl. 9 3/4 f. m.	90	23.2
48	8/6 kl. 2 3/4 e. m.	12/6 kl. 9 f. m.	90 1/4	25.0
49	8/6 kl. 3 3/4 e. m.	12/6 kl. 9 1/2 f. m.	89 3/4	14.8
50	11/6 kl. 3 3/4 e. m.	15/6 kl. 9 f. m.	89 1/4	16.1
51	12/6 kl. 6 3/4 e. m.	16/6 kl. 9 3/4 f. m.	87	17.2
52	12/6 kl. 3 3/4 e. m.	22/6 kl. 9 f. m.	89 1/4	22.4
53	6/8 kl. 3 e. m.	10/8 kl. 8 1/4 f. m.	89 1/4	21.9
54	6/8 kl. 3 3/4 e. m.	10/8 kl. 9 f. m.	89 1/4	29.1
55	7/8 kl. 3 1/2 e. m.	11/8 kl. 9 3/4 f. m.	90 1/4	24.4
56	10/8 kl. 3 1/4 e. m.	14/8 kl. 9 1/2 f. m.	90 1/4	53.9
57	10/8 kl. 4 1/2 e. m.	14/8 kl. 8 3/4 f. m.	88 1/4	27.3
58	11/8 kl. 3 1/2 e. m.	15/8 kl. 8 1/4 f. m.	88 3/4	29.7
59	11/8 kl. 4 1/4 e. m.	15/8 kl. 9 f. m.	88 3/4	23.4
60	14/8 kl. 3 1/2 e. m.	18/8 kl. 8 3/4 f. m.	89 1/4	28.3
61	14/8 kl. 4 1/2 e. m.	18/8 kl. 9 3/4 f. m.	89 1/4	22.3
62	17/8 kl. 3 1/2 e. m.	21/8 kl. 9 1/2 f. m.	90	22.7
63	17/8 kl. 4 1/2 e. m.	21/8 kl. 8 3/4 f. m.	88 1/4	26.4
64	26/10 kl. 12 1/4 e. m.	26/10 kl. 9 3/4 f. m.	93 1/2	25.5

Kalf n:o.	Tiden för inokulationen.	Tiden för afympningen.	Pustlernas ålder i timmar.	Pustelmassans vikt i gram.
65	$\frac{3}{11}$ kl. 11 $\frac{3}{4}$ f. m.	$\frac{7}{11}$ kl. 8 $\frac{3}{4}$ f. m.	93	21.0
66	$\frac{3}{12}$ kl. 11 $\frac{3}{4}$ f. m.	$\frac{7}{12}$ kl. 10 $\frac{1}{4}$ f. m.	94 $\frac{1}{2}$	19.3
67	$\frac{10}{12}$ kl. 11 $\frac{3}{4}$ f. m.	$\frac{14}{12}$ kl. 9 $\frac{3}{4}$ f. m.	94	32.7
68	$\frac{12}{12}$ kl. 11 $\frac{3}{4}$ f. m.	$\frac{16}{12}$ kl. 10 $\frac{1}{4}$ f. m.	94 $\frac{1}{2}$	14.9

Ympmaterialet för djuren är taget från olika håll. Med vaccinämne erhållet från K. k. Impstoff-Gewinnungsanstalt i Wien äro kalffarna n:o 1, 2, 3, 5—9, 14, 15, 17, 19, 21 ympade, med sådant från Staat liches Impfinstitut Dresden kalffarna n:o 4 och 12, med ämne från Staatliches Impfinstitut i Hamburg N:o 18 samt med ämne från ett annat tyskt institut kalffarna n:o 10 & 11 ympade. Till ympning af kalf n:o 16 togs ympämne från kalf n:o 1, till kalffarna n:o 20, 41 och 42 från kalf n:o 6, till n:o 24 från n:o 2, till n:o 26 från n:o 3, till n:o 22, 23 och 25 från n:o 5, till n:o 27, 28, 30, 37, 40, 44 från n:o 7; till n:o 32 från n:o 11, till n:o 29, 31, 33, 34, 36, 38, 39, 43, 45 från n:o 18. Till ympning af kalf n:o 47 togs ympämne från kalf n:o 29, till n:o 46 från n:o 31, till n:o 48 och 50 från n:o 34, till n:o 49 från n:o 33; till n:o 51 från n:o 36; till n:o 52 från n:o 38, till n:o 53 från n:o 43; till n:o 54 och 56 från n:o 48; till n:o 55, 57, 59, 60, och 63 från n:o 52; till n:o 58 och 61 från n:o 46; till n:o 62 från n:o 47; till n:o 65 från n:o 58, samt till n:o 66, 67 och 68 från n:o 60.

Totala skörden af pustelmassa eller rå-vaccin utgjorde 1,428 gram.

De från anstalten utgående expeditionerna af vaccin hafva stigit till 1,318, af dessa 978 för allmänt behof och 340 åt enskilda.

Förutom den vaccin, som förbrukats vid vaccinepoten i Helsingfors hafva från anstalten utgifvits 179,982 portioner vaccin, hvaraf

för allmänt behof kostnadsfritt ..... 173,072 och
 åt enskilda mot ersättning ..... 6,910 portioner.

På de olika månaderna fördelar sig beloppet på följande sätt:

M å n a d.	För allmänt behof kost- nadsfritt.	Åt enskilda mot ersättning.	Summa.
Januari	1,050	28	1,078
Februari	3,325	299	3,624
Mars	7,375	1,246	8,621
April	13,318	1,609	14,927
Maj	67,285	2,175	69,460
Juni	55,200	367	55,567
Juli	4,350	318	4,668
Augusti	2,565	162	2,727
September	3,228	261	3,489
Oktober	860	162	1,022
November	2,410	62	2,472
December	12,106	221	12,327
Summa	173,072	6,910	179,984

I ersättning för försäld vaccin har influtit Fmk. 1,512 och för försälda kalfraster Fmk 2,210.05 eller tillsammans Fmk 3,722.05. Utgifterna för anstalten hafva under året stigit till Fmk 18,634.41; med afdrag af den inkomst som anstalten haft genom försäljning af vaccin och slaktade kalvar. belöper sig den faktiska kostnaden sålunda till Fmk 14,912.36.

Arthur Clopat.

Vaccinationen i Helsingfors år 1914.

Den af vaccinepoten föranstaltade offentliga skyddsympningen har under året fortgått från den 10 mars till den 15 december. Under 20 veckor förrättades vaccination 4 gånger i veckan, under 14 veckor 3 gånger, under 6 veckor 2 gånger, under en vecka 1 gång i veckan. Följande lokaler hafva för ändamålet disponerats: Arbetets vänners lokaler Annegatan 26 och Östra chaussén 4, Bete dasalen Rödbärgsgatan 2, Fredriksbärg N:o 2, Kotikallio barnträdgård i Hermanstad, Tölö sockerbruks läsesal äfvensom vaccinepotens lokal Skilnadsgatan 5.

De offentliga vaccinationsförrättningarnas antal var 135. Med anledning af yppade smittkoppsfall utfördes dessutom extra vaccination och revaccination i följande gårdar: Jägaregatan 5 och 7, Bärghäll 2 linien 15, 7 och 29, 3 linien 5, 7, 17, 23 och 30, Vallingatan 11, Castréngsgatan 22, Helsingegatan 21, Suvantovägen 3 b, Bärghälls förberedande skola, Hagnäskajen 3, Gengatan 13, Östra chaussén 15, Bärghällsgatan 12, Skeppsredaregatan 3, Albertsgatan 8, Bärghällsgatan 4, Sjömansgatan 41, desinfektionshärbärget vid Gasverksgatan samt revaccination af eleverna i folkskolorna i Bärghäll och Vallgård samt vid Fabriks-gatan 17—19, yrkesskolan för flickor, af arbetarna vid Sörnäs snickerifabrik samt af fångarna i Sörnäs fängelse.

Antalet vaccinerade barn utgjorde å Arbetets vänners lokal Annegatan 26 148 under 12 mottagningar, å Arbetets vänners lokal Östra chaussén 4, 719 under 42 mottagningar, å Betesdasalen, Rödbärgsgatan 2 414 under 25 mottagningar, å Fredriksbärg N:o 2 173 under 14 mottagningar, å Kotikallio barnträdgård i Hermanstad 195 under 15 mottagningar, å Tölö sockerbruks läsesal 166 under 8 mottagningar samt å vaccinepotens lokal 202 under 19 mottagningar. I de ofvan uppräknade gårdarna vaccinerades vid extra vaccinationerna 154 barn.

Antalet fullvuxna och folkskoleelever, som revaccinerades dels vid de offentliga vaccinationsförrättningarna, dels i de ofvan uppräknade gårdarna, utgjorde 6,073. Af dessa voro 3,309 man och 2,764 kvinnor.

Under år 1914 uppgick antalet af de genom vaccinepotens försorg vaccinerade barnen till 2,171. Af dessa voro 2,140 förstymplingar, medan 31 förut hade undergått vaccination.

Hvad de 2,140 förstymlingarna beträffar, så uteblefvo af dem 77 från granskningen och äro sålunda till resultatet onämnda. Af de 2,063 till resultatet kända fallen hafva 2,050 visat ett fullständigt resultat. (1,868 hafva erhållit 6 pustler af 6 snitt, 40 5 pustler af 6 snitt, 8 4 pustler af 6 snitt, 4 5 pustler af 5 snitt, 130 4 pustler af 4 snitt). De 13 ofullständiga resultaten förhålla sig sålunda: i 2 fall 2 pustler af 6 snitt, i 5 fall 0 pustler af 6 snitt, i 3 fall 3 pustler af 4 snitt. I 5 fall omvaccinerades vid granskningen, alla med negativt resultat.

Af de 31 förut vaccinerade voro 2 under 2 år, 28 stodo i en ålder af 2—10 år och 1 var öfver 10 år gammal. Af dessa uteblefvo 5 från granskningen, 8 presenterade 6 normala och 6 hade 6 abortiva pustler; 1 företedde 4 abortiva pustler och 11 0 pustler. Hos 3 var antalet ärr från föregående vaccination 6, hos en 5, hos en 4, hos två 3, hos fyra 2, hos sex 1, medan hos 14 inga ärr kunde upptäckas.

Hos 1,923 barn af hvilka hvarje ympades med 6 snitt eller inalles 11,538 snitt hafva stigit 11,444 pustler. Fördelas dessa pustler på de 1,923 barnen, fås i medeltal på hvarje 5.95 pustler.

Samtliga barn ympades med vaccin från vaccinberedningsanstalten. Af 1913 års vaccinskörd användes N:o 42, 46, 47 och 48 äfvensom samtliga vaccinnummer från år 1914. Af dessa gåfvo N:o 4, 56 och 62 icke fullt tillfredsställande resultat. De öfriga visade sig vid profympningar å vaccindepoten dugliga och användbara.

De ympade voro:

Manhön.	Kvinhön.	Grekiska katoliker.	Romerska katoliker.	Judar.	Ryska evangel. församl.	Mohamedaner.	Af svenska förhållrar.	Af finska talande förhållrar.	Af andra språk talande förhållrar.	Från andra orter än Helsingfors.	Oäkta.
1,137	1,034	126	12	1	7	1	494	1,531	146	71	179

Efter månader voro besöken vid vaccinationerna sålunda fördelade:

Januari.....	0	April.....	175	Juli.....	179	Oktober ..	296
Februari.....	0	Maj.....	205	Augusti ..	283	November .	226
Mars.....	197	Juni.....	214	September	317	December .	80

Förstymlingarnas ålder och ympningens resultat framgå ur följande tabell:

Antal ympade				Ympningens resultat						Frånvarande från granskningen			Utslagna vaccinpu- stler i % af ympningen.	Resultat i %.		Frånvarande från granskningen i %.
under 2 år.	2—10 år.	öfver 10 år.	summa.	under 2 år.		2—10 år.		öfver 10 år		under 2 år.	2—10 år.	öfver 10 år.				
				fullst.	ofullst.	fullst.	ofullst.	fullst.	ofullst.							
768	1,367	5	2,140	732	10	1,314	3	4	—	26	50	1	99.17	99.4	0.6	5.59

Under året hafva 72 barnmorskeelever undervisats i koppypmpning och öfvat sig i dess utförande. Dessa hafva vaccinerat sammanlagdt 980 barn; på hvarje elev har sålunda i medeltal kommit 13.6 vaccinationer. Efter undervisning i journalföring och undergånget förhör hafva 48-elever erhållit betyg öfver skicklighet i vaccinering.

På depoten hafva 399 barn blifvit anmälda såsom vaccinerade af i staden praktiserande läkare och vaccinatriser. Af de vaccinerade voro 202 gossar och 197 flickor. Ofullständigt resultat visade sig i 14 fall. Revaccinationer anmäldes till ett antal af 316. Af dessa voro 69 män och 247 kvinnor.

Vid revaccinationerna i de gårdar, där smittkoppsfall förekommo, inträffade fall af motsånd mot de påbudna åtgärderna. Så undandrogo sig i gården N:o 5 vid 3 linien i Bärghäll vid därstädes den 25 april 1914 af vaccindepoten verkställd allmän revaccination, 8 personer denna åtgärd. Med anledning häraf ingick undertecknad den 29 april med en skrivelse till hälsovårdsnämnden, i hvilken skrivelse föreslogs att nämnden måtte vidtaga lämpliga mått och steg för att de af nämnden påbudna åtgärderna måtte genomföras och hemställdes huruvida nämnden funne skäl att genom vederbörande myndigheter försöka få de bestämmelser, som upptagas i Strafflagen 34 Kap. § 16, tillämpade på de tredskande.

På denna skrivelse har jag icke erhållit något svar och är det mig obekant huruvida hälsovårdsnämnden slutbehandlat ärendet.

Af prästerskapet uppgafs antalet ovaccinerade barn i de särskilda församlingarna sålunda:

i Sörnäs finska församling ..	781	i norra svenska församlingen	417
» » svenska » ..	189	» södra finska »	624
» norra finska församlingen ..	693	» » svenska »	280

Arthur Clopat.

IV. Sairashoitolaitokset.

Rakennustyöt lääkintölaitoksen alalla ovat viimeisinä vuosina olleet erittäin vähäiset riippuen siitä, ettei määrärahoja uusia rakennusyrityksiä varten yleensä ole myönnetty. Ilahuttavana tosiasiana on tässä sentähden mainittava, että vuoden 1914 aikana myönnettiin määräraha rakennustyötä varten, joka maamme sairashoidolle on mitä suurimmasta merkityksestä. Vuoden ensimmäisenä kuukautena sai Yleisten rakennusten Ylihallitus käskyn ryhtyä toimiin jo kauan päiväjärjestyksessä olleiden uusien yliopistoklinikkujen aikaansaamiseksi. Keisarillinen Senaatti asetti nimittäin päätöksellä tammikuun 27 päivästä mainitun Ylihallituksen käytettäväksi etukäteen 200,000 markan suuruisen määrärahan tasoitus- ja täyttämistöiden alottamiseksi klinikkarakennuksia varten lunastetulla alueella. Myöhemmin ilmoitettiin että töitä varten kaikkiaan oli myönnetty 700,000 markkaa seuraavan laskelman mukaan:

Talousrakennukseen	420,000: —	markkaa.
Höyrypannuhuoneeseen	100,000: —	»
Desinfisioimislaitokseen	50,000: —	»
Kanavien louhimis- ja täyttämistöihin	30,000: —	»
Tasoitus- ja täyttämistöihin	20,000: —	»
Höyrypannu- ja muihin konetöihin	70,000: —	»
Hoitokustannuksiin	10,000: —	»

Sittenkun maa-alueen paalotus oli loppuunsuoritettu aloitettiin aijottujen rakennusten perustuksien kaivamis- ja louhimistyöt sekä louhimistyöt tarpeellisia ojituskanavia varten. Nämä työt toimitettiin kevään ja kesän kuluessa samaan aikaan kuin perustus laskettiin syfilodermatologiselle klinikalle ja talousrakennukselle. Työt olivat loppuunsuoritettut syyskuun alussa, jolloin kivijalan asettamistyöt alkoivat. Sittenkuin K. Senaatti oli päättänyt että Yliopistoklinikkujen nykyinen pesulaitos keväällä v. 1915 oli revittävä, jotta saataisiin paikka uudelle suomalaiselle tyttökoululle käskettiin Yleisten rakennusten Ylihallitusta jouduttamaan talousrakennusten rakentamista. Tämän johdosta lakkautettiin työt syfilodermatologisella klinikalla ja kohdistettiin yksin-

omaan talousrakennuksiin. Kivijalkatöitä tehtiin nyt joku aika lisätyllä työvoimalla, mutta lopetettiin esiintulleista syistä, jonka jälkeen palattiin alkuperäiseen suunnitelmaan. Elokuussa aloitettiin louhimistyöt pannuhuoneen kellarin varten. Myöhempään syksyllä toimitettiin pienempiä muuraustöitä. Vuoden kuluessa käytettiin ylläolevia töitä varten yhteensä 186,842 markkaa 43 penniä.

Sittenkuin H. K. Majesteettinsa oli suvainnut vahvistaa 5,200 markan suuruisen määrärahan käytettäväksi yleisten sairashuoneiden taloudenhoitajien palkkojen korottamiseksi, määräsi K. Senaatti 16 päivänä kesäkuuta tekemälleen päätöksellä että määräraha oli jaettava siten että taloudenhoitajien palkat olivat lisättävät seuraavilla määrillä: Loviisan 300, Porin 500, Tampereen 600, Sortavalan 700, Savonlinnan 600, Joensuun 500, Nurmeksien 400, Jyväskylän 800, Tornion 400, Rovaniemen 200 ja Kajaanin 200 markalla.

Kirjeessä marraskuun 24 päivästä ilmoitti Siviilitoimituskunta että K. Senaatti oli nähnyt hyväksi määrätä että maksuttomia oppikursseja sairaanhoitajattariksi aikovia henkilöitä varten on lääninsairaaloissa edelleenkin järjestettävä asianomaisten sairashuonelääkärien lähemmin määrääminä aikoina. Näissä kurseissa, jotka kestävät 6 kuukautta ja joihin otetaan korkeintaan 6 oppilasta, on annettava opetusta sillä kotimaisella kielellä, jota oppilaat taitavat ja käyttävät, ja saavat oppilaat kurseissa käydessään vapaan ruuan sairaaloissa.

Vuonna 1914 myönnettiin seuraavat rahasummat korjaustöitä varten maan sairashoitolaitoksissa.

Uudenmaan lääni.

Kirurginen sairashuone Helsingissä	.....	Smk. 31,300: —	
Uusi klinikka	»	» 5,200: —	
Vanha klinikka	»	» 8,900: —	
Lapsenpäästölaitos	»	» 8,400: —	
Lasten sairashuone	»	» 10,500: —	
Lapinlahden keskuslaitos	»	» 13,300: —	
Rokotuslaitos	»	» 1,050: —	
Gumtäcktin ylim. sairash.	»	» 4,200: —	
Yleinen sairashuone Loviisassa	.....	» 5,550: —	88,400: —

Turun ja Porin lääni.

Lääninsairaala Turussa	Smk.	11,832: —	
Vastaanottolaitos »	»	2,516: —	
Yleinen sairashuone Porissa	»	3,400: —	
Yleinen sairashuone Ahvenanmaalla	»	1,360: —	
Seilin turvalaitos	»	<u>4,488: —</u>	23,596: —

Hämeen lääni.

Lääninsairaala Hämeenlinnassa	Smk.	2,652: —	
Pitkänien keskuskaitos	»	25,806: —	
Oriveden leprasairaala	»	930: —	
Yleinen sairashuone Tampereella	»	<u>1,144: —</u>	30,532: —

Viipurin lääni.

Lääninsairaala Viipurissa	Smk.	19,668: 39	
Vastaanottolaitos »	»	2,945: 90	
Yleinen sairashuone Sortavalassa	»	9,112: —	
Käkisalmen turvalaitos	»	6,664: —	
Ylim. kuppatautisairaala Viipurissa	»	<u>826: 35</u>	39,216: 64

Mikkelin lääni.

Lääninsairaala Mikkeliissä	Smk.	3,060: —	
Vastaanottolaitos »	»	1,224: —	
Yleinen sairashuone Savonlinnassa	»	<u>2,312: —</u>	6,596: —

Kuopion lääni.

Lääninsairaala Kuopiossa	Smk.	6,952: —	
Yleinen sairashuone Nurmeksessa	»	1,550: —	
Yleinen sairashuone Kajaanissa	»	1,567: —	
Yleinen sairashuone Joensuussa	»	7,500: —	
Niuvanniemen keskuskaitos	»	<u>25,215: 84</u>	42,784: 84

Vaasan lääni.

Lääninsairaala Mustasaarella	Smk.	8,364: —	
Vastaanottolaitos »	»	<u>2,040: —</u>	10,404: —

Oulun lääni.

Lääninsairaala Oulussa	Smk.	9,372: —	
Vastaanottolaitos »	»	2,706: —	
Yleinen sairashuone Torniossa	»	2,310: —	
Yleinen sairashuone Rovaniemellä	»	2,112: —	16,500: —

Lääninsairaalat ja yleiset sairashuoneet.

Helsingin yleinen sairaala.

K. Senaatin päätöksen mukaan 16 pölvöltä joulukuuta 1913 on n. k. uusi ruokajärjestys vuoden 1914 alusta ollut käytännössä sairaalassa.

A. Vanha ja uusi klinikka.

Lääkintöhallituksen 21 päivänä marraskuuta 1913 tekemästä esityksestä päätti K. Senaatti että vuoden 1914 alusta syfilodermatologiselle osastolle on otettava erityinen sairaanhoitajatar 900 markan vuosipalkalla ja sairaanhoitajattarille muuten kuuluvilla eduilla.

Helmikuun 12 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti Väinö Bärhund syfilodermatologisen osaston assistenttilääkäriksi.

Syyskuun 15 päivänä määräsi Senaatti että näiden klinikkojen menosääntöön vuoden 1915 alusta on otettava neulojatar 480 markan vuosipalkalla ja vapaalla ruualla.

Tammikuun 27 päivänä päätti K. Senaatti että oftalmologisen osaston huoneuston vuokrasopimus on uudistettava kolmeksi vuodeksi 1 päivästä kesäkuuta 1914 21,500 markan vuosivuokraa vastaan.

Kesäkuun 16 päivänä myönsi Senaatti 900 markan suuruisen määrärahan konttoriapulaisen palkkaamiseksi vanhan ja uuden klinikan taloudenhoitajan avuksi.

Heinäkuun 15 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti Martin Elias Savolin assistenttilääkäriksi sisätautien osastolle.

Marraskuun 1 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti Emil Enroth assistenttilääkäriksi silmätautien osastolle.

Vanhassa ja uudessa klinikassa hoidettiin vuoden kuluessa 3,166 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 89,362. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 5.16 markkaan.

B. Kirurginen osasto.

Tammikuun 27 päivänä myönsi K. Senaatti kirurgisen osaston koneenkäyttäjälle 150 markan vuotuisen palkkionkoroituksen.

Samana päivänä päätti K. Senaatti että osalle sairaalan sairaanhoitajattarista edelleen on vuokrattava huoneusto sairaalan ulkopuolella ja myönsi tarkoitusta varten 1,500 markan suuruisen määrärahan.

Helmikuun 1 päivänä tuli lääketieteen ja kirurgian tohtori H. A. Elfving assistenttilääkäriksi sairaalaan.

Toukokuun 8 päivänä nimitettiin lääketieteen ja kirurgian tohtori Birger Runeberg alilääkäriksi sairaalaan.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 2,180 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 58,229. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 5.86 markkaan.

C. Synnytyslaitos.

Lääkintöhallituksen 25 päivänä marraskuuta 1913 tekemästä esityksestä asetti K. Senaatti 13 päivänä tammikuuta 1914 1,620 markkaa Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi sähkövalon johtamista varten laitokselle.

Lääkintöhallituksen 4 päivänä marraskuuta v. 1913 tekemästä esityksestä myönsi Senaatti äsken mainittuna päivänä 1914 5,930 markan 40 pennin suuruisen määrärahan parselli- ja inventariovarastojen lisäämiseksi laitoksella.

Tammikuun 27 päivänä määräsi Senaatti että osastolle vuoden 1914 alusta oli otettava 4-jäs apulaiskätilö samoilla ehdoilla kuin entiset apulaiskätilöt nauttivat.

Heinäkuun 27 päivänä 1914 määräsi Senaatti että laitokselle vuoden 1915 alusta vielä on otettava 2 uutta alikätilöä tavallisilla ehdoilla sekä että huone on vuokrattava niille kätilöoppilaille, jotka öisin valvovat laitoksella sekä yksi huone niiden 30 kätilöoppilaan vaatteita varten, jotka päivittäin saapuvat laitokselle ja myönsi näitä vuokria varten 800 markkaa.

Osastolla hoidettiin vuoden kuluessa 3,007 potilasta. Hoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 21,328. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 6.64 markkaan.

D. Lasten sairashuone.

Sittenkuin Siviilitoimituskunta kirjeessä 28 päivältä huhtikuuta oli ilmoittanut että sairaalan tontin alueen järjestämistä varten oli myönnetty 12,000 markkaa jatkettiin v. 1913 aloitettuja järjestämistöitä. Kesän ja syksyn kuluessa täytettiin maa tarpeelliseen korkeuteen jotta paitsi teitä laitettiin. Myöhään syksyllä oli tontti siksi valmis että puiden istuttamista voitiin alottaa. Istuttamistyöt jäivät kuitenkin suurimmaksi osaksi ensi vuoteen. Määrärahasta käytettiin vuoden kuluessa 10,000 markkaa.

Tammikuun 27 päivänä myönsi Senaatti Lääkintöhallituksen 31 päivänä lokakuuta 1913 tekemän esityksen johdosta 3,500 markan suuruisen määrärahan sairaalan parselli- ja inventariovarastojen kartuttamiseksi.

Samana päivänä myönsi Senaatti niinikään sairaalan koneenkäyttäjälle 150 markan vuotisen palkkionkorotuksen.

Laitoksella hoidettiin vuoden kuluessa 295 potilasta. Hoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 10,734. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 7.94 markkaan.

E. Korva-, nenä- ja kurkkutautiosasto.

Vuoden kuluessa hoidettiin osastolla 333 potilasta. Hoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 5,993. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 8.85 markkaan.

Turun lääninsairaala.

Lääkintöhallituksen 3 päivänä lokakuuta 1913 tekemän esityksen johdosta myönsi K. Senaatti tammikuun 27 päivänä 1914 sairaalan henkilökunnan lisäämiseksi 3,430 markan suuruisen määrärahan seuraavan laskelman mukaan:

konttoriapulainen, palkkiota	Smk.	900: —
2 sairaanhoitajataria, palkka à Smk. 900: —	»	1,800: —
Ruoka sairaanhoitajattarille à Smk. 1: — päivää ja henkilöä		
kohti	»	730: —

Sairaalan ylilääkärin ehdotuksesta jätti Lääkintöhallitus joulukuun 20 päivänä 1911 K. Senaattiin esityksen, että osa sairaalan kuppautiosastosta muutettaisiin lasarettiosastoksi, mikä työ Yleisten rakennusten Ylihallituksen tekemien laskelmien mukaan tulisi maksamaan 16,500 markkaa. Päätöksellä huhtikuun 28 päivästä myönsi Senaatti tarvittavat varat ja käski Yleisten rakennusten Ylihallitusta teettämään työn. Työ suoritettiin vuoden kuluessa.

Koska oli näyttäytynyt että se vesi, jonka sairaala sai Turun kaupungin vesijohdosta oli siksi raudanpitoinen että sairaalan pesu, höyrypannut ja muut koneet sen kautta pilaantuivat ryhdyttiin erityisiin toimenpiteisiin epäkohdan poistamiseksi. Kun nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan tuottaneet toivottua tulosta pyysi Yleisten rakennusten Ylihallitus Senaatilta 5,200 markan määrärahan siivilöimislaitteen hankkimiseksi veden puhdistamista varten. Lokakuun 20 päivänä myönsi Senaatti pyydetyn summan.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 2,089 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 65,289. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.02 markkaan.

Hämeenlinnan lääninsairaala.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 1,053 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 22,402. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.43 markkaan.

Viipurin lääninsairaala.

Kun sairaalan vuosiremonttiehdotuksesta menojen vähentämisen vuoksi oli pyhitty pois erinäisiä töitä, teetti sairaalan ylilääkäri omalla kustannuksellaan välttämättömäksi katsomansa erityiset korjaustyöt ja pyysi sittemmin että hänelle suoritettaisiin takaisin näin käyttämänsä 1,229 markkaa. Lokakuun 20 päivänä myönsi K. Senaatti pyydetty varat.

Sen johdosta että Viipurin kaupungin maistraatti oli tehnyt muistutuksia sairaalan katuosan kivillä laskemista vastaan myönsi Senaatti 4 päivänä marraskuuta 3,900 markan suuruisen määrärahan kadun kuntoonpanemiseksi.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 3,903 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 81,856. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.38 markkaan.

Mikkelin lääninsairaala.

Yleisten rakennusten Ylihallituksen 30 päivänä syyskuuta 1913 tekemän esityksen johdosta myönsi K. Senaatti 13 päivänä tammikuuta 1914 1,600 markan määrärahan sähkömoottorin hankkimiseksi sairaalaan sekä höyrypannun korjaamiseksi.

Lääkintöhallituksen kirjelmässä syyskuun 26 päivästä 1913 tekemän alomaisen esityksen johdosta myönsi K. Senaatti tammikuun 27 päivänä 1914 sairaalan kolmen siivoojattaren ja kolmen pesijättären palkkioiden korottamiseksi 180 markasta 240 markkaan vuodessa kullekin, 360 markan suuruisen määrärahan.

Sittenkuin sairaalan ylilääkäri Lääkintöhallitukselle oli ilmoittanut että sairaalan vesijohtoa yhdistettäessä Mikkelin kaupungin yleiseen vesijohtoon oli tullut ilmi, että sairaalan vesijohtoputket olivat siksi ruostuneet ja siksi huonossa kunnossa, ettei niitä Yleisten rakennusten koneinsinöörin mielipiteen mukaan voitu yhdistää kaupungin korkeapainoiseen vesijohtoon ilman vuotamisen vaaraa, anoi Lääkintöhallitus 11 päivänä marraskuuta 1913 että 6,500 markan suuruisen määräraha asetettaisiin Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi sairaalan vesijohtoputkien asettamiseksi sellaiseen kuntoon, että sairaalan vesijohto voitaisiin yhdistää kaupungin vesijohtoon. Huhtikuun 28 päivänä 1914 myönsi Senaatti anotut varat ja jätti työn suorittamisen Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimeksi.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 853 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 19,742. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.51 markkaan.

Kuopion lääninsairaala.

K. Senaattiin jätetyssä Hänen Keisarilliselle Majesteetillensa asetetussa kirjoituksessa anoi Kuopion kaupungin rahatoimikamari kaupungin valtuusmiesten valtuuttamana sellaista muutosta kaupungin voimassa olevaan asema-kaavaan lääninsairaalan tontin ja Niiralan kaupunginosan 5:n korttelin suhteen, että sairaala luovuttaisi kaupungille 900 m² alan Valkeinen nimisen lammin ja sairaalan päärakennusten välillä saaden kaupungilta 900 m² suuruisen alan Karjalan kadun varrelta sekä että tästä muutoksesta johtuva tilusvaihto saataisiin sairaalan ja kaupungin välillä toimittaa. Istunnossaan toukokuun 26 päivänä näki Senaatti hyväksi suostua anomukseen.

Heinäkuun 21 päivänä määräsi Senaatti että sairaalaan vuoden 1915 alusta on otettava Röntgenlaitoksen johtajatar 900 markan palkkiolla, yövahti 600 markan palkalla kerta kaikkiaan ja 240 markan vuokratrahalla kuin myöskin että telefoninhoitajan palkkio on korotettava 100 markalla ja pesunjohtajattaren palkka 60 markalla vuodessa.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 1,794 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 38,309. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.66 markkaan.

Mustasaaren lääninsairaala.

Syyskuun 8 päivänä myönsi Lääkintöhallitus pyynnöstä eron vastaanotto-laitoksen v. t. lääkärille lääketieteen lisensiaatti E. Svanljungille ja määräsi ylimääräisen lääkärinsä B. Grönroos'in virkaa hoitamaan.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 1,395 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 41,720. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.53 markkaan.

Oulun lääninsairaala.

Lääkintöhallituksen 27 päivänä joulukuuta 1912 tekemän esityksen johdosta asetti K. Senaatti huhtikuun 28 päivänä Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi 7,500 markan suuruisen määrärahan sähkövoimalla käyvän nostokoneen hankkimiseksi sairaalaan.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 1,192 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 34,185. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.05 markkaan.

Loviisan yleinen sairaala.

Sairashuoneen lääkärin virkaa hoitivat tilapäisesti vuoden kuluessa lääketieteen lisensiaatit L. Peterson heinäkuun 1 päivään, lääketieteen kandidaatti J. Forss syyskuun 1 päivään, lääketieteen lisensiaatti L. Biaudet lokakuun 1 päivään sekä lääketieteen kandidaatti T. Sandelin vuoden loppuun.

Heinäkuun 21 päivänä määräsi K. Senaatti että sairashuoneeseen vuoden 1915 alusta on otettava entisten lisäksi yksi vanhempi sairaanhoitajatar, siivoojatar-pesijä 240 markan palkalla, kuin myöskin että entisen siivoojattaren palkka on korotettava 24 markalla ja rengin palkka 60 markalla vuodessa. — Niinikään myönnettiin samalla kertaa 5,000 markan määräraha tarpeellisten operatsioonivälineiden hankkimiseksi.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 426 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 7,226. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.92 markkaan.

Porin yleinen sairashuone.

Sittenkuin sairashuoneen lääkäri oli ilmoittanut että sairaalan pesuhuone oli liika pieni sekä että vedenpuute oli tuntuva, teetettiin Yleisten rakennusten Ylihallituksen toimesta piirustukset ja kustannusarvio uutta suurempaa pesuhuonetta ja omaa vesijohtoa varten. Kustannukset nousivat 23,000 markkaan. Tämän summan asetti K. Senaatti päätöksen kautta huhtikuun 28 päivästä Lääkintöhallituksen esityksestä Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi tarkoitusta varten. Työ suoritettiin vuoden kuluessa.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 805 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 14,802. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.96 markkaan.

Tampereen yleinen sairashuone.

Lääkintöhallituksen syyskuun 23 päivänä 1913 tekemästä esityksestä päätti K. Senaatti tammikuun 27 päivänä 1914 että yksi siivoojatar 240 markan palkalla ja vapaalla ruualla entisten lisäksi on otettava sairashuoneeseen.

Huhtikuun 28 päivänä myönsi Senaatti 5,900 markan suuruisen määrärahan sairaalan pihamaan järjestämistöiden ja puilla istuttamisen jatkamiseksi.

Heinäkuun 21 päivänä määräsi Senaatti että sairaalaan vuoden 1915 alusta on otettava yksi nuorempi sairaanhoitajatar sekä siivoojatar 240 markan vuosipalkalla.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 1,308 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 40,904. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.28 markkaan.

Sortavalan yleinen sairashuone.

Sairaalan taloudenhoitajan G. Törnuddin pyydettyä eroa virastaan määräsi Lääkintöhallitus diakoonilaitoksen taloudenhoitajan K. V. Raunion 1 päivästä kesäkuuta toistaiseksi hoitamaan taloudenhoitajan tehtäviä sairaalassa.

Kirjeessä lokakuun 10 päivältä 1913 pyysi Lääkintöhallitus, hankittuaan asiasta Yleisten rakennusten Ylihallituksen lausunnon, että sanotun Ylihallituksen käytettäväksi asetettaisiin 3,965 markan 93 pennin suuruinen määräraha erinäisten sairaalan vuoden 1913 korjausehdotukseen otettujen, mutta silloin varojen niukkuuden takia tekemättä jääneiden välttämättömimpien korjaustöiden suorittamiseksi. Huhtikuun 28 päivänä myönsi K. Senaatti tarkoitusta varten 4,000 markkaa.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 866 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 18,395. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 4.37 markkaan.

Joensuun yleinen sairashuone.

Lääkintöhallituksen 10 päivänä lokakuuta 1913 tekemän esityksen johdosta määräsi K. Senaatti että nuorempi sairaanhoitajatar entisten lisäksi on sairaalaan otettava.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 468 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 13,309. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.27 markkaan.

Jyväskylän yleinen sairashuone.

Heinäkuun 21 päivänä määräsi K. Senaatti että 1915 vuoden alusta sairaalaan on otettava entisten lisäksi yksi siivoojatar 240 markan vuosipalkalla sekä että entisten siivoojattarien palkat ovat korotettavat 60 markalla kullekin sekä rengin palkka korotettava 120 markalla vuodessa.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 640 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 19,192. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.68 markkaan.

Kajaanin yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 599 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 13,334. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.69 markkaan.

Tornion yleinen sairashuone.

Kirjelmässä syyskuun 5 päivältä 1913 esitti Lääkintöhallitus että Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi asetettaisiin 1,770 markan suuruinen

määräraha sähköpumpun ja sähköllä käyvän halkosahan ja venttilaattorin hankkimista varten sairaalaan. Toukokuun 4 päivänä 1914 myönsi K. Senaatti pyydetyn summan tarkoitukseen.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 455 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 9,642. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.68 markkaan.

Nurmeksen yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 277 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 8,462. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.35 markkaan.

Savonlinnan yleinen sairashuone.

Lääkintöhallituksen 13 päivänä tammikuuta tekemästä esityksestä myönsi K. Senaatti 17 päivänä helmikuuta 1,300 markkaa uuden autoklaavin hankkimiseksi sairaalaan.

Huhtikuun 24 päivänä myönsi Lääkintöhallitus käyttövaroistaan 400 markkaa kassakaapin hankkimiseksi sairaalan taloudenhoitajan konttoriin.

Lokakuun 21 päivänä lopetti sairaalan taloudenhoitaja J. Jyrkinen henkensä.

Marraskuun 1 päivänä määräsi Lääkintöhallitus kansakoulunopettajan Benj. Huttusen toistaiseksi hoitamaan taloudenhoitajan tehtäviä sairaalassa.

Heinäkuun 21 päivänä määräsi Senaatti, että sairaalaan vuoden 1915 alusta on otettava yöhoitajatar 600 markan vuosipalkalla ja 300 markan vuokrarahoilla ynnä sairaanhoitajattarille muuten tulevilla eduilla.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 779 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 14,731. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.40 markkaan.

Yleinen sairashuone Ahvenanmaalla.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 38 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 1,146. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 6.09 markkaan.

Rovaniemen yleinen sairashuone.

Sairashuoneessa hoidettiin vuoden kuluessa 233 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 5,510. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.69 markkaan.

Oriveden leprasairaala.

Sairaalassa hoidettiin vuoden kuluessa 43 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 10,992. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.68 markkaan.

Kaikissa maamme sairashuoneissa, joista tietoja on annettu, hoidettiin v. 1914 yhteensä 75,155 henkilöä, joista 7,308 oli jääneitä vuodelta 1913 ja 67,847 vastaanotettiin vuoden kuluessa. Kaikista hoidetuista uloskirjoitettiin 48,709 terveenä, 10,115 paremmaksi tulleenä, 3,776 parantumatta, 3,719 kuolleena ja 2,113 hoitamatta tahi muihin sairashuoneisiin siirrettyinä; seuraavaan vuoteen jäi 6,632 henkilöä. 91:stä ei tiedetä poistettiin he terveenä, parempina j. n. e. vai jäivät he jäljelle seuraavaan vuoteen. Sairashoitopäivien yhteinen lukumäärä oli 2,609,117.

Taulu II näyttää joka eri sairashuoneessa hoidettujen lukumäärän, hoidon tuloksen sekä hoitopäivien luvun.

Jako eri sairashuoneita kohti käy selville seuraavasta yhteensovittelusta:

Tableau indiquant le mouvement des malades des différents hôpitaux en 1914:

	Uloskirjoitetut. Malades sortis.					Vuoteen 1915 jättänyt. Malades restés jusqu'en 1915.	Hoidettujen yhteinen lukumäärä. Total des malades.	Sairashoitopäivien lukumäärä. Nombre des journées de traitement.	Sairashoitopäivien keskimäärä. Nombre moyen des journées de séjour par malade.
	Terveenä. Guéris.	Paremmaksi tulleenä. Améliorés.	Parantumatta. Non-améliorés.	Kuolleena. Décédés.	Hoitamatta. Non-traités.				
Valtion mielisairaslaitokset (<i>Hospices d'aliénés de l'Etat</i>)	180	180	213	64	4	1,353	1,994	501,996	251.8
Kunnalliset ja yksityiset mielisairaalat (<i>Asiles d'aliénés communaux et particuliers</i>)	182	294	365	102	30	1,084	2,057	373,429	181.5
Yleisten sairashuoneitten lasaretti-osastot (<i>Hôpitaux publics: services de lazaret</i>)	12,444	2,668	875	1,133	856	941	18,917	422,583	22.3
Yleisten sairashuoneitten syfiliittiset osastot (<i>Hôpitaux publics: services syphilitiques</i>)	4,536	182	48	52	22	418	5,258	151,633	28.8
Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet (<i>Hôpitaux surnuméraires pour maladies vénériennes</i>)	2,055	91	45	12	12	224	2,439	82,323	33.8
Leprasairaala (<i>Leproserie</i>)	—	—	1	10	—	30	41	11,012	268.6
Lapsenpäästöosastot ja laitokset (<i>Servives d'accouchement</i>)	10,063	93	68	45	222	176	10,667	86,343	8.1
Vankilan sairaalat (<i>Infirmeries des prisons</i>)	445	96	101	18	—	108	768	39,506	51.4
Rautatien lasaretit (<i>Infirmeries des chemins de fer</i>)	82	32	7	3	22	10	156	2,935	18.8

	Uloskirjoitetut. Malades sortis.					Hoitamatta. Non-traités.	Kuoilleena. Décédés.	Parantumatta. Non-améliorés.	Paremmaksi tulleet. Améliorés.	Terveinä. Guéris.	Sairashoitopäivien keskimäärä. Nombre moyen des jour- nées de séjour par malade.	Sairashoitopäivien lukumäärä. Nombre des journées de traitement.	Hoitettujen yhtenäinen lukumäärä. Total des malades.	Vuoteen 1915 jääneitä. Malades restés jusqu'en 1915.
Keuhkotautiparantolat (<i>Etablissements d'hospitalisation pour tuberculeux</i>)	154	782	307	131	49	301	1,724	130,655	75.8					
Kunnalliset ja yksityiset sairaushuoneet (<i>Hôpitaux communaux et particuliers</i>)	18,568	5,697	1,746	2,149	896 ¹⁾	1,987	31,134	806,702	25.9					
Yhteensä (<i>Total</i>)	48,709	10,115	3,776	3,719	2,113	6,632 ²⁾	75,155	2,609,117	34.7					

Jokaista maamme sairashuoneissa v. 1914 hoidettua potilasta kohti tulee keskimäärin 34.7 (v. 1913 34.1) hoitopäivää. Jos tässä laskelmassa jätämme lukuunottamatta mielisairaalat ja lapsenpäästölaitokset, joitten yhteenlasketut potilaat ja hoitopäivät tekivät 14,718 ja 961,768 tulee jokaista muissa sairaushuoneissa hoidettua henkilöä kohti 27.3 (27.1) sairashoitopäivää.

Kaikista hoidetuista on keskimäärin 64.81 (v. 1913 65.82) prosenttia uloskirjoitettu terveenä, 13.46 (12.73) prosenttia paremmaksi tulleet, 5.02 (4.51) prosenttia parantumatta ja 4.95 (4.82) prosenttia hoitamatta; 2.81 (2.72) prosenttia on kuollut ja 8.83 (9.40) prosenttia jäänyt seuraavaan vuoteen. 0.12 % on tulos tuntematon.

Eri sairashuoneet näyttävät tässä suhteessa seuraavat suhteet, laskettuina prosentissa hoidetuista:

	Terveinä. Guéris.	Paremmaksi tulleet. Améliorés.	Parantumatta. Non-améliorés.	Kuoilleena. Décédés.	Hoitamatta. Non-traités.	Seuraavaan vuoteen jääneitä. Malades restés jus- qu'en 1915.
Valtion mielisairaalat (paitsi turvalaitokset) (<i>Hospices d'aliénés de l'Etat</i>)	9.03	9.03	10.68	3.20	0.20	67.86
Kunnalliset ja yksityiset mielisairaalat (<i>Asiles d'aliénés communaux et particuliers</i>)	8.85	14.29	17.75	4.96	1.46	52.69
Yleisten sairashuoneitten lasarettiasotot (<i>Hôpitaux publics: services de lazaret</i>)	65.78	14.10	4.61	5.99	4.53	4.97
Yleisten sairashuoneitten syfilittiset osastot (<i>Hôpitaux publics: services syphilitiques</i>)	86.27	3.46	0.91	0.99	0.42	7.95
Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet (<i>Hôpitaux supplémentaires pour maladies vénériennes</i>)	84.26	3.73	1.85	0.49	0.49	9.18
Lapsenpäästölaitokset (<i>Services d'accouchement</i>)	94.34	0.87	0.64	0.42	2.08	1.65
Vankilan sairaalat (<i>Infirmeries des prisons</i>)	57.94	12.50	13.15	2.35	—	14.06
Rautatien lasaretit (<i>Infirmeries des chemins de fer</i>) ..	52.57	20.51	4.49	1.92	14.10	6.41
Keuhkotautiparantolat (<i>Etablissements d'hospitalisation pour tuberculeux</i>)	8.93	45.36	17.81	7.60	2.84	17.46
Kunnalliset ja yksityiset sairashuoneet (<i>Hôpitaux communaux et particuliers</i>) ³⁾	59.64	18.30	5.61	6.90	2.88	6.38

¹⁾ Tähän sisältyy 91 potilasta joista ei ole tietoja poistettiin he terveenä, parempina j. n. e. vai olivatko he jäljellä vuoden lopussa. — ²⁾ Tähän ei sisälly sairaaloissa hoidettuja sairaita ja haavoitettuja sotilaita. — ³⁾ 0.29 % oli tulos tuntematon.

Keskimäärin oli maamme sairashuoneissa jokaisena päivänä vuodessa:

Valtion mielisairaslaitoksissa	1,375 henkilöä.
Kunnallisissa ja yksityisissä mielisairaaloissa	1,023 »
Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastoilla	1,158 »
» » syfilittisillä osastoilla	415 »
Ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa	226 »
Leprasairaalassa	30 »
Lapsenpäästölaitoksissa	237 »
Vankilain sairaaloissa	108 »
Rautatien lasareteissa	8 »
Keuhkotautiparantoloissa	358 »
Kunnallisissa ja yksityisissä sairashuoneissa	2,210 »
Yhteensä 7,148 henkilöä.	

Potilasmäärä valtion sairashuoneissa on kuten tavallista vaihdellut eri vuoden-aikoina. Useimmissa maamme sairashuoneissa on korkein luku yhtä aikaa hoidettuja ajottain ollut sairasvuodelukua suurempi, syystä että on ollut mahdotonta kieltää paikkaa sairailta, jotka ovat olleet hoidon välttämättömyydessä tarpeessa.

Taulu 17, jonka v. t. lääkintöneuvos N. J. Arppe on laatinut, osoittaa maassa 31 p. joulukuuta 1914 löytyvät lepratautia sairastavat henkilöt, jaettuina kuntien ja läänien mukaan kuin myöskin kuinka monta näistä sairaista hoidettiin sairashoitolaitoksissa.

Kustannukset maan yleisillä varoilla ylläpidetyistä siviilisairashuoneista nousivat vuonna 1914 4,230,426 markkaan 44 penniin, lukuunottamatta niitä apurahoja, joilla valtio avusti yksityisiä ja kunnallisia sairashuoneita. Yllämainittuihin kustannuksiin sisältyvät menot *palkkauksista* 1,330,163 markalla 45 pennillä, *ruuanpidosta* 1,273,699 markalla 47 pennillä, *lääkkeistä ja sideaineista* 414,919 markalla 20 pennillä, *polttopuista ja valaistuksesta* 572,211 markalla 45 pennillä, sekä *tarvekalujen kunnossa pidosta* 289,223 markalla 83 pennillä. — *Sairashoitopäivien* yhteinen lukumäärä nousee kysymyksessä olevissa sairashuoneissa 1,192,604. *Hoidettujen* lukumäärä on 32,102. Menot jokaisesta hoidokkaasta ovat siis keskimäärin olleet 131 markkaa 78 penniä (v. 1913 126: 02). Menot hoitopäivää ja henkilöä kohti ovat olleet 3 markkaa 54 penniä (v. 1913 3: 38), josta palkkauksiin 111.5 (106) penniä, ravintoon 106.7 (102.5) penniä, lääkkeisiin ja sideaineisiin 34.7 (32.6) penniä, polttopuihin ja valaistukseen 47.9 (46.4) penniä sekä tarvekalujen kunnossapitoon 24.2 (22.7) penniä. Koko kustannukseen nähden tekevät menot palkkauksista 31.4 (31.4) prosenttia, ruuanpidosta 30.1 (30.3) prosenttia, lääkkeistä ja sideaineista 9.8 (9.7) prosenttia, polttopuista ja valaistuksesta 13.5 (13.8) prosenttia sekä tarvekalujen kunnossapidosta 6.8 (6.7) prosenttia.

Kustannukset Lääkintöhallituksen hoidon alla olevista sairashoitolaitoksista, yleinen sairashuone Helsingissä ja leprasairaala Orihvedellä poisluettuna, nousevat 3,117,949 markkaan 32 penniin, josta palkkauksiin menee 1,013,587 markkaa 15 penniä, ravintoon 1,006,875 markkaa 38 penniä, lääkkeisiin ja sideaineisiin 237,191 markkaa 17 penniä, polttopuihin ja valaistukseen 420,341 markkaa 43 penniä sekä tarvekalujen kunnossapitoon 225,217 markkaa 6 penniä. Hoidokkaitten lukumäärä on 23,078 ja sairashoitopäivien lukumäärä 995,966. Jokainen hoidokas on keskimäärin maksanut 135 markkaa 10 penniä (132: 48). Keskimääräiset menot päivää ja henkilöä kohti ovat olleet 3 markkaa 13 penniä (3: 03), johon summaan menot palkkauksista sisältyvät 101.8 pennillä (97.6), ravinnosta 101.1 pennillä (98.3), lääkkeistä ja sideaineista 23.8 pennillä (22.6), polttopuista ja valaistuksesta 42.2 pennillä (41.6) sekä tarvekalujen kunnossa pidosta 22.6 pennillä (22.8).

Taulu III osoittaa menot ja tulot joka sairashuonetta kohti erikseen.

Jos laskemme kustannukset jokaisesta vuoden kuluessa hoidetusta henkilöstä, nousee se eri sairashoitolaitoksissa seuraaviin määriin:

Läänin yleisissä sairashuoneissa	91	markkaan	89	penniin	(88: 57)
Yleisissä sairashuoneissa	88	»	69	»	(90: 58)
Ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa	90	»	98	»	(87: 24)
Leprasairaalassa	684	»	49	»	(856: 44)
Mielisairaalaloissa	788	»	70	»	(750: 09)
Lapsenpäästölaitoksissa	10	»	54	»	(10: 54)
Helsingin yleisessä sairashuoneessa	120	»	59	»	(108: 04)

Kustannukset jokaisesta hoidokkaasta ovat tarkempien, yksityiskohtiin menevien, laskujen mukaan olleet:

Mielisairaslaitoksissa:

Keskuslaitoksissa	812	markkaa	11	penniä	(774: 20)
Turvalaitoksissa	675	»	38	»	(636: 28)

Sekä erityisesti:

Lapinlahden keskuslaitoksessa	1,042	markkaa	89	penniä	(990: 31)
Niuvanniemen »	670	»	80	»	(666: 93)
Pitkäniemen »	842	»	76	»	(784: 63)
Käkisalmen turvalaitoksessa	686	»	24	»	(659: 85)
Seilin »	645	»	57	»	(635: 92)

Helsingin yleisessä sairashuoneessa:

Kirurgisella osastolla	156	markkaa	42	pennia	(159: 77)
Lapsenpäästö »	47	»	08	»	(40: 77)
Lapsi »	288	»	94	»	(240: 36)
Otiatrisella »	159	»	18	»	(124: 40)
Muilla osastoilla yhteensä	145	»	99	»	(125: 57)

Mainitut menot yleisissä sairashuoneissa eivät kuitenkaan yksinomaan ole suoritettut yleisillä varoilla. Vuodemaksuja on vuonna 1914 maksettu 1,143,987 markkaa 62 penniä ja muita sairashuoneille lankeavia tuloja on ollut 14,578 markkaa 94 penniä, siis yhteensä 1,158,566 markkaa 56 penniä. Jos tämä summa vedetään pois kokonaissummasta 4,230,426 markasta 44 pennistä jää 3,071,859 markkaa 88 penniä, jotka siten osoittavat valtiolaitoksen menot siviilisairashuoneista vuoden kuluessa. Jos otamme lukuun yleisillä varoilla joko kokonaan tai osittain ylläpidetyt lapsenpäästölaitokset, joitten menot nousivat 111,242 markkaan 35 penniin (josta kuitenkin on vedettävä pois ylöskannetut vuodemaksut 2,175 markkaa), nousee summa 3,180,927 markkaan 23 penniin. Ne menot, joita valtio on saanut suorittaa jokaisesta sen siviilisairashuoneissa hoidetusta henkilöstä nousevat siis 2 markkaan 57.6 penniin (2: 54) päivää kohti, jotavastoin menot joka henkilöä kohti, joka on hoidettu kaikissa valtion siviilisairashuoneissa sekä valtion joko kokonaan tahi osittain ylläpitämissä lapsenpäästölaitoksissa, ovat 2 markkaa 51.6 penniä (2: 46).

Seuraava yhteensovittelu näyttää kuinka menot jakaantuvat valtion sairashuoneitten kesken läänittäin.

Tableau indiquant la répartition des dépenses entre les hôpitaux de l'Etat,
par gouvernements.

	Koko sairashuonetta kohti.		Päivää ja henkeä kohti.	
	Frais pour hôpitalux.		Par jour et par personne.	
	Kokonaismenot yhteensä.	Kokonaismenot ravitseminen.	Kokonaismenot yhteensä.	Kokonaismenot ravitseminen.
	Smc.	mk.	Smc.	mk.
Uudenmaan lääni.				
Helsinki: Yleinen sairashuone. (Vanha ja uusi klinikka, Yleinen sairashuone, Lapsenpäästölaitos, Lapsisairashuone, Otiatrinen sairashuone), Lapinlahden keskuslaitos, Ylimääräinen veneerinen sairashuone Gumtäcktissä	282,618	357,947	99	1,403,849
Loviisan yleinen sairashuone	24	126.7		4 96.7
Turun ja Porin lääni.				
Turun lääninsairashuone	105,604	97,508	99	294,004
Porin yleinen sairashuone	74	92.8		2 78.4
Ahvenanmaan yleinen sairashuone				
Seilin turvalaitos				

	Total des journées de traitement.	Sairashoitopiirien kokonais- luku.	Koko sairashuonetta kohti. <i>Frais pour hôpitaux.</i>				Päivää ja hen- keä kohti. <i>Par jour et par personne.</i>			
			Menot sairait- ten ravitsemis- seksi. <i>Frais pour la nourriture des malades.</i>		Kokonaismenot yhteensä. <i>Total des frais.</i>		Ravitseminen. <i>Nourriture.</i>		Kokonaismenot. <i>Total des frais.</i>	
			<i>Smc.</i>	<i>mk.</i>	<i>Smc.</i>	<i>mk.</i>	<i>mk.</i>	<i>Smc.</i>	<i>mk.</i>	
Hämeen lääni.										
Hämeen lääninsairashuone.....	262,895	264,884	51	791,973	82	100.8	3	1.3		
Tampereen yleinen sairashuone.....										
Pitkämäen keskuslaitos										
Oriveden leprasairaala.....										
Viipurin lääni.										
Viipurin lääninsairashuone.....	192,395	198,727	97	648,084	68	108.3	3	36.9		
» ylimäär. veneerinen sairashuone										
Sortavalan yleinen sairashuone										
» ylimäär. veneerinen sairashuone I										
» » » II.....										
Käkisalmen turvalaitos										
Mikkelin lääni.										
Mikkelin lääninsairashuone.....	36,647	38,163	52	125,608	94	104.1	3	42.8		
Savonlinnan yleinen sairashuone										
Kuopion lääni.										
Kuopion lääninsairashuone	180,138	184,105	66	527,632	02	102.2	2	92.9		
Joensuun yleinen sairashuone										
Nurmeksen »										
Niuvanniemen keskuslaitos										
Tohmajärven veneerinen sairashuone										
Vaasan lääni.										
Vaasan lääninsairashuone	61,032	64,249	44	216,262	88	105.3	3	54.3		
Jyväskylän yleinen sairashuone										
Oulun lääni.										
Oulun lääninsairashuone	71,275	68,116	39	222,829	87	95.6	3	12.3		
» ylimääräinen veneerinen sairashuone										
Tornion yleinen sairashuone.....										
» ylimääräinen veneerinen sairashuone										
Kajaanin yleinen sairashuone										
Rovaniemen »										

Yleisten sairashuoneitten lasarettiosastot.

Lääninsairaaloissa on vuoden kuluessa hoidettu 8,704 henkilöä. Tästä määrästä uloskirjoitettiin:

5,738 eli 65.92 prosenttia *terveenä*;
 1,320 » 15.17 » *paremmaksi tulleenä*;
 386 » 4.43 » *parantumatta*;

492	eli	5.65	prosenttia	<i>kuolleena;</i>
376	»	4.32	»	<i>hoitamatta;</i>
392	»	4.51	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Yleisissä sairashuoneissa hoidettiin 5,426 henkilöä ja uloskirjoitettiin.

4,128	eli	76.08	prosenttia	<i>terveenä;</i>
466	»	8.59	»	<i>paremmaksi tulleenä;</i>
178	»	3.28	»	<i>parantumatta;</i>
300	»	5.53	»	<i>kuolleena;</i>
58	»	1.07	»	<i>hoitamatta;</i>
296	»	5.45	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Helsingin yleisessä sairashuoneessa hoidettiin 4,787 henkilöä. Näistä uloskirjoitettiin:

2,578	eli	53.85	prosenttia	<i>terveenä;</i>
882	»	18.42	»	<i>paremmaksi tulleenä;</i>
311	»	6.50	»	<i>parantumatta;</i>
341	»	7.12	»	<i>kuolleena;</i>
422	»	8.82	»	<i>hoitamatta;</i>
253	»	5.29	»	jäi seuraavaan vuoteen.

Silmätaudit esiintyivät lukuisasti ja oli niitten kokonaissumma 789. Näistä hoidettiin 347 Helsingin yleisessä sairashuoneessa, 232 läänien yleisissä sairashuoneissa ja 210 muissa yleisissä sairashuoneissa. Eri sairashuoneissa hoidettujen silmätautien lukumäärä osoittanee jossain määrin näitten tautien esiintymistä eri osissa maata.

Turun lääninsairaalassa hoidettiin	.....	10	silmätautitapausta.
Hämeenlinnan »	»	22	»
Viipurin »	»	1	»
Mikkelin »	»	31	»
Kuopion »	»	115	»
Mustasaaren »	»	2	»
Oulun »	»	51	»
Loviisan yleisessä sairashuoneessa hoidettiin	.....	8	»
Porin »	»	20	»
Godbyn »	»	2	»
Tampereen »	»	5	»
Sortavalan »	»	18	»
Savonlinnan »	»	21	»

Joensuun yleisessä sairashuoneessa hoidettiin	.....	30	silmätauditapausta.
Nurmeksen » » »	.....	20	» »
Jyväskylän » » »	.....	33	» »
Tornion » » »	.....	2	» »
Kajaanin » » »	.....	26	» »
Rovaniemen » » »	.....	22	» »
Inarin » » »	.....	3	» »

Silmän sidekalvo oli sairastunut 198 tapauksessa, sarveiskalvo 285 tapauksessa ja värikalvo (iris) 30 tapauksessa. Sidekalvon taudeista oli *trachomi* yleisin ja esiintyi 110 henkilössä; katarali conjunctivitin takia hoidettiin 21 henkilöä, phlyktenuläri conjunctivitin takia 54 henkilöä, tuberc. conjunctivitin takia 2 henkilöä ja conjunctivitis blenorrhagian takia 11 henkilöä.

Sarveiskalvon taudeista esiintyi keratitis 84 hoidokkaassa, haavat 180, leucoma 18 ja staphyloma 2 hoidokkaassa.

Erityisiä kaihimuotoja tavattiin 73 tapauksessa.

Niitten tautien joukossa, jonka takia suurempi määrä potilaita on saanut yleisissä sairashoitolaitoksissa hoitoa, ottavat *tuberkeli taudit* huomattavan sijan. Näitten taudinkohtausten luku oli 1,351, joista 182 *keuhkotautia*. *Nivelleini* sattui 174 tapauksessa, 114 kertaa äkillisenä ja 60 kertaa kroonillisena. *Anaemia* tapausten luku oli 54, *anaemia perniciosan* 73. *Äkillinen mahakatarri* sattui 20 kertaa, *kroonillinen* 51 kertaa, *mahaluukun laajennus* 18 kertaa, *mahahaava* 223 kertaa, *suolikatarri* 216 kertaa, — 138 kertaa äkillisenä ja 78 kertaa kroonillisena. *Umpisuolentulehdus* sattui 1,607 tapauksessa, 1,024 kertaa äkillisenä ja 583 kertaa kroonillisena. — *Pahanlaatuisia kasvannaisia* tavattiin suuressa määrässä, joista *sarcomi* 127 tapauksessa ja *canceri* 929 tapauksessa. *Syöpä* (cancer) sijaitsi 332 tapauksessa mahalaukussa, 18 tapauksessa maksassa ja haimossa, 28 tapauksessa suolistossa, 30 tapauksessa peräsuolella, 13 tapauksessa vatsakalvossa, 14 tapauksessa rakossa, 17 tapauksessa miesten siitinelimistöissä, 79 tapauksessa kohdussa, 7 tapauksessa munasarjassa, 5 tapauksessa emättimessä, 53 tapauksessa rinnoissa, 22 tapauksessa henkitorvessa, 50 tapauksessa ruokatorvessa, 13 tapauksessa kielessä, 155 tapauksessa suussa ja huulissa, 18 tapauksessa leuvassa, 34 tapauksessa kasvoissa sekä 41 tapauksessa muissa ruumiinosissa.

Taulu V antaa likemmän selityksen niistä taudintapauksista, joita hoidettiin lasarettiosastoilla.

Kuten edellisinä vuosina on myöskin vuonna 1914 opintokurssia sairaanhoitajattaria varten pantu toimeen Turun, Viipurin, Mikkelin, Kuopion, Oulun, Hämeenlinnan ja Mustasaaren lääninsairaaloissa.

Taulu osoittava valtion yleisissä sairastauksissa
Tableau des opérations chirurgicales pratiquées

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seuraavaan vuoteen jällelletä jätettyjä potilaita. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Kuolema. Mort.	Erväytymä. Guérison.	Väheemmän hyvä. Moins avancé guériz.	Hyvä. Bon.		
Luiston sitomiset ja hermoston leikkaukset.								
Ligatura art. meningeae mediae.....	1	Fractura basis cranii	1	—	—	—	—	—
» » » »	1	Fractura complicata	1	—	—	—	—	—
» » femoralis	1	Vulnus dilacerat. infect.	—	—	—	1	—	—
» » »	2	Vulnus sclopetarium	1	1	—	—	—	—
» » lingvae.....	1	—	1	—	—	—	—	—
» » subclaviae.....	1	Vulnus incisum	—	—	—	1	—	—
» » »	1	Aneurysma spuria	—	—	—	1	—	—
» » axillar. vel. brachial.	4	Vuln. incis.	3	—	—	1	—	—
» » » » »	1	Haemorrhagia post. phlegmon.	1	—	—	—	—	—
» aliar. arteriar.	17	Vuln. incis.	16	—	—	1	—	—
» » »	2	Aneurysma sparia	2	—	—	—	—	—
Suturatio art. brachial. vel. femoral.	3	Vuln. incis.	3	—	—	—	—	—
» cordis	1	Vuln. incis. penetrans	—	—	—	1	—	—
» pericardii	1	Vuln. incis.	1	—	—	—	—	—
Circumcisio Mariani.....	2	Varices	2	—	—	—	—	—
Ligatura venae saph. magn.	15	Varices	15	—	—	—	—	—
» » » » et exstirpat. varic.	23	Varices	23	—	—	—	—	—
» aliar. venar.	2	Vuln. incis.	2	—	—	—	—	—
Evacuatio haematom. subduralis	1	Pachymeningitis haemorrhag. intern.	1	—	—	—	—	—
» sinus et ligatur. ven. jugular.	1	Trombosis sinus transvers.	1	—	—	—	—	—
Trepanatio cranii et excisio durae.....	22	Epilepsia	4	4	14	—	—	—
» » » punctio cerebri	8	Epilepsia	2	2	3	1	—	—
» decompression.	1	Tumor	1	—	—	—	—	—
» »	1	Epilepsia	1	—	—	—	—	—
Op. pro.....	1	Venectasia infiltr. cruris	1	—	—	—	—	—
» »	4	Spina bifida	1	—	—	3	—	—
» »	3	Cephalocele	1	—	—	2	—	—
Incisio explorat. cerebri et cerebelli.....	1	Tumor cerebri	—	1	—	—	—	—
» et canalisatio	3	Abscess. cerebri	2	—	—	1	—	—
Exstirpatio	1	Endotheliom. durae matris	1	—	—	—	—	—
»	1	Tumor cerebelli	—	—	—	1	—	—
» cyst. arachnoid.	1	Epilepsia traumat.	1	—	—	—	—	—
»	1	Myelo-meningocele	—	—	—	1	—	—
Resectio nervi obturat.....	1	Morbus Little	1	—	—	—	—	—
» »	4	Neuralgia	4	—	—	—	—	—
Injectio alcohol.	1	Neuralgia nerv. trigemin.	1	—	—	—	—	—

huoneissa v. 1914 tehdyt leikkaukset.
dans les hôpitaux publics de l'Etat en 1914.

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seuraavaan vuoteeseen jälle jätettiin potil. Malades restés dans les services jusqu'en 1916.
			Hyv. Bon.	Mais avon- ligens.	Vahingon hyv. Incidents.	Epävarma. Mort.	Kuolema.	
Laminectomy et op. Foerster	1	Morbus Little	1	—	—	—	—	—
» »	2	Paraplegia spontan.	2	—	—	—	—	—
» et deliberat. medull. spinal. ...	2	Fractur. vertebr.	1	—	—	—	1	—
» » extract. corp. alien. canal. vertebr.	1	Paraplegia spast. p. vuln. scolopetar.	1	—	—	—	—	—
» » resectio radic. posterior.	1	Dolores radicular. c. spondyl.	1	—	—	—	—	—
Neuroraphia	4	Vuln. incis	—	1	1	—	—	1
Infiltratio nerv. ischiad.	6	Ischias	6	—	—	—	—	—
Transplantatio nerv. in nerv.	1	Paralys. congen. nerv. radial.	—	1	—	—	—	—
Neurectomia	1	Neuralgia post amputat.	1	—	—	—	—	—
Neurolysis nerv. ulnae	1	Residuas post vuln. scolopetar.	1	—	—	—	—	—
Punctio corp. callus	1	Tumor cerebri	1	—	—	—	—	—
» explorat. cerebri	1	Abscess. cerebri	1	—	—	—	—	—
Luiston ja nivelten leikkaukset.								
Amputatio humeri	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
» »	1	Phlegmon. sept.	1	—	—	—	—	—
» »	1	Gangraena post dilacerat.	1	—	—	—	—	—
» »	1	Dilaceratio	1	—	—	—	—	—
» »	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—	—	—
» antibrachii	7	Dilaceratio	7	—	—	—	—	—
» »	2	Gangraena post dilacerat.	2	—	—	—	—	—
» »	1	Tendovaginitis sept.	1	—	—	—	—	—
» »	1	Amputatio traumat.	1	—	—	—	—	—
» »	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
» metacarpi	1	Gangraena	1	—	—	—	—	—
» »	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—	—	—
» »	2	Dilaceratio	1	—	—	—	1	—
» »	1	Vuln. scolopetar.	1	—	—	—	—	—
» femoris	2	Necrosis post. osteomyelit.	2	—	—	—	—	—
» »	1	Gonitis purulenta	—	1	—	—	—	—
» »	3	Tuberculosis genus	3	—	—	—	—	—
» »	2	Dilaceratio	1	—	—	—	1	—
» »	19	Gangraena	14	—	—	—	5	—
» »	2	Congelatio	2	—	—	—	—	—
» »	2	Carcinoma cruris	2	—	—	—	—	—
» »	3	Sarcoma femoris	2	1	—	—	—	—
» femor. ambor.	1	Contractura genus	1	—	—	—	—	—
» femoris	1	Fractura compl.	—	—	—	—	1	—

Leikkaus. <i>Opération.</i>	Leikkauksen lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Leikkauksen aiheuttava tauti. <i>Maladie ayant exigé l'opération.</i>	Leikkauksen lopputulos. <i>Résultat de l'opération.</i>					Seurauksen vuoksi jatkalle jätettyä potil. määrästä vuosien 1915. palvelus.
			Hyvä. Bon.	Mota asen- lugaur.	Vahingon hyvä. Incertain.	Ervä. Mort.	Kuolema.	
Amputatio femoris (Gritti)	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—	—	—
» » »	1	Fractura compl.	1	—	—	—	—	—
» » »	1	Tuberculosis cruris	1	—	—	—	—	—
» » »	2	Dilaceratio	1	—	—	—	1	—
» » »	8	Gangraena	8	—	—	—	—	—
» cruris	7	Dilaceratio	7	—	—	—	—	—
» »	2	Congelatio	2	—	—	—	—	—
» »	22	Gangraena	15	3	—	—	4	—
» »	3	Phlegmon.	3	—	—	—	—	—
» »	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—	—
» »	1	Ulcera post congelat.	1	—	—	—	—	—
» »	1	Vuln. sclopetar.	1	—	—	—	—	—
» »	1	Carcinoma pedis	—	—	—	—	—	1
» »	5	Fractura compl.	4	—	—	—	1	—
» » (Pirogoff)	3	Gangraena	3	—	—	—	—	—
» metatarsi	1	Gangraena post. congelat.	1	—	—	—	—	—
» »	6	Gangraena	6	—	—	—	—	—
» digit. man. et ped.	1	Panaritium	1	—	—	—	—	—
» » » »	55	Dilaceratio	46	—	—	—	—	—
» » » »	1	Vuln. sclopetar.	1	—	—	—	—	—
» » » »	1	Contractura digit.	1	—	—	—	—	—
» » » »	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—	—
» » » »	15	Gangraena	14	1	—	—	—	—
» » » »	1	Congelatio	1	—	—	—	—	—
Reamputatio	20	Defect. cutis post operat.	8	—	—	—	—	—
Repositio et obligament. gypsan.	92	Fract. simpl. et compl.	89	3	—	—	—	—
Immobilisatio gypsan.	1	Gonitis tuberculos.	—	1	—	—	—	—
<i>Nivelestä poikkileikkaamiset.</i>								
Exarticulatio humeri	1	Septicopyaemia	1	—	—	—	—	—
» ulnae et radii	1	Amputatio traumat.	1	—	—	—	—	—
» » »	1	Carcinoma manus	1	—	—	—	—	—
» oss. metacarp. I	1	Dilaceratio	1	—	—	—	—	—
» femoris	1	Sarcoma femoris	1	—	—	—	—	—
» cruris	5	Gangraena	3	—	—	—	2	—
» pedis	1	Dilaceratio	1	—	—	—	—	—
» » (Chopart)	2	Gangraena	2	—	—	—	—	—
» » »	1	Necrosis post. congelat.	1	—	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen luku. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Sanaa vaan ruokseen jalalle jättäen postil. Médicade jettée dans les services jusqu'en 1910.
			Kuolema. Mort.	Epävarma. Incertain.	Välheimman hyvä. Mortis avun- lojuttu.	Hyvä. Bon.		
Exarticulatio pedis (Chopart)	1	Congelatio.	1	—	—	—	—	—
» oss. metatarsi.	3	Gangraena	3	—	—	—	—	—
» digit. man. seu ped.	2	Digit. supernumer.	2	—	—	—	—	—
» » » » »	2	Contractura	2	—	—	—	—	—
» » » » »	43	Dilaceratio	23	—	—	—	—	—
» » » » »	3	Congelatio	3	—	—	—	—	—
» » » » »	3	Panaritium osseum	3	—	—	—	—	—
» » » » »	4	Gangraena	4	—	—	—	—	—
» » » » »	1	Ulcus neurotrophii.	1	—	—	—	—	—
» » » » »	6	Necrosis. Tuberculosis	6	—	—	—	—	—
» et amputat. digit. ped. s. man. ...	36	Dilaceratio	31	—	—	—	—	—
» » » » » ..	9	Congelatio. Gangraena	9	—	—	—	—	—
Resektionit, osteotomiat y. m.								
Resectio maxill. super.	2	Carcinoma	2	—	—	—	—	—
» » »	1	Epulis	1	—	—	—	—	—
» » » et evacuat. gland. lymph. colli	2	Carcinoma	1	1	—	—	—	—
» » inferior.	2	Sarcoma	1	1	—	—	—	—
» » »	1	Periostitis	1	—	—	—	—	—
» » »	3	Carcinoma	3	—	—	—	—	—
» artic. scapulo-humeral.	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
» » sterno-clavicular.	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
» » cubiti.	5	Tuberculosis	5	—	—	—	—	—
» » »	1	Luxatio cubiti inveterata	1	—	—	—	—	—
» » radio-carpal.	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—	—
» » coxae.	12	Tuberculosis	8	1	1	2	—	—
» » »	1	Necrosis post osteomyelit.	1	—	—	—	—	—
» » genus.	11	Tuberculosis	11	—	—	—	—	—
» » »	2	Anchylosis et contractura	2	—	—	—	—	—
» » talo-crural.	14	Tuberculosis	11	—	1	2	—	—
» humeri	1	Osteosarcoma	1	—	—	—	—	—
» fibulae et transpl. fragment tibiae. ...	1	Osteochondroma	1	—	—	—	—	—
» digit.-man. s. pedis	4	Tuberculosis	3	1	—	—	—	—
» carpi	5	Tuberculosis	5	—	—	—	—	—
» »	2	Tendovaginitis	2	—	—	—	—	—
» oss. ilei.	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—	—
» oss. pubis	1	Sarcoma	—	1	—	—	—	—
» cuneiformis tarsi	11	Pes. eqvin. varus	11	—	—	—	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurauksen vuoksi jatkettuja potil. Males restés dans les services jusqu'en 1915.
			Kuolema. Mort.	Erväytymä. Incapacité.	Vamman hyvä. Mons avec infirmité.	Hyvä. Bon.		
Resectio cuneiformis tarsi.....	1	Necrosis	1	—	—	—	—	
» capituli metatarsi I	6	Hallux valgus	6	—	—	—	—	
» oss. metacarp. metatars et digitor....	19	Tuberculosis	18	1	—	—	—	
» » » » » »	1	Fractura	1	—	—	—	—	
» » » » » »	1	Osteosarcoma	1	—	—	—	—	
» » varior.	1	Tuberculosis calcanei	1	—	—	—	—	
» costar.	1	Abscess. subphrenic.	1	—	—	—	—	
» »	20	Tuberculosis	19	1	—	—	—	
» »	1	Vuln. incis. penetr. pulm. et cordis	—	—	—	1	—	
» » (op. Bauer)	1	Adhaesion. post pericardit.	1	—	—	—	—	
» costae et thoracotomia.....	141	Empyema	114	8	3	16	—	
» » »	1	Abscess. pulm.	1	—	—	—	—	
» » et thoracoplastia (Estlander) ..	10	Empyema chr.	10	—	—	—	—	
» » » (Scheede) ...	5	Empyema chr.	4	—	—	1	—	
» et osteoraphia oss. varior.	7	Pseudarthrosis	7	—	—	—	—	
» » »	1	Fractura	1	—	—	—	—	
Arthrodesis talo-crural.....	1	Paralysis post polyomyelit.	1	—	—	—	—	
» »	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	
Arthrectomia genus	2	Tuberculosis	1	—	—	1	—	
Osteotomia subtrochant. femoris	1	Anchylolysis post tuberc.	1	—	—	—	—	
» » »	3	Genu valgum	3	—	—	—	—	
» oss. varior.	1	Deformit. maxill. infer.	—	1	—	—	—	
» tibiae.....	1	Crus inclinat. congen.	1	—	—	—	—	
Osteoclasia ulnae et radii	1	Fractur. deform. consolid.	—	1	—	—	—	
» cruris.....	1	Crus recurvatum	1	—	—	—	—	
Osteosynthesis	1	Pseudarthrosis	1	—	—	—	—	
»	30	Fractur. spl. et compl.	28	2	—	—	—	
Patelloraphia	13	Fractura	12	1	—	—	—	
Laminectomy et extract. fragment	1	Fractur. arcuum. vertebr. cervical.	—	—	—	1	—	
Laminectomy	1	Tumor column. vertebral.	—	1	—	—	—	
»	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	
»	2	Spondylitis traum. s. tuberc.	2	—	—	—	—	
Plombatio (Moosetig-Moorhof).....	1	Tuberc. condyl. extern. femoris	1	—	—	—	—	
Repositio cruenta	1	Fractura diacondyl. femoris	1	—	—	—	—	
» fracturae compl.	3	Fract. compl. oss. varior.	3	—	—	—	—	
Applicatio opp. Codivilla	1	Fractura cruris	1	—	—	—	—	
» » Steinmann	1	Fractura femoris	1	—	—	—	—	
Exstirpatio tali.....	4	Tuberculosis	4	—	—	—	—	
Exstirpatio part. med. capit. metatars. I	1	Hallux valgus	1	—	—	—	—	

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.						Sairastuneen voinnin tilalle jatkettua potil. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Kuolema. Mort.	Epävarma. Incertain.	Vamman hyvä. Notre armée.	Hyvä. Bon.			
Extractio fragment.....	1	Impressio ossis cranii	1	—	—	—	—	—	—
» »	1	Fractura	—	—	1	—	—	—	—
<i>Punkteeraukset ja arthrotomiat.</i>									
Punctio articulation. variar.	7	Haemarthron	2	—	—	—	—	—	—
» » »	13	Synovitis purulent. seu tubercul.	10	3	—	—	—	—	—
» haematomatis	3	Haematoma reg. variar.	3	—	—	—	—	—	—
» articul. et injectio jodoform.	20	Arthritis. Tuberculosis	12	2	6	—	—	—	—
» » » acid. carbol.	30	Synovitis serosa	21	3	5	1	—	—	—
» bursar variar.	9	Bursitis	3	1	—	—	—	—	—
» et lavatio	23	Abscess. tuberc. et congest.	15	5	—	—	—	—	—
» et injectio jodoform	34	Abscess. tuberc. et congest.	25	7	—	1	—	—	—
» abdominis	90	Ascites	65	8	15	2	—	—	—
» abscess.	1	Abscess. tubercul.	1	—	—	—	—	—	—
»	1	Hydronephrosis et graviditas	1	—	—	—	—	—	—
» et aspiratio thoracis.....	4	Haemathorax	4	—	—	—	—	—	—
» » »	4	Pleuritis seropurulenta	4	—	—	—	—	—	—
» » »	59	Pleuritis serosa	49	8	—	2	—	—	—
Arthrotomia artic. cubiti	8	Arthritis suppurat. s. tuberculosis	4	3	1	—	—	—	—
» » coxae	2	Coxitis ac. s. suppurat.	2	—	—	—	—	—	—
» » genus	47	Gonitis purulenta	44	1	—	2	—	—	—
» » »	4	Mus articular.	4	—	—	—	—	—	—
» » talo-crural.	3	Arthritis purulenta	2	—	—	1	—	—	—
» » radio-carpal.	1	Arthritis purulenta	1	—	—	—	—	—	—
Injectio carbol. camphor.	1	Polyarthritis deform.	—	1	—	—	—	—	—
» sangvinis defibrin.	1	Anaemia perniciosa	—	1	—	—	—	—	—
<i>Sijoiltiin menneiden nivelten paikoilleen asettaminen.</i>									
Repositio luxationis	6	Mandibulae	—	—	—	—	—	—	—
» »	2	Claviculae	2	—	—	—	—	—	—
» »	63	Humeri	10	—	—	—	—	—	—
» »	14	Antebrachii	1	—	—	—	—	—	—
» »	4	Radii seu ulnae	1	—	—	—	—	—	—
» »	3	Femoris	3	—	—	—	—	—	—
» »	1	Patellae	1	—	—	—	—	—	—
» »	9	Digitor.	—	—	—	—	—	—	—
» »	1	Coxae congenit.	—	1	—	—	—	—	—

Lääkintöhall. kert. v. 1914. — Medicinalst. ber. för år 1914.

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Kuolleita. Mort.	Henkiruokaa. Nourriture.	Muuta. Autre.
			Hyvä. Bon.	Hyvä. Moyen.	Hyvä. Moyen.	Hyvä. Moyen.	Hyvä. Moyen.			
Repositio luxation per arthrotomiam.	10	Luxatio inveterat. oss. varior.	9	1	—	—	—	—	—	—
» » »	3	Coxae congenit.	2	1	—	—	—	—	—	—
<i>Nivelten ojentamiset redressioit y. m.</i>										
Extensio violenta coxae	1	Contractura	1	—	—	—	—	—	—	—
» » genus	1	Gonitis	—	1	—	—	—	—	—	—
» » »	3	Contractura et ankylosis	3	—	—	—	—	—	—	—
» columnae vertebralis.	3	Spondylitis	—	3	—	—	—	—	—	—
Redressio violenta	18	Pes eqvin. vel eqvin. varus	18	—	—	—	—	—	—	—
» » et tenotom. tend. Achill. ..	2	Pes eqvin. vel eqvin. varus	2	—	—	—	—	—	—	—
<i>Trepanoimiset ja taltalla avaamiset sekä luuontelosten kaaputukset (sequestrotomiain kanssa tai ilman niitä) y. m.</i>										
Trepanatio cranii	2	Abscess. cerebri	—	—	—	—	2	—	—	—
» »	13	Fractura complicat.	11	—	—	—	2	—	—	—
» »	1	Pachymeningitis	1	—	—	—	—	—	—	—
» »	14	Impressio cranii	12	—	—	—	2	—	—	—
» » explorat.	1	Contusio cerebri	—	—	—	—	1	—	—	—
» sinus frontalis.	1	Ostitis fibrosa	1	—	—	—	—	—	—	—
» » »	6	Sinuiitis	6	—	—	—	—	—	—	—
» » »	1	Mucocele	1	—	—	—	—	—	—	—
» » maxillaris	1	Cysta ossea sin. maxill.	1	—	—	—	—	—	—	—
» » »	1	Carcinoma	—	1	—	—	—	—	—	—
» » »	1	Necrosis	1	—	—	—	—	—	—	—
» » »	25	Empyema. Periostitis	24	1	—	—	—	—	—	—
» » » (Lue Caldwell)	51	Sinuiitis	51	—	—	—	—	—	—	—
Ethmoidectomia	40	Ethmoiditis	35	2	2	1	—	—	—	—
Trepanatio ulnae et radii.	1	Synostosis post fractur.	1	—	—	—	—	—	—	—
» et evacuatio oss. cranii.	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—	—	—	—
» » » »	2	Abscess. epidural.	1	—	—	—	1	—	—	—
» » » »	1	Fract. compl. cranii	1	—	—	—	—	—	—	—
» » » zygomat.	4	Tuberculosis	3	1	—	—	—	—	—	—
» » maxill. super.	1	Cysta dentis	1	—	—	—	—	—	—	—
» » » »	4	Necrosis	3	—	—	—	1	—	—	—
» » » inferior.	11	Necrosis. Tuberculos. Periostitis	10	—	—	—	1	—	—	—
» » claviculae	4	Necrosis. Tuberculosis	3	—	—	—	1	—	—	—
» » scapulae	3	Necrosis. Tuberculosis	2	—	—	—	1	—	—	—
» » humeri.	23	Necrosis. Tuberculosis	23	—	—	—	—	—	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Survaivan vuoksi jätetty jatkettua potil. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Moinen. Moyen.	Kuolema. Mort.	Epilepsia. Épilepsie.	Vähemmän hyvä. Moins bon.	
Trepanatio et evacuatio ulnae	13	Necrosis. Tuberculosis	10	2	1	—	—	—
» » radii	7	Necrosis. Tuberculosis	6	—	1	—	—	—
» » oss. carpi, metacarp. et digit. man.	26	Necrosis. Tuberculosis	21	1	—	—	—	—
» » oss. ilei	4	Osteomyelitis. Tuberculosis	3	—	1	—	—	—
» » » ischii.	2	Caries	2	—	—	—	—	—
» » femoris.	90	Necrosis. Tuberculosis	85	4	—	1	—	—
» » tibiae	68	Necrosis. Tuberculosis	58	3	1	5	—	—
» » »	2	Osteomyelitis ac.	1	—	—	1	—	—
» » fibulae	1	Necrosis	1	—	—	—	—	—
» » oss. tarsi	26	Necrosis. Tuberculosis	21	4	—	1	—	—
» » oss. metatarsi et digit. pedis.	27	Necrosis. Tuberculosis	21	4	—	1	—	—
» » vetebr. et oss. sacri. .	3	Caries. Tuberculosis	3	—	—	—	—	—
» » costar.	2	Caries. Tuberculosis	2	—	—	—	—	—
» » sterni	1	Osteitis	1	—	—	—	—	—
Abrasio oss. varior.	28	Necrosis. Tuberculosis	23	1	—	2	—	—
Pehmeäin osain incisionit, kaaputukset, polttamiset syövytykset y. m.								
Incisio	1,131	Phlegmon. et abscess.	806	11	—	20	—	—
»	698	Panaritium et tendovaginitis	159	4	1	—	—	—
»	37	Furuncul. et carbuncul.	35	—	—	2	—	—
»	56	Mastitis	56	—	—	—	—	—
»	10	Bubo	10	—	—	—	—	—
»	6	Haematoma	6	—	—	—	—	—
»	102	Periostitis	80	9	1	2	—	—
»	28	Lymphadenit. Angina Ludowici	25	3	—	—	—	—
»	7	Bursit. reg. varior.	5	—	—	—	—	—
»	2	Arthritis suppurat.	2	—	—	—	—	—
»	16	Bursit. praepatellar.	16	—	—	—	—	—
»	6	Bursit. olecrani.	6	—	—	—	—	—
»	1	Abscess. retroauricul.	1	—	—	—	—	—
»	1	Laryngitis phlegmonosa	1	—	—	—	—	—
»	1	Abscess. tonsill.	1	—	—	—	—	—
»	1	Haematocolpos	1	—	—	—	—	—
»	13	Atheroma infect.	—	—	—	—	—	—
»	1	Osteomyelitis	1	—	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurattavaan vuoteen jäljelle jääneitä potil. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Hyvä. Moins avantageux.	Väljempi. Intermédiaire.	Erväät. Moyen.	Kuolema. Mort.	
Incisio et abrasio	12	Actinomycosis faciei et colli	9	—	—	—	—	—
» »	1	Actinomycosis thoracis	—	—	1	—	—	—
» »	7	Actinomycosis abdominis	4	1	1	1	—	—
» et cauterisatio	1	Abscess. tuberc. pulm.	—	—	—	1	—	—
Abrasio	1	Tendovaginitis tubercul.	1	—	—	—	—	—
»	29	Vegetationes adenoidae	28	—	—	1	—	—
»	92	Glandul. lymph. tuberc.	69	7	1	1	—	—
»	39	Abscess. congestion. tuberc.	28	3	1	2	5	—
»	77	Fistular. tuberculos.	72	5	—	—	—	—
»	39	Fistular. non tuberculos.	38	—	—	1	—	—
»	19	Lupus	18	1	—	—	—	—
»	8	Ulcera reg. varior.	8	—	—	—	—	—
Cauterisatio	22	Ulc. tuberc.	18	3	—	—	—	—
»	9	Verrucae	—	—	—	—	—	—
»	1	Carcinoma	1	—	—	—	—	—
»	2	Gland. lymph. suppurat.	—	2	—	—	—	—
»	2	Angioma	2	—	—	—	—	—
»	2	Epistaxis	2	—	—	—	—	—
Fulguratio	2	Carcinoma	—	2	—	—	—	—
Plastilliset leikkaukset.								
Operatio plastica	17	Labium leporinum	17	—	—	—	—	—
Cheiloplastia (af Schultén)	3	Defect. labii	3	—	—	—	—	—
Meloplastia	1	Defect. buccae	1	—	—	—	—	—
Stomatoplastia	3	Microstoma	3	—	—	—	—	—
»	1	Macrostoma	1	—	—	—	—	—
Staphyloraphia. Uranoplastia	17	Palatum fissum	15	2	—	—	—	—
Op. myoplastica (af Schultén)	1	Necrosis	1	—	—	—	—	—
Op. osteoplastica tibiae (af Schultén)	3	Necrosis	3	—	—	—	—	—
Operatio plastica	6	Defect. nasi	6	—	—	—	—	—
» »	1	Cicatric. faciei	1	—	—	—	—	—
» »	1	Foramen palati post uranoplast.	1	—	—	—	—	—
» »	4	Defect. cutis post operat.	4	—	—	—	—	—
» »	1	Defect. cutis post combustion	1	—	—	—	—	—
» »	1	Pes planus post resect. oss. cuneiform.	1	—	—	—	—	—
» »	1	Hypertrophia lab. super.	1	—	—	—	—	—
» »	28	Ulcera reg. varior.	3	—	—	—	—	—
» »	7	Syndactyl.	7	—	—	—	—	—

[illegible]

Läkintöhall. kert. v. 1914. — Medicinalst. ber. för år 1914.

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen luku- määrä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurauksen vuoksi jälle jätetty potil. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Hyvä. Moins avan- tageux.	Väheksimän hyvä. Incertain.	Epävarma. Mort.	Kuolema. Mort.	
Operatio radicalis	40	Hernia cruralis	40	—	—	—	—	—
» »	56	Hernia umbilicalis	55	—	—	—	1	—
» »	49	Hernia ventralis	48	—	—	—	1	—
» »	22	Hernia lineae alb. vel. epigastr	22	—	—	—	—	—
Laparot., thorectomia et suturatio perforation. ventr.	1	Hernia diaphragmac. Spur. incarcerat.	—	—	—	—	1	—
Vatsaonteloa koskevat leikkaukset.								
Laparotomia	2	Ulcus duodeni perforans	2	—	—	—	—	—
»	1	Pancreatitis haemorrhagica	1	—	—	—	—	—
»	3	Ruptura intestin. subcutan.	2	—	—	—	1	—
»	42	Peritonitis tuberculosa	22	7	3	10	—	—
»	15	Vulnus penetrans	10	—	—	—	5	—
» et suturatio	4	Vulnus penetrans hepatis	4	—	—	—	—	—
» »	1	Vulnus penetrans lienis	1	—	—	—	—	—
» et tamponatio	1	Ruptura hepatis	—	—	—	—	1	—
Laparotomia	30	Ulcus. ventr. perforat.	18	—	—	—	12	—
» explorat.	1	Contusio abdominis	1	—	—	—	—	—
» »	86	Carcinoma suspect. s. inoperabl.	69	6	3	8	—	—
» »	1	Ulcus duodeni suspect.	1	—	—	—	—	—
» »	3	Sarcoma	3	—	—	—	—	—
» »	1	Gastritis chr.	1	—	—	—	—	—
» »	2	Peritonitis ac.	1	—	—	—	1	—
» pro oclusionione intestin.	4	Stenosis intestin.	2	—	—	—	2	—
» » » »	22	Strangulatio intestin.	13	—	—	—	9	—
» » » »	16	Volvulus flexur. sigmoid.	11	—	—	—	5	—
» » » »	16	Volvulus coeci	11	—	1	4	—	—
» » » »	3	Volvulus intest. ten.	1	—	—	2	—	—
» » » »	9	Invaginatio	3	—	—	6	—	—
» » » »	1	Ileus paralyt.	—	—	—	1	—	—
» et suturatio et canalisatio	2	Fistul. coeci post append.	2	—	—	—	—	—
» » »	10	Ulc. ventr. s. duodeni perforans.	7	—	—	3	—	—
» »	2	0 Ruptura vesicae urinar.	2	—	—	—	—	—
» »	1	Ruptura recti et vesicae	1	—	—	—	—	—
» » et canalisatio et gas- troenterost.	2	Ulc. ventr. s. duodeni perforans	—	—	—	2	—	—
» et omentotamponatio	2	Ruptura hepatis	1	—	—	1	—	—
» »	1	Ruptura lienis	1	—	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Sairaan vuoteen lähelle lähtenyt potilas. Malade remis dans les services jusqu'en 1910.
			Hyvä. Bon.	Moinen. Moyen.	Valheellinen. Faux.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.	
Laparotomia et enterostomia	4	Occlusio intestin.	1	—	—	—	3	—
» et resectio intestin.....	12	Occlusio intest. c. gangraena	5	—	—	—	7	—
» » »	1	Occlusio intest. c. adhaesion.	1	—	—	—	—	—
» et exstirpatio	1	Tumor. inflam. abdominis	1	—	—	—	—	—
Amputatio appendicis	639	Appendicitis chr. s. ac.	638	—	—	—	1	—
» »	473	App. ac. c. perit. circum script.	464	—	—	—	9	—
» »	170	App. ac. c. perit. diffus.	123	—	1	46	—	—
Laparotomia pro.....	34	Peritonitis diffusa	9	—	—	25	—	—
» »	1	Actinomycosis	—	—	—	1	—	—
» et enterolysis	19	Synechiae intestin.	16	1	—	2	—	—
Incisio et canalisatio	59	Abscess. periappendicular.	55	—	—	4	—	—
» »	19	Abscess. abdominis	15	1	—	3	—	—
» »	8	Abscess. subphren.	5	—	—	3	—	—
Gastro-gastrostomia	1	Sanduhrmagen	1	—	—	—	—	—
Gastrectomia	1	Carcinoma ventriculi	1	—	—	—	—	—
Gastrostomia	9	Carcinoma cardiae et oesophagi	4	1	—	4	—	—
»	4	Stenosis oesophagi	3	1	—	—	—	—
Resectio pylori et gastroenterostom.....	13	Carcinoma	10	—	—	3	—	—
» » »	2	Ulcus ventr.	2	—	—	—	—	—
» » et gastroduodenost.	16	Carcinoma	12	—	—	4	—	—
Resectio ventriculi	10	Ulcus	8	—	—	2	—	—
Gastroenterostomia ant. et enteroanastom.	3	Circulus vitiosus et stenosis p. gastroent.	3	—	—	—	—	—
» » »	6	post.	—	—	—	—	—	—
» » »	6	Stenosis e ulcus	5	—	—	1	—	—
» » »	17	Stenosis e carcinoma	12	1	—	4	—	—
» » »	6	Ulcus ventriculi	5	—	—	1	—	—
» » »	1	Stenosis pylori e corros.	—	—	—	1	—	—
» posterior. »	31	Carcinoma ventriculi	27	1	—	3	—	—
» » »	38	Ulcus ventr.	38	—	—	—	—	—
» » »	23	Stenosis c. ulc.	19	2	—	2	—	—
» » »	15	Ulc. s. carcinoma duodeni	12	—	—	3	—	—
» » »	8	Atonia et dilatatio ventriculi	8	—	—	—	—	—
» » et exclusio pylori	1	Ulcus duodeni	1	—	—	—	—	—
Enteroanastomosis post.	10	Stenosis e carcinoma	8	—	—	2	—	—
» »	2	Ulcus duodeni	2	—	—	—	—	—
» »	2	Ulcus ventriculi	2	—	—	—	—	—
» »	1	Gastrectasia	1	—	—	—	—	—
Pyloroplastia	2	Stenosis	2	—	—	—	—	—
Enteroanastomosis	3	Occlusio; tuberculosis	2	—	—	1	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurauksen vuoksi jätetty elämään. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Muut. Morts.	Elänyt. Vive.	Leikkauksen tulokset.	Leikkauksen tulokset.	
Enteroanastomosis	1	Circulus vitiosus post gastroenterost.	1	—	—	—	—	—
»	2	Carcinoma coeci et coli	1	—	—	1	—	—
»	1	Peritonitis diffusa	—	1	—	—	—	—
Laparotomia et enterostomia	18	Oclusio intestin.	11	2	—	5	—	—
Ileo-transversostomia	3	Tuberculosis coeci	3	—	—	—	—	—
»	1	Carcinoma coeci	1	—	—	—	—	—
Jejunostomia	1	Carcinoma cardiaae	—	—	—	1	—	—
Enterostomia	5	Peritonitis	4	—	—	1	—	—
Colostomia	1	Oclusio intest.	—	—	1	—	—	—
»	1	Carcinoma recti	—	—	—	1	—	—
Ileocolostomia	1	Carcinoma coli	—	—	—	—	—	1
Enteroraphia	1	Ulcus typhos. intest. perfor.	—	—	—	1	—	—
»	12	Fistula stercoralis	9	—	—	3	—	—
»	3	Vulnus sclopetar.	1	—	—	2	—	—
»	2	Ruptura intest.	2	—	—	—	—	—
» et canalisatio	4	Vuln. penetrans	—	—	—	4	—	—
»	1	Perforatio coli	1	—	—	—	—	—
Anus praeternaturalis	2	Carcinoma recti	2	—	—	—	—	—
»	2	Volvulus intest.	—	—	—	2	—	—
Resectio omenti	4	Vulnus incis.	4	—	—	—	—	—
» intest. ten.	1	Vulnus sclopetar.	1	—	—	—	—	—
»	1	Sarcoma ilei	1	—	—	—	—	—
»	3	Anus praeternaturalis	2	—	—	1	—	—
»	2	Thrombos. art. mesenteric.	—	—	—	2	—	—
»	2	Ruptura intestin.	1	—	—	1	—	—
» ileo-coecalis	1	Tuberculosis	—	—	—	1	—	—
»	2	Carcinoma coeci	1	—	—	1	—	—
» coli	1	Megacolon	—	—	—	1	—	—
»	2	Carcinoma coli	1	—	—	1	—	—
Gastroraphia	1	Vulnus sclopetar.	—	—	—	1	—	—
»	1	Ruptura post gastroenterost.	—	1	—	—	—	—
Cholecystostomia	2	Cholecystitis ac.	1	—	—	1	—	—
»	1	Carcinoma	—	1	—	—	—	—
» et tamponatio	1	Cholecystitis gangraenosa	1	—	—	—	—	—
Cholecystectomy	17	Cholelithiasis	16	—	—	1	—	—
»	4	Cholecystitis	2	—	—	2	—	—
» et canalisat. duct. hepat.	4	Cholelithiasis	3	—	—	1	—	—
Choledocotomia et extract. calcul.	1	Cholelithiasis	1	—	—	—	—	—
Splenectomy	1	Leucaemia	—	—	—	1	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Souravaan vuoteen jällel jähneitä pölli. Mortués restés dans les services jusqu'en 1916.
			Hyvä. Bon.	Hyvä. Moyen.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Hepatico-choleodocho-anastomosis.	1	Fistula post cholecystectomiam.	1	—	—	—	—	—
Gastrocholecystostomia.	1	Carcinoma pancreat.	—	—	—	1	—	—
Laparot., suturatio, canalisatio et gastroenterost. post.	1	Carcinoma ventr. perforans	—	—	—	1	—	—
Omentopexia (Thalma)	2	Cirrhosis hepatis	—	—	2	—	—	—
Colopexia	1	Caecum mobile	1	—	—	—	—	—
Dilatatio oesophagi.	6	Carcinoma	1	5	—	—	—	—
Op. pro.	1	Fistul. abdom. post cyst. pancreat.	—	—	—	1	—	—
Resectio partial. hepatis	1	Abscess. hepatis	—	—	1	—	—	—
Operatio plast. pro.	1	Fistula coeci	1	—	—	—	—	—
Peräsuolta koskevat leikkaukset.								
Dilatatio violenta	13	Fissura ani	10	—	—	—	—	—
» »	1	Tuberc. recti	—	1	—	—	—	—
» »	8	Venect. haemorrhoidal.	8	—	—	—	—	—
» et cauterisatio	24	Fissura ani	24	—	—	—	—	—
» »	1	Venect. haemorrhoidal.	1	—	—	—	—	—
Excisio	7	Fistul. ani vel. recti	7	—	—	—	—	—
»	79	Venect. haemorrhoidal.	75	—	—	2	—	—
»	7	Polypi ani vel. recti	7	—	—	—	—	—
»	1	Prolapsus ani	1	—	—	—	—	—
Resectio recti	2	Prolapsus	2	—	—	—	—	—
» »	3	Carcinoma	2	—	—	1	—	—
» » (Krogus)	1	Carcinoma	—	—	—	1	—	—
Amputatio recti	1	Carcinoma	—	1	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	27	Periproctitis	26	—	—	—	—	—
» et abrasio	1	Fistula ani vel. recti	1	—	—	—	—	—
Operatio pro.	7	Atresia ani	4	—	—	3	—	—
» »	13	Fistula ani	13	—	—	—	—	—
» »	6	Prolapsus recti	6	—	—	—	—	—
» »	1	Sarcoma recti	1	—	—	—	—	—
Exstirpatio	2	Polypi recti	2	—	—	—	—	—
Transplant. fasciae ad. med. annuel (Thiersch) ..	1	Prolapsus recti	1	—	—	—	—	—
Virtsatiehyettä ja miesten siittimä koskevat leikkaukset.								
Nephropexia.	2	Ren mobil.	2	—	—	—	—	—
» (Albarran)	4	Ren mobil.	4	—	—	—	—	—
Nephrotomia.	6	Nephrolithiasis	6	—	—	—	—	—

Läkintöhall. kert. v. 1914. — Medicinalst. ber. för år 1914.

Leikkauk. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Sotavain voiteen jäljelle jääneitä potil. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyv. Bon.	Hyv. Moyen.	Vahimm. Incertain.	Epävarm. Douteux.	Kuolem. Mort.	
Nephrotomia explorat.	1	Nephritis chr.	1	—	—	—	—	—
» »	1	Pyelonephritis	—	—	—	—	1	—
» et canalisat. reg. subphren.	1	Pyonephrosis tub. in cav. abd. perfor.	—	—	—	—	1	—
Pyelolithotomia	1	Nephrolithiasis	1	—	—	—	—	—
Nephrectomia	15	Tubercul. renis	15	—	—	—	—	—
»	3	Pyonephros. calculosa	2	—	—	—	1	—
»	3	Tumor	2	—	—	—	1	—
»	1	Hydrop. renis	1	—	—	—	—	—
»	1	Hypernephron.	—	—	—	—	1	—
» transperitonealis	1	Tumor malign. renis	1	—	—	—	—	—
Ureterectomia	1	Tuberc. ureteris	1	—	—	—	—	—
Cystotomia suprapubica	7	Vesicolithiasis	6	—	—	—	1	—
» »	2	Hypertrophia prostatae	2	—	—	—	—	—
» »	1	Carcinoma	1	—	—	—	—	—
» »	1	Retentio urin.	1	—	—	—	—	—
» » et ureterocatheterisatio	1	Tuberc. vesicae et renis	1	—	—	—	—	—
» et exstirp. tumoris	6	Papilloma	5	—	—	—	1	—
» » »	4	Carcinoma	2	—	—	—	2	—
» supr. pubic. explor.	1	Carcinoma vesicae inoperabl.	—	—	—	—	1	—
Cystostomia suprapubica	2	Retentio urin	1	—	—	—	1	—
» »	3	Carcinoma prostatae	2	1	—	—	—	—
» »	5	Hypertrophia prostatae	3	—	—	—	2	—
» » et thermocauterisat. .	1	Hypertrophia prostatae	1	—	—	—	—	—
» » et oper. pro	1	Diverticul. vesic. urinar.	1	—	—	—	—	—
Prostatectomia perinealis	5	Hypertrophia prostatae	4	—	—	—	1	—
» suprapubica	11	Hypertrophia prostatae	10	—	—	—	1	—
Enucleatio prostatae	1	Hypertrophia	1	—	—	—	—	—
Urethrotomia extern. et cystotomia supr. pubica	1	Strictura urethrae	1	—	—	—	—	—
» externa	2	Calculus urethrae	1	—	—	—	1	—
» »	1	Ruptura urethrae	1	—	—	—	—	—
» interna	7	Strictura	7	—	—	—	—	—
Urethroraphia	3	Ruptura urethrae	3	—	—	—	—	—
Resectio urethrae muliebr.	1	Prolapsus et necrosis urethrae	1	—	—	—	—	—
» » »	3	Strictura traum.	3	—	—	—	—	—
» » »	1	Carcinoma	1	—	—	—	—	—
Amputatio penis	1	Cancroid.	1	—	—	—	—	—
» » et evacuatio reg. ingvin.	2	Carcinoma	2	—	—	—	—	—
Orchidopexia	5	Retentio testis	2	—	—	—	—	3
Resectio epididymis	20	Tuberculosis	18	1	—	—	1	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurattavien vuotien jälkei- käden poist. Maladies restées dans les services jusqu'en 1916.
			Hyv. Bon.	Hyv. Moyen- tuleh. Moyen.	Vahingon hyyt. Vahingon hyyt.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.	
Resectio vas deferens	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
Castratio	29	Tuberculosis	29	—	—	—	—	—
»	4	Hydrocele	4	—	—	—	—	—
»	4	Tumor malign.	4	—	—	—	—	—
»	1	Dilaceratio	1	—	—	—	—	—
»	1	Gangraena testis	1	—	—	—	—	—
Vasectomia	2	Idiotismus	2	—	—	—	—	—
»	14	Hypertrophia prostatae	12	2	—	—	—	—
Punctio et injectio tinct. jodii	6	Hydrocele	5	—	—	—	—	—
Op. radical. hydrocele (v. Bergmann)	48	Hydrocele	48	—	—	—	—	—
» » » (Volkman)	5	Hydrocele	5	—	—	—	—	—
» » » (Doyen)	45	Hydrocele	45	—	—	—	—	—
Exstirpatio cystar. variar.	13	Hydrocele funiculi, spermatocele etc.	13	—	—	—	—	—
Operatio pro	17	Varicocele	17	—	—	—	—	—
» »	81	Phimosis	78	—	—	—	1	—
» »	16	Paraphimosis	12	—	—	—	—	—
Op. plast. (Maydl-Borelius)	1	Ectopia	—	—	—	—	1	—
Op. plast. pro	2	Hypospadi	1	1	—	—	—	—
Meatatomia	1	Atresia congen. orificii urethrae	1	—	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	7	Abscess. pararenal.	6	—	1	—	—	—
» »	3	Infiltratio urinae	—	1	—	—	2	—
» »	3	Abscess. prostatae	3	—	—	—	—	—
» »	1	Erysipelas phlegmon. scroti	—	—	—	—	1	—
» »	3	Abscess. periurethrae	3	—	—	—	—	—
» et exstirp. corp. alien.	1	Abscess. periurethrae	1	—	—	—	—	—
» et abrasio	3	Tuberc. epididymidis	3	—	—	—	—	—
Dilatatio uretheris et abrasio mucosae	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
Lithotripsia	1	Cystolithiasis	1	—	—	—	—	—
Suturatio vesicae urinar.	1	Ruptura	—	—	—	—	1	—
Naisten synnyttimiä koskevat leikkaukset.								
Perineoraphia	10	Ruptura perinei inveterata	10	—	—	—	—	—
Colporaphia	22	Prolapsus uteri	22	—	—	—	—	—
»	15	Descensus vaginae	15	—	—	—	—	—
»	1	Vesicocele	1	—	—	—	—	—
Colpoperineoraphia	74	Prolapsus uteri	74	—	—	—	—	—
Operatio pro	2	Fistula vesico-vaginalis	2	—	—	—	—	—
» »	1	Fistula vesico-cervicalis	1	—	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Sairaalan vuoteen jätelle jättänyt potilas. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Kuolema. Mort.	Epävarma. Incertain.	Vahingon. Hv.	Monsieur. Ligeur.	Hv.	
Amputatio portio. vaginal.	1	Myoma	1	—	—	—	—	—
» » »	1	Carcinoma	1	—	—	—	—	—
» » »	11	Hypertrophia	11	—	—	—	—	—
» » »	1	Polypi uteri	1	—	—	—	—	—
» » » (Alexander-Adam).	2	Prolapsus uteri	2	—	—	—	—	—
» uteri supravaginalis (Chrobak seu Zweifel)	70	Myoma uteri	70	—	—	—	—	—
» » » »	1	Psychosis menstrual.	1	—	—	—	—	—
» » » »	3	Methrophia haemorrhagica	3	—	—	—	—	—
Myomectomy	1	Uterus myomatos.	1	—	—	—	—	—
Exstirpatio uteri total. per vaginam.	5	Carcinoma uteri	4	—	—	—	1	—
» » » » »	5	Myoma	5	—	—	—	—	—
» » » » »	2	Chorion epithelioma malign.	2	—	—	—	—	—
» » » » »	11	Prolapsus totalis	10	—	—	—	1	—
» » » » »	1	Endometritis haemorrhagica	1	—	—	—	—	—
» » per laparotomiam.	4	Carcinoma cervicis uteri	3	—	—	—	1	—
» » » »	14	Carcinoma corporis uteri	8	—	—	—	6	—
» » » »	2	Sarcoma uteri	2	—	—	—	—	—
» » » »	3	Myoma uteri	3	—	—	—	—	—
» » » »	1	Peritonitis et sepsis puerperal.	—	—	—	—	1	—
» » » »	1	Desiduoma	1	—	—	—	—	—
» » » »	1	Menstruationes profusae	1	—	—	—	—	—
» » » » et rudim.	1	Tumor ovarii. Retentio sangv. menstr.	1	—	—	—	—	—
vaginae	19	Tumor uteri	18	—	—	—	1	—
Enucleatio ventralis	1	Mola hydatidosa	1	—	—	—	—	—
Excochleatio uteri	20	Carcinoma uteri inoperabl.	5	5	10	—	—	—
» »	3	Retentio placentae	—	2	—	—	1	—
Evacuatio uteri	541	Residua post abort.	532	—	—	—	9	—
Ventrofixatio uteri seroso-fibrosa	31	Prolapsus uteri	31	—	—	—	—	—
» » » »	23	Retroflexio uteri	23	—	—	—	—	—
» » praeperitoneal.	20	Prolapsus uteri	20	—	—	—	—	—
» » »	2	Retroflexio uteri	2	—	—	—	—	—
Exstirpatio	12	Polypi uteri fibros.	12	—	—	—	—	—
»	8	Polypi uteri mucos.	8	—	—	—	—	—
Abrasio mucos. uteri	404	Endometritis	398	3	2	1	—	—
» » »	3	Metrorrhagia	3	—	—	—	—	—
» » »	2	Myoma uteri	2	—	—	—	—	—
Laparotomia.	10	Explorat.	8	2	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Sairastaneen vuoteen jällelletä jättäen potil. Molemmat puolet leikkauksessa kuoli en 1910.
			Kuolema. Mort.	Epävarma. Incertain.	Vähemmän. Moins avants. légère.	Hyvä. Bon.	Hyvä. Bon.	
Laparotomia.....	1	Ren unilateralis fixat.	1	—	—	—	—	—
» et exstirpatio	1	Lipoma praeperitoneal.	1	—	—	—	—	—
» et deliberat. intest. et organ. genit.	3	Peritonit. adhaesiva	3	—	—	—	—	—
Ovariectomia unilateralis	100	Tumor ovarii	97	1	—	2	—	—
» »	1	Pyosalpinx	1	—	—	—	—	—
» »	1	Pyovarium	1	—	—	—	—	—
» »	1	Tuberculosis ovarii	1	—	—	—	—	—
» bilateralis	11	Tumor ovarii	11	—	—	—	—	—
» »	1	Tuberculosis ovarii	—	—	1	—	—	—
Salpingectomia unilateralis	47	Graviditas extrauterina	42	—	—	2	—	3
» »	17	Salpingitis. Pyosalpinx	17	—	—	—	—	—
» »	1	Cysta tubae	1	—	—	—	—	—
» bilateralis	4	Graviditas extrauterina	4	—	—	—	—	—
» »	5	Pyosalpinx	5	—	—	—	—	—
Oophorosalpingectomia unilateralis.....	1	Oophoro salpingitis	1	—	—	—	—	—
» »	4	Graviditas tub. rupturat.	4	—	—	—	—	—
Ovariosalpingectomia unilateralis	15	Graviditas extrauterina	15	—	—	—	—	—
» »	2	Hydrosalpinx	2	—	—	—	—	—
» »	1	Tubercul. adnex.	1	—	—	—	—	—
» »	5	Pyosalpinx	5	—	—	—	—	—
» »	5	Cysta torta	5	—	—	—	—	—
» »	14	Cysta ovarii	13	—	—	1	—	—
» »	2	Sarcoma s. carcinoma ovarii	2	—	—	—	—	—
» bilateralis	14	Oophoro salpingitis purulenta	13	—	—	1	—	—
» »	3	Cysta ovarii	3	—	—	—	—	—
Parovariotomia	6	Cysta	5	—	—	1	—	—
»	1	Tumor malign.	1	—	—	—	—	—
Resectio ovarii	2	Degeneratio cystica	2	—	—	—	—	—
Amputatio tubae gravid.	3	Graviditas extrauterina	3	—	—	—	—	—
Ignipunctura ovarii	3	Degeneratio cystica	3	—	—	—	—	—
Incisio et canalisatio per vaginam.....	15	Parametrit. purulent.	14	—	—	1	—	—
» » » »	1	Haematoma	1	—	—	—	—	—
» » » »	1	Oophorit. et salpingit. purulent.	1	—	—	—	—	—
» » ventralis	4	Parametrit. purulent.	4	—	—	—	—	—
Cauterisatio	1	Carcinoma uteri	—	1	—	—	—	—
Dilatatio colli uteri et extract. foetus	1	Placenta praevia	1	—	—	—	—	—
Abortus arte provocatus	11	Tuberculosis pulmonum	11	—	—	—	—	—
» » »	6	Vitium cordis	5	—	—	1	—	—
» » »	1	Hyperemesis gravidarum	1	—	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen luku- määrä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Sairaalan vuodeen kuluja maksettu pois. Médicines restées dans les services jusqu'en 1916.
			Hyvä. Bon.	Heik. Mort.	Kuolema. Mort.	Epävarma. Incertain.	Vahingon hyvä. Mieles avar- tuus.	
Abortus arte provocatus	1	Eclampsia	—	—	1	—	—	—
» » »	1	Anaemia pernicioosa	—	—	1	—	—	—
» » »	1	Prolaps. uteri gravid. incarcerat.	1	—	—	—	—	—
Extractio foetus	1	Eclampsia	1	—	—	—	—	—
Partus arte provocatus	1	Eclampsia	1	—	—	—	—	—
Dilatatio colli uteri	4	Atresia canal. cervical.	4	—	—	—	—	—
Stomatoplastia	1	Stenosis colli uteri	1	—	—	—	—	—
Sectio caesarea	4	Exostos. pelvis et atresia vagin.	3	—	1	—	—	—
Exstirpatio	1	Graviditas cornu uteri interstitialis	1	—	—	—	—	—
»	1	Cysta vaginae	1	—	—	—	—	—
»	1	Epithelioma vaginae	1	—	—	—	—	—
»	1	Corpus alien. vaginae	1	—	—	—	—	—
Repositio	3	Retroversio uteri gravid.	3	—	—	—	—	—
Operatio Alexander-Adam	2	Retroflexio uteri	2	—	—	—	—	—
Exstirpatio partial.	1	Tumor pelvis	1	—	—	—	—	—
» gland. Bartholini	2	Bartholinitis	2	—	—	—	—	—
» hymenis	1	Pseudovaginismus	1	—	—	—	—	—
Excisio	1	Vuln. tuberc. vulvae	1	—	—	—	—	—
Incisio	1	Haematometra	1	—	—	—	—	—
»	1	Abscess. abdominis	1	—	—	—	—	—
»	2	Abscess. vulvae	2	—	—	—	—	—
Incisio explorat.	2	Carcinoma suspect.	2	—	—	—	—	—
Punctio explorat. per vagin.	17	Varia	17	—	—	—	—	—
Kasvainten poisleikkaaminen y. m. jota ei ole mainittu eri ruumiinosain leikkauksissa.								
Exstirpatio carcinomat.	37	Lab. inf.	37	—	—	—	—	—
» »	1	Lab. sup.	1	—	—	—	—	—
» et evacuat. reg. submaxillar.	91	Carcinoma lab. inf.	85	—	3	—	—	—
» » »	1	Carcinoma lab. sup.	1	—	—	—	—	—
» buccoplasiae	1	Lab. inf.	1	—	—	—	—	—
» carcin. et cheiloplastia	4	Carcinoma lab. inf.	4	—	—	—	—	—
» » » (Estlander).	20	Carcinoma lab. inf.	19	—	1	—	—	—
» carcinom. et evacuatio colli	3	Carcinoma lingvae	2	—	1	—	—	—
» » »	3	Carcinoma buccae	1	—	2	—	—	—
» carcinomatis	5	Lingvae	5	—	—	—	—	—
» »	1	Parotidis	1	—	—	—	—	—
» »	1	Veli palati	1	—	—	—	—	—
» »	11	Glandul. lymph. colli	8	2	1	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Sotilasvaivasta vuo- rotaale ja sairauksien kuluksia vuosittain Matières restées dans les services durant en 1916.
			Hyvä. Bon.	Hyvä. Moyen.	Hyvä. Moyen.	Kuolema. Mort.	Epilepsia. Furor.	
Exstirpatio carcinomatis	1	Glandul. lymph. axill.	—	—	—	—	—	1
» »	1	Glandul. lymph. ingvinal.	—	—	—	1	—	—
» mammae	1	Actinomycosis	—	1	—	—	—	—
» » et evacuat. axill.	7	Carcinoma mammae recidiv.	6	—	—	1	—	—
» carcinom.	9	Carcinoma mammae •	39	1	—	1	—	—
» epitheliom. (Ulcus rodens)	14	Cutan. reg. variar.	9	—	—	—	—	—
» »	4	Faciei	14	—	—	—	—	—
» sarcom.	2	Epiglottidis s. laryngis	2	1	—	1	—	—
» »	4	Fasciae reg. variar.	2	—	—	—	—	—
» »	1	Cutan. reg. variar.	4	—	—	—	—	—
» »	1	Nasi	—	1	—	—	—	—
» »	1	Orbitae	—	1	—	—	—	—
» »	5	Parotidis et gland. submaxill.	5	—	—	—	—	—
» »	9	Colli	6	2	—	1	—	—
» »	3	Mammae	3	—	—	—	—	—
» »	3	Glandul. lymphat.	1	2	—	—	—	—
» »	8	Musc. reg. variar.	7	—	—	1	—	—
» tumor. actinomycos.	1	Buccae	1	—	—	—	—	—
» enchondrom.	1	Sterni	1	—	—	—	—	—
» melanosarcom.	2	Reg. variar.	2	—	—	—	—	—
» fibrosarcom.	1	Nasopharyngeal.	1	—	—	—	—	—
» adenom.	4	Mammae	4	—	—	—	—	—
» cystadenom.	5	Mammae	5	—	—	—	—	—
» fibroadenom.	6	Mammae	6	—	—	—	—	—
» adenosarcom.	1	Colli	—	—	—	—	—	—
» neurosarcom.	1	Nervor. varior.	1	—	—	—	—	—
»	3	Epulis	3	—	—	—	—	—
» gland. lymph. reg. parot.	5	Tuberculosis	3	—	—	—	—	—
» » » colli	340	Tuberculosis	322	3	—	1	—	—
» » » colli et axill.	5	Tuberculosis	5	—	—	—	—	—
» » » axill.	21	Tuberculosis	19	—	—	1	—	—
» » » ingvinal.	15	Tuberculosis	15	—	—	—	—	—
» » » suppurat.	3	Lymphadenitis reg. varior.	2	—	—	—	—	—
»	4	Lymphoma	4	—	—	—	—	—
»	114	Atheroma	59	—	—	—	—	—
»	4	Papilloma	4	—	—	—	—	—
»	60	Lipoma	54	—	—	—	—	—
»	36	Angioma	30	—	—	—	—	—
»	2	Ranula	2	—	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen luku- määrä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seuraavaan viiteeseen jäljelle jättänyt potilas. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Muuta avar- tusta. Mieux av- ertir.	Valheellinen hyvä. Faussement bon.	Kuolema. Mort.	Epävarma. Incertain.	
Exstirpatio	3	Kystoma mandibulae	3	—	—	—	—	—
»	8	Cysta dermoid. colli	8	—	—	—	—	—
»	5	Cysta dermoid. reg. coccygei	4	—	—	1	—	—
»	41	Cysta reg. varior.	22	—	—	—	—	—
»	34	Fibroma	26	—	—	—	—	—
»	1	Lymphangioma	1	—	—	—	—	—
»	10	Verrucae	—	—	—	—	—	—
»	2	Tumor nasopharyngeal.	2	—	—	—	—	—
»	10	Exostos. cartilag.	10	—	—	—	—	—
»	9	Osteoma	9	—	—	—	—	—
»	1	Osteochondroma	1	—	—	—	—	—
»	1	Ostitis fibrosa frontis	1	—	—	—	—	—
»	2	Neuroma	2	—	—	—	—	—
»	12	Naevus pigment.	8	—	—	—	—	—
»	9	Clavus	7	—	—	—	—	—
» bursae	4	Praepatellaris	4	—	—	—	—	—
» »	1	Olecrani	1	—	—	—	—	—
» »	1	Bursitis bursae ischiadic.	1	—	—	—	—	—
»	16	Hygroma manus	11	—	—	—	—	—
»	10	Hygroma pedis	10	—	—	—	—	—
»	1	Tumor benign. labii	1	—	—	—	—	—
»	1	Tumor benign. buccae	1	—	—	—	—	—
»	1	Tumor benign. cutis	1	—	—	—	—	—
Excisio	1	Granuloma	1	—	—	—	—	—
»	1	Mastitis chr.	1	—	—	—	—	—
»	1	Leucoplakia labii	1	—	—	—	—	—
»	1	Lupus reg. variar.	1	—	—	—	—	—
Exstirpatio gland. submaxill. et sublingval. ...	1	Sialolithiasis	1	—	—	—	—	—
»	2	Fist. congen. colli	2	—	—	—	—	—
Strumectomia	142	Struma	138	—	—	4	—	—
»	26	Morbus Basedowi	20	2	—	4	—	—
»	2	Carcinoma gland. thyreoideae	2	—	—	—	—	—
Thymectomia et strumectomia	1	Morbus Basedowi	1	—	—	—	—	—
Enucleatio	8	Cysta strumae	8	—	—	—	—	—
»	2	Adenoma strumae	2	—	—	—	—	—
Erinäisiä leikkauksia.								
Tracheotomia	2	Struma malign.	—	—	—	1	—	—
»	5	Laryngitis crouposa	5	—	—	—	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Sairasmaan vuoksi jättelle jatkettua postil. Määrä keuhk. ja leikkauks. palveluksessa vuonna 1915.
			Kuolema. Mort.	Elpyminen. Guérison.	Valheellinen hyvä. Mort. avec lésion.	Hyvä. Bon.		
Tracheotomia	8	Stenosis laryngis	8	—	—	—	—	
»	3	Oedema glottidis	3	—	—	—	—	
»	2	Corpus alien. bronchii	2	—	—	—	—	
»	1	Carcinoma	1	—	—	—	—	
»	1	Fractura tracheae	1	—	—	—	—	
»	1	Tuberculosis laryngis	1	—	—	—	—	
Dilatatio oesophagi	2	Strictura oesophagi	—	1	—	1	—	
Extractio post. oesophagotomiam.	1	Corpus alien. oesophagi	—	—	—	1	—	
Tentamen extract. per os.	1	Corpus alien. oesophagi	—	—	—	1	—	
Laryngofissura.	9	Stenosis laryngis	3	1	5	—	—	
»	1	Tuberculosis laryngis	—	—	1	—	—	
Hemilaryngectomy.	3	Carcinoma laryngis	1	1	1	—	—	
Adenotomia nasopharyngealis	1	Vegetationes adenoideae	1	—	—	—	—	
Tonsillotomy	67	Hypertrophia tonsill.	67	—	—	—	—	
Chonchectomy	19	Hypertrophia conchae	19	—	—	—	—	
Extractio	24	Polypi nasi	24	—	—	—	—	
Tenotomia tend. Achill.	7	Pes equinus	5	2	—	—	—	
» » varior.	4	Torticollis	3	1	—	—	—	
» » »	1	Contractura genus	1	—	—	—	—	
Tendoraphia.	69	Discisio tendinis	5	—	—	—	—	
Exstirpatio	6	Digit. supernumerar	5	—	—	—	—	
Excisio	5	Ulcera reg. varior.	2	1	—	—	—	
»	2	Fistul. reg. varior.	2	—	—	—	—	
»	2	Ulcera tuberc. reg. varior.	2	—	—	—	—	
»	7	Cicatr. et keloid.	7	—	—	—	—	
Operatio pro	14	Ungvis incarnata	14	—	—	—	—	
Extractio	318	Corpus alien.	64	—	—	1	—	
»	1	Ungvis	1	—	—	—	—	
Injectio paraffin liqv. in articul.	1	Arthritis deformans coxae	—	1	—	—	—	
Venaesectio	1	Singultus.	1	—	—	—	—	
Canalisatio subcutan (Handley)	2	Elephantiasis extremit. inf.	2	—	—	—	—	
Op. pro elephantiasis (Oppel)	2	Elephantiasis extremit.	2	—	—	—	—	
Resectio submucos septi	13	Deviatio septi narium	13	—	—	—	—	
Amputatio	1	Lingvae	—	1	—	—	—	
Resectio partial. lab. inf.	1	Macrocheilia	1	—	—	—	—	
Canterisatio	1	Ulcus rodens	1	—	—	—	—	
Suturatio vulneris	1,838	Vuln. incis.	157	1	—	—	—	
Extractio dentis	2,053	Caries	25	—	—	—	—	

34

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurauksen vuoksi jätetty jatkettuihin leikkauksiin ja kuoli leikkaukseen 1915.
			Hyvä. Bon.	Mies on- lugens.	Vahemman hyvä.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.	
Korvaleikkaukset.								
Paracentesis membr. tympani	20	Otit. med. suppurat.	19	1	—	—	—	—
Extractio	3	Polypi	3	—	—	—	—	—
Trepanatio proc. mast.	100	Otit. med. et mastoidit.	94	1	—	5	—	—
» » » et op. radical.	144	Otit. med. et mastoidit.	139	1	1	3	—	—
» » » » canalisatio sin. transv.	1	Otit. med. et mast. et thromb. sin. lat.	1	—	—	—	—	—
» » » » » canalisatio sin. transv.	13	Abscess. epidural.	6	—	—	7	—	—
» » » » » canalisatio sin. transv.	6	—	4	1	—	1	—	—
Arthrotom. et evacuat. abscess. perisin.	3	Mastoidit. et abscess. perisin.	3	—	—	—	—	—
Evacuatio et tamponat. sin. sigmoid.	4	Trombophlebitis	3	—	—	1	—	—
» » » » » et bulbi	—	»	2	—	—	1	—	—
venae jugular.	3	Fistul. reg. mastoid.	3	—	—	—	—	—
Revisio	3	Status post op. radical.	4	—	—	—	—	—
»	4	—	—	—	—	—	—	—
Silmäleikkaukset.								
Blepharoplastia	6	Ectropion	6	—	—	—	—	—
Operatio pro	75	Ectropion	75	—	—	—	—	—
» »	1	Ptoxis	1	—	—	—	—	—
» »	5	Blepharophimosis	5	—	—	—	—	—
Exstirpatio	4	Tumor. palpebrae	4	—	—	—	—	—
»	49	Chalazion	49	—	—	—	—	—
» Trachom.	1	Tarsi	1	—	—	—	—	—
Expressio	93	Trachom	29	—	—	—	—	—
Exstirpatio sacci lacrymal.	29	Dacryocystitis suppurat.	29	—	—	—	—	—
Operatio	2	Pterygium	2	—	—	—	—	—
Cauterisatio corneae	52	Ulcus serpens	49	2	1	—	—	—
Paracentesis corneae	21	Hypopyon	20	—	1	—	—	—
» »	4	Uveitis tuberculosa	—	—	4	—	—	—
Operatio pro	3	Staphyloma	3	—	—	—	—	—
Excisio	17	Prolaps. iridis	17	—	—	—	—	—
Iridectomia	8	Glaucoma	7	1	—	—	—	—
» optica	33	Leucoma	30	3	—	—	—	—
Sclerotomia	2	Ablatio retinae	—	—	2	—	—	—
» prae-aequatorialis	4	Ablatio retinae	2	—	2	—	—	—
» »	1	Opacitates corporis vitrei	—	—	1	—	—	—
Extractio lentis sine iridect.	30	Cataracta	26	4	—	—	—	—
» » cum »	101	Cataracta	96	4	1	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Sairaan vuoteen jättäelle jättänyt potilas. Malades restés dans les services jusqu'en 1916.
			Hyvä. Bon.	Moinen. Moyen.	Epävarma. Incertain.	Vahennin. Byrd.	Moinen. Moyen.	
Extractio lentis linearis.....	11	Cataracta molli	11	—	—	—	—	—
Discisio.....	41	Cataracta secundaria	38	3	—	—	—	—
Amputatio bulbi.....	5	Staphyloma	5	—	—	—	—	—
» ».....	2	Panophtalmitis	2	—	—	—	—	—
Enucleatio bulbi.....	16	Vuln. perfor. seu corpor. alien. bulbi.	16	—	—	—	—	—
» ».....	3	Tumor bulbi	3	—	—	—	—	—
» ».....	2	Ruptura bulbi	2	—	—	—	—	—
» ».....	1	Corpus alien. bulbi	1	—	—	—	—	—
» ».....	24	Panophtalmitis	24	—	—	—	—	—
» ».....	4	Ophthalmia sympathica	4	—	—	—	—	—
» ».....	1	Iridocyclitis	1	—	—	—	—	—
» ».....	1	Vuln. sclopetar. bulbi	1	—	—	—	—	—
Exenteratio bulbi.....	11	Panophtalmitis	11	—	—	—	—	—
» ».....	1	Panophtalmitis	1	—	—	—	—	—
» orbitae.....	1	Sarcoma	1	—	—	—	—	—
Extractio.....	20	Corpus alien. bulbi	19	1	—	—	—	—
Tenotomia.....	12	Strabismus	12	—	—	—	—	—
Antepositio musculi.....	8	Strabismus	8	—	—	—	—	—
Operatio pro.....	15	Dacryocystitis	15	—	—	—	—	—
Incisio.....	2	Abscess. palpebrae	2	—	—	—	—	—
Trepanatio limbalis (Elliot).....	32	Glaucoma	30	2	—	—	—	—
Exstirpatio gland. lacrymal.....	9	Epiphora	9	—	—	—	—	—
Dacryocystorhinostomia (West).....	6	Dacryostenosis.	6	—	—	—	—	—
Tatuatio.....	1	Leucoma	1	—	—	—	—	—
Suturatio corneae.....	2	Vulnus incis.	1	—	1	—	—	—
Suturatio vuln. et op. plast. conjunct.....	7	Vulnus	7	—	—	—	—	—
Insufflatio aeris in cameram anteriorem.....	2	Uveitis tuberculosa	—	—	2	—	—	—
Incisio.....	2	Abscess. retrobulbar.	1	—	—	—	1	—

[illegible]

Yksityisissä sairashuoneissa
Opérations chirurgicales pratiquées

Leikkaus. Opération.	Leikkauksien lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.				Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vähemmän hyvä. Moins avantageux.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.	
Suonten sitomiset ja hermoston leikkaukset.							
Ligatura art. mening. mediae	1	Fractura cranii	1	—	—	—	—
» » axillar. vel brachial.	1	Vulnus incisum	1	—	—	—	—
» » femoralis	1	Vulnus incisum	1	—	—	—	—
» aliar. arteriar.	4	Vuln. incisa	3	—	—	1	—
» venae saphen. magn.	4	Varices	4	—	—	—	—
» » » et exstirpatio varic. ..	13	Varices	13	—	—	—	—
» aliar. venar.	1	Ruptura venae cruris	1	—	—	—	—
Circumcisio cruris et exstirpatio varic.	6	Varices	6	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Varic. cruris	1	—	—	—	—
Venesectio	1	Eclampsia puerperalis	1	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	1	Abscess. cerebelli	—	—	—	1	—
Neuroraphia	1	Pares. nerv. radial. post fracturam	1	—	—	—	—
Luiston ja nivelten leikkaukset.							
Amputatio humeri	1	Sarcoma	1	—	—	—	—
» antebrachii	2	Dilaceratio	2	—	—	—	—
» femoris	1	Ostitis chr. et fractura	1	—	—	—	—
» »	6	Gangraena	4	1	—	1	—
» »	1	Ulcus cruris permagnum	1	—	—	—	—
» cruris	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
» »	6	Gangraena	4	1	—	1	—
» »	1	Dilaceratio pedis	—	—	—	1	—
» »	2	Amputatio traumatica	2	—	—	—	—
» metacarpi.	2	Necrosis	2	—	—	—	—
» hallucis.	2	Gangraena	1	1	—	—	—
» digitor. man. et ped.	9	Dilaceratio	9	—	—	—	—
» » »	2	Gangraena	2	—	—	—	—
» » »	3	Necrosis post panarit.	3	—	—	—	—
» » »	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—
» » »	2	Osteoma	2	—	—	—	—
» » »	10	Amputatio traumatica	10	—	—	—	—

dans les hôpitaux particuliers en 1914.

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurauksen vuoteen jäljelle jääneitä Morbides restes dans les services finis en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vahingon hyvä. Morts avantageux.	Incertain.	Epävarma. Mort.	Kuolema. Mort.	
Nivelestä poikkileikkaamiset.								
Exarticulatio cruris	1	Fractura complicata	1	—	—	—	—	—
» »	1	Fractura spontan. (lues)	1	—	—	—	—	—
» »	1	Gangraena. (Diabetes mellit.)	—	—	—	—	1	—
» pedis (Lisfrancs)	2	Gangraena	—	1	—	—	1	—
» » subtalo	1	Amputatio traumatica	1	—	—	—	—	—
» digit. man. et ped.	13	Dilaceratio	13	—	—	—	—	—
» » » »	4	Contractura	4	—	—	—	—	—
» » » »	7	Gangraena	6	1	—	—	—	—
» » » »	1	Anchylolysis digit. pedis	1	—	—	—	—	—
» » » »	1	Digit. supernumerar.	1	—	—	—	—	—
» et amputat. digit. man. et ped. .	1	Angioma et gangraena	1	—	—	—	—	—
» » » » »	1	Panaritium et gangraena	1	—	—	—	—	—
» » » » »	1	Vulnera lacerata	1	—	—	—	—	—
Resektionit, osteotomiat y. m.								
Resectio maxill. superioris	1	Carcinoma	—	1	—	—	—	—
» » inferioris	2	Carcinoma	2	—	—	—	—	—
» olecrani.	1	Necrosis	1	—	—	—	—	—
» artic. genus	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—	—
» coxae	1	Tuberculosis	—	1	—	—	—	—
» artic. talo-crural.	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
» cuneiformis tarsi	2	Pes equinovarus congenit.	2	—	—	—	—	—
» » »	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
» capituli metatarsi I	18	Hallux valgus	18	—	—	—	—	—
» totalis metatarsi I	1	Ostetis tuberculosa	1	—	—	—	—	—
» metacarp., metatars. et digit.	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
» costar.	2	Tuberculosis. Caries	1	1	—	—	—	—
» »	1	Vulnus pulmonis	—	1	—	—	—	—
» » et thoracotomia	49	Empyema	43	—	—	—	6	—
» » »	1	Abscess. pulmon.	—	1	—	—	—	—
» » et pericardiotomia	1	Pericarditis purulenta	—	—	—	—	1	—
» » et thoracoplastia (Estlander) ..	5	Empyema chr.	4	—	—	—	1	—
» » » (Scheede)	1	Empyema chr.	1	—	—	—	—	—
Thoracoplastia extrapleural. (Sauerbruch)	3	Tuberculosis pulmon.	3	—	—	—	—	—

35

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vähemmän hyvä. Moins satisfaisant.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Osteoarthrectomia mediotarsea	5	Pes equinovar. congenit.	5	—	—	—	—	—
Osteotomia subtrochanterica	2	Anchylosis coxae	2	—	—	—	—	—
» tibiae	3	Crus recurvatum	3	—	—	—	—	—
Osteosynthesis	3	Fractur. ulnae et radii	3	—	—	—	—	—
»	1	Fractura cruris	1	—	—	—	—	—
»	1	Fractura humeri	1	—	—	—	—	—
»	1	Fractura complicata	1	—	—	—	—	—
Osteoplastia homoioplastica	1	Defectus calcanei	1	—	—	—	—	—
Opertaio osteoplastia Albee	1	Spondylitis dorsalis	1	—	—	—	—	—
Osteoplastia autoplastica	1	Defectus metatarsi I	1	—	—	—	—	—
Arthrolysis cubiti	1	Anchylosis	1	—	—	—	—	—
Patelloraphia	2	Fractura patellae	1	—	—	—	—	1
Laminectomia	1	Tumor medullae spinalis	—	1	—	—	—	—
» (op. Foerster)	1	Morbus Little	1	—	—	—	—	—
Osteoplastia	1	Fractura complicata	—	—	1	—	—	—
Resectio septi narium	46	Deviatio septi	46	—	—	—	—	—
» » »	2	Crista septi nasi	2	—	—	—	—	—
<i>Punkteeraukset ja arthrotomia.</i>								
» sinus maxillar.	4	Sinusitis purulenta	4	—	—	—	—	—
» articulati. variar.	8	Arthritis	7	1	—	—	—	—
» » »	4	Haemarthron	4	—	—	—	—	—
» » et injectio jodoform.	3	Tuberculosis	2	—	1	—	—	—
»	2	Haematoma	2	—	—	—	—	—
» et lavatio	5	Abscess. periarticular. coxae	3	2	—	—	—	—
» »	11	Abscess. reg. varior.	11	—	—	—	—	—
» »	4	Abscess. periarticular. genus	4	—	—	—	—	—
» bursar. variar.	1	Bursitis	1	—	—	—	—	—
»	8	Abscess. tuberc. et congest.	8	—	—	—	—	—
» et injectio jodoform.	16	Abscess. tuberc. et congest.	10	6	—	—	—	—
» et aspiratio thoracis	31	Pleuritis	30	1	—	—	—	—
» » »	2	Empyema	2	—	—	—	—	—
» abdominis	20	Ascites	18	2	—	—	—	—
» pericard.	1	Pericarditis purulenta	1	—	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladies ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seuraavaan vuoteen jatkelle jatkaneita. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vaiheittain hyvä. Morts consécutifs.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Punctio lumbal.	3	Meningitis tub. Tumor cerebri	2	—	—	1	—	—
Arthrotomia artic. humeri	1	Luxatio habitual.	1	—	—	—	—	—
» » cubiti	1	Tuberculosis	—	1	—	—	—	—
» » coxae	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
» » genus	6	Gonitis purulenta	5	—	—	1	—	—
» » »	1	Mus articular.	1	—	—	—	—	—
» » talo-crural.	1	Arthritis purulenta	1	—	—	—	—	—
<i>Sijoillaan menneiden nivelten paikoilleen asettaminen.</i>								
Repositio luxationis	1	Mandibulae	1	—	—	—	—	—
» »	8	Humeri	8	—	—	—	—	—
» »	3	Antebrachii	3	—	—	—	—	—
» »	1	Digitor.	1	—	—	—	—	—
» »	1	Femoris	1	—	—	—	—	—
» »	1	Patellae	1	—	—	—	—	—
» »	1	Pedis	1	—	—	—	—	—
» »	3	Coxae congenit.	3	—	—	—	—	—
» » per arthrotomiam.	3	Luxatio inveterat. oss. varior.	3	—	—	—	—	—
<i>Nivelten ojentamiset, redressionit y. m.</i>								
Extensio violenta coxae	3	Contractura	3	—	—	—	—	—
» » »	2	Coxitis	2	—	—	—	—	—
» » genus	4	Contractura. Anchylosis	4	—	—	—	—	—
» » »	1	Gonitis	1	—	—	—	—	—
Redressio violenta	1	Pes. eqvin. varus	1	—	—	—	—	—
» » et tenot. tend. Achill.	5	Pes. eqvin. vel eqvin. varus	5	—	—	—	—	—
» genus » flexor. cruris	2	Contractura genus	2	—	—	—	—	—
» pedis	13	Pes eqvin. var. congenit.	13	—	—	—	—	—
» » et Achillotomiotomia	1	Pes eqvin. var. paralyticus	1	—	—	—	—	—
» » et fasciotomia plantar.	3	Pes eqvin. var. congenit.	3	—	—	—	—	—
» et tenomyoplastia	1	Pes planus et excavatus	1	—	—	—	—	—
Redressio	11	Fractura	9	2	—	—	—	—
» fract. et applicat. extens. (Steinmann)	5	Fractura	5	—	—	—	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladies ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vähemmän hyvä. Moins avantageux.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.	Kuolema. Mort.	
Trepanoimiset ja taltalla avaamiset sekä luuonteloiden kaaputukset (seksvestrotomiain kanssa tai ilman niitä) y. m.								
Trepanatio cranii	3	Fractura cranii	3	—	—	—	—	—
» »	1	Abscess. cerebri	1	—	—	—	—	—
» »	1	Haemorrhagia intracranial.	1	—	—	—	—	—
» et evacuatio oss. cranii	2	Necrosis	—	1	—	1	—	—
» sinus frontalis	4	Empyema	4	—	—	—	—	—
» » ethmoidalis	11	Sinuiitis	11	—	—	—	—	—
» » maxill.	111	Sinuiitis	111	—	—	—	—	—
» et evacuatio maxill. super.	1	Necrosis	1	—	—	—	—	—
» » » infer.	3	Necrosis	3	—	—	—	—	—
» » » »	1	Osteitis fibrosa	1	—	—	—	—	—
» » humeri	2	Necrosis	2	—	—	—	—	—
» » ulnae	2	Necrosis	2	—	—	—	—	—
» oss. carpi, metacarp. et digit. man.	10	Necrosis. Tuberculosis	10	—	—	—	—	—
» et evacuatio oss. ilei	1	Necrosis	1	—	—	—	—	—
» » femoris	13	Necrosis	12	—	—	1	—	—
» » »	1	Osteomyelitis ac.	—	1	—	—	—	—
» » tibiae	7	Necrosis	7	—	—	—	—	—
» » »	1	Osteomyelitis ac.	—	—	—	1	—	—
» » calcanei	1	Necrosis	1	—	—	—	—	—
» » tarsi	4	Tuberculosis	4	—	—	—	—	—
» oss. metatarsi et digit. ped.	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
Abrasio oss. varior.	31	Varia	30	—	1	—	—	—
Plombatio (Moosetig-Moorhof)	4	Osteitis tub. tibiae et tarsi	4	—	—	—	—	—
Pehmeäin osain insisionit, kaaputukset, polttamiset, syövytykset y. m.								
Incisio	431	Phlegmon. et abscess.	416	3	2	10	—	—
»	104	Panaritium et tendovaginit.	103	1	—	—	—	—
»	35	Furuncul. et carbuncul.	35	—	—	—	—	—
»	43	Mastitis	43	—	—	—	—	—
»	2	Abscess. retropharyng.	1	—	—	1	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Sairastaneen voinnin tila leikkauksen jälkeen. Malades restés dans les services jusqu'en 1916.
			Hyvä. Bon.	Vahemman hyvä. Moyens avantageux.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Incisio	49	Angina phlegmonoides	49	—	—	—	—	—
»	1	Bubo inguinalis	1	—	—	—	—	—
»	17	Periostitis	17	—	—	—	—	—
»	4	Lymphadenitis suppurat.	4	—	—	—	—	—
»	1	Laryngitis phlegmonosa	1	—	—	—	—	—
»	6	Bursit. praepatellar.	6	—	—	—	—	—
»	4	Bursit. reg. varior.	4	—	—	—	—	—
»	1	Cysta reg. ischii	—	1	—	—	—	—
»	1	Abscess. lingvae	1	—	—	—	—	—
»	1	Fistul. pedis	1	—	—	—	—	—
»	1	Fistul. post operat.	1	—	—	—	—	—
»	2	Haematoma	2	—	—	—	—	—
» et abrasio	2	Actinomycosis faciei et colli	1	—	1	—	—	—
Abrasio	161	Vegetationes adenoideae	161	—	—	—	—	—
»	21	Glandul. lymphat. tuberc.	21	—	—	—	—	—
»	6	Abscess. congest. tuberc.	6	—	—	—	—	—
»	22	Fistul. tuberc.	21	1	—	—	—	—
»	19	Fistulae non tuberc.	19	—	—	—	—	—
»	11	Tuberc. reg. varior.	11	—	—	—	—	—
»	33	Ulcera reg. varior.	33	—	—	—	—	—
»	1	Lupus	—	1	—	—	—	—
Excisio	1	Carbuncul.	1	—	—	—	—	—
»	1	Fistul. non tuberc.	1	—	—	—	—	—
»	3	Cicatric.	3	—	—	—	—	—
» cutis gangraenos.	2	Congelatio	2	—	—	—	—	—
Cauterisatio	2	Cyst. dermoid. reg. coccygei	2	—	—	—	—	—
»	2	Lupus nasi	1	1	—	—	—	—
»	1	Ulc. tuberc.	1	—	—	—	—	—
» dioxyd. carbon.	4	Verrucae	4	—	—	—	—	—
Evacuatio gland. lymph. reg. ingv.	2	Abscessus	2	—	—	—	—	—
Plastilliset leikkaukset.								
Operatio plastica	3	Labium leporinum	3	—	—	—	—	—
Staphylouranoplastia	11	Palatoschisis	7	4	—	—	—	—

36

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Resultat de l'opération.					Sotasaaran vuotien jäljellä jääneitä Malades restés dans les services jusqu'en 1916.
			Hyvä. Bon.	Vahemman hyvä. Morts atteints.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Operatio plastica	3	Defect. nasi	3	—	—	—	—	—
» »	2	Defect. faciei	2	—	—	—	—	—
» »	6	Defect. cutis	6	—	—	—	—	—
» »	3	Ulcera reg. varior.	3	—	—	—	—	—
» »	1	Fistul. abdominis	1	—	—	—	—	—
» »	2	Torticollis	2	—	—	—	—	—
» »	1	Synechia nasopharyngeales	1	—	—	—	—	—
» »	2	Synechia cicatriciales.	2	—	—	—	—	—
Tenomyotomia musculor. fe noris	1	Morbus Little	1	—	—	—	—	—
Musculoraphia	3	Discisio traumat. musc.	3	—	—	—	—	—
Tendoraphia.	13	Ruptura tendinis	13	—	—	—	—	—
Tendoplastia	1	Discisio traumat. tendin.	1	—	—	—	—	—
Tendofixatio	1	Gen. recurvat. paralyt.	1	—	—	—	—	—
» musc. peronei. Exstirp. tali	1	Pes eqvinovar. paralyt.	1	—	—	—	—	—
» extensor pedis.	1	Pes eqvinovar. paralyt.	1	—	—	—	—	—
» et transplantatio tendinis.	3	Pes eqvinovar. paralyt.	3	—	—	—	—	—
» » » et Achillo-								
tenotomia	1	Pes eqvinovar. paralyt.	1	—	—	—	—	—
Transplantatio (Thiersch)	6	Defect. cutis post operat.	6	—	—	—	—	—
» »	10	Ulc. reg. varior.	10	—	—	—	—	—
» (Krause)	2	Combustio	1	1	—	—	—	—
Injectio paraffini	2	Insufficiencia alvi.	—	—	2	—	—	—
Kohjuleikkaukset.								
Herniotomia et operat. radical.	11	Hernia ingvinalis incarcerata	11	—	—	—	—	—
» » »	2	Hernia cruralis incarcerata	2	—	—	—	—	—
» et resectio intestin.	8	Hernia incarcerata gangraenosa	4	—	—	4	—	—
Operatio radicalis	277	Hernia ingvinalis	277	—	—	—	—	—
» »	18	Hernia cruralis	18	—	—	—	—	—
» »	16	Hernia umbilicalis	16	—	—	—	—	—
» »	22	Hernia ventralis	22	—	—	—	—	—
» »	9	Hernia lineae alb. vel epigastr.	9	—	—	—	—	—
» »	1	Cystocele irreponibil.	1	—	—	—	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurattavan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vähemmän hyvä. Moins avantageux.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.	—	
Vatsaonteloa koskevat leikkaukset.								
Laparotomia	12	Peritonitis tuberculosa	9	2	1	—	—	
»	5	Vulnus penetrans	3	—	—	2	—	
»	5	Ulcus ventr. seu duodeni perforat.	2	—	—	3	—	
» explorat.	37	Varia	29	3	1	4	—	
» pro oclusionē intest.	3	Volvulus flexur. sigmoid.	2	—	—	1	—	
» » » »	4	Volvulus coeci	4	—	—	—	—	
» » » »	2	Volvulus intest. ten.	—	—	—	2	—	
» » » »	3	Invaginatio	3	—	—	—	—	
» » » »	4	Stenosis intestin.	3	1	—	—	—	
» » » »	6	Strangulatio intestin.	3	—	1	2	—	
» et enterostomia	1	Oclusio intest.	1	—	—	—	—	
» et resectio intest.	2	Oclusio intest. c. gangraena	1	—	—	1	—	
Amputatio append.	403	Appendicitis chr. seu ac.	399	—	—	4	—	
» »	254	App. ac. c. periton. circumscrip.	252	—	—	2	—	
» »	62	App. ac. c. periton. diffus.	43	—	—	19	—	
Laparotomia pro.	18	Peritonitis diffus.	8	—	—	10	—	
» »	1	Pancreatitis ac.	—	—	—	1	—	
» et enterolysis	4	Synechiae intest.	4	—	—	—	—	
Amputatio append. et salpingectomia	1	Append. chr. et salpingitis	1	—	—	—	—	
Incisio et canalisatio	17	Abscess. periappendicular.	16	—	—	1	—	
» »	4	Abscess. abdominis	3	—	—	1	—	
» »	1	Abscess. hepatis	1	—	—	—	—	
» »	1	Abscess. subphrenic.	—	—	—	1	—	
Gastrostomia	2	Carcinoma cardiae	2	—	—	—	—	
» (Witzel)	1	Strictura oesophagi	1	—	—	—	—	
Resectio pylori et gastroenterostomia	9	Carcinoma	9	—	—	—	—	
» » et gastroduodenostomia	1	Ulcus ventr.	1	—	—	—	—	
» ventriculi	10	Carcinoma ventr.	8	—	—	2	—	
» »	4	Ulcus ventr.	4	—	—	—	—	
» » transversalis	2	Carcinoma ventr.	1	—	—	1	—	
» » »	1	Ulcus ventr.	1	—	—	—	—	
» ulc. peptic. jejuni et gastroenterost. .	1	Ulcus pepticum jejuni	1	—	—	—	—	
Gastroenterostomia post. et entero-anastomosis	5	Carcinoma ventr.	4	—	—	1	—	
» » » »	10	Ulcus	10	—	—	—	—	

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Väljemmän hyvä. Moins avantageux.	Enferma. Incurable.	Kuolema. Mort.		
Gastroenterostomia	1	Stenosis pylori cicatricial.	1	—	—	—	—	—
»	11	Ulcus duodeni	11	—	—	—	—	—
»	2	Stenosis pylori ex ulcere	2	—	—	—	—	—
»	4	Stenosis duodeni ex ulcere	4	—	—	—	—	—
» et exclusio unilateral. pylori	1	Ulcus ventr.	1	—	—	—	—	—
» » » »	9	Ulcus duodeni	9	—	—	—	—	—
» ant. et enteroanastomosis ..	13	Carcinoma	13	—	—	—	—	—
» » » ..	7	Stenosis pylori	7	—	—	—	—	—
» posterior. » ..	2	Carcinoma	1	1	—	—	—	—
» » » ..	12	Ulcus ventr. seu duodeni	11	—	—	1	—	—
» » » ..	3	Stenosis pylori et ulc.	3	—	—	—	—	—
» » » ..	3	Ulcus ventr. perforans	2	—	—	1	—	—
Pyloroplastia	2	Stenosis pylori	2	—	—	—	—	—
Gastro- et enterolysis	6	Adhaesiones intr. abdomin.	5	1	—	—	—	—
Enteroanastomosis	1	Strictura	1	—	—	—	—	—
Enterostomia (Witzel)	12	Peritonitis diffus	6	—	4	2	—	—
»	5	Oclusio intest.	3	1	1	—	—	—
Enteroanastomosis	1	Circulus vitiosus	—	1	—	—	—	—
Ileotransversostomia	1	Tuberc. ileo-cocolis	1	—	—	—	—	—
Transverso-sigmoideo-anastomosis	2	Pericolitis chr.	2	—	—	—	—	—
Typhlo-transverso-anastomosis	1	Pericolitis chr.	1	—	—	—	—	—
Typhlostomia	1	Oclusio	—	—	1	—	—	—
»	1	Colitis ulcerosa	—	—	—	1	—	—
» et ovariectomia	1	Carcinoma peritonei et ovarii	—	—	—	1	—	—
Colostomia	1	Oclusio	—	—	—	1	—	—
»	1	Fistula stercoral.	—	—	1	—	—	—
»	5	Carcinoma coli seu recti	5	—	—	—	—	—
Anus praeternaturalis	1	Atresia post resect. recti	1	—	—	—	—	—
Colopexia	1	Prolapsus recti	1	—	—	—	—	—
Resectio intest. ten.	1	Embolia art. mesenter.	—	—	—	1	—	—
» ileo-coecalis	2	Carcinoma coeci	2	—	—	—	—	—
» » »	1	Tumor appendicis	1	—	—	—	—	—
Enteroraphia	2	Vulnus sclopetar.	2	—	—	—	—	—
»	1	Ruptura ilei	1	—	—	—	—	—
»	2	Fistula stercoralis	2	—	—	—	—	—

Helsinki. Helsingfors.	Kuolemansyy. Causes des décès.
Prof. Strömberg'in silmälääketieteellinen klinikka <i>Clinique ophtalmologique du Professeur Strömberg à Viborg.</i>	— — — — —
Tallden kunnallissairaala. <i>Hôpital communal de Lappee.</i>	— — — — —
Oulun diakonissalaitos. <i>Hospice des diaconesses à Uleåborg.</i>	— — — — —
Liljeck'n sairaala Kokkolassa. <i>Hôpital Liljeck à Gamelakaraby.</i>	— — — — —
Malm'n sairaala Pietarsaaressa. <i>Hôpital Malm à Jakobstad.</i>	— — — — —
Vaasan kunnallissairaala. <i>Hôpital communal de Vaasa.</i>	— — — — —
Tori Virzeenlaken silmätaimitussairaala <i>Clinique ophtalmologique du Docteur Virzenius à Temmerfors.</i>	— — — — —
Finnlayson & Kump' sairaala Tampereella. <i>Hôpital de Finnlayson & Cie à T^{or}i.</i>	— — — — —
Netti F. Carlson'in sairaala Tampereella. <i>Hôpital de Mademoiselle F. Carlson à Temmerfors.</i>	— — — — —
A. B. Takarinen yhtiön Turussa. <i>Hôpital de la Société en. des médecins à Abo.</i>	— — — — —
Turun kunnallissairaala. <i>Hôpital communal de Åbo.</i>	— — — — —
Porvoon sairauspu. <i>Hôpital communal de Borgå.</i>	— — — — —
Mellblom. <i>Mellblomen.</i>	— — — — —
Tori Eskelin'in sairaala. <i>Hôpital du Docteur K. Eskelin.</i>	— — — — —
Prof. O. Engström'in gynaekologisen klinikan. <i>Clinique gynécologique du Professeur O. Engström.</i>	— — — — —
Marian sairaala. <i>Hôpital de Maria.</i>	— — — — —
Eira. <i>Eyrä.</i>	— — — — —
Diakonissalaitos. <i>Hospice des diaconesses.</i>	— — — — —
Edelliseitä vuodelta jätettiin. <i>Malades restés dans les services depuis 1913.</i>	— — — — —
Mun lääkintä. <i>Autre malade consécutive.</i>	— — — — —
Oireillitynyt haava-infektio. <i>Infection des plaies consécutive.</i>	— — — — —
Lätkäys. <i>Operation.</i>	— — — — —
Tauti. <i>Maladie.</i>	— — — — —

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seuraavaan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vaiheittain hyvä. Morts accidentels.	Incertain.	Erväät. Mort.	Kuolema.	
Resectio coli	1	Carcinoma	—	—	—	—	1	—
» »	1	Appendicit. tuberculos.	1	—	—	—	—	—
Operatio plastica	4	Fistula stercoralis	4	—	—	—	—	—
Cholecystostomia	1	Cholelithiasis. Empyem. vesicae felleae	—	—	—	—	1	—
»	1	Cholecystitis ac.	—	—	—	—	1	—
Cholecystectomy	20	Cholelithiasis	20	—	—	—	—	—
»	2	Cholecystitis	2	—	—	—	—	—
»	1	Carcinom. vesicae felleae	1	—	—	—	—	—
» et canalisat. cavi abdom. ...	1	Lithiasis. Ruptur. vec. felleae. Periton. diffus	—	—	—	—	1	—
Cholecysto-enterostomia	3	Carcinoma pancreatis	1	—	—	—	2	—
Splenectomy	1	Anaemia perniciosa	1	—	—	—	—	—
Laparotomia et canalisatio	1	Pancreatitis gangraenosa	—	—	—	—	1	—
» »	1	Periculit. sept.	—	—	—	—	1	—
Dilatatio anast. gastroenterost.	1	—	1	—	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Diverticul. Meckeli	1	—	—	—	—	—
»	1	Pseudomyxom. perit.	1	—	—	—	—	—
» et resect. intest.	1	Cysta mesenterii. Thromb. art. mesent.	—	—	—	—	1	—
Peräsuolta koskevat leikkaukset.								
Dilatatio violenta	19	Fissura ani	19	—	—	—	—	—
» »	4	Venect. haemorrhoidal.	4	—	—	—	—	—
» et canterisatio	10	Fissura ani	10	—	—	—	—	—
» »	37	Venect. haemorrhoidal.	37	—	—	—	—	—
» »	1	Polypi ani	1	—	—	—	—	—
» »	2	Prolapsus ani	2	—	—	—	—	—
Resectio recti	2	Carcinoma	2	—	—	—	—	—
» »	1	Stricture recti	1	—	—	—	—	—
Exstirpatio recti	1	Carcinoma recti	1	—	—	—	—	—
Amputatio recti	3	Carcinoma recti et ani	3	—	—	—	—	—
» »	1	Prolapsus recti	1	—	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	24	Periproctitis	23	—	—	—	1	—
Operatio pro	2	Prolapsus recti	2	—	—	—	—	—
» »	2	Fistula ani vel recti	2	—	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Fibroma ani	1	—	—	—	—	—

Leikkaus. <i>Opération.</i>	Leikkauksen lukumäärä. <i>Nombre des opérations.</i>	Leikkauksen aiheuttava tauti. <i>Maladie ayant exigé l'opération.</i>	Leikkauksen lopputulos. <i>Résultat de l'opération.</i>					Sotamäärään verrattuna jäljelle jääneitä Malades restés dans les services après en 1916.
			Hyvä. Bon.	Vahingon sans conséquence.	Epätavall. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Incisio	2	Abscess. pararenal.	2	—	—	—	—	—
Suturatio recti et vaginae	1	Vulnus penetrans	1	—	—	—	—	—
Virtsatiehyettä ja miesten siittimiä koskevat leikkaukset.								
Néphropexia	1	Ren mobilis	1	—	—	—	—	—
Nephrotomia	1	Haematuria	1	—	—	—	—	—
»	1	Perinephritis	1	—	—	—	—	—
»	1	Nephrolithiasis	1	—	—	—	—	—
Nephrectomia	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—	—
»	1	Haemorrhagia	—	—	—	1	—	—
»	1	Nephrolithiasis	1	—	—	—	—	—
»	1	Sarcoma renis	1	—	—	—	—	—
Nephropyelotomia	1	Lithiasis	—	1	—	—	—	—
Exploratio renum	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
Incisio	1	Abscess. perirenalis	1	—	—	—	—	—
Cystostomia suprapubica	1	Strictura urethrae et phlegm. periur.	1	—	—	—	—	—
Cystotomia	1	Vesicolithiasis	1	—	—	—	—	—
»	1	Retentio urin.	1	—	—	—	—	—
Prostatectomia perinealis	2	Hypertrophia prostatae	2	—	—	—	—	—
» suprapubica	2	Hypertrophia prostatae	1	—	—	1	—	—
Urethrotomia externa	1	Strictura urethrae	1	—	—	—	—	—
»	1	Calculus urethrae	1	—	—	—	—	—
Resectio urethrae	1	Strictura	1	—	—	—	—	—
Urethroraphia	1	Ruptura	1	—	—	—	—	—
Resectio epididymis	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—	—
Ablatio testis	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
Vasectomia	1	Tubercul. foeniculi	1	—	—	—	—	—
Punctio et injectio tinct. jodii	4	Hydrocele	4	—	—	—	—	—
Op. radical hydrocele (v. Bergmann)	12	Hydrocele	12	—	—	—	—	—
» » » (Doyen)	6	Hydrocele	6	—	—	—	—	—
Exstirpatio cystar. variar.	2	Hydrocele funiculi	2	—	—	—	—	—
Operatio plastica pro	1	Fistula vesicae	1	—	—	—	—	—
» » »	2	Hypospadia	—	2	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurustaan vuoteen jäljelle jääneitä Malades restés dans les services après en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vahemman hyvä. Morts avantsueurs.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Operatio pro	7	Varicocele	7	—	—	—	—	—
» »	23	Phimosis	23	—	—	—	—	—
» »	4	Paraphimosis	4	—	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	3	Abscess. pararenal.	1	—	1	1	—	—
» »	1	Abscess. testis	1	—	—	—	—	—
» »	3	Abscess. prostatae	3	—	—	—	—	—
» »	1	Abscess. periurethral.	1	—	—	—	—	—
» et abrasio	3	Tubercul. epididym.	3	—	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Cysta praeputii	1	—	—	—	—	—
Extractio	2	Polypi urethrae	2	—	—	—	—	—
»	1	Calculi vesicae et urethrae	1	—	—	—	—	—
Dilatatio urethrae violenta	2	Strictura	2	—	—	—	—	—
Naisten synnyttimiä koskevat leikkaukset.								
Perineoraphia	5	Ruptura perinei completa	5	—	—	—	—	—
Kolporaphia	43	Prolapsus vaginae et uteri	43	—	—	—	—	—
Kolpoperineoraphia	46	Prolapsus vaginae et uteri	46	—	—	—	—	—
Exohysteropexia	1	Prolapsus uteri	1	—	—	—	—	—
Op. plast. (Doyen)	1	Vaginismus	1	—	—	—	—	—
Episiotomia posterior	1	Vaginismus	1	—	—	—	—	—
Operatio pro	1	Fistula vesico-vaginal.	1	—	—	—	—	—
» »	2	Ruptura perinei incomplat.	2	—	—	—	—	—
» plastica	1	Atresia vaginae et cervicis uteri	1	—	—	—	—	—
Amputatio portion vaginal.	12	Metritis chr.	12	—	—	—	—	—
» colli uteri alta	18	Elongatio colli	18	—	—	—	—	—
» lab. ant. port. uteri vaginal.	1	Hypertrophia et dilacerat. port. vag.	1	—	—	—	—	—
» uteri supravaginal. (Chrobak seu Zweifel)	62	Myoma uteri	59	1	—	2	—	—
» uteri supravaginal.	1	Metritis chr.	1	—	—	—	—	—
» » »	3	Adenosarcoma corp. uteri	3	—	—	—	—	—
Exstirpatio uteri total. per vaginam.	4	Myoma	4	—	—	—	—	—
» » » » »	2	Prolapsus uteri total.	2	—	—	—	—	—
» » » » »	8	Carcinoma	8	—	—	—	—	—
» » » » »	15	Adenoma uteri	15	—	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurattavan vuoteen jäljelle jääneitä potilaita. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vahenman hyvä. Morts avortement.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Exstirpatio uteri total per laparot.	3	Myoma	3	—	—	—	—	—
» » » » »	1	Adenoma malign.	1	—	—	—	—	—
» » » » »	1	Metropathia hæmorrhagica	1	—	—	—	—	—
» » » » »	8	Carcinoma	6	2	—	—	—	—
» » » » »	2	Sarcoma cervicis uteri	2	—	—	—	—	—
» » » » »	1	Polyp. fibros. uteri	1	—	—	—	—	—
» » » » »	7	Polyp. mucos uteri	7	—	—	—	—	—
» » » » »	1	Cysta vaginae	1	—	—	—	—	—
» » » » »	1	Cysta lab. min.	1	—	—	—	—	—
Enucleatio vaginalis	6	Tumoris uteri	6	—	—	—	—	—
» ventralis	11	Tumoris uteri	11	—	—	—	—	—
» »	1	Myoma uteri bicorn.	1	—	—	—	—	—
Myomatomia (Martin)	13	Myoma uteri	13	—	—	—	—	—
Panhysterectomia	1	Myoma uteri	1	—	—	—	—	—
Evacuatio uteri	82	Residua abortus	82	—	—	—	—	—
Exchochleatio uteri	23	Carcinoma uteri	23	—	—	—	—	—
» »	1	Atrophia uteri	1	—	—	—	—	—
» »	5	Abortus sept.	2	—	—	3	—	—
» et cauterisatio	2	Carcinoma recidiv. vaginae	2	—	—	—	—	—
» »	10	Carcinoma cervic. uteri	—	—	10	—	—	—
Ablatio	4	Retentio. placentae	3	—	—	1	—	—
»	1	Residua placentae	1	—	—	—	—	—
Evacuatio uteri gravid.	9	Abortus	9	—	—	—	—	—
Ventrofixatio uteri seroso-fibrosa	51	Prolapsus uteri	51	—	—	—	—	—
» » » » »	6	Retroflexio uteri fixat.	6	—	—	—	—	—
» » praeperitonealis	23	Prolapsus seu retroflexio uteri	23	—	—	—	—	—
» » »	1	Retroflexio uteri fixat.	1	—	—	—	—	—
» » (Doleris)	1	Prolapsus uteri et vaginae	1	—	—	—	—	—
Exstirpatio	3	Polypi uteri fibros.	3	—	—	—	—	—
»	8	Polypi uteri mucos.	7	1	—	—	—	—
»	1	Cystoma parovarialis	1	—	—	—	—	—
Abrasio mucos. uteri	282	Endometritis et metritis chr.	282	—	—	—	—	—
» » »	1	Mola hydatidosa	1	—	—	—	—	—
Abrasio	1	Carcinoma uteri	—	—	1	—	—	—
Atmokausis uteri	1	Endometritis et metritis chr.	1	—	—	—	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.				Seurauksen vuoksi jätetty jatkoon. Malades restés dans les services jusqu'en 1916.
			Hyvä. Bon.	Vahingon hyvä. Mors avantageux.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.	
Dilatatio laminariae	7	Dysmenorrhoea. Stenosis.	7	—	—	—	—
Laparotomia explorat.	8	Varia	6	1	—	1	—
» et canalisatio cav. abd.	4	Salpingitis et peritonit. diffus.	3	—	—	1	—
» et deliberatio intest. et organ. genit.	60	Adhaesiones	60	—	—	—	—
Ovariectomia unilateralis	58	Tumor ovarii	57	—	—	1	—
» »	2	Degeneratio cystica	2	—	—	—	—
» »	1	Adnexitis	1	—	—	—	—
» bilateralis	7	Tumor ovarii	7	—	—	—	—
Salpingectomia unilateralis	37	Graviditas tubariae	36	—	—	1	—
» »	30	Salpingitis purulenta	30	—	—	—	—
» bilateralis	18	Salpingitis chr. s. purulent. Tuberc.	18	—	—	—	—
Ovariosalpingectomia unilateralis	1	Adenokystoma ovarii	1	—	—	—	—
» »	2	Tuberculosis	2	—	—	—	—
» »	3	Graviditas tubariae	3	—	—	—	—
» »	26	Ovariosalpingitis purulenta	26	—	—	—	—
» »	6	Cysta ovarii	6	—	—	—	—
» »	2	Pyosalpinx. Ruptura	1	—	—	1	—
» bilateralis	3	Ovariosalpingitis	3	—	—	—	—
» »	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—
Salpingectomia	16	—	16	—	—	—	—
Parovariectomia	11	Kystoma parovar.	11	—	—	—	—
Resectio ovarii	43	Tumor ovarii	43	—	—	—	—
Ignipunctura ovarii	71	Degeneratio cystica	71	—	—	—	—
Oophorectomia	3	—	3	—	—	—	—
Incisio et canalisatio per vagin.	1	Parametrit. purulent.	1	—	—	—	—
» » » »	1	Abscess. lab. sin.	1	—	—	—	—
» » » »	18	Oophorit. et salpingit. purulent.	18	—	—	—	—
» » ventralis	2	Parametrit. purulent.	2	—	—	—	—
» » » »	1	Ovariosalpingitis purulent.	—	—	—	1	—
Abortus arte provocat.	3	Degeneratio psychopatica	3	—	—	—	—
» » »	2	Tuberculosis pulmon.	2	—	—	—	—
» » »	1	Neurasthenia gravis	1	—	—	—	—
» » »	1	Myodegeneratio cordis	1	—	—	—	—
» » »	2	Graviditas sept. Nephritis chr.	2	—	—	—	—
Partus c. forcip.	4	—	4	—	—	—	—

Kuolemansyy. Causes des décès.	Helsinki. Helsingfors.																		
	Etellisetä vuodelta jänneitä potlarta. Malades restes dans les services depuis 1913.	Diakonissalaitos. Hospices des diaconesses.	Eläin. Etr.	Marjan sairaala. Hôpital de Maria.	Prof. O. Engström'in gynae- kologien klinikka. Clinique gynécologique du Professeur O. Engström.	Prof. O. Engström'in sairaala. Hôpital du Docteur K. Ekelin.	Miehien. Mehtinen.	Höpital communal de Borgå.	Turun kunnallissairaala. Höpital communal de Åbo.	A. B. Iakarenes sjukhus Turussa. Höpital de la Société an. des médecins à Åbo.	Neiti F. Carlsson'in sairaala Höpital de Mademoiselle F. Carlsson à Järvenpää.	Höpital de Finlayson & C. ie à J. Jors. Tampereella.	Finlayson & Kump. sairaala Tampereella.	T. Virolainen silmätautisairaala Höpital ophthalmologique du Docteur Virolainen à Järvenpää.	Vaasan kunnallissairaala. Höpital communal de Vaasa.	Libeck'in sairaala Kokkolassa. Höpital Libeck à Gamlakarleby.	Malmin sairaala Pietarsaaressa. Höpital Malm à Jakobstad.	Oulun diakonissasairaala. Höpital communal de Laitis.	Prof. Strömberg'in silmäklinikka Clinique ophthalmologique du Profes- seur Strömberg à Viborg.
Man istantti. Autre malade constatée.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Oheentilänyt haavainfektiot. Infection des plaies consécutives.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Leikkauk. Opération.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tauti. Maladie.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seuraavaan vuoteen jatkelle jaksolla. Malades restés dans les services jusqu'en 1916.
			Hyyt. Bon.	Vähemmän hyyt. Moins avancés.	Ehkäytin. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Sectio caesarea	2	Dystacia	2	—	—	—	—	—
Dilatatio colli uteri (Bossi)	3	Stenosis canalis. cervic.	3	—	—	—	—	—
» » » (Hegar)	2	Dysmenorrhoea	2	—	—	—	—	—
Stomatoplastia	1	Stenosis orific. uteri	1	—	—	—	—	—
Colpometrotomia (Dührsen)	1	—	1	—	—	—	—	—
Deliberatio adnex. et resectio ovarii per vaginam	1	Perioophoritis et oophoritis	1	—	—	—	—	—
Exstirp. corn. rudiment. uteri duplex	1	Haematometra	1	—	—	—	—	—
Excisio gland. Bartholini	6	Bartholinitis	6	—	—	—	—	—
» hymen.	2	Vaginismus	2	—	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Polypi vaginae	1	—	—	—	—	—
Kasvainten poisleikkamiset y. m. joita ei ole mainittu eri ruumiinosien leikkauksissa.								
Exstirpatio carcinomatis maxillar.	1	Carcinoma faciei et gland. colli	1	—	—	—	—	—
» » »	12	Lab. inf.	12	—	—	—	—	—
» » »	1	Lab. sup.	1	—	—	—	—	—
» » et cheiloplastia (Estlander)	2	Carcinoma lab. inf. et gland. colli	2	—	—	—	—	—
» »	1	Lingvae et glandul. colli	1	—	—	—	—	—
» »	1	Buccae et glandul. colli	1	—	—	—	—	—
» »	1	Carcinoma oris et gland. colli	—	1	—	—	—	—
» »	2	Glandul. lymphat. colli	2	—	—	—	—	—
» »	2	Glandul. lymphat. axill.	2	—	—	—	—	—
» » mammae et evacuatio axill.	20	Carcinoma	20	—	—	—	—	—
» »	4	Thoracis et gland. colli	4	—	—	—	—	—
» »	1	Perinei et gland. ingvinal.	1	—	—	—	—	—
» »	2	Cutan. reg. variar.	2	—	—	—	—	—
Exstirpatio epitheliomatis (ulc. rodens)	11	Faciei	11	—	—	—	—	—
» sarcom.	3	Cutan. reg. variar.	3	—	—	—	—	—
» »	1	Orbitae	1	—	—	—	—	—
» »	1	Colli	1	—	—	—	—	—
» »	1	Mammae	1	—	—	—	—	—
» » et evacuat. axill.	2	Mammae et gland. axill.	2	—	—	—	—	—
» sarcom.	3	Musc. reg. variar.	3	—	—	—	—	—
»	1	Parietis abdominalis	1	—	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seuraavaan vuoteen jatkelle dohajalle. Malades restés dans les services jusqu'en 1916.
			Hyvä. Bon.	Epävarma. Incertain.	Vähevarma hyvä. Morts amputés.	Kuolema. Mort.		
Exstirpatio melanosarcom.	1	Cruris et gland. ingvinal.	1	—	—	—	—	—
» fibrosarcom.	1	Parotidis	1	—	—	—	—	—
» adenomat.	3	Mammae	3	—	—	—	—	—
» fibroadenomat.	2	Mammae	2	—	—	—	—	—
» cystoadenomat.	3	Mammae	3	—	—	—	—	—
» 3	3	Epulis	3	—	—	—	—	—
» gland. lymph. reg. parot.	3	Tuberculosis	3	—	—	—	—	—
» » » » colli	85	Tuberculosis	84	1	—	—	—	—
» » » » » et axill. ..	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
» » » » axill.	4	Tuberculosis	4	—	—	—	—	—
» » » » ingvinal.	4	Tuberculosis	4	—	—	—	—	—
Exstirpatio	2	Teratoma	2	—	—	—	—	—
» 66	66	Atheroma	66	—	—	—	—	—
» 18	18	Papilloma	18	—	—	—	—	—
» 21	21	Lipoma	21	—	—	—	—	—
» 17	17	Angioma	17	—	—	—	—	—
» 1	1	Cystoma mandibulae	1	—	—	—	—	—
» 4	4	Cysta dermoid. colli	4	—	—	—	—	—
» 6	6	Cysta dermoid reg. coccygei	6	—	—	—	—	—
» 8	8	Cysta reg. variar.	8	—	—	—	—	—
» 2	2	Ranula	2	—	—	—	—	—
» 19	19	Fibroma	19	—	—	—	—	—
» 6	6	Verrucae	6	—	—	—	—	—
» 2	2	Exostosis cartilag.	2	—	—	—	—	—
» 4	4	Osteoma	4	—	—	—	—	—
» 2	2	Naevus pigment.	2	—	—	—	—	—
» 12	12	Clavus	12	—	—	—	—	—
» bursae	2	Praepatellaris	2	—	—	—	—	—
» » 1	1	Fossae popliteae	1	—	—	—	—	—
» » 1	1	Pedis	1	—	—	—	—	—
» 8	8	Hygroma manus	8	—	—	—	—	—
» 1	1	Hygroma reg. cubiti	1	—	—	—	—	—
» 1	1	Keloid.	1	—	—	—	—	—
Excisio	1	Lupus	1	—	—	—	—	—
Canterisatio	1	Ulcus rodens nasi	1	—	—	—	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurauksen vuoksi jatkalle jääneitä Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyv. Bon.	Väheemmän hyvä. Moins avantageux.	Erväät. Incertain.	Kuolema. Mort.	Kuolema. Mort.	
Strumectomy	44	Struma	44	—	—	—	—	—
»	32	Morbus Basedowi	31	—	—	1	—	—
Enucleatio	8	Cysta strumae	8	—	—	—	—	—
Erinäisiä leikkauksia.								
Oesophagotomia	1	Corpus alien. oesophagi	1	—	—	—	—	—
Tracheoscopy et extract. corp. alien.	4	Corpus alien. bronchii	4	—	—	—	—	—
Tracheotomia	2	Laryngitis crouposa	1	—	—	1	—	—
»	1	Carcinoma	1	—	—	—	—	—
»	1	Stenosis laryngis	1	—	—	—	—	—
»	3	Oedema laryngis. Abscess.	2	—	—	1	—	—
Laryngotomia	1	Tuberculosis laryngis	1	—	—	—	—	—
»	1	Papilloma laryngis	1	—	—	—	—	—
Tonsillotomia	38	Hypertrophia tonsill.	38	—	—	—	—	—
» explorat.	1	Carcinoma	1	—	—	—	—	—
Conchectomia	51	Hypertrophia conchae	51	—	—	—	—	—
Amputatio epiglottidis	5	Tuberculosis	5	—	—	—	—	—
Excisio tend. vocae	1	Tuberculosis	1	—	—	—	—	—
»	1	Ulcers reg. variar.	1	—	—	—	—	—
» fasciae palmar.	1	Contractura Dupuytren	1	—	—	—	—	—
Extractio	8	Polypi nasi	8	—	—	—	—	—
Incisio explorat.	3	Varia	3	—	—	—	—	—
Op. pro.	2	Anchyloglossus.	2	—	—	—	—	—
» »	11	Ungvis incarnat.	11	—	—	—	—	—
Extractio	67	Corpus alien. reg. variar.	66	—	—	1	—	—
» dentis	4	Caries	4	—	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Condylom. accuminat. perinei	1	—	—	—	—	—
Suturatio vulnorum	71	Vuln. incis. s. contus.	71	—	—	—	—	—
Insufflatio nitrogen.	122	Tuberc. pulmon.	122	—	—	—	—	—
Infusio subcut. sangvinis defibr.	1	Anaemia perniciosa	—	1	—	—	—	—
Korvaleikkauksia.								
Paracentesis membr. tympani	3	Otit. med. et suppurat.	3	—	—	—	—	—
Extractio	1	Polypi	1	—	—	—	—	—
Trepanatio proc. mast.	49	Otit. med. et mastoidit.	49	—	—	—	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.				Soutsestavan vuotteen tilin alle jätettiin Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vahemman hyvä. Moyens avantageux.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.	
Trepanatio proc. mast. et op. radical.	24	Otit. med. et mastoidit.	24	—	—	—	—
» cranii pro	4	Abscess. epidural.	4	—	—	—	—
» » »	1	Thrombophlebit. et meningit.	—	—	—	1	—
» » »	1	Meningit. suspect.	—	—	—	1	—
Op. plastica	1	Prolaps. cerebri reg. mastoid.	1	—	—	—	—
Silmäleikkaukset.							
Blepharoplastia	3	Ectropion	3	—	—	—	—
»	11	Entropion s. trichiasis	10	1	—	—	—
» (Snellen-Wahlfors)	57	Entropion s. trichiasis	52	4	1	—	—
Cauterisatio palpebrae	15	Trichiasis trachomatosa	12	3	—	—	—
Op. pro.	44	Entropion	44	—	—	—	—
» »	2	Symblepharon	2	—	—	—	—
Canthoplastia (v. Ammon)	52	Blepharophimosis trachomat.	38	13	1	—	—
»	1	Entropion spastic.	1	—	—	—	—
»	4	Keratoconjunctivitis eczematosa	3	—	1	—	—
Exstirpatio	90	Chalazion ~~et~~	90	—	—	—	—
»	18	Tumor palpebrae	18	—	—	—	—
Excisio tarsi palpebr. super.	1	Deformatio tarsi trachomatosa	1	—	—	—	—
» » c. transplant. muc. lab. oris	2	Entropion s. trichiasis	2	—	—	—	—
Transplant. membr. muc. lab. oris	2	Defect. conjunctivae	2	—	—	—	—
Operatio plast. conjunctivae	2	Vuln. perforans corneae	2	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Tumoris conjunctivae	1	—	—	—	—
» sacci lacrymalis	65	Blenorrhoea sacci. lacrymal.	63	2	—	—	—
» » »	62	Dacryocystitis	62	—	—	—	—
Incisio sacci lacrymal.	18	Dacryocystitis	17	1	—	—	—
Abrasio sacci lacrymal.	19	Dacryocystitis	16	2	1	—	—
Discisio canal. lacrymal.	35	Dacryocystitis	35	—	—	—	—
Dilatatio canal. lacrymal.	2	Stenosis	2	—	—	—	—
Exstirpatio	1	Cysta gland. lacrymal.	1	—	—	—	—
» gland. lacrymal.	14	Epiphora	14	—	—	—	—
» » »	1	Tumor corneae	1	—	—	—	—
Incisio	1	Abscess. palpebrae	1	—	—	—	—
Transplantatio conjunct.	3	Ulcus serpens corneae	3	—	—	—	—

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Souravaan viotseen jäljelle jääneitä potilaita. Malades restés dans les services jusqu'en 1915.
			Hyvä. Bon.	Vihemmän hyvä. Moins avantageux.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Expressio follicular.	2	Conjunctivit. follicular.	2	—	—	—	—	—
Expressio	151	Trachom.	135	13	2	—	—	1
Abrasio conjunctivae	47	Hyperplacia conjunctivae	47	—	—	—	—	—
Operatio	3	Pterygium	3	—	—	—	—	—
» plastica	1	Lagophthalmus	1	—	—	—	—	—
» »	1	Epicanthos	1	—	—	—	—	—
Termocauterisatio conjunct.	1	Trachom.	1	—	—	—	—	—
Cauterisatio corneae	17	Ulcus serpens	8	7	2	—	—	—
Paracentesis corneae	21	Ulc. serpens Hypopyon	18	2	1	—	—	—
» camer. anterior.	1	Embolia central retinae	—	—	1	—	—	—
Op. pro.	1	Staphyloma	1	—	—	—	—	—
Excisio	8	Prolaps. iridis	6	1	1	—	—	—
Repositio prolaps. iridis	1	Vuln. perforans corneae	1	—	—	—	—	—
Iridectomia	1	Cataracta polosis	1	—	—	—	—	—
»	2	Staphyloma incipiens	—	1	1	—	—	—
»	7	Vulnus perforans corneae	1	2	4	—	—	—
»	1	Cysta iridis	1	—	—	—	—	—
»	16	Glaucoma	12	3	1	—	—	—
»	1	Cataracta membranacea	1	—	—	—	—	—
» optica	20	Leucoma	16	3	1	—	—	—
» »	14	Oclusio et seclusio pupillae	9	—	5	—	—	—
Sclerotomia	1	Hydrophthalmus	—	1	—	—	—	—
» limbal. c. iridect. perif.	15	Glaucoma	13	1	—	—	—	1
Extractio lentis sine iridect.	11	Cataracta	9	2	—	—	—	—
» » cum »	31	Cataracta	30	1	—	—	—	—
Extractio lentis	2	Luxatio lentis	2	—	—	—	—	—
» »	2	Ulcus serpens perforans corneae	1	—	1	—	—	—
» » linearis	8	Cataracta	7	1	—	—	—	—
Extractio cataract.	42	—	38	2	2	—	—	—
Discisio	31	Cataracta secundaria	24	6	1	—	—	—
»	9	Cataracta zonularis s. membranacea	6	3	—	—	—	—
»	3	Cataracta traumatica	2	1	—	—	—	—
Incisio bulbi	1	Panophthalmitis	1	—	—	—	—	—
Enucleatio bulbi	3	Buphtalmus	3	—	—	—	—	—
» »	6	Ablatio retinae. Iridocyclitis	6	—	—	—	—	—

[illegible]

Leikkaus. Opération.	Leikkauksen lukumäärä. Nombre des opérations.	Leikkauksen aiheuttava tauti. Maladie ayant exigé l'opération.	Leikkauksen lopputulos. Résultat de l'opération.					Seurustavan vrtteen jäljelle jääneitä potilaita. Malades restés dans les services jusqu'en 1916.
			Hyvä. Bon.	Valheellinen hyvä. Mons amingeur.	Epävarma. Incertain.	Kuolema. Mort.		
Enucleatio bulbi	2	Glaucoma absolut.	2	—	—	—	—	—
» »	2	Tumor bulbi	2	—	—	—	—	—
» »	3	Glioma retinae	3	—	—	—	—	—
» »	1	Vulnus contus.	1	—	—	—	—	—
» »	3	Corpus alien. bulbi	3	—	—	—	—	—
» »	2	Ruptura bulbi	2	—	—	—	—	—
» »	6	Panophthalmitis	6	—	—	—	—	—
» »	1	Uveitis	1	—	—	—	—	—
Exenteratio »	11	Panophthalmitis	11	—	—	—	—	—
» »	1	Dilaceratio bulbi	1	—	—	—	—	—
Extractio	5	Corpus alien. bulbi	5	—	—	—	—	—
Tenotomia	31	Strabismus	28	3	—	—	—	—
Antepositio musculi	6	Strabismus	6	—	—	—	—	—
Op. plast. pro	1	Vuln. perforans corneae	1	—	—	—	—	—
Exstirpatio	2	Xantelasma	2	—	—	—	—	—
Iontophoresis	7	Ulcus serpens	2	3	2	—	—	—
Trepanatio sclerae	8	Glaucoma	8	—	—	—	—	—
Incisio et canalisatio	2	Phlegmon. orbitae	2	—	—	—	—	—

[illegible]

Veneeristen tautien osastot ja ylimääräiset veneeriset sairashuoneet.

Veneerinen tartunta on v. 1914 näyttänyt vähenemisen oireita. Kuppataudeista v. 1914 hoidettujen potilaitten yhteinen lukumäärä on 199 henkilöä vähempi kuin edellisenä vuonna. Vuonna 1913 toimessa olevat ylimääräiset sairaalat ovat kaikki paitsi Tohmajärven sairaala v. 1914 pysytetyt entisellään. Uusia on sitäpaitsi avattu Porissa ja Savonlinnassa. Valtion menot ylimääräisistä veneerisistä sairashuoneista nousivat v. 1914 221,910 markkaan 55 penniin, tehden 90 markkaa 98 penniä jokaista hoidettua kohti. Seuraava taulu osoittaa valtion ylläpitämissä sairashuoneissa viimekuluneena kymmenenä vuotena hoidetut veneeriset tautikohtaukset.

Vuosi. Année.	Yleisten sairashuoneitten kuppatautien osastolla hoi- dettujen potilaitten luku. <i>Nombre des malades dans les services pour maladies vé- néreuses des hôpitaux publics.</i>	Hoitoköyhien lukumäärä yleisten sairashuoneitten kuppatautiosastoilla. <i>Nombre des journales de traite- ment dans les services pour maladies vénériennes des hôpitaux publics.</i>	Ylimääräisissä kuppatautisairashuoneissa hoidettujen potilaitten luku. <i>Nombre des malades dans les hôpitaux supplémentaires pour maladies vénériennes.</i>	Ylimääräisissä kuppatautisairashuoneissa hoidettujen potilaitten luku. <i>Nombre des malades dans les hôpitaux supplémentaires pour maladies vénériennes.</i>	Hoitoköyhien lukumäärä yli- määräisissä kuppatautisairas- huoneissa. <i>Nombre des journales de trai- tement dans les hôpitaux sur- numéraires pour maladies vénériennes.</i>	Hoidettujen yhteinen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>	Hoitoköyhien yhteinen lukumäärä. <i>Total des journales de trai- tement.</i>
1905	4,333	156,985	1,725	63,106	6,058	220,091	
1906	4,485	162,768	1,875	70,173	6,360	232,941	
1907	4,201	146,012	2,060	79,888	6,261	225,900	
1908	3,994	142,579	2,375	87,453	6,369	230,032	
1909	4,114	140,521	2,632	93,299	6,746	233,820	
1910	4,002	126,886	2,550	90,486	6,552	217,372	
1911	4,347	132,378	2,464	78,624	6,811	211,002	
1912	4,659	137,281	2,456	83,267	7,115	220,548	
1913	5,449	163,692	2,447	78,082	7,896	241,774	
1914	5,258	151,633	2,439	82,323	7,697	233,956	

Kuten ylläolevasta yhteenvedosta näkyy on yleisten sairashuoneitten veneerisillä osastoilla sekä ylimääräisissä veneerisissä sairashuoneissa vuonna

1914 hoidettu 7,697 henkilöä, joista 718 oli jääneitä edelliseltä vuodelta sekä 6,979 vuoden kuluessa vastaanotettuja. *Syphilis* tautia varten hoidettiin 3,075 henkilöä, josta määrästä 386 oli vuodelta 1913 jääneitä ja 2,689 tilivuoden aikana tulleita. *Ulcus molle'a* sairasti 240, *urethritis gonorrhoeica'a* 2,957 sekä *ihotauteja* y. m. 1,425 potilasta.

Uusista vuoden aikana vastaanotetuista tapauksista

sairasti syfilistä	39.95 (v. 1913 38.61)	prosenttia
» <i>ulcus molle'a</i>	3.12 (» » 2.33)	»
» <i>gonorrhoe'a</i>	38.42 (» » 38.93)	»
» <i>ihotauteja</i>	18.51 (» » 20.13)	»

Kaikista hoidetuista päästettiin:

6,841 eli 88.88 prosenttia	parantuneena tahi paremmaksi tulleenä.
152 » 1.97 »	parantumatta tahi hoitamatta.
64 » 0.83 »	kuolleena.
640 » 8.32 »	jäi seuraavaan vuoteen.
7,697	

Syphilis taudeista hoidetuista päästettiin:

2,719 eli 88.42 prosenttia	parantuneena tahi paremmaksi tulleenä.
37 » 1.20 »	parantumatta tahi hoitamatta.
14 » 0.46 »	kuolleena.
305 » 9.92 »	jäi seuraavaan vuoteen.
3,075	

Kaikista vuoden aikana vastaanotetuista syfilistä sairastavista potilaista hoidettiin

1,342 eli 49.91 prosenttia	syphilis recens'in takia.
975 » 36.26 »	syphilis secundaria recidiva'n takia.
310 » 11.53 »	syphilis tertiaria'n takia.
62 » 2.30 »	syphilis hereditaria'n takia.
2,689	

oli 1,661 eli 61.77 prosenttia miehiä,	
» 952 » 35.40 » naisia,	
» 76 » 2.83 » lapsia.	
<u>2,689</u>	

Alle ½ vuotta	1.23 prosenttia
½—2 »	0.52 »
2—10 »	1.08 »
10—15 » miehiä 0.15 pros., naisia 0.48 pros., yhteensä	0.63 »
15—20 » » 5.36 » » 8.29 » »	13.65 »
20—30 » » 33.99 » » 17.25 » »	51.24 »
30—50 » » 19.41 » » 7.81 » »	27.22 »
Yli 50 » » 2.87 » » 1.56 » »	4.43 »

Mitä ikään tulee on ikäluokka 20—30 v. lukuisin, sen jälkeen ikäluokka 30—50 v. Sukupuoleen nähden ylläolevissa ikäluokissa ilmenee se eroavaisuus että naispuoli on lukuisampi luokissa 10—15 v., ja 15—20 v. kun miespuoli, ja miespuoli on lukuisampi luokissa 20—30 v., 30—50 v. ja yli 50 vuotta.

Kaikista vuoden aikana yleisissä sairashuoneissa veneeristen ja ihotautilien takia vastaanotetuista hoidettiin sairashuoneissa:

Helsingissä	2,142 henkilöä =	30.69 pros.; syfilis taudista	579 =	8.30 pros.
Turussa	535 » =	7.66 » » »	190 =	2.72 »
Hämeenlinnassa	352 » =	5.04 » » »	173 =	2.48 »
Viipurissa	937 » =	13.43 » » »	377 =	5.40 »
Mikkelissä	104 » =	1.49 » » »	73 =	1.05 »
Kuopiossa	455 » =	6.52 » » »	162 =	2.32 »
Mustasaareassa	172 » =	2.46 » » »	76 =	1.09 »
Oulussa	413 » =	5.92 » » »	213 =	3.05 »
Poriassa	240 » =	3.44 » » »	147 =	2.11 »
Godbyssä	— » =	— » » »	— =	— »
Tampereella	222 » =	3.18 » » »	113 =	1.62 »
Sortavalassa	464 » =	6.65 » » »	120 =	1.72 »
Savonlinnassa	338 » =	4.84 » » »	115 =	1.65 »
Joensuussa	134 » =	1.92 » » »	39 =	0.56 »
Nurmeksessa	89 » =	1.28 » » »	66 =	0.94 »
Jyväskylässä	168 » =	2.41 » » »	102 =	1.46 »
Kajaanissa	23 » =	0.33 » » »	15 =	0.21 »
Torniossa	191 » =	2.74 » » »	129 =	1.85 »

Yhteensä 6,979 henkilöä = 100.00 pros.; syfilis taudista 2,689 = 38.53 pros.

Jos vertaamme tilivuotta vuoteen 1913 niin näemme että yleisten sairaushuoneitten veneerisille osastoille sekä ylimääräisiin veneerisiin sairaushuoneisiin vastaanotettujen henkilöitten luku on vähentynyt 283:lla. Sairashuoneisiin syfylistaudin takia vastaanotettujen luku on vähentynyt edelliseen vuoteen nähden 115:llä tahi, jos ulkomaalaiset potilaat luetaan pois, 109:llä.

Kun maamme väkiluku 31 päivänä joulukuuta 1914 oli 3,269,401 henkilöä oli sairaushuoneisiin veneeristen ja ihotautien takia vastaanotettujen luku 2.13 pro mille ja syfylistaudin takia vastaanotettujen luku 0.82 pro mille koko väestön lukumäärästä.

Vuonna 1905 oli viimeksi mainittu suhde resp. 1.88 ja 0.79, vuonna 1906 resp. 1.92 ja 0.80, vuonna 1907 resp. 1.89 ja 0.68, vuonna 1908 resp. 1.90 ja 0.62, vuonna 1909 resp. 1.97 ja 0.63, vuonna 1910 resp. 1.87 ja 0.61, vuonna 1911 resp. 1.96 ja 0.69, vuonna 1912 resp. 2.01 ja 0.69 sekä vuonna 1913 resp. 2.25 ja 0.87 pro mille väkiluvusta.

Seuraava vertaileva yhteenveto näyttää syfylistaudin takia maamme sairaushuoneisiin otettujen potilaitten luvun vuosina 1905—1914.

L ä ä n i.	v. 1905.	v. 1906.	v. 1907.	v. 1908.	v. 1909.	v. 1910.	v. 1911.	v. 1912.	v. 1913.	v. 1914.
Uudenmaan	416	434	304	249	239	258	289	424	569	496
Turun ja Porin	179	164	147	115	116	141	165	193	370	367
Hämeen	328	365	248	205	201	150	143	175	311	346
Viipurin	367	369	336	327	355	339	359	406	406	452
Mikkelin	167	150	183	140	200	178	155	141	177	180
Kuopion	435	476	374	302	365	315	351	345	436	334
Vaasan	214	212	192	226	152	205	227	176	201	173
Oulun	179	172	174	275	285	297	466	317	291	304
Yhteensä	2,285	2,342	1,958	1,839	1,913	1,883	2,155	2,177	2,761	4,652
Ulkomaalaisten luku	13	9	18	16	11	13	25	42	43	37
Yhteensä	2,298	2,351	1,976	1,855	1,924	1,896	2,180	2,219	2,804	4,689

Vuoden kuluessa sairaushuoneissa eri läänistä kotoisin olevien syfylistautisten lukumäärä verrattuna läänin asukaslukuun on

Uudenmaan läänissä	1.22 (1.42) pro mille väestöstä
Turun ja Porin läänissä	0.71 (0.72) » » »
Hämeen läänissä	0.97 (0.88) » » »
Viipurin »	0.81 (0.74) » » »

Mikkelin lääni	.....	0.89 (0.88)	pro mille väestöstä
Kuopion »	.....	0.97 (1.27)	» » »
Vaasan »	.....	0.82 (0.88)	» » »
Oulun »	.....	0.86 (0.84)	» » »

Vuonna 1914 syfilis recens'in takia vastaanotetut 1,342 kotimaiset potilaat — 784 miestä ja 558 naista — jakaantuvat eri läänien kesken seuraavasti:

Uudenmaan lääni	.....	123 miestä	164 naista
Turun ja Porin lääni	.....	141 »	89 »
Hämeen lääni	.....	104 »	79 »
Viipurin »	.....	160 »	82 »
Mikkelin »	.....	35 »	28 »
Kuopion »	.....	97 »	64 »
Vaasan »	.....	43 »	29 »
Oulun »	.....	62 »	18 »

Yhteensä 765 miestä 553 naista.

Syfilis recens'ia potevien eri läänistä kotoisin olevien henkilöitten lukumäärä oli:

Uudenmaan läänistä	.....	287 = 57.9	pr kaikista syfilistautisista.
Turun ja Porin läänistä	.....	230 = 62.7	» » »
Hämeen läänistä	.....	183 = 52.9	» » »
Viipurin »	.....	242 = 53.5	» » »
Mikkelin »	.....	63 = 35.0	» » »
Kuopion »	.....	161 = 48.2	» » »
Vaasan »	.....	72 = 41.6	» » »
Oulun »	.....	80 = 26.3	» » »

Yhteensä 1,318 = 49.7 pr kaikista syfilistautisista.

Helsingin yleisen sairashuoneen syfiliittiselle osastolle sekä Gumbäckin ylimääräiseen sairashuoneeseen otettiin v. 1914 Helsingin kaupungista 373 syfilistä sairastavaa, joista 214 henkilöä — 77 miestä ja 137 naista — hoidettiin syfilis recens'in takia.

Terveystoimistojen veneeristen tautien vastustamiseksi toiminta.

Helsinki. Vuoden 1914 kuluessa tarkastettiin kaikkiaan 1,084 henkilöä, 994 naista, 85 miestä ja 5 lasta. Naisista oli 695 jo ennen tarkastetut, 299 ei koskaan ennen ole tarkastettu. Veneeristen tarkastuksien yhteinen lukumäärä oli 10,773 ja tehtiin 6,707 tarkastuksen ohella 12,851 mikroskopillista tutkimusta. Ensimmäinen kerta tarkastetuista naisista oli 30 syntynyt Helsingissä ja 269 toisella paikkakunnalla, ennen tarkastetuista oli 87 syntynyt Helsingissä ja 608 toisella paikkakunnalla. Aseman kautta on sairaalaan lähetetty 1,240 naista ja 40 miestä.

Seuraavasta taulusta esiinkäy sairaalaan lähetettyjen potilaitten ikä y. m.:

Malades envoyés aux hôpitaux par le bureau:

Tauti. Diagnose.	Vuonna 1914 ensi kerran tarkastetut naiset. <i>Femmes inspectées pour la première fois en 1914.</i>					Ennen tarkastetut naiset. <i>Femmes inspectées antérieurement.</i>					Yhteensä naisia. <i>Total des femmes.</i>	Yhteensä miehiä. <i>Total des hommes.</i>
	Ikä 15—20 v. <i>Age entre 15 et 20 ans.</i>	Ikä 21—25 v. <i>Age entre 21 et 25 ans.</i>	Ikä 26—30 v. <i>Age entre 26 et 30 ans.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Yh 30 v. <i>Age au-dessus de 30 ans.</i>	Ikä 15—20 v. <i>Age entre 15 et 20 ans.</i>	Ikä 21—25 v. <i>Age entre 21 et 25 ans.</i>	Ikä 26—30 v. <i>Age entre 26 et 30 ans.</i>	Yh 30 v. <i>Age au-dessus de 30 ans.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>		
Syphilis recens.	18	10	4	—	32	16	14	7	3	40	72	4
Syphilis recidiv.	4	—	3	—	7	9	8	7	3	27	34	6
Syphilis latens.	—	—	—	—	—	1	4	5	2	12	12	1
Yhteensä (Total)	22	10	7	—	39	26	26	19	8	79	118	11
Ulcus molle.	6	2	—	—	8	6	15	4	7	32	40	3
Ulcus suspectum.	2	2	1	1	6	2	4	2	—	8	14	—
Gonorrhoea.	113	68	26	14	221	182	351	183	131	847	1,068	26
Kaikki veneeriset taudit yhteensä. (<i>Toutes les maladies vénériennes</i>)	143	82	34	15	274	216	396	208	146	966	1,240	40

Turku. Säännöllisesti tarkastettujen lukumäärä oli 204. Tilapäisesti tarkastettiin 152 miestä, 104 naista ja 22 lasta. Tarkastuksien yhteinen luku oli 1,921.

Seuraava taulu näyttää aseman kautta sairashuoneisiin lähetettyjen henkilöitten luvun:

	Syphilis. <i>Syphilis.</i>						Ulcus molle.		Tippuri. <i>Gonorré.</i>			Ihotaudit y. m. <i>Dermatites etc.</i>		Potilaitten yhteinen lukumäärä. <i>Total.</i>	
	Recens. <i>Recente.</i>			Residiva. <i>Récidivante.</i>			Yhteensä. <i>Total.</i>								
	m.	n.	l.	m.	n.	l.									
Säännöllisesti tarkastetut henkilöt (<i>Personnes or- dinairement examinés</i>) ..	4	10	—	14	15	—	43	1	—	20	132	1	1	2	200
Tilapäisesti tarkastetut hen- kilöt (<i>Personnes éclusi- vement examinés</i>)	47	20	—	5	3	—	75	7	—	70	33	1	4	—	190
Yhteensä (<i>Total</i>)	51	30	—	19	18	—	118	8	—	90	165	2	5	2	390

Nikolainkaupunki. Toimistossa tarkastettiin 1 mies ja 12 naista, joita ei ennen ole tarkastettu ja 66 ennen tarkastettua naista. Mustasaaren sairaalaan lähetettiin toimiston kautta 2 naista sairastaen syfilis recens'ia, 1 nainen sairastaen syfilis residivaa, 18 naista sairastaen gonorrhoea ja 1 nainen epäilyttävillä oireilla.

Luettelo niistä kunnista, joista v. 1914 sairashuoneisiin otetut syfiliittiset potilaat ovat olleet kotoisin sekä lukumäärästä sairaita joka kunnasta.

	Yhteensä. <i>Total.</i>				Muit syfili- tapaukset. <i>Autres accidents syphilitiques.</i>	Syphilis recens.	Yhteensä. <i>Total.</i>				Muit syfili- tapaukset. <i>Autres accidents syphilitiques.</i>	Syphilis recens.			
	M.		N.				M.		N.						
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.			M. H.	N. F.	M. H.	N. F.					
Uudenmaan lääni. .															
Elimäki	1	1	—	1	3	Lohja	1	—	2	—	3				
Espoo	2	2	1	—	5	Loviisa	2	1	—	—	3				
Hanko	1	1	—	—	2	Myrskylä	—	—	2	—	2				
Helsingin pitäjä	2	3	—	1	6	Mäntsälä	1	—	—	—	1				
Helsinki	84	139	70	101	394	Nummi	1	1	1	1	4				
Ingå	2	1	—	1	4	Nurmijärvi	4	2	3	1	10				
Iitti	1	1	2	1	5	Orimattila	6	2	2	2	12				
Jaala	—	—	1	—	1	Pernaja	1	—	2	—	3				
Kirkkonummi	—	1	—	—	1	Pohja	3	1	—	1	5				
Lapträsk	2	1	—	—	3	Porvoo	1	2	—	2	5				
Liljendal	1	—	1	—	2	Pornainen	1	—	1	—	2				
						Pusula	1	1	2	3	7				

	Yhteensä.					Yhteensä.				
	Total.		Muut syillis- tapaukset.			Total.		Muut syillis- tapaukset.		
	M.	N.	M.	N.		M.	N.	M.	N.	
	H.	F.	H.	F.		H.	F.	H.	F.	
Pyhäjärvi	—	—	1	—	1	Masku	—	1	—	1
Ruotsinpyhtää	2	—	2	—	4	Merikarvia	2	3	4	11
Sipoo	—	1	—	—	1	Metsämaa	1	—	—	1
Siuntio	1	—	—	—	1	Mouhijärvi	—	2	—	2
Tuusula	2	3	1	—	6	Muurla	—	1	—	1
Yhteensä	123	164	94	115	496	Mynämäki	1	—	—	1
						Naantali	—	—	1	1
						Nakkila	2	—	2	4
						Noormarkku	—	1	—	3
						Nousiainen	4	1	1	6
						Oripää	2	1	—	3
						Paimio	4	3	—	2
						Parainen	3	—	2	7
						Parkano	5	4	—	3
						Perniö	2	1	1	4
						Piikkiö	—	2	—	2
						Pomarkku	—	—	—	1
						Pori	12	4	6	7
						Porin maaseurakunta	3	—	3	3
						Prunkkala	2	—	—	2
						Punkalaidun	2	—	2	4
						Pyhäranta	—	—	—	2
						Pöytyä	1	5	—	6
						Raisio	—	1	—	1
						Rauma	3	1	6	3
						» maaseurakunta	4	2	1	7
						Rymättylä	—	—	1	—
						Salon kauppala	1	—	1	—
						Sauvo	1	2	—	3
						Siikainen	—	—	—	1
						Säkylä	3	1	2	—
						Taivassalo	1	—	—	—
						Tarvasjoki	—	1	—	—
						Turku	21	22	12	11
						Tyrvää	2	3	4	2
						Ulvila	5	1	4	4
						Uskela	2	2	1	—
						Uusikaupunki	—	—	—	2
						» maaseurak.	—	1	—	—

	Synhills recens.		Munt. synhills- taipauksat. <i>Aures accedens</i> <i>synhillsiquus</i> .		Yhteensä. <i>Total</i> .		Synhills recens.		Munt. synhills- taipauksat. <i>Aures accedens</i> <i>synhillsiquus</i> .		Yhteensä. <i>Total</i> .
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.			M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	
Vampula	—	1	—	—	1	Ruovesi	1	—	—	1	2
Viljakkala	2	—	—	—	2	Sahalahti	1	1	—	—	2
Yläne	—	1	—	—	1	Somerniemi	1	—	—	—	1
Yhteensä	141	89	77	60	367	Somero	1	1	2	—	4
Hämeen lääni.						Sääksmäki	5	1	4	2	12
Akaa	2	4	4	—	10	Tammela	2	1	5	2	10
Asikkala	—	3	1	1	5	Tampere	24	15	15	10	64
Hattula	2	1	4	—	7	Teisko	1	—	—	—	1
Haubo	1	2	4	1	8	Urkala	1	—	2	—	3
Hausjärvi	6	2	3	3	14	Vanaja	—	2	2	—	4
Hollola	—	2	8	5	15	Vesilahti	1	3	2	1	7
Humppila	1	2	2	—	5	Vilppula	—	—	2	—	2
Hämeenlinna	2	3	4	—	9	Ypäjä	1	—	—	—	1
Janakkala	2	—	5	—	7	Yhteensä	104	79	122	41	346
Jokioinen	1	—	—	1	2	Viipurin lääni.					
Juupajoki	3	1	—	—	4	Antrea	2	1	1	—	4
Jämsä	12	8	13	—	33	Hamina	2	1	4	—	7
Kalvola	2	3	1	—	6	Hietola	2	2	3	—	7
Kangasala	1	—	2	—	3	Impilahti	1	2	3	3	9
Korpilahti	—	1	—	—	1	Jaakkima	—	1	1	1	3
Koski	—	—	1	—	1	Johannes	1	—	—	—	1
Kuhmoinen	1	1	1	1	4	Joutseno	—	1	3	—	4
Kuorevesi	—	—	1	—	1	Jääski	8	1	4	3	16
Kuru	1	—	—	—	1	Kaukola	—	—	1	1	2
Kylmäkoski	1	—	—	—	1	Kirvu	6	—	5	—	11
Kärkölä	—	—	2	—	2	Kivennäpa	12	4	6	1	23
Lahti	4	5	5	7	21	Koivisto	1	1	2	2	6
Lammi	—	3	2	1	6	Kotka	8	4	3	1	16
Lempäälä	5	2	3	—	10	Kuolemajärvi	3	—	1	1	5
Loppi	2	2	2	—	6	Kurkijoki	—	—	3	—	3
Luopioinen	3	4	3	—	10	Kymi	1	—	4	2	7
Messukylä	2	—	1	1	4	Käkisalmi	2	—	6	—	8
Nastola	—	—	2	—	2	Lappee	8	6	9	5	28
Orihvesi	1	—	2	1	4	Lappeenranta	2	4	3	1	10
Padasjoki	1	—	1	—	2	Lavansaari	—	—	1	—	1
Pirkkala	6	4	8	2	20	Lemi	3	1	3	1	8
Pälkäne	3	2	3	1	9	Luumäki	3	—	2	—	5

	Syöhillis recens.		Muit syöhillis- tapaukset. <i>Autres accidents syöhillitiques.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>		Syöhillis recens.		Muit syöhillis- tapaukset. <i>Autres accidents syöhillitiques.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.			M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	
Metsäpirtti	—	—	2	—	2	Heinola	1	—	—	—	1
Miehikkälä	—	—	1	—	1	» maaseurakunta ..	—	—	1	2	3
Muola	—	1	—	—	1	Heinävesi	2	1	5	1	9
Nuijamaa	2	—	1	1	4	Hirvensalmi	—	—	1	1	2
Parikkala	3	1	4	2	10	Joroinen	1	1	1	—	3
Pyhtää	1	1	—	—	2	Joutsa	—	—	4	2	6
Pyhäjärvi	3	6	—	—	9	Juva	2	—	3	1	6
Rautu	2	—	—	2	4	Jäppilä	1	—	—	—	1
Ruokolahti	5	1	4	3	13	Kangaslampi	3	1	2	—	6
Ruskeala	—	1	—	—	1	Kangasniemi	2	1	2	4	9
Sakkola	—	1	4	—	5	Kerimäki	2	2	—	4	8
Salmi	—	1	2	3	6	Mikkeli	1	—	7	—	8
Savitaipale	1	1	1	—	3	» maaseurakunta ...	2	2	2	8	14
Sippola	1	—	—	—	1	Mäntyharju	1	—	1	7	9
Soanlahti	1	—	—	—	1	Pieksämäki	—	—	1	—	1
Sortavala	1	2	8	1	12	Puumala	—	1	6	—	7
» maaseurakunta ..	6	4	7	—	17	Rantasalmi	1	1	3	1	6
Suistamo	1	1	—	—	2	Ristiina	2	—	—	—	2
Suojärvi	—	—	—	1	1	Savonlinna	—	2	7	—	9
Suomenniemi	—	—	2	1	3	Savonranta	2	1	6	1	10
Säkkijärvi	3	—	4	—	7	Sulkava	—	1	4	1	6
Taipalsaari	4	2	1	—	7	Sysmä	1	2	—	1	4
Terijoki	6	—	3	—	9	Sääminki	6	11	10	6	33
Uukuniemi	—	—	1	—	1	Virtasalmi	—	—	3	—	3
Uusikirkko	6	1	5	1	13	Yhteensä					35 23 76 41 180
Valkeala	5	2	1	1	9	Kuopion lääni.					
Valkjärvi	3	1	4	1	9	Eno	2	1	6	—	9
Vehkalahti	1	—	1	—	2	Hankasalmi	1	—	1	1	3
Viipuri	16	15	15	10	56	Iisalmi	9	2	11	2	24
» maaseurakunta....	24	11	12	8	55	» maaseurakunta	1	4	1	—	6
Vironlahti	—	—	2	—	2	Ilomantsi	6	3	—	—	9
Yhteensä					452	Joensuu	4	2	1	2	9
Mikkelin lääni.						Juuka	7	12	6	1	26
Anttola	2	1	3	—	6	Kaavi	1	—	1	1	3
Enonkoski	2	—	1	—	3	Karttula	5	5	4	—	14
Hartola	1	—	2	1	4	Keitele	2	—	1	—	3
Haukivuori	—	—	1	—	1	Kesälahti	—	2	2	—	4

	Yhteensä. Total.					Yhteensä. Total.				
	Muut syfilis- tapaukset. Autres accidents syphilitiques.		Syphilis recens.			Muut syfilis- tapaukset. Autres accidents syphilitiques.		Syphilis recens.		
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.		M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	
Kiihtelysvaara	4	2	3	—	9	Jurva	1	—	—	1
Kitee	1	2	2	1	6	Jyväskylä	3	2	4	9
Kiuruvesi	1	—	2	1	4	» maaseurakunta .	2	2	—	2
Kontiolahdi	8	2	6	1	17	Kannus	2	1	1	4
Kovero	—	1	1	—	2	Karjajoki	—	—	—	2
Kuopio	9	4	14	14	41	Karstula	1	1	4	1
» maaseurakunta ...	1	—	3	2	6	Kauhava	—	1	—	1
Kuusjärvi	—	—	1	1	2	Keuruu	4	2	4	5
Lapinlahti	4	3	7	2	16	Kivijärvi	2	—	4	1
Leppävirta	—	—	4	1	5	Kokkola	—	—	1	1
Liperi	3	2	3	1	9	Konginkangas	—	2	2	—
Maaninka	2	1	—	2	5	Kortesjärvi	—	—	—	1
Muuruvesi	1	1	4	2	8	Kälviä	—	1	—	2
Nilsia	1	—	9	—	10	Laihia	—	—	—	1
Nurmes	—	2	3	—	5	Lappajärvi	—	1	—	1
Pielavesi	—	1	1	1	3	Lapua	—	—	3	—
Pielisjärvi	14	8	13	2	37	Laukaa	3	2	1	1
Polvijärvi	1	—	1	—	2	Mustasaari	—	—	1	—
Pälkjärvi	1	—	2	1	4	Nikolainkaupunki	4	4	11	7
Rautalampi	—	—	2	—	2	Närpiö	—	1	—	—
Rautavaara	3	—	2	1	6	Petäjävesi	4	3	2	2
Rääkkylä	—	—	2	—	2	Pietarsaari	4	—	6	—
Suonenjoki	—	—	2	1	3	» maaseurakunta	—	—	—	1
Tohmajärvi	3	3	3	—	9	Pihlajavesi	—	1	—	1
Tuusniemi	1	1	1	4	7	Pihtipudas	2	—	—	—
Valtimo	—	—	2	—	2	Pirttikylä	1	1	—	—
Varpaisjärvi	1	—	—	—	1	Saarijärvi	1	—	3	4
Vesanto	—	—	1	—	1	Sumiainen	—	—	1	—
Yhteensä	97	64	128	45	334	Teerijärvi	1	—	—	—
						Toivakka	—	—	1	—
						Uusikaarlebyy	—	1	—	1
						Viitasaari	—	—	2	—
						Vimpeli	1	—	1	—
						Ylistaro	1	—	—	—
						Ylihärmä	—	1	—	—
						Äänekoski	3	—	3	—
						Öfvermark	1	1	—	—
						Yhteensä	43	29	62	39
Vaasan lääni.										
Alahärmä	1	—	—	—	1					
Alajärvi	1	—	1	1	3					
Alavus	—	—	5	—	5					
Evijärvi	—	—	1	—	1					
Isokyrö	—	1	—	—	1					

	Yhteensä. Total.					Yhteensä. Total.					
	Muut syfilis- tapaukset. <i>Aures acedents syphiliticus.</i>		Muut syfilis- tapaukset. <i>Aures acedents syphiliticus.</i>			Muut syfilis- tapaukset. <i>Aures acedents syphiliticus.</i>		Muut syfilis- tapaukset. <i>Aures acedents syphiliticus.</i>			
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.		M. H.	N. F.	M. H.	N. F.		
Oulun lääni.											
Alatornio	1	—	1	—	2	Pyhäjoki	1	—	1	—	2
Alavieska	1	1	5	—	7	Pyhäjärvi	1	—	2	—	3
Haapajärvi	—	—	2	—	2	Rantsila	1	—	1	—	2
Haukipudas	—	—	13	3	16	Revonlahti	1	—	2	—	3
Hyrynsalmi	1	—	1	—	2	Rovaniemi	5	—	16	3	24
Ii	1	—	4	1	6	Saloinen	2	—	—	—	2
Kajaani	—	2	4	3	9	Sievi	1	—	—	—	1
Kalajoki	1	1	1	1	4	Siikajoki	1	—	1	1	3
Karunki	—	—	1	—	1	Simo	—	—	2	1	3
Kemi	1	—	15	3	19	Sodankylä	5	—	—	—	5
» maaseurakunta	—	—	1	—	1	Sotkamo	1	1	5	—	7
Kemijärvi	1	—	3	—	4	Suomussalmi	—	—	7	—	7
Kestilä	1	—	4	—	5	Säräisniemi	—	—	—	1	1
Kuhmoniemi	—	—	8	—	8	Taivalkoski	1	—	—	—	1
Kuivaniemi	1	—	—	—	1	Tervola	—	—	2	—	2
Kuusamo	—	1	—	—	1	Tornio	—	—	3	3	6
Kuolajärvi	15	—	5	—	20	Turtola	3	—	—	—	3
Liminka	2	1	4	2	9	Tyrnävä	1	—	1	—	2
Lumijoki	—	1	—	1	2	Utajärvi	—	—	1	2	3
Merijärvi	—	—	—	1	1	Vihanti	—	—	—	1	1
Muhos	1	—	9	5	15	Ylitornio	—	—	1	1	2
Nivala	2	2	3	—	7	Ylivieska	2	1	2	1	6
Oulainen	—	—	3	—	3	Yhteensä	62	18	182	42	304
Oulu	5	5	31	6	47	Ulkomaa.					
Oulunsalo	—	—	4	1	5	Itävalta	—	1	—	—	1
Oulujoki	—	—	1	1	2	Norja	1	—	—	—	1
Paavola	1	1	4	—	6	Ruotsi	1	—	—	—	1
Paltamo	1	1	1	—	3	Schweitsi	—	—	1	—	1
Piippola	—	—	4	—	4	Venäjä	17	4	11	1	33
Pudasjärvi	—	—	1	—	1	Yhteensä	19	5	12	1	37
Pulkkiä	—	—	2	—	2						

Lapsenpäästölaitokset.

Kaikkissa valtion sekä ylläpitämissä että osittain avustamissa lapsenpäästölaitoksissa hoidettiin, niinkuin taulusta IX käy esille, vuonna 1914 yhteensä 8,947 synnyttäjää. Edelliseltä vuodelta oli jääneitä 185 ja vuoden kuluessa vastaanotettiin 8,762. — 3,368 ensisynnyttäjää ja 5,394 myötäsynnyttäjää. Synnyttäjistä uloskirjoitettiin 8,476 synnyttäneenä ja terveenä, 23 toipuvana, 47 sairaana, 39 kuolleena ja 224 synnyttämättä. Vuoteen 1915 jäi laitoksissa 138 hoidokasta.

Lapsenpäästölaitoksissa syntyi 8,498 lasta, 8,086 elävänä, tehden 95.2 % syntyneistä ja 412 kuolleena, tehden 4.8 %. Näistä uloskirjoitettiin 7,964 terveenä ja 527 kuolleena. Ennen syntymistä kuoli 222 ja synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen 190, myöhemmin kuoli 115. Kaksoisia syntyi 137 kertaa ja kolmoisia 2 kertaa. Keskenmenoja on ilmoitettu 185.

Obstetrisia operatioita on muun muassa tehty: Pihtisynnytys 320 kertaa, käännös 93 kertaa, käsin vetäminen 93 kertaa, accouchement forcé 1 kerran, craniotomia 27 kertaa, perforatio 8 kertaa, embryotomia 9 kertaa, basiotripsia 4 kertaa, sectio caesarea 12 kertaa, partus arte praematurus 31 kertaa, episiotomia 19 kertaa, istukan irroittaminen käsin 75 kertaa ja crêden käsittely 68 kertaa. Cervix laajennettiin Bossin dilatatorilla 13 kertaa, Tarnier'in ecarteurilla 14 kertaa ja Champetier de Ribesin rakolla 10 kertaa sekä 6 kertaa jolloin ei ole ilmoitettu, mitä välineitä on käytetty.

Synnytystilaisuuksissa sattuneista komplikatioista mainittakoot seuraavat: Placenta praevia 26 kertaa, eclampsia 55 kertaa, ahdas lantio 137 kertaa, exostosis ossium pelvis 42 kertaa, hydramnion 6 kertaa, mola hydatidosa 2 kertaa, hydrocephalus 6 kertaa, haematoma 3 kertaa, heikot poltot 29 kertaa, esille pudonnut napavarsi 32 kertaa, napavarren solmuja ja kiertoutumisia 138 kertaa, istukan ennenaikainen irtautuminen 8 kertaa, kasvotila 18 kertaa, otsatila 13 kertaa, jalkatila 43 kertaa, perätila 114 kertaa, ja poikkitila 53 kertaa.

Lapsenpäästölaitoksissa hoidettiin sitäpaitsi erityisten kohtutautien takia 532 naista joista 411 uloskirjoitettiin terveenä, 85 paremmaksi tulleenä, 8 parantumatta, 16 hoitamatta, 4 kuolleena ja 8 jäi seuraavaan vuoteen.

Mielisairashoitolaitokset.

Lapinlahden keskuslaitos.

Alamaisessa kirjeessä syyskuun 12 päivältä 1913 anoi Lääkintöhallitus että keskuslaitoksessa ruvettaisiin toimeenpanemaan systemaattisia kurseja mielisairasten hoitajiksi ja hoitajattariksi pyrkiville ja että vuoden 1914 menosääntöön otettaisiin tarkoitusta varten 2,460 markan suuruinen määräraha. Tähän pyyntöön suostui K. Senaatti tammikuun 27 päivänä 1914 pitämässään esittelyssä.

Samana päivänä hyväksyi Senaatti Lääkintöhallituksen esityksen 26 päivältä syyskuuta 1913 että erityinen 1,920 markan suuruinen määräraha myönnettäisiin tilapäisten hiohenkilöiden palkkaaamiseksi ja ylläpitoon otettavaksi laitoksen vuosirahasääntöön.

Samana päivänä päätti Senaatti keskuslaitoksen hoitajien ja hoitajattarien pyynnöstä korottaa heidän pohjapalkkansa 100 markalla kullekin.

Samana päivänä myönsi Senaatti laitoksen laboratorionapulaiselle oikeuden maksuttoman ruuan saantiin laitoksella.

Samana päivänä päätti Senaatti laitoksen pesijättärien siitä tekemän anomuksen johdosta korottaa heidän palkkansa 25 markkaan kuukaudessa kullekin.

Joulukuun 2 päivänä 1913 esitti Lääkintöhallitus että Yleisten rakennusten Ylihallituksen käytettäväksi asetettaisiin 29,600 markan suuruinen määräraha huoneiden järjestämiseksi laitoksen ullakolla 4:lle hoitajalle ja 4:lle hoitajattarelle sekä työ- ja päivystyshuoneiden järjestämiseksi. Huhtikuun 28 päivänä myönsi Senaatti pyydettyt varat. Työ suoritettiin sanotun Ylihallituksen toimesta vuoden kuluessa.

Lääkintöhallituksen siitä tekemän esityksen johdosta myönsi Senaatti lokakuun 20 päivänä 459 markkaa uusien letkujen hankkimiseksi ja vanhojen korjaamiseksi laitoksen palosammutus-laitoksiin.

Sittenkuin keskuslaitoksen alilääkäri lääketieteen ja kirurgian tohtori E. Therman huhtikuun 8 päivänä oli nimitetty Pitkäniemen keskuslaitoksen yllilääkäriksi määräsi Lääkintöhallitus lääketieteen lisensiaatin E. Anttisen alilääkärin virkaa hoitamaan. Syyskuun 28 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti C. G. A. Schwanck assistenttilääkäriksi laitokselle.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 180 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 47,377.

Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 3.97 markkaan.

Niuvanniemen keskuslaitos.

Lääkintöhallituksen alamaississa kirjeissä lokakuun 17 päivältä 1912 ja syyskuun 9 päivältä 1913 tekemästä esityksestä päätti K. Senaatti esittelyssä tammikuun 27 päivänä 1914 että keskuslaitoksen palveluskuntaan kuuluvien henkilöiden palkkiot olivat vuoden 1914 alusta korotettavat seuraavasti: työnjohtajattaren palkkio on korotettava 900 markkaan vuodessa, pesunjohtajattaren palkka 960 markkaan vuodessa, neljän pesijättären vuosipalkat korotettavat 240 markkaan kullekin, ja kuuden pesijättären vuosipalkat 180 markkaan kullekin, jota paitsi laitoksen menosäännössä oleva erä 120 markkaa ylihoitajattaren apulaiselle oli siitä poistettava.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 426 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 120,058. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.38 markkaan.

Pitäniemen keskuslaitos.

Tammikuun 27 päivänä myönsi K. Senaatti 12 laitoksen palveluksessa olevalle perheelliselle henkilölle 10 markkaa kuukaudessa kullekin vuokra-apuna ja polttopuiden ostoon.

Huhtikuun 8 päivänä nimitettiin lääketieteen ja kirurgian tohtori Ernst Therman laitoksen ylilääkäriksi.

Syyskuun 8 päivänä nimitettiin lääketieteen lisensiaatti G. Alander laitoksen ensimmäiseksi alilääkäriksi.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 609 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 188,597. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 2.72 markkaan.

Käkisalmen turvalaitos.

Sen jälkeen kuin laitos vuonna 1909 suurennettiin oli useita kertoja valituksia tehty siitä epätydyttävästä puhdistuksesta jonka alaisena laitoksesta tuleva likavesi oli laitoksen aikaisemmin rakennetuissa puhdistuskaivoissa. Tämän johdosta myönsi K. Senaatti 4 päivänä toukokuuta 8,000 markkaa uuden puhdistuslaitoksen rakentamiseksi.

Yleisten rakennusten Ylihallituksen esityksestä myönsi Senaatti 21 päivänä heinäkuuta 2,000 markkaa uuden pumpun hankkimiseksi laitoksen vesijohtoon.

Heinäkuun 17 päivänä määräsi Senaatti että laitoksen koneenkäyttäjän palkka vuoden 1915 alusta on korotettava 100 markalla, puusepän palkka 100

markalla, vanhemman rengin palkka 60 markalla, pesunjohtajattaren palkka 40 markalla, menoerä hoitohenkilökunnan palkankorotuksia varten 280 markalla sekä että menosääntöön on otettava 1,000 markan menoerä sairaanhoitokurssien toimeenpanemista varten kuin myöskin että henkilökunnan ruoka joka on laskettu 70 pennin mukaan päivää ja henkilöä kohti on laskettava vastedes 80 pennin mukaan.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 184 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 63,721. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 1.98 markkaan.

Seilin turvalaitos.

Laitoksessa hoidettiin vuoden kuluessa 53 potilasta. Sairashoitopäivien yhteenlaskettu luku oli 18,328. Hoitokustannukset päivää ja potilasta kohti nousivat 1.98 markkaan.

Sairasvuoteitten yhteinen luku kaikissa mielisairaslaitoksissa oli vuoden 1914 lopussa 1,390. Vuoden kuluessa hoidettiin kaikkiaan 1,994 henkilöä, nimittäin 1,065 eli 53.4 (53.0 v. 1913) % miehiä ja 929 eli 46.6 (47.0) % naisia. Näistä oli vuodelta 1913 jääneitä 737 miestä ja 660 naista eli yhteensä 1,397 sairasta, se on 70.1 (70.4) % kaikista hoidetuista.

Hoidokkaista uloskirjoitettiin 356 miestä 285 naista eli yhteen 641 henkilöä, tehden 32.1 (30.9) % kaikista hoidetuista. Laitoksiin jäi vuodeksi 1915 709 miestä ja 644 naista, yhteensä 1,353 henkilöä eli 67.9 (69.1) % kaikista hoidokkaista. Taulu 10. Tässä tulee huomauttaa että taulu 10 osoittaa vastaanotetut ja uloskirjoitetut jokaisessa laitoksessa erikseen, jonka takia ei ole voitu välttää että hoidokas, joka yhdestä laitoksesta on uloskirjoitettu ja vastaanotettu toiseen laitokseen, on merkitty kahdesti, kuin myöskin että henkilö, joka useamman kerran on uloskirjoitettu ja jälleen takaisin otettu, joka kerta on saanut uuden päiväkirjanumeron ja tämän mukaisesti otettu tähän ja seuraaviin tauluihin.

Sisäännotettujen ja hoidettujen suhde toisiinsa eli vaihdon suuruus eri mielisairaslaitoksissa on ollut: Lapinlahden keskuslaitoksessa 23.9 (23.9 v.1913), %, Niuvanniemen keskuslaitoksessa 22.8 (23.4) %, Pitkäniemen keskuslaitoksessa 14.1 (15.8) %, Käkisalmen turvalaitoksessa 5.4 (12.2) %, Seilin turvalaitoksessa 3.0 (8.8) % sekä vastaanottolaitoksissa 68.0 (66.7) %. Eri vastaanottolaitoksissa on suhde ollut: Turussa 64.6 (65.5) %, Viipurissa 74.0 (68.2) %, Mikkeliissä 64.7 (69.2) %, Mustasaarella 67.9 (68.6) % ja Oulussa 56.5 (57.8) %.

Eri sairaudenmuodoista Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuskaitoksiin, turvalaitoksiin ja vastaanottolaitoksiin vuoden aikana vastaanotetuissa sattui:

<i>Psychosis ex intoxicatione</i>	14,	14	mies-	ja	—	naishenkilöllä	=	2.3	%
<i>Melancholia</i>	16,	7	»	»	9	»	=	9.7	»
<i>Amentia</i>	13,	3	»	»	10	»	=	2.2	»
<i>Mania</i>	228,	116	»	»	112	»	=	38.2	»
<i>Paranoia</i>	17,	12	»	»	5	»	=	2.8	»
<i>Dementia</i>	237,	127	»	»	110	»	=	39.7	»
» <i>senilis</i>	7,	5	»	»	2	»	=	1.2	»
<i>Lues cerebri. Encephalopathia luetica</i>	3,	3	»	»	—	»	=	0.5	»
<i>Dementia paralytica</i>	21,	18	»	»	3	»	=	3.5	»
<i>Insania epileptica</i>	3,	3	»	»	—	»	=	0.5	»
<i>Degeneratio psychopatica</i> .	4,	3	»	»	1	»	=	0.7	»
<i>Insania hysterica et neurasthenica</i>	15,	5	»	»	10	»	=	2.5	»
<i>Imbecillitas. Idiotia. Debilitas</i>	7,	3	»	»	4	»	=	1.2	»
<i>Psychoses aliae</i>	7,	4	»	»	3	»	=	1.2	»
<i>Ei mielisairas</i>	5,	5	»	»	—	»	=	0.8	»

Yksinkertainen mielisairaus, Insania simplex, vaivasi 532 hoidokasta, 284 miestä ja 248 naista, se on 89.1 % kaikista sisäänkirjoitetuista. Taulu 11.

Vuoden kuluessa vastaanotettujen ikä käy selville taulusta 12. Tästä näkyy että ikäluokka 21—30 v. omisti suurimman luvun 193, joka tekee 32.6 %. Ikäluokka 31—40 v. seuraa lähinnä 145 potilaalla eli 24.5 %. Ikäluokkaan 41—50 v. kuului 95 henkilöä, eli 16.0 %, ikäluokkaan yli 50 vuotta 90 eli 15.2 % sekä ikäluokkaan alle 21 vuotta 69 eli 11.7 %.

Siitä ajasta, minkä sairaus on kestänyt ennen sisäänkirjoittamista tehdään Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuskaitoksista sekä Käkisalmen turvalaitoksesta selkoa 215 potilaan suhteen. Näistä oli sairaus 46:lla eli 21.4 % alkanut 3 kuukauden sisään ennen vastaanottoa, 62:lla eli 28.8 % oli se kestänyt 3—12 kuukautta, 37:llä eli 17.2 %, 1—2 vuotta, 14:sta eli 6.5 %, 2—3 vuotta, 11:sta eli 5.1 %, 3—4 vuotta 4:llä eli 1.9 %, 4—5 vuotta sekä 41:llä eli 19.1 % enemmän kuin 5 vuotta.

226:ssa tapauksessa on saatu selville onko mielisairautta ilmestynyt ennen sitä kohtausta, jonka takia sairas on laitokseen otettu. Tulos on että 184:llä

eli 81.4 % edelläkäypää kohtausta ei ole ollut, että 27:llä eli 11.9 %, yksi, 7:llä eli 3.1 % kaksi, 2:lla eli 0.9 % kolme sekä 6:lla eli 2.7 % neljä tahi useampi kohtausta on sattunut. Likempi selvitys saadaan seuraavasta yhteenvedosta:

Taalu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkaniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1914 vastaanotettujen hoidokkaitten lukumäärän, sairauden kestävyiden ennen vastaanottamista sekä edellä käypien kohtausten luvun.

Öfversigt öfver i Lappviks, Fagnäs och Pitkaniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1914 intagna sjuka jämte uppgift å sjukdomens bestånd före intagningen och antal förutgångna anfall.

Relevé des malades entrés en 1914 dans les Hospices centraux d'aliénés de Lappvik, Fagnäs et Pitkaniemi ainsi qu'à l'asile de Kexholm Durée de la maladie avant l'admission, et nombre des attaques antérieures.

Tauti. Sjukdom. Maladie.	Sairauden kestävyys ennen vastaanottamista. Sjukdomens bestånd före intagningen. Durée de la maladie avant l'admission.														Edelläkäypien kohtausten luku. Antalet förutgångna anfall. Nombre d'attaques antérieures.																	
	Alle 3 kuukautta. Under 3 månader. 3 mois et au-dessous.		3-12 kuukautta. 3-12 månader. 3-12 mois.		1-2 vuotta. 1-2 år. 1-2 ans.		2-3 vuotta. 2-3 år. 2-3 ans.		3-4 vuotta. 3-4 år. 3-4 ans.		4-5 vuotta. 4-5 år. 4-5 ans.		5 vuotta. Öfver 5 år. 5 ans et au-dessus.		Tuntematon. Okänd. Inconnu.		Yhteensä. Summa. Total.		Ei mitään. Intet. 0.		Yksi. Ett. Une.		Kaksi. Två. Deux.		Kolme. Tre. Trois.		Neljä tai useita. Fyra eller flera. Quatre et au-dessus.		Tuntematon. Okänd. Inconnu.		Yhteensä. Summa. Total.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	28	18	29	23	20	13	6	7	3	6	2	1	23	13	5	6	116	87	90	67	14	13	4	3	1	1	5	1	2	2	116	87
Dementia paralytica	—	—	6	1	4	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12	1	12	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	1
Lues cerebri. Encephalit. luetica .	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Insania epileptica . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Insania hyster. et neurasth.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Degener. psychopathica. Imbecillitas.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idiotia. Debilitas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	3	3	1	5	4	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	4
Psychoses aliae	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Yht.—Summa—Total	28	18	37	25	24	13	7	7	5	6	3	1	25	16	8	7 ¹⁾	137	93	111	73	14	13	4	3	1	1	5	1	2	2 ¹⁾	137	93

¹⁾ Tästä ja seuraavista tauluista, on vastaanotetuista jätetty pois 4 m. jotka eivät olleet mielisairaat ja 1 m. diagn. neurathenia sekä 1 m. diagn. alcoholism. chronic.

Ikä, jolloin mielisairaus ensi kerran kohtasi Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkänien keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1914 otetuista hoidokkaiden, näkyy seuraavasta taulusta:

**Taalu osottava ijän, jolloin mielisairaus ensi kerran kohtasi Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkänien
keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1914 vastaanotetuista hoidokkailta.**

Öfversigt öfver åldern då sinnessjukdom första gången uppträdde hos de år 1914 i Lappviks,

Fagnäs och Pitkaniemi centralanstalter samt Kexholms asyl intagna.

Tableau indiquant les malades entrés en 1914 dans les Hospices centraux d'aliénés de Lappei, Fagernäs et Pitkänleini ainsi qu'à l'asile de Kexholm, l'âge qu'avaient ces malades lors du début de la maladie.

Tauti. Sjukdom. Maladies.	Yhteensä. Summa. Total.		Yhteensä. Summa. Total.		Yhteensä. Summa. Total.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex.....	—	—	2	16	16	27
Dementia paralytica	—	—	—	—	15	17
Lues cerebri. Encephalit. luetica ...	—	—	—	—	1	14
Insania epileptica.....	—	—	—	—	—	16
Insania hyster. et neurasth.	—	—	—	—	1	10
Degener. psychopathica. Imbecillitas.	—	—	—	—	—	7
Idiotia. Debilitas.....	5	4	—	—	—	9
Psychoses aliae	—	—	—	—	—	14
Yhteensä — Summa — Total	5	4	—	—	—	18

Edellisestä taulusta käy selville että 219 tapauksessa, josta tietoja iän suhteen on saatu, 9 eli 4.1 % oli ikäluokassa alle 11 vuotta, 2 eli 0.9 % oli ikäluokassa 11—15 vuotta, 32 eli 14.6 % ikäluokassa 16—20 v., 42 eli 19.2 % ikäluokassa 21—25 v., 33 eli 15.1 % ikäluokassa 26—30 v., 28 eli 12.8 % ikäluokassa 31—35 v., 22 eli 10.0 % ikäluokassa 36—40 v., 21 eli 9.8 % ikäluokassa 41—45 v. 13 eli 5.9 % ikäluokassa 46—50 v., 9 eli 4.1 % ikäluokassa 51—60 v. sekä 8 eli 3.7 % oli yli 60 vuotta.

Mitä Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen v. 1914 vastaanotettujen siviilisäättyyn tulee, näkyy seuraavasta taulusta että 930:stä vastaanotetusta 77 miestä ja 50 naista eli yhteensä 127 henkilöä, tehden 55.2 % kaikista, oli naimattomia, 55 miestä ja, 38 naista eli yhteensä 93 henkilöä, teden 40.5 % kaikista, oli naineita, että 4 miestä ja 5 naista, yhteensä 9 henkilöä, tehden 3.9 % kaikista, oli leskiä sekä että 1 mies, tehden 0.4 % kaikista oli eronut.

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkänien keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1914 vastaanotettujen hoidokkaiden siviilisääty.

De i Lappviks, Fagnäs och Pitkänieni centralanstalter samt Kexholms asyl år 1914
intagnas civilstånd.

*Etat civil des malades entrés dans les asiles centraux d'aliénés de Lappvik,
Fagnäs, et Pitkänieni et à l'asile de Kexholm en 1914.*

Tauti. Sjukdom. Maladie.	Naimat- tomia. Ogifta. Célibataires.		Naimetta. Giffta. Mariés.		Leskiä. Enkor. Enklingar. Veuves.		Eronetta. Fränskilda. Divorcés.		Yhteensä. Summa. Total.		Yhteensä. Summa. Total.
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Insania simplex	72	47	41	35	2	5	1	—	116	87	203
Dementia paralytica	2	—	10	1	—	—	—	—	12	1	13
Lues cerebri. Encephal. luetica.	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	2
Insania epileptica	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Insania hyster. et neurasth.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Degener. psychopathica. Imbecillitas. Idiotia. Debilitas	2	3	3	1	—	—	—	—	5	4	9
Psychoses aliae	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Yhteensä — Summa — Total	77	50	55	38	4	5	1	—	137	93	230

Kuten seuraavasta taulusta käy selville, on Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkänien keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen, vuonna 1914 vastaanotettujen hoidokkaitten suvussa mielisairautta tavattu 105 tapauksessa tehden 45.7 % (42.5 v. 1913) kaikista sisäänotetuista.

Taulu osottava mielisairauden esiintymistä Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkänien
keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1914
vastaanotettujen hoidokkaitten suvussa.

Öfversigt öfver förekomsten af sinnessjukdom inom de i Lappviks, Fagernäs och
Pitkänien centralanstalter samt Kexholms asyl år 1914 intagnes slägt.

Aperçu de l'apparition de maladies mentales dans les familles des aliénés entrés
dans les asiles centraux de Lappvik, Fagernäs et Pitkänien et à l'asile
de Kexholm en 1914.

Tauti. Sjukdom. Maladie.	Mielisairautta — Sinnessjukdom hos — <i>Maladies mentales chez</i>																Yhteensä. Summa. Total.	
	Isän. fader. le père.		Äidin. moder. la mère.		Sisaren. syster. la sœur.		Veljen. bror. le frère.		Sisaren. syster. la sœur.		Veljen. bror. le frère.		Sisaren. syster. la sœur.		Veljen. bror. le frère.		Yhteensä. Summa. Total.	
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
Insania simplex	4	5	8	12	—	1	12	10	13	7	2	3	16	5	2	1	57	44
Dementia paralytica ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
Lues cerebri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—
Insania hyster. et neu- rasth.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Degener. psychopat- hica. Imbecillitas.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Idiotia. Debilitas ..	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Yht. — S:ma — Total	4	6	9	12	—	1	12	10	13	7	3	3	17	5	2	1	60	45

Otaksuttavat syyt mielisairauteen vuonna 1914 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkänien keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vastaanotetuissa hoidokkaissa selviävät seuraavasta yhteensovittelusta.

Taulu osottava otaksuttavat syyt mielisairauteen Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkänniemen keskuslaitoksiin sekä Käkisalmen turvalaitokseen vuonna 1914 vastaanotetuissa hoidokkaissa.

Öfversigt öfver antagliga orsaker till sinnessjukdomens uppkomst hos de i Lappviks, Fagernäs och Pitkänniemi centralanstalter samt Kexholms asyl år 1914 intagna.
Aperçu des causes probables de l'aliénation mentale chez les malades entrés dans les asiles centraux de Lappvik, Fagernäs et Pitkänniemi et à l'asile de Kexholm en 1914.

Otaksuttavat syyt. Antagliga orsaker. <i>Causes probables.</i>	Tauti. — Sjukdom. — <i>Maladie.</i>												Yhteensä. Summa. <i>Total.</i>		
	Insania simplex.		Dementia paralytica.		Lues cerebri. Encephalop. luetica.		Insania epileptica.		Insania hyster. et neurasthen.		Insania debilis.		Psychoses aliae.		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M. M. Y.ä.
Liikkarasitus — Öfveranstängning	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 — 1
Suru — Sorg	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 4 4
Pelästyminen — Skrämsel	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 1 2
Tapaturma — Olyckshändelse	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 — 1
Taloudelliset huolet ja suru — Ekonomiska bekymmer och sorg	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 1 1
Uskonnolliset mietisk. — Religionsgrub. .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 — 1
Rakkauden huolet — Kärleksgrubbel....	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 1 1
Oikeudenkäynti — Rättegång	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 — 1
Kuumetauti — Febersjukdom	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 1 2
Ruumiillinen heikkous — Kroppslig svaghet	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 1 1
Synnynnäinen taipumus — Ärftlig disposition	52	36	1	—	—	—	—	—	1	—	4	3	—	—	57 40 97
S:n s:n ja pelästyminen — D:o d:o och skrämsel	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 1 2
S:n s:n ja trauma capitis — D:o d:o och trauma capitis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 — 1
Suvussa juoppoutta — Alkoholism i släkten	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 — 1
Isä alkoholisti — Fadren alkoholist	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	— 3 4
Isä ja äiti alkoholisteja — Fadren och modren alkoholister	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 — 1
Alkoholin väärin käyttäminen — Alkohol missbruk	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	4 — 4
Morfiinin ja kokainin väärinkäyttäminen — Morfin och kokain missbruk	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 — 1
Lues	—	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 — 7
Tuntematon — Okänd	50	38	4	1	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	57 40 97
Yhteensä — Summa — <i>Total</i>	116	87	12	1	2	—	1	—	1	—	5	4	1	—	137 93 230

**Taulu osottava Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksiin sekä Käki-
salmen turvalaitokseen vuonna 1914 vastaanotettujen hoidokkaitten säädyn ja ammatin.**

Aperçu des états et professions des aliénés entrés dans les asiles centraux de Lappvik, Fagerås et Pitkännemi et à l'asile de Kexholm en 1914.

[illegible]

Sääty eli ammatti. Stånd eller yrke. <i>Etats et professions.</i>	Tauti. — Sjukdom. — <i>Maladie.</i>										Yhteensä. Summa. <i>Total.</i>		
	Insania simplex.	Dementia paralytica.	Lues cerebri. Incephalop. luetica.	Insania epileptica.	Insania hyster. et neurasthen.	Insania debilis.	Degeneratio psychopat. imbecillitas. Idiotia.	Psychoses alies.			M.	N.	Y.ä.
Postinkuljettajia — Postförare	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Käsityöläisiä ja heidän perheitä — Handt- verkare och deras familjer	15	4	3	—	1	—	3	—	—	—	22	4	26
Myllärejä — Mjöltnare	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Työmiehiä kaupungeissa — Arbetare i stä- der	2	1	1	—	—	—	—	1	—	—	3	2	5
Työmiehiä maalla — Arbetare på landet	20	11	4	—	—	—	—	—	—	—	24	11	35
Palvelijoita ja heidän perheitä — Tjänare och deras familjer	4	13	—	—	—	—	1	—	—	—	5	13	18
Agronomeja, talonpoikia, talollisia ja hei- dän perheitä — Agronomer, bönder, rusthållare och deras familjer	24	20	1	1	—	—	1	—	1	—	25	23	48
Torppareita, vuokraajia, mäkitupalaisia ja heidän perheitä — Torpare, arrendato- rer, backstugusittare och deras famil- jer	15	10	2	—	—	—	1	1	—	—	18	11	29
Itsellisiä — Inhysingar	4	8	—	—	—	—	—	1	1	—	5	9	14
Kuorma-ajureja — Formän	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Vaivaishoitolaisia — Fattighjon	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	3
Yhteensä — Summa — Total	116	87	12	1	2	—	1	5	4	1	137	93	230

Mitä vuoden aikana kaikissa mielisairaslaitoksissa hoidettujen potilaitten asuntopaikkaan tulee näkyä taulusta XIII että 592 vastaanotetusta 487 eli 82.3 % asui maalaiskunnissa ja 105 eli 17.7 % kaupungeissa.

Vuoden kuluessa hoidetuista uloskirjoitettiin 641, joista 356 miestä = 55.5 % ja 285 naista = 44.5 %. Taulu XIV.

Näistä uloskirjoitettiin:

180,	98	miestä ja 82 naista	terveenä	= 28.1 % (24.7 v. 1913)
180,	95	» » 85 »	paremmaksi tulleenä	= 28.1 % (24.9 » »)
217,	118	» » 99 »	parantumatta	= 33.8 » (40.8 » »)
64,	45	» » 19 »	kuolleenä	= 10.0 » (9.6 » »)

Taulu XV osoittaa parantuneitten sairauden muodon, iän ja oloajan laitoksessa. 177 ¹⁾ parantuneista oli 27 eli 15.3 % alle 21 vuoden; 56 eli 31.6 % kuuluivat ikäluokkaan 21—30 vuotta; 40 eli 22.6 % ikäluokkaan 31—40 vuotta; 28 eli 15.8 % ikäluokkaan 41—50 vuotta ja 26 eli 14.7 % oli yli 50 vuotta.

60 hoidokasta eli 33.9 % oleskelivat laitoksessa alle 3 kuukautta, 68 eli 38.4 % 3—6 kuukautta, 40 eli 22.6 % 6—12 kuukautta ja 9 eli 5.1 % 1—3 vuotta.

Taudin kulku sen alusta alkaen siksi kun potilas terveenä päästettiin on saatu selville 167 tapauksessa. Annetuista ilmoituksista tässä suhteessa näkyy että tauti 37 tapauksessa = 22.2 % oli kestänyt alle 3 kuukautta, 43 tapauksessa = 25.7 % 3—6 kuukautta, 57 tapauksessa = 34.1 % 6—12 kuukautta, 23 tapauksessa = 13.8 % 1—2 vuotta, 3 tapauksessa = 1.8 % 2—3 vuotta ja 4 tapauksessa = 2.4 % yli 3 vuotta.

Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksissa sekä Käki-salmen turvalaitoksessa kuolleista on saatu seuraava selonteko.

---

¹⁾ Taulusta XV on jätetty pois 3 m. jotka eivät olleet mielisairaat.

**Taulu osottava tilapäiset taudinkohtaukset vuonna 1914 Lapinlahden, Niuvanniemen
ja Pitkänien keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa
hoidetuissa potilaissa.**

**Öfversigt öfver tillfälliga sjukdomar hos de år 1914 i Lappviks, Fagernäs och
Pitkänieni centralanstalter samt Kexholms asyl vårdade.**

*Aperçu des maladies fortuites chez les aliénés traités dans les asiles centraux de
Lappvik, Fagernäs et Pitkänieni et dans l'asile de Kexholm en 1914.*

Tauti. Sjukdom. Maladie.	Lapinlah- den kes- kuslaitos. Lappviks central- anstalt.		Niuvannie- men kes- kuslaitos. Fagernäs central- anstalt.		Pitkänie- men kes- kuslaitos. Pitkänieni central- anstalt.		Käkisal- men tur- valaitos. Kexholms asyl.		Yhteensä. Summa.		
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	Y:sä.
Bronchitis, pneum. katarrh., broncho- pneumon.	3	1	1	—	—	—	—	—	4	1	5
Pneumonia crouposa	—	—	2	—	—	1	—	—	2	1	3
Tuberc. pulmon.	2	—	—	—	3	1	2	1	7	2	9
Diphtheria	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Angina	—	—	3	—	6	6	2	—	11	6	17
Typhus abdominalis	—	—	3	2	—	1	—	—	3	3	6
Morbilli.	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Erysipelas	—	—	—	2	2	6	—	—	2	8	10
Influenza, febricula	—	—	—	2	3	4	—	—	3	6	9
Parotitis	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	2
Rheumatismus	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Peritonitis	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Helminthiasis	—	—	—	—	3	2	—	—	3	2	5
Enteritis, gastrit., gastroenter, colitis ..	16	14	4	10	5	7	3	4	28	35	63
Epididymitis	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1
Paralysis n. radicalis	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Carcin. ventriculi	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Carcin. uteri	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Furuncul., carbuncul., abscess, phlegmone. panaritium	4	1	2	—	7	5	4	1	17	7	24
Eczema	—	—	—	—	—	—	—	2	—	2	2
Herpes zoster.	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Ruptura vesicae urinariae	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Contusio	—	—	—	—	4	5	—	—	4	5	9
Combustio	—	—	1	1	—	—	—	—	1	1	2
Luxatio humeri	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
Fractura radii humeri sin.	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	3
» femoris	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
» antibrachii	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2
Vulnera contusa, incisa, reg. variar.	6	2	8	—	2	3	5	2	21	7	28
Silmätauteja — Ögonsjukdomar	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	2
Yhteensä — Summa — Total	33	19	29	22	41	42	17	10	120	93	213

Öfversigt öfver dödsorsakerna hos de år 1914 i Lappviks, Fagnäs och Pitkänemi centralanstalter samt Kexholms asyl afliidna.

Aperçu des causes de désèd dans les aciles centraux de Lappok, Fagerndè et Pitkñniemi, et l'asile de Kexholm 1914.

Kuolemansyy. — Dödsorsak. — Causes de décès.															Yhteensä. Summa. Total.			
Tauti. Sjukdom. Maladie.	Combustio.												M.	N.	Y.sä.			
	Marasmus senilis.																	
	Ruptura vesicae urinariae.												M.	N.	Y.sä.			
	Carcin. ventricul. carcin. uteri.																	
	Colitis acuta.												M.	N.	Y.sä.			
	Pneumonia et peritonitis.																	
	Peritonitis.												M.	N.	Y.sä.			
	Typhus abdominalis.																	
	Encephalitis acuta.												M.	N.	Y.sä.			
	Meningoencephal. chron.																	
	Paralysis cordis.												M.	N.	Y.sä.			
	Myocarditis.																	
	Arteriosclerosis.												M.	N.	Y.sä.			
	Tub. pulm. Tub. gland. et intest.																	
	Bronchopneumonia acutä.												M.	N.	Y.sä.			
Insania simplex	2	8	3	1	—	1	3	1	—	1	—	1	1	—	1	22	10	32
Dementia paralytica.....	1	1	—	—	—	6	—	—	—	—	—	1	—	—	—	10	—	10
Psychosis aliarum	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Yhteensä — Summa — Total	3	9	3	1	1	1	3	1	6	1	—	1	1	1	1	32	11	43

Taulu osottava kuinka Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkäniemen keskuslaitoksien sekä Käkisalmen turvalaitoksen hoidokkaat vuonna 1914 jakaantuvat päivämaksuihin nähden.
Öfversigt öfver de i Lappviks, Fagernäs och Pitkäniemi centralanstalter samt Kexholms
asyl år 1914 inneliggandes fördelning med hänsyn till dagafgiften.

Tableau indiquant la répartition des malades des asiles centraux de Lappvik, Fagernäs
et Pitkäniemi et de l'asile de Kexholm en 1914 selon les prix de journée de séjour.

Lapinlahden keskuslaitos.

Päivämaksu à Smk.	3: 50	1,048	hoitopäivää.
» » »	2: 40	4,864	»
» » »	1: 50	365	»
» » »	1: 30	25,674	»
» » »	1: 10	638	»
» » »	0: 65	1,039	»
» » »	0: 55	1,211	»
Vapaa vuode		12,865	»
Yhteensä		47,704	hoitopäivää

Niuvanniemen keskuslaitos.

Päivämaksu à Smk:	3: 50	1,152	hoitopäivää.
» » »	2: 40	16,604	»
» » »	1: 30	76,186	»
» » »	1: 20	365	»
» » »	1: —	365	»
» » »	—: 65	766	»
» » »	—: 55	2,920	»
» » »	—: 50	365	»
Vapaa vuode		21,335	»
Yhteensä		120,058	hoitopäivää.

Pitkäniemen keskuslaitos.

Päivämaksu à Smk.	3: 50	2,328	hoitopäivää.
» » »	2: 40	27,674	»
» » »	1: 30	120,303	»
» » »	1: 20	946	»
» » »	1: 10	730	»
» » »	1: —	273	»
» » »	—: 65	1,584	»
» » »	—: 55	3,836	»
Vapaa vuode		30,873	»
Yhteensä		188,547	hoitopäivää.

Käkisalmen turvalaitos.

Päivämaksu à Smk. 2: 20	365 hoitopäivää.
» » » 1: 30	42,646 »
» » » —: 65	184 »
» » » —: 55	1,884 »
» » » —: 30	365 »
Vapaa vuode	18,277 »

Yhteensä 63,721 hoitopäivää.

Päivämaksun suoritti. — Dagafgift erlades af:

Les prix de journée ont été payés par.

	Lapinlahden keskuslaitos.			Niuvanniemen keskuslaitos.			Pitkänleimen keskuslaitos.			Käkisalmen turvalaitos.			Yhteensä.
	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	
Saira at itse tahi heidän omaiset ja holhoojat	35	28	63	84	86	170	99	88	187	14	8	22	442
Talolliset, tuttavat tahi sairasra- hastot ja yhdistykset	2	1	3	6	4	10	—	—	—	—	—	—	13
Kunnat tai vaivai shoito	38	25	63	121	81	202	174	151	325	45	65	110	700
Tuomiokapitulit	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	2
Kenraalikuvernöörin kanslia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1
Maksutta hoidetut (elinkautisesti vastaanotetut, kriminaalipoti- la at, ja vapaa vuodetta nautti- vat)	26	25	51	33	10	43	71	25	96	34	17	51	241
Yhteensä	101	79	180	245	181	426	345	264	609	93	91	184	1,399

Vuonna 1914 Niuvanniemen ja Pitkänleimen keskuslaitoksissa sekä Käkisalmen turvalaitoksessa hoidetut kriminaalipotilaat ovat tehneet seuraavat rikokset.

Af år 1914 i Fagnäs och Pitkänleimi centralanstalter samt Kexholms asyl vårdade kriminalpatienter hafva följande brottsliga handlingar blifvit gjorda.

Les aliénés criminels entrés dans les asiles centraux de Fagnäs et Pitkänleimi et à l'asile de Kexholm en 1914 avaient commis les délits suivans.

	Niuvanniemen keskuslaitos.			Pitkänleimen keskuslaitos.			Käkisalmen turvalaitos.			Yhteensä.
	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	M.	N.	Y:sä.	
Murha eli tappo	7	1	8	20	1	21	12	2	14	43
Murhayritys	—	—	—	5	1	6	2	—	2	8
Lapsenmurha	—	—	—	—	1	1	—	3	3	4
Pahoinpitely	4	—	4	4	1	5	3	—	3	12
Alistumattomuusrikos	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Varkaus	1	—	1	3	—	3	10	2	12	16
Murtovarkaus	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Murhapolitto	—	—	—	13	2	15	2	3	5	20
Väärän rahan kaupaksi tyrkyttäminen	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1
Rautatieonnettomuuden aiheut.	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Irtolaisuus	—	—	—	2	—	2	—	—	—	2
Parittaminen	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1
Raiskaaminen	—	—	—	2	—	2	—	—	—	2
Raiskaamisen yritys	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1
Yhteensä	15	1	16	50	6	56	31	10	41	113

Vuonna 1914 Lapinlahden, Niuvanniemen ja Pitkänien keskuslaitoksissa sekä Turun, Viipurin ja Mustasaaren vastaanottolaitoksissa mielentilan tutkimista varten olleet henkilöt, ovat olleet syytteen alaiset seuraavista teoista.

Af de för undersökning af deras sinnestillstånd år 1914 i Lappviks, Fagernäs och Pitkänien centralanstalter samt Åbo, Viborg och Mustasaari upptagningsanstalter vårdade personerna hafva varit anklagade för följande brott.

Personnes ayant séjourné en 1914 pour examen de l'état mental dans les maisons centrales de Lappvik, Fagernäs, et de Pitkänien et dans les établissements pour séjour provisoire de Åbo, de Vibourg et de Mustasaari, ainsi que les faits ayant donné lieu à une poursuite judiciaire.

	Lapinlahden keskuslaitos.		Niuvanniemen keskuslaitos.		Pitkänien keskuslaitos.		Turun vastaanottolaitos.		Viipurin vastaanottolaitos.		Mustasaaren vastaanottolaitos.		Yhteensä.
	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	
Murha tai tappo	—	1	—	—	3	1	2	1	—	—	2	—	10
Murha ja murhayritys ...	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Lapsenmurha	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2
Murhayritys	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1
Taponryitys	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Uhkaus ja revolverinosto .	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Pahoinpitely	—	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3
Väkivaltaisuus	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Varkaus	6	2	3	—	2	—	—	—	2	—	—	—	15
Murtovarkaus	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Murhapoltto	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5
Väärävala	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Väärennys	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Kavalluksia ja väärennyksiä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1
Irtolaisuus	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
Sukurutsaus	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Väkisinmakaaminen lapsia kohti.....	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Yhteensä	13	7	6	—	6	1	3	2	4	—	4	1	47

Taulu XVI on yhteenvedo maassa 31 p:nä joulukuuta 1914 löytyvistä mielisairaista, joka on laadittu niitten luetteloiden mukaan, jotka maan papisto 53 § Hänen Keisarillisen Majesteettinsa armollisessa julistuksessa 28 päivältä, toukokuuta 1889, koskeva lähempiä määräyksiä mielisairaitten hoidosta, on velvollinen vuosittain jättämään piirilääkärille julistukseen liitetyn kaavan mukaan. Lähetetyt luettelot ovat kuitenkin näyttäytyneet puutteelliseksi mielisairaslaitoksiin otettuihin potilaisiin nähden, jonka takia niitä on täytynyt täy-

dentää mielisairaslaitoksista, vastaanottolaitoksista ja turvalaitoksista Lääkintöhallitukselle saapuneitten vuosikertomuksien mukaan.

Vuoden 1914 lopussa löytyi maassa 8,292 mielivikaista henkilöä, joista 2,084 on sairastunut lapsena (tylsämielisiä ja idiootteja) sekä 6,208 vanhempina (mielisairaita rajoitetussa merkityksessä). Kun Suomen väkiluku vuoden 1914 lopussa oli 3,269,401 tuli 10,000 asukasta kohti 25.4 mielisairasta tahi, jos molemmat ryhmät eroitetaan toisistaan, 6.4 tylsämielistä ja idiootteja sekä 19.0 mielisairasta rajoitetussa merkityksessä.

Valtion väliaikaisen serumlaboratorion vuosikertomus vuodelta 1914.

Laitoksen toiminta jatkui vuonna 1914 saman ohjelman mukaan kun edellisenäkin vuonna. Etupäässä käytettiin laboratorion avustusta luesdiagnoosin tekoa varten, mutta myös muita tautitapauksia tutkittiin bakteriologisesti ja serologisesti; niistä mainittakoon etupäässä tyfus. Tieteellistä työtä on myös laitoksessa suoritettu, muun muassa julkaisi laitoksen assistentti tohtori J. A. Murto akademisen väitöskirjan »Über die Bakterien konglutination bei Tyfus und Tyfusähnlichen Infektionen». Missä määrin Helsingin klinikat käyttivät laboratorion apua selviää seuraavasta taulusta. Näihin numeroihin sisältyvät myös ne sotilaista tehdyt tutkimukset, jotka eri laitoksilta lähetettiin tutkittavaksi.

Dermatologinen osasto	2,947
Gumtähti »	463
Sisätautien »	275
Kirurginen »	84
Propedeuttinen »	80
Oftalmologinen »	85
Otiatrinen »	83
Lasten tautien »	27
Synnytyslaitos »	24
Patologinen »	11
Lapinlahti, vankilat y. m.	59
Maaseutu sairaalat	24
Yhteensä	4,162

Näistä tutkituista tapauksista saatiin positiivinen tai negatiivinen tulos kuten seuraava taulu osoittaa:

Negativisia — tai —?	2,667
Positivisia	1,495
Yhteensä	4,162

Positiviset tulokset jakaantuivat seuraavan taulun mukaan:

Diagnostinen +	907
Positiivinen, mutta ei yksin diagnosiin riittävä +?	379
» mutta heikko ±	209
Yhteensä	1,495

Paitsi näitä tehtiin laboratoriossa muutamia kolera tutkimuksia negatiivisella tuloksella.

Osv. Streng.

Kuntien sairastuvat.

Vuonna 1914 on yleisistä varoista myönnetty apurahoja ainoastaan yhdelle uudelle sairastuvalle.

Jalasjärven sairastupa, vuoteiden luku 11; apuraha 2,200 mk kerta kaikkiaan ja samoin 2,200 mk vuosittain toistaiseksi, myönnetty 24/2 1914.

Korotettuja valtioapuja on myönnetty Kirkkonummen sairastuvalle 1,000 mk, Rautalammen sairastuvalle 1,560 mk, Viitasaaren sairastuvalle 2,250 mk, Oriveden sairastuvalle 1,200 mk, Urjalan sairastuvalle 1,650 mk ja Ylistaron sairastuvalle 1,500 mk.

Alla olevat taulut, joista toiseen on otettu hoidettujen ja sairashoitopäiväin luku sekä keskimäärä potilaita päivää kohti vv. 1911, 1912 ja 1914 ja toiseen sairastuvissa v. 1914 tehdyt leikkaukset, kuvaavat kuntien sairastupien toimintaa.

Sairastupa. Hôpital.	1911.			1912.			1913.			1914.		
	Hoidettujen luku. Nombre des malades.	Sairashoitopäivien luku. Nombre des journées de traitement.	Keskimäärä sairaita päivässä. Moyenne des malades par jour.	Hoidettujen luku. Nombre des malades.	Sairashoitopäivien luku. Nombre des journées de traitement.	Keskimäärä sairaita päivässä. Moyenne des malades par jour.	Hoidettujen luku. Nombre des malades.	Sairashoitopäivien luku. Nombre des journées de traitement.	Keskimäärä sairaita päivässä. Moyenne des malades par jour.	Hoidettujen luku. Nombre des malades.	Sairashoitopäivien luku. Nombre des journées de traitement.	Keskimäärä sairaita päivässä. Moyenne des malades par jour.
Ruovesi	106	2,417	6.6	115	2,341	6.4	142	3,338	9.1	176	3,942	10.8
Keuruu	126	2,798	7.7	154	2,940	8.0	146	2,607	7.1	125	2,096	5.7
Joroinen	86	1,366	4.2	151	2,691	7.4	136	2,062	5.6	104	1,758	4.8
Loimaa—Alastaro	130	2,456	6.7	135	2,586	7.1	123	2,528	6.9	99	1,676	4.6
Uusikirkko	194	3,414	9.3	215	3,890	10.6	225	4,192	11.4	266	4,116	11.3
Viitasaari	121	4,976	13.6	140	4,274	11.6	174	5,870	16.1	148	2,902	8.0
Lapua	123	1,828	5.0	172	1,821	5.0	184	3,330	9.1	175	2,875	7.9
Virrat	91	1,329	3.6	104	1,840	5.0	112	1,570	4.3	139	2,216	6.1
Juva	131	2,496	6.6	168	2,268	6.2	218	2,101	5.7	246	1,750	4.8

Sairastupa. Hôpital.	1911.			1912.			1913.			1914.		
	Hoidettujen luk. Nombre des malades.	Sairashoitopiirien luku. Nombre des journales de traitement.	Keskimäärä sairaita päivässä. Moyenne des malades par jour.	Hoidettujen luk. Nombre des malades.	Sairashoitopiirien luku. Nombre des journales de traitement.	Keskimäärä sairaita päivässä. Moyenne des malades par jour.	Hoidettujen luk. Nombre des malades.	Sairashoitopiirien luku. Nombre des journales de traitement.	Keskimäärä sairaita päivässä. Moyenne des malades par jour.	Hoidettujen luk. Nombre des malades.	Sairashoitopiirien luku. Nombre des journales de traitement.	Keskimäärä sairaita päivässä. Moyenne des malades par jour.
Padasjoki—Kuhmoinen ...	75	1,110	3.0	92	1,232	3.4	110	1,620	4.4	105	1,600	4.4
Vihti: lasaretti osasto	153	1,654	4.5	111	1,018	2.8	87	999	2.7	132	1,699	4.7
» synnytys »	88	613	1.7	—	—	—	70	490	1.3	50	350	1.0
Tammela	160	2,440	6.7	171	2,668	7.3	323	7,309	20.0	196	3,327	9.1
Pielisjärvi	166	2,974	8.1	132	3,222	8.8	135	3,533	9.7	116	3,688	10.1
Ilomantsi	78	2,315	6.3	96	1,936	5.3	96	1,991	5.5	73	1,715	4.7
Elimäki	208	4,064	11.1	215	3,760	10.3	247	4,190	11.5	228	3,881	10.6
Huittinen	105	1,338	3.7	98	1,100	3.0	83	814	2.2	84	1,147	3.1
Orimattila	327	4,323	11.3	353	3,540	9.7	311	2,832	7.8	308	3,370	9.2
Saarijärvi	104	2,330	6.4	98	1,607	4.4	207	2,745	7.5	173	1,757	4.8
Ikaalinen	89	1,756	4.8	97	2,335	6.4	104	1,811	5.0	120	1,972	5.4
Pielavesi	48	731	2.0	42	970	2.7	92	1,387	3.8	123	1,720	4.7
Rautalampi	199	4,368	12.0	197	3,780	10.3	215	3,164	8.7	236	3,446	9.4
Kirkkonummi	128	1,648	4.5	120	1,835	5.0	118	1,116	3.1	118	1,786	4.9
Kuolajärvi	68	784	2.2	9	61	0.2	56	842	2.3	—	—	—
Porvoon maaseurakunta ...	300	6,048	16.6	311	5,955	16.3	382	7,055	19.3	313	7,018	19.2
Orivesi	77	1,365	3.7	58	1,043	2.9	54	940	2.6	65	941	2.6
Puumala	107	1,266	3.4	101	1,026	2.8	128	1,142	3.1	130	1,176	3.2
Heinävesi	—	—	—	113	1,434	3.9	128	2,134	5.8	112	1,699	4.7
Ylistaro	78	813	2.2	36	502	1.4	30	797	2.2	42	1,092	3.0
Loppi	79	811	2.2	60	895	2.5	82	1,232	3.4	101	1,453	4.0
Kuusamo	65	700	1.9	47	729	2.0	75	1,061	2.9	73	1,223	3.4
Ylivieska	65	1,323	3.7	33	618	1.7	52	898	2.5	120	2,225	6.1
Närpiö	151	2,609	7.1	165	3,485	9.5	167	2,746	7.5	169	2,580	7.1
Janakkala	155	2,476	6.8	117	2,009	5.5	162	3,076	8.4	138	1,789	4.9
Urjala	132	1,522	6.9	142	3,160	8.6	190	3,361	9.2	164	3,247	8.9
Pudasjärvi	53	1,267	3.5	11	236	3.8	—	—	—	—	—	—
Karstula	75	2,013	5.9	83	1,468	4.0	120	1,759	4.8	96	1,012	2.8
Lohja	145	3,057	8.9	168	3,355	9.2	203	3,199	10.0	255	4,305	11.8
Parainen	74	1,550	4.3	64	1,119	3.1	77	1,587	4.3	67	1,237	3.4
Viipurin maaseurakunta ..	108	2,104	5.8	87	2,197	6.0	115	2,860	7.8	86	1,895	5.2
Parikkala	131	1,491	4.1	200	1,961	5.4	201	1,500	4.1	247	1,431	3.9
Kankaanpää	—	—	—	62	828	2.3	55	627	1.7	89	1,393	3.8
Koivisto	—	—	—	45	361	3.4	139	1,016	2.8	114	1,346	3.7
Jämsä	—	—	—	—	—	—	110	2,088	8.9	151	3,158	8.7

Sairastupa. <i>Hôpital.</i>	1911.			1912.			1913.			1914.		
	Hoidettujen luku. <i>Nombre des malades.</i>	Sairashoitoköpiövien luku. <i>Nombre des journées de traitement.</i>	Keskimmäinen sairaala päivässä. <i>Moyenne des malades par jour.</i>	Hoidettujen luku. <i>Nombre des malades.</i>	Sairashoitoköpiövien luku. <i>Nombre des journées de traitement.</i>	Keskimmäinen sairaala päivässä. <i>Moyenne des malades par jour.</i>	Hoidettujen luku. <i>Nombre des malades.</i>	Sairashoitoköpiövien luku. <i>Nombre des journées de traitement.</i>	Keskimmäinen sairaala päivässä. <i>Moyenne des malades par jour.</i>	Hoidettujen luku. <i>Nombre des malades.</i>	Sairashoitoköpiövien luku. <i>Nombre des journées de traitement.</i>	Keskimmäinen sairaala päivässä. <i>Moyenne des malades par jour.</i>
Leppävirta ¹⁾	—	—	—	—	—	—	77	1,948	6.1	94	2,100	6.4
Kauhajoki	—	—	—	—	—	—	19	183	3.4	133	1,615	4.4
Merikarvia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	102	1,575	4.3
Pihtipudas	—	—	—	—	—	—	—	—	—	127	2,362	6.5
Rantasalmi ²⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	2,772	7.6

¹⁾ Avoimna 329 päivää.

²⁾ Avattiin 13/1 1914.

[illegible]

tuvissa vuonna 1914.

dans les hôpitaux en 1914.

[illegible]

	Buovesi.	Keuruu.	Joroinen.	Loimaa—Alastaro.	Uusikirkko.	Vihaseari.	Lapua.	Virrat.	Jyväskylä.	Pedäsjoki— Kuhmonen.	Vhti.	Tammela.	Pieljärvi.	Honkaniemi.
Perineoraphia	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolporaphia	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolpoperineoraphia	—		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aliae operationes	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Operatio pro malad. apparat. urogenital.:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Operatio radic. hydrocele testis seu funiculi	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
» pro phimosi	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aliae operationes	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Operatio pro malad. appar. visus:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enucleatio bulbi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Extractio lentis sine et cum iridectom.	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paracentesis corneae	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Operatio pro entrop.	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—
Aliae operat. (expressiones, canterisation. etc.)	4	5	—	—	—	2	1	1	—	2	5	—	4	1
Operationes diversae:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tracheotomia	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Extirpatio polyp. nasi	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Abrasio cavit. nasopharyngeal.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tonsillotomia	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
Conchotomia	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Osteoraphia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tendoraphia	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tenotomia	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Excisiones variae	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Dilatatio violenta	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—
Redressatio violenta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Extractio corp. alieni	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
Obligamenta gypsan.	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aliae	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	4	—
Yhteensä	62	39	25	44	24	50	58	28	25	29	25	109	47	21

77	44	114	51	24	12	91	21	81	23	22	9	10	22	19	35	52	48	46	51	5	21	15	21	86	28	91	26	36	66	1,833

Kertomus Takaharjun Keukotautiparantolan toiminnasta v. 1914.

Parantolaan hakevia oli kaikkiaan 543: Näistä oli kotoisin:

Suomesta	332
Venäjältä (suomalaisia)	9
Venäjältä noin	200
Ameriikasta (suomalaisia)	2
Yhteensä	543

Suomesta kotoisin olleet hakijat jakautuvat kotiseutuun nähden seuraavasti:

Uudenmaan läänistä	29 M.	24 N.	= 53
Turun ja Porin läänistä	26 »	26 »	= 52
Hämeen »	16 »	20 »	= 36
Viipurin »	43 »	34 »	= 77
Mikkelin »	10 »	8 »	= 18
Kuopion »	20 »	15 »	= 35
Vaasan »	22 »	12 »	= 34
Oulun »	18 »	9 »	= 27
Yhteensä	184 M.	148 N.	= 332

Jos luetaan I maksuluokkaan kuuluviksi kaikki ei-suomalaiset hakijat, ryhmittyvät hakijat seuraavasti:

I maksuluokkaan	218
II » tahi halvempiin	122
III » ynnä vapaasijoille	98
Vapaasijoille	105
Yhteensä	543

Koska hakemuspapereista on puuttunut lääkärintodistus hyvin usein, ei ole ollut mahdollista ryhmittää heitä taudin kehitysasteen mukaan.

Kuten jällempänä näkyy oli parantolaan otettu sisälle uusia hoidokkaita 420. Näin ollen jäi suuri osa pääsemättä parantolan hoitoon heti. Näihin kuulivat kaikki vapaasijoille pyrkijät, joiden vuoron arveltiin tulevan noin 3 vuoden päästä, 3 markan paikoille pyrkijät saivat odottaa vuoroansa useita kuukausia, 5 ja 6 markan paikoille haluavat pääsivät joko heti tai melkein heti. Yksityishuoneisiin (I maksuluokkaan) oli liikaa pyrkijöitä vuoden 7 ensi kuu-

kautena sekä sitten taas marras- ja joulukuulla. Sitävastoin oli elo—lokakuulla (sodan alussa) paikkojen kysyntä vallan laimeata; sinä aikana oli parantolassa hoidokkaita ainoastaan $\frac{3}{4}$ tavallisesta (täydestä) määrästä.

Parantolassa hoidettiin kaikkiaan 420 potilasta, joista 225 miestä ja 195 naista:

Vuodelle 1914 jäi edelliseltä vuodelta ..	58 miestä ja	45 naista yht.	103
vuonna 1914 ensi kerran sisäänkirjoitet-			
tuja	121	» » 113	» » 234
» » uudelleen sisäänkirj. ennen			
olleita	46	» » 37	» » 83
Yhteensä	225 miestä ja	195 naista yht.	420

Sisään- ja uloskirjoitetut jakaantuvat kuukausittain seuraavasti:

	Sisäänkirjoitettu.			Uloskirjoitettu.		
	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
Vuodelta 1913 jällelle jääneet....	58	45	103	—	—	—
Tammikuu.....	11	15	26	16	10	26
Helmikuu.....	17	9	26	13	7	20
Maaliskuu.....	9	11	20	11	11	22
Huhtikuu.....	15	13	28	14	15	29
Toukokuu.....	16	16	32	15	17	32
Kesäkuu.....	15	20	35	25	14	39
Heinäkuu.....	15	14	29	15	13	28
Elokuu.....	11	7	18	17	26	43
Syyskuu.....	8	4	12	12	8	20
Lokakuu.....	19	8	27	12	7	19
Marraskuu.....	15	22	37	10	6	16
Joulukuu.....	16	11	27	9	14	23
Vuodelle 1915 jääpiä	—	—	—	56	47	103
Yhteensä	225	195	420	225	195	420

Kun tarkastellaan edelläolevaa taulukkoa, on muistettava, että suurvaltain sota puhkesi elokuun alussa, jatkuen yhä vielä vuoden lopussakin.

Kaikkien potilaiden hoitopäivien lukumäärä v. 1914 teki 35,503 eli 97.3 keskimäärin päivää kohti s. o. 50.2 miestä ja 47.1 naista.

Potilaita keskimäärin päivää kohti:

v. 1903	35.1
» 1904	63.6
» 1905	69.7
» 1906	85.7
» 1907	95.9
» 1908	94.9
» 1909	84.4
» 1910	77.9
» 1911	91.9
» 1912	99.0
» 1913	104.5
» 1914	97.8

Vapaasijoilla olleiden hoitopäivät tekivät yhteensä 8,607: Keskimäärin 23.6 potilasta päivää kohti eli 10.9 miestä ja 12.7 naista.

Hoitopäivien lukumäärä ja potilaitten keskimääräinen lukumäärä päivää kohti jakautuu kuukausittain:

Päivät.	Kuukausi.	Hoitopäivien lukumäärä.	Keskimääräinen potilasta päivää kohti.	Päivät.	Kuukausi.	Hoitopäivien lukumäärä.	Keskimääräinen potilasta päivää kohti.
31	Tammikuu	3,267	105.4	31	Elokuu.....	2,690	86.8
28	Helmikuu	3,000	107.1	30	Syyskuu.....	2,310	77.0
31	Maaliskuu	3,334	107.5	31	Lokakuu	2,383	77.0
30	Huhtikuu.....	3,200	106.6	30	Marraskuu.....	2,685	89.5
31	Toukokuu	3,265	105.3	31	Juolokuu.....	3,102	100.0
30	Kesäkuu	3,039	101.3		Yhteensä	35,505	97.3
31	Heinäkuu	3,230	104.2				

Potilaitten ikä:

6—10.		11—15.		16—20.		21—25.		26—30.		31—35.		36—40.		41—45.		46—50.		51—60.		Yhteensä.	
M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.	M.	N.
2	1	1	1	27	17	61	61	55	54	38	30	16	20	11	7	9	3	5	1	225	195

Nuorin potilaista oli 6 vuotias ja vanhin 60 v.

Potilaitten kotiseutu:

Uudenmaan lääni.....	23 m.	17 n.	yht.	40
Turun ja Porin »	25 »	23 »	»	48
Hämeen »	10 »	9 »	»	19
Vaasan »	4 »	6 »	»	10
Oulun »	14 »	4 »	»	18
Kuopion »	16 »	8 »	»	24
Mikkelin »	13 »	11 »	»	24
Viipurin »	47 »	39 »	»	86
Venäjällä asuvia suomalaisia ..	6 »	4 »	»	10
Venäjältä Euroopan	53 »	60 »	»	113
» Aasian	5 »	9 »	»	14
Itämerenmaakunnista	9 »	4 »	»	13
Ameriikan suomalaisia	— »	1 »	»	1

Yhteensä 225 m. 195 n. yht. 420

Ei-suomalaisia siis 33.57 %.

Kaikki hoidetut potilaat ovat poteneet tuberkulosia.

317 tuberkulosia potevista hoidokkaista uloskirjoitettiin v. 1914:

hoidettuina	144 miestä,	126 naista	=	270
hoitamatta	25 »	22 »	=	47

Yhteensä 169 miestä, 148 naista = 317

Hoitamatta s. o. lyhyemmän kuin 30 päivää kestäneen hoitoajan jälkeen uloskirjoitettiin seuraavat:

	I St. (Bang.)			II stadiūm.			III stadium.			Yhteensä.		
	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
	6	7	13	12	4	16	7	11	18	25	22	47
Keskimäärä hoitopäiviä	19.8	24.2	22.1	14.9	22.2	16.7	12.8	15.2	14.3	15.5	19.4	17.3

Näiden hoitopäivien luku:

miesten	388
naisten	427
Yhteensä	815

Näistä uloskirjoitettiin: 3 melkein oireettomana, 3 parempana, 9 parantumattomana, 2 huonontuneena ja 30 »hoitamatta» (ilman että hoitotulosta on mainittu).

Hoidettuina s. o. vähintään 31 päivää kestäneen hoitoajan jälkeen uloskirjoitettujen hoitopäivät tekivät:

miesten	19 648
naisten	16 528
Yhteensä	36 176

Näitten hoitopäivät jakaantuivat seuraavasti:

I Stad. (Bang)	miesten	2,685,	naisten	4,353	=	7,038
II » »	»	10,135,	»	6,351	=	16,486
III » »	»	6,828,	»	5,824	=	12,652
Yhteensä miesten 19,648, naisten 16,528 = 36,176						

Näistä olivat:

I Stad. (Bang)	32 miestä,	45 naista,	yht.	77	=	28.51 %
II » »	66	» 41	» »	107	=	39.68 »
III » »	46	» 40	» »	86	=	31.88 »

Hoidettuina uloskirjoitettujen hoitotulokset ja hoitopäivien keskimäärä näkyy seuraavasta taulukosta; (näistä on 1 potilas kaksi kertaa samana vuonna uloskirjoitettu).

**Vuonna 1914 vähintään 31 päivää kestäneen hoitoajan jälkeen uloskirjotettujen keuhkotuberkulosipotilasten hoitotulokset
sekä hoitopäivien keskimäärät.**

	Oireettomia tai melkein oireettomia.			Huomattavasti parempia.			Parempia.			Kostuneita.			Parantumat- omia.			Huonontuneita.			Kuolleita.			Yhteensä.			Keskimäärä hoitopäiviä.		
	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
I stadium ...	12	31	43	—	—	—	12	7	19	—	1	1	7	3	10	—	3	3	1	—	1	32	45	77	83.90	96.73	91.4
II stadium ...	9	5	14	5	—	5	35	29	64	3	1	4	8	4	12	5	2	7	1	—	1	66	41	107	153.56	154.9	154.08
III stadium ...	—	3	3	—	3	—	24	14	38	8	7	15	3	12	15	5	3	8	3	1	4	46	40	86	148.43	145.6	147.11
Yhteensä	21	39	60	8	—	8	71	50	121	11	9	20	18	19	37	10	8	18	5	1	6	144	126	270	Hoitopäivien lukumäärä.		
% uloskirjotte- tulusta	—	—	22.32	—	—	2.96	—	—	44.85	—	—	7.4	—	—	13.7	—	—	6.86	—	—	2.32	—	—	100	M.	N.	Yht.
Keskimäärä hoitopäiviä ..	89.76	115.16	106.28	167.12	—	167.12	146	129.84	139.32	104.46	170.11	138.06	115.33	119.57	117.51	203.2	202.5	202.88	160.6	41	140.66	136.44	131.17	133.04	10.648	16.528	36.176

Pisin hoitoaika oli 599 päivää, lyhin 31 päivää. Keskimäärin hoitopäiviä potilasta kohti 133.98 eli miehillä 136.44 ja naisilla 131.17.

Hoidon tulos on ollut positiivinen tasan 70 % hoidetuista ja negatiivinen 30 %, jos kostuneet myös luetaan negatiivisiin.

Kaikki positiivisella tuloksella hoidetut ovat olleet kuumeettomia uloskirjoitettaessa.

I Stad. tapauksista oli tulos positiivinen	80.50 %
II » » » » »	77.57 %
III » » » » »	51.16 %

Ruumiin lämmöt olivat kaikissa hoidetuissa tapauksissa:

	Tullessa. Lähtessä.	Tullessa. Lähtessä.	Tullessa. Lähtessä.	Tullessa. Lähtessä.
	+ +	+ -	- -	- +
I stadium	3.9 %	1.3 %	94.8 %	0 %
II stadium	13.08 %	11.22 %	75.7 %	0 %
III stadium	39.29 %	18.72 %	41.83 %	1.16 %
Yhteensä	18.89 %	10.37 %	70.37 %	0.37 %

Tuberkelibasilleja löydettiin ysköksistä % kaikissa hoidetuissa tapauksissa.

	Tullessa. Lähtessä.	Tullessa. Lähtessä.	Tullessa. Lähtessä.	Tullessa. Lähtessä.
	+ +	+ -	- -	+ -
I stadium	14.28 %	29.87 %	55.85 %	0 %
II stadium	39.25 %	33.64 %	24.3 %	2.81 %
III Stadium	74.43 %	16.28 %	8.13 %	1.16 %
Yhteensä	43.33 %	27.03 %	28.15 %	1.49 %

Yskösten tutkimiseen on käytetty Gabbet'n menettelytapaa. Antiformin-keinoa on käytetty toisinaan niissä, joissa edellinen on näyttänyt negatiivisen tuloksen.

Kun otetaan huomioon myös painonvähennykset oli keskimääräinen painonlisäys kaikilla hoidetuilla 4.95 kg eli

I Stadium	5.45 kg
II »	5.26 »
III »	4.01 »

Suurin painonlisäys oli 16.7 kg.

Painon vähennystä oli 32:ssa tapauksessa eli I Stad. 1.28 kg, II Stad. 4.16 kg, III Stad. 3.85 kg eli yleisesti keskimäärin 3.58 kg.

Huomattavampia komplikatiotauteja olivat:

	M.	N.
Tub. laryngis lievää laatua	3	2
» » vaikeaa laatua	3	—
Tubercul. glandul. lymphat.	3	5
Tubercul. intestinor.	1	2
Appendicitis acuta	1	—
Pneumothorax artefact.	12	12
Pleuritis exsudativa post pneumothorax. artefact.	4	3
Tubercul. ossium	4	1
Spondylitis tub.	1	—
Peritonitis tub.	1	—
Periproctitis	—	1
Cholelithiasis	—	1
Tuberculosis renum	1	—
Vitium cordis. Cor adiposum	5	—
Lupus cav. nasi, pharyngis	1	1
Nephritis. Albuminuria	3	—
Degeneratio amyloidea renum	1	—
Struma	—	3
Lues	3	—
Anämia	—	2
Polyarthrititis chr.	—	1
Diabetes	—	1
Adipositas	—	1
Herpes Zoster. Eczema	1	1
Neuralgia	—	1
Yhteensä	48	38

Hoitotapa on ollut etupäässä hygienis-dieteettinen.

Keinotekoista *pneumotorax-hoitoa* (Forlanini-Saugman) ovat saaneet useat siihen soveltuvat tapaukset. Indikatioina on pidetty: kavernimuodostumat toisessa keuhkossa, toisen keuhkon ollessa vapaana tai melkein vapaana käynnissä olevasta tautiprosessista; kronillinen laajalle levinnyt prosessi (ilman selvästi havaittavia kaverneja), jos tämä ei näytä muuten edistyvän paranemisessa; uhkaavalta näyttävä verensyöksy, jos tämä ei asetu muilla keinoilla. Kontram-

dikatioina on pidetty: liaksi heikontunut yleistila, vaikeat komplikatiotaudit, liian akuuttisella asteella oleva tauti.

Tätä hoitoa saivat 24 potilasta eli 12 miestä ja 12 naista. Näistä oli jäänyt edelliseltä vuodelta 15 ja jäi seuraavalle vuodelle 5 eli 4 miestä ja 1 nainen.

Uudistetuihin yrityksistä huolimatta ei onnistuttu saamaan pneumothoraxia noin 30 % tapauksista, sillä keuhko oli näissä niin kiinni kasvettunut rintakehän seinämään. — Moniaissa tapauksissa syntyi ainoastaan osittainen pneumothorax, jonka tähden hoito oli keskeytettävä muutamien insufflatioiden perästä.

Tulokset pneumothoraxhoidosta ovat olleet positiiviset melkein aina. 24 hoidetusta tapauksesta sattui 7:ssä = 29.2 % jälkitautina exsudatiivinen, serösinen pleuriitti; näistä muuttui yksi seropurulentiksi vähitellen; muuten ei tällainen pleuriitti näytä rasittavan potilasta, eikä aiheuta tavallisesti mitään punktioita.

On käytetty Saugmanin aparaattia ynnä hänen neulaansa ilman minikäänlaisia ikäviä seurauksia (embolus t. m. s.). Jos menettelee vähänkin huolellisesti, en luule olevan syytä vaihtaa S:n neulaa muun mallisiin, joilla kaasueMBOLUS voidaan aikaansaada yhtä suurella mahdollisuudella.

Kevättalvella alettiin käyttää hoitoon Deycke-Much'in keinoa eli ruiskuttaa subkutaanisesti MTbR (Milchsäure-Tuberkelbazillen-Rückstand). Tätä hoitoa saivat kaikkiaan 30 hoidokasta, joista 5 jäi jällelle seuraavalle vuodelle. Keinoa voi myös käyttää esim. kuumeisille potilaille. Tulokset tästä hoidosta olivat ainakin muutamissa tapauksissa positiiviset. Hoitotapaa tullaan käyttämään vielä vastaisuudessakin, joten siirretään tuonnemmaksi lähempi puhuminen tuloksista ja itse siitä tavasta, jolla sitä käytetään.

Ponndorffin keinoa — Alttuberkulin kutanisesti — koetettiin 16:ssa tapauksessa ilman selviä positiivisia tuloksia.

Ylilääkärin tointa hoiti allekirjoittanut ja alilääkärin tointa lääket. lis. Suoma Loimaranta marraskuun 15 päivään, josta vuoden loppuun lääket. lis. Onni Matikainen, joka oli samalla kertaa tub. vast. yhdistyksen stipendiaattina.

Maaliskuussa saatiin paikoilleen parantolan uusi Röntgenkone.

Wäinö Seppänen.

Årsberättelse för år 1914 om sjukvården å Nummela sanatorium.

Å Nummela sanatorium hafva under år 1914 vårdats inalles 332 personer, 176 män och 156 kvinnor. Från föregående år kvarlägo 71 patienter, 37 män och 34 kvinnor, under året intogos 220 nya patienter (115 män och 105 kvinnor) samt 41 patienter (24 män och 17 kvinnor), hvilka under något af de föregående åren varit intagna å sanatoriet och utskrifvits därifrån. Af de från år 1913 kvarliggande patienterna tillhörde 9 (4 män och 5 kvinnor) samma kategori af ånyo intagna patienter.

Af de vårdade utskrefvos under år 1914 inalles 268, nämligen 144 män och 124 kvinnor, medan 64 patienter (32 män och 32 kvinnor) blefvo kvarliggande till 1915. Af dessa kvarliggande voro 8 (3 män och 5 kvinnor) ånyo intagna patienter.

Kvarliggande från år 1913	37 män o.	34 kvinnor, inalles 71 patienter.
Nyintagna år 1914	115 » »	105 » » 220 »
Ånyo intagna år 1914	24 » »	17 » » 41 »
Hela antalet år 1914 vårdade		
personer	176 » »	156 » » 332 »
Utskrifna under år 1914	144 » »	124 » » 268 »
Kvarliggande till år 1915	32 » »	32 » » 64 »

Det sammanlagda antalet sjukvårdsdagar utgjorde år 1914 25,909, hvaraf 15,474 hänföra sig till patienter i stenpaviljongen och 10,435 till patienter i träpaviljongen. Medelantalet patienter per dag utgjorde sålunda 71 (42.4 i stenpaviljongen och 28.6 i träpaviljongen).

Antalet sjukvårdsdagar samt medelbeläggningen per dag under de olika månaderna af år 1914 framgå af nedanstående tabell:

Dagar.	M å n a d.	Antal sjukvårdsdagar.	Medelbeläggning.	Dagar.	M å n a d.	Antal sjukvårdsdagar.	Medelbeläggning.
31	Januari	2,214	71.43	31	Augusti	1,903	61.39
28	Februari	1,922	68.64	30	September	1,613	53.77
31	Mars	2,511	81.00	31	Oktober	1,891	61.00
30	April	2,557	85.23	30	November	2,104	70.13
31	Maj	2,584	83.36	31	December	2,126	68.68
30	Juni	2,279	75.96	365	Yhteensä	25,909	70.98
31	Juli	2,205	71.13				

Patienternas ålder.

	1—5 år.		6—10 år.		11—15 år.		16—20 år.		21—25 år.		26—30 år.		31—35 år.		36—40 år.		41—45 år.		46—50 år.		51—55 år.		Summa.		
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	Kv.	S:a.
Alla patienter.....	1	—	2	—	5	27	29	38	50	30	36	33	17	15	8	11	7	14	2	7	—	—	176	156	332
Icke lungtuberkulos- patienter	(1)	—	(2)	—	(3)	(1)	(4)	(3)	(11)	(2)	(3)	(1)	(2)	—	—	(1)	—	(1)	—	(1)	—	—	(11)	(25)	(36)

Den yngsta patienten 1 2/3 år (den yngsta med lungtuberkulos 13 år),
den äldsta 54 år.

Sjukdomens art.

	Män.	Kvinnor.	S:ma.
Tuberculosis pulmonum	165	131	296
Tuberculosis suspecta pulmonum	5	7	12
Tuberculosis suspecta pulmonum. Vitium cordis	2	—	2
Tuberculosis suspecta pulmonum et (suspecta s. non) glandular. lymphat. bronchialium	—	6	6
Tuberculosis (suspecta s. non) glandular. lymphat. bronchialium	—	6	6
Bronchitis	1	3	4
Bronchitis chron. Bronchiectasiae	1	2	3
Gangraena pulmonum	1	1	2
Carcinoma? pulmonis	1	—	1
Summa vårdade	176	156	332

Af patienterna med lungtuberkulos voro:

	Män.	Kvinnor.	S.ma.
Kvarliggande från år 1913	32	27	68
} nyintagna			
} ånyo intagna	4	5	
Nyintagna år 1914	106	83	189
Ånyo intagna år 1914	23	16	39
Summa vårdade	165	131	296
Utskrifna år 1914 efter behandling	90	70	160
» » » inom 30 dagar	20	15	35
» » » af de { från 1913 kvarliggande } ånyo int. {	4	4	8
{ år 1914 }	20	12	32
Kvarliggande till 1915 { nyintagna	28	25	53
{ ånyo intagna	3	5	8
Summa vårdade	165	131	296

Bland mera anmärkningsvärda *komplikationer* hos patienterna med lungtuberkulos förekommo år 1914:

	Män.	Kv.
Tuberculosis laryngis lättare och medelsvår art	14	4
» » svårare art	6	2
Tuberculosis glandular. lymphat.	—	5
Tuberculosis auris	—	1
Otitis media chron. suppurat.	—	1
Tuberculosis renum	1	—
Cicatrix post nephrectomiam pro tuberc. renis	1	—
Tuberculosis miliaris	1	1
Anchylosis post coxitem	2	1
Kyphoscoliosis	1	—
Scrophulosis	—	1
Pleuritis sicca s. residuae pleuritidis	10	6
Pleuritis exsudativa serosa	5	5
» » purulenta	1	—
Pneumothorax, seropneumothorax	2	—
Pneumothorax artificialis	26	33
Pleuritis exsudativa (serosa, seropurulenta) post pneumothoracem artific.	10	20
Cicatrix post resectiones multipl. costarum	—	1
Fistula pulmonis	1	—
Pneumonia ac.	1	1
Bronchitis	3	—
Bronchiectasiae?	—	1
Enteritis chron. Tuberculosis intestinorum	10	7
Fistula pararectalis	1	—
Peritonitis tuberculosa	1	—
Appendicitis ac.	1	2
Cholelithiasis	—	1
Endocarditis	—	1
Vitium cordis	1	1
Arteriosclerosis	2	—
Haemophilia	1	—
Nephritis. Albuminuria	1	1
Degeneratio amyloidea renum	—	1
Struma	—	3
Morbus Basedow	—	2
Paresia nervi facialis	—	1

	Män.	Kv.
Alcoholismus chron.	3	—
Diabetes mellitus. Coma diabeticum	1	—
Bacteriuria	—	1
Graviditas	—	1

Dessutom i flere fall pharyngitis, rhinitis, laryngitis af icke påvisbart tuberkulös natur, samt neurasthenia, nervositas, hysteria, dyspeptiska rubbnin-
gar, helminthiasis (*Bothryocephalus latus*), haemorrhoider, enteritis acuta,
några få fall af influenza, angina tonsillaris o. s. v.

Ånyo intagna patienter. Af patienter, som under ett föregående år varit
intagna å sanatoriet och utskrifvits därifrån, blefvo under år 1914 ånyo intagna
41 personer (24 män och 17 kvinnor) af hvilka 2 icke hade påvisbar lungtuberku-
los. Dessutom kvarlågo från år 1913 4 manliga och 5 kvinnliga ånyo intagna
patienter. Af de 48 nämnda patienterna med lungtuberkulos utskrefvos 24 män
och 16 kvinnor, medan 3 män och 5 kvinnor kvarlågo till 1915:

5 män och	3 kvinnor i stadium	I afebr.	} utskrefvos såsom symp- tomfria, förbättrade eller något förbättrade.
4 » »	2 » » »	II »	
1 man »	— » » »	II febr.	
6 män »	— » » »	II—III afebr.	
5 » »	4 » » »	III afebr.	
— » »	3 » » »	III febr.	} såsom oförbättrade eller försämrade.
— » »	1 kvinna » »	II febr.	
— » »	1 » » »	III afebr.	
3 » »	1 » » »	III febr.	
— » »	1 » » »	III febr.	
3 » »	5 kvinnor		såsom död kvarlågo till 1915.
27 män och 21 kvinnor.			

Hos några förekommo svåra komplikationer, 9 behandlades med konst-
gjord pneumothorax. Af de utskrifna hade 4 män och 7 kvinnor aftagit i vikt
mellan 0.3 och 6.2, i medeltal 2.0 kg., en blef icke två gånger vägd, de öfriga
28 tilltogo i vikt mellan 0.7 och 16.9, i medeltal 4.2 kg. Medelviktökningen,
beräknad för 39 af de utskrifna, utgjorde 2.45 kg.

Kurtiden var för 11 af de utskrifna mindre än 30 dagar, för 16 mellan 31
och 90 dagar, för 6 mellan 91 och 120 dagar, för 4 mellan 166 och 236 samt för
3 mellan 422 och 589 dagar och i medeltal för alla 40 101.9 dagar (summa 4,077
sjukvårdsdagar).

Patienter med högst 30 dagars kurtid hafva i likhet med de ånyo intagna
patienterna icke upptagits i tabellen öfver behandlingsresultatensid. 364—365.

De utgjordes af 35 personer, 20 män och 15 kvinnor, och utskrefvos:

4 män och 1 kvinna i stadium	I afebr.	} såsom något förbättrade efter 15—30 dagar.
1 man » 3 kvinnor » »	II »	
1 » » 3 » » »	II—III l. III »	
2 » » — » » »	I afebr. l. febr.	} såsom obehandlade eller oförbättrade efter 1—30 dagar.
10 » » 7 » » »	III »	
2 » » 1 kvinna » »	III »	såsom döda eft. 5—20 d.

20 män och 15 kvinnor.

Af patienterna blefvo 9 icke två gånger vägda, hos 2 blef vikten oförändrad, 16 ökade i vikt mellan 0.3 och 4.8 kg., (i medeltal 2.1 kg.), 7 aftogo mellan 0.2 och 1.9 kg., och en åttonde aftog 11.2 kg. i vikt. Medelviktökningen var (för 26 patienter) + 0.6 kg.

Sjukvårdsdagarnas antal var sammanlagdt 622 eller i medeltal 17.8 för hvarje patient.

De återstående 160 under året utskrifna patienterna med lungtuberkulos, hvilka vistats å sanatoriet längre tid än en månad, bilda det egentliga materialet för statistiken. De fördela sig efter sjukdomsstadiet enligt Turban's gamla indelning samt beroende på om de vid intagningen, de tre första dagarna dock frånräknade, haft feber eller icke, på följande sätt:

		Män.	Kv.	S:ma.	
Stadium	I afebrila	7	4	11	} 13 = 8.1 %
»	I subfebrila et febrila	1	1	2	
»	I—II afebrila	5	5	10	} 10 = 6.25 %
»	II afebrila	20	10	30	
»	II subfebrila et febrila	11	11	22	} 52 = 32.5 %
»	II—III afebrila	6	9	15	
»	III afebrila	7	4	11	} 70 = 43.75 %
»	III subfebrila et febrila	33	26	59	
Summa		90	70	160	

Om de till mellanafdelningen I—II räknade fallen till ena hälften hänföras till stadium I och till andra hälften till stadium II samt af de 15 till mellanstadiet II—III räknade fallen 7 hänföras till stadium II och 8 till stadium III, så befinnas af patienterna

18 eller 11.25 %	tillhöra Turbans stadium	I
64 » 40.0 »	»	II
78 » 48.75 »	»	III

Afebrila voro vid intagningen (de tre första dagarna frånräknade) 77 = 48.1 % samt febrila eller subfebrila 83 = 51.9 % af patienterna.

Behandlingsresultatet framgår af följande tabell.

Tabell utvisande behandlingsresultatet samt medelantalet sjukvårdsdagar och
 Tableau indiquant le résultat du traitement, ainsi que le nombre moyen des journées

		Utan symptom. <i>Sans symptômes.</i>					Väsentligt förbättrade. <i>Considérablement améliorés.</i>					Förbättrade. <i>Améliorés.</i>					Något förbättrade. <i>Quelque peu améliorés.</i>					Oför- <i>Non-</i>	
		Stenp. <i>Pavillon en pierres.</i>		Träp. <i>Pavillon en bois.</i>		Summa <i>Total.</i>	Stenp. <i>P. en p.</i>		Träp. <i>P. en b.</i>		Summa <i>Total.</i>	Stenp. <i>P. en p.</i>		Träp. <i>P. en b.</i>		Summa <i>Total.</i>	Stenp. <i>P. en p.</i>		Träp. <i>P. en b.</i>		Summa <i>Total.</i>	Stenp. <i>P. en p.</i>	
		M. <i>H.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>H.</i>	Kv. <i>F.</i>		M. <i>H.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>H.</i>	Kv. <i>F.</i>		M. <i>H.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>H.</i>	Kv. <i>F.</i>		M. <i>H.</i>	Kv. <i>F.</i>	M. <i>H.</i>	Kv. <i>F.</i>		M. <i>H.</i>	Kv. <i>F.</i>
Stadium	I afebr.	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	2	1	3	—	6	2	1	—	—	3	—	—
„	I febr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—
„	I—II afebr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—	—	3	1	4	2	—	7	—	—
„	II afebr.	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	7	3	8	1	19	2	1	3	2	8	—	1
„	II febr.	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	3	2	1	6	3	5	1	—	9	2	1
„	II—III afebr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	3	—	6	2	5	—	2	9	—	—
„	III afebr.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	—	3	2	2	2	—	6	—	1
„	III febr.	—	—	—	—	—	2	1	—	1	4	2	3	3	2	10	6	4	—	3	13	6	3
Summa patienter		—	2	—	—	2	4	2	—	1	7	16	14	20	5	55	18	22	8	7	55	8	6
Procent af de utskrifna		—	—	—	—	1.25	—	—	—	—	4.4	—	—	—	—	34.4	—	—	—	—	34.4	—	—
Medelantal sjukvårdsdagar		—	70	—	—	70	252.75	226.5	—	417	268.7	153.9	135.5	121.7	227	144.16	130.3	77.3	78.25	78.0	94.9	61.0	73.7
Medelviktsökning i kg		—	6.8	—	—	6.8	9.6	4.9	—	3.5	7.4	5.4	4.4	10.8	7.4	7.1	6.0	2.5	7.3	1.8	4.3	1.4	0.2

medelviktöökningen hos år 1914 utskrifna patienter med lungtuberkulos.

de traitement et l'augmentation de poids moyen pour les phthisiques sortis en 1914.

bättrade. améliorés.			Försämrade. Etat empiré.					Döda. Décédés.					Summa utskrifna. Total des malades sortis.					Medeltal sjuk- vårdsdagar. <i>Moyenne des journées de traitement.</i>			Medeltal vikts- tillökning. <i>Augmentation de poids moyen (kilos).</i>		
Träp. P. en b.		Summa. Total.	Stenp. P. en p.		Träp. P. en b.		Summa. Total.	Stenp. P. en p.		Träp. P. en b.		Summa. Total.	Stenp. P. en p.		Träp. P. en b.		Summa. Total.	M. H.	Kv. F.	S:a. Total	M. H.	Kv. F.	S:a. Total
M. H.	Kv. F.		M. H.	Kv. F.	M. H.	Kv. F.		M. H.	Kv. F.	M. H.	Kv. F.		M. H.	Kv. F.	M. H.	Kv. F.							
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	3	—	11	56.4	55.0	55.0	5.9	5.1	5.8
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	689	119	404	4.6	15.9	10.2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	5	2	—	10	60.8	66.2	63.5	6.1	3.2	4.6
—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	6	11	4	30	118.5	118.7	118.5	8.6	3.6	6.9
1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	1	1	7	9	4	2	22	99.6	135.1	117.4	7.1	3.0	5.1	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	7	3	2	15	95.5	59.8	74.1	10.8	3.8	6.8
—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	3	4	4	—	11	76.0	173.0	111.3	6.1	0.4	4.1
6	3	18	—	—	1	3	4	7	3	—	—	10	23	14	10	12	59	170.1	183.0	175.7	1.8	0.2	0.8
7	4	25	—	—	1	3	4	7	3	1	1	12	53	49	37	21	180	90	70	160	90	69	159
—	—	15.6	—	—	—	—	2.6	—	—	—	—	7.5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
111.7	115.25	87.0	—	—	259.0	333.0	314.6	154.1	190.3	84.0	388.0	176.8	139.4	106.2	113.1	187.9	129.5	128.6	130.7	129.5	—	—	—
0.1	0.9	0.7	—	—	—13.5	—11.2	—11.8	—2.3	—5.9	5.9	—4.7	—2.2	4.3	2.7	7.0	0.9	4.0	—	—	—	5.4	2.1	4.0

Behandlingsresultatet var *positivt* hos 119 eller 74.4 % samt *negativt* hos 41 eller 25.6 % af patienterna.

Alla med positivt resultat utskrifna patienterna voro vid utskrifningen feberfria.

Procenttalen positiva resultat hos fallen inom de särskilda sjukdomsstadierna framgå af nedanstående sammanställning, i hvilken de till mellanstadierna I—II och II—III hörande fallen bort eliminerats:

Stadium	I afebrila 16	} 18	positivt resultat hos 16 = 100 %		} 18 = 100 %
»	I febrila 2		»	» 2 = 100 »	
»	II afebrila 42	} 64	»	» 40 = 95.2 »	} 57 = 89.1 »
»	II febrila 22		»	» 17 = 77.8 »	
»	III afebrila 19	} 78	»	» 17 = 89.5 »	} 44 = 56.4 »
»	III febrila 59		»	» 27 = 45.8 »	

Öfverhufvud erhöles bland 77 utan feber intagna patienter positivt resultat hos 73 = 94.8 %, samt bland 83 med feber intagna patienter positivt resultat hos 46 = 55.4 %.

Tuberkelbacillhaltiga sputa förefunnos vid intagningen hos 129 eller 80.6 % af de utskrifna patienterna. Af dessa hade 33 (= 25.6 %) vid utskrifningen inga upphostningar eller inga TB-haltiga sputa. Hos 25 patienter (15.6 % af alla utskrifna) påträffades under hela sanatorievistelsen inga tuberkelbaciller. Hos 3 patienter anträffades TB hvarken vid in- eller utskrifningen, men väl under vistelsen å sanatoriet, och hos 3 patienter upptäcktes vid utskrifningen, men icke vid inskrifningen tuberkelbaciller i upphostningarna.

Viktökningen utgjorde i medeltal för 159 af de 160 utskrifna patienterna 4.0 kg., för männen 5.4 kg. och för kvinnorna 2.1 kg. Vikten ökade hos 126 patienter, förblef oförändrad hos 1 och minskade hos 32. För dem som tilltagit i vikt var tillskottet i medeltal 6.1 kg., för männen 7.4 och för kvinnorna 4.4 kg.

				Män.	Kv.	Sma.
Vikten minskade mellan	17.8 och	5.1 kg. hos	.....	4	6	10
» » »	5.0 »	0.4 » »	.....	12	10	22
» förblef oförändrad hos	.....	.....	.....	1	—	1
» ökade mellan	0.1 och	5.0 kg. hos	.....	26	36	62
» » »	5.1 »	10.0 » »	.....	33	16	49
» » »	10.1 »	15.0 » »	.....	9	—	9
» » »	15.1 »	20.0 » »	.....	3	1	4
» » »	22.9 »	31.4 » »	.....	2	—	2
Summa patienter				90	69	159

Det största viktillskottet var hos manlig patient 31.4 kg., hos kvinnlig patient 15.9 kg.

Sjukvårdsdagarnas antal (inalles 20,721) var i medeltal för de 160 under året utskrifna patienterna 129.5, särskildt för männen 128.6 och för kvinnorna 130.7. Af patienterna hade 11 vistats å sanatoriet längre tid än ett år. De öfriga 149 patienternas kurtid var i medeltal 102.3 dagar (särskildt männens 104.8 och kvinnornas 98.9).

Kurtidens längd framgår närmare af efterföljande tabell, däri äfven upptagits de 35 patienter med lungtuberkulos, hvilka utskrefvos inom en månad.

		Män.	Kv.	S:ma.
Kurtiden var	1— 30 dagar för	20	15	35
»	» 31— 60 » »	21	23	44
»	» 61— 90 » »	29	15	44
»	» 91—120 » »	10	11	21
»	» 121—180 » »	16	7	23
»	» 181—270 » »	6	3	9
»	» 271—365 » »	4	4	8
»	» 366—730 » »	4	7	11
Summa patienter		110	85	195

I stenpaviljongen, där dagafgifterna äro högre (1 friplats) hade af patienter, som vårdats å sanatoriet längre tid än en månad, inalles 64 = 62.7 % en kurtid mellan 1 och 3 månader samt 38 = 37.3 % en kurtid öfver 3 månader. I träpaviljongen, där dagafgifterna äro lägre och där 5 friplatser underhållits, hade 24 = 41.4 % en kurtid under 3 månader och 34 = 58.6 % längre än 3 månaders kurtid.

De längsta kurtiderna voro för patienter i stenpaviljongen 706 och 689 dagar, och för patienter i träpaviljongen 475 och 417 dagar.

Specifik behandling af tuberkulos med Dr C. Spenglers tuberkulinpreparat PTO användes år 1914 endast hos 3 patienter. Intramuskulära injektioner af Dr F. F. Friedmanns tuberkulosmedel gäfvos åt 22 patienter. Af medlet kunde icke någon påfallande kurativ verkan förmärkas, men icke heller någon skadlig, om man fränser abscessbildningen. Alla de behandlade personerna fingo endast en injektion (0.15—0.3 från ampull N:o 1, grön), utom en enda patient, hos hvilken den första injektionen icke framkallade någon ens lokal reaktion.

Med konstgjord pneumothorax behandlades under år 1914 inalles 59 patienter (26 män och 33 kvinnor), af hvilka 18 från 1913 kvarliggande samt 1 under år 1914 ånyo intagen påbörjat kuren redan föregående år. Hos 5 hade pneumothoraxbehandlingen inledts i anslutning till exsudativ pleurit, så att

exsudatet aspirerades och ersattes med kväfgas. Komplikation med exsudatbildning i pneumothoraxhålan förekom dessutom hos 30 af patienterna (10 män och 20 kvinnor). Af patienterna afledo 2 kort tid efter den nästan in extremis påbörjade men snart afbrutna behandlingen samt en tredje efter en längre tids behandling på grund af fortskridande process i lungan å den icke opererade sidan, 9 utskrefvos såsom oförbättrade eller försämrade delvis efter endast en kort tids behandling, 2 utskrefvos efter afslutad behandling såsom skenbart tillfrisknade, 23 utskrefvos såsom mer eller mindre väsentligt förbättrade med afsikt att efter utskrifningen ännu fortsätta med kväfveinsufflationerna, och 22 kvarlägo till 1915. Hos 10 patienter gjordes fruktlösa försök att anlägga konstgjord pneumothorax. Vid den första operationen användes alltid stickmetoden med *Schmidts* kanyl och trubbiga nål.

I sanatoriets *solbadsinrättningar* togos under sommarmånaderna solbad af ett stort antal patienter.

Förutom 296 patienter med lungtuberkulos vårdades å sanatoriet under år 1914 36 andra personer, af hvilka de flesta, såsom framgår af tabellen sid. 360, hade suspekt lungtuberkulos eller bronkialkörteltuberkulos. Såsom något förbättrade, förbättrade eller symptomfria utskrefvos 31 patienter efter 12—142 dagar, 1 utskrefs som obehandlad efter 2 dagar, 1 som död efter 17 dagar och 3 kvarlägo till 1915. Den aflidne var en 50 års man med lunggangrän, som behandlades med konstgjord pneumothorax, hvartill tillstötte en septisk pleurit. Två af de utskrifna blefvo icke två gånger vägda, hos 1 förblef vikten oförändrad, 27 tilltog i vikt mellan 0.5 och 10.5, i medeltal 4.0 kg., 3 aftogo mellan 0.4 och 3.1 kg. Medelviktökningen beräknad för 31 utskrifna utgjorde 3.3 kg. Medelkurtiden för de 33 utskrifna var 46.2 dagar.

Under år 1914 har inträde å sanatoriet sökts eller plats efterfrågats af 482 personer. Antalet sökande till de olika platserna var:

Friplats	21
Friplats eller eventuellt billigaste betalningsklass	11
Billigaste plats	20
Billigaste eller eventuellt nästbilligaste plats	17
Träpaviljongen utan angifvande af priset	82
Träpaviljongen eller eventuellt först stenpaviljongen	31
Stenpaviljongen	300
Summa	482

Öfverläkare å sanatoriet har varit doktor Axel von Bonsdorff, underläkare med. lic. Rita Gripenberg.

Såsom Föreningens för bekämpande af tuberkulosen stipendiater praktiserade å sanatoriet med. lic. Hampus Granfelt och med. lic. Mikael von Pfaler, hvardera under sex veckors tid.

Axel v. Bonsdorff.

Årsberättelse för 1914 af läkaren vid Hemmet för fallandesjuka å Räckhals.

Under året har å Hemmet varit intagna inalles 48 interner, af hvilka från år 1913 kvarstodo 29. Under året utskrefvos 13 hvarför vid ingången af år 1915 internernas antal uppgick till 35. 27 interner voro af manligt kön, 21 af kvinligt dito. Till åldern voro 10 under 15 år, 38 öfver 15 år; den äldsta var 59 och den yngsta 9 år.

Antalet sjukvårdsdagar under året utgjorde 11,669, antalet sjukvårdsdagar per intern 243 samt medeltal interner per dag 32.

Såsom oförändrade utskrefvos.....	6
» försämrade »	3
» döda »	3
» obehandlad »	1

Dödsfallens antal är större än under något föregående år. Dödsorsaken var i ett fall svårt, organiskt hjärtfel; en annan, som på grund af sin höggradiga demens var afsedd att öfverföras till sinnessjukhus, dog i status epilepticus och den tredje, en äfvenledes psykiskt abnorm flicka, fick under en rymmarfärd ett anfall och hittades en kvart timme senare liggande död framstupa i ett torrt dike.

Resultatet af behandlingen har som ofvan synes icke varit särdeles lysande, hvilket dels beror därpå att under året utskrifvits flere interner, som under tiotal års vistelse i Hemmet mer och mer förslöats tills de nu öfverförts till sinnessjukhus, dels därpå att de nyintagna för det mesta varit svåra invetererade fall åt hvilka föga kunnat göras. Behandlingen har i stora drag varit densamma som under föregående år och hufvudsakligen baserad på bromsalter i doser om 4—6 gr. pro die.

Hälsotillståndet bland internerna kan betecknas som godt. Af svårare akuta sjukdomar har endast förekommit ett fall af lunginflammation. Svårare yttre skador hafva icke förekommit.

Tor Wænerberg.

Waajasalon langettavatautisten laitoksen lääkärin vuosikertomus vuodelta 1914.

Terveydelliset olot Waajasalon hoito- ja parannuslaitoksessa ovat vuotena 1914 olleet hyvät. Tarttuvia tauteja ei ole näyttäytynyt paljon nimeksikään. Juomavesi on ollut hyvää laatua ja täysin riittävää sekä ihmisille että eläimille, ja on vesijohto höyrykonepumppuineen toiminut virheettömästi.

Vuotena 1914 laitoksessa hoidettujen, sisään- ja uloskirjoitettujen niinkuin myös hoitopäivien luku selviää seuraavasta taulukosta:

Summittainen yhteenvedo sairaspäiväkirjoista langettavatautisten hoito- ja parannuslaitokselta Waajasalolla vuodelta 1914.

Vuodelta 1913 jäljellä.	Vuotena 1914 otettuja.	Kaikkiaan hoidettu.	Uloskirjoitettu.					Jäljellä vuoteen 1915.	Sairashoitopäivien luku.	Keskimäärä päivässä.	Keskimäärä uloskirjoitetun sairashoitopäivien.	
			Terveinä.	Parantuneina.	Parantuneina.	Kuolleina.	Hoitamat- tomina.				Miesten.	Naisien.
52	6	58	3	1	2	0	0	52	18,965	51.96	0	223

Kohtausten luku koko hoitovuotena oli 3,389, joka tekee 9.28 kohtausta joka vuoden päivää kohti.

Sairasten hoitoa jatkettiin samojen periaatteitten mukaan kuin edellisinäkin vuosina. Kuitenkin kiinnitettiin vieläkin enemmän kuin ennen huomiota siihen, että parhaimmat sairaat valmistettaisiin itsenäistä toimeentuloa varten niinkutsutuissa langettavatautisten siirtoloissa, joita johtokunta oli päättänyt perustaa. Tätä tarkoitusta varten pantiin Waajasalon parantolan sivutalolla Juholassa eräs huone kuntoon kolmea tyttöä varten. Paitsi tavallisia huone- ja talouskaluja hankki johtokunta tänne sukanneulomakoneen, ompelukoneen ja kangaspuut. Kesän aikana saivat ne tytöt, jotka tulisivat muuttamaan siirtolaan, erityisen puutarhan itselleen. Jo kesällä 1914 oli niillä tytöillä, jotka muuttaisivat siirtolaan, ollut puutarhamaata omintakeista viljelemistä varten. Seuraus tästä olikin, että mainitut sairaat tytöt talven tullessa olivat kasvattaneet itselleen muun muassa niin paljon kaalia, että vaihtamalla kaalit potaatteihin olivat hankkineet itselleen koko joukon elintarpeita talven varalta.

Nyt on tämä langettavatautisten ensimmäinen siirtola jo toiminut kaksi kuukautta. Yksi tytöistä on aina vuoroviikoin hoitanut taloutta ja valmistanut ruuan. Toiset ovat tällä aikaa tehneet käsitöitä. Työtuotteiden myynnin on Waajasalon hoitola välittänyt. Töitten johto ja neuvominen on ollut pääasiallisesti Hoitajatar Sanni Harjan tehtävänä, ja onkin hän hoitanut tämän tehtävänsä kiitettävällä tavalla. Liian aikaista on vielä sanoa kuinka siirtola tulee

onnistumaan, mutta enteet antavat hyvää toivoa. Vaikkakin luonnollisesti alku tällä uudella uralla on ollut vaikeata, on kuitenkin jo nyt näyttäytynyt, että ainakin yksi näistä kolmesta työstä on ansainnut niin paljon työllään, että itse on voinut hankkia ruuan itselleen, ja toivoa voi että kaikki kolme tulevat niin tekemään, kun paremmin perehtyvät töihinsä. Rouva Olga Maria Uittamo, Neidit Ida Elisabeth Nieminen ja Olga Fredrika Neuvonen ovat olleet ensimmäiset siirtolaiset, ja heidän kunniakseen on mainittava, että eripuraisuutta tahi huonoja tapoja ei ole tullut näkyviin. Toivon että he uran uurtajina tulevat edelleenkin näyttämään hyvää esimerkkiä.

Jo useampana vuotena on niin kutsutuissa »status epilepticus» tapauksissa Vaajasalon laitoksessa onnistuttu suonen iskulla tämän vaikean ja vaarallisen tilan parantaminen. Poislaskemalla suuremman määrän verta mainittua tautia sairastavain suonista, ovat kohtaukset, joita on saattanut olla yli 100 vuorokaudessa, melkein kuin lumouksen kautta poistettut, tahi ainakin mitä suurimmassa määrin heikontuneet. Pakostakin tekee tämä sen vaikutuksen, kun jos veren mukana olisi ruumiista päästetty pois joku myrkkyaine, joka on ollut taudin syynä. Luonnollisesti tämä on vaan arvelu eli niinkutsuttu hypoteesi, ja ei käy väittäminen, ettei aivan muut asiat, niinkuin e. m. verenpainon väheneminen, olisi paranemisen syynä, mutta kun tiedetään, että langettavataudin sisimmäiset syyt vielä ovat tuntemattomat, niin on mielestäni oikeutettua ottaa asia monipuolisen tarkastuksen alaiseksi.

Tässä ei ole oikea paikka esittää laajemmasti otaksumisen syyt ja vastaväitteet; tahdon vaan huomauttaa mahdollisuudesta että langettavatauti perustuisi vialliseen ainevaihtoon ruumiissa, joka tavalla tai toisella heikontuneessa hermostossa saisi aikaan langettavatautikohtaukset.

Epilepsialle likeisimmät ja ensin senkaltaiset taudit ovat niinkutsutut Eklamsia ja Tetania. Edellisestä tunnetaan että se kohtaa synnytystilassa olevia vaimoja ja aivan pieniä lapsia. On väitetty hyvillä syillä että vaimoin eklampsia perustuu vialliseen ainevaihtoon ruumiissa ¹⁾ (ja että ruumista myrkyttävät aineet johtuvat plasentasta). Tämä katsantotapa on siksi yleinen ja tunnustettu, että taudin parantamista varten yleisesti koetellaan suonenlaskulla eristää myrkyainetta veristä. ²⁾

Mitä lapsien eklamsiaan tulee, on tähän usein syynä häiriöt ruuansulatuksessa, joissa syntyy ruumiille vaarallisia aineita. Siis tässäkin tapauksessa näyttää eklamsian syynä olevan myrkyaineet verissä, ³⁾ vaikkakin ne tässä tapauk-

¹⁾ Lehrbuch der Nervenkrankheiten von H. Oppenheim, Berlin 1908, sivu 1419.

²⁾ Sama teos, sivu 1420.

³⁾ Sama teos, sivu 1416.

sessä eivät synny itse verissä. — Tavallisesti kohtaa eklamsia niitä, joilla hermosto on muista syistä heikontunut.

Tetania on eräs toinen tauti, joka monessa suhteessa myös muistuttaa epilepsiaa. Tavallisin syy siihen ihmisissä on se, että struumaleikkauksissa eräät pienet kilpirauhasen kanssa yhteenkasvaneet rauhaset (glandulae parathyreoideae) ovat tulleet poistetuiksi. Tautia kutsutaan sen vuoksi latinaksi »tetania strumipriva». Jos eläimiltä leikataan pois nämä rauhaset, saavat eläimet myös vetotaudin, joka päättyy kuolemalla. Mutta jos osa näitä rauhasia uudelleen ommellaan e. m. vatsaonteloon, paranevat eläimet ja pysyvät terveinä niin kauan kuin tätä rauhasainetta riittää.

On siis tässä tapauksessa jokseenkin todistettua, että tauti johtuu puutteellisesta ainevaihdesta. Tähän tulee lisätä, että jos tetaniaan sairastuneesta eläimestä lasketaan pois enemmän verta, tauti silminnähävästi ajaksi parantuu, jota asiaa on käytetty todistuksena siitä että tetanian vaikuttaa verissä kiertävä myrkky. ¹⁾

Kun näinmuodoin näemme että epilepsiaa likinnä olevat taudit johtuvat viallisista ainevaihdoista ruumiissa, ja kun langettavataudin vaikeimmissa kohtauksissa saamme taudin ajaksi häviämään tahi suuressa määrin heikontumaan poislaskemalla verta, niin lienee ajatus oikeutettu, että myös langettavatauti johtuisi viime kädessä viallisesta ainevaihdesta, vaikkakin se tavallisesti kohtaa ihmisiä, joiden hermosto syystä tahi toisesta on heikontunut. Todistettu tämä otaksuminen luonnollisesti ei ole eikä tahdo olla.

Löytyy kuitenkin myös niitä, joilla on sama katsantotapa. Niin e. m. Lundborg jo vuotena 1904 ²⁾ on esittänyt erään hypoteettisen kaavan, jonka mukaan langettavatauti johtuisi glandula parathyreoidea'n heikontuneesta toiminnasta (insuffici'entia gland. parathyreoid.), joka taas aiheuttaa vian ainevaihdoissa.

Jos nyt otaksuminen, että epilepsia viime kädessä johtuu viallisesta ainevaihdesta (heikontuneen hermoston yhteydessä) on oikea, niin voi toivoa että uudet, tähän saakka koettamattomat tiet avautuvat epilepsian tutkimiselle, tuntemiselle ja mahdollisesti parantamiselle.

Kun asetamme yhteen langettavatautisten siirtola-ajatuksen, jonka avulla moni, ei täysin parantunut sairas voi, niinkuin toivotaan, hankkia itselleen siedettävän toimeentulon, ja viimeksi esittämämme uuden tien langettavataudin tutkimista varten, niin mielestäni langettavatautisten kohtaloa ei tarvitse enää katsoa niin synkäksi ja toivottomaksi kuin ennen.

J. V. Johnsson.

¹⁾ Innere Sekretion von A. Biedl, Wien—Berlin, Urban et Schwartzberg 1910, sivu 56.

²⁾ A. Biedl; Innere Sekretion, Urban et Schwartzberg, Berlin—Wien 1910, sivu 47.

Föreningens „Sanatorium för skrofulösa barn“ årsberättelse för år 1914.

Under år 1914 hölls föreningens sanatorium Högsand öppet från den 16 maj till den 22 oktober.

Härunder voro i anstalten intagna 50 barn, af hvilka

17 därstädes tillbragte 159 dagar

6	»	»	154	»
1	»	»	152	»
1	»	»	146	»
1	»	»	143	»
1	»	»	140	»
1	»	»	137	»
2	»	»	132	»
5	»	»	121	»
3	»	»	116	»
1	»	»	104	»
7	»	»	102	»
1	»	»	90	»
2	»	»	80	»
1	»	»	27	»

Af dessa barn vårdades 10 på de friplatser, som äro förbehållna patienter från statens sjukhus, nämligen 6 från kirurgiska sjukhuset, 1 från barnsjukhuset och 1 från ögonafdelningen i Helsingfors samt 2 från länesjukhuset i Åbo; 8 vårdades på de till fattigvårdens i Helsingfors förfogande stående friplatserna. För de öfriga patienterna erlades i underhållskostnad 1 mark 50 p. eller 1 mark per dag, beroende på om de voro öfver eller under åtta år, och betalades dessa dagafgifter för 12 elever från folkskolorna i Helsingfors — 8 från finska och 4 från svenska folkskolor — af Lärare- och Lärarinne-föreningarne vid Helsingfors folkskolor, för 9 af fattigvården i Helsingfors, för 1 af Helsingfors, för 1 af Tammela kommun, för 1 af Diakonissanstalten i Helsingfors och för 8 af barnens föräldrar eller andra enskilda personer.

Föräldrarnas yrken voro följande:

Arbetare	22
Handtverkare	4
Hemmansegare	3
Torpare	3
Inhysing	2

Statkarl	1
Handlande	1
Agent	1
Typograf	1
Stationskarl	1
Konduktör	1
Slaktare	1
Eldare	1
Skräddareänka	2
Arbetsledareänka	1
Butiksbiträde (änka)	1
Okändt	4
Summa	50

Patienterna voro hemma från följande orter:

Helsingfors	32
Helsinge	2
Hausjärvi	2
Ekenäs	1
Ingå	1
Borgå socken	1
Mäntsälä	1
Nummis	1
Janakkala	1
St. Karins	1
Vehmo	1
Tammela	1
Sääksmäki	1
Sakkola	1
Metsäpirtti	1
Sievi	1
Uleåborgs socken	1
Summa	50

Patienternas medelålder den 1:sta juni 1914 var 7 år 11 månader. Den äldsta var 13 år 3 mån., den yngsta 2 år 8 mån.

<i>Sjukvårdsdagarnas antal utgjorde</i>	6,636
» » » per patient	132.72

eller, om en patient frånräknas, hvilken insjuknade i en svår polyarthrit kort efter sin ankomst till sanatoriet och af modren snart därefter bortfördes	134.90
Dagliga medelbeläggningen	41.5
Högsta antalet patienter	50
Lägsta » »	23

Diagnosen var:

Kronisk lymfkörtelsvullnad	31 fall
däraf suppurerande	6 »
Kroniskt ekzem	5 »
Residuer efter hudtuberkulos	1 »
Kronisk ögonaffektion	6 »
Residuer efter ögonaffektion	7 »
Kronisk öronaffektion	5 »
» rhinit.	1 »

Ledgångsinflammationer:

i höftleden	2 »
» knäleden	1 »
» fotleden	4 »
» armbågsleden	3 »
Residuer efter coxit	3 »

Kroniska benprocesser:

spondylit	5 »
i ansiktsben	1 »
» handens ben	3 »
» fotens ben	5 »
öfriga benprocesser	4 »
Residuer efter spondylit	5 »
» » andra benprocesser	3 »
Abdominalfistlar	4 »
Halsfistel	1 »
Abscess i låret	3 »
Perincalfistlar	2 »
Senslidstuberkulos	1 »
Paraplegia extrem. inf.	1 »
Lungtuberkulos	2? »

Hjärtfel	3 fall
Rachitis	1 »
Chorea minor	1 »
Enuresis nocturna	4 »

Dessutom förekommo under sommarens lopp:

Varicellae	6 »
Herpes zoster	1 »
Polyarthrites acuta	1 »
Bronchitis acuta	2 »
Pneumonia crouposa	1 »
Angina tonsillaris	13 »
Nephritis ac. haemorrhagica	1 »

Behandlingen har, i likhet med hvad föregående somrar varit fallet, hufvudsakligen bestått i friluftslif; den har sökt att i ymnigaste mått begagna sig af luft och ljus för stärkandet af barnens konstitution, hvarjämte hafsbad rikligen kommit till användning. I enlighet med moderna principer har den metod, som härvid följts, på senare tid något modifierats, särskildt i fråga om solbad, hvilka isynnerhet under sistlidne sommar i stor utsträckning begagnats. Därjämte har medicinsk behandling jämte lokal kirurgisk-ortopedisk terapi vid behof användts.

Behandlingens resultat var följande:

Utskrefvos såsom betydligt förbättrade	24 (= 48 %)
» » förbättrade	22 (= 44 %)
» » oförändrade	3 (= 6 %)
» » försämrade	1 (= 2 %)

Viktförhållandena:

Genomsnittsvikt vid första vägningen	21.49 kg
» » sista »	24.15 »
Totala viktillskottet	132.82 »
Medelviktillskott per patient	2.66 »
I procent af begynnelsevikten	12.87 »

Resultatet af anstaltens verksamhet under år 1914 måste anses såsom särdeles tillfredsställande. Patienternas viktillskott är visserligen något litet

mindre än under föregående år, men kan denna omständighet, i betraktande af den gynnsamma förändringen af deras allmänbefinnande och af de lokala affektionerna, icke tillmätas någon betydelse i ofördelaktig riktning.

Härom äfvensom angående några andra punkter har sanatoriets läkare, under förliden sommar med. kand. *Karin Spooj*, gjort följande uttalande, hvilket styrelsen ansett förtjänt att här införas: »Den låga siffran för viktillskottet i procent af begynnelsevikten kan kanske förklaras af dels den starka hettan under juli månad, då barnens aptit var relativt klen och viktkurvorna förty visade en nedgång för samtliga patienter, dels af att icke mindre än fyra patienter ställts på knappare diet än de öfriga, nämligen så till vida, att vätskemängden — speciellt mjölmängden — inskränktes och vällingarna kokades på vatten i stället för på mjölk. Mjölken till gröt ersattes med saftsoppa, hvarjämte äfven eljest tillfogades mera grönsaker och frukt i dagkosten. En af de ifrågavarande patienterna fick dessutom minskad mängd smör. Samtliga dessa hade rikligt men slappt hull, hvilket hos samtliga betydligt förbättrades. Tvänne af dem led o af ett rätt envist skrofulöst ekzem, som föreföll att gynnsamt påverkades af den nämnda dieten. Patienterna själfva voro, med undantag af en liten 2 åring, mycket nöjda med sin kost. Dessutom har ytterligare en patient under en något längre tid varit ställd på försiktig diet på grund af sin hämmorrhagiska nefrit.

En detta år genomförd förändring är den, att tiden för solbadet betydligt förlängts, från circa 1 timme (1913) till 3 à 4 timmar, nota bene vid lämpligt väder. Dessutom ha barnen, så snart ej en kylig vind lagt hinder i vägen därför, under solbaden ideligen uppmanats att ligga *stilla* och allra minst ha de fått springa omkring såsom under tidigare somrar varit fallet. Härigenom torde man kunna påräkna en betydligt kraftigare lokal verkan af solterapien på de tuberkulösa ulcerationerna. etc. Samtidigt har försökts att gifva solbaden på ett strängt metodiskt och individualiserande sätt genom att variera storleken af den belysta kroppsytan och badets tidslängd.

Utom solbadet har under denna sommar dagligen gifvits äfven ett *luftbad* (kl. 4—5 e. m.), då barnen *nakna* fått springa omkring. Om mulet väder rådde, utbyttes solbadet mot ett luftbad likadant som det på e. m. — Ännu förtjänar omnämnas, att samtliga *små* flickor fingo liksom alla gossarne gå klädda i byxor och hängslen, ej lifstycken såsom förut, hvadan nu sol och luft under dagens lopp fick mera fritt tillträde till huden. De stora flickorna begagnade byxor och lifstycke.

Slutligen må här den förändringen omtalas, att först på försök ett par gipsförband helt aflägsnades och slutligen — då åtgärden visade sig ha en gynnsam effekt — samtliga gipsförband borttogos, för att alla patienter skulle komma i åtnjutande af sol- och hafsbad samt reningsbad för hela kroppen. En af dessa patienter, Martin Björkholm, visade efter gipsförbandets borttagande en på:

fallande snabb läkning af sin fistel och torde hans sjukdom, coxit, synnerligen gynnsamt ha påverkats af behandlingen, ity att han, enligt uppgift, samma höst utskrefs från kirurgiska sjukhuset härstädes såsom frisk. — Det torde vara öfverflödigt nämna, att de patienter, som befriades från gipsförband, måste iakttaga nödig stillhet.

Med anledning af gipsförbanden må här betonas, hur önskvärdt det vore, att äfven andra sjukhus än Diakonissanstalten för sina patienter ville anskaffa *aftagbara* korsetter och »byxor» af läder. Dessa äro naturligtvis synnerligen välkomna, ja nödvändiga, då det gäller luft-, sol- och reningsbad.

Ytterligare vore önskvärdt, att de kirurgiska sjukhus, som till Högsand sända patienter med tuberkulösa ben- och ledgångsaffektioner, ville låta röntgenfotografera dessa sina patienter omedelbart före och efter vistelsen å sanatoriet. Härigenom vunnas mera stöd för helioterapien, om man kunde visa, att läkningen på djupet (i benen) går hand i hand med den yttre direkt synliga förbättringen af de lokala symptomen.

Till sist ville jag såsom önskvärdt framhålla, att samtliga patienters tänder blefve granskade och eventuellt behandlade å tandklinik, innan de små patienterna sändas till Högsand. Deras tänder befinna sig nämligen vanligtvis i miserabelt skick och tandvärk är ingen sällsynthet. Helt visst vore för dessa patienter en tandbehandling en viktig hygienisk åtgärd. Lämpligast vore förhända att höra sig för, om ej någon kandidat vid universitetets tandklinik vore villig att för kost och logis åtaga sig att behandla å Högsand de små patienternas carierade tänder.»

Såsom af de i början af denna årsberättelse lemnade uppgifter framgår, har Högsand sanatorium under år 1914 kunnat utsträcka sin verksamhet öfver en längre tid än något år tillföre. Medan anstalten vanligen hållits öppen tre och en half månader — sommaren 1913 fyra månader — såg sig föreningen sistlidne sommar i stånd att låta sanatoriet fortfara med sin verksamhet under mera än fem månader. Patienternas antal var äfven större än någonsin tidigare, d. v. s. 50. En del af dessa patienter uppehöll sig visserligen icke hela tiden på sanatoriet; de flesta folkskoleelever ankommo sålunda i början af juni och afreste den 14:de september, men medeluppehållet för patient å sanatoriet uppgick i alla fall till 132.7 resp. 134.9 dagar, d. v. s. en tid af ungefär fyra och en half månader, under det motsvarande tal för år 1913 var 113.8 dagar och för år 1912 105.1 dagar. Men om det sålunda också lyckats föreningen att härutinnan åstadkomma en viss förändring till det bättre, så är det mål, som redan länge föresväfvat densamma, att nämligen omdana Högsand till ett sommar- och vintersanatorium med ökad antal platser, ännu aflägsat. Såsom redan i föregående årsberättelse omnämndes hade af föreningens styrelse under hösten

1911 till regeringen inlemnats en anhållan, att staten måtte öfvertaga sanatoriet och utvidga det, så att det kunde inrymma 100 patienter samt åtminstone delvis hållas öppet under hela året. Då intet svar på denna anhållan erhöles, gjorde föreningens styrelse hos regeringen i juni 1914 en framställning om ett årligt anslag af 25,000 mark för underhållet af Högsand sanatorium, hvilket föreningen, i händelse medel för ändamålet skulle kunna hopbringas, hade för afsikt att utvidga och omändra, så att detsamma sommartid skulle kunna mottaga 60 och vintertid 30 patienter. På denna anhållan fick föreningen afslag. Om planerna på en utvidgning af anstalten sålunda också icke för närvarande kunna realiseras, har det dock synts särdeles önskvärdt att densamma blefve försatt i ett sådant skick, att den kunde för sitt ändamål användas äfven under den kallare årstiden. I sådant syfte gjordes mot slutet af år 1914 en anhållan om ett understöd af 20,000 Fmk från *Malmska* donationsfonden och har föreningen numera från denna fond beviljats ett anslag af 10,000 Fmk att användas till sådana kompletteringsarbeten å Högsand sanatorium, hvilka möjliggöra sanatoriets begagnande äfven vintertid». Härmed är ett steg taget i riktning mot det ofvan antydda målet, och föreningens närmaste sträfvan skall gå ut på att förlänga tiden för sanatoriets verksamhet så mycket som möjligt, om dess resurser också icke omedelbart tillåta anstaltens öppenhållande året om.

Till Arkitekten *M. Schjerfbeck* som utan ersättning uppgjort kostnadsförslag för de ifrågasatta nödvändiga kompletteringsarbetena, uttalar föreningen härmed sin varma erkänsla. Likaså framgår föreningen sin tacksamhet till anstaltens läkare Med. kand. *Karin Spoof* och till dess föreståndarinna Fru *G. Enroth* jämte den öfriga sjukvårdspersonalen, hvilka samtliga genom den samvetsgranna vård och omsorg de egnat de små patienterna i väsentlig grad bidragit till det gynnsamma resultatet af sanatoriets verksamhet.

Styrelsen.

Terveidenlähde- ja kylpylaitokset. — Brunns- och badanstalterna.

Hangö badanstalt. Årets badsäsong i Hangö lofvade blifva synnerligen lyckad. Värmen kom tidigt och blef ihållande.

Redan den 7 juli var sommargästernas antal öfver 1,600, mot 1,500 som slutsumma för hela säsongen 1913, en summa som dock vida öfversteg alla föregående års resultat; samma dag var de inskrifna kurgästernas antal 435 mot 305 föregående sommar den 7 juli.

Då, den 7 juli, insjuknade det första barnet bland badgästerna i scarlatina och 3 dagar senare var offrens antal 14.

Sommarsolen och glittret på hafvet logo som förut, men löjet drog bort på människornas läppar. Och förskräckelsen och förtviflan blott växte i den mån epidemien spred sig. Man reste bort i stora skaror.

Kom så mobiliseringsordern i Kejsardömet, och därtill ännu särskilda krigsätgärder i sjelfva Hangö. Den 3:dje augusti, stängdes badinrättningen. Badgästernas antal hade hunnit bli 2,271, däraf inskrifna kurgäster 735.

Läkarevården handhades af d:r Viva Lagerborg, d:r Ture Kumlin samt d:r Fritz Geitlin.

Vattenkuranstalten i Lovisa. Säsongen vidtog den 3 juni. Den sällsynt varma och vackra väderleken under större delen af sommaren var särskildt gynnsam för genomförandet af badkurer, på samnia gång den äfven lockade ett rikligt antal kurgäster till orten. Till den 1 augusti hade också 468 badgäster inskrifvits vid kuranstalten. Men i och med det krigsförklaringen mellan Tyskland och Ryssland blef bekant, började såväl kur- som sommargäster att i hast afresa, hvarför klientalen under augusti månad i hög grad minskades och endast 3 nya kurgäster anmälde sig vid månadens början. På grund af dessa omständigheter stängdes kuranstalten redan den 22 augusti eller en vecka tidigare än afsedt varit.

Hela antalet inskrifna kurgäster utgjorde alltså 471.

Läkarevården vid anstalten handhades af d:r Axel Limnell.

Mariehamns badanstalt. Badsäsongen 1914 vid Mariehamns badanstalt vidtog den 8 juni och fortgick till den 9 augusti då badanstalten till följd af brist på badgäster, hvilka med anledning af krigsutbrott den 1 augusti, mannggrant lämnade orten, var tvungen att upphöra med sin värksamhet. Såsom öfverläkare fungerade d:r Axel F. Hellsten.

Käkisalmen kylpylaitos. Kylpykausi kylpylaitoksessa alkoi 8 p:nä kesäkuuta ja päättyi 22 p:nä elokuuta. Suurimman osan kylpykautta vallitsi mitä parhain sää, jota vielä elokuun ajallakin jatkui. Syttynyt sota aikaansai kuitenkin paljon hämminkiä ja levottomuutta kylpyvierasten keskuudessa, kun halusi pyrkiä kotiseudulleen. Seurauksena tästä oli, että Käkisalmen kylpylaitos, samoin kuin muutkin maamme kylpylaitokset, täytyi tänä vuonna sulkea tavallista aikaisemmin.

Kylpyvieraita oli kuluneena kylpykautena kaikkiaan 234 henkeä, joista varsinaisia lääkärin ohjeiden mukaan kylpeviä oli 83 henkilöä.

Kylpylaitoksen lääkärinä on toiminut kaupunginlääkäri Emil Luukkonen.

Olavin Kylpylaitos. Kesä 1914 oli »Olavin kylpylaitoksen» Savonlinnassa 19:sta toimintakausi. Kylpylaitos oli avoinna 4:stä päivästä kesäkuuta—23 päivään elokuuta.

Ylilääkärinä kuluneella toimintakaudella on ollut lääketieteen lisensiaatti Johannes Weikkola.

Kalustoa on lisätty uusilla emaljikylypyammeilla laboratoriotarpeilla, ja koneilla sekä kotimaisilla sähköllä lämpenevillä n. k. »hehkutyynyillä» y. m.

Kesän kuluessa on kylpylaitoksessa ollut sisäänkirjoitettuna varsinaisina kylpyvieraina 370 henkeä.

Kulunut kesä oli ilmastosuhteisiin nähden erittäin edullinen kylpyhoidolle.

Heinolan kylpylaitos. Kylpylaitoksen ylilääkärinä on toiminut lääket. lisensiaatti Hannes Ryömä.

Kroonillisen nivelreumatismien ja ischiaksen hoidossa on käytetty pääasiassa tavallisia kuumahiekkahoitoa, savihierontaa ja muuta hierontaa, ja ovat vaikeatkin tapaukset näinkin parantuneet erittäin nopeasti, mutta viime kesänä olikin näiden tautien hoitoon nähden harvinaisen edullinen ja muutenkin on Heinola hiekkamaaperänsä ja kuivan ilmanalansa vuoksi näiden tautien hoitoon erittäin edullinen paikka.

Kylpyvieraiden luku oli Heinolan kylpylaitoksessa kuluneena kesänä korkeampi kuin ehkä koskaan ennen. Sisäänkirjoittautuneita oli 404 ja vakinaisia kylpijiä 260. Sodan vuoksi lähti elokuun alussa kaikki ulkomaiset ja myöskin suurin osa kotimaista yleisöä pois ja uusia kylpijiä tuli elokuussa samasta syyistä ainoastaan muutamia.

Iisalmen Runnilähde. Elokuun alussa alkanut maailmansota katkaisi äkisti viimekesäisen Runnisesongin. Kaikenlaiset huhut, junakulkujen keskeytymisestä y. m. ajoivat jokaisen aluksi kotiseudulleen. Niinpä Runninvieraatkin poistuivat kaikkityyni elokuun alkupäivinä, eikä Runnille sittemmin enään saapunut yhtään henkeä, huolimatta Helsingissä ja Viipurissa syntyneestä pakokauhusta, joka näistä kaupungeista tuhansittain ajoi ihmisiä maaseuduille, ja vaikka Runni-yhtiö sanomalehdissä ilmoitti edelleen ottavansa vastaan vieraita täysihintaan.

Kaiken todennäköisyyden mukaan olisi potilasluku Runnilla viime kesänä noussut koko joukon suuremmaksi kuin koskaan ennen, jos olot olisivat pysyneet tavallisina, koska se nytkin pääsi jonkun verran entistä korkeammaksi. — Juomavierasten lukumäärä nousi viime kesänä 1,264 henkeen. Näistä ainoastaan 154 henkilöä lukeutui säätyläisluokkaan ja muut varsinaiseen talonpoikaiskansaan.

Vapaapaikoilla oli kaikkiaan 20 henkilöä. Sitäpaitsa oli lähteellä nytkin useita, jotka varattomuustodistusten tai tuntemuksen perusteella saivat juoda vettä maksutta.

Kylpyjä annettiin kuluneena juomakautena kaikkiaan 1,935 kpl. — Niistä oli 782 ruostekylpyjä, 189 mäntyöljykylpyjä, 156 hiilihappo- ja loput 808 suolatahi puhdasvesikylpyjä. — Vapaakylpyjä annettiin 189 kpl. — Laitos avattiin yleisölle kesäkuun 4 p:nä ja suljettiin juomavierasten puutteessa elok. 15 p:nä.

Yhtiön lääkärinä toimi lääket. lisensiaatti Bonde Grönroos.

Haapaveden kylpylaitos. Kylpylaitos avattiin kesäk. 5 p. ja suljettiin elokuun 29 p.

Laitoksen lääkärinä toimi piirilääkäri J. A. Levonius.

Sisäänkirjoitettuja kylpyvieraita oli 111. Sitäpaitsi käytti kylpylaitosta noin 50 kesävierasta mikä enemmän mikä vähemmän.

Kertomus Suomen Voimistelu ja Urheiluliiton toiminnasta vuonna 1914.

Suomen Voimistelu- ja Urheiluliitto on kuluneena vuonna työskennellyt tarmokkaasti tarkoistuseriensä toteuttamiseksi. Toiminta on yhä laajentunut. Urheilun ja voimistelun terveydenhoidollisesta ja kasvatuksellisesta merkityksestä on kymmenilletuhansille henkilöille pidetty esitelmiä ja luentoja.

Liiton palveluksessa on ollut koko vuoden vakinaisesti urheilukonsulentti Maisteri Lauri Pihkala. Hän on pitänyt esitelmiä seuraavissa paikoissa: Kerava, Porvoo, Myrskylä, Orimattila, Lahti, Myllykoski, Karhula, Kotka, Inkeroinen, Metsäkylä, Virolahti, Hamina, Reitkalli, Tampere, Nokia, Korkeakoski, Aitolahti, Suomenniemi, Savitaipale, Viipuri, Kelkkala, Säiniö, Talikkala, Kolikkoinmäki, Kirvu, Joensuu, Liperi, Polvijärvi, Juuka, Nurmes, Lieksa, Kontionlahti, Kiihtelysvaara, Rääkkylä, Tohmajärvi, Värtsilä, Kurkijoki, Viipuri, Lappeenranta, Toijala, Hämeenlinna, Riihimäki, Forssa, Kristiina, Karijoki, Perälä, Teuva, Jurva, Kauhajoki, Jalasjärvi, Kurikka, Seinäjoki, Ostola, Jyväskylä, Helsinki, Harjavalta, Pori, Rauma, Uusikaupunki, Laitila, Mynämäki, Raisio, Kaarina, Maaria, Turku, Lieto, Paimio, Pusula, Kuokkala, Vaasa, Turenki, Haapajärvi, Hämeenlinna, Pälkäne, Iittala, Teisko, Tyrvää, Harjavalta, Kankaanpää, Jämijärvi, Ikaalinen, Kauhajoki, Laihia, Ylistaro, Ylihärmä, Kauhava, Lapua, Saarijärvi, Kuru, Lahti, Mikkeli, Savonlinna, Sortavala, Jaakkima, Joroinen, Varkaus, Punkaharju, Imatra ja Räisälä.

Kaikkiaan on Maisteri Pihkala pitänyt 170 esitelmää noin 24,000 kuulijalle. Esitelmissä on tehty selvää urheilun ja voimistelun historiasta, teoriasta ja terveydenhoidollisesta merkityksestä. Puhuttu raittiudesta ja keuhkotaudin vastustamisesta sekä terotettu mieliin tupakkalakon tarpeellisuutta. Opetettu urheilun tekniikkaa ja pallonlyöntiä sekä annettu harjoitus- ja terveydenhoidollisia neuvoja. Esityksiä on valaistu varjokuvilla.

Maisteri Pihkala on järjestänyt ja johtanut kahdet varsinaiset urheilun johtajakurssit. Viipurissa 27/5—1/6 pidetyt olivat paikalliset kun taas Jyväskylässä 21—28/6 järjestetyt olivat yleiset. Viimemainituilla luennoivat paitse Maisteri Pihkalaa myöskin tohtori K. Rikala ja seminaarin lehtori Arvo Vartia. Osanottajia oli kurseilla 42, eri seuduilta maatumme. Osanottajista oli 20 liiton stipendiaattia.

Liitto osti 1,500 kpl. Maisteri Lauri Pihkalan kirjoittamaa, Koululais-Urheilijan Opas» nimistä erinomaista kirjasta ilmaiseksi jaettavaksi varattomille kansa- ja muille koulupojille. Kouluylihallitus on tutustuttuaan sekä kyseessä olevaan kirjaseen että koululaisia varten laadittuihin harjoitusohjeisiin ottanut levittääkseen sekä kirjat että harjoitusohjeet.

Voimistelunjohtajakurssien järjestämistä varten Turussa, Kristiinassa ja Jyväskylässä on myönnetty Smk. 1,200: —. Turun 10-päiväisillä kursseilla oli osanottajia 56 ja opettajina lehtori J. Fr. Blomqvist ja Maisteri L. Pihkala, Kristiinan 15 päiväisillä kursseilla ei ollut oppilaita kuin 16, mutta Kristiinan seutu on tähän asti ollut voimistelullisessa suhteessa hyvin takapajulla, joten osanottajien määrä osoittaa huomattavaa harrastuksen nousua. Kursseilla toimivat opettajina yliopiston voimistelun opettaja K. U. Suomela ja Maisteri Pihkala. Molemmilla kursseilla aloitettiin työ jo kl. 8 aamulla ja jatkettiin koko päivät iltamyöhään asti. Työsuunnitelma oli seuraava: luento, voimisteluharjoitus, komento-harjoituksia, luento, voimistelua, painitekniikkaa, urheilutekniikkaa ja leikkejä. Jyväskylän kursseja ei satunnaisten esteiden vuoksi voitu toimenpanna joululoman aikana, vaan siirtyi niiden toimeenpano kevättalveen.

Liitolle palkattiin myös vakinainen sihteeri, koska toiminnan yhä laajetessa sihteerin toimeen kuuluvien tehtävien sivutoimena hoitaminen kävi mahdottomaksi. Kolmannes sihteerin palkkiosta on suoritettu valtioapuvaroilla.

Liiton puheenjohtajana toimii nykyään Johtaja K. H. Majantie; toimitusvaliokunnan muut jäsenet ovat: liikemies Aks. Ek, varapuheenjohtaja, Aarne R. Lang, liiton sihteeri, Johtaja K. Meklin, rahastonhoitaja, Maisteri Arthur Eklund sekä varajäsenet kaupanhoitaja V. J. Kostiainen ja voimistelunopettaja K. V. Suomela. Liiton eri toimintahaaroista huolehtivat lähinnä, voimistelu-, yleisurheilu-, paini-, hiihto-, luistelu- ja pyöräilyjaostohallinnot. Liittoon kuuluu nykyään 23 piirikuntaa, 470 seuraa ja noin 28,000 jäsentä. Edellisestä vuodesta on jäsenmäärä noussut 2,500 hengellä.

Kertomus Suomen Kansanomaisen Hieromaopiston toiminnasta lukuvuotena 1914—1915.

Opetus alkoi syysk. 1 ja päättyi toukok. 21 p:nä. Syyslukukaudella oli oppilaita 48 ja kevätlukukaudella 54; yhteensä 69 oppilasta. Päästötodistuksen saivat 43 täydellisen kaksilukukautisen hieroma- ja sairasoimistelukurssin suorittanutta oppilasta.

Opetus on tapahtunut oppilaiden äidinkielellä; tänä vuonna suomeksi ja ruotsiksi. Opittavat aineet ovat olleet samat ja yhtä laajat kuin edellisinä vuosina. Terveys on oppilailla opintoaikana huomattavasti vaurastunut.

V. Kättilölaitos.

Saapuneitten ilmoituksien mukaan oli kättilöitten lukumäärä 1914 vuoden lopulla 816, joista 218 asui kaupungissa ja 598 maaseudulla. Läänien mukaan ryhmitettyinä oli kättilöitä seuraavasti:

L ä ä n i.	Kättilöitten lukumäärä		
	Kaupun- geissa.	Maaseu- dulla.	Yhteensä.
Uudenmaan	43	62	105
Turun ja Porin	32	132	164
Hämeen	22	77	99
Viipurin	35	77	112
Mikkelin	10	29	39
Kuopion	19	38	57
Vaasan	25	99	124
Oulun	32	84	116
Yhteensä	218	598	816

Luetteloja synnytyksistä on lähettänyt 776 kättilöä, 182 kaupunki- ja 594 maalaiskunnasta. Näistä käy selville että 30,333 naista, — 7,118 ensi- ja 23,215 myötäsynnyttäjää — on saanut apua synnyttämistilassa. Mitä synnyttäjien kotipaikkaan tulee on 5,207 asunut kaupungissa ja 25,126 maaseudulla, tehden resp. 17.2 % ja 82.8 %. Synnyttäjistä oli 1,727 eli 5.7 % naimatonta, 28,492 eli 93.9 % naimisissa olevaa ja 114 eli 0.4 % leskeä.

Syntyneitten lasten lukumäärä oli 30,187, joista 29,297 elävää ja 890 kuollutta. Äskensyntyneistä oli 15,983 mies- ja 14,204 naispuolta. Mitä sikiöitten asemaan tulee sattui 28,873 yliosa-asemaa, 915 alaosa-asemaa ja 155 poikki-asemaa; 244 tapauksessa ei asemaa ole mainittu.

Asianlaita kaupungeissa ja maaseuduilla käy selville seuraavasta ryhmitelystä:

	Synnyttäneiden kokonaisluku.						Sikiön asema.				Äskensyntyneitten luku.				
											Sukupuoli.		Eläviä.	Kuolleita.	Yhteensä.
	Naimattomia.	Naimisissa olevia.	Leskiä.	Yhteensä.	Ensisynty- täjiä.	Myöskäsynyt- täjiä.	Yliosa asema.	Aliosa asema.	Pokkiasema.	Maimitteuton.	Miespuoli.	Naispuoli.			
Kaupungeissa	340	4,837	30	5,207	1,166	4,041	4,904	139	12	42	2,620	2,477	4,945	152	5,097
Maaseudulla .	1,387	23,655	84	25,126	5,952	19,174	23,969	776	143	202	13,363	11,727	24,352	738	25,090
Yhteensä	1,727	28,492	114	30,333	7,118	23,215	28,873	915	155	244	15,983	14,204	29,297	890	30,187

Luetteloihin tehdyistä muistutuksista näkyy että 508 naista — 68 kaupungissa ja 440 maaseudulla — synnytti kaksoiset sekä 2 naista kaupungissa ja 3 naista maaseudulla kolmoiset. Keskenmeno sattui 664 tapauksessa, 182:ssa tapauksessa kaupungissa ja 482:ssa maaseudulla. 872 naista päästettiin taiteen avulla. Näistä päätettiin synnytys 91:ssä tapauksessa, 23 kertaa kaupungissa ja 68 kertaa maaseudulla, sikiön manuaaliextractionin kautta, 126 tapauksessa, 8 kertaa kaupungissa ja 118 kertaa maaseudulla, käännöksen kautta, 602:ssa tapauksessa, 114 kertaa kaupungissa ja 488 kertaa maaseudulla, pihtien avulla sekä 53:ssa tapauksessa 7 kertaa kaupungissa ja 46 kertaa maaseudulla, käyttämällä teräviä aseita. Päästetyistä naisista kuoli: manuaali extractionin jälkeen 1 kaupungissa, käännöksen jälkeen 1 kaupungissa ja 3 maaseudulla, pihtisynnytyksen jälkeen 9 maaseudulla sekä terävien aseiden käyttämisen jälkeen 1 kaupungissa ja 4 maaseudulla. Placenta prævia sattui 6 kertaa kaupungissa ja 38 kertaa maaseudulla. Ecclampsia tapausten luku oli 64, joista 6 kaupungissa ja 58 maaseudulla. Pihtisynnytyksen teki kaupungissa lääkäri 93 kertaa sekä maaseudulla lääkäri 343 ja kättilö 142 kertaa. 24:stä pihtisynnytyksestä — 21:stä kaupungissa ja 3:sta maaseudulla — puuttuu ilmoitus mainitussa suhteessa. Teräviä aseita käytti lääkäri 43 kertaa, 6 kertaa kaupungissa ja 37 kertaa maaseudulla, sekä kättilö 7 kertaa maaseudulla, 3:sta puuttuu ilmoitus.

Helsingin lapsenpäästölaitoksessa on 55 oppilasta vuoden kuluessa oppikurssin päätettyänsä saanut kättilötodistuksen. Vuoden kuluessa on Lääkintöhallitukselle jätetty 136 hakemusta päästä kättilöoppilaaksi.

Kättilöitten palkkaamiseksi myönnettiin vuonna 1914 valtioapua seuraaville kunnille ja seuraavat määrät:

Uudenmaan lääni: Degerby 200, Sammatti 300. Yhteensä Smk. 500.

Turun ja Porin lääni: Angeliemi 150, Askainen 250, Brändö 300, Finby 200, Finström 300, Föglö 300, Harjavalta 250, Hiittinen 250, Hinnerjoki 200, Honkalahti 150, Houts kari 400, Karvia 250, Karuna 200, Kauvatsa 200, Kar-

jala 250, Kiikala 250, Kiikka 200, Kiikoinen 200, Kisko 250, Kullaa 250, Kumlige 300, Kustavi 400, Kuusjoki 200, Kökar 300, Lemland ja Lumparland yhteisesti 300, Lokalahti 250, Masku 200, Merimasku 150, Metsämaa 300, Mietoinen 200, Muurla 250, Nauvo 200, Oripää 200, Parkano 200, Prunkkala 200, Pyhämaa 200, Pyhämaa luoto 200, Raisio 200, Rusko 200, Siikainen 100, Suodenniemi 200, Suomusjärvi 200, Säkylä 200, Taivassalo 200, Velkua 500, Vestanfjärd 250, Vårdö 300. Yhteensä Smk. 11,200.

Hämeen lääni: Kuorevesi 175, Kylmäkoski 275, Renko 200, Somerniemi 300, Kuhmalahti 200, Tottijärvi 200, Tuulos 300. Yhteensä Smk. 1,650.

Viipurin lääni: Johannes 250, Kaukola 200, Lavansaari 400, Metsäpirtti 200, Rautjärvi 300, Rautu 250, Ruskeala 200, Soanlahti 250, Suistamo 200, Suojärvi 400, Suomenniemi 175, Suursaari 500, Taipalsaari 200. Yhteensä Smk 3,525.

Mikkelin lääni: Enonkoski 200, Jäppilä 150, Luhanko 150, Savonranta 250, Virtasalmi 200. Yhteensä Smk. 950.

Kuopion lääni: Hankasalmi 300, Ilomantsi 200, Kaavi 250, Keitele 200, Muuruvesi 250, Pälkjärvi 150, Rautavaara 300, Valtimo 150, Varpaisjärvi 250. Yhteensä Smk. 2,050.

Vaasan lääni: Alahärmä 250, Alajärvi 200, Bergö 350, Evijärvi 200, Halsua 200, Isojoki 200, Jepua 200, Karijoki 200, Konginkangas 250, Korttesjärvi 250, Kälviä 200, Lestijärvi 225, Maksamaa 300, Perho 250, Pihlajavesi 200, Pihtipudas 200, Raippaluoto 200, Saarijärvi 200, Soini 300, Sumiainen 200, Toivakka 200, Töysä 250, Ullava 300, Uurainen 150, Ylihärmä 250. Yhteensä Smk. 5,725.

Oulun lääni: Alatornio 250, Alavieska 200, Enontekiäinen 900, Hailuoto 300, Hyrynsalmi 400, Ii 300, Inari 900, Karunki 300, Kiiminki 250, Kuhmoniemi 400, Kuivaniemi 200, Kuolajärvi 400, Kolari 300, Kuusamo 300, Kärämäki 300, Lumijoki 200, Merijärvi 150, Muhos 200, Muonionniska 400, Oulunsalo 300, Paltamo 250, Pudasjärvi 300, Puolanka 400, Pyhäntö 250, Rantsila 150, Rautio 300, Reisjärvi 200, Ristijärvi 400, Saloinen 250, Simo 250, Suomussalmi 400, Säräisniemi 300, Taivalkoski 350, Temmes 300, Utsjoki 900, Ylikiminki 300, Ylitornio 400, Ylivieska 100. Yhteensä Smk. 12,750.

Yhteensä koko maassa Smk. 38,350.

VI. Oikeuslääkeopilliset toimitukset.

VI. Rättsmedicin.

Vuonna 1914 tehtyjen ruumiinavausten lukumäärä oli 729; näistä tarkoitti 600 täysikasvuisia tai lapsia ja 129 vastasyntyneitä tai sikiöitä.

Täysikasvuisten ja lasten kuolemansyyt.

Dödsorsaken hos fullvuxna och barn.

Causes de décès chez les adultes et les enfants.

Lääni ja pitälääkärin piiri. Län och provinsläkaredistrikt. <i>Gouvernements et districts de médecins d'arrondissements.</i>	Itäsuomen. Saimo. <i>Suède.</i>	Hannala. Rus. <i>Russie.</i>	Murha tai tappo. Mord eller dråp. <i>Mortes prémeditées ou non-prémeditées.</i>	Tapahtuma. Olycksändelse. <i>Accident.</i>	Touhu. Sjuka. <i>Maladie.</i>	Mitäänmuuta. Sivellin. <i>Autre cause.</i>	Yhteensä. Summa. <i>Total.</i>
Uudenmaan.							
Helsingin	4	—	4	4	—	3	15
Loviisan	—	—	3	4	—	—	7
Tammisaaren	1	—	—	—	1	1	3
Lohjan	4	—	7	2	1	—	7
Turun ja Porin.							
Turun	4	—	—	3	3	2	12
Uudenkaupungin	3	—	—	2	—	1	6
Rymättylän	1	—	—	—	—	—	1
Godbyn	—	—	3	1	—	—	4
Salon	—	—	1	2	—	—	3
Porin	1	—	4	1	—	—	6
Ikaalisten	3	—	7	—	—	1	11
Tyrvään	—	—	3	—	—	—	3
Huittisten	—	—	1	1	—	—	2
Hämeen.							
Hämeenlinnan	6	—	1	1	1	—	9
Hollolan	2	—	3	1	—	—	6
Jämsän	2	—	1	2	—	—	5
Tammelan	1	—	6	3	—	—	10
Tampereen	2	—	2	4	2	—	10
Ruoveden	—	—	1	—	—	—	1

Lääni ja piirilääkärin piiri. Län och provincialläkaredistrikt. Gouvernements et districts de médecins d'arrondissements.	Itsemurha. Självmord. Swicide.	Hunala. Rus. Irrase.	Murha tai tappo. Mord eller dråp. Meurtres primaires ou non-primaires.	Tapaturma. Olycksbändelse. Accident.	Tauti. Sjukdom. Maladie.	Mikäniemenen takia selvityksistä. Ouredd för rötta. Cause non-étalée par suite de pu- refaction.	Yhteensä. Summa. Total.
Viipurin.							
Viipurin	4	—	7	7	1	1	20
Haminan	3	—	—	—	1	—	4
Lappeenrannan	2	—	5	8	—	—	15
Antrean	7	—	1	3	1	2	14
Muolan	1	1	1	7	1	1	12
Käkisalmen	2	—	2	1	—	—	5
Kurkijoen	2	—	2	1	—	—	5
Sortavalan	1	—	—	—	1	—	2
Salmin	—	—	2	1	—	—	3
Mikkelin.							
Mikkelin	2	—	3	8	1	1	15
Heinolan	6	—	3	2	1	—	12
Joroisten	2	—	—	—	—	—	2
Savonlinnan	6	—	2	—	1	—	9
Kuopion.							
Kuopion	—	—	—	—	—	—	—
Rautalammen	1	—	—	1	—	—	2
Isälmen	2	—	—	2	—	—	4
Pielisjärven	1	—	1	3	2	—	7
Tohmajärven	1	—	—	1	—	1	3
Joensuun	1	—	1	—	—	—	2
Waasan.							
Nikolainkaupungin	—	1	1	—	1	1	4
Kristiinankaupungin	—	—	8	1	1	—	10
Uudenkaarlepyyn	—	—	4	—	—	—	4
Kokkolan	2	—	1	—	—	1	4
Kuortaneen	—	—	3	—	1	—	4
Jyväskylän	1	—	—	1	2	—	4
Oulun.							
Oulun	2	1	—	2	—	—	5
Raahen	—	—	—	—	—	—	—
Kalajoen	—	—	—	—	—	—	—
Haapajärven	—	—	3	—	—	—	3

Lääni ja piirilääkäriin piiri. Län och provincalläkaredistrikt. <i>Gouvernements et districts de médecins d'arrondissements.</i>	Yhteensä. Summa. <i>Total.</i>	Määränsä selvittäminen. Outred för räkta. <i>Cause non-liable par suite de pul- refaction.</i>	Tauhi. Sinhdom. <i>Maladie.</i>	Tapahtuma. Olyokshandele. <i>Accident.</i>	Murha tai tapo. Mord eller drap. <i>Meurres prémedités ou non-prémedités.</i>	Hunala. Kus. <i>Forse.</i>	Iseamurhi. Sältnord. <i>Swicide.</i>
Kajaanin	1	—	—	—	1	—	—
Tornion	—	—	—	—	—	—	—
Pudasjärven	1	—	—	—	—	—	1
Rovaniemen	3	1	—	1	1	—	—
Kittilän	5	—	—	—	4	1	—
Yhteensä — Summa — Total	84	17	23	81	96	4	84
Kaupungit.							
Helsinki	187	2	50	64	15	6	50
Porvoo	—	—	—	—	—	—	—
Loviisa	—	—	—	—	—	—	—
Tammisaari	—	—	—	—	—	—	—
Hanko	1	—	—	—	—	—	1
Turku	17	—	2	4	2	—	9
Naantali	—	—	—	—	—	—	—
Marianhamina	—	—	—	—	—	—	—
Uusikaupunki	—	—	—	—	—	—	—
Rauma	4	—	—	1	1	—	2
Pori	10	—	3	2	1	—	4
Hämeenlinna	1	—	—	—	1	—	—
Tampere	4	—	1	1	2	—	—
Lahti	11	—	—	4	2	—	5
Viipuri	35	2	5	16	6	—	6
Hamina	1	—	—	—	—	—	1
Kotka	3	—	—	—	2	1	—
Lappeenranta	2	—	—	—	1	—	1
Käkisalmi	—	—	—	—	—	—	—
Sortavala	1	—	1	—	—	—	—
Mikkeli	—	—	—	—	—	—	—
Heinola	—	—	—	—	—	—	—
Savonlinna	3	—	—	—	—	—	3
Kuopio	1	—	—	—	1	—	—
Iisalmi	—	—	—	—	—	—	—
Joensuu	1	—	—	—	—	—	1
Kristiinankaupunki	2	1	—	—	—	—	1
Kaskinen	1	—	—	—	—	1	—
Nikolainkaupunki	2	—	—	—	—	—	2
Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	—	—
Pietarsaari	2	—	1	—	1	—	—

Lääni ja piirilääskin piiri. Län och provincalläkaredistrikt. <i>Gouvernements et districts de médecins d'arrondissements.</i>	Yhteensä. Summa. <i>Total.</i>	Määrä, joka selvitettiin. Outrodd för räkna. <i>Cases non-traités par suite de put- réfaction.</i>	Taud. Sjukdom. <i>Maladie.</i>	Tapaturma. Olycksförhållande. <i>Accident.</i>	Murha tai tapo. Mord eller dråp. <i>Meurres premeditées ou non-premeditées.</i>	Huuma. Rus. <i>Ivresse.</i>	Iteenmurha. Själmord. <i>Swicida.</i>
Kokkola	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylän	2	—	—	1	—	—	1
Raahe	—	—	—	—	—	—	—
Oulu	3	—	1	1	1	—	—
Kemi	—	—	—	—	—	—	—
Tornio	—	—	—	—	—	—	—
Kajaani	1	—	—	—	1	—	—
Yhteensä — Summa — Total	295	5	64	94	37	8	87
Summa summarum	600	22	87	175	133	12	171

Vastasynntyneitten ja sikiöitten kuolemansyyt.
Dödsorsakerna hos nyfödda och foster.
Causes de décès chez les nouveau-nés et les fœtus.

Lääni ja piirilääkärin piiri. Län och provincalläkaredistrikt. <i>Gouvernements et districts de médecins d'arrondissement.</i>	Yhteensä. Summa. <i>Total.</i>	Miesmenisen taikin seivästä. Outreda för rötta. <i>Non-décès pour cause de putréfaction.</i>	Kuolema synnynyt äysäläiden. Dödsfall följande. <i>Mort-nés d'après.</i>	Kuolema synnynyt ennenaikainen. Dödsfall följande. <i>Mort-nés avant terme.</i>	Vielun heikkous. Tahti. Allmän svaghet. Sjukdom. <i>Maladie.</i>	Hoidon puute. Brist på vård. <i>Manque de soins.</i>	Muun väkivalta. Annet väld. <i>Autres causes de nature traumatique.</i>	Tulehdustautien tai kiristämisen. Kvättning eller strykning. <i>Ecoulement ou stram- pung.</i>	
Uudenmaan.									
Helsingin	4	1	1	—	—	—	—	2	—
Loviisan	2	—	1	—	—	—	—	—	—
Tammisaaren	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Lohjan	3	1	—	—	—	1	—	1	—
Turun ja Porin.									
Turun	8	3	1	1	—	—	—	3	—
Uudenkaupungin	4	1	—	1	—	1	—	1	—
Rymättylän	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Godbyn	1	—	—	1	—	—	—	—	—
Salon	3	—	—	—	—	—	1	2	—
Porin	2	2	—	—	—	—	—	—	—
Ikaalisten	2	—	—	1	—	—	—	1	—
Tyrvään	2	1	—	—	—	—	—	1	—
Huittisten	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Hämeen.									
Hämeenlinnan	2	—	—	—	—	—	—	2	—
Hollolan	2	—	—	—	—	2	—	—	—
Jämsän	4	—	—	—	—	2	¹⁾ 1	—	—
Tammelan	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tampereen	4	—	—	—	—	—	—	4	—
Ruoveden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Viipurin.									
Viipurin	4	2	1	—	—	—	—	1	—
Haminan	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lappeenrannan	4	—	2	1	—	—	—	1	—
Antrean	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Muolan	6	1	—	2	—	2	—	1	—
Käkisalmen	2	—	—	—	1	—	—	—	—
Kurkijoen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sortavalan	4	—	—	1	—	—	1	—	—
Salmen	2	—	—	—	—	—	1	1	—

¹⁾ Myrkytetty (alkohoolia).

Yhteensä. Summa. Total.	Mikäniemen takia sevitämällä. Outredd för rötta. Non-étudié pour cause de putréfaction.	Kuolleina syntyneet täysikäisten. Dödfödd fullgånget. Mort-nés à terme.	Kuolleina syntyneet ennenaikaisen. Dödfödd ofullgånget. Mort-nés avant terme.	Yleinen heikkous. Tavt. Allmän svaghet. — Sjukdom. Fardläse genfrald. — Maladie.	Hoidon puute. Brist på vård. Manque de soins.	Muu vakiavala. Annat våld. Autres causes de nature traumatique.	Tuohentamisen tai kirjastamisen käsittely. Blouffement ou stram- pulation.	Lääni ja piirilääkäriin piiri. Län och provincalläkaredistrikt. Gouvernements et districts de médecins d'arrondissements.
Mikkelin.								
Mikkelin	—	—	1	—	—	—	1	2
Heinolan	1	—	—	—	—	—	2	3
Joroisten	—	—	1	—	—	—	—	1
Savonlinnan	1	—	—	—	1	1	1	4
Kuopion.								
Kuopion	—	—	—	—	—	—	—	—
Rautalammen	—	—	2	—	—	—	—	2
Iisalmen	—	—	1	—	—	—	—	1
Pielisjärven	—	—	1	1	—	—	—	2
Tohmajärven	—	—	1	—	—	—	1	2
Joensuun	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaasan.								
Nikolainkaupungin	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristiinankaupungin	—	—	1	—	—	—	1	2
Uudenkaarlepyyn	1	—	—	—	—	—	—	1
Kokkolan	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuortaneen	—	—	—	—	1	—	—	2
Jyväskylän	—	—	—	—	1	—	—	1
Oulun.								
Oulun	—	—	1	—	—	—	—	2
Raahen	—	1	1	—	—	—	—	2
Kalajoen	—	—	—	—	—	—	—	—
Haapajärven	2	—	—	—	—	—	—	2
Kajaanin	—	—	—	—	—	—	—	—
Tornion	—	—	—	—	—	—	—	1
Pudasjärven	—	—	—	—	—	—	1	1
Rovaniemen	1	1	—	—	—	—	—	2
Kittilän	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — Total	36	9	13	2	19	7	15	101
Kaupungit.								
Helsinki	3	¹⁾ 3	2	5	2	—	3	18
Porvoo	—	—	1	—	—	—	—	1

¹⁾ 1 m. myrkytetty (lysoolia).

Lääni ja piirilääkärin piiri. Län och provincialläkaredistrikt. Gouvernements et districts de médecins d'arrondissements.	Yhteensä. Summa. Total.	Mitteenmen takia selvitettävä. Outred för rök. Non-blucide pour cause de putréfaction.	Kuolleena synynyt täysikäinen. Dödfödt fullgånget. Mort-nés à terme.	Kuolleena synynyt puutteellinen. Dödfödt otullgånget. Mort-nés avant terme.	Yleinen heikkous. — Taudit. Allmän svaghet. — Sjukdom. Faiblesse générale — Maladie.	Hoidon punte. Brist på vård. Manque de soins.	Muu väkivalta. Annat våld. Autres causes de nature traumatique.	Juonemattomuus tai kuristaminen Kvelling eller Bisulfidemi på strö- pukket.
Loviisa	—	—	—	—	—	—	—	—
Tammisaari	—	—	—	—	—	—	—	—
Hanko	—	—	—	—	—	—	—	—
Turku	4	1	—	1	—	2	—	—
Naantali	—	—	—	—	—	—	—	—
Marianhamina	—	—	—	—	—	—	—	—
Uusikaupunki	—	—	—	—	—	—	—	—
Rauma	—	—	—	—	—	—	—	—
Pori	1	1	—	—	—	—	—	—
Hämeenlinna	—	—	—	—	—	—	—	—
Tampere	1	—	—	—	—	1	—	—
Lahti	—	—	—	—	—	—	—	—
Viipuri	1	1	—	—	—	—	—	—
Hamina	—	—	—	—	—	—	—	—
Kotka	—	—	—	—	—	—	—	—
Lappeenranta	—	—	—	—	—	—	—	—
Käkisalmi	—	—	—	—	—	—	—	—
Sortavala	—	—	—	—	—	—	—	—
Mikkeli	—	—	—	—	—	—	—	—
Heinola	—	—	—	—	—	—	—	—
Savonlinna	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopio	1	—	—	1	—	—	—	—
Iisalmi	—	—	—	—	—	—	—	—
Joensuu	—	—	—	—	—	—	—	—
Kristiinankaupunki	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaskinen	—	—	—	—	—	—	—	—
Nikolainkaupunki	—	—	—	—	—	—	—	—
Uusikaarlepyy	—	—	—	—	—	—	—	—
Pietarsaari	1	—	—	—	—	—	—	—
Kokkola	—	—	—	—	—	—	—	—
Jyväskylä	—	—	—	—	—	—	—	—
Raahe	—	—	—	—	—	—	—	—
Oulu	—	—	—	—	—	—	—	—
Kemi	—	—	—	—	—	—	—	—
Tornio	—	—	—	—	—	—	—	—
Kajaani	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa — Total	28	6	1	4	5	6	3	3
Summa summarum	129	21	8	23	7	19	12	39

Itsemurhatapa.

	Miehiä.	Naisia.
Hirttäytyminen tai kuristuminen	48	2
Myrkytys	25	22
» ja hukuttautuminen	—	1
Ampuma-ase	37	3
Dynamiittilaukaus	1	—
Hukuttautuminen	11	14
Terävä ase	4	—
Heittäytyminen ikkunasta 4:stä kerrok. ja terä ase	1	—
Tukehduttautuminen savussa (tulipalo)	1	—
Polttautuminen (palohaavoja)	—	1
Yhteensä	128	43 = 171

Myrkkynä käytettiin: alkohoolia, fenoolia ja morfiinia 1 n.; arsenikkia 2 n.; cyankaalia 4 m.; denaturoitua spriiä 2 n.; fenoolia 2 m., formaliinia 1 n.; fosforia 1 n.; karboolihappoa 7 m., 4 n.; kokaiinia 1 m.; lipeäliuosta 1 n.; lysolia 4 m., 6 n.; morfiinia 3 m. 2 n.; morfiinia ja kodeiiniä 1 m.; rikkihappoa 2 n.; strykniiniä 1 n.; suolahappoa 2 m.; valokaasua 1 m.

Itsemurhaajan sääty ja ammatti.

	Miehiä.	Naisia.
Kauppiaita ja heidän perheitä	6	1
Talollisia » » »	9	2
Torppareita » » »	4	2
Itsellisiä » » »	2	2
Työmiehiä » » »	19	4
Valtioneuvos 1, tuomari 1, insinööri 1, hammaslääkäri 1, santarmialiupseeri 1, senaatinkanslisti 1, rautatien-virkamiehiä 3, kauppakoulunopettaja 1, asiamiehiä 2, prokuristi 1, proviisori 1, farmaseutti 1, ylioppilas 1, lyseolainen 1, kauppamatkustaja 1, kassanhoitaja 1, konttoristi 1, maanviljelijöitä 3, tilanhoitaja 1, talon-omistajia 2, taloudenhoitaja 1, mäkitupalaisia 2, rakennusmestari 1, kauppa-apulainen 1, kuuromykkä-koulun oppilas 1, soittajia 2, vahtimestari 1, postin-kuljettaja 1, sairaanhoitaja 1, parturi 1, leipuri 1, vii-nuri 1, teurastaja 1, räätäli 1, suutareja 4, maalari 1, puuseppiä ja puusepänooppilaita 3, hopeasepäntyöläi-nen 1, viilareja 4, sepänsälli 1, muurareja 2, mon-		

	Miehiä.	Naisia.
töörejä 3, konekäyttäjä 1, lämmittäjä 1, autonkuljettajia 2, ajuri 1, renkejä 8, talonmies 1, portinvartia 1, ovenvartia 1, elätemies 1, verhoilian poika 1, vanki 1, tuntemattomia ja irtolaismiehiä 8	88	—
Opettajattaria 2, kassanhoitaja 1, rohdoskauppa-apulainen 1, rouva 1, leski 1, neitejä 2, hourunhoitajatar 1, ompelijattaria 2, tehtaantyöläinen 1, palvelijattareja 10, kirvesmiehen vaimo ja tytär 2, vaivaishoitolainen 1, tuntemattomia ja irtolaisnaisia 7	—	32
Yhteensä	128	43 = 171

Itsemurhat jaettuina kuukausittain.

Tammikuu	13	Toukokuu	6	Syyskuu	14
Helmikuu	15	Kesäkuu	22	Lokakuu	20
Maaliskuu	12	Heinäkuu	22	Marraskuu	7
Huhtikuu	16	Elokuu	9	Joulukuu	15
Yhteensä					171

Mielisairaana tekoa tehdessä oli	5 m.	1 n.	6
Kuumehoureissa » » »	1 »	— »	1
Raskaana » » »	— »	4 »	4
Humalassa » » »	14 »	— »	14

Murha tai tappo.

	Miehiä.	Naisia.
Tehtiin tylsällä aseella	22 ¹⁾	2
» » » ja ampuma-aseella	1	—
» » » heittämisellä alas junasta	1 ²⁾	—
» terävällä »	49 ²⁾	6
» » » ja tylsällä aseella	1 ²⁾	2
» ampuma aseella	28 ¹⁾	2
» tukehduttamisella tai upottamisella	2	2
» kuristamisella	—	1
» pahoinpitelyllä	3	2
» myrkyllä	2	7
Yhteensä	109	24 = 133

¹⁾ 2 m. humalassa. — ²⁾ 1 m. humalassa.

Myrkkynä käytettiin: alkohoolia 1 n.; arsenikkia 2 m. 4 n.; karboolia 1 n.; rikkihappoa 1 n.

Tapaturmia.

	Miehiä.	Naisia.
Hukkuminen	29 ¹⁾	12
Häkä	4 ²⁾	—
Liika kova löyly saunassa	1 ²⁾	—
Paleltuminen	2 ²⁾	1
Tukehtuminen	2 ²⁾	4
Sähkö-isku	1	—
Ampuminen	5	1
Loukkaantuminen kivilouhimisessa	2	—
» työssä (tehtaassa)	1	—
» yhteentörmäyksessä	1	—
» päähän	2 ²⁾	2
Hevonen potkaissut	1	—
Kaatuminen kärryistä	1	—
» portaita alas	3	—
Putoaminen	3	—
» kalliosta alas	1	—
» rappusissa	—	1
Joutunut tukkien alle	1	—
» kuorman alle	2	—
» 2:den kärryn väliin	1	—
» rautatienvaunujen väliin	1	—
Juna ylitse ajanut	5 ²⁾	3
Rautiovaunu » »	3 ²⁾	—
Automobiili » »	—	4
Polkupyörä » »	—	1
Verenmyrkytys	1	—
Myrkky	67	6
Yhteensä	140	35 = 175

Myrkyt jotka aiheuttivat tapaturman: alkohooli 2 m.; cyanvety 2 m.; denaturoitu sprii 48 m., 6 n.; denaturoitu sprii ja polityyri 1 m.; hajuvesi 3 m.; kamferi ja kloroformi 1 m.; klorkaali 1 m.; lipeäkivi 2 m.; polityyri 4 m.; sienenmyrkky 1 m.; strykniini 2 m.

¹⁾ 6 m. humalassa. — ²⁾ 1 m. humalassa.

Taudessa kuoli.

	Miehiä.	Naisia.
Apoplexia cordis	8 ²⁾	1
» » et struma	—	1
Vitium cordis	5 ¹⁾	1
» » et tuberkulosis	1 ¹⁾	—
Cor adiposum	—	1
Arteriosclerosis. Cor adipos. Vitium cordis	6	3
Myocarditis	2	—
Aneurysma aortae	—	1
Ruptura aortae	1	1
Status thymico-lymphatic.	1	1
Verentungos aivoihin ja keuhkoihin	1	—
Aivo-halvaus	1	—
Haemorrhagia cerebri. Apoplexia cerebri	6	1
» » et pneumonia acuta	1	—
Emmollitio cerebri	1	—
» » et pneumonia acuta	1	—
Meningitis acuta	1	—
» tuberculosa	1	—
Leptomeningitis. Otitis media	1	—
Epilepsia	1	1
Ruptura tubae. Fallopii dextr.	—	1 ³⁾
Tuberculosis	2	2
Carcinoma laryngis	1 ¹⁾	—
Pneumonia	7 ¹⁾	2
» et diphteritis	—	1
» » gastro-enteritis	6	2
Gastro-enteritis	2	1
Entero-colitis et bronchitis capillaris	—	1
Volvolus ilei	1	—
Nephritis	1	—
Erysipelas	1	—
Eclampsia	—	1
Septicopyaemia	—	3 ⁴⁾
Puerperium	—	1 ⁵⁾
Yhteensä		60 27 = 87

¹⁾ 1 m. humalassa. — ²⁾ 3 m. humalassa. — ³⁾ 1 n. raskaana. — ⁴⁾ Sikiönkarkottamisen jälkeen. — ⁵⁾ Sikiönkarkottaminen.

VII. Apteekkilaitos.

Vuoden 1913 lopussa löytyi Suomessa 229 apteekkia, joista 34 reali- ja 195 henkilökohtaisten erioikeuksien perusteella.

Vuoden 1914 kuluessa annettiin erioikeuskirjat seuraaviin uusiin apteekkeihin:

helmik.	24	p:nä	Alahärmän	apteekkiin	provisori	Gunnar Arthur Nordling'ille.
maalisk.	10	»	Lahden 2:seen	»	»	Torsten Dahlin'ille.
kesäk.	16	»	Oulun 4:teen	»	»	Yrjö Vilhelm Jalander'ille.

Edellisen ostajan kuoleman kautta julistettiin haettaviksi ja annettiin seuraavat erioikeudet:

helmik.	2	p:nä	Karstulan	apteekkiin	provisori	Eva Emilia Lindholm'ille.
»	17	»	Viipurin 5:teen	»	apteekkari	Carl Gustaf Rundqvist'ille.

Edellisen omistajan siirron takia julistettiin haettaviksi ja annettiin seuraavat erioikeudet:

maalisk.	10	p:nä	Mikkelin 2:seen	apteekkiin	provisori	Aksel Ferdinand Jama'lle.
marrask.	10	»	Kotkan 2:seen	»	apteekkari	Karl Gustaf Bernhard Wählberg'ille.

Oston takia siirrettiin seuraavat erioikeudet:

maalisk.	3	p:nä	Saarijärven	apteekkiin	provisori	Karl Hjalmar Leo Laqvist'ille.
»	23	»	Alavuuden	»	»	Nikolai Siimekselle.
heinäk.	7	»	Kotkan 1:seen	»	»	Karl Henriksson'ille.
syysk.	1	»	Pohjan	»	»	Bertel Adler'ille.

Apteekkierioikeuksien haltioista kuolivat:

tammik.	1	p:nä	Helsingin 10:nen	apteekin	omistaja	Karl Allan Aschan.
helmik.	8	»	Hyrynsalmen	»	»	Erik Alvar Mesterton.
huhtik.	14	»	Kankaanpään	»	»	Otto Fernström.

Seuraava taulukko näyttää Suomen apteekkierioikeudet ja niiden omistajat vuoden 1914 lopussa sekä erioikeuksista suoritettavan veromäärän:

**A. Luettelo realierioikeuksilla varustetuista eli kanta-apteekeista
vuoden 1914 lopussa.**

A. Registre des Pharmacies principaux, munies de privilèges réels, de la fin de l'année 1914.

Erioikeuksien antopäivä. <i>Date lorsque des droits spéciaux furent accordés.</i>			Palkka. <i>Place.</i>	Omistaja. <i>Possesseur.</i>
Uudenmaan lääni.				
1910	Toukok.	24	Helsingin 1:nen	Werner Georg Smedslund
1891	»	12	» 2:nen	Lars Edvard Stigzelius
1755	Syysk.	24	» 3:as	Keisarillinen Aleksanterin Yliopisto
1896	Lokak.	26	Porvoon 1:nen	Emil Fredrik Mikander
1901	Kesäk.	13	Loviisa	Georg Wilhelm Wahlroos
1911	Heinäk.	1	Tammisaari	Viktor Edvard Wilhelm Nyfors
Turun ja Porin lääni.				
1907	Jouluk.	18	Turun 1:nen	Arthur Johan Carén
1900	Tammik.	22	» 2:nen	William Westerling
1910	Huhtik.	19	Maarianhamina	Berndt Axel Dammert'in leski
1895	Maalisk.	18	Porin 1:nen	Gustaf Wilhelm Widbom
1907	Helmik.	7	Unsikaupunki	Karl Arrhenius
1901	Marrask.	25	Rauma	Evert Vilhelm Tötterman
Hämeen lääni.				
1900	Tammik.	22	Hämeenlinnan 1:nen	Alfred Erland Ölander
1904	Huhtik.	18	Tampereen 1:nen	Alfred Johannes Molin
Viipurin lääni.				
1891	Toukok.	12	Viipurin 1:nen	Axel Wilhelm Palén
1898	Heinäk.	28	Sortavala	Sven Holst
1887	Kesäk.	1	Hamina	Alfons Nymalm'in oikeudenomist.
1908	»	13	Käkisalmi	Gustaf Walter Lindroos
1899	Elok.	10	Lappeenranta	Algot Bernhard Schlüter
Mikkelin lääni.				
1902	Syysk.	2	Heinola	Werner Dahlström
1902	Huhtik.	28	Mikkelin 1:nen	Anders Adiel Watanen
1895	Heinäk.	11	Savonlinna	Frans Bernhard Knifsund
Kuopion lääni.				
1908	Syysk.	24	Kuopion 1:nen	Evald Piispanen
1892	Elok.	9	Joensuu	Hugo Ferdinand Olsoni

Erioloikeuksien antopäivä. <i>Date lorsque des droits spéciaux furent accordés.</i>			Palkka. <i>Place.</i>	Omistaja. <i>Possesseur.</i>
Vaasan lääni.				
1895	Elok.	14	Kristiinankaupunki	Henrik Johannes Sandlund
1895	Maalisk.	11	Pietarsaari	Karl Lennart Candolin
1901	Tammik.	4	Uusikaarlepyy	Gustaf Eliel Roos
1903	Huhtik.	20	Nikolainkaup. 1:nen	Sigurd Brander
1904	Tammik.	18	Jyväskylä	Eugen Mansnerus
1903	Helmik.	9	Kokkolan 1:nen	Karl Uno Roos.
Oulun lääni.				
1896	Syysk.	9	Oulun 1:nen	Hugo Hjalmar Hasselblatt
1909	Toukok.	18	Raahe	Gustaf Hjalmar Jaatinen
1909	»	26	Tornio	Theodor Johannes Borg
1894	Marrask.	27	Kajaani	Fredrik William Stenius

**B. Luettelo henkilökohtaisilla erioikeuksilla varustetuista apteekkeista
vuoden 1914 lopussa.**

B. Registre des Pharmacies, munies de privilèges personnels, de la fin de l'année 1914.

Erioloikeuksien antopäivä. <i>Date lorsque les droits spéciaux furent accordés.</i>			Palkka. <i>Place.</i>	Vero. <i>Impôt.</i>	Omistaja. <i>Possesseur.</i>
Uudenmaan lääni.					
1911	Marrask.	24	Helsingin 4:jä	1,200	Magnus Malcolm Björklund
1901	Elok.	21	» 5:des	1,200	Paul Fredrik Elmgren
1897	Toukok.	17	» 6:des	1,200	Emil Sandroos
1903	Helmik.	9	» 7:mäs	800	Walter Johannes Karsten
1908	Lokak.	26	» 8:as	800	Walter Eliel Kalixtus Laurén
1911	Jouluk.	8	» 9:äs	600	Werner Eliel Grenman
1901	Tammik.	28	» 10:nes	600	Karl Allan Aschan
1907	Marrask.	18	» 11:sta	600	Edvard Felix Hellén
1911	»	10	» 12:sta	400	Henrik Heickell
1912	Maalisk.	15	Lohja	200	Lennart Ossian Löfström
1914	Syysk.	1	Pohja	100	Bertel Adler
1911	Huhtik.	4	Hanko	400	Mathilda Aejmelæus
1907	Toukok.	21	Mäntsälä	200	Thorsten Georg Pettersson
1903	Helmik.	23	Vihti	200	Axel Alfred Alm
1906	»	12	Inkoo	100	Johan Fredrik Mattsson
1899	Tammik.	30	Nurmijärvi	100	Fredrik Albin Koponen
1900	Elok.	22	Orimattila	200	Johan Gustaf Spolander
1910	Heinäk.	19	Kirkkonummi	100	Frithiof Konstantin Schauman
1901	Lokak.	14	Elimäki	100	Axel Gabriel Bergman
1910	Maalisk.	4	Porvoon 2:nen	600	Johan Arthur Hellström

Eriolkeuksien antopäivä. <i>Date lorsque les droits spéciaux furent accordés.</i>			Paikka. <i>Place.</i>	Vero. <i>Impôt.</i>	Omlataja. <i>Possesseur.</i>
1905	Syysk.	27	Iitti (Kuusankoski)	100	Richard Julius Lind
1905	Lokak.	9	Oulunkylä	100	August Alexander Franck
1907	Heinäk.	31	Hyvinkää	200	Emil Konrad Wäyrynen
1907	Jouluk.	18	Kerava	100	Nestor Gabriel Lindström
1913	Huhtik.	4	Espoo	100	Georg Jansson
1913	Helmik.	25	Kausala	100	Josef Herman Kiianlinna
Turun ja Porin lääni.					
1911	Maalisk.	28	Turun 3:as	800	Emil Konstantin Silén
1901	Tammik.	4	» 4:jäs	1,200	Ivar Hjalmar Strandell
1891	Elok.	12	» 5:des	600	Frans Eskil Ditzler
1913	Marrask.	25	» 6:s	600	Allan Menotti Malin
1908	Toukok.	11	Naantali	400	Axel Fredrik Wikman
1908	Kesäk.	13	Salo	400	Oskar Magnus Kræmer
1883	Lokak.	23	Ikaalinen	100	Sven Evert Strömmer
1888	Syysk.	26	Tyrvää	100	Otfrid Abelard Bäckman
1899	Marrask.	27	Huittinen	200	Oskar Benedikt Broms
1890	Kesäk.	11	Porin 2:nen	800	Karl Johan Juselius
1893	Lokak.	16	» 3:as	800	Johan Bernhard Sundblom
1909	»	13	Merikarvia	100	Arndt August Huhtinen
1912	Jouluk.	13	Kemiö	200	Arthur Emil Viklund
1887	Marrask.	22	Eura	100	Hjalmar Tollet
1890	Kesäk.	5	Loimaa	100	Gotfrid Waldemar Norrman
1900	Elok.	15	Marttila	100	Hjalmar August Bruno Aschan
1907	Marrask.	4	Kokemäki	200	Oskar Agabus Nordberg
1912	Heinäk.	28	Kankaanpää	100	Otto Fredrik Fernströmin leski
1908	Helmik.	17	Perniö	100	Pehr Gustaf Torsten Waselius
1903	»	9	Pöytyä	100	Kustaa Heikki Pietilä
1898	Elok.	24	Hämeenkyrö	100	Viktor Napoleon Törnvall
1910	Huhtik.	19	Reposaari	100	Hugo Hjalmar Agathon Mether
1905	Tammik.	30	Paimio	100	Apteekkari Walter Bunberg'in leski
1912	Maalisk.	29	Parainen	100	Georg Emil Örnhjelm
1909	Huhtik.	19	Rauman 2:nen	800	Arpa Artur Sörman
1908	»	30	Mynämäki	100	Arthur Axel Ahlroth
1908	Toukok.	18	Punkalaidun	100	Karl Emil Grönberg
1909	»	26	Noormarkku	100	Apteekkari Johannes Almanzor Michel- sonnin kuolinpesä
1909	Lokak.	13	Laitila	100	Anton Runman
Hämeen lääni.					
1911	Kesäk.	16	Hämeenlinnan 2:nen	600	Gösta Sevon
1905	Lokak.	9	Tampereen 2:nen	800	Uno Johannes Hagberg
1886	Maalisk.	9	» 3:as	600	Amil Adolf Schéele

Eriolkeuksien antopäivä. <i>Date lorsque les droits spéciaux furent accordés.</i>			Paikka. <i>Place.</i>	Vero. <i>Impôt.</i>	Omistaja. <i>Possesseur.</i>
1892	Syysk.	7	Tampereen 4:jäs	600	Karl Volter Aschan
1899	»	2	» 5:des	200	Felix Albin Rolander
1911	Lokak.	13	Jämsä	400	Stefanus Teppo Huttunen
1902	Syysk.	2	Tammela	800	Johan Edvard Hjelt
1912	Kesäk.	6	Lahti 1:nen	600	Ilmari Reinhold Lindqvist
1914	Maalisk.	10	» 2:nen	200	Torsten Dahlin
1900	Elok.	15	Ruovesi	200	Uno Fredrik Eklund
1901	Marrask.	5	Sääksmäki	200	Johan Edvard Gustafsson
1908	Huhtik.	14	Riihimäki	300	Volter Nikolai Simberg
1900	Jouluk.	10	Kuhmoinen	100	Theodor Daniel Pettersson
1906	Lokak.	1	Somero	100	Joho Kristian Lumme
1913	Helmik.	21	Orivesi	200	Karl Johannes Karlsson
1892	Syysk.	13	Akaa	100	Gustaf Wilhelm Rothberg
1907	Maalisk.	13	Korpilahti	100	Axel Emil Gulin
1893	Helmik.	27	Ujala	200	Johan August Nylander
1899	Kesäk.	7	Lammi	100	Frans Edvin Bergroth
1911	Elok.	25	Kangasala	100	Karl Arvid Sixtus Melart
1904	Huhtik.	24	Loppi	100	Gustaf Sohlström
1907	Lokak.	8	Pälkäne	100	Hjalmar Wilhelm Björkman
Viipurin lääni.					
1910	Maalisk.	15	Viipurin 2:nen	1,200	Aaro Holopainen
1901	Marrask.	11	» 3:as	1,200	Yrjö Fredrik Björklund
1901	»	11	» 4:jäs	600	Herman Filip Björklund
1900	Jouluk.	10	» 5:des	800	Johan Hjalmar Ekroos'in leski
1911	Tammik.	24	Impilahti	300	Veikko Walldén
1906	Syysk.	3	Imatra	400	Otto Fritiof Björklund
1909	Lokak.	13	Muola	200	Axel Edvin Gahmberg
1903	Syysk.	18	Terijoki	600	Karl Birger Poppius
1911	Jouluk.	1	Kotkan 1:nen	800	Erik Mikael Eklund'in konkurssipesä
1906	Toukok.	28	» 2:nen	800	Carl Rundqvist
1905	Helmik.	27	Koivisto	100	Viktor Reinhold Kolehmainen
1905	»	27	Virolahti	100	Allan Achilles Pippingsköld
1905	Toukok.	15	Parikkala	100	Rurik Olsoni
1912	Maalisk.	15	Kurkijoki	200	Paavo Hämäläinen
1896	Huhtik.	20	Uusikirkko	100	Walter Karl Gustaf Gadd
1912	Toukok.	17	Antrea	200	Apteekkari Emil Ferdinand Studd'in leski
1898	Helmik.	14	Kouvola	200	Lars Adolf Winter
1913	Tammik.	29	Säkkijärvi	100	Axel Alexander Haglund
1897	Jouluk.	6	Jaakkima	100	Emil Dahlin
1912	»	6	Sakkola	100	Apteekkari Erik Alvar Mesterton'in leski
1902	Toukok.	20	Jääski	100	Jean Sucksdorff
1910	Helmik.	3	Karhula	400	Robert Georg Jankowsky

Eriolkeuksien antopäivä. <i>Date lorsque les droits spéciaux furent accordés.</i>			Palkka. <i>Place.</i>	Vero. <i>Impôt</i>	Omistaja. <i>Possesseur.</i>
1903	Marrask.	9	Raivola	100	Woldemar Wallman
1906	Helmik.	2	Kirvu	100	Gustaf Reinhold Lindsten
1907	Lokak.	21	Kolikkoinmäki	200	Uno Kalm
1908	Maalisk.	24	Rautjärvi	100	Julius Leonard Lundell
1911	Heinäk.	14	Suojärvi	100	Yngve Georg Ernst Zimmerman
1908	Syysk.	24	Hiitola	100	Pekka Reijonen
1909	Toukok.	18	Luumäki	100	Alexander Edwin Westin
1911	»	2	Salmi	100	Robert Leonard Bäck
1912	Tammik.	11	Sippola	100	Petter Vilho Koponen
1912	Lokak.	4	Kuokkala	100	Paavo Armas Hillman
1901	Kesäk.	19	Savitaipale	100	Ernst Viktor Schnur
1913	Tammik.	29	Kivennapa	100	Edvard Johannes Forsman
1913	Heinäk.	25	Ukunieniemi	100	Bror Karl Hjalmar Paqvalén.
1913	»	29	Räisälä	100	Gustaf Zakeus Forsström
Mikkelin lääni.					
1907	Toukok.	15	Mikkelin 2:nen	600	Axel Ferdinand Jama
1903	Helmik.	23	Juva	100	Rolf Alexander Krook
1912	Marrask.	1	Joroinen	200	Pekka Stenqvist
1913	Helmik.	21	Sysmä	100	Johan Anton Alexander Geitel
1903	Heinäk.	22	Mäntyharju	200	Ernst Adolf Domander
1889	»	29	Rantasalmi	100	Gustaf Widing
1906	Jouluk.	11	Heinävesi	100	Albin Birger Ericsson
1909	Heinäk.	6	Pieksämäki	300	Otto Fredrik Randén
1909	Maalisk.	30	Hirvensalmi	100	Berndt Kristoffer Lundell
1897	Marrask.	15	Kangasniemi	100	Alfred Ekelund
1907	Jouluk.	18	Puumala	100	Johan Viktor Kjerulf
1909	Maalisk.	3	Kerimäki	100	Oskar David Herman Lewin
1909	Kesäk.	22	Joutsa	100	Karl Edvard Henrik Holmström
Kuopion lääni.					
1908	Syysk.	24	Kuopion 2:nen	800	Kalervo Killinen
1902	Lokak.	27	» 3:as	600	Edvard Manasse Malmberg
1903	Lokak.	5	Iisalmi	400	Wäinö Johannes Ignatius
1912	Maalisk.	22	Leppävirta	300	Veikko Arvid Timonen
1900	Huhtik.	3	Nurmes	300	Matti Ernst Gustaf Calonius
1912	Tammik.	26	Rautalampi	400	Adolf Vilhelm Kiiliäinen
1913	»	29	Värtsilä	200	Vivi Maria Nyman
1908	»	27	Pielavesi	200	Johan Sanfrid Hallman
1900	Syysk.	12	Nilsjä	100	Johan Henrik Lyra
1903	Elok.	6	Pielisjärvi	200	Otto Torsten Saladin Mether
1907	Maalisk.	26	Ilomantsi	100	Johannes Lackström
1913	»	4	Juuka	100	John Edgard Hedman

Eriolkeuksien antopäivä. <i>Date lorsque les droits spéciaux furent accordés</i>			Palkka. <i>Placs.</i>	Vero. <i>Impôt.</i>	Omistaja. <i>Possesseur.</i>
1907	Toukok.	2	Liperi	100	Filip Kiiskinen
1897	Heinäk.	21	Karttula	100	Johan Adolf Kolehmainen
1905	Toukok.	29	Suonenjoki	200	Emil Edvard Wikman
1909	Tammik.	11	Kaavi	100	Fredrik Viktor Finnberg
1907	Lokak.	8	Lapinlahti	100	William Konstantin Forsberg
1908	Tammik.	20	Varkaus	100	Georg Theodor Sternberg
1910	Heinäk.	9	Kitee	100	Sixtus Herman Knifsund
Vaasan lääni.					
1907	Toukok.	7	Nikolainkaup. 2:nen	800	Edvard Keto
1908	Tammik.	27	» 3:as	200	Herman William Hjelt
1912	Lokak.	4	Kokkolan 2:nen	400	Väinö Vennonen
1914	Maalisk.	23	Alavus	300	Nikolai Siimes
1911	Marrask.	13	Ilmajoki	200	Vilho Siimes
1906	Elok.	15	Keuruu	200	Adolf Castrén
1906	»	15	Lapua	300	Oscar Ferdinand Löfman
1910	Huhtik.	19	Mustasaari	300	Viktor Ollqvist
1909	Elok.	10	Närpiö	200	John Erland Lewán
1914	Maalisk.	3	Saarijärvi	200	Karl Hjalmar Leo Laqvist
1914	Helmik.	3	Karstula	100	Anna Eva Emilia Lindholm
1892	Jouluk.	5	Viitasaari	100	Hjalmar Drake
1880	Helmik.	10	Vöyri	100	Joel Salin
1909	Maalisk.	30	Kaskinen	200	Apteekkari Alf Engströmin leski
1904	Huhtik.	24	Virrat	100	Otto Evert David Bruun
1890	Kesäk.	5	Jalasjärvi	100	Oskar Evert Dahlin
1908	Lokak.	12	Isokyrö	200	Karl Gustaf Bernhard Wählberg
1908	Kesäk.	17	Pihtipudas	100	Berndt Emil Forsblom
1910	Helmik.	10	Lappajärvi	200	Gustaf Edvard Siren
1907	Marrask.	4	Äänekoski	100	Rudolf Wilhelm Emanuel Strandman
1911	»	24	Kauhajoki	100	Jaakko Joukamo
1903	»	9	Kannus	100	Gunnar Ossian Aspelin'in leski
1903	»	30	Veteli	100	Gustaf Adolf Bökman
1905	Tammik.	30	Kauhava	100	Rudolf Böhme
1905	Huhtik.	17	Ylistaro	200	Edvard Adiel Snellman
1905	Kesäk.	15	Mänttä	100	Axel Ivar Aschan
1909	Tammik.	11	Öfvermark	100	Petter Eliel Löfberg
1909	Elok.	26	Kuortane	100	Uno Karl Anders Gustaf Hobin
1910	Maalisk.	15	Alajärvi	100	Fritz Emil Jung
1911	Tammik.	24	Kurikka	100	Almar Henrik Boisman
1911	Huhtik.	11	Seinäjäki	100	Ernst August Grönroos
1913	Helmik.	25	Ätsäri	100	Alexis Rafael Wichmann
1913	Maalisk.	14	Pietarsaaren 2:nen	400	Lauri Erik Raunio
1914	Helmik.	24	Alahärmä	100	Gunnar Arthur Nordling

Erioikeuksien antopäivä. <i>Date lorsque les droits spéciaux furent accordés.</i>			Palkka. <i>Place.</i>	Vero. <i>Impôt.</i>	Omistaja. <i>Possesseur.</i>
			Oulun lääni.		
1905	Kesäk.	8	Oulun 2:nen	800	Ossian Hedman
1897	Huhtik.	12	» 3:as	600	Karl Gustaf Mikael Toppelius
1914	Kesäk.	16	» 4:äs	200	Yrjö Vilhelm Jalander
1898	Lokak.	3	Haapavesi	200	Albert Georg Dyhr
1912	»	4	Kalajoki	300	Nils Villiam Aschan
1895	Marrask.	18	Kemi	200	Fredrik Johan Skippari
1908	Maalisk.	10	Rovaniemi	400	Aksel Konstantin Castrén
1906	Elok.	15	Pudasjärvi	100	Oskar Wiikinkoski
1907	Helmik.	11	Muhos	100	Karl Gustaf Chorin'in oikeudenomistajat
1903	»	23	Nivala	100	Linus Elind Wangel
1912	Huhtik.	12	Oulainen	100	Johan Julius Holmström
1908	Toukok.	26	Kittilä	Vapaa	Anders Richard Lindgren
1913	Helmik.	21	Hyrnsalmi	100	Gustaf Salomon Vahlroos
1910	Heinäk.	22	Turtola	100	Edvin Gråsten
1903	Maalisk.	9	Ylivieska	100	Herman Forsman
1910	»	22	Ii	100	Apteekkari Axel Waldemar Sten'in kuolinpesä
1908	Heinäk.	8	Kemijärvi	100	Agur Henrik Castrén
1908	»	24	Kuusamo	100	Apteekkari Mathias Arthur Walentin Kronqvist'in oikeudenomistajat
1913	Toukok.	2	Pyhäjärvi	100	Adolf Fredrik Löthman

Annettujen apteekkierioikeuksien lukumäärä vuoden 1914 1 pussa oli siis 232 ja niistä valtiolle suoritettava vuotuinen veromäärä tekee yhteensä 52,700 markkaa sittenkun kaikki ovat avatut.

Apteekkarikirja annettiin vuoden kuluessa seuraaville provisoreille:

maalisk. 13 p:nä Karl Hjalmar Leo Laqvist'ille.

» 24 » Gustaf Zakeus Forsström'ille.

heinäk. 7 » Anna Eva Emilia Lindholm'ille.

lokak. 16 » Karl Henriksson'ille.

jouluk. 22 » Georg Jansson'ille.

Marraskuun 10 p:nä myönnettiin Loviisan apteekin omistajalle Georg Wilhelm Wahlroos'ille oikeus laittaa lääkevarasto Stor-Abborforssin tehtaalle Pyhtään pitäjään.

Seuraavat uudet haara-apteekit avattiin:

tammik. 15 p:nä Soinissa kuuluen Alajärven apteekkiin.

huhtik. 4 » Rantsilassa » Haapaveden »

Seuraavat haara-apteekit suljettiin:

maalisk. 13 p:nä suljettiin Enonkosken lääkevarasto.

» 15 » » Räisälän haara-apteekki.

Seuraavat itsenäiset apteekit avattiin:

tammik. 1 p:nä Pyhäjärven (Oulun lääni) apteekki.

maalisk. 15 » Räisälän apteekki.

kesäk. 1 » Ätsärin »

jouluk. 2 » Espoon »

Seuraava taulukko näyttää lääkemääräysten lukumäärän, jotka vuoden kuluessa ovat maan kaikissa apteekteissa ja niihin kuuluvissa haara-apteekteissa valmistetut; siitä käy myös selville, mihinkä apteekkiin kukin haara-apteekki kuuluu:

Palkkakunta. Place.	Reception lukumäärä. Nombre d'ordonnances.	Palkkakunta. Place..	Reception lukumäärä. Nombre d'ordonnances.
Akaan Toijala	4,245	Helsingin 4:jäs	34,194
Alajärvi	3,362	» 5:des	20,611
1. Soini	801	» 6:des	24,600
Alavus	3,714	» 7:mäs	19,216
Antrea	8,114	» 8:sas	28,467
Elimäki	4,035	» 9:säs	10,650
Espoo	278	» 10:nes	16,212
Eura	8,994	» 11:tas	22,246
Haapavesi	4,491	» 12:tas	10,860
2. Haapajärvi	1,614	Hiitola	8,263
3. Frantsila	1,060	Hirvensalmi	2,918
Hamina	8,505	Huittinen	6,213
Hanko	10,996	Hyrynsalmi	1,012
Heinola	4,895	4. Puolanko	503
Heinävesi	3,720	5. Suomussalmi	671
Helsingin 1:nen	32,081	Hyvinkää	6,837
» 2:nen	39,646	Hämeenkyrö	5,862
» 3:mas	27,751	Hämeenlinnan 1:nen	12,021

Paikkakunta. Place.	Receptien lukumäärä. Nombre d'ordonnances.	Paikkakunta. Place.	Receptien lukumäärä. Nombre d'ordonnances.
Hämeenlinnan 2:nen	8,601	22. Hankasalmi	3,888
6. Hauho	1,051	Kankaanpää	2,409
7. Hämeenlinna	4,945	23. Honkajoki	530
7. Haukipudas	1,049	Kannus	4,149
8. Simo	1,054	24. Himanka	913
13. Hälsä	12,335	Karhula	9,043
9. Kiuruvesi	2,679	Karstula	2,101
14. Ikaalinen	5,457	Karttula	3,175
10. Parkano	1,427	Kaskinen	1,333
11. Ilmajoki	3,390	25. Teuva	1,820
12. Ilomantsi	3,351	Kauhajoki	2,975
11. Eno	3,192	Kauhava	5,666
13. Imatra	7,341	Kemi	12,690
12. Ruokolahti	1,152	26. Tervola	767
14. Impilahti	3,220	Kemijärvi	2,940
13. Pitkäranta	1,211	27. Kuolajärvi	800
14. Suistamo	1,206	Kemiö	3,075
15. Inkoo	1,708	28. Taalintehdas	2,190
15. Mustio	1,176	Kerava	5,831
16. Isokyrö	2,448	29. Sipoo	2,724
17. Jaakkima	4,556	Kerimäki	3,236
18. Jalasjärvi	5,416	Keuru	3,338
16. Peräseinäjoki	1,200	Kirkkonummi	4,192
19. Joensuu	15,466	Kirvu	2,755
20. Joroinen	5,622	Kitee	5,653
21. Joutsa	2,004	30. Rääkkylä	1,736
17. Hartola	2,394	Kittilä	2,129
22. Juuka	1,831	31. Sodankylä	1,312
23. Juva	3,670	32. Muonio	782
24. Jyväskylä	15,290	Kivennapa (Kirkonkylä)	4,038
25. Jämsä	8,177	Kivennapa (Kuokkala)	5,959
18. Längelmäki	566	33. Kuokkala	1,735
26. Jääski	4,755	Koivisto	4,272
27. Kaavi	2,103	34. Uuraa	1,347
19. Tuusniemi	555	Kokemäki	4,520
28. Kajaani	12,346	Kokkolan 1:nen	8,122
20. Sotkamo	1,481	» 2:nen	6,352
21. Kuhmoniemi	824	35. Kronoby	1,644
29. Kalajoki	7,106	Kolikkoinmäki	7,971
30. Kangasala	2,951	Korpilahti	1,296
31. Kangasniemi	3,052	36. Muurame	228

Paikkakunta. <i>Place.</i>	Receprien lukumäärä. <i>Nombre d'ordonnances.</i>	Paikkakunta. <i>Place.</i>	Receprien lukumäärä. <i>Nombre d'ordonnances.</i>
Kotkan 1:nen	17,291	49. Eckerö	220
» 2:nen	10,327	Marttila	4,129
Kouvola	15,058	Mikkelin 1:nen	13,030
37. Voikka	3,142	» 2:nen	6,180
Kristiinankaupunki	9,981	Merikarvia	3,251
38. Isojoki	600	50. Ahlainen	882
39. Lappfjärd	3,931	Muhos	442
Kuhmoinen	2,026	Muola	6,641
40. Padasjoki	741	51. Perkjärvi	1,789
Kuopion 1:nen	13,941	52. Valkjärvi	1,126
» 2:nen	17,089	Mustasaari	1,857
» 3:mas	12,093	53. Maalahti	1,390
Kuortane	1,022	54. Laihia	1,015
Kurikka	2,872	Mynämäki	4,088
41. Jurva	803	Mäntsälä	3,269
Kurkijoki	4,618	Mänttä	2,899
42. Elisenvaara	1,142	55. Vilppula	2,458
Kuusamo	1,682	Mäntyharju	2,490
Kuusankoski, Iitti	5,826	Naantali	4,153
43. Kausala	2,410	56. Nauvo	960
Käkisalmi	10,074	57. Vehmaa	4,144
Lahti	19,179	Nikolainkaup. 1:nen	18,344
Laitila	4,107	» 2:nen	10,678
Lammi	3,444	» 3:mas	2,018
44. Asikkala	1,037	Nilsia	4,774
Lapinlahti	4,430	58. Juankoski	3,080
45. Maaninka	3,053	Nivala	3,131
Lappajärvi	4,143	Noormarkku	3,408
Lappeenranta	27,389	59. Pomarkku	1,363
Lapua	7,321	Nurmes	7,234
Leppävirta	6,260	Nurmijärvi	3,396
Liperi	2,081	Närpiö	6,061
46. Polvijärvi	830	60. Korsnäs	1,070
Lohja	13,657	Orimattila	4,844
Loimaa	7,398	Orivesi	3,861
Loppi	2,438	Oulainen	3,373
47. Janakkala	3,241	61. Pyhäjoki	910
Lovisa	13,963	Oulun 1:nen	16,356
Luumäki (Taavetti)	3,116	62. Liminka	849
Maarianhamina	8,730	Oulun 2:nen	17,306
48. Godby	2,485	» 3:mas	9,134

Paikkakunta. <i>Place.</i>	Receptien lukumäärä. <i>Nombre d'ordonnances.</i>	Paikkakunta. <i>Place.</i>	Receptien lukumäärä. <i>Nombre d'ordonnances.</i>
Oulunkylä	4,725	Reposaaari	2,672
Paimio	2,178	74. Luvia	706
63. Sauvo	1,310	Riihimäki	16,393
Parainen	4,666	Rovaniemi	7,644
Parikkala	4,027	Ruovesi	3,918
Perniö	2,549	75. Kuru	912
64. Bromarfi	1,203	Räisälä	2,560
Pieksämäki	12,400	Saarijärvi	3,918
Pielavesi	4,488	Sakkola	4,794
65. Keitele	1,118	76. Rautu	1,760
Pielisjärvi	5,090	Salmi	3,053
Pietarsaari 1:nen	11,506	Salo	18,903
» 2:nen	8,232	Savitaipale	1,307
Pihtipudas	4,559	77. Ristiina	878
66. Kivijärvi	1,257	Savonlinna	15,650
Pohja	4,037	Seinäjoki	3,275
67. Fiskars	3,349	Sippola	1,516
Porin 1:nen	20,098	Somero	6,393
» 2:nen	11,113	Sortavala	15,874
» 3:mas	8,944	Suojärvi	501
Porvoon 1:nen	14,470	Suonenjoki	5,738
» 2:nen	9,680	Sysmä	2,557
Pudasjärvi	1,756	Säkkijärvi	3,407
68. Taivalkoski	445	Tammela	15,648
Punkalaidun	2,840	Tammisaari	10,828
69. Humppila	1,232	Tampereen 1:nen	21,078
Puumala	1,835	» 2:nen	22,964
70. Sulkava	737	» 3:mas	14,403
Pyhäjärvi (Ou.)	1,228	» 4:jäs	11,657
Pälkäne	2,235	» 5:des	6,572
71. Luopioinen	775	Terijoki	15,863
Pöytyä	1,981	78. Kellomäki	2,093
Raahe	5,982	Tornio	13,887
72. Ruukki	2,053	Turun 1:nen	16,716
Raivola	4,284	» 2:nen	13,299
Rantasalmi	4,099	» 3:mas	11,022
Rauman 1:nen	10,472	» 4:jäs	28,405
» 2:nen	9,831	» 5:des	20,724
Rautalampi	3,798	» 6:des	10,829
73. Vesanto	1,040	Turtola	1,551
Rautjärvi	236	74. Ylitornio	603

Paikkakunta. <i>Place.</i>	Reseptien lukumäärä. <i>Nombre d'ordonnances.</i>	Paikkakunta. <i>Place.</i>	Reseptien lukumäärä. <i>Nombre d'ordonnances.</i>
Tyrvää	5,371	Viipurin 4:jas	4,909
80. Lavia	2,141	» 5:des	17,897
81. Mouhijärvi	1,131	Viitasaari	4,479
82. Karkku	1,322	Virolahti	7,067
Urijala	8,129	Virrat	5,563
Uukuniemi	4,006	Värtsilä	4,917
Uusikaarlepyy	7,021	86. Tohmajärvi	3,179
83. Alahärmä	1,293	Vöyri	6,442
Uusikaupunki	12,338	87. Oravainen	1,453
Uusikirkko	6,269	Ylistaro	2,398
84. Kuolemajärvi	1,647	Ylivieska	4,549
Valkeakoski	7,256	88. Sievi	705
Varkaus	7,185	Ätsäri	2,624
Veteli	3,700	Äänekoski	3,803
Vihti	3,661	89. Laukaa	1,466
85. Högfors	3,212	Öfvermark	2,753
Viipurin 1: nen	20,884	90. Pirttikylä	877
» 2:nen	12,911		
» 3:mas	38,508		
		Yhteensä	1,956,916

Yllälueteltujen Lääkintöhallitukselle jätettyjen ilmoitusten mukaan valmistettiin siis kaikissa maan apteekkilaitoksissa vuonna 1914 lääkkeitä yhteensä 1,956,916 reseptillä.

Apulaisten lukumäärä taas samojen ilmoitusten perusteella teki joulukuun 31 p:nä 1914, lukuunottamatta apteekkien omistajia tahi hoitajia, 452 tutkinnon suorittanutta apulaista ja 215 oppilasta jaettuina seuraavalla tavalla:

	Provisorla. <i>Premieres cleres de pharmaciens.</i>		Farmac. opisk. <i>Etudiant phar- macie.</i>		Oppilaita. <i>Elève en pharmacie.</i>	
	miesp. <i>hommes.</i>	naisp. <i>fem.</i>	miesp. <i>hommes.</i>	naisp. <i>fem.</i>	miesp. <i>hommes.</i>	naisp. <i>fem.</i>
Aptekeissa (<i>Pharmacies</i>)	99	10	128	124	99	114
Haara-aptekeissa (<i>Succursales</i>)..	63	7	19	2	—	2
Yhteensä (<i>Total</i>)	162	17	147	126	99	116

Oppilaita on 63 vuonna 1914 otettua, niistä 28 mies- ja 35 naispuolista. Heistä oli 9 mies- ja 6 naispuolista suorittanut ylioppilastutkinnon, jotenka vuonna 1913 otetuista oppilaista 23.8 % omasi ylioppilaan tietomäärän.

Julkisen provisoritutkinnon suorittivat vuoden kuluessa seuraavat farmasianopiskelijat:

Tammik.	24 p:nä	Jääskeläinen, Tauno	arvosanalla	c. laude approb.	7/10
»	»	» Widlund, Uno Alexander	»	laudatur	9/10
Helmik.	5	» Hirvonen, Uno Henrik	»	approbatur	3/10
Huhtik.	9	» Sahlstein, Jakob Julius	»	c. laude approb.	7/10
»	»	» Arvela, Kaarlo Ilmari	»	»	7/10
»	»	» Andersson, Albert Julius	»	»	6/10
»	»	» Evander, Johan Alfred	»	approbatur	3/10
»	30	» Eränen, Jaakko Matti	»	c. laude approb.	7/10
Toukok.	4.	» Virtanen, Emil Arvid	»	laudatur	9/10
»	»	» Pettersson, Oskar Ivar	»	c. laude approb.	7/10
»	30	» Juselius, Knut Osvar	»	»	6/10
»	»	» Fock, Nikolai Selim Eberhard	»	»	7/10
»	»	» Salmi, Frans	»	approbatur	4/10
»	»	» Tuominen, Vihtori Joel	»	laudatur	8/10
»	»	» Häggblom, Edla Sofia	»	c. laude approb.	7/10
Lokak.	5	» Gröndahl, Väinö Johannes	»	approbatur	3/10
»	»	» Valkama, Viktor Rudolf	»	»	2/10
»	21	» Soininen, Adam	»	c. laude approb.	6/10
»	»	» Steffansson, Karl Artur	»	laudatur	9/10
Marrask.	18	» Grahn, Johan Väinö	»	c. laude approb.	7/10
Jouluk.	7	» Kytöniemi, Väinö Kaarlo	»	approbatur	4/10
»	»	» Jernstedt, Toimi Ernst Otto	»	»	4/10
»	18	» Wialén, Eino Johannes	»	c. laude approb.	7/10
»	»	» Reinikainen, Toivo Anders	»	»	6/10
»	»	» Brander, Ida Anna Laura	»	»	6/10

Seuraavat henkilöt ovat suorittaneet farmasianopiskelijatutkinnon:

Toukok.	30 p:nä	Ahlroth, Katri.
»	»	» Berglund, Helga Dagmar.
»	»	» Carlsson, Natalia Lovisa.
»	»	» Erholm, Arvo Emil.
»	»	» Eriksson, Enni Kristina.
»	»	» Finckenberg, Sigurd Osvald.
»	»	» Flinck, Otto Efraim.
»	»	» Gummerus, Verna Ingrid.
»	»	» Henriksson, John Harry Rafael.

Toukok. 30 p:nä Hyvärinen, Ilmari Antti.

- » » » Härö, Virginia Helena.
- » » » Höglund, Milda Irene.
- » » » Kaila, Karin.
- » » » Karikoski, Saimi Astrid.
- » » » Karttunen, Elisabeth.
- » » » Kuittinen, Kosti.
- » » » Lehtinen, Ilmari Jeremias.
- » » » Lehtonen, Suoma Johanna.
- » » » Mikkonen, Anshelm Valdemar.
- » » » Mittler, Henry Filip Rudolf.
- » » » Martonen, Laina Inkeri.
- » » » Mäkelä, Laina Lyyli.
- » » » Norell, Sven Bertel.
- » » » Paajanen, Edla.
- » » » Porkka, Urho Jooseppi.
- » » » Rauhala, John Lauri.
- » » » Rehausen, Åke Kurt Fjalar Georg.
- » » » Salomaa, Yrjö Johannes.
- » » » Schantz, Harry.
- » » » Silojärvi, Aina Alina.
- » » » Soini, Martti August.
- » » » Strömmer, Ole Herman.
- » » » Vainio, Verner Johannes Kullervo.
- » » » Vennerström, Yrjö Vilho.
- » » » Viklund, Juho Valfrid.
- » » » Virtanen, Alf William.
- » » » Väänänen, Salme.

Jouluk. 12 p:nä Arnkil, Helge Fredrik Frithiof.

- » » » Brander, Aili.
- » » » Castrén, Henrik Silvio Samuel.
- » » » Enckell, Aino Lempi Helena.
- » » » Gyldén, Elna Alexandra.
- » » » Hassinen, Hilja.
- » » » Heikkinen, Vilho.
- » » » Hoijar, Helga Amanda.
- » » » Juuti, Viljo Antti.
- » » » Kaetsch, Rudolf Ragnar Ludvig.
- » » » Koivula, Siiri Kerttu.
- » » » Koivulehto, Erkki Yrjö.

Jouluk.	12	p:nä	Liljeqvist, Toini Maria.
»	»	»	Metsäpolku, Hanna Eliisa.
»	»	»	Myyryläinen, Lyydi.
»	»	»	Nordman, Karl Johan Mikael.
»	»	»	Pesola, Maiju Sofia.
»	»	»	Pulkinen, Aino.
»	»	»	Reijonen, Emmi Katarina.
»	»	»	Rindell, Lauri Oskar.
»	»	»	Rosnell, Karl Oskar.
»	»	»	Saastamoinen, Alli Etsi.
»	»	»	Savola, Lauri.
»	»	»	Sjöberg, Karl Emil Anders.
»	»	»	Stenvall, Laina Amanda.
»	»	»	Ståhlberg, Albert Gunnar Ernfrid.
»	»	»	Swehla, Signe.
»	»	»	Timonen, Arne Esa.
»	»	»	Westerlund, Filip Martin.
»	»	»	Westerholm, Fanny Augusta.
»	»	»	Willner, Elin Judith.

Apteekkien tarkastajana on vuonna 1914 toiminut provisor Richard Björkstén, joka toiminnastaan on Lääkintöhallitukselle jättänyt seuraavan kertomuksen:

Under år 1914 underkastades 90 apoteksinrättningar inspektion, nemligen 70 själfständiga och 20 filialapotek. Af dessa voro 32 belägna i stad och 58 på landsbyggden.

Personalen var på samtliga apotek behörigen legitimerad och öfverhufvudtaget tillräcklig. På 4 apotek hade apotekarn intet biträde vid skötseln af apoteket och af dessa hade ett en rätt stor receptur (3,516 recept); på 7 apotek med biträde af en elev, samt på tvänne med två elever. Filialapoteken förestodos med vederbörligt förordnande i 16 fall af provisor och i 4 fall af farmaceut. Biträdejournalen fördes i allmänhet ordentligt på samtliga apotek, endast på ett fördes ingen, hvarom anmärktes.

Biblioteket var i allmänhet rätt väl försedt med utländska farmakopéer, uppslagsböcker, tidskrifter och annan till facket hörande litteratur. Af orsaker jag i tidigare årsberättelser framhållit, saknades Pharmacopaea Fennica och Militaris på två apotek och 5 filialer, Ph. Veterinaris på 3 filialer, samt på 2 filialer framvisades en äldre upplaga af sistnämnda farmakopé. Författningar saknades totalt på 1 apotek och 2 filialer, samt voro inkompleta på 7 apotek och 5 filialer. För det mesta var det Nådiga Förordningen om det farmaceu-

tiska undervisnings- och examensväsendet af den 26 januari 1897, äfvensom den finskspråkiga texten af Nådiga Förordningen om handel med gift af den 14 februari 1888 som saknades. De af Medicinalstyrelsen utsända cirkulären saknades på 2 apotek och 3 filialer, samt voro inkompleta på en mängd apoteksinrättningar.

Provincialläkaren hade icke i 7 särskilda fall tillsändt apoteket protokoll öfver förrättad visitation, samt i ett fall icke på öfver 10 år inspekterat filialapoteken inom sitt distrikt. Protokollen öfver provincialläkarens inspektion af filialapoteket förvarades icke på 4 filialer och anmodades i anledning däraf resp. filialinnehafvare, att på filialen förvara desamma antingen i original eller i afskrift.

Receptjournal fördes ordentligt på samtliga nu besökta apoteksinrättningar och var äfven i de flesta fall inbunden eller häftade för föregående år. Mot taxeringen af recepten gjordes detta år ganska sällan anmärkningar, beroende på att till samtliga apotek och filialer hade vid årets början tillsändts en ny recepturtaxa upptagande de gällande prisen för året. Endast i 10 särskilda fall observerades felaktigheter vid utförd taxering. Vid granskning af de utgifna recepten observerades att en del giftiga och starkt värkande läkemedel s. s. Codein 0.080 och Veronal 0.50 pro dos utgifvits på orepeterade recept, hvarom resp. apoteksföreståndare uppmärksamgjordes. För att recepturen icke skulle synas så stor, hade föreståndaren för en apoteksinrättning icke i journalen upptagit samtliga från densamma expedierade recept och sålunda år 1913 undanhållit 44 % eller 1,640 nummer.

Giftbok fanns på samtliga apotek och filialer och fördes författningsenligt. Vid utlämnande af det giftiga ämnet hade författningarna på få undantag när efterföljts. I fyra särskilda fall hade Strychnin utgifvits på intyg af kommunalnämndens ordförande, samt i tvänne fall saknades fullmakt där sådan varit behöflig.

Laboratoriejournal fördes ordentlig på samtliga med undantag af 5 apotek. På två filialer fördes icke journal och anmodades resp. filialföreståndare att föra en sådan.

Apotekslokaliteterna voro af lätt förstådda skäl särdeles olika till storlek och utrustning, och voro i allmänhet lämpliga för ändamålet samt välhållna. På 1 apotek och 2 filialer var lokalen dock mycket trång, så att god ordning och öfverskådlighet icke voro rådande. Skildt materialrum fanns i allmänhet på de nu besökta apoteksinrättningarna. Endast på ett apotek saknades desamma och på 9 var det gemensamt med dekoktoriet, samt utgjordes på två filialer af en från expeditjonsrummet afbalkad del. Laboratorium eller dekoktorium fanns icke på två apotek. Källare saknades totalt på 2 apotek och 3 filialer, samt var obrukbar på 2 apotek och 1 filial.

Inredningen och ståndskärlen voro i allmänhet i godt skick och gäfvomera sällan anledning till anmärkning. På en filial befunnos dock större delen af såväl ståndskärnen som lådorna innehålla något helt annat, än signaturerna utvisade. Deras verkliga innehåll angafs genom en liten etikett fästad på baksidan af ståndskärlet eller på kanten af lådan. På ett nytt (själfständigt) apotek befanns detsamma, ehuru hos Medicinalstyrelsen anmält såsom öppnadt som själfständigt, vara särdeles bristfälligt, i det att såväl inredning, som ståndskärl m. m. saknades, och expeditionen sköttes från det primitivt inrättade materialrummet. Fullständigt ny inredning hade anskaffats till 5 apotek och en filial, samt delvis ny till lika många apotek och filialer. Ommålad eller grundligare renoverad hade densamma blifvit på 2 apotek. Till 8 apotek hade anskaffats nya ståndskärl i enlighet med *Pharmacopaea Fennica* Ed. V fordringar, samt delvis nya till 2 apotek.

Mot gifternas författningsenliga förvaring gjordes i särskilda fall påminnelser och vidtogos omedelbart omflyttning af dessa på 16 apoteksinrättningar. Skildt signerade utensilier saknades på 3 filial apotek.

Af apparater saknades destillations apparat på 2 apotek och ändamålsenliga infunderingsapparater på 4 filialer. På en filial bereddes dekokter och infusioner på öppen eld hvarom anmärktes. Siktare saknades fullständigt på 1 apotek.

Medikamentsförrådet var i allmänhet af god beskaffenhet och öfverhufvudtaget rationellt förvaradt. Af de i farmakopen upptagna kemiska preparaten utmönstrades af en eller annan orsak bl. a. *Acetas kalici*, *Acidum sulfuricum*, *Amygdalinum*, *Chloretum apomorphicum*, *Santoninum* och *Valerianas atropicus saccharatus* i sammanlagda 11 fall, *Chloras kalici* i ett, *Subnitras bismuthicus* likaledes i ett och *Lactas ferrosus* i 3 fall; *Brometum kalicum* och *Jodetum kalicum* uppfyllde icke i 9 särskilda fall farmakopens föreskrifter. På 14 olika apotek befanns *Oxidum Zincicum* innehålla för mycket karbonat, hvarför en glödning af oxiden skulle af resp. apoteksföreståndare företagas för aflägsnande af karbonatet. *Nitras strychnicus* var i 9 fall förorenadt af *Brucein*; i 25 särskilda fall befanns *Sulfus magnescicus* utgöras af *depuratum* slaget och samma var förhållandet äfven i 13 fall med *Sulfas natricus*. Af kemiska preparat, hvilka icke finnas upptagna i 4 editionen af finska farmakopen, har vid undersökning af *Hydrochloretum didectylmorphicum* detsamma befunnits innehålla fri morfin i 4 särskilda fall och *Kreosotum e pice* färg ikarbonsyra i 3 fall.

Af drogerna utmönstrades bl. a. *Axungia curata* i 9 fall, *Bacca lauri* i 4, *Cantharides* i 3 och *Cortex cascarillae* i lika många fall; *Flores Arnicae* i 3, *Flores Lavendulae* och *Flores Rosae* i lika många, samt *Flores Sambuci* i ett och *Flores Verbasci* i 9 fall. *Folia Belladonnae* i 3, *Folia Digitalis* i ett och *Fructus Juniperi* i 2 fall. *Glandulae Kamala* kvarlemnade vid förbränning i 2 särskilda

fall aska öfverstigande 6 % (10.5 och 8.4 %). *Rhizoma Filicis* utmönstrades i 8 och *Secale cornutum* i 4 särskilda fall. *Herba Absinthii* kasserades i 5 och *Herba Thymi* i 3 olika fall. *Radix Angelicae* i 5 och *Radix Taraxaci* äfvenså i 5 fall. Förutom ofvannämnda kasserades af en eller annan orsak *Oleum Menthae piperitae*, *Oleum Ricini*, *Oleum Terebinthinae crudum*, *Radix Althae*, *Radix Petroselini*, *Semen cumini* och *Semen Lini* i enstaka fall.

Af galeniska preparat hafva särskilda *Emplastra* utmönstrats i 8 fall, *Hepar sulfuris* i ett, *Infus Ipecacuanhae*, *Liquor Ferri albuminati*, *Mel depuratum*, *Mel rosatum*, och olika *Species* i sammanlagda 12 fall. *Linimentum Saponis camphoratum* observerades på ett apotek vara beredt med parfym denaturerad sprit och utmönstrades. *Sapo mollis* befanns i 4 olika fall vara underhållig. Särskilda Syruper och *Mucilago Gummi arabici* kasserades af en eller annan anledning i 18 olika fall och bland dessa befanns *Syrupus Jodeti ferrosi* i 4 fall innehålla för litet jodjárn och i 2 fall fri jod. I nio olika fall var axungian i *Unguentum Oxidi zincici* sur eller härskén och *Unguentum Hydrargyri* i 3 fall illa blandad. Öfriga unguenta utmönstrades af olika orsaker i 19 sammanlagda fall.

Pulvis gummosus var i ett, *Pulvis gummosus stibiatus* i 7, *Pulvis infantum Roseni* i 4, *Pulvis Liquiritiae compositus* i lika många, *Pulvis Magnesiae cum Rheo* i 5 och *Pulvis Magnesiae foetidus* i 3 särskilda fall illa blandade och siktade, hvarför dessa omedelbart korrigerades.

Profhaltigt vatten saknades på ett filialapotek och på 19 olika apoteksinrättningar voro de aromatiska vattnen beredda med kloridhaltigt källvatten, i stället för destilleradt eller profhaltigt vatten; af andra orsaker kasserades desamma i 4 olika fall. Profhaltigt vatten hade ej heller användts vid beredning af *Solutio Acidi borici* i 15 och *Solutio Chloratis kalici* i 18 särskilda fall.

Af orsaker hvilka i tidigare årsberättelser blifvit framhållna, korrigerades *Aqua Amygdalarum amararum concentrata* i 10 fall. Halten af cyanväte varierade mellan 3 promille och 0.5 pro mille emot farmakopens föreskrifna 1 pro mille. I 11 olika fall utmönstrades detsamma. *Acidum hydrochloricum* rättades i 7 fall. Halten af Chlorväte varierade mellan 37 och 18 % mot farmakopens 25 %. *Acidum hydrochloricum dilutum* i 9 särskilda fall, varierande mellan 25 och 8 % mot föreskrifna 12 ½ %. *Acidum nitricum* i 13 fall varierande mellan 65 och 18 % mot föreskrifna 30 %, i ett fall utmönstrades detsamma. *Acidum phosphoricum* i 23 fall; halten af vattenfri syra varierade mellan 55 och 10 % mot farmakopens 20 %. *Liquor ammoniaci caustici* korrigerades i 12 fall varierande mellan 15 och 5 % mot föreskrifna 10 % NH^3 . *Liquor arsenitis kalici* var i 6 fall för stark och rättades. I ett fall befanns densamma vara 75 % och i ett annat fall 50 % för stark; i tre fall måste lösningen kasseras, hvarvid i ett fall endast spår af arseniktrioxid kunde påvisas. *Mixtura sulfu-*

rico acida korrigerades i 8 fall och utmönstrades i tvänne. Spiritus rectificatissimus, Spiritus dilutus, Spiritus Millefolii compositus och Aether spirituosus korrigerades i sammanlagda 33 fall. Af preparat som icke finnas upptagna i farmakopens 4 edition har bl. a. Liquor superoxidi hydrogenici i ett stort antal fall pröfvats på vätesuperoxidhalten, och har denna i endast ett par fall varit af 3 % styrka. I de flesta fall har lösningen visat sig innehålla en halt af vätesuperoxid varierande mellan 1 ½ och 0.3 %, samt i en del fall har endast spår af H₂O₂ kunnat påvisas. Äfven ett annat preparat har i många fall pröfvats och befunnits endast i ett fall fylla nya farmakopens fordringar, nemligen Liquor kresoli saponatus. Liquor formaldehydi åter har i de flesta fall visat sig vara profhaltigt.

Reagentier, valumetriska lösningar, byretter, pipetter och dekomterglas saknades på 1 apotek och 4 filialer och anmodades resp. innehafvare att omgående anskaffa ofvannämnda lösningar och instrument, då såsom här var fallet filialerna införskrefvo sitt medikamentsförråd direkte från droghus, samt utförde laborationerna hemma. Reagentierna voro defekta på två apoteksinrättningar. Bland valumetriska lösningar befanns Liquor Jodi valumetricus vara oduglig på 3 apotek; Liquor Hydratis kalici valumetricus saknades på ett apotek och lika var fallet med Liquor Acidi och Liquor Acidi arsinicosi valumetricus.

Kemisk-analytisk våg saknades på 8 apoteksinrättningar. Stativvågen befanns vara okränt på ett apotek och oanvändbar på en filial. Handvågarna voro i 9 särskilda fall okränta, dispenservågen i lika många fall samt giftvågarna i 6 olika fall. Två filialapotek voro knapphändigt utrustade med handvågar i det att å dessa funnos endast en handvåg. Vikterna saknade justeringsstämpel på 5 filialer och 3 apotek, samt befunnos öfveråriga på 7 apotek och 10 filialer.

Anometrar saknades på 2 filialapotek och cylinderglas för upptagande af vätskors specifika vikt på lika många filialer.

Det allmänna omdömet om de nu besökta apoteksinrättningarna har i allmänhet öfverhufvudtaget varit godt. Mot bristande renlighet och ordning gjordes anmärkning i 11 fall och mera graverande anmärkningar i ett eller annat afseende på 4 filial och 1 själfständigt apotek.

VIII. Veterinärväsendet.

Vid utgången af år 1913 var antalet legitimerade veterinärer i landet 136. Under året legitimerades af Medicinalstyrelsen följande 8 djurläkare:

Den 7 april	<i>Karl Waldemar Ahava,</i>
» » »	<i>Toivo Pietari Harald,</i>
» 14 juli	<i>Wilhelm Hackman,</i>
» 5 augusti	<i>Yrjö Alexander Lehtinen,</i>
» 11 »	<i>Väinö Mattila,</i>
» 1 september	<i>Walter Ehrström,</i>
» 6 oktober	<i>Eric Åström och</i>
» 30 december	<i>Hugo Alarik Hindersson.</i>

Den 4 juli 1914 afled distriktsdjurläkaren i Nyslotts distrikt *Gustaf Henrik Schultz*.

Vid utgången af år 1914 utgjorde således veterinärernes i landet antal 143. Af dessa voro 32 bosatta inom Nylands län, 22 inom Åbo och Björneborgs län, 19 inom Tavastehus län, 25 inom Wiborgs län, 7 inom St. Michels län, 10 inom Kuopio län, 17 inom Wasa län och 11 inom Uleåborgs län.

Den 5 juni utnämndes distriktsdjurläkaren i Loimijoki distrikt *Karl Wilhelm Henriksson* till distriktsdjurläkare i Uleåborgs distrikt och samma dag kommunaldjurläkaren i Sordavala *Nikolai Judin* till distriktsdjurläkare i Suojärvi distrikt.

Biträdande konsulenten för bekämpande af tuberkulos hos nötkreatur veterinärmedicinedoktorn *Väinö Kankaanpää* beviljades på därom gjord ansökan afsked den 12 januari, och till innehafvare af denna befattning förordnades af Kejserliga Senaten den 5 juni assistenten vid Medicinalstyrelsens Veterinärlaboratorium veterinärmedicinedoktorn *Karl Harald Otto Fraser*.

Till assistent vid nyssnämnda laboratorium förordnades den 14 juli veterinärmedicinedoktorn *Väinö Marjanen*.

Följande förordnanden till kommunaldjurläkare hafva under året utfärdats:

Den 9 januari	för	djurläkaren <i>Heimo Eskola</i>	i Orimattila,
» 21 april	»	veterinärmedicinedoktorn <i>Alexander Malkki</i>	i Iittis,
» 12 juni	»	»	<i>Aarne Vilho Oskar Kumlin</i> i Jääskis,
» 5 augusti	»	djurläkaren <i>Johannes Teodor Tallqvist</i>	i Lojo,
» 20 oktober	»	<i>Lauri Hirvelä</i>	i Nurmijärvi,
» 17 november	»	»	<i>Ernst Arthur Schalien</i> i Tyrvis,
» 28 »	»	»	<i>Jarl Nikolai Pettersson</i> i Janakkala och Rengo,
» 16 december	»	»	<i>Vilho Tervo</i> i Sordavala samt
» 22 »	»	veterinärmedicinedoktorn <i>Lauri Kustaa Sarparanta</i>	i Saarijärvi.

Den 20 maj förordnades djurläkaren *Arvid Valentin Munsterhjelm* till biträdande veterinär vid Tammerfors stads slaktinrättning och köttkontrollstation, den 16 december djurläkaren *Artur Kleofas Immanuel Wiklund* till föreståndare för Wiborgs stads köttkontrollstation samt den 22 december veterinärmedicinedoktorn *Väinö Kankaanpää* till direktör för Helsingfors stads kommunala slaktinrättning äfvensom djurläkaren *Edvard Sigfrid Boxström* till föreståndare, djurläkaren *Johan Oskar Arvid Lindström* till äldre och veterinärmedicinedoktorn *Ake Wilhelm Hållfors* till yngre besiktningsveterinär vid Helsingfors stads köttkontrollstation.

Såsom sakkunnigt biträde åt kamreraren i Medicinalstyrelsen vid granskning af veterinärernes reseräkningar fungerade enligt förordnande af Medicinalstyrelsen veterinärmedicinedoktorn *Hans Söderlund*.

Resestipendierna för veterinärer i stats- eller kommunal tjänst fördelades sålunda att distriktsdjurläkaren *F. F. Pihlström* och t. f. distriktsdjurläkaren *E. S. Boxström* erhöles 1,500 mark hvardera samt distriktsdjurläkaren *V. A. Trygg* och stadsdjurläkaren *E. V. Utter* 750 mark hvardera.

Stipendierna för studium utomlands af behandling af sterilitet hos nötkreatur à 500 mark tilldelades distriktsdjurläkarene *K. I. Gummerus*, *H. L. Wasz* och *E. W. V. Zilliacus* och kommunaldjurläkaren *K. W. Ekqvist*.

Stipendiebeloppet för veterinärstuderande fördelades sålunda att 700 mark tilldelades *H. A. Andersson*, *A. J. Candelin*, *O. W. Ehrström*, *K. G. Engelberg*, *H. A. Hindersson*, *W. N. Kaisla*, *Y. A. Lehtinen*, *W. A. J. Mattila*, *T. J. Mäki*, *V. V. Oksanen*, *J. F. Olson*, *A. A. Pasma*, *P. A. Ryytänen*, *A. M. Suvanto* och *J. A. Wuorinen* samt 300 mark *O. A. Höckert*, *A. H. Liljeblad*, *U. A. Remahl*, *C. H. Wikman* och *E. Åström*.

I och för aflönande af kommunaldjurläkare tilldelades år 1914 följande kommuner statsunderstöd till nedannämnda belopp:

Littis	1,200	mark	årligen	tillsvidare	
Saarijärvi	1,000	»	»	»	och
Tavastkyrö	1,200	»	»	»	

För undersökning af importeradt fläsk af amerikanskt ursprung uppehölls fortfarande med anslag ur allmänna medel i Hangö stad en undersökningsbyrå. Å denna undersöktes under året inalles 415,684 kilogram importeradt fläsk, hvaraf 252 kilogram kasserades på grund af att det innehöll trikiner och 1,150 kilogram af annan orsak.

Till Medicinalstyrelsens förfogande ställdes år 1914 ett anslag om 1,500 mark i och för anordnande å Medicinalstyrelsens Veterinärlaboratorium af en öfningskurs för veterinärer omfattande föreläsningar och öfningar angående veterinärförfattningskunskap, mjölkhygien och mjölkkontroll, bekämpandet af nötkreaturstuberkulosen samt bakteriologi. I denna kurs deltog veterinärerna *L. J. Fabritius*, *W. Hackman*, *V. T. Heinonen*, *N. M. Herva*, *E. Huilivirta* och *L. G. Lindgren*, hvarjämte veterinär *V. Marjanen* deltog i öfningarna i mjölkkontroll.

Under året utfärdades af Kejsarliga Senaten bestämning om att distriktsdjurläkaren i Haapavesi distrikt hvarannan månad skall besöka Reisjärvi kommun, att distriktsdjurläkaren i Viitasaari distrikt likaledes hvarannan månad skall besöka Kinnula sockens kyrkoby, att distriktsdjurläkaren i Ikalis distrikt äfvenså hvarannan månad skall besöka Parkano sockens kyrkoby och att distriktsdjurläkaren i Tohmajärvi distrikt jämväl hvarannan månad skall besöka Kides och Kesälaks socknar för anordnande af mottagning af sjuka djur.

Medicinalstyrelsen utfärdade under året till djurläkarene i landet följande cirkulär: den 14 april angående vidtagande af nödiga försiktighetsmått vid insändande af material i och för rättskemisk undersökning, den 26 maj angående skyldighet för samtliga djurläkare att till vederbörande distriktsdjurläkare anmäla alla fall af smittosamma husdjurssjukdomar, den 12 juni angående rekvisition af tuberkulin, den 24 juli angående formulär till reseräkningar, den 2 oktober angående skyldighet att till Medicinalstyrelsen anmäla om boningsorten, den 23 oktober angående Stuteristyrelsens i Ryssland uppköp af hästar i Finland, den 20 november angående iakttagande af sparsamhet vid ordination af läkemedel, samt den 30 december angående tillämpning af den nya farmakopén. Någon allmän författning berörande veterinärväsendet utfärdades ej under året.

Enligt af landets veterinärer till Medicinalstyrelsen inlämnade årsberättelser öfver år 1914 iakttagna sjukdomsfall bland husdjuren hafva under året inalles 107,868 sjuka djur, nämligen 60,905 hästar, 36,081 nötkreatur, 341 får,

16 getter, 4,727 svin, 5,398 hundar, 151 kattor och 249 fjäderfän blifvit behandlade af djurläkare. Fördelningen af dessa sjukdomsfall på de skilda länen framgår ur följande tabellariska sammanställning.

L ä n. Gouvernement.	Sjukdomsfall bland Relevé des cas de maladies par groupes d'animaux								Summa. Total.			
	Chemues.	Hästar bonne.	Not- kreatur. Racé bonne.	Moutons.	Får.	Gjeller.	Porcs.	Svin. Chiens.		Hundar. Chats.	Kattor. Volatils.	Fisjerds.
Nylands	5,954	4,317		8		3	699	1,422		55	9	12,467
Åbo och Björneborgs	12,038	6,439		69		4	1,165	882		28	24	20,649
Tavastehus	9,195	7,289		58		4	1,081	892		19	60	18,598
Viborgs	12,116	6,482		27		5	761	1,227		32	152	20,802
S:t Michels	3,140	1,424		8		—	243	97		4	—	4,916
Kuopio	4,607	2,814		26		—	34	35		1	—	7,517
Vasa	9,375	5,419		97		—	596	609		1	—	16,097
Uleåborgs	4,480	1,897		48		—	148	234		11	4	6,822
Summa	60,905	36,081		341		16	4,727	5,398		151	249	107,868

Rörande förekomsten af infektionssjukdomar bland husdjuren inhämtas ur veterinärernas årsberättelser i hufvudsak följande:

Aktinomykos iaktogs hos sammanlagt 850 djur, nämligen inom Nylands län 252, inom Åbo och Björneborgs län 159, inom Tavastehus län 90, inom Viborgs län 67, inom S:t Michels län 9, inom Kuopio län 30, inom Vasa län 227 och inom Uleåborgs län 16. Sjukdomen föranledde 2 tjänsteresor.

Blodstallning förekom under detta år talrikare än under det föregående året. Af denna sjukdom anmäldes 1,923 fall, hvaraf inom Nylands län 223, inom Åbo och Björneborgs län 115, inom Tavastehus län 424, inom Viborgs län 416, inom S:t Michels län 298, inom Kuopio län 406, inom Vasa län 34 och inom Uleåborgs län 7. För lämnande af råd vid denna sjukdom företogs under året 109 tjänsteresor. Under året fortsattes försöken med vaccinbehandling af sjukdomen.

Elakartad katarralfeber observerades hos inalles 147 nötkreatur, nämligen inom Nylands län 9, inom Åbo och Björneborgs län 7, inom Tavastehus län 19, inom Viborgs län 15, inom S:t Michels län 3, inom Kuopio län 10, inom Vasa län 67 och inom Uleåborgs län 17. På grund af denna sjukdom verkställdes 12 tjänsteresor.

Frasbrand iaktogs uti 49 fall, hvaraf inom Tavastehus län 1, inom Viborgs län 24, inom S:t Michels län 4, inom Kuopio län 18 och inom Vasa län 2. Denna sjukdom gaf anledning till 20 tjänsteresor.

Influenta hos hästar konstaterades hos 133 djur, nämligen inom Nylands län 74, inom Åbo och Björneborgs län 16, inom Tavastehus län 15, inom Viborgs län 26 och inom Vasa län 2.

Infektiös kastning hos nötkreatur är åter i vissa delar af landet något stadd i tilltagande. Af veterinärerne iakttogos 3,420 fall, nämligen inom Nylands län 259, inom Åbo och Björneborgs län 1,291, inom Tavastehus län 1,046, inom Viborgs län 247, inom S:t Michels län 49, inom Kuopio län 176, inom Vasa län 156 och inom Uleåborgs län 196. För bekämpande af sjukdomen företogos 217 tjänsteresor, hvarjämte försöken med vaccinbehandling fortsattes.

Smittosam kalfdiarre observerades uti 432 fall, nämligen inom Nylands län 84, inom Åbo och Björneborgs län 32, inom Tavastehus län 168, inom Viborgs län 110, inom S:t Michels län 9, inom Vasa län 21 och inom Uleåborgs län 8. Sjukdomen gaf anledning till 1 tjänsteresa.

Kvarka var äfven detta år allmänt spridd och af ganska elakartad natur. I allt iaktogs 9,408 fall af sjukdomen, nämligen inom Nylands län 799, inom Åbo och Björneborgs län 1,336 inom Tavastehus län 1,359, inom Viborgs län 1,273, inom S:t Michels län 1,077, inom Kuopio län 1,293, inom Vasa län 1,523 och inom Uleåborgs län 748. Denna sjukdom föranledde 308 tjänsteresor.

Lungröta konstaterades i 128 fall, hvaraf inom Nylands län 103, inom Åbo och Björneborgs län 8, inom Tavastehus län 11, inom Viborgs län 6. På grund af lungröta företogos 7 tjänsteresor.

Mjältbrand yppade sig inom alla län, men uppträdde ej epizootiskt. Inalles anmäldes 186 fall, nämligen inom Nylands län 13, inom Åbo och Björneborgs län 33, inom Tavastehus län 11, inom Viborgs län 52, inom S:t Michels län 52, inom Kuopio län 4, inom Vasa län 17 och inom Uleåborgs län 4. För bekämpande af denna sjukdom verkställde djurläkarene 212 tjänsteresor.

Smittosam muninflammation iaktogs hos 81 hästar, nämligen inom Åbo och Björneborgs län 6, inom Tavastehus län 11, inom Viborgs län 53, inom Kuopio län 3 och inom Vasa län 8. Denna sjukdom gaf anledning till 1 tjänsteresa.

Rabies uppträdde med sammanlagdt 163 fall, hvaraf de flesta eller 147 inom Viborgs län. 10 fall inom S:t Michels län, 6 fall inom Kuopio län, hvarjämte särskilda hundar, som blifvit bitna af sjuka hundar, aflifvades före sjukdomens utbrott. I och för bekämpande af rabies verkställdes 148 tjänsteresor.

Rödsjuka hos svin iaktogs uti 1,211 fall, nämligen inom Nylands län 136, inom Åbo och Björneborgs län 308, inom Tavastehus län 149, inom Viborgs län 216, inom S:t Michels län 144, inom Kuopio län 96, inom Vasa län 149 och inom Uleåborgs län 13. På grund af rödsjuka företogos 37 tjänsteresor.

Svinpest uppträdde med 84 fall inom Nylands län och 98 fall inom Åbo och Björneborgs län. De besmittade svinbesättningarna blefvo nedslaktade och gaf sjukdomen anledning till 1 tjänsteresa.

Svinsjuka konstaterades hos 185 svin, nämligen 90 inom Nylands län, 64 inom Åbo och Björneborgs län, 10 inom Tavastehus län och 21 inom Viborgs län. Denna sjukdom gaf anledning till 5 tjänsteresor.

Smittosam slidkatarr hos nötkreatur iaktogs hos 802 djur, nämligen inom Nylands län 11, inom Åbo och Björneborgs län 450, inom Tavastehus län 190, inom Viborgs län 40, inom Vasa län 110 och inom Uleåborgs län 1. Denna sjukdom föranledde 1 tjänsteresa.

Valpsjuka förekom i likhet med tidigare år ganska allmänt, särskildt i städerna. Inalles iaktogs 902 fall af sjukdomen, nämligen inom Nylands län 309, inom Åbo och Björneborgs län 105, inom Tavastehus län 139, inom Viborgs län 162, inom S:t Michels län 30, inom Kuopio län 29, inom Vasa län 102 och inom Uleåborgs län 26. Sjukdomen föranledde 1 tjänsteresa.

Importen af amerikanskt fläsk var under året mindre än under år 1913 i det att 124,843 fläskstycken med en sammanlagd vikt af 654,956 kilogram infördes till landet. Uti 67 stycken, vägende sammanlagdt 347 kilogram eller 0.05 % af det importerade fläsket anträffades trikiner, på grund hvaraf dessa stycken kasserades såsom otjänliga till föda.

I och för *undersökning med tuberkulin* hafva af djurläkarene under året verkställt 2,565 tjänsteresor och för dessa förrättningar har från Medicinalstyrelsens Veterinärlaboratorium utgifvits 24,545 kubikcentimeter tuberkulin för subkutan insprutning och 1,933 doser tuberkulin för intrakutan insprutning. Inalles blefvo af landets samtliga veterinärer 71,192 nötkreatur undersökta med tuberkulin och af dessa reagerade 2,830 motsvarande 3.98 %.

Konsulenten för bekämpandet af tuberkulos hos nötkreatur har afgifvit följande berättelse öfver konsulenternes verksamhet.

Under år 1914 har konsulenternas verksamhet fortsatts enligt samma program som tillföre. Såsom biträdande konsulent under år 1914 hafva följande djurläkare funktionserat: Distriktsdjurläkaren, veterinärmedicinedoktor *Allan Höijer* från 1/1—31/3, djurläkaren *Aatu K. Åkerberg* från 31/3—5/6 samt veterinärmedicinedoktor *Otto Fraser* från 5/6 till årets slut. Statistiken för år 1914 visar icke, beträffande kreaturstuberkulosens bekämpande, så goda resultat, som de föregående åren 1908—1913, och jämligt Kejserliga Senatens för Finland beslut af den 1 april 1909 angående anställande temporärt af en konsulent och en biträdande konsulent för bekämpandet af tuberkulosen hos nötkreatur § 1 och 6 får vördsamt jag i denna berättelse i korthet anföra de orsaker, som enligt mitt förmenande inverkat oförmånligt på arbetets resultat. Sakförhållandet att statistiken för år 1914 uppvisar mindre gynnsamma resultat än de föregående åren, kan jag ej underlåta att sammanställa med vissa principiella förändringar i sättet för kreaturstuberkulosens bekämpande af administrativ art, hvilka af orsaker, som i denna berättelse må blifva onämnda, vidtagits

under år 1913, så mycket mer som reaktionerna inom den grupp af kreatur »Ånyo undersökt, reaktionsfri del af infekterad besättning», hvilka gifvetvis först måste erfara ett menligt inflytande af försummad eftersyn till följd af vägrade tjänsteresor etc. enligt 1914 års statistik visa en synnerligen stor tilltagande tendens. Dessa restriktiva, distriktsdjurläkarens handlingsfrihet och initiativ paralyserande åtgärder hafva under år 1914 yttermera skärpts genom den af Kejserliga Senaten påbjudna sparsamhetsregimen under krigstid, i följd hvaraf resultatet af arbetet gifvetvis under de närmaste åren ej kan blifva tillfredsställande och skall jag återkomma till dessa frågor längre fram i berättelsen.

Enligt tabell 1 a har under år 1914 undersökts endast 69,185 nötkreatur mot 94,121 under år 1913. Af de år 1914 undersökta, hafva 1,519 visat säker samt 1,421 osäker reaktion. Förhållandet mellan säkra och osäkra reaktioner inom de skilda åldersklasserna är ungefär densamma. De sammanlagda antalen af samtliga säkra och samtliga osäkra reaktioner uttryckta i % af hela antalet undersökta utgöra 2.2 resp. 2.1 samt procenten af samtliga reaktioner 4.3 mot 2.8 under år 1913. De undersökta besättningarnes antal är 3,845 mot 5,318 under år 1913, alltså en väsendtlig nedgång i antal. De undersökta reagerande besättningarnes antal utgöra 772 mot 1,056, uttryckt i % 20.1 mot 20.8 under föregående år.

Tabell N:o 1 b utvisar reaktionsprocenten för åren 1908—1914 för särskilda grupper af de undersökta djuren. Därvid är att observera att reaktionsprocenten inom grupp 1 »Första gången undersökt besättning» varit sedan år 1908 i stadigt nedåtgående. Desslikes inom grupp 2 till år 1913. Men under år 1914 förmärkes en stegring från 2.3 till 3.1 % oaktadt det undersökta djurantalet ungefär är detsamma som de föregående åren. Inom grupp 3 »Ånyo undersökt, reaktionsfri del af infekterad besättning» har däremot en häftig stegring af reaktionsprocenten ägt rum d. v. s. från 4.9 till 6.7, hvilket ganska nära närmar sig resultatet från år 1908 7.2. Tabell 1 c utgör en sammanställning af tuberkulosens förekomst i första gången och ånyo undersökta ladugårdsbesättningar, specificerad på de särskilda länen för år 1914.

Af tabell N:o 2 framgår att reaktionsprocenten är i stigande, utgörande för år 1914 4.3 mot 2.8 under år 1913 och hänvisar jag till årsberättelsen för år 1913, hvari en förändring till det sämre förutsagts i en viss modifierad form.

Tabell N:o 3 är en jämförande tabell öfver reaktionsprocenten i de skilda länen. Af sagda tabell framgår att reaktionsprocenten i samtliga län förutom i Nylands län är i stigande. Uti tabell N:o 4 är materialet sammanställt i och för utrönandet af inom hvilken eller hvilka grupper af djur stigningen af reaktionsprocenten särskildt framträder.

Inom grupp 1 »Första gången undersökt besättning» förefinnes stigning endast inom Viborgs, Vasa och Uleåborgs län, af hvilka stigningen inom Uleå-

borgs län är synnerligen stor 24.6 % och visar att bland kreaturen anträffats högeligen nedsmittade besättningar.

Inom grupp 2 »Ånyo undersökt icke infekterad besättning» förefinnes stigning inom samtliga af de i tabellen upptagna länen förutom Vasa län. Detta sakförhållande är synnerligen betänkligt och visar att åtgärderna för motarbetandet af kreaturstuberkulosens spridning från de infekterade besättningarna för närvarande ej äro tillräckligt verksamma.

Inom grupp 3 »Ånyo undersökt, reaktionsfri del af infekterad besättning» är reaktionsprocenten i tilltagande i Åbo-Björneborgs, Viborgs, S:t Michels och Vasa län, i de öfriga är den ungefär lika med föregående år eller något mindre. Skillnaden för hela landet inom denna grupp i jämförelse med år 1913 utgör 1.8 % (jämför tab. 1 a 1913 och 1 a 1914) d. v. s. den är större än skillnaden mellan någon af de andra grupperna och visar med full evidens att eftersyn i de reagerande besättningarna varit bristfälligare än förut, hvilket sakförhållande äfven med tiden måste återverka på infektionsprocenten af de under grupp 2 sammanförda djuren och kan detta allaredan spörjas alldenstund reaktionsprocenten för år 1913 bland grupp 2 »Ånyo undersökt icke infekterad besättning» är 2.3, men för år 1914 3.1 för hela landet. Detta sakernas tillstånd bör gifvetvis skyndsammeligens kompenseras.

Tabell N:o 5 utvisar att de undersökta besättningarnes antal under år 1914 sjunkit till 3,845 från 5,218 under föregående år, under det att medelstorleken 18 förblivit densamma. Reaktionsprocenten har däremot obetydligt nedgått från 20.3 till 20.1. (Till säkert reagerande besättning räknas en sådan som åtminstone har en säker reaktion. I de osäkert reagerande besättningarna förekomma endast osäkra reaktioner.)

Tabell N:o 6 utvisar huru många osäkert reagerande besättningar förekomma på hvarje 100-tal säkert reagerande och utgör talet för år 1914 80.4 och har detta varit i jämt stigande från år 1908 hvilket utvisar ett framgångsrikt bekämpande af sjukdomen, dock är denna specialstatistik ej en så känslig indikator som den i tabell N:o 4 upptagna, ty gifvetvis måste förändring i förhållandena mellan de särskilda reaktionsgrupperna inom en besättning först göra sig märkbar innan en återverkan därpå kan spörjas på förhållandena utom besättningarna.

Tabell N:o 6 a angifver huru många säkert reagerande besättningar förekomma på 100 osäkert reagerande och gäller om denna tabell samma omdöme som nedskrifvits angående tabell 6.

Tabellerna 7 och 7 a angifva de osäkra resp. de säkra reaktionernas förhållande till 100 säkra resp. osäkra reaktioner och här se vi i tab. 7 ett aftagande af de osäkra reaktionerna i förhållande till desamma från föregående år d. v. s. från 100.3 till 93.5. Tabell 7 a visar ett tilltagande af relationstalet för de säkra

reaktionerna från 99.7 till 106.7. Ett tilltagande af relationstalet för de säkra reaktionerna eller ett aftagande af detsamma för de osäkra betyder ett tilltagande af tuberkulosen mot föregående räkenskapsår. Dessa tal beteckna förhållandena inom besättningarna, och gifvetvis har detta ödesdigra sakförhållande ej ännu hunnit göra sig gällande utåt d. v. s. besättningarna emellan, hvilket tydligen framgår af tabellerna 6 och 6 a, men är i hvarje fall att uppfatta som första varningen och tillika ett uttryck för att det förändrade sättet för kreaturstuberkulosens bekämpande icke kommer att lämna ett lyckligt resultat och därför så fort ske kan bör utmönstras.

Tabell N:o 8 utvisar närmare i hvilken grupp af undersökta djur de redan i tab. 7 och 7 a framträdande felaktiga resultaten bör sökas, och utvisar tabellen att smittospridning skett mer än förut ej blott till de friska besättningarna (mom. 2 i tabellen) utan äfven särskildt att de under mom. 3 (Ånyo undersökt, reaktionsfri del af infekterad besättning) sammanförda djuren varit utsatta för åternedsmittning, i ty att relationstalet för de säkra reaktionernas förhållande till 100 osäkra stigit från 110.9 under 1913 till 130.0 under år 1914. Detta är enligt mitt förmenande uteslutande att tillskrifva den otillräckliga eftersyn, som denna kategori af besättningar på grund af afstyrkande af de generella förordnandena och obduktionerna varit underkastad, och fordrar detta sakförhållande en snar kopensation hufvudsakligen utgående på återvändande till det gamla bepröfvade, goda resultat gifvande sättet för kreaturstuberkulosens bekämpande.

Tabell 9 och 9 a utgöra en statistik öfver huru mycket af undersökningar, som författningsenligt böra utföras, försummats. Af statistiken framgår, att den författningsenliga undersökningen försummats i 511 besättningar utgörande 48 % af hela antalet reagerande sådana, som bort undersökas. Då de försummade undersökningarnes antal år 1913 utgjorde 73 % är en förbättring i förhållandena att konstatera, men de föregående årens fel komma gifvetvis framdeles att göra sig märkbara. Orsaken till att så mycket författningsenliga undersökningar försummas, ligger sannolikt ej uti att arbetskrafter saknas, ty undertecknad har utsändt cirkulärbref till samtliga distriktsdjurläkare med anmodan att ej lämna denna kategori af besättningar oompröfvade samt tillika anhållit att meddelande skulle göras till Medicinalstyrelsen för den händelse tiden ej skulle förslå till dessa undersökningar. Då ingen enda sådan anmälan tills dato influtit, är försummelsen med all sannolikhet att uppfatta som en tyst vägran att utföra arbetet för den af staten bjudna ersättningen, hvilken för mindre besättningar, hvarom här hufvudsakligast med all sannolikhet är fråga, synes vara för liten, alldenstund distriktsdjurläkarene ej ens kunnat därtill engagera andra djurläkare, som tidtals mot ringa ersättning stått till buds. Detta fatala missförhållande vid åtgärderna för krea-

turstuberkulosens bekämpande påkallar äfven Medicinalstyrelsens synnerliga uppmärksamhet i och för kompensation.

Tabellerna 10, 10 a, 10 b och 10 c utgöra en klassifikation af besättningarna enligt reaktionsgraden. Af dessa tabeller framgår att antalet af de besättningar, som hafva öfver 10 % reaktioner märkbart aftagit från 51 % under 1910 till 35 % under år 1914. Däremot, hvilket äfven motsvarar ett normalt förlopp, har procenten af besättningar med reaktioner af 5—10 % och under 5 % tilltagit från 23 och 26 under 1910 till 31 resp. 34 under år 1914.

Tabell 11 utgör en öfersikt af konsulenternas arbete under år 1914.

Det statistiska resultat i tab. 1 b inom grupp 3 »Ånyo undersökt reaktionsfri del af infekterad besättning» d. v. s. en stegring af reaktionsprocenten från 4.9 till 6.7 visar tydligt, att något fel blifvit begånget vid bekämpandet af sjukdomen inom denna grupp af kreatur. Då under åren 1908—1913 distriktsdjurläkarene omedelbart på ansökan beviljats förordnande för kontrollering af sådana besättningar i form af kontrollundersökningar, yttre besiktningar och obduktioner resp. då desamma beviljats generella förordnanden, berättigande dem att vid vissa tider resp. däremellan vid behof besöka sådana infekterade ladugårdar, måste man sammanställa de goda resultaten med den energiska verksamhet, som djurläkarene på grund af administrationens förutseende varit i tillfälle att utföra. Desslikes kan man ej underlåta att sammanställa det dåliga resultat, som under år 1914 uppnåts med de restriktiva, allt initiativ hos djurläkarene hämmande och dödande administrativa åtgärder, som under år 1913 påbjudits, ty för enhvar sakkännare är det utan vidare klart att, ifall ej förordnande utfärdas eller om dess utförande försvåras eller om ersättningen för en förrättning minskas i sådan grad, att förrättningsmannen ej kan fullgöra densamma utan uppoffring af privata medel, densamma, ifall den öfverhufvudtaget alls blir utförd, ej blir fullgjord med det lefvande intresse, som fordras för ernående af framgång i ett så svårt värf som bekämpandet af kreaturstuberkulosen. Det är gifvet att de statistiska resultaten måste stå i relation till de ledande principerna för en smittosam sjukdoms bekämpande, och oakadt en betydligt större procent infekterade ladugårdar under år 1914 ompröfvats än under 1913, har detta ingalunda kunnat ersätta den bristande kontrollen öfver de påbjudna åtgärdernas genomförande, så att enligt mitt förmenande har det införda centralisationssystemet, hvarigenom förordnandenas utfärdande synnerligen länge fördröjes, samt ev. afstyrkes utan ingående kännedom om ortsförhållandenas kraf genom de dåliga statistiska resultat, hvar till det leder utdömt sig själf. För så vidt jag känner till finnes inom djurläkarekåren blott en mening om den inslagna vägens fördärlighet, hvilket jag äfven vill bringa till Medicinalstyrelsens kännedom äfvensom min ringa åsikt att utan ett målmedvetet och intresserad bistånd af landets djurläkarekår,

Tabell n:o 1 a.

År 1914. Läns-

Année 1914. Résumé

L ä n. Gouvernemens.	Djur under 1 år. <i>Animaux au-dessous de 1 an.</i>			Ungtjurar och kvigor under 2½ år. <i>Taurillons et génisses au-dessous de 2½ ans.</i>			Tjurar och kor öfver 2½ år. <i>Taureaux et vaches au-dessus de 2½ ans.</i>			Summa. <i>Total.</i>		
	Antal undersökta.	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>		Antal undersökta.	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>		Antal undersökta.	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>		Antal undersökta.	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	
		Nombre d'examinés.	S.		O.	Nombre d'examinés.		S.	O.		Nombre d'examinés.	S.
	O.		I.	C.	I.		C.	I.	C.	I.		C.
Nylands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,970	33	33
Åbo o. Björneborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,063	38	135
Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,987	53	35
S:t Michels	—	—	—	—	—	—	—	—	—	857	5	10
Viborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	802	48	17
Kuopio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,598	58	44
Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2,455	53	29
Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,885	20	16
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24,617	308	319
Nylands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,990	97	114
Åbo o. Björneborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,193	63	53
Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,899	41	40
S:t Michels	—	—	—	—	—	—	—	—	—	446	7	9
Viborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,855	61	41
Kuopio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	942	—	10
Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	988	5	16
Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,454	34	10
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19,767	308	293
Nylands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,964	51	77
Åbo o. Björneborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9,524	581	274
Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5,094	78	111
S:t Michels	—	—	—	—	—	—	—	—	—	419	3	32
Viborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	312	8	10
Kuopio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	574	14	8

ciella fall redan förut påpekat ifrågavarande omständigheter, utan att som nu hafva haft statistiskt, min åsikt bekräftande siffermaterial till förfogande, och har Medicinalstyrelsen visserligen i en del ärenden godkänt min speciella framställning, utan att dock däraf göra någon allmän regel. Då nu händelsernas gång med detta 1914 års »bokslut» tydligen visar att fel föreligga och att fara för sjukdomens spridning är å färde, vågar jag anhålla det Medicinalstyrelsen ville taga hithörande frågor till förnyad ompröfning.

sammandrag.
des gouvernemens.

Reaktioner: <i>Réactions</i>			Besättnin- garnas antal. <i>Nombre d'assor- timents de détail.</i>	Anmärkningar. <i>Remarques.</i>
i % <i>en %</i>		S. + O. i % C. + I. %		
S. C.	O. I.			
—	—	—	94	1) Första gången undersökt besättning. <i>1) Assortiment de détail examiné la première fois.</i>
—	—	—	1,234	
—	—	—	322	
—	—	—	63	
—	—	—	82	
—	—	—	243	
—	—	—	312	
—	—	—	148	
1.3	1.3	2.6	2,498	2) Anyo undersökt icke infekterad besättning. <i>2) Assortiment de détail réexaminé non infecté.</i>
—	—	—	136	
—	—	—	75	
—	—	—	142	
—	—	—	7	
—	—	—	42	
—	—	—	35	
—	—	—	79	
—	—	—	82	
1.6	1.5	3.1	598	
—	—	—	57	3) Anyo undersökt reaktionsfri del af infekterad besättning. <i>3) Partie réexaminée d'assortiment de détail infecté, trouvée sans reaction.</i>
—	—	—	204	
—	—	—	90	
—	—	—	8	
—	—	—	7	
—	—	—	28	

L ä n . Gouvernements.	Djur under 1 år. <i>Animaux au-dessous de 1 an.</i>			Ungtjurar och kvigor under 2 1/2 år. <i>Taurillons et génisses au-dessous de 2 1/2 ans.</i>			Tjurar och kor öfver 2 1/2 år. <i>Taureaux et vaches au-dessus de 2 1/2 ans.</i>			Summa. <i>Total.</i>		
	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>		Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>		Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>		Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	
		S.	O.		S.	O.		S.	O.			
											C.	I.
Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	831	33	55
Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	977	60	70
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	21,695	828	637
Nylands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	533	8	36
Åbo o. Björneborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	187	2	7
Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	751	18	48
S:t Michels	—	—	—	—	—	—	—	—	—	97	3	5
Viborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	101	7	5
Kuopio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	3	2
Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	2	1
Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,764	43	104
Nylands	—	—	—	—	—	—	—	—	—	908	12	22
Åbo o. Björneborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	154	8	17
Tavastehus	—	—	—	—	—	—	—	—	—	118	5	22
S:t Michels	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	1	2
Viborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	93	3	4
Vasa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	2	—
Uleåborgs	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	1	1
Summa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,342	32	68
Nylands	1,227	9	17	1,798	17	27	11,340	175	238	14,365	201	282
Åbo o. Björneborgs	2,111	32	11	3,087	71	52	16,923	589	423	22,121	692	486
Tavastehus	1,491	3	8	1,967	15	22	10,391	177	226	13,849	195	256
S:t Michels	54	—	3	158	3	10	1,625	16	45	1,837	19	58
Viborgs	200	5	4	425	10	8	2,445	109	61	3,070	124	73
Kuopio	292	1	3	710	4	2	4,255	73	63	5,257	78	68
Vasa	299	6	7	349	10	6	3,677	79	88	4,325	95	101
Uleåborgs	328	3	3	589	13	12	3,444	99	82	4,361	115	97
Summa	6,002	59	56	9,083	143	139	54,100	1,317	1,226	69,185	1,519	1,421

Reaktioner. Réactions.			Besättnin- garnas antal. Nombre d'assor- timents de bétail.	Anmärkningar. Remarques.						
1 % en %.		S. + O. 1 % C. + I. %								
S. C.	O. I.									
—	—	—	41	4) Kontrollundersökt, osäkert reagerande del uti infekterad besättning. 4) Partie avec réaction incertaine réexaminée d'assortiment de bétail infectée.						
—	—	—	55							
3.8	2.9	6.7	490							
—	—	—	17							
—	—	—	29							
—	—	—	29							
—	—	—	8							
—	—	—	2							
—	—	—	5							
—	—	—	19							
—	—	—	4							
2.4	5.9	8.3	113	5) Kontrollundersökt, osäkert reagerande del uti icke infekterad besättning. 5) Partie avec réaction incertaine réexaminée d'assortiment de bétail non infectée.						
—	—	—	30							
—	—	—	44							
—	—	—	23							
—	—	—	8							
—	—	—	—							
—	—	—	18							
—	—	—	16							
—	—	—	7							
2.4	5.1	7.5	146	Besättnin- garnas medel- storlek. Grandeur moyenne des assorti- ments de bétail.	Antal reagerande besättningar. Nombre d'assortiments de bétail chez lesquels des réactions ont été observées.					
					S. C.	O. I.	Summa. Total.	% S. C.	% O. I.	% Summa. Total.
1.2	2.0	3.2	334	43	90	51	141	26.9	15.3	42.2
3.1	2.2	5.3	1,586	14	111	144	255	7.0	9.1	16.1
1.4	1.8	3.2	606	23	90	49	139	14.9	8.1	23.0
1.0	3.2	4.2	94	20	12	14	26	12.8	14.9	27.7
4.0	2.4	6.4	133	23	33	8	41	24.8	6.0	30.8
1.5	1.3	2.8	329	16	26	25	51	7.9	7.6	15.5
2.2	2.3	4.5	467	9	38	32	70	8.1	6.8	14.9
2.6	2.2	4.8	296	15	28	21	49	9.4	7.1	16.5
2.2	2.1	4.3	3,845	18	428	344	772	11.1	9.0	20.1

Tabell 1 b.

Tableau 1 b.

Tabell utvisande reaktionsprocenten för åren 1908—1914 inom nedan anförda klasser N:o 1, 2 och 3.

Tableau indiquant la proportion pour cent des réactions pour les années 1908—1914 dans les classes N:o 1, 2 et 3, mentionnées ci-dessous.

1) Första gången undersökt besättning.

1) Assortiment de bétail examiné la première fois.

	Antal undersökta besättningar. <i>Nombre d'assortiments de bétail examinés.</i>	Antal undersökta djur. <i>Nombre d'animaux examinés.</i>	Säkra reakt. <i>Cert. réact.</i>	Osäkra reakt. <i>Incert. réact.</i>	S. + O. i %. C. + I. en %.
1908	—	21,529	1,122	380	7.0
1909	—	28,719	1,063	456	5.3
1910	2,250	29,956	709	650	4.4
1911	1,733	21,270	527	361	4.2
1912	2,079	24,004	405	461	3.6
1913	3,649	42,738	679	711	3.2
1914	2,498	24,617	308	319	2.6

2) Änjo undersökt icke infekterad besättning.

2) Assortiment de bétail réexaminé, non infecté.

	Antal undersökta besättningar. <i>Nombre d'assortiments de bétail examinés.</i>	Antal undersökta djur. <i>Nombre d'animaux examinés.</i>	Säkra reakt. <i>Cert. réact.</i>	Osäkra reakt. <i>Incert. réact.</i>	S. + O. i %. C. + I. en %.
1908	—	18,336	380	331	3.9
1909	—	18,764	279	244	2.8
1910	497	16,980	243	258	2.9
1911	618	19,205	242	273	2.7
1912	737	22,385	274	318	2.6
1913	914	25,311	285	304	2.3
1914	598	19,767	308	293	3.1

3) Änjo undersökt, reaktionsfri del af infekterad besättning.

3) *Partie réexaminée d'assortiment de bétail infecté, trouvée sans réaction.*

	Antal undersökta besättningar. <i>Nombre d'assortiments de bétail examinés.</i>	Antal undersökta djur. <i>Nombre d'animaux examinés.</i>	Säkra reakt. <i>Cert. réact.</i>	Osäkra reakt. <i>Incert. réact.</i>	S. + O. i %. C. + I. en %.
1908	—	14,887	778	290	7.2
1909	—	23,449	817	429	5.3
1910	448	26,446	763	545	5.0
1911	396	23,912	847	592	6.0
1912	401	21,442	838	527	6.4
1913	446	23,757	612	552	4.9
1914	490	21,695	828	637	6.7

Tabell 1 c.

Tableau 1 c.

L ä n. Gouvernements.	Första gången under- sökta besättningar. <i>Assortiment de bétail examiné la première fois.</i>				Änyo undersökta besättningar <i>Assortiments de bétail réexaminés</i>							
					inom hvilka reaktioner tidigare förekommit. <i>dans lesquels des réactions antérieures se sont présentées.</i>				inom hvilka reaktioner icke tidigare förekommit. <i>dans lesquels des réactions antérieures ne se sont point présentées.</i>			
	Antal under- sökta djur. <i>Nombre d'animaux examinés.</i>	Antal rea- gerande djur. <i>Nombre d'animaux réagissans.</i>	Reakt. % S. + O. <i>React. en % C. + I.</i>		Antal under- sökta djur. <i>Nombre d'animaux examinés.</i>	Antal rea- gerande djur. <i>Nombre d'animaux réagissans.</i>	Reakt. i % S. + O. <i>React. en % C. + I.</i>		Antal under- sökta djur. <i>Nombre d'animaux examinés.</i>	Antal rea- gerande djur. <i>Nombre d'animaux réagissans.</i>	Reakt. i % S. + O. <i>React. en % C. + I.</i>	
Nylands	1,970	33	33	—	3,964	51	77	—	6,990	97	114	—
Åbo och Björneborg	9,063	38	135	—	9,524	581	274	—	3,193	63	53	—
Tavastehus	3,987	53	35	—	5,094	78	111	—	3,899	41	40	—
Viborgs	802	48	17	—	312	8	10	—	1,855	61	41	—
S:t Michels	857	5	10	—	419	3	32	—	446	7	9	—
Kuopio	3,598	58	44	—	574	14	8	—	942	—	10	—
Vasa	2,455	53	29	—	831	33	55	—	988	5	16	—
Uleåborgs	1,885	20	16	—	977	60	70	—	1,454	34	10	—
Summa	24,617	308	319	2.6	21,695	828	637	6.7	19,767	308	293	3.1

Tabell 2.
Tableau 2.

Jämförande tabell för åren 1908—1914 öfver det undersökta antalet nötkreatur och deras reaktionsprocent.

Tableau comparatif pour les années 1908—1914 du nombre examiné des animaux de race bovine et la proportion pour cent des réactions parmi ceux-ci.

	Antal undersökta djur för hela landet. Nombre d'animaux examinés en Finland.	Reaktionsprocenten. Réact. en %.
1908	57,031	6.4
1909	72,165	4.9
1910	73,978	4.4
1911	66,419	5.0
1912	70,628	4.5
1913	94,021	2.8
1914	69,185	4.3

Tabell 3.
Tableau 3.

Jämförande tabell öfver reaktionsprocenten i de skilda länen för åren 1908—1914.

Tableau comparatif de la proportion pour cent des réactions dans les différents gouvernemens pour les années 1908—1914.

		Antal undersökta djur. Nombre d'animaux examinés	Reaktioner i %. Réact. en %.		S. + O. i %.
			Säkra. Certain.	Osäkra. Incert.	C. + I. en %.
Nylands län:	1908	15,126	4.6	2.5	7.1
	1909	17,908	2.4	2.0	4.4
	1910	16,214	2.9	2.3	5.2
	1911	17,353	2.6	2.6	5.2
	1912	14,522	2.8	2.0	4.6
	1913	16,948	1.8	2.0	3.8
	1914	14,365	1.2	2.0	3.2

		Antal und- ersökta djur. <i>Nombre d'animaux examinés.</i>	Reaktioner i % <i>Réact. en %</i>		S. + O. i % <i>C. + I. en %</i>
			Säkra. <i>Certain.</i>	Osäkra. <i>Incert.</i>	
Åbo och Björneborgs län:	1908	11,692	6.5	2.1	8.6
	1909	15,693	3.7	2.3	6.0
	1910	14,469	2.5	1.5	4.0
	1911	13,588	4.9	2.1	7.0
	1912	17,501	3.8	3.7	7.5
	1913	31,675	2.3	2.1	4.4
	1914	22,121	3.1	2.2	5.3
Tavastehus län:	1908	12,993	3.8	0.9	4.7
	1909	13,388	3.6	1.0	4.6
	1910	15,845	2.1	1.3	3.4
	1911	13,582	2.2	1.6	3.8
	1912	14,848	1.5	1.1	2.6
	1913	20,754	1.5	1.6	3.1
	1914	13,849	1.4	1.8	3.2
Viborgs län:	1908	3,932	2.0	2.2	4.2
	1909	5,326	4.8	1.7	6.5
	1910	5,358	2.7	1.0	3.7
	1911	5,020	2.1	0.9	3.0
	1912	3,524	3.4	0.7	4.1
	1913	4,382	1.9	1.4	3.3
	1914	3,070	4.0	2.4	6.4
S:t Michels län:	1908	2,854	1.3	1.5	2.8
	1909	2,685	1.3	1.0	2.3
	1910	3,015	4.0	1.1	5.1
	1911	4,113	0.5	2.1	2.6
	1912	3,403	0.7	0.5	1.2
	1913	2,342	0.6	1.6	2.2
	1914	1,837	1.0	3.2	4.2
Kuopio län:	1908	3,509	1.6	1.2	2.8
	1909	3,991	1.2	0.9	2.1
	1910	7,103	2.4	1.8	4.2
	1911	3,576	2.5	2.2	4.7
	1912	6,743	1.1	1.1	2.2
	1913	6,723	1.0	1.2	2.2
	1914	5,257	1.5	1.3	2.8

		Antal undersökta djur. <i>Nombre d'animaux examinés.</i>	Reaktioner i % <i>Réact. en %.</i>		S. + O. i % <i>C. + I. en %.</i>
			Säkra. <i>Certain.</i>	Osäkra. <i>Incert.</i>	
Vasa län:	1908	4,070	10.0	2.7	12.7
	1909	4,976	3.9	2.6	6.5
	1910	5,724	2.4	5.4	7.8
	1911	3,952	3.8	4.0	7.8
	1912	5,157	2.1	3.2	5.3
	1913	5,939	1.5	1.7	3.2
	1914	4,325	2.2	2.3	4.5
Uleåborgs län:	1908	2,855	3.3	0.4	3.7
	1909	8,198	3.8	0.6	4.4
	1910	6,250	2.8	2.9	5.7
	1911	5,235	3.7	1.2	4.9
	1912	5,130	2.1	0.7	2.8
	1913	5,258	1.9	1.4	3.3
	1914	4,361	2.6	2.2	4.8

Tabell 4.

Tableau 4.

Jämförande tabell öfver reaktionsprocenten i Åbo o. Björneborgs, Tavastehus, Viborgs, S:t Michels, Kuopio, Vasa och Uleåborgs län för åren 1908—1914, utvisande inom hvilken grupp af de undersökta djuren reaktionsprocenten till- eller aftagit.

Tableau comparatif de la proportion pour cent des réactions dans le gouvernement de Åbo et Björneborg, Tavastehus, Viborg, S:t Michel, Kuopio, Vasa et Uleåborg pour les années 1908—1914 indiquant dans quel groupe d'animaux examinés la proportion pour cent des réactions a augmenté ou diminué.

		Reaktions-% S. + O. + I. en %	Antal undersökta djur. <i>Nombre d'animaux examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	
				S. <i>Certain.</i>	O. <i>Incert.</i>
<i>Åbo o. Björneborgs län.</i>					
1. Första gången undersökt besättning:	1908	14.4	3,562	425	90
	1909	6.8	4,406	207	97
1. Assortiment de bétail examiné la première fois:	1910	3.7	4,640	115	61
	1911	7.5	2,906	163	55
	1912	8.0	5,467	136	305
	1913	4.4	17,208	345	345
	1914	1.9	9,063	38	135

	Reaktions- % S. + O. Rhac. C. + I. en %	Antal un- dersökta djur. Nombre d'animaux examinés.	Antal reak- tioner. Nombre de réactions.	
			S. Certain.	O. Incert.
2. Ånyo undersökt, icke infekterad besättning: 1908	7.9	4,402	257	95
1909	6.3	8,074	311	205
2. Assortiment de bétail réexaminé, non infecté: 1910	3.7	6,793	159	106
1911	6.3	6,587	297	119
1912	4.6	4,872	75	153
1913	2.4	5,220	73	55
1914	3.6	3,193	63	53
3. Ånyo undersökt, reaktionsfri del af infekterad besättning: 1908	3.2	3,410	63	49
1909	2.2	2,904	28	36
3. Partie réexaminée d'assortiment de bétail infecté, trouvée sans réaction: 1910	1.6	2,744	17	30
1911	4.7	3,650	91	84
1912	9.5	6,584	386	244
1913	5.4	8,707	254	223
1914	8.9	9,524	581	274
<i>Tavastehus län.</i>				
1. Första gången undersökt besättning: 1908	2.5	4,383	76	35
1909	3.5	4,962	119	66
1. Assortiment de bétail examiné la première fois: 1910	2.4	5,702	100	35
1911	2.7	4,033	60	48
1912	3.5	5,436	90	99
1913	3.0	7,895	109	122
1914	2.1	3,987	53	35
2. Ånyo undersökt, icke infekterad besättning: 1908	6.5	4,063	231	33
1909	4.5	5,019	181	46
2. Assortiment de bétail réexaminé, non infecté: 1910	5.3	6,152	197	131
1911	5.1	4,647	141	95
1912	2.1	3,632	40	37
1913	1.8	6,732	46	74
1914	2.0	3,899	41	40
3. Ånyo undersökt, reaktionsfri del af infekterad besättning: 1908	3.7	4,215	112	46
1909	3.0	3,013	78	11
3. Partie réexaminée d'assortiment de bétail infecté, trouvée sans réaction: 1910	1.8	3,885	34	34
1911	2.2	4,678	53	48
1912	2.1	5,114	78	29
1913	4.3	5,391	133	96
1914	3.7	5,094	78	111

		Reaktions-% S. + O. React. C. + I. en %.	Antal un- dersökta djur. Nombre d'animaux examinés.	Antal reak- tioner. Nombre de réactions.	
				S. Certain.	O. Incert.
Viborgs län.					
1. Första gången undersökt be- 1908	.....	6.3	1,498	38	57
sättning: 1909	.....	6.9	2,622	157	26
1. Assortiment de bétail examiné 1910	.....	6.8	1,861	104	24
la première fois: 1911	.....	3.7	1,962	57	16
1912	.....	1.8	1,070	16	4
1913	.....	3.9	1,807	44	28
1914	.....	8.1	802	48	17
2. Änjo undersökt, icke infek- 1908	.....	2.1	821	6	12
rad besättning: 1909	.....	9.4	967	68	23
2. Assortiment de bétail réexaminé, 1910	.....	3.0	1,261	19	20
non infecté: 1911	.....	4.0	986	22	19
1912	.....	1.0	1,668	5	12
1913	.....	2.4	1,547	21	17
1914	.....	5.4	1,855	61	41
3. Änjo undersökt, reaktionsfri 1908	.....	2.7	1,417	22	17
del af infekterad besättning: 1909	.....	3.1	1,636	21	31
3. Partie réexaminée d'assortiment 1910	.....	1.3	2,195	23	7
de bétail infecté, trouvée sans 1911	.....	0.8	1,998	11	6
réaction: 1912	.....	1.2	567	64	5
1913	.....	2.5	930	12	12
1914	.....	6.0	312	8	11
S:t Michels län.					
1. Första gången undersökt be- 1908	.....	3.1	1,176	11	25
sättning: 1909	.....	1.3	948	2	10
1. Assortiment de bétail examiné 1910	.....	1.8	1,460	3	23
la première fois: 1911	.....	3.3	2,409	14	66
1912	.....	1.0	2,024	12	9
1913	.....	2.2	1,525	7	26
1914	.....	1.7	857	5	10
2. Änjo undersökt, icke infek- 1908	.....	3.2	1,123	21	18
rad besättning: 1909	.....	2.4	1,354	20	13
2. Assortiment de bétail réexaminé, 1910	.....	1.9	575	5	6
non infecté: 1911	.....	2.0	403	5	3
1912	.....	0.4	752	1	2
1913	.....	2.4	457	4	7
1914	.....	3.5	446	7	9

	Reaktions-% S. + O. Räsk. C. + I. en %	Antal un- dersökta djur. Nombre d'animaux examinés.	Antal reak- tioner. Nombre de réactions.	
			S. Certain.	O. Incert.
3. Ånyo undersökt, reaktionsfri 1908	1.6	452	4	3
del af infekterad besättning: 1909	1.3	314	3	1
3. <i>Partie réexaminée d'assortiment</i> 1910	1.0	971	5	5
<i>de bétail infecté, trouvée sans</i> 1911	1.4	1,283	1	17
<i>réaction:</i> 1912	2.5	619	9	6
1913	0.9	331	3	—
1914	7.8	419	3	32
<i>Kuopio län.</i>				
1. Första gången undersökt be- 1908	2.1	2,995	39	24
sättning: 1909	1.6	2,649	22	23
1. <i>Assortiment de bétail examiné la</i> 1910	3.9	5,717	128	100
<i>première fois:</i> 1911	1.6	2,071	22	13
1912	3.1	3,363	49	57
1913	2.9	5,313	46	61
1914	2.8	3,598	58	44
2. Ånyo undersökt icke infekte- 1908	8.1	406	23	10
rad besättning: 1909	4.0	821	24	9
2. <i>Assortiment de bétail réexaminé,</i> 1910	1.5	504	2	6
<i>non infecté:</i> 1911	4.1	676	17	11
1912	0.4	2,001	9	1
1913	0.7	638	1	4
1914	1.0	942	—	10
3. Ånyo undersökt, reaktionsfri 1908	2.5	83	2	—
del af infekterad besättning: 1909	1.1	502	1	5
3. <i>Partie réexaminée d'assortiment</i> 1910	6.2	810	34	17
<i>de bétail infecté, trouvée sans</i> 1911	1.6	363	6	—
<i>réaction:</i> 1912	3.8	771	17	13
1913	4.4	687	17	14
1914	3.8	574	14	8
<i>Vasa län.</i>				
1. Första gången undersökt be- 1908	16.2	2,399	317	72
sättning: 1909	6.0	3,413	124	82
1. <i>Assortiment de bétail examiné</i> 1910	8.2	3,080	72	181
<i>la première fois:</i> 1911	4.1	2,125	45	43
1912	4.1	2,280	47	48
1913	2.7	4,122	56	57
1914	3.3	2,455	53	29

	Reaktions-% S. + O. + I. en %	Antal un- dersökta djur. Nombre d'animaux examinés.	Antal reak- tioner. Nombre de réactions.	
			S. Certain.	O. Incert.
2. Ånyo undersökt, icke infekterad besättning: 1908	19.6	250	46	3
1909	9.7	901	56	32
2. Assortiment de bétail réexaminé, 1910	5.2	2,111	55	56
non infecté: 1911	14.7	1,212	85	94
1912	2.5	747	4	15
1913	2.2	902	5	15
1914	2.1	988	5	16
3. Ånyo undersökt, reaktionsfri 1908	4.4	1,346	25	35
del af infekterad besättning: 1909	2.8	595	8	9
3. Partie réexaminée d'assortiment 1910	7.4	875	8	57
de bétail infecté, trouvée sans 1911	4.2	542	8	14
réaction: 1912	2.3	496	50	69
1913	5.9	904	26	28
1914	10.5	831	33	55
<i>Uleåborgs län.</i>				
1. Första gången undersökt be- 1908	3.5	2,068	73	—
sättning: 1909	4.7	5,578	224	36
1. Assortiment de bétail examiné 1910	5.6	3,679	85	122
la première fois: 1911	3.8	3,694	116	26
1912	1.9	1,946	23	13
1913	0.8	2,473	8	13
1914	25.4	2,467	308	319
2. Ånyo undersökt, icke infekterad besättning: 1908	14.0	186	16	10
1909	7.8	754	54	5
2. Assortiment de bétail réexaminé, 1910	10.2	1,219	77	47
non infecté: 1911	19.1	418	60	20
1912	2.0	2,394	8	4
1913	2.6	2,056	35	19
1914	3.0	1,454	34	10
3. Ånyo undersökt, reaktionsfri 1908	0.8	531	4	—
del af infekterad besättning: 1909	2.1	1,844	28	12
3. Partie réexaminée d'assortiment 1910	1.7	1,327	12	10
de bétail infecté, trouvée sans 1911	2.1	1,117	16	8
réaction: 1912	10.7	778	66	17
1913	13.5	725	55	43
1914	13.3	977	60	70

Tabell 5.
Tableau 5.

Jämförande tabell för åren 1908—1914 beträffande de undersökta djurens och besättningarnes antal, medelstorlek, reaktionsprocent samt säkert och osäkert reagerande besättningsars procentuella af- eller tilltagande.

Tableau comparatif pour les années 1908—1914 concernant le nombre, la grandeur moyenne, la proportion pour cent des réactions des assortiments de bétail ainsi que diminution ou augmentation en pour cent des assortiments de bétail à réaction certaine et incertaine.

Å r. A n s.	De undersökta besättningarnas antal. Nombre d'assor- timents de bétail examinés.	Besättningarnas medelstorlek. Grandeur moyen- ne des assorti- ments de bétail.	Antal reagerande besättningar. Nombre d'assor- timents de bétail chez lesquels des réac- tions ont été ob- servées.		Summa. Total.	Reaktioner i %. Summa. Réact. en % Total.	S. i %. Cert. en %	O. i %. Incert. en %.
			S. Certain.	O. Incert.				
1908	1,802	32	464	125	589	32.6	25.7	6.9
1909	2,817	26	576	196	772	27.4	20.4	7.0
1910	3,260	23	549	374	923	28.3	16.8	11.5
1911	2,845	23	488	269	757	26.7	17.2	9.5
1912	3,558	18	545	339	884	24.8	15.3	9.5
1913	5,218	18	599	457	1,056	20.3	11.5	8.8
1914	3,845	18	428	344	772	20.1	11.1	9.0

Tabell 6.
Tableau 6.

Tabell för åren 1908—1914 utvisande huru många osäkert reagerande besättningar förekomma för hvarje 100-tal säkert reagerande sådana.

Tableau pour les années 1908—1914 indiquant combien d'assortiments de bétail à réaction incertaine il y a pour chaque centaine d'assortiments de bétail à réaction certaine.

År 1908 förekomma på hvarje 100-tal säkert reag. besättningar	26.9 osäkert
» 1909 » » » » » » »	34.0 reag.
» 1910 » » » » » » »	68.1 »
» 1911 » » » » » » »	55.1 »
» 1912 » » » » » » »	62.2 »
» 1913 » » » » » » »	76.3 »
» 1914 » » » » » » »	80.4 »

Tabell 6 a.
Tableau 6 a.

Tabell för åren 1908—1914 utvisande huru många säkert reagerande besättningar förekomma på hvarje 100:tal osäkert reagerande.

Tableau pour les années 1908—1914 indiquant combien d'assortiments de bétail à réaction certaine il y a pour chaque centaine d'assortiments de bétail à réaction incertaine.

År 1908	förekomma	på	hvarje	100:tal	osäkert	reag.	besättningar	371.2	säkert
» 1909	»	»	»	»	»	»	»	293.9	reag.
» 1910	»	»	»	»	»	»	»	146.4	»
» 1911	»	»	»	»	»	»	»	181.1	»
» 1912	»	»	»	»	»	»	»	160.8	»
» 1913	»	»	»	»	»	»	»	131.1	»
» 1914	»	»	»	»	»	»	»	124.4	»

Tabell 7.
Tableau 7.

Tabell för åren 1908—1914 utvisande huru många osäkert reagerande djur förekomma för hvarje 100:tal säkert reagerande sådana.

Tableau pour les années 1908—1914 indiquant combien d'animaux à réaction incertaine il y a sur chaque centaine d'animaux à réaction certaine.

Å r. A n s.	Antal undersökta djur. Nombre d'animaux examinés.	Säkra. Certain.	Osäkra. Incertain.	Osäkra i förhållande till 100 säkra reaktioner. Incertaines sur 100 réactions certaines.
1908	57,031	2,629	1,039	39.5
1909	72,165	2,314	1,198	51.8
1910	73,978	1,797	1,491	83.0
1911	66,419	1,976	1,372	68.9
1912	70,628	1,700	1,457	85.7
1913	94,021	1,693	1,698	100.3
1914	69,185	1,519	1,421	93.5

Tabell 7 a.

Tableau 7 a.

Tabell öfver åren 1908—1914, utvisande huru många säkert reagerande djur förekomma för hvarje 100:tal osäkert reagerande sådana.

Tableau pour les années 1908—1914 indiquant combien d'animaux à réaction certaine il y a sur chaque centaine d'animaux à réaction incertaine.

Å r. A n s.	Antal undersökta djur. Nombre d'animaux examinés.	Säkra i förhållande till 100 osäkra reak- tioner.		
		Säkra. Certain.	Osäkra. Incertain.	Certaines sur 100 réactions incertaines.
1908	57,031	2,629	1,039	253.0
1909	72,165	2,314	1,198	193.2
1910	73,978	1,797	1,491	123.3
1911	66,419	1,976	1,372	143.3
1912	70,628	1,700	1,457	116.7
1913	94,021	1,693	1,698	99.7
1914	69,185	1,519	1,421	106.9

Tabell 8.

Tableau 8.

Tabell utvisande procentuella förhållandet af säkra och osäkra reaktioner för åren 1908—1914 inom mom. 1, 2, och 3 i specialstatistiken.

Tableau indiquant la proportion pour cent des réactions certaines et incertaines pour les années 1908—1914 au de dans des art. 1, 2 et 3 dans la statistique spéciale.

Å r. A n s.	Antal undersökta djur. Nombre d'animaux examinés.	Antal reak- tioner. Nombre de réactions.		Reaktioner i %. Réaction en %.			Osäkra reaktioner i förh. till 100 säkra. Incertaines in sur 100 réactions certaines.	Säkra reaktioner i förh. till 100 osäkra. Certaines sur 100 réactions incertaines.
		Säkra. Certa- in.	Osäkra. Incer- tain.	S. C.	O. I.	S+O. C+I.		
Mom. 1. Första gången undersökt be- sättning: Assortiment de bétail examiné la première fois.								
1908	21,529	1,122	380	5.2	1.8	7.0	33.9	295.3
1909	28,719	1,063	456	3.7	1.6	5.3	42.9	230.9
1910	29,956	709	650	2.3	2.3	4.6	91.7	109.0

Å r. A n s.	Antal undersökta djur. Nombre d'animaux examinés.	Antal reak- tioner. Nombre de réactions.		Reaktioner i %. Réaction en %.			Osäkra reaktioner i förh. till 100 säkra. Réactions incertaines sur 100 réactions certaines.	Säkra reaktioner i förh. till 100 osäkra. Certaines sur 100 réactions incertaines.
		Säkra. Cer- tain.	Osäkra. Incer- tain.	S. C.	O. I.	S+O. G.+I.		
1911	21,270	527	361	2.5	1.7	4.2	68.3	146.0
1912	24,004	405	461	1.7	1.9	3.6	113.8	87.9
1913	42,738	679	711	1.5	1.7	3.2	104.7	95.5
1914	24,617	308	319	1.3	1.3	2.6	103.6	96.6
<i>Mom. 2. Ånyo undersökt icke infekterad besättning: Assortiment de bétail réexaminé, non infecté.</i>								
1908	14,887	778	290	5.2	1.9	7.1	37.3	268.3
1909	23,449	817	429	3.5	1.8	5.3	52.5	190.4
1910	26,446	763	545	2.9	2.1	5.0	71.4	140.0
1911	23,912	847	592	3.5	2.5	6.0	69.9	143.1
1912	21,442	838	527	3.9	2.5	6.4	62.9	119.0
1913	23,311	285	304	1.1	1.2	2.3	106.7	93.7
1914	19,767	308	293	1.6	1.5	3.1	95.1	105.1
<i>Mom. 3. Ånyo undersökt reaktionsfriad af infekterad besättning: Partie réexaminée d'assortiment de bétail infecté, trouvée sans réaction.</i>								
1908	18,336	380	331	2.1	1.8	3.9	87.1	114.8
1909	18,764	279	244	1.5	1.3	2.8	87.5	114.8
1910	16,980	243	258	1.4	1.5	2.9	106.2	94.2
1911	19,205	242	273	1.3	1.4	2.7	112.8	88.6
1912	22,385	274	318	1.2	1.4	2.6	116.0	86.2
1913	23,757	612	552	2.6	2.3	4.9	90.2	110.9
1914	21,695	828	637	3.8	2.9	6.7	76.9	130.0

Tabell 9.
Tableau 9.

Statistik öfver reagerande kreatursbesättningar, som undersökts år 1913, men i hvilka den författningsenliga återundersökningen år 1914 försumrats.

Statistique sur les assortiments de bétail réagissans qui ont été examinés en 1913, mais dont la réexamination a été négligée en 1914.

		Antal besättningar. Nombre d'assortiments de bétail.	Antal undersökta. Nombre d'examinés.	Reaktioner. Réactions.	
				Säkra. Certain.	Osäkra. Incertain.
Nylands län:	Helsingfors distrikt	24	1,174	20	28
	Borgå »	11	691	19	11
	Ekenäs »	6	316	5	10
	Vichtis »	12	403	31	25
	Lovisa »	24	1,353	18	48
		77	3,937	93	122
Åbo o. Björneborgs län:	Åbo distrikt	26	1,090	84	59
	Godby »	9	268	5	14
	Salo »	92	2,791	89	155
	Loimijoki »	5	113	1	4
	Ikalis »	4	99	2	3
	Björneborg »	4	222	4	2
	Hvittis »	18	416	12	24
	Letala »	28	696	30	49
		186	5,695	227	310
Tavastehus län:	Filppula distrikt	6	103	6	9
	Lahtis »	7	266	2	9
	Tavastehus »	25	1,592	17	31
	Jämsä »	24	420	15	25
	Tammela »	27	1,080	23	49
	Tammerfors »	13	911	17	15
		102	4,372	80	138
St. Michels län:	St. Michels distrikt	—	—	—	—
	Nyslott »	2	153	—	3
	Hartola »	1	60	3	—
	Pieksämäki »	3	158	3	8
		6	371	6	11

		Antal besätt- ningar. <i>Nombre d'asso- ciés de bétañ.</i>	Antal under- sökta djur. <i>Nombre d'exam- inés.</i>	Reaktioner. <i>Réactions.</i>	
				Säkra. <i>Certain.</i>	Osäkra. <i>Incer- tain.</i>
Viborgs län:	Fredrikshamns distrikt	5	118	2	3
	Kexholms »	1	86	2	—
	Kronoborgs »	12	89	5	14
	Viborgs »	5	201	16	3
	Pitkärinta »	1	12	1	—
	Villmanstrand »	—	—	—	—
	Sordavala »	1	10	1	—
	Suojärvi »	—	—	—	—
		25	516	27	20
Kuopio län:	Idensalmi distrikt	8	188	9	5
	Tohmajärvi »	—	—	—	—
	Kuopio »	5	98	3	7
	Joensuu »	—	—	—	—
	Nurmes »	2	30	1	1
	Suonnejoki »	17	360	9	22
		32	676	22	35
Vasa län:	Saarijärvi distrikt	1	12	1	—
	Nikolaistad »	4	65	1	3
	Vetil »	10	99	6	8
	Jyväskylä »	5	86	2	4
	Gamlakarleby »	4	64	1	5
	Seinäjoki »	27	406	34	25
	Kristinestad »	1	14	—	1
	Alavo »	1	12	1	—
		53	758	46	46
Uleåborgs län:	Rovaniemi distrikt	1	11	2	—
	Uleåborgs »	21	171	10	18
	Haapavesi »	2	45	1	2
	Ylivieska »	—	—	—	—
	Kittilä »	—	—	—	—
	Kajana »	—	—	—	—
	Pudasjärvi »	—	—	—	—
		24	227	13	20

Sammandrag. — Résumé.

L ä n. Gouvernements.	Hela antalet år 1913 undersökta reagerande besättningar. Total des assortiments de bétail réagissans examinés en 1913.	Besättningar i hvilka återundersökning försumrats i %. Assortiments de bétail, dont la réexamination a été négligée, en %.	Antal i reagerande besättningar behöriga återundersökning år 1914 försumrats. Nombre d'assortiments de bétail réagissans en 1913, dont la réexamination a été négligée en 1914.	Antal i reagerande besättningar behöriga återundersökning år 1914. Nombre d'assortiments de bétail réagissans se trouvant dans des assortiments réagissans et la réexamination desquels en 1914 a été négligée.	Säkra. Certain.	Osäkra. Incertain.
Nylands			77	3,937	93	122
Åbo och Björneborgs			186	5,695	227	310
Tavastehus			102	4,372	80	138
S:t Michels			6	371	6	11
Viborgs			25	516	27	20
Kuopio			38	676	22	35
Vasa			53	758	46	46
Uleåborgs			24	227	13	20
	1,056	48 %	511	16,552	514	702

Tabell 9 a. — Tableau 9 a.

Sammandrag af statistik öfver reagerande besättningar, som undersökts år 1908—09—10—11—12—13, men i hvilka den författningsenliga återundersökningen påföljande år försumrats.

Résumé de la statistique des assortiments de bétail examinés en 1908, 1909, 1910, 1911, 1912 et 1913, mais dont la réexamination réglementaire a été négligée l'année suivante.

Hela antalet åren 1908—09—10—11—12—13 undersökta säkert + osäkert reagerande besättningar. Total des assortiments de bétail à réaction certaine et incertaine examinés pendant les années 1908—1913.	Antal säkert + osäkert reagerande besättningar i hvilka återundersökning försumrats år 1909—10—11—12—13—14. Nombre d'assortiments de bétail à réaction certaine et incertaine dont la réexamination pendant les années 1909, 1910, 1911, 1912, 1913 et 1914 a été négligée.	Besättningar i hvilka återundersökning försumrats i % af de åren 1908—09—10—11—12—13 reagerande besättningar. Assortiments de bétail, dont la réexamination réglementaire a été négligée, en % du nombre qu'on aurait dû examiner en 1908—1914.	Antal i reagerande besättningar behöriga återundersökning år 1908—09—10—11—12—13 och 14. Nombre d'assortiments de bétail se trouvant dans des assortiments réagissans et la réexamination desquels en 1908—1914, les assortiments de bétail dont la réexamination réglementaire a été négligée, en % des assortiments réagissans en 1908—1914.	Reaktioner. Réactions.	Säkra. Certain.	Osäkra. Incertain.
Reagerade år 1908—589	Försumrats år 1909—264	45 %	9 %	14,669	1,337	333
» » 1909—772	» » 1910—427	55 %	12 %	16,339	1,158	578
» » 1910—923	» » 1911—639	69 %	18 %	18,241	922	885
» » 1911—757	» » 1912—468	61 %	12 %	16,948	871	1,182
» » 1912—884	» » 1913—646	73 %	11 %	20,870	057	945
» » 1913—1,056	» » 1914—511	48 %	12 %	16,552	1,514	702

1) De som undersökts + de som försumrats (5,845 + 511)

Tabell 10.
Tableau 10.

Tabell öfver antalet besättningar som reagerat under 5 %, mellan 5 och 10 % samt öfver 10 % i de skilda länen samt besättningarnas medelstorlek år 1914.

Tableau du nombre des assortiments de bétail réagissant au dessous de 5 %, entre 5 % et 10 % et au dessus de 10 % dans les différents gouvernements ainsi que la grandeur moyenne des assortiments de bétail pour l'année 1914.

		Reaktions- grad under 5 %. <i>Degré de réaction au-dessous de 5 %.</i>	Reaktions- grad 5— 10 %. <i>Degré de réaction de 5—10 %.</i>	Reaktions- grad öfver 10 %. <i>Degré de réaction au-dessus de 10 %.</i>	Besättnin- garnas me- delstorlek. <i>Grandeur moyenne de l'assorti- ment de bétail.</i>
Nylands län:	Helsingfors distrikt	17	11	9	—
	Borgå »	6	7	1	—
	Karis »	21	15	5	—
	Lovisa »	20	5	—	—
	Vichtis »	18	5	1	—
		82	43	16	43
Åbo län:	Åbo distrikt	12	8	11	—
	Godby »	—	—	—	—
	Salo »	28	30	35	—
	Loimijoki »	6	2	10	—
	Hvittis »	8	13	15	—
	Ikalis »	—	2	2	—
	Björneborg »	7	1	2	—
	Mariehamn »	—	—	6	—
	Letala »	20	17	20	—
		81	73	101	14
Tavastehus län:	Tavastehus distrikt	6	1	2	—
	Tammerfors »	10	11	6	—
	Lahtis »	8	8	4	—
	Tammela »	24	8	20	—
	Jämsä »	2	13	10	—
	Filppula »	2	1	3	—
		52	42	45	23
S:t Michels län:	S:t Michels distrikt	4	4	5	—
	Nyslotts »	—	—	1	—
	Hartola »	4	—	1	—
	Pieksämäki »	—	1	6	—
		8	5	13	20

		Reaktions- grad under 5 %.	Reaktions- grad 5— 10 %.	Reaktions- grad öfver 10 %.	Besättnin- garnas me- delstorlek.
		<i>Degré de réaction au-dessous de 5 %.</i>	<i>Degré de réaction de 5—10 %.</i>	<i>Degré de réaction au-dessus de 10 %.</i>	<i>Grandeur moyenne de l'assorti- ment de bétail.</i>
Viborgs län:	Fredrikshamns distrikt....	2	—	—	—
	Viborgs »	6	10	5	—
	Kexholms »	1	—	2	—
	Pitkäranta »	—	5	—	—
	Kronoborgs »	2	3	—	—
	Rautus »	—	—	—	—
	Sordavala »	1	—	—	—
	Villmanstrand »	—	2	2	—
	Nykyrka »	—	—	—	—
		12	20	9	23
Kuopio län:	Kuopio distrikt	2	4	4	—
	Joensuu »	—	—	—	—
	Idensalmi »	3	5	20	—
	Suonnejoki »	1	4	—	—
	Nurmes »	—	2	—	—
	Tohmajärvi »	3	2	1	—
		9	17	25	16
Vasa län:	Vetil distrikt	—	1	—	—
	Kristinestads »	1	5	—	—
	Seinäjoki »	6	8	16	—
	Nikolaistads »	2	11	4	—
	Jyväskylä »	1	1	—	—
	Gamlakarleby »	—	5	5	—
	Saarijärvi »	—	—	—	—
	Alavo »	1	1	—	—
	Viitasaari »	1	1	—	—
		12	33	25	90
Uleåborgs län:	Uleåborgs distrikt	6	2	32	—
	Haapavesi »	2	—	2	—
	Kittilä »	—	1	1	—
	Pudasjärvi »	—	2	—	—
	Rovaniemi »	—	—	—	—
	Kajana »	—	1	—	—
		8	6	35	15

Sammandrag.

Résumé.

	Under 5 % <i>Au-dessous de 5 %.</i>	5—10 %	Öfver 10 % <i>Au-dessus de 10 %.</i>	Besättnin- garnes me- delstorlek. <i>Grandeur moyenne de l'assorti- ments de bétail.</i>
Nylands län	82	43	16	43
Åbo »	81	73	101	14
Tavastehus »	52	42	45	23
S:t Michels »	8	5	13	20
Viborgs »	12	20	9	23
Kuopio »	9	17	25	16
Vasa »	12	33	25	9
Uleåborgs »	8	6	35	15
	264	239	269	18

Tabell 10 a.

Tableau 10 a.

Jämförande sammandrag för åren 1913—1914 beträffande besättningar från de särskilda länen, hvilka besättningar äro klassificerade enligt i kolumnen angifven reaktionsgrad.

Résumé comparatif pour les années 1913—1914 concernant les assortiments de bétail provenant des différents gouvernements. Ces assortiments de bétail sont classés selon le degré de réaction donné dans la colonne.

	Reaktionsgrad under 5 % <i>Degré de réac- tion au-dessous de 5 %.</i>		Reaktionsgrad 5—10 % <i>Degré de réac- tion de 5—10 %.</i>		Reaktionsgrad öfver 10 % <i>Degré de réac- tion au-dessus de 10 %.</i>		Besättnin- garnes medel- storlek. <i>Grandeur moyenne de l'assortiments de bétail.</i>	
	1913	1914	1913	1914	1913	1914	1913	1914
Nylands län	82	82	37	43	54	16	49	43
Åbo och Björneborgs län	88	81	123	73	196	101	17	14
Tavastehus län	74	52	44	42	77	45	21	23
S:t Michels »	7	8	6	5	8	13	14	20
Wiborgs »	4	12	15	20	35	9	13	23
Kuopio »	13	9	24	17	21	25	18	16
Wasa »	14	12	29	33	48	25	10	9
Uleåborgs »	2	8	16	6	39	35	9	15

Tabell 10 b.

Tableau 10 b.

Jämförande tabell för åren 1910—1914 beträffande besättningar från hela landet, hvilka besättningar äro klassificerade enligt i kolumnen angifven reaktionsgrad.

Tableau comparatif pour les années 1910—1914 concernant les assortiments de bétail de tout le pays qui sont classés d'après le degré de réaction donné dans la colonne.

	Reaktions- grad under 5 %. <i>Degré de réaction au-dessous de 5 %.</i>	Reaktions- grad 5— 10 %. <i>Degré de réaction de 5—10 %.</i>	Reaktions- grad öfver 10 %. <i>Degré de réaction au-dessus de 10 %.</i>	Besättnin- garnes me- delstorlek. <i>Grandeur moyenne de l'assorti- ment de bé- tail.</i>
1910	240	206	465	23
1911	203	206	348	23
1912	210	246	423	19
1913	284	294	478	18
1914	264	239	269	18

Tabell 10 c.

Tableau 10 c.

I procent af hela antalet undersökta reagerande besättningar.

En pour cent du nombre total d'assortiments de bétail réagissants examinés.

	Reaktions- grad under 5 %. <i>Degré de réaction au-dessous de 5 %.</i>	Reaktions- grad 5— 10 %. <i>Degré de réaction de 5—10 %.</i>	Reaktions- grad öfver 10 %. <i>Degré de réaction au-dessus de 10 %.</i>
1910	26	23	51
1911	27	27	46
1912	24	28	48
1913	27	28	45
1914	34	31	35

Tabellarisk statistik öfver af konsulenterna för nötkreaturstuberkulosens bekämpande för tiden från och med den 1 januari till och med den 31 december 1914 utförda arbeten.

Statistique synoptique des travaux faits par les conseillers pour la lutte contre la tuberculose chez la race bovine depuis le 1 janvier jusqu' au 31 décembre 1914 inclusivement.

Antal rekvisitio- ner. <i>Nombre de deman- des.</i>	Antal företagna resor. <i>Nombre de voyages entrepris.</i>	Antal förrätt- ningsdagar. <i>Nombre d'examen.</i>	Granskade tuberkulin rapporter. <i>Rapports de tubercu- line revus.</i>	Antal utlä- tanden och skrifvelser. <i>Nombre d'avis et de lettres.</i>
31	26	89	5,048	840

Föreståndaren för Medicinalstyrelsens Veterinärlaboratorium har afgifvit följande berättelse öfver laboratoriets verksamhet.

De under redovisningsåret inträffade storpolitiska händelserna hafva äfven inverkat på anstaltens verksamhet. Antalet af verkställda undersökningar af insändt material utgör nämligen 4,442, medan år 1913 dessas antal uppgick till 5,027. Minskningen, utgörande sålunda 585, faller likväl helt inom tiden efter krigsutbrottet, ty den 1 augusti 1914 uppgick antalet af verkställda undersökningar till 2,863, medan motsvarande antal år 1913 var 2,274. En betydande ökning af arbetet under den normalt förflutna delen af året kan sålunda konstateras.

Äfven i tuberkulinutgifningen har under 1914 en afsevärd minskning iakttagits, beroende på det af Medicinalstyrelsen vidtagna förfogandet om inskränkande i möjligaste mån af tuberkulinundersökningarna.

På hemställan af föreståndaren fastställde Medicinalstyrelsen den 27 januari följande afgifter för å laboratoriet framställda preparat samt för därstädes verkställda undersökningar:

Tuberkulin till subkutant bruk pr. ccm	Fmk	0: 50
» » intrakutant bruk pr. 0.10 ccm	»	0: 15
Minsta säljbara kvantitet 0.50 ccm	»	1: —
Kvarkserum pr. 20 ccm	»	1: —
Serum mot $\left\{ \begin{array}{l} \text{Coli A} \\ \text{Coli B} \\ \text{Paracoli} \end{array} \right\}$ pr. 15 ccm	»	1: —
Kvarkvaccin pr. 5 ccm	»	0: 50

Serodiagnostiska undersökningar vid infektiös kastning:

För undersökning af serum från 1—6 djur ..... Fmk 3: —
 För undersökning af serum från ett större antal
 djur pr st. .... » —: 50

Laboratoriepersonalen har under året utgjorts af följande personer:

Föreståndare: veterinärmedicinedoktor R. Hindersson.

Assistent: veterinärmedicinedoktor Otto Fraser och

från den 15 juli: veterinärmedicinedoktor V. Marjanen.

Kontorsbiträde: Elma Lindgren.

Vaktmästare: E. J. Martinmäki och

från den 15 juli: Hemming Luotonen.

Laboratiebiträde: Ella Lindqvist.

I skrifvelse af den 19 januari hade föreståndaren anmält, att på grund af en sedan julen 1913 i Viborgs län härjande rabies-epizooti laboratoriets personal i hög grad anlätades för nödig befunna rabiesundersökningar; och anhöll föreståndaren därför, att en extra assistent mot ett arvode af 300 mark per månad skulle för en tid af 3 månader vid laboratoriet anställas.

Sedan Medicinalstyrelsen den 20 januari ur sina dispositionsmedel härtill beviljat nödigt anslag för en månad och Kejserliga Senaten på Medicinalstyrelsens hemställan den 11 februari anslagit medel för yttermera två månader, antogs den 26 januari veterinärmedicinedoktor V. Marjanen till nämnda befattning.

Föreståndaren och assistenten åtnjöto en del af sina sedvanliga semesterledigheter under tiden 1 juni—1 augusti. Kontorsbiträdet och extra laboratiebiträdet erhöilo 14 dagars ledighet hvar.

I skrifvelse af den 26 juni hade Medicinalstyrelsen på förslag af föreståndaren för laboratoriet hos Kejserliga Senaten hemställt om, att ur laboratoriets anslag för diverse ändamål 75 mark fingo månatligen användas till aflönande af en extra vaktmästare vid laboratoriet, hvilken hemställan den 21 juli af Kejserliga Senaten bifölls.

På grund likväl af det kort därpå inträdande krigstillståndet, som betydligt förminskade laboratoriets arbete, och med anledning yttermera af Ekonomidepartementets circular N:o 11 af den 31 augusti samma år, blef en biträdande vaktmästare icke anställd.

Under året har från laboratoriet expedierats inalles 966 skrivelser.

Af till offentlig myndighet expedierade, må följande framhållas:

Januari 19. Anhållan hos Medicinalstyrelsen, att 900 mark måtte beviljas, för aflönande af en extra assistent under 3 månaders tid.

Januari 19. Anhållan hos Medicinalstyrelsen om bemyndigande att af anslaget för diverse ändamål använda 80 mark i månaden under 3 månaders tid till aflönande af ett extra laboratoriebiträde.

Februari 17. Anhållan hos Medicinalstyrelsen om tillstånd att i laboratoriets disktrum få för en kostnad af 190 mark uppställa en automatisk varmvattenapparat.

April 8. Anhållan hos Medicinalstyrelsen om bemyndigande att af anslaget för diverse ändamål använda 80 mark i månaden till aflönande till årets slut af ett extra laboratoriebiträde.

Juni 18. Anhållan hos Medicinalstyrelsen, att ur laboratoriets anslag för diverse ändamål få använda ända till 75 mark i månaden ända till årets slut.

Augusti 14. Anhållan om förordnande att afresa till Hvittis distrikt för att med distriktsdjurläkaren rådslå om åtgärder mot epidemisk kastning bland nötboskapen.

November 4. Skrifvelse till Medicinalstyrelsen med anhållan om, att anslaget för diverse ändamål på grund af de stora utgifter den under året i östra Finland rådande rabies-epizootin förorsakat laboratoriet, måtte ökas med 2,000 mark.

Sammanställning af verkställda undersökningar:

Häst.

Epidemisk kastning, abortus infectiosus, negativt resultat	1	
Mjältbrand, anthrax, positivt resultat	4	
Mjältbrand, negativt resultat	5	9
Vattuskräck, rabies canina, positivt resultat	2	
Vattuskräck, negativt resultat	2	4
Rots, malleus, negativt resultat	2	
Kvarka, rhinitis streptococcia equi	53	
Petechialfeber, morbus maculosus	1	
Krupös pneumoni	3	
Abscess, streptokockinfektion	1	
Abscess, stafylokocker	1	
Tumörer:		
Carcinom	1	
Fibrom	1	2
Förkalkade härdar i lefvern, chalicosis nodularis	1	
Ikterus	1	
Skabb, negativt	1	
Skabb, positivt	1	2
Myxomalacia concharum nasi	1	

Icke bakteriell sjukdom	1	
Förkalkade härdar i subkutis	1	
Tandanomali, karpbett	1	
Hjärtmuskelinflammation, myocarditis fibrosa	1	
Hjärtmuskeldeneration	1	88

Nötkreatur.

Serologisk undersökning på epidemisk kastning, abortus
infectiosus:

positivt resultat	944	
negativt resultat	2,845	3,789

Bakteriologisk undersökning på epidemisk kastning:

Efterbörd, obestämdt resultat	1	
Efterbörd, negativt resultat	1	
Foster, positivt resultat	6	
Foster, negativt resultat	1	
Innehåll ur löpmagen, foster, positivt	1	10

Mjältbrand, anthrax, positivt resultat	20	
Mjältbrand, negativt resultat	50	70

Tuberkulos:

Lungslem, negativt resultat	1	
Mjolk, negativt resultat	12	
Jufversekret, negativt resultat	2	
Varprof, negativt resultat	3	
Organ, negativt resultat	17	
Organ, positivt resultat	2	37

Aktinomykos:

Organ, positivt resultat	2	
Jufversekret, positivt resultat	1	3

Malignt oedem, oedema malignum:

positivt resultat	2	
negativt resultat	1	3

Frasbrand, gangraena emphysematosum	3	

Kalfdödlichkeit:

Coli-A-bacillos	5	
Coli-B-bacillos	7	
Paracoli-bacillos	4	
Diplokokk-septikämi	4	
Streptomycos	1	

Medfödd svaghet	1	
Icke bakteriell sjukdom	1	
Septisk pleuro-pneumoni, negativt	1	24
Tumörer:		
Carcinom	9	
Sarcom	3	
Fibrom	2	
Adenom	1	
Papillom	1	16
Lunginflammation, pneumoni		2
Lungabscesser		4
Parasiter:		
Distomatos i lungor	2	
Distomatos i lever	1	
Echinococcer i lunga	1	
Parasitära, förkalkade härdar i lever	3	
Cysticercus inermis i hjärtat	1	8
Pseudotuberkulösa härdar i kalblever, förorsakade af paratyfus- liknande bakterier		3
Förgiftning		6
Var:		
streptokock-infektion		1
Undersökning af lifmoder på graviditet:		
positivt resultat	1	
negativt resultat	1	2
Njurinflammation, nephritis		3
Peri- och myocarditis traumatica		1
Endocarditis ulcerosa		1
Necrosbacillininfektion:		
Lever	1	
Testikel	1	2
Muskel- och väfnadsnekroser		2
Urin:		
polybakteriell infektion	2	
hämaturi	1	3
Leverinflammation, hepatitis		1
Blodprof, piroplasmos, negativt		1
Hämatom		1
Lymphadenitis chronica		1

Afvelsduglighet, positivt	1		
Foetus, mumification	2		
Våminnehåll, koagulerad ägghvita	1		
Inga patolog. förändringar	1		
Ice bakt. sjukdom	1		
Mjolk:			
patogena bakterier, negativt	2		
abnorm smak, negativt	8		
ingen diagnos på grund af olämpligt material	8	18	4,021

Får.

Rundmasksjuka, Strongylosis abomasi	2		
Njurinflammation, nephritis interstitialis	1		
Lefver-hämotom	1		4

Svin.

Mjältbrand, anthrax, negativt resultat	7		
Svinsjuka, positivt resultat	4		
Svinsjuka, negativt resultat	3	7	
Svinpest, positivt resultat	2		
Svinpest, negativt resultat	2	4	
Rödsjuka, rhusiopathia suis, positivt	4		
Rödsjuka, rhusiopathia suis, negativt	3	7	
Tuberkulos, positivt	5		
Tuberkulos, negativt	2	7	
Aktinomykos, jufver	1		
Gastro-enteritis	10		
Lunginflammation	8		
Lungoedem	1		
Bronchitis	1		
Nurinflammation	2		
Njure med cystös degeneration	1		
Lefverinflammation	1		
Tarminvagination, invaginatio intestinis	1		
Endocarditis valvularis verrucosa	1		
Förkalkning o. ruptur af aorta, atheromatosis et ruptura aortae	1		
Dubbel mjält, lien duplex	1		
Blodaspiration	2		
Afvelsduglighet, negativt	1		

Pseudohermophroditismus masculinus	2	
Inga patolog. förändringar	1	
Icke infektiös sjukdom	6	
Necros	1	74

Hund.

Vattuskräck, rabies canina:		
positivt resultat	71	
negativt resultat	72	143
Tuberkulos, negativt	1	
Mag- och tarminflammation ..		
Gastro-enteritis hämorrhagica	1	
Skabb, acarus	2	
Förgiftning, intoxication	1	
Oafgjorda på grund af materialets beskaffenhet	7	155

Katt.

Vattuskräck, rabies canina:		
positivt resultat	19	
negativt resultat	45	64
Spolmask, ascariasis	2	66

Kanin.

Coccidios	1	
Tarminflammation, enteritis	2	
Pseudotuberkulos, B. pseudotuberculosis rodentium	1	4

Räf.

Vattuskräck, rabies canina:		
positivt resultat		1

Råtta.

Inanition		1

Människa.

Tuberkulos:		
sputum, positivt resultat		1

Fåglar.

Vattuskräck, rabies canina, (höns):		
negativt resultat	1	
Difteri, diphtheria avium (höns)	2	
Tarminflammation enteritis (höns)	6	
Främmande kropp (nål) i muskelmagen (svan)	1	
Spolmasksjuka, heterakis papillosa, (höns)	2	
Äggledarinflammation, oophoritis (höns)	1	
Lefverinflammation, hepatitis (höns)	2	
Tumörer:		
maligna adenomer (höns)	1	
Tinea galli (höns)	1	
Trauma (höns)	2	
Icke infektionssjukdom (höns)	2	
Inga patologiska förändringar (höns)	1	22

Diverse:

Artbestämning af kött, älgkött	1	
» » » hästkött	1	
» » » nötkött	1	
» » skelettdelar,		
nötkreaturskelett	1	
Undersökning af korf på gift,		
negativt resultat	1	5
Summa undersökningar		4,442

Såsom ur ofvanstående sammanställning framgår har å laboratoriet under år 1914 verkställts inalles 4,442 undersökningar.

Af dessa hafva 3,799 gällt fastställandet af *epid. risk kastning hos nötkreatur*. Serologiskt har undersökts 3,789 af hvilka 944 af it positivt och 2,845 negativt resultat.

Bakteriologiskt hafva undersökts 10 prof, 7 med positivt, 2 med negativt och ett med obestämmt resultat. Profven härstammade från 635 besättningar, af hvilka 198 befunnos vara infekterade, medan 437 voro fria från smitta.

Af de undersökta djuren befunnos sålunda c:a 25 %, af besättningarna åter c:a 31 % vara infekterade.

Ett blodprof taget från i en kastningsladugård uppställt sto, hvilket aborterat, gaf vid serologisk undersökning på förekomsten af den Bang-Striboltska bacillen negativt resultat.

På *rabies* hafva undersökts inalles 214 prof, fördelade på följande djurarter: hästar 4 prof (2 positiva, 2 negativa), ett nötkreatur (positivt), 143 hundar (71 positiva, 72 negativa), en höna (negativt), 64 katter (19 positiva, 45 negativa) och en räf med positivt resultat.

Mikroskopisk undersökning har såvidt möjligt företagits. I 37 fall kunde likväl på grund af materialets beskaffenhet mikroskopisk undersökning icke verkställas, hvarför diagnostisk ympning omedelbart utfördes, hvarvid 16 fall gåfvo positiv reaktion. Härvid ympades städse två kaniner. Ympdjuren bevarades 3 månader i och för observation.

På *mjälbbrand* hafva undersökts från häst 9 prof, (4 positiva, 5 negativa), från nötkreatur 70 (20 positiva, 50 negativa) samt från svin 7 prof med negativt resultat. Inalles hafva sålunda undersökts 86 prof, af hvilka 24 (28 %) gåfvo positivt och 62 (72 %) negativt resultat.

På *tuberkulos* hafva undersökts 48 prof, af hvilka från nötkreatur 2 med positivt och 35 med negativt resultat, från svin 7 prof, af hvilka 5 med positivt och 2 med negativt resultat, ett från hund med negativt resultat och i ett fall sputum från människa med positivt resultat.

På *kalfdödlig* hafva undersökts inalles 24 insända döda kalfvar. Af dessa gåfvo trenne negativt resultat, medan i 2 fall infektion förelåg. Denna utgjordes i 12 fall af infektion med colibaciller, i 4 fall med paracolibaciller i 4 fall med diplokokker och i ett fall med streptokocker.

I ett fall hade kalfven uppenbarligen dött af medfödd svaghet.

I allmänhet har användningen af immunserum gifvit utmärkta resultat. Vid diplokokk- och streptokokkinfektion har endast åtgärder af hygienisk art blifvit vidtagna.

Såsom mera anmärkningsvärda undersökningar må anföras:

1:o Ett fall af *myxomalacia concharum* hos häst;

2:o Tre fall af *pseudotuberkulösa* härdar i lefvern hos kalf hvarvid i det ena fallet förelåg infektion med paracoli- (resp. B enteritidis Gärtner-) liknande baciller.

3:o Ett fall af *echinokocker* i lungan af ett nötkreatur.

4:o Ett fall af *lien duplex* hos svin.

5:o Ett fall af *pseudotuberkulos* hos kanin förorsakad af *Bacillus pseudotuberculosis rodentium*; och

6:o *Kvicksilfverförgiftning* hos nötkreatur i 3 fall, alla från samma besättning. Förgiftningen hade uppstått sålunda, att tvänne djur på anordning af apotekare hade behandlats med grå kvicksilfversalfva. Genom fördunstning och inandning uppstod förgiftning hos de flesta öfriga djur i besättningen.

I 15 fall har någon diagnos ej kunnat ställas, beroende på det insända materialets olämpliga beskaffenhet.

Under året har å laboratoriet framställt kvarkserum och lungröteserum mot resp. sjukdomar hos häst samt paracoliserum och coli-serum mot kalfdödlighet. Vidare har beredts abortusvaccin mot epidemisk kastning hos nötkreatur, kvarkvaccin mot kvarka hos häst och piroplasmosvaccin mot blodställning hos nötkreatur.

Af dessa präparat har under året utgifvits följande mängder:

Kvarkserum	32,700 ccm
Lungröteserum	10,300 »
Kvarkvaccin	955 »
Abortusvaccin	8,060 »
Piroplasmosvaccin obestämd kvantitet.	

Af dessa hafva abortus- och piroplasmosvaccin utgifvits gratis.

Från utlandet har anskaffats mjältbrandserum, tetanus-antitoxin, coli-A-serum och serum mot svinets rödsjuka, hvilka utgifvits åt veterinärer till själfkostnadspris.

I tuberkulindispenseringen vidtogs i medlet af redovisningsåret den förändringen, att veterinärernas rekvisitioner af tuberkulin på statens konto, hvilka förut skulle tillställas Medicinalstyrelsen, numera direkt insändas till laboratoriet.

Tuberkulin har såsom tidigare framställts till subkutant och intrakutant bruk. Under året har inalles utgifvits:

Tuberkulin till subkutant bruk	24,545 ccm
Tuberkulin till intrakutant bruk	1,933 »
Summa	26,478 ccm.

Under redovisningsåret hafva öfningskurser för veterinärer hållits å laboratoriet omfattande enligt af Kejserliga Senaten fastställt program:

- 1:o Veterinärförfattningskunskap;
- 2:o Mjölkhygien- och mjölkkontroll;
- 3:o Bekämpandet af nötkreaturstuberkulosen; och
- 4:o Bakteriologi.

I kurserna, hvilka pågingo mellan den 9 och den 21 november deltog inalles 7 veterinärer, af hvilka 6 i samtliga ämnen och en enbart i mjölkhygien och -kontroll.

Till att anordna kurserna hade Medicinalstyrelsen medelst förordnande af den 7 april 1914 utsett föreståndaren för laboratoriet.

I skrifvelse af den 20 januari har Medicinalstyrelsen på anhållan af föreståndaren anslagit 300 mark till aflönande af en extra assistent under en månads tid.

Medelst resolution af den 11 februar har Kejserliga Senaten beviljat laboratoriet ett extra anslag om 600 mark för aflönande af en extra assistent under yttermera två månader.

Medelst resolution af den 8 december har Kejserliga Senaten på hemställen af föreståndaren beviljat laboratoriet ett extra anslag om 2,000 mark för bestridande af diverse utgifter under året, och samtidigt bestämt, att laboratoriets samtliga kontanta inkomster skola bokföras kronan till godo.

Veterinärlaboratoriets årsstat har sålunda under redovisningsåret utgjort:

Löner:

ordinarie anslag.....	15,600: —	
extra ordinarie anslag	900: —	16,500: —
Hyra		4,260: —
Diverse utgifter:		
ordinarie anslag	12,700: —	
extra ordinarie anslag	2,000: —	14,700: —
	Summa Fmk	35,460: —

Inkomsterna för från laboratoriet försålda präparat samt för därstädes verkställda undersökningar hafva gestaltat sig på följande sätt:

Försåldt tuberkulin (subkutant).....	273: —
Försåldt tuberkulin (intrakutant)	213: —
Försåldt lungröteserum	308: —
Försåldt kvarkserum	1,635: —
Försåldt kvarkvaccin	955: —
Kastningsundersökningar	1,765: 50
En utrangerad häst	20: —
» » »	40: —
Undersökta mjölkprof	17: —
	Summa Fmk 5,226: 50

Om härtill fogas värdet af det under året gratis åt djurläkare utgifna tuberkulinet, utgörande Fmk 14,686: 50 erhålles en beräknad årsinkomst af Fmk 19,913: —.

**Sammanställning af veterinärernas uppgifter öfver af dem år 1914 iakttagna
sjukdomsfall bland husdjuren.**

*Résumé des rapports des vétérinaires sur les cas maladies relevés par eux
parmi les animaux domestiques en 1914.*

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>								
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Stor kreatur. <i>Race bovine.</i>	Får. <i>Moutons.</i>	Getar. <i>Chèvres.</i>	Porar. <i>Porc.</i>	Svin. <i>Svin.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Nylands län.									
Abortus infectiosus	—	259	—	—	—	—	—	—	—
Anthrax	—	11	—	—	—	2	—	—	—
Diphtheria avium	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Coryza contagiosa equorum	799	—	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	—	309	—	—
» » maligna boum	—	9	—	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	84	—	—	—	—	—	—	—
Influenza erysipelatos	74	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	11	—	—	—	—	—	—	—
Malleus	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Pestis suina	—	—	—	—	—	84	—	—	—
Piroplasmosis	—	223	—	—	—	—	—	—	—
Pneumopleuresia contagiosa equorum	103	—	—	—	—	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	—	136	—	—	—
Scabies	2	22	—	—	—	1	13	5	—
Septicaemia haemorrhagica suis	—	—	—	—	—	90	—	—	—
Tetanus	10	1	—	—	—	—	—	—	—
Varicelle	—	50	—	—	—	—	—	—	—
Anaemia	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	71	2	—	—	—	1	2	—	—
Pericarditis	5	27	—	—	—	2	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi	8	—	—	—	—	—	10	—	—
Bronchitis	158	5	—	—	—	17	30	—	—
Emphysema pulmonum	40	—	—	—	—	—	2	—	—
Empyema cavitatum capitis	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	108	1	—	—	—	6	3	—	—
Pneumonia vel pleuritis	17	15	4	—	—	7	2	—	—
Rhinitis	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Corpora aliena oesophagi	1	18	—	—	—	1	5	—	—
Distomatosis	—	209	1	—	—	—	—	—	—
Dyspepsia	225	278	—	—	—	66	19	—	—
Enteralgia	341	—	—	—	—	—	—	—	—
Enteritis	48	32	—	—	—	29	8	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>								
	Hiestar. <i>Chenauz.</i>	Nötkreatur. <i>Race bovine.</i>	Fr. <i>Montons.</i>	Getter. <i>Chèvres.</i>	Porc.	Svin. <i>Porcs.</i>	Chien. <i>Chiens.</i>	Hundar. <i>Chats.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>
Gastroenteritis	62	45	—	—	—	9	61	10	—
Helminthiasis apparatus digestionis	27	2	—	—	—	1	44	1	—
Hernia	16	10	—	—	—	23	3	—	—
Icterus	2	1	—	—	—	—	—	—	—
Obstipatio	23	133	—	—	—	34	30	3	—
Peritonitis	3	4	—	—	—	—	2	—	—
Pharyngitis	35	1	—	—	—	2	—	—	—
Prolapsus recti	3	—	—	—	—	3	—	—	—
Stomatitis	7	1	—	—	—	—	2	—	—
Tympanitis	—	47	—	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	333	6	—	—	—	—	7	3	—
Alii organorum digestionis morbi	1	14	—	—	—	1	1	—	—
Abortus sporadicus	8	29	—	—	—	—	1	—	—
Balanitis	8	7	—	—	—	—	7	—	—
Cystitis	20	8	—	—	—	—	5	—	—
Dystochia	10	63	—	—	—	6	11	—	—
Funiculitis	13	3	—	—	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	17	232	—	1	—	4	2	1	—
Metritis	5	256	—	—	—	2	7	3	—
Nephritis	2	23	—	—	—	—	5	—	—
Orchitis	3	5	—	—	—	—	1	—	—
Phimosis vel paraphimosis	10	3	—	—	—	4	3	—	—
Prolapsus uteri	4	32	—	—	—	2	—	—	—
» vaginae	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	2	131	—	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	11	787	1	—	—	1	2	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	2	90	—	—	—	1	5	—	—
Epilepsia	1	6	—	1	—	1	—	—	1
Hydrocephalus chronicus equi	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	12	5	—	—	—	3	8	—	—
» medullae spinalis	12	4	—	—	—	2	24	—	—
» nervorum	11	7	—	—	—	—	9	—	3
Alii systematis nervosi morbi	1	2	—	—	—	—	2	—	—
Cataracta	1	—	—	—	—	—	5	3	—
Conjunctivitis	42	8	—	—	—	—	51	—	—
Entropion	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Keratitis	42	17	—	—	—	—	25	—	—
Ulcera vel vulnera oculorum	15	10	—	—	—	—	5	1	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>									
	<i>Chiens.</i>	<i>Hästar.</i>	<i>Nötkreatur.</i>	<i>Race bovine.</i>	<i>Moufons.</i>	<i>Får.</i>	<i>G getter.</i>	<i>Pors.</i>	<i>Svin.</i>	<i>Hundar.</i>
Alii morbi oculorum	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Othaematoma	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Otitis externa	2	—	—	—	—	—	—	3	78	2
Vulnera auri	3	1	—	—	—	—	—	—	19	—
Arthritis	198	17	1	—	—	—	—	3	9	—
Arthritis chronica deformans tarsi	145	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	123	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Distorsio	243	27	—	—	—	—	—	3	5	—
Fractura	27	19	—	—	—	—	—	—	28	5
Laminitis	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
» patellæ	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	375	29	1	—	—	—	—	—	19	—
Panaritium	—	25	—	—	—	—	—	—	—	—
Periostitis	76	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	33	9	—	—	—	—	—	—	27	—
Ruptura musculorum	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	371	6	—	—	—	—	—	—	1	—
Alii organorum locomotionis morbi	28	1	—	—	—	—	—	—	2	—
Acariasis	—	—	—	—	—	—	—	—	11	5
Dermatitis	56	5	—	—	—	—	—	1	6	—
Dermatitis erythematosa et eczematosa	179	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	69	20	—	—	—	—	—	7	130	5
Furunculosis	2	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Herpes tonsurans	3	122	—	—	—	—	—	—	—	—
Parasiti pellis	2	153	—	—	—	—	—	35	109	—
Urticaria	18	4	—	—	—	—	1	54	—	—
Abscessus	79	41	—	—	—	—	—	1	11	1
Actinomyces	—	252	—	—	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	17	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Contusio	36	1	—	—	—	—	—	—	27	—
Eklampsia puerperalis	14	102	—	—	—	—	—	—	—	1
Fibroma papillare	28	34	—	—	—	—	—	—	5	—
Fistula summi colli	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	18	3	—	—	—	—	—	—	3	—
Haematoma	22	9	—	—	—	—	—	—	5	—
Intoxicatio	2	29	—	—	—	—	—	11	12	2

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>							
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nötkreatur. <i>Race bovine.</i>	Öfver. <i>Moutons.</i>	Getter. <i>Chèvres.</i>	Svin. <i>Porc.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>	Fliedert. <i>Volaille.</i>
Lumbago	61	1	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	15	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	163	11	—	—	—	9	—	—
Pyæmia vel septicaemia	8	9	—	—	—	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	16	44	—	—	34	6	—	—
Struma	9	1	—	—	—	21	—	—
Talpa	16	—	—	—	—	—	—	—
Tumori maligni	6	4	—	—	1	4	—	—
» benigni	76	13	—	—	—	4	—	1
Vulnera	531	55	—	—	5	128	4	—
Alii morbi cutis	5	7	—	—	—	4	—	—
Summa	5,954	4,317	8	3	699	1,422	55	9
Åbo och Björneborgs län.								
Abortus infectiosus	1,291	—	—	—	—	—	—	—
Anthrax	1	31	—	—	1	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	1,336	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	105	—	—
» » maligna boum	—	7	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	32	—	—	—	—	—	—
Influenza erysipelatosæ	16	—	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	450	—	—	—	—	—	—
Pestis suina	—	—	—	—	98	—	—	—
Piroplasmosis	—	115	—	—	—	—	—	—
Pneumopleuresia contagiosa equorum	8	—	—	—	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	308	—	—	—
Scabies	29	71	—	—	1	30	—	—
Septicaemia hæmorrhagica suis	—	—	—	—	64	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	6	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	11	—	—	—	—	—	—	—
Varicellæ	—	50	—	—	—	—	—	—
Variolæ	—	18	—	—	—	—	—	—
Anaemia	1	—	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	86	2	—	—	—	1	—	—
Myocarditis	1	—	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	1	52	—	—	1	2	—	—
Alii organorum circulationis morbi	—	—	—	—	1	—	—	—
Bronchitis	265	36	—	—	30	18	1	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>									
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nötkreatur. <i>Race bovine.</i>	Sköfver. <i>Moutons.</i>	Getter. <i>Chèvres.</i>	Svin. <i>Pores.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>	Färdiga. <i>Volaille.</i>	Färdiga. <i>Volaille.</i>	Färdiga. <i>Volaille.</i>
Emphysema pulmonum	78	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	288	2	—	—	7	11	4	—	—	—
Pneumonia vel pleuritis	45	16	—	—	30	12	—	—	1	—
Alii organorum respirationis morbi	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Corpora aliena oesophagi	5	91	—	—	11	9	3	—	—	—
Distomatosis	—	36	62	—	—	—	—	—	—	—
Dyspepsia	485	527	—	1	30	24	1	—	—	—
Enteralgia	498	22	—	—	—	—	—	—	—	—
Enteritis	46	49	—	—	7	5	—	—	—	—
Gastroenteritis	260	178	1	1	20	36	—	—	2	—
Glossitis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	68	3	—	—	5	27	—	—	—	—
Hernia	29	17	—	—	102	6	—	—	—	—
Icterus	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—
Obstipatio	74	165	—	—	87	15	—	—	—	—
Parotitis	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Peritonitis	10	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Pharyngitis	73	2	—	—	6	5	—	—	—	—
Prolapsus recti	4	—	—	—	20	—	—	—	—	—
Stomatitis	5	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Tympanitis	5	145	2	—	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	568	9	—	—	—	4	—	—	—	—
Alii organorum digestionis morbi	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	18	63	—	—	—	—	—	—	—	—
Balanitis	20	14	—	—	—	8	1	—	—	—
Colpitis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cystitis	8	3	—	—	—	1	—	—	—	—
Dystochia	15	190	—	—	5	3	—	—	1	—
Funiculitis	30	—	—	—	2	1	—	—	—	—
Haemoglobinuria	5	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	17	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Mastitis	18	395	—	—	9	6	—	—	—	—
Metritis	3	126	—	—	4	3	—	—	—	—
Nephritis	9	14	—	—	—	4	—	—	—	—
Nymphomania	1	50	—	—	—	—	—	—	—	—
Orchitis	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	42	4	—	—	—	1	—	—	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>								
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nötkreatur. <i>Race bovine.</i>	Sköfver. <i>Moutons.</i>	Får. <i>Chèvres.</i>	Getter. <i>Chèvres.</i>	Svin. <i>Porcs.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Prolapsus uteri	1	51	—	—	—	6	—	—	—
» vaginae	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	45	230	—	—	—	1	—	—	—
Sterilitas	48	1,028	—	—	—	4	—	—	—
Torsio uteri	1	3	—	—	—	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	2	41	—	—	—	4	—	—	—
Epilepsia	3	—	—	—	—	27	7	—	—
Hydrocephalus chronicus equi	7	—	—	—	—	1	—	—	—
Morbi cerebri	28	16	—	—	—	3	1	—	—
» medullæ spinalis	3	5	—	—	—	—	1	—	—
» nervorum	35	7	—	—	—	—	10	—	—
Paraplegia post partum	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Alii systematis nervosi morbi	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Cataracta	17	6	—	—	—	—	3	—	—
Conjunctivitis	89	39	—	—	—	—	45	—	—
Corpora aliena oculi	7	4	—	—	—	—	1	—	—
Entropion	—	—	—	—	—	—	4	—	—
Keratitis	64	41	—	—	—	—	10	—	—
Ulcera vel vulnera oculorum	51	27	—	—	—	—	8	—	—
Alii morbi oculorum	—	1	—	—	—	—	1	—	—
Othæmatoma	—	—	—	—	—	—	14	—	—
Otitis externa	5	3	—	—	—	—	61	—	—
Vulnera auri	5	—	—	—	—	—	14	8	—
Arthritis	291	38	—	—	—	1	6	—	—
» chronica, deformans tarsi	289	—	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	108	8	—	—	—	—	—	—	—
Distorsio	398	53	—	—	—	1	5	2	—
Fractura	45	28	—	—	—	2	17	1	2
Laminitis	103	1	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio	3	1	—	—	—	1	2	—	—
» patellæ	17	3	—	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	716	167	—	—	—	—	19	—	—
Panaritium	—	13	—	—	—	—	—	—	—
Periostitis	136	12	—	—	—	—	3	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	47	9	—	—	—	2	18	—	—
Ruptura muscutorum	39	12	—	—	—	—	2	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	578	10	—	—	—	1	—	—	—
Alii organorum locomotionis morbi	14	—	—	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>								
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Race bovine. <i>Nötkreatur.</i>	Mar. Motons. <i>Far.</i>	Getter. <i>Ovres.</i>	Pors. <i>Svin.</i>	Chens. <i>Chens.</i>	Hundar. <i>Chats.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Acariasis	1	1	—	—	—	—	15	—	—
Dermatitis	47	8	—	—	—	—	18	—	—
Dermatitis erythematosä et eczematosa	516	8	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	139	20	—	—	2	51	—	—	—
Furunculosis	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Herpes tonsurans	1	168	—	—	—	—	—	—	—
Parasiti pellis	44	351	—	—	23	18	—	—	18
Urticaria	37	7	—	—	26	1	—	—	—
Abscessus	453	85	—	1	1	36	1	—	—
Actinomycosis	3	155	—	1	—	—	—	—	—
Botryomycosis	35	—	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	1	—	—	—	—	2	—	—	—
Combustio	—	1	—	—	1	—	—	—	—
Contusio	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Eklampsia puerperalis	22	155	—	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	107	140	—	—	—	17	—	—	—
Fistula summi colli	96	1	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	116	12	—	—	—	5	—	—	—
Haematoma	51	14	—	—	5	11	—	—	—
Hygroma	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Intoxicatio	6	35	—	—	17	14	—	—	—
Lumbago	96	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	11	—	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	150	27	—	—	3	2	1	—	—
Pyæmia vel septicaemia	16	20	—	—	1	—	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	44	202	—	—	177	11	—	—	—
Struma	5	—	—	—	—	4	—	—	—
Talpa	26	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumori maligni	12	2	—	—	1	2	—	—	—
benigni	120	69	—	—	—	18	—	—	—
Vulnera	853	75	4	—	2	55	5	—	—
Alii morbi cutis	15	3	—	—	2	1	—	—	—
Summa	12,038	6,439	69	4	1,165	882	28	24	
Tavastehus län									
Abortus infectiosus	—	1,046	—	—	—	—	—	—	—
Anthrax	1	10	—	—	—	—	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	1,359	—	—	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn. Nom de la maladie.	Antal insjuknade djur. Nombre d'animaux malades.									
	Hästar. Chevaux.	Race bovine. Nötkreatur.	Möns. Får.	Getar. Chèvres.	Sw. Pors.	Hundar. Chiens.	Kattor. Chats.	Färdiga. Volaille.		
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	139	—	—		
» » maligna boum	—	19	—	—	—	—	—	—		
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	168	—	—	—	—	—	—		
Influenza erysipelatos	15	—	—	—	—	—	—	—		
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	190	—	—	—	—	—	—		
Piroplasmosis	—	424	—	—	—	—	—	—		
Pneumopleuresia contagiosa equorum	11	—	—	—	—	—	—	—		
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	149	—	—	—		
Sarcophyema haemorrhagicum bovis	—	1	—	—	—	—	—	—		
Scabies	45	310	—	—	101	12	15	60		
Septicaemia haemorrhagica suis	—	—	—	—	10	—	—	—		
Stomatitis pustulosa contagiosa	11	—	—	—	—	—	—	—		
Tetanus	14	3	—	—	—	—	—	—		
Varicellae	—	60	—	—	—	—	—	—		
Anaemia	5	—	—	—	—	—	—	—		
Lymphangitis et lymphadenitis	134	24	—	—	—	—	—	—		
Pericarditis	—	37	—	—	—	1	—	—		
Thrombosis	—	—	—	—	—	—	—	—		
Alii organorum circulationis morbi	6	2	—	—	1	2	—	—		
Bronchitis	380	47	—	—	19	35	—	—		
Emphysema pulmonum	53	—	—	—	—	—	—	—		
Empyema cavitatum capitis	26	—	—	—	—	18	—	—		
Gangræna pulmonum	10	1	—	—	—	6	—	—		
Laryngitis	224	7	—	—	59	21	—	—		
Pneumonia vel pleuritis	44	7	—	—	4	7	—	—		
Alii organ. respirationis morbi	9	—	—	—	—	—	—	—		
Corpora aliena oesophagi	10	44	—	—	17	2	—	—		
Distomatosis	—	122	33	—	—	—	—	—		
Dyspepsia	380	323	7	3	44	41	—	—		
Enteralgia	357	1	—	—	—	—	—	—		
Enteritis	61	34	—	—	14	9	—	—		
Gastroenteritis	95	43	—	—	17	23	1	—		
Helminthiasis apparatus digestionis	88	—	—	—	—	43	—	—		
Hernia	43	11	—	—	90	22	—	—		
Icterus	—	4	—	—	—	—	—	—		
Obstipatio	68	190	—	—	46	24	—	—		
Parotitis	3	—	—	—	—	—	—	—		
Peritonitis	7	6	—	—	—	—	—	—		
Pharyngitis	114	1	—	—	3	1	—	—		

Sjukdomens namn. Nom de la maladie.	Antal insjuknade djur. Nombre d'animaux malades.							
	Hästar. Chevaux.	Notkræur. Race bovine.	Mouons.	Gæter. Chèvres.	Svin. Pores.	Hunder. Chiens.	Kattor. Chats.	Fisgarä. Vallæ.
Prolapsus recti	2	—	—	—	21	—	—	—
Stomatitis	—	2	—	—	—	—	—	—
Tympanitis	3	101	8	—	—	—	—	—
Vitia dentium	492	8	—	—	—	4	—	—
Vulnus lingvæ	2	—	—	—	—	—	—	—
Alii organorum digestionis morbi.....	—	2	—	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	12	71	—	—	3	1	—	—
Balanitis	28	9	—	—	—	33	—	—
Cystitis	12	3	—	—	—	—	—	—
Dystochia	18	99	1	—	4	5	—	—
Funiculitis	23	2	—	—	1	1	—	—
Kryptorchismus.....	13	—	—	—	4	—	—	—
Mastitis	12	270	—	—	13	2	—	—
Metritis	6	226	—	—	—	6	—	—
Nephritis	8	11	—	—	—	2	—	—
Nymphomania	1	—	—	—	—	—	—	—
Orchitis	5	1	—	—	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	38	4	—	—	—	3	—	—
Prolapsus uteri	2	25	2	—	3	—	—	—
» vaginæ	—	1	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	8	265	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	33	1,393	—	—	2	4	—	—
Torsio uteri	—	1	—	—	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	4	60	—	—	3	—	—	—
Epilepsia	2	3	—	—	3	5	—	—
Hydrocephalus chronicus equi	10	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	11	7	6	—	—	3	—	—
Morbi medullæ spinalis	7	6	—	—	—	3	—	—
» nevorum	60	17	—	—	5	12	—	—
Paraplegia post partum	—	1	—	—	—	—	—	—
Alii systematis nervosi morbi	—	—	—	—	—	1	—	—
Cataracta	9	5	—	—	—	4	—	—
Conjunctivitis	78	19	—	—	—	26	—	—
Ectropion	1	—	—	—	—	—	—	—
Entropion	—	—	—	—	—	2	—	—
Iridocyelo-chorioiditis recid.	1	—	—	—	—	—	—	—
Keratitis	56	62	—	—	—	7	—	—
Panophthalmitis	1	—	—	—	—	—	—	—
Prolapsus bulbi oculi	—	—	—	—	—	1	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>									
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Race bovine. <i>Race bovine.</i>	Nötkreatur. <i>Race bovine.</i>	Getar. <i>Chèvres.</i>	Porc. <i>Porc.</i>	Svin. <i>Porc.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>	Välar. <i>Vallée.</i>	Fjäder. <i>Faibles.</i>
Ulcera vel vulnera oculorum	34	27	—	—	—	—	4	—	—	—
Alii morbi oculorum	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Othæmatoma	—	1	—	—	—	—	7	—	—	—
Otitis externa	3	—	—	—	—	—	62	—	—	—
Vulnera auri	—	—	—	—	—	1	15	—	—	—
Arthritis	212	15	—	—	—	2	6	—	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	257	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	272	53	—	—	—	—	—	—	—	—
Distorsio	290	34	—	—	—	—	3	—	—	—
Fractura	25	23	—	—	—	3	16	2	—	—
Laminitis	66	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	65	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	386	204	—	—	—	—	16	—	—	—
Panaritium	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—
Periostitis	188	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	86	9	—	—	—	—	15	—	—	—
Ruptura musculorum	47	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	289	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Alii organorum locomotionis morbi	26	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Acariasis	2	—	—	—	—	—	6	—	—	—
Dermatitis	45	9	—	—	—	57	7	—	—	—
Dermatitis erythematosæ et eczematosa	418	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Eczeina	100	10	—	—	—	—	49	—	—	—
Herpes tonsurans	3	303	—	—	—	—	1	—	—	—
Parasiti pellis	10	51	—	—	—	184	15	—	—	—
Urticaria	25	4	—	—	—	2	—	—	—	—
Abscessus	241	54	—	—	—	5	17	—	—	—
Actinomyces	—	88	—	—	—	2	—	—	—	—
Botryomycosis	30	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
Contusio	26	2	—	—	—	—	2	—	—	—
Eklampsia puerperalis	—	150	—	—	—	1	—	—	—	—
Fibroma papillare	69	54	—	—	—	—	2	—	—	—
Fistula summi colli	46	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistulæ	68	3	—	—	—	—	2	—	—	—
Hæmatoma	60	9	—	—	—	1	2	—	—	—
Intoxicatio	3	31	—	—	—	23	15	1	—	—
Lumbago	98	2	—	—	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>							
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nötkreatur. <i>Race bovine.</i>	Ör. <i>Moutons.</i>	Getter. <i>Chèvres.</i>	Svin. <i>Porc.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Morbus maculosus	6	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	194	13	—	—	2	8	—	—
Pyæmia vel septicaemia	23	11	—	—	6	4	—	—
Rachitis vel osteomalachia	9	94	—	—	148	8	—	—
Struma	7	5	—	1	1	6	—	—
Talpa	19	1	—	—	—	—	—	—
Tumori maligni	14	56	—	—	—	3	—	—
Tumori benigni	154	9	1	—	—	5	—	—
Vulnera	682	93	—	—	7	56	—	—
Alii morbi cutis	62	2	—	—	—	4	—	—
Summa	9,195	7,289	58	4	1,081	892	19	60
Wiborgs län.								
Abortus infectiosus	—	247	—	—	—	—	—	—
Anthrax	6	46	—	—	—	—	—	—
Cholera gallinarum	—	—	—	—	—	—	—	101
Coryza contagiosa equorum	1,273	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	162	—	—
» » maligna boum	—	15	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	110	—	—	—	—	—	—
Influenza erysipelatosä	26	—	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	40	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis epizootica equorum	7	—	—	—	—	—	—	—
Pestis avium	—	—	—	—	—	—	—	51
Piroplasmosis	—	416	—	—	—	—	—	—
Pneumopleuresia contagiosa equorum	6	—	—	—	—	—	—	—
Rabies	3	4	8	—	6	110	16	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	216	—	—	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	24	—	—	—	—	—	—
Scabies	43	91	—	—	—	59	—	—
Septicaemia haemorrhagica suis	—	—	—	—	21	—	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	53	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	14	2	—	—	3	—	—	—
Varicellæ	—	126	—	—	—	—	—	—
Variolæ	—	6	—	—	—	—	—	—
Ascites	—	3	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	228	6	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	12	59	—	—	1	7	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal ineskade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>							
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nötkreatur. <i>Races bovine.</i>	Skar. <i>Moutons.</i>	Getter. <i>Chèvres.</i>	Swin. <i>Porcs.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Phlebitis	1	—	—	—	—	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi	2	—	—	—	—	—	—	—
Bronchitis	201	33	—	—	5	33	1	—
Emphysema pulmonum	79	—	—	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	9	2	—	—	—	—	—	—
Gangrena pulmonum	28	3	—	—	—	—	—	—
Hemiplegia laryngis	2	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	519	14	1	—	1	17	—	—
Pneumonia vel pleuritis	31	24	—	—	6	1	—	—
Alii organorum respirationis morbi	2	—	—	—	—	—	—	—
Corpora aliena oesophagi	1	56	—	—	6	5	1	—
Distomatosis	—	52	7	—	—	—	—	—
Dyspepsia	760	725	—	—	83	54	12	—
Enteralgia	439	13	—	—	—	—	—	—
Enteritis	78	68	—	—	34	24	—	—
Gastroenteritis	183	60	—	—	33	84	1	—
Helminthiasis apparatus digestionis	97	—	—	—	3	36	1	—
Hernia	53	10	—	—	21	4	—	—
Icterus	—	7	—	—	1	2	—	—
Obstipatio	109	244	—	—	58	22	—	—
Parotitis	3	—	—	—	—	—	—	—
Peritonitis	22	8	—	—	—	2	—	—
Pharyngitis	188	8	—	—	3	—	—	—
Prolapsus recti	1	7	—	—	12	—	—	—
Tympanitis	—	147	1	—	—	—	—	—
Vitia dentium	1,069	6	—	—	2	10	—	—
Alii organorum digestionis morbi	2	39	—	—	—	1	—	—
Abortus sporadicus	13	46	—	—	—	—	—	—
Balanitis	37	21	—	—	1	13	—	—
Cystitis	15	9	—	—	—	4	—	—
Dystochia	30	160	1	—	10	1	—	—
Funiculitis	31	—	—	—	1	—	—	—
Kryptorchismus	21	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	28	566	6	2	9	3	—	—
Metritis	3	90	—	—	—	—	—	—
Nephritis	10	17	—	—	—	—	—	—
Orchitis	8	3	—	—	—	2	—	—
Phimosis vel paraphimosis	44	3	—	—	—	—	—	—
Prolapsus uteri	—	44	—	—	2	1	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>							
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Röstar. <i>Races bovines.</i>	Stötar. <i>Meutes.</i>	Får. <i>Chèvres.</i>	Gädd. <i>Porcs.</i>	Svin. <i>Chiens.</i>	Hundar. <i>Chats.</i>	Katter. <i>Volatiles.</i>
Prolapsus vaginae	—	3	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	6	203	—	1	—	3	—	—
Sterilitas	145	633	—	—	1	2	—	—
Torsio uteri	—	8	—	—	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	1	72	—	1	1	2	—	—
Epilepsia	6	—	—	—	6	1	—	—
Hydrocephalus, chronicus equi	17	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	15	4	—	—	15	3	—	—
Morbi medullæ spinalis	17	4	—	—	—	11	—	—
» nervorum	61	14	—	—	6	10	—	—
Alii systematis nervosi morbi	2	—	—	—	—	—	—	—
Cataracta	21	4	—	—	—	8	—	—
Conjunctivitis	140	48	—	—	—	48	—	—
Keratitis	99	29	—	—	—	16	—	—
Ulcera vel vulnera oculorum	78	21	—	—	—	17	—	—
Othæmatoma	1	—	—	—	—	13	—	—
Otitis externa	3	—	—	—	—	67	—	—
Vulnera auri	3	1	—	—	—	31	—	—
Arthritis	268	25	—	—	1	2	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	181	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	298	4	—	—	—	—	—	—
Distorsio	357	43	1	1	1	5	—	—
Fractura	60	23	1	—	—	13	—	—
Laminitis	82	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	21	3	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	531	70	—	—	—	10	—	—
Panaritium	—	85	—	—	—	—	—	—
Periostitis	223	5	—	—	—	3	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	8	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	89	48	—	—	4	21	—	—
Ruptura musculorum	58	10	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	548	13	—	—	—	1	—	—
Alii organorum locomotionis morbi	2	—	—	—	—	—	—	—
Acariasis	1	—	—	—	—	24	—	—
Dermatitis	79	9	—	—	8	26	—	—
Dermatitis erythematosæ et eczematosa	556	1	—	—	—	—	—	—
Eczema	174	78	—	—	13	54	—	—
Herpes tonsurans	18	196	—	—	—	—	—	—
Parasiti pellis	11	305	—	—	17	33	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>							
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Rädd. <i>Races bovine.</i>	Nötkreatur. <i>Moutons.</i>	Får. <i>Chèvres.</i>	Gedder. <i>Porcs.</i>	Svin. <i>Chiens.</i>	Hundar. <i>Chats.</i>	Fiskerier. <i>Volailles.</i>
Urticaria	30	—	—	—	—	21	—	—
Abscessus	374	41	—	—	—	1	13	—
Actinomycosis	1	66	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	65	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	—	2	—	—	—	—	7	—
Contusio	15	—	—	—	—	—	—	—
Eklampsia puerperalis	—	303	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	94	52	—	—	—	—	3	—
Fistula summi colli	49	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	72	11	—	—	—	—	4	—
Haematoma	80	12	—	—	—	—	16	—
Intoxicatio	6	73	—	—	—	3	7	—
Lumbago	96	—	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	3	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	261	21	—	—	—	1	1	—
Pyæmia vel septicaemia	29	3	—	—	—	18	2	—
Rachitis vel osteomalachia	49	140	—	—	—	102	—	—
Struma	25	22	—	—	—	—	25	—
Talpa	26	—	—	—	—	—	—	—
Tumori maligni	67	10	—	—	—	—	3	—
» benigni	133	19	—	—	—	—	14	—
Vulnera	604	65	1	—	—	4	51	—
Alii morbi cutis	67	—	—	—	—	—	—	—
Summa	12,116	6,482	27	5	761	1,227	32	152
St Michels län.								
Abortus infectiosus	—	49	—	—	—	—	—	—
Anthrax	8	38	2	—	4	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	1,077	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	—	30	—
» » maligna boum	—	3	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	9	—	—	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	298	—	—	—	—	—	—
Rabies	—	—	—	—	—	—	7	3
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	144	—	—	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	4	—	—	—	—	—	—
Tetanus	1	—	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>									
	<i>Haslar. Chevaux.</i>	<i>Nötkreatur. Race bovine.</i>	<i>Mountain. Moutons.</i>	<i>Gatter. Chèvres.</i>	<i>Porc.</i>	<i>Svin. Porce.</i>	<i>Hundar. Chiens.</i>	<i>Kattor. Chats.</i>	<i>Fåglar. Volaille.</i>	
Varicellæ	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bronchitis	37	5	—	—	—	—	1	—	—	—
Emphysema pulmonum	9	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gangræna pulmonum	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	91	1	—	—	—	3	2	—	—	—
Pneumonia vel pleuritis	83	41	—	—	—	1	—	—	—	—
Corpora oesophagi	—	18	—	—	—	3	—	—	—	—
Distomatosis	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Dyspepsia	109	100	—	—	—	9	3	—	—	—
Enteralgia	81	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Enteritis	22	17	—	—	—	1	1	—	—	—
Gastroenteritis	41	20	—	—	—	—	2	—	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	46	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Hernia	5	1	—	—	—	—	1	—	—	—
Icterus	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Obstipatio	11	27	—	—	—	15	1	—	—	—
Peritonitis	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pharyngitis	21	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Prolapsus recti	2	—	—	—	—	5	—	—	—	—
Tympanitis	6	35	—	—	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	106	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Alii organorum digestionis morbi	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Abortus sporadicus	7	13	—	—	—	—	—	—	—	—
Balanitis	2	14	—	—	—	—	—	—	1	—
Cystitis	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Dystochia	3	24	—	—	—	3	1	—	—	—
Funiculitis	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	10	74	—	—	—	—	—	—	—	—
Metritis	—	13	—	—	—	1	1	—	—	—
Nephritis	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Phimosi vel paraphimosi	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Proplasi uteri	—	5	—	—	—	1	—	—	—	—
Retentio secundinarum	2	34	—	—	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	12	27	—	—	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>								
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Räddor. <i>Races bovine.</i>	Nötkreatur. <i>Moutons.</i>	Får. <i>Chèvres.</i>	Getar. <i>Porcs.</i>	Svin. <i>Porcs.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Kattor. <i>Cats.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Carcinoma	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Eklampsia puerperalis	—	49	—	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	21	2	—	—	—	—	—	—	—
Fistula summi colli	15	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	15	4	—	—	—	—	—	—	—
Haematoma	5	5	—	—	—	—	—	—	—
Intoxicatio	3	18	—	—	—	6	1	—	—
Lumbago	25	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	32	—	—	—	—	—	—	—	—
Pyæmia vel septicaemia	7	—	—	—	—	3	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	6	109	—	—	—	25	2	—	—
Struma	2	1	—	—	—	—	—	—	—
Tumori maligni	6	—	—	—	—	—	—	—	—
» benigni	16	7	—	—	—	—	—	—	—
Vulnera	180	16	6	—	—	1	10	—	—
Alii cutis morbi	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	3,140	1,424	8	—	—	243	97	4	—
Kuopio län.									
Abortus infectiosus	—	176	—	—	—	—	—	—	—
Anthrax	1	3	—	—	—	—	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	1,293	—	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	—	29	—	—
» » maligna boum	—	10	—	—	—	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	406	—	—	—	—	—	—	—
Rabies	—	—	—	—	—	—	6	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	—	96	—	—	—
Sarcophysema haemorrhagicum bovis	—	18	—	—	—	—	—	—	—
Scabies	8	43	—	—	—	—	5	—	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Varicellæ	—	44	—	—	—	—	—	—	—
Anaemia	—	—	10	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	34	—	—	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	—	4	—	—	—	1	—	—	—
Bronchitis	86	4	—	—	—	2	2	—	—
Emphysema pulmonum	19	—	—	—	—	3	1	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>									
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Steklar. <i>Race bovine.</i>	Nötkreatur. <i>Moutons.</i>	Får. <i>Chèvres.</i>	Gedder. <i>Porcs.</i>	Svin. <i>Chiens.</i>	Hundar. <i>Chats.</i>	Kattor. <i>Volaille.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Empyema cavitatum capitis	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	192	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Pneumonia vel pleuritis	14	3	—	—	—	1	—	—	—	—
Corpora aliena oesophagi	—	21	—	—	5	—	—	—	—	—
Distomatosis	—	10	8	—	—	—	—	—	—	—
Dyspepsia	215	207	—	—	38	9	—	—	—	—
Enteralgia	172	4	—	—	1	—	—	—	—	—
Enteritis	33	5	—	—	6	—	1	—	—	—
Gastroenteritis	138	94	—	—	23	5	—	—	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	63	1	—	—	3	10	—	—	—	—
Hernia	20	3	—	—	16	—	—	—	—	—
Obstipatio	32	59	—	—	38	2	—	—	—	—
Peritonitis	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Pharyngitis	119	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prolapsus recti	1	—	—	—	5	—	—	—	—	—
Tympanitis	1	58	—	—	2	—	—	—	—	—
Vitia dentium	247	2	—	—	4	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	2	29	—	—	—	—	—	—	—	—
Balanitis	16	19	—	—	2	—	—	—	—	—
Cystitis	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dystochia	7	22	—	—	2	2	—	—	—	—
Funiculitis	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	6	138	—	—	3	1	—	—	—	—
Metritis	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Nephritis	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—
Orchitis	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	5	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Prolapsus uteri	1	14	—	—	1	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum	2	67	—	—	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	24	50	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaginitis	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	27	20	—	—	—	—	—	—	—	—
Epilepsia	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Morbi cerebri	4	2	3	—	—	—	—	—	—	—
» medullae spinalis	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» nervorum	8	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Cataracta	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Conjunctivitis	35	8	—	—	—	6	—	—	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>								
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Åsnar. <i>Porcs.</i>	Storvassar. <i>Porcs.</i>	Storvassar. <i>Porcs.</i>	Storvassar. <i>Porcs.</i>	Storvassar. <i>Porcs.</i>	Storvassar. <i>Porcs.</i>	Storvassar. <i>Porcs.</i>	Storvassar. <i>Porcs.</i>
Keratitis	21	5	—	—	—	—	1	—	—
Ulcers vel vulnera oculorum	14	—	—	—	—	2	4	—	—
Othaematoma	—	—	—	—	—	—	3	—	—
Otitis externa	1	—	—	—	—	—	14	—	—
Vulnera auri	1	—	—	—	—	—	6	—	—
Arthritis	106	8	—	—	—	—	—	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	120	—	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	72	9	—	—	—	—	—	—	—
Distorsio	77	6	—	—	—	1	—	—	—
Fractura	6	9	—	—	—	—	—	—	—
Laminitis	41	—	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	158	23	—	—	—	—	—	—	—
Panaritium	—	13	—	—	—	—	—	—	—
Periostitis	85	—	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	19	7	—	—	—	—	4	—	—
Ruptura musculorum	4	3	—	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	162	2	—	—	—	—	—	—	—
Acariasis	—	13	—	—	—	—	—	—	—
Dermatitis	58	5	2	—	—	5	5	—	—
Dermatitis erythematosæ et eczematosa	133	—	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	63	83	—	—	—	—	3	—	—
Herpes tonsurans	8	415	—	—	—	—	—	—	—
Parasiti pellis	11	208	—	—	—	5	7	—	—
Urticaria	21	1	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus	115	6	—	—	—	—	1	—	—
Actinomyces	1	29	—	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	10	3	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	—	—	—	—	—	1	1	—	—
Eklampsia puerperalis	—	115	—	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	68	26	—	—	—	—	1	—	—
Fistula summi colli	24	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	21	—	—	—	—	—	—	—	—
Haematoma	4	1	—	—	—	—	1	—	—
Intoxicatio	4	14	—	—	—	1	—	—	—
Lumbago	23	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	44	2	—	—	—	1	—	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>							
	<i>Chien.</i>	<i>Hästar.</i>	<i>Race bovine.</i>	<i>Nötkreatur.</i>	<i>Får.</i>	<i>Getter.</i>	<i>Chèvres.</i>	<i>Fores.</i>
Pyæmia vel septicaemia	1	3	—	—	—	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	22	223	—	—	—	21	1	—
Struma	4	1	—	—	—	—	2	—
Talpa	7	—	—	—	—	—	—	—
Tumori maligni	2	—	—	—	—	—	1	—
Tumori benigni	34	9	—	—	—	—	1	—
Vulnera	160	9	—	—	—	—	7	—
Alii cutis morbi	4	2	—	—	—	—	—	—
Summa	4,607	2,814	26	—	—	34	35	1
Vasa län.								
Abortus infectiosus	—	156	—	—	—	—	—	—
Anthrax	—	17	—	—	—	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	1,523	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	—	102	—
» » maligna boum	—	67	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	21	—	—	—	—	—	—
Influenza erysipelatosæ	2	—	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	110	—	—	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	34	—	—	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	—	149	—	—
Sarcophyæna hæmorrhagicum bovis	—	2	—	—	—	—	—	—
Scabies	35	12	16	—	—	—	11	—
Stomatitis pustulosa contagiosa	8	—	—	—	—	—	—	—
Tetanus	17	—	—	—	—	—	—	—
Varicellæ	—	57	—	—	—	—	—	—
Variolæ	—	15	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	65	4	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	3	20	—	—	—	2	—	—
Alii organorum circulationis morbi	16	2	—	—	—	—	—	—
Bronchitis	307	25	10	—	—	5	20	—
Emphysema pulmonum	41	—	—	—	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	18	—	—	—	—	—	—	—
Gangræna pulmonum	4	1	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	243	32	—	—	—	—	7	—
Pneumonia vel pleuritis	45	15	3	—	—	4	1	—
Alii organorum respirationis morbi	29	—	—	—	—	—	—	—
Corpora aliena oesophagi	3	75	1	—	—	8	4	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>								
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Notreaur. <i>Race bovine.</i>	Moutons. <i>Far.</i>	Getter. <i>Chèvres.</i>	Porar. <i>Porcs.</i>	Svin. <i>Chiens.</i>	Hundar. <i>Chats.</i>	Kattor. <i>Volaille.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Distomatosis	—	281	26	—	—	—	—	—	—
Dyspepsia	573	470	4	—	30	24	—	—	—
Enteralgia	337	18	—	—	—	—	—	—	—
Enteritis	204	71	—	—	39	—	—	—	—
Gastroenteritis	392	46	—	—	39	8	—	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	111	5	—	—	7	41	—	—	—
Hernia	38	9	—	—	47	5	—	—	—
Icterus	4	16	—	—	2	—	—	—	—
Obstipatio	70	260	4	—	46	22	—	—	—
Peritonitis	3	—	9	—	—	—	—	—	—
Pharyngitis	115	28	—	—	12	4	—	—	—
Prolapsus recti	2	3	—	—	14	—	—	—	—
Tympanitis	3	117	7	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	611	36	—	—	—	3	—	—	—
Alii organorum digestionis morbi	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Abortus sporadicus	16	47	—	—	2	—	—	—	—
Balanitis	22	13	—	—	—	12	—	—	—
Cystitis	20	4	—	—	—	5	—	—	—
Dystochia	9	193	—	—	7	4	—	—	—
Funiculitis	18	—	—	—	1	—	—	—	—
Kryptorchismus	14	—	—	—	1	—	—	—	—
Mastitis	22	559	1	—	9	2	—	—	—
Metritis	10	130	—	—	1	—	—	—	—
Nephritis	21	19	—	—	—	—	—	—	—
Orchitis	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	43	4	—	—	1	1	—	—	—
Prolapsus uteri	3	47	—	—	3	1	—	—	—
Retentio secundinarum	9	191	—	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	45	350	—	—	3	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	3	—	—	—	3	1	—	—	—
Epilepsia	1	2	—	—	2	2	—	—	—
Hydrocephalus chronicus equi.	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbi cerebri	10	15	1	—	2	3	—	—	—
» medullæ spinalis	13	5	—	—	—	3	—	—	—
» nervorum	32	13	—	—	1	4	—	—	—
Cataracta	8	5	—	—	—	6	—	—	—
Conjunctivitis	132	52	—	—	—	25	—	—	—
Irisstofylom	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Keratitis	78	21	1	—	—	13	—	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>								
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nötkreatur. <i>Race bovine.</i>	Modrens. <i>Far.</i>	Getter. <i>Chèvres.</i>	Porss. <i>Pores.</i>	Svin. <i>Chiens.</i>	Hundar. <i>Chats.</i>	Kattor. <i>Volatiles.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Ulcera vel vulnera oculorum	62	18	1	—	—	—	12	1	—
Othæmatoma	—	—	—	—	—	—	11	—	—
Otitis externa	1	—	—	—	—	—	28	—	—
Vulnera auri	6	2	—	—	—	—	15	—	—
Arthritis	270	106	—	—	5	11	—	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	227	—	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	106	12	—	—	—	—	—	—	—
Distorsio	412	50	—	—	—	—	—	—	—
Fractura	20	37	—	—	4	11	—	—	—
Laminitis	77	9	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio	1	2	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	18	7	—	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	424	102	—	—	6	14	—	—	—
Panaritium	—	12	—	—	1	—	—	—	—
Periostitis	57	2	—	—	—	—	—	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	10	—	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	38	4	—	—	6	9	—	—	—
Ruptura musculorum	15	2	—	—	1	1	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	428	16	—	—	—	3	—	—	—
Acariasis	—	—	—	—	—	6	—	—	—
Dermatitis	49	18	—	—	5	4	—	—	—
Dermatitis erythematosæ et eczematosa	349	—	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	104	75	—	—	12	27	—	—	—
Herpes tonsurans	2	160	—	—	—	—	—	—	—
Parasiti pellis	42	111	—	—	27	29	—	—	—
Urticaria	17	8	—	—	5	—	—	—	—
Abscessus	176	45	—	—	5	8	—	—	—
Actinomycosis	—	227	—	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	32	—	—	—	—	—	—	—	—
Carcinoma	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Eklampsia puerperalis	—	295	—	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	84	83	—	—	—	4	—	—	—
Fistula summi colli	36	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	35	4	—	—	—	2	—	—	—
Haematoma	25	10	—	—	—	1	—	—	—
Intoxicatio	4	22	12	—	4	7	—	—	—
Lumbago	106	4	—	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	27	8	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	141	36	—	—	—	4	—	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>														
	Chenauz.	Hästar.	Race bovine.	Nötkreatur.	Moutons.	Får.	Getter.	Chèvres.	Svin.	Porcs.	Hundar.	Chiens.	Kattor.	Chats.	Fjäderfä. Volaille.
Pyæmia vel septicaemia	6	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	33	137	1	—	—	—	—	—	60	—	6	—	—	—	—
Struma	5	8	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—
Talpa	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumori maligni	8	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumori benigni	78	7	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—
Vulnera	460	79	—	—	—	—	—	—	12	—	48	—	—	—	—
Summa	9,375	5,419	97	—	—	—	—	—	596	—	609	—	1	—	—
Uleåborgs län.															
Abortus infectiosus	—	196	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anthrax	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Coryza contagiosa equorum	748	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Febris catarrhalis epizootica canis	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	26	—	—	—	—
» » maligna boum	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gastroenteritis infectiosa vituli	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kolpitis catarrhalis contagiosa	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Piroplasmosis	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rhusiopathia suis	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—
Scabies	8	—	—	—	—	—	—	—	3	—	5	—	1	—	—
Tetanus	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varicellæ	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lymphangitis et lymphadenitis	77	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pericarditis	—	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alii organorum circulationis morbi.....	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Bronchitis	71	7	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—
Emphysema pulmonum	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Empyema cavitatum capitis	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gangræna pulmonum	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Laryngitis	140	—	—	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—
Pneumonia vel pleuritis	6	7	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Alii organorum respirat. morbi	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Corpora aliena oesophagi	—	17	2	—	—	—	—	—	2	—	3	—	2	—	—
Distomatosis	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dyspepsia	188	194	2	—	—	—	—	—	13	—	4	—	—	—	—
Enteralgia	212	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Enteritis	18	76	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—
Gastroenteritis	66	63	—	—	—	—	—	—	5	—	2	—	1	—	—
Helminthiasis apparatus digestionis	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	18	—	—	—	—

Sjukdomens namn. <i>Nom de la maladie.</i>	Antal insjuknade djur. <i>Nombre d'animaux malades.</i>								
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Notkräur. <i>Race bovine.</i>	Mar. <i>Monies.</i>	Gäddor. <i>Chèvres.</i>	Sten. <i>Porcs.</i>	Sten. <i>Chiens.</i>	Hundar. <i>Chats.</i>	Kattor. <i>Volaille.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Hernia	4	3	—	—	11	2	—	—	—
Obstipatio	27	103	—	—	38	4	—	—	—
Peritonitis	1	2	—	—	—	1	—	—	—
Pharyngitis	44	3	—	—	4	—	—	—	—
Prolapsus recti	—	—	—	—	2	—	1	—	—
Tympanitis	—	68	—	—	—	—	—	—	—
Vitia dentium	499	7	—	—	—	—	—	—	—
Abortus sporadicus	2	18	—	—	—	—	—	—	—
Balanitis	10	12	—	—	—	3	—	—	—
Cystitis	2	5	—	—	—	—	—	—	—
Dystochia	7	81	—	—	2	1	—	—	—
Funiculitis	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Haemoglobinuria	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Kryptorchismus	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Mastitis	5	205	—	—	6	—	—	—	—
Metritis	4	41	—	—	1	—	—	—	—
Nephritis	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Orchitis	1	3	—	—	—	—	—	—	—
Phimosis vel paraphimosis	9	2	—	—	—	1	—	—	—
Prolapsus uteri	3	12	—	—	2	—	—	—	—
Retentio secundinarum	3	100	—	—	—	—	—	—	—
Sterilitas	12	47	—	—	—	—	—	—	—
Alii organorum urogenitalium morbi	1	8	—	—	—	—	—	—	—
Epilepsia	2	3	—	—	3	1	—	—	—
Hydrocephalus chronicus equi	3	—	—	—	—	1	1	—	—
Morbi cerebri	3	3	—	—	1	—	—	—	—
» medullæ spinalis	2	1	—	—	—	—	—	—	—
» nervorum	8	5	—	—	1	1	—	—	—
Alii systematis nervosi morbi	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Cataracta	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Conjunctivitis	40	7	—	—	—	13	—	—	—
Keratitis	15	4	3	—	—	1	—	—	—
Ulcera vel vulnera oculorum	13	5	—	—	2	3	—	—	2
Othæmatoma	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Otitis externa	2	—	—	—	—	14	2	—	—
Vulnera auri	2	—	—	—	1	11	—	—	—
Arthritis	149	27	—	—	2	5	—	—	—
Arthritis chronica deformans tarsi	183	—	—	—	—	—	—	—	—
Bursitis	114	9	—	—	—	—	—	—	—

Sjukdomens namn. Nom de la maladie.	Antal insjuknade djur. Nombre d'animaux malades.							
	Hästar. Chevaux.	Nötkreatur. Race bovine.	Sköfs. Moutons.	Getter. Chèvres.	Svin. Pores.	Har. Chiens.	Kattor. Chats.	Fischart. Volaille.
Distorsio	157	21	—	—	1	—	—	—
Fractura	9	5	4	—	—	1	—	1
Laminitis	24	—	—	—	—	—	—	—
Luxatio patellæ	8	—	—	—	—	—	—	—
Morbi ungularum	204	34	—	—	—	—	—	—
Panaritium	—	3	—	—	—	—	—	—
Periostitis	55	5	—	—	—	—	—	—
Pododermatitis chronica verrucosa	3	—	—	—	—	—	—	—
Rheumatismus	43	7	—	—	—	12	—	—
Ruptura muscutorum	12	2	—	—	—	—	—	—
Tendinitis et tendovaginitis	251	4	—	—	—	1	—	—
Alii organorum locomotionis morbi	7	—	—	—	—	—	—	—
Acariasis	—	—	—	—	—	1	—	—
Dermatitis	40	1	—	—	6	6	—	—
Dermatitis erythematosæ et eczematosa	187	—	—	—	—	—	—	—
Eczema	58	13	—	—	16	28	—	—
Herpes tonsurans	—	3	—	—	—	—	—	—
Parasiti pellis	12	52	—	—	—	10	—	—
Urticaria	20	5	—	—	26	—	—	—
Abscessus	115	11	—	—	—	1	—	—
Actinomyces	1	15	—	—	—	—	—	—
Botryomycosis	6	2	—	—	—	—	—	—
Eklampsia puerperalis	11	141	—	—	—	—	—	—
Fibroma papillare	30	39	—	—	—	1	—	—
Fistula summi colli	31	—	—	—	—	—	—	—
Fistulae	14	1	—	—	—	—	—	—
Haematoma	11	5	—	—	—	—	—	—
Intoxicatio	—	4	6	—	6	1	—	—
Lumbago	64	3	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus	2	—	—	—	—	—	—	—
Phlegmone	25	3	—	—	—	—	—	—
Pyæmia vel septicaemia	5	2	—	—	1	—	—	—
Rachitis vel osteomalachia	9	69	—	—	11	4	—	—
Struma	12	—	—	—	—	3	—	—
Talpa	12	—	—	—	—	—	—	—
Tumori maligni	1	5	—	—	—	2	—	—
Tumori benigni	26	12	—	—	—	2	1	—
Vulnera	226	24	—	—	3	15	2	1
Alii cutis morbi	5	—	—	—	—	—	—	—
Summa	4,480	1,897	48	—	184	234	11	4

Tabell öfver år 1914 iakttagna fall af infektionssjukdomar bland husdjuren.
 Tableau indiquants les maladies infectueuses des animaux domestiques observées en 1914.

Veterinärdistrikt. Districts vétérinaires.	Abortus infectiosus.	Anthrax.	Cholera gallinarum.	Coryza contagiosa equorum.	Diphtheria avium.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Febris catarrhalis maligna boum.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Influenza erysipelatos.	Kolipis catarrhalis contagiosa.	Lymphangitis opizootica equorum.	Malleus.	Pestis avium.	Pestis suina.	Piroplasmosis.	Pneumopleuresia contagiosa equorum.	Rabies.	Rhinopneumia suis.	Sarcophyesma haemorrhagium bovis.	Scabies.	Septicaemia haemorrhagica suis.	Stomatitis pustulosa contagiosa.	Tetanus.	Varicellae et varicellae.
Ekenäs	—	1	—	121	—	9	2	4	—	8	—	—	—	8	33	—	—	2	—	—	—	—	1	—
Helsingfors	179	3	—	218	2	269	2	20	72	—	—	2	—	—	96	103	76	39	—	—	—	—	7	50
Borgå	4	6	—	141	—	19	—	57	2	—	—	—	—	76	10	—	14	2	—	—	—	—	2	—
Lovisa	47	—	—	300	—	10	5	3	—	3	—	—	—	—	77	—	42	—	—	90	—	—	1	—
Vichtis	29	3	—	19	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	2	2	—	—	—	—	—	—
Åbo	608	7	—	44	—	26	1	4	16	16	—	—	—	—	13	8	88	38	—	—	—	—	2	—
Björneborg	156	3	—	223	—	53	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	80	16	—	2	5	47	—	—
Letala	37	15	—	64	—	17	2	—	—	—	—	—	—	—	8	—	10	71	—	—	—	—	—	18
Salo	170	2	—	112	—	6	2	27	—	36	—	—	—	—	30	—	4	4	—	—	4	1	3	—
Ikalis	—	—	—	641	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	—	39	—	—	—	—	—	—	—
Hvittis	236	6	—	231	—	1	2	—	—	398	—	—	98	—	3	—	80	—	—	64	—	3	—	—
Godby	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Loimijoki	84	—	—	16	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	7	2	—	—	—	—	—	—
Tavastehus	52	3	—	511	—	22	3	19	3	1	—	—	—	—	100	11	39	11	—	—	8	1	—	—
Tammerfors	88	1	—	182	—	24	—	51	—	69	—	—	—	—	51	—	13	1	14	8	1	—	21	—
Lahtis	376	4	—	383	—	30	4	—	—	—	—	—	—	—	81	—	8	—	2	—	—	—	—	—
Jämsä	14	—	—	56	—	5	7	48	—	—	—	—	—	—	64	—	29	3	—	—	1	—	—	—
Tammela	510	3	—	166	—	55	3	39	12	120	—	—	—	—	73	—	57	509	—	10	8	37	—	—
Filppula	6	—	—	61	—	3	2	11	—	—	—	—	—	—	55	—	3	6	—	—	—	—	—	—
Viborg	204	8	—	208	—	75	—	47	24	—	2	—	—	—	63	2	41	42	120	—	4	2	62	—
Fredrikshamn ..	8	—	—	279	—	25	9	28	2	4	5	—	—	—	81	—	3	50	27	—	—	4	43	—
Nykyrka	6	34	101	102	—	38	—	2	—	—	—	—	51	—	12	4	31	22	41	—	3	8	6	—
Kexholm	—	—	—	81	—	4	—	—	—	34	—	—	—	—	16	—	8	11	—	—	—	3	1	—
Kronoborg	29	3	—	343	—	4	2	6	—	2	—	—	—	—	126	—	29	81	2	—	35	3	17	—
Sordavala	—	—	—	71	—	8	—	27	—	—	—	—	—	—	84	—	30	7	20	—	—	—	—	—
Villmanstrand ..	—	6	—	182	—	8	3	—	—	—	—	—	—	—	34	—	5	—	—	21	8	—	—	—
Pitkäranta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suojärvi	—	1	—	7	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	4	3	—	—	—	—	—
S:t Michel	—	32	—	311	—	20	3	5	—	—	—	—	—	—	31	—	5	128	—	—	—	—	—	2
Gustaf Adolfs ..	8	6	—	32	—	7	—	4	—	—	—	—	—	—	21	—	—	4	—	—	—	1	—	—
Nyslott	10	7	—	203	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Pieksämäki	31	7	—	531	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	210	—	—	16	—	—	—	—	—	—
Kuopio	62	2	—	248	—	8	3	—	—	—	—	—	—	—	48	—	—	13	—	—	—	—	—	16
Joensuu	33	—	—	122	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	156	—	—	20	15	—	—	3	1	12
Idensalmi	—	—	—	349	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	14	—	—	—	—	—	6

Veterinärdistrikt. <i>Districts vétérinaires.</i>	Abortus infectiosus.	Anthrax.	Cholera gallinarum.	Coryza contagiosa equorum.	Diphtheria avium.	Febris catarrhalis epizoo- tica canis.	Febris catarrhalis maligna bovm.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Influenza erysipelatosa.	Kolpitis catarrhalis contagiosa.	Lymphangitis epizootica equorum.	Mallens.	Pestis avium.	Pestis suina.	Phroplasmosis.	Pneumopleuresis conta- giosa equorum.	Rabies.	Rhusiopathia suis.	Sarcophyema haemorrhia- gleum bovis.	Scabies.	Septicaemia haemorrhagica suis.	Stomatitis pustulosa contagiosa.	Tetanus.	Variolae et varicellae.
Nurmes	—	—	75	—	12	5	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	56	—	—	—	10
Suonenjoki	81	1	317	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	102	—	—	48	1	—	—	—	1	—
Tohmajärvi	—	1	182	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	74	—	6	1	2	—	—	—	—	—
Nikolaistad	12	3	58	—	47	26	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	27	—	13	—	—	5	6
Kristinestad	—	—	142	—	18	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	—	18	—	8	1	—
Seinäjäki	—	1	102	—	3	2	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	24	—	—	—	—	1	16
Gamlakarleby	54	7	522	—	27	20	7	—	87	—	—	—	—	—	—	—	—	19	2	40	—	—	8	33
Jyväskylä	5	5	78	—	7	2	14	—	—	—	—	—	—	—	21	—	—	14	—	3	—	—	2	17
Saarijärvi	35	—	580	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Alavo	—	—	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—
Vetil	50	1	30	—	—	6	—	—	—	20	—	—	—	—	2	—	—	8	—	—	—	—	—	—
Haapavesi	4	1	168	—	—	9	—	—	—	1	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ylivieska	156	—	106	—	5	3	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	17	—	—	1	6
Uleåborg	29	1	286	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	1	—
Kajana	—	—	102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Kemi	7	2	37	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Rovaniemi	—	—	11	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pudasjärvi	—	—	33	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kittilä	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	3,420	186	101,9408	2	902	147	432	133	802	7	2	51	182	1,923	128	163	1,211	49	1,057	185	81	81	434	

Tabell öfver af distrikts- och kommunalveterinärerna år 1914 verkställda tjänsteresor.

Tableau indiquant les voyages de service faits par les vétérinaires des districts et des communes en 1914.

Veterinärdistrikt. Districts vétérinaires.	Tjänsteresor för — Voyages de service pour																Summa resor. Nombre total des voyages.		
	Anvisningar vid djurens behandling Informations pour la thérapeutique des animaux domestiques.	Obduktion.	Desinfektion. Sjuddsymning. Vaccinations.	Besiktningar. Razemen.	Särskilda misstänkta sjukdomar. Différentes maladies suspectes.	Tuberculosis.	Tetanus.	Stomatitis pustulosa contagiosa. Septicaemia haemorrhagica suis.	Scabies.	Sarcophyesma haemorrhagic. bovis. Rhustopathia suis.	Rabies.	Pneumopleur. contagiosa equorum. Pneumonia interlobularis contagiosa. Pneumonia.	Phthiasmosis.	Peetia subna. Mallena.	Lymphangitis epizootica equorum. Kolpitis catarrhalis contagiosa. Gastroenteritis infectiosa vituli. Febris caparrhalis maligna bovm. Febris catarrhalis epizootica canis.	Coryza contagiosa equorum.	Cholera gallinarum. Anthrax.	Actinomycosis. Abortus infectiosus.	
Ekenäs	—	—	—	9	—	71	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	82
Helsingfors	1	5	—	1	2	71	—	—	—	1	—	4	—	5	—	—	—	—	90
Borgå	2	6	—	3	—	31	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	48
Lovisa	3	—	—	1	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
Vichtis	3	5	—	1	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54
Åbo	16	1	—	3	—	57	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	86
Björneborg	6	10	—	9	1	114	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	140
Letala	—	9	—	1	—	535	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	564
Salo	18	4	—	6	17	201	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	256
Ikalis	—	—	—	3	1	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Hvittis	50	10	—	3	4	66	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	154
Godby	—	—	—	—	8	12	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	22
Loinijoki	32	—	—	—	—	154	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	186
Tavastehus	—	3	—	—	—	38	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41
Tammerfors	7	—	—	7	6	144	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	180
Lahtis	4	3	—	12	3	33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	56
Jämsä	1	—	—	—	1	84	—	—	2	—	—	4	—	—	—	—	—	—	96
Tammela	2	1	—	5	—	141	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	151
Filppula	1	—	—	—	1	52	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	57
Viborg	5	6	1	2	5	35	—	1	—	1	—	2	1	2	—	—	—	—	105
Fredrikshamn ..	4	1	4	4	—	43	—	9	2	1	—	8	—	—	—	—	—	—	85
Nykyrka	1	36	2	—	7	18	—	4	—	—	—	11	—	—	—	—	—	—	126
Kexholm	—	—	—	—	7	25	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	48
Kronoborg	—	1	—	—	2	21	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	32
Sordavala	—	1	7	6	8	3	—	—	5	—	—	6	—	—	1	—	—	—	55
Villmanstrand ..	—	4	1	2	3	5	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	23
Pitkäranta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Suojärvi	—	1	—	12	8	1	—	—	3	3	—	—	—	—	1	—	—	—	32
S:t Michel	—	40	19	17	8	16	—	—	—	11	—	4	—	—	—	—	—	—	119
Gustaf Adolfs ..	—	7	3	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Nyslott	1	4	76	10	20	1	—	—	1	—	2	4	—	—	—	—	—	—	119

Veterinärdistrikt. Districts vétérinaires.	Tjänsteresor för — Voyages de service pour																				Summa resor. Nombre total des voyages.											
	Avrönningar vid djurens behandling Informations pour la thérapeutique des animaux domestiques.	Obduktion.	Desinfektion.	Skyddsväxning. Vaccinations.	Besiktningar. Examen.	Särskilda misstänkta sjukdomar. Différentes maladies suspectes.	Tuberculosis.	Tetanus.	Stomatitis pustulosa contagiosa.	Septicaemia haemorrhagica suis.	Scabies.	Sarcophyema haemorrhagica bovis.	Rhusiopathia suis.	Rabies.	Pneumopleur. contagiosa equorum.	Pneumonia interlobularis contagiosa.	Pyroplasmosis.	Pestis suis.	Malleus.	Lymphangitis epizootica equorum.	Kolpitis catarrhalis contagiosa.	Gastroenteritis infectiosa vituli.	Febris catarrhalis maligna bovin.	Febris catarrhalis epizootica canis.	Coryza contagiosa equorum.	Cholera gallinarum.	Anthrax.	Actinomycosis.	Abortus infectiosus.			
Pieksämäki	6	3	18	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	94	
Kuopio	13	3	30	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	90	
Joensuu	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52	
Idensalmi	2	—	23	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	134	
Nurmes	—	—	24	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	81	
Suonenjoki	7	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	
Tohmajärvi	—	5	16	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	8	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	97	
Nikolaistad	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	29	
Kristinestad	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	21	
Seinäjäki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	95	
Gamlakarleby...	11	20	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	
Jyväskylä	—	7	11	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	
Saarijärvi	4	—	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	
Alavo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	
Vetil	8	1	4	3	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40	
Haapavesi	3	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30	
Ylivieska	6	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	51	
Uleåborg	—	5	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46	
Kajana	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24	
Kemi	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	
Rovaniemi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	4	
Pudasjärvi	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	
Kittilä	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	15	
Summa	217	2	212	3	308	1	12	1	1	1	1	12	1	109	1	7	148	37	20	10	5	1	4	2	565	194	243	15	26	6	27	4,189

Tabell öfver af distrikts- och kommunalveterinärerna år 1914 verkställda operationer.
Tableau indiquant les opérations chirurgicales pratiquées par les vétérinaires des districts et des communes en 1914.

Operation. <i>Opération.</i>	Antal opererade djur. <i>Nombre d'animaux opérés.</i>							
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nötkreatur. <i>Race bovine.</i>	Mar. <i>Moutons.</i>	Getter. <i>Chèvres.</i>	Porc. <i>Porc.</i>	Svin. <i>Chevaux.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>
Nylands län.								
Ögonoperationer	1	—	—	—	—	—	3	—
Tandoperationer	312	5	—	—	—	3	6	3
Trepanationer	2	—	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	—	7	—
Luftsäckssnitt	2	—	—	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	3	—	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	13	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	26	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	2	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	—	22	—	—	—	—	—	—
Laparotomi	—	—	—	—	—	2	—	—
Bräckoperationer	7	4	—	—	—	20	2	—
Kastration af handjur	118	1	20	—	—	192	18	4
Kastration af klapphingstar	2	—	—	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	1	61	—	—	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	23	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	5	1	—	—	—	—	—	—
Tenotomier	3	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	2	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	9	2	—	—	—	—	86	—
Hof- och klöfoperationer	123	23	—	—	—	—	4	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	52	—	—	—	—	—	—	—
Aderlåtning	7	598	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	133	101	—	—	—	2	2	—
Suturering af sår	144	9	—	—	—	—	42	1
Operation af fistlar	23	2	—	—	—	—	3	—
Exstirpation af svulster	62	23	—	—	—	1	10	—
» » cart. nictitans	1	—	—	—	—	—	—	—
Embryotomier	3	20	—	—	—	—	8	—
Ringning af tjurar	—	38	—	—	—	—	—	—
Operat. i könsorg. hos hondjur	—	345	—	—	—	—	—	—
Efterbördslösning	1	19	—	—	—	—	—	—
Gipsförband	—	—	—	—	—	—	18	5
Skyddsympning	328	206	—	—	—	110	123	—
Summa	1,408	1,480	20	—	—	330	332	13

Operation. <i>Opération.</i>	Antal opererade djur. <i>Nombre d'animaux opérés.</i>								
	<i>Cherueux.</i>	<i>Hästar.</i>	<i>Neurectur. Races bovine.</i>	<i>Moutons.</i>	<i>RR.</i>	<i>Getter. Chèvres.</i>	<i>Svin. Porcs.</i>	<i>Hundar. Chiens.</i>	<i>Kattor. Chats.</i>
Åbo och Björneborgs län.									
Ögonoperationer	2	4	—	—	—	—	2	—	—
Tandoperationer	440	4	—	—	—	—	—	5	—
Trepanationer	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	—	—	11	—
Luftsäckssnitt	23	—	—	—	—	—	—	—	—
Lufttrörsnitt	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Operation af struma	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	22	—	—	—	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	81	1	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	13	2	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	3	51	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomi	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Bräckoperationer	14	—	—	—	—	—	84	6	—
Kastration af handjur	313	3	71	5	454	17	11	2	—
Kastration af klapphingstar	15	—	—	—	—	1	—	—	—
» » hondjur	—	—	—	—	—	—	2	—	—
Jufveroperationer	6	139	—	—	—	—	3	—	—
Bogsvulstoperation	64	—	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	27	1	—	—	—	—	—	—	—
Operat. af krubbitare	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	6	3	—	—	—	—	—	32	—
Hof- och klöfoperationer	366	55	—	—	—	—	—	8	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	139	—	—	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	8	—	—	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	350	65	—	—	—	2	12	1	—
Suturering af sår	323	14	—	—	—	—	—	37	—
Operation af fistlar	105	12	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpation af svulster	114	69	—	—	—	—	—	17	—
Embryotomier	6	78	—	—	—	—	—	1	—
Ringning af tjurar	—	12	—	—	—	—	—	—	—
Retentio secundinarum uttaget	—	73	—	—	—	—	—	—	—
Oophoritis	—	232	—	—	—	—	—	—	—
Skyddsympning	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Summa	2,465	818	71	6	543	151	12	2	

Operation. <i>Opération.</i>	Antal opererade djur. <i>Nombre d'animaux opérés.</i>							
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Stötkreatur. <i>Race bovine.</i>	Får. <i>Moutons.</i>	Getar. <i>Chèvres.</i>	Svin. <i>Porcs.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Kattor. <i>Chats.</i>	Fjäderfä. <i>Volaille.</i>
Tavastehus län.								
Öronoperationer	—	—	—	—	—	1	—	—
Tandoperationer	227	2	—	—	2	3	—	—
Trepanationer	3	—	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	1	—	—	—	—	5	—	—
Luftsäckssnitt	16	—	—	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	6	—	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	17	—	—	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	6	—	—	—	—	1	—	—
Mankfisteloperation	44	1	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	11	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	—	34	2	—	—	—	—	—
Laparotomi	2	—	—	—	—	—	—	—
Bräckoperationer	16	—	—	—	87	6	—	—
Kastration af handjur	307	28	116	7	574	19	3	6
Kastration af kalpphingstar	10	—	—	—	—	—	—	—
Operation af könsorganen hos hondjur	1	1	—	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	2	75	—	—	2	—	—	—
Bogsvulstoperation	25	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slem säckar	54	7	—	—	—	—	—	—
Tenotomier	2	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	7	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	1	2	—	—	1	22	—	—
Hof- och klöfoperationer	182	61	—	—	—	4	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	58	—	—	—	—	—	—	—
Åderlätning	13	306	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	293	88	—	—	—	26	—	—
Suturering af sår	216	10	—	—	1	34	—	—
Operation af fistlar	64	1	—	—	—	2	—	—
Exstirpation af svulster	57	12	2	—	—	7	—	—
Embryotomier	8	28	—	—	3	1	—	—
Ringning af tjurar	—	49	—	—	—	—	—	—
Operation för kryptorchismus	—	—	—	—	1	—	—	—
Gipsförband	—	—	—	—	—	3	—	—
Skyddsympning	13	25	—	—	—	—	—	—
Summa	1,662	730	120	7	671	134	3	6

Operation. <i>Opération.</i>	Antal opererade djur. <i>Nombre d'animaux opérés.</i>								
	<i>Chevaux.</i>	<i>Hästar.</i>	<i>Nötkreatur. Races domine.</i>	<i>Moutons.</i>	<i>Porc.</i>	<i>Getter. Chèvres.</i>	<i>Svin. Porcs.</i>	<i>Hundar. Chiens.</i>	<i>Kattor. Chats.</i>
Viborgs län.									
Ögonoperationer	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Tandoperationer	570	6	—	—	—	—	2	18	—
Trepanationer	5	2	—	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	—	—	11	—
Luftsäckssnitt	28	—	—	—	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	13	—	—	—	—	—	—	—	—
Matstrupssnitt	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	26	—	—	—	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	9	—	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	40	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	16	2	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	—	85	—	—	—	—	—	—	—
Laparotomi	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Bräckoperationer	29	3	—	—	—	—	13	4	—
Kastration af handjur	284	8	22	—	—	—	340	20	8
Kastration af klapphingstar	13	—	—	—	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	44	32	—	—	—	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	38	—	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	34	—	—	—	—	—	—	—	—
Tenotomier	6	—	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	4	—	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	—	2	—	—	—	—	—	32	—
Hof- och klöfoperationer	178	36	—	—	—	—	—	4	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	55	—	—	—	—	—	—	—	—
Aderlåtning	24	—	—	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hämatomer och cystor	313	29	—	—	—	—	1	32	—
Suturering af sår	235	22	2	—	—	—	10	36	—
Operation af fistlar	41	5	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpation af svulster	126	25	—	—	—	—	—	25	—
Embryotomier	11	91	—	—	1	—	6	3	—
Sectio Caesarea	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Ringning af tjurar	—	3	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2,143	357	24	1	373	185	8	—	—
S:t Michels län.									
Tandoperationer	83	—	15	—	—	—	22	—	1
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Luftsäckssnitt	4	1	—	—	—	—	—	—	—

Operation. <i>Opération.</i>	Antal opererade djur. <i>Nombre d'animaux opérés.</i>							
	<i>Hiatar. Chèvres.</i>	<i>Race bovine. Nötkreatur.</i>	<i>Moutons. Får.</i>	<i>Chèvres. Gedder.</i>	<i>Porcs. Svin.</i>	<i>Chiens. Hundar.</i>	<i>Chats. Katter.</i>	<i>Piaferia. Volvulle.</i>
Luftrörssnitt	5	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	10	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	—	6	—	—	—	—	—	—
Vomstick	—	10	—	—	—	—	—	—
Bräckoperationer	—	—	—	—	1	—	—	—
Kastration af handjur	40	13	14	15	115	2	—	—
Jufveroperationer	1	7	—	—	—	—	—	—
Bogsvulstopperation	9	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	2	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	1	—	—	—	—	1	—	—
Hof- och klöfoperationer	29	6	—	—	—	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	13	—	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	5	—	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	301	5	—	—	—	—	—	—
Suturering af sår	53	—	2	—	—	—	—	—
Operation af fistlar	13	1	—	—	—	—	—	—
Exstirpation af svulster	19	3	—	—	—	—	—	—
Embryotomier	—	6	—	—	—	—	—	—
Ringning af tjurar	—	5	—	—	—	—	—	—
Skyddsympning	74	—	—	—	—	—	—	—
Summa	662	63	31	15	138	4	1	—
Kuopio län.								
Tandoperationer	174	—	—	—	4	—	—	—
Trepanationer	3	—	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	2	—	—
Luftsäckssnitt	11	—	—	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	3	—	—	—	—	—	—	—
Matstrupssnitt	—	1	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	7	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	24	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	—	22	—	—	—	—	—	—
Bräckoperationer	3	1	—	—	3	—	—	—
Kastration af handjur	110	7	46	—	121	1	—	—
Jufveroperationer	2	16	—	—	—	—	—	—
Bogsvulstopperation	2	11	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	11	3	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	2	—	—	—	—	—	—	—

Operation. <i>Opération.</i>	Antal opererade djur. <i>Nombre d'animaux opérés.</i>									
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Röddor. <i>Porcs.</i>	Stor. <i>Chèvres.</i>	Stor. <i>Chèvres.</i>	Stor. <i>Chèvres.</i>	Stor. <i>Chèvres.</i>	Stor. <i>Chèvres.</i>	Stor. <i>Chèvres.</i>	Stor. <i>Chèvres.</i>	Stor. <i>Chèvres.</i>
Amputationer	2	—	—	—	—	—	—	12	—	—
Hof- och klöfoperationer	31	5	—	—	—	—	—	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hematomer och cystor	125	14	—	—	—	—	—	4	—	—
Suturering af sår	43	3	—	—	—	—	—	1	—	—
Operation af fistlar	224	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Exstirpation af svulster	25	7	—	—	—	—	—	1	—	—
Embryotomier	2	22	—	—	—	—	—	—	—	—
Funiculitis	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ringning af tjurar	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Skyddsympning	115	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	938	117	46	—	—	128	21	—	—	—
Vasa län.										
Tandoperationer	357	7	—	—	—	—	—	1	—	—
Trepanationer	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
Luftsäckssnitt	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Luftrörssnitt	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Matstrupssnitt	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	11	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	23	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	6	43	—	—	—	—	—	—	—	—
Bräckoperationer	16	1	—	—	—	—	23	—	—	—
Kastration af handjur	563	2	22	3	440	9	2	—	—	—
Kastration af klapphingstar	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	9	56	—	—	—	—	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	22	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slem säckar	20	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	4	1	—	—	—	2	16	—	—	—
Hof- och klöfoperationer	165	36	—	—	—	—	1	—	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	70	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Åderlåtning	20	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hematomer och cystor	212	39	—	—	—	—	8	—	—	—

Operation. <i>Opération.</i>	Antal opererade djur. <i>Nombre d'animaux opérés.</i>							
	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nötkreatur. <i>Bœs bovinæ.</i>	Sköfver. <i>Moutons.</i>	Getter. <i>Chèvres.</i>	Porar. <i>Porcs.</i>	Swin. <i>Chiens.</i>	Hundar. <i>Chats.</i>	Kattor. <i>Volatiles.</i>
Suturering af sår	187	32	—	—	1	18	—	—
Operation af fistlar	29	2	—	—	—	2	—	—
Exstirpation af svulster	94	14	—	—	—	—	—	—
Embryotomier	4	46	—	—	—	—	—	—
Clitoridectomia	2	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1,854	288	22	3	466	58	2	—
Uleåborgs län.								
Tandoperationer	167	1	—	—	—	1	—	—
Entropion- och ectropionoperationer	—	—	—	—	—	2	—	—
Luftrörssnitt	12	—	—	—	—	—	—	—
Matstrupssnitt	—	1	—	—	—	—	—	—
Nackfisteloperation	11	—	—	—	—	—	—	—
Punktion af bröstkorgen	1	—	—	—	—	—	—	—
Mankfisteloperation	25	—	—	—	—	—	—	—
Tarmstick	5	—	—	—	—	—	—	—
Vomstick	—	25	—	—	—	—	—	—
Bräckoperationer	2	—	—	—	3	2	—	—
Kastration af handjur	316	8	32	—	246	3	1	—
Kastration af klapphingstar	5	—	—	—	—	—	—	—
» » hondjur	—	3	—	—	—	—	—	—
Jufveroperationer	1	35	—	—	—	—	—	—
Bogsvulstoperation	17	—	—	—	—	—	—	—
Operation å slemsäckar	16	—	—	—	—	—	—	—
Tenotomier	3	—	—	—	—	—	—	—
Neurektomier	18	—	—	—	—	—	—	—
Amputationer	1	2	—	—	—	5	—	16
Hof- och klöfoperationer	100	25	—	—	—	1	—	—
Bränningar för spatt, å senor m. m.	57	9	—	—	—	1	—	—
Åderlätning	22	5	—	—	—	—	—	—
Öppning af bölder, hæmatomer och cystor	98	8	—	—	—	6	2	—
Suturering af sår	48	3	—	—	1	3	1	1
Operation af fistlar	9	1	—	—	—	—	—	—
Exstirpation af svulster	41	20	—	—	—	4	—	—
Embryotomier	4	16	—	—	3	—	—	—
Summa	979	162	32	—	253	28	4	17
Summa summarum	12,111	4,015	366	32	2,902	913	43	26

**Tabell öfver af distrikts- och kommunalveterinärerne år 1914 verkställda
besiktningar af djur.**

*Tableau indiquant les examens d'animaux effectués par les vétérinaires des
districts et des communes en 1914.*

		Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nöt- kreatur. <i>Race bovine.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Öfriga djur. <i>Autres animaux.</i>
Nylands län.					
I och för	Köp	615	9	1	—
»	Export	69	5	15	—
»	Import	—	1	—	—
»	Försäkring	453	134	—	—
»	Djurskydd	310	39	4	1
»	Utställning	283	—	400	—
»	Dräktighet	40	1,708	4	—
»	Konstat. af rabies	—	—	9	—
Summa		1,770	1,896	433	1
Abo och Björneborgs län.					
I och för	Köp	624	18	3	—
»	Export	554	12	3	—
»	Import	8	9	—	—
»	Försäkring	512	223	—	—
»	Djurskydd	101	3	1	—
»	Utställning	464	14	—	—
»	Dräktighet	18	255	—	—
»	Traftäflan	48	—	—	—
»	Åkare- och formansyrket	124	—	—	—
»	Intyg	6	13	—	—
»	Bestämmande af ålder	20	—	—	—
Summa		2,479	547	7	—
Tavastehus län.					
I och för	Köp	500	91	1	3
»	Export	650	—	6	—
»	Försäkring	132	20	—	—
»	Djurskydd	129	1	—	—
»	Utställning	989	72	—	—
»	Åkare- o. formansyrket	126	—	—	—
»	Dräktighet	6	752	—	—
Summa		2,532	936	7	3

	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nöt- kreatur. <i>Race bovine.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Öfriga djur. <i>Autres animaux.</i>
Viborgs län.				
I och för Köp	1,370	112	6	1
» Export	458	754	300	6,434
» Import	74	92	—	7
» Försäkring	346	151	—	—
» Djurskydd	358	1	—	—
» Stocksläpning	521	—	—	—
» Militärbehof	950	—	—	—
» Akareyrket	219	—	—	—
» Intyg	19	—	—	—
» Utställning	1,026	—	—	—
» Dräktighet	6	196	—	—
» Bestämmande af ålder	2	—	—	—
Summa	5,349	1,306	306	6,442
S:t Michels län.				
I och för Köp	50	—	—	—
» Export	315	3	—	—
» Försäkring	53	20	—	—
» Djurskydd	1,224	—	—	3
» Utställning	311	—	—	—
» Traftäfling	224	—	—	—
» Dräktighet	1	3	—	—
» Afgif. af särskilda utlåtanden	9	1	5	1
Summa	2,187	27	5	4
Kuopio län.				
I och för Köp	78	4	—	—
» Export	102	10	3	—
» Intyg	11	2	—	—
» Försäkring	247	166	—	—
» Djurskydd	744	—	—	—
» Utställning	605	—	—	—
Summa	1,787	182	3	—
Vasa län.				
I och för Köp	435	30	4	—
» Export	139	752	—	—

	Hästar. <i>Chevaux.</i>	Nöt- kreatur. <i>Race bovine.</i>	Hundar. <i>Chiens.</i>	Öfriga djur. <i>Autres animaux.</i>
I och för Försäkring	141	23	—	—
» Djurskydd	151	3	5	—
» Utställning	2,095	—	—	—
» Traftäfling	117	—	—	—
Summa	3,078	808	9	—
Uleåborgs län.				
I och för Köp	124	16	9	—
» Försäkring	382	230	—	—
» Djurskydd	66	—	4	—
» Utställning	482	208	—	—
» Dräktighet	—	2	—	—
» Ersättning	16	1	—	—
Summa	1,070	457	13	—
Summa summarum	20,252	6,159	783	6,450

Tabell öfver år 1914 verkställda undersökningar med tuberkulin.

Tableau des examens par la tuberculine effectués en 1914.

Staden eller socken, där undersökningen skett. Ville ou paroisse ou l'examen a eu lieu.	Antal besättningar Nombre d'assortiments de bétail.			Djur under 1 år. Animaux au- dessous de 1 an.		Ungtjurar och kvigor under 2½ år. Taurillons et génisses au- dessous de 2½ ans.		Tjurar och kor öfver 2½ år. Taureaux et vaches au- dessus de 2½ ans.		Summa. Total.	
	inom hvilka reaktioner förekommit. Chez lesquels des réactions ont eu lieu.	inom hvilka reaktioner ej förekommit. Chez lesquels des réac- tions n'ont pas eu lieu.	Summa. Total.	Antal undersökta. Nombre d'examinés.	Antal reaktioner. Nombre de réactions.	Antal undersökta. Nombre d'examinés.	Antal reaktioner. Nombre de réactions.	Antal undersökta. Nombre d'examinés.	Antal reaktioner. Nombre de réactions.	Antal undersökta. Nombre d'examinés.	Antal reaktioner. Nombre de réactions.
Nylands län.											
Anjala	—	2	2	16	—	20	1	62	2	98	3
Askola	1	1	2	1	—	—	—	59	1	60	1
Borgnäs	—	1	1	6	—	10	—	59	1	75	1
Borgå s:n	39	7	46	247	3	247	3	1,429	12	1,923	18
Bromarf	—	1	1	7	—	4	—	53	2	64	2
Ekenäs landsf.	6	—	6	12	—	13	—	144	—	169	—
Elimäki	2	4	6	40	—	40	—	463	11	543	11
Esbo	13	5	18	49	1	83	1	345	3	477	5
Helsinge	10	15	25	66	2	124	9	833	49	1,023	60
Helsingfors	4	1	5	—	—	1	—	3	1	4	1
Iittis	3	—	3	—	—	1	—	172	—	173	—
Ingå	3	3	6	17	1	40	—	305	33	362	34
Karis	8	2	10	20	—	48	—	301	12	369	12
Karislojo	—	1	1	—	—	1	—	91	13	92	13
Kyrkslätt	25	11	36	97	2	135	2	827	25	1,059	29
Lappträsk	—	2	2	—	—	10	—	238	5	248	5
Liljendal	2	—	2	4	—	11	—	81	—	96	—
Lojo	3	3	6	76	—	71	3	429	9	576	12
Mäntsälä	1	3	4	75	—	59	1	447	10	581	11
Nurmijärvi	—	1	1	8	6	1	1	37	11	46	18
Orimattila	13	8	21	14	—	63	—	321	13	398	13
Pernå	2	—	2	—	—	6	—	152	—	158	—
Pojo	19	1	20	53	—	101	1	459	9	613	10
Sibbo	3	1	4	16	—	20	—	71	2	107	2
Sjundeå	14	17	31	74	—	150	7	987	46	1,211	53
Snappertuna	13	—	13	14	—	21	2	259	—	294	2
Strömfors	2	5	7	32	—	52	—	538	5	622	5
Tenala	11	2	13	44	—	53	2	412	13	509	15
Thusby	5	6	11	26	—	35	8	311	14	372	22
Vichtis	20	12	32	151	6	267	4	1,248	32	1,666	42
Summa	222	115	337	1,165	21	1,687	45	11,136	334	13,988	400

Staden eller socken, där undersökningen skett. Ville ou paroisse ou l'examen a eu lieu.	Antal besättningar <i>Nombre d'assortiments de bétail.</i>			Djur under 1 år. <i>Animaux au- dessous de 1 an.</i>		Ungtjurar och kvigor under 2½ år. <i>Taurillons et génisses au- dessous de 2½ ans.</i>		Tjurar och kor öfver 2½ år. <i>Taureaux et vaches au- dessus de 2½ ans.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
	inom hvilka reaktioner förekommit. <i>Chez lesquels des ré- actions ont eu lieu.</i>	inom hvilka reaktioner ej förekommit. <i>Chez lesquels des réac- tions n'ont pas eu lieu.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>
Åbo och Björneborgs län.											
Alastaro	2	1	3	21	—	12	1	63	—	96	1
Angelnemi	4	1	5	29	—	40	—	152	2	221	2
S:t Bertils	72	7	79	75	—	188	3	777	38	1,040	41
Bjerno	27	28	55	206	11	382	35	1,713	158	2,301	204
Björneborgs landsf.	18	2	20	53	—	67	—	343	3	463	3
Eura	36	4	40	30	1	64	—	326	4	420	5
Euraåminne	—	1	1	34	—	78	—	492	2	604	2
Finby	2	3	5	34	—	35	1	155	12	224	13
Finström	2	3	5	3	—	10	—	63	4	76	4
Halikko	12	10	22	172	—	223	5	826	49	1,221	54
Hammarland	4	—	4	—	—	3	—	16	—	19	—
Harjavalta	107	4	111	11	—	55	—	451	6	517	6
Hinnerjoki	9	—	9	—	—	8	—	94	—	102	—
Honkajoki	1	—	1	1	—	2	—	12	—	15	—
Hvittis	128	16	144	15	—	123	—	600	17	738	17
Ikalis	8	—	8	3	—	12	—	78	—	93	—
S:t Karins	1	4	5	13	2	19	1	217	47	249	50
Karuna	—	2	2	9	—	31	3	106	9	146	12
Kauvatsa	—	1	1	—	—	—	—	18	2	18	2
Kiikala	1	—	1	17	—	9	—	32	—	58	—
Kiikka	3	1	4	11	—	33	—	93	3	137	3
Kimito	9	4	13	107	1	65	—	491	19	663	20
Kisko	1	1	2	—	—	3	—	46	2	49	2
Kiukais	4	1	5	18	—	27	—	113	1	158	1
Kjulo	1	1	2	32	—	—	—	162	8	194	8
Kumo	20	4	24	4	—	7	—	164	4	175	4
Kuusjoki	—	1	1	24	—	20	—	67	1	111	1
Kökar	1	—	1	—	—	—	—	11	—	11	—
Lappi	31	1	32	10	—	9	—	125	1	144	1
Lemland	1	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—
Letala	17	5	22	31	4	28	1	156	31	215	36
Loimijoki	4	4	8	79	—	46	1	320	12	445	13
Lokalaks	95	13	108	66	—	162	5	635	12	863	17
Lundo	3	3	6	12	—	15	—	164	4	191	4

Staden eller socken, där undersökningen skett. Ville ou paroisse ou l'examen a eu lieu.	Antal besättningar <i>Nombre d'assortiments de bétail.</i>			Djur under 1 år. <i>Animaux au- dessous de 1 an.</i>		Ungtjurar och kvigor under 2½ år. <i>Taurillons et génisses au- dessous de 2½ ans.</i>		Tjurar och kor öfver 2½ år. <i>Taureaux et vaches au- dessus de 2½ ans.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
	<i>Chez lesquels des réac- tions n'ont pas eu lieu.</i>	<i>hom hvilka reaktioner förekomm.</i>	<i>Summa. Total.</i>	<i>Antal undersökta. Nombre d'examinés.</i>	<i>Antal reaktioner. Nombre de réactions.</i>	<i>Antal undersökta. Nombre d'examinés.</i>	<i>Antal reaktioner. Nombre de réactions.</i>	<i>Antal undersökta. Nombre d'examinés.</i>	<i>Antal reaktioner. Nombre de réactions.</i>	<i>Antal undersökta. Nombre d'examinés.</i>	<i>Antal reaktioner. Nombre de réactions.</i>
Luvia	9	—	9	6	—	9	—	55	—	70	—
S:t Marie	1	1	2	—	—	—	—	107	3	107	3
Mariehamn	24	3	27	—	—	—	—	43	3	43	3
Masku	2	—	2	13	—	27	—	114	—	154	—
Merimasku	1	1	2	8	—	10	1	59	1	77	2
Mietois	2	1	3	25	—	60	—	241	1	326	1
Muurila	43	8	51	141	—	161	3	698	39	1,000	42
Nagu	1	—	1	5	—	13	—	53	—	71	—
Nakkila	—	1	1	—	—	69	6	202	22	271	28
Norrmark	7	—	7	15	—	20	—	115	—	150	—
Nousis	—	1	1	—	—	9	1	44	—	53	1
Nykyrko	131	28	159	75	—	146	1	821	32	1,042	33
Nädendal	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Pargas	20	15	35	127	1	126	1	820	33	1,073	35
Pemar	—	1	1	—	—	20	—	86	1	106	1
Piikkis	1	2	3	6	—	12	1	92	8	110	9
Pämark	1	—	1	2	—	3	—	8	—	13	—
Punkalaitio	1	—	1	4	—	5	—	19	—	28	—
Pyhäranta	2	—	2	—	—	4	—	21	—	25	—
Pöytis	1	3	4	10	1	18	—	106	6	134	7
Raumo landsf.	1	—	1	1	—	1	—	12	—	14	—
Reso	1	2	3	7	—	14	—	110	1	131	1
Rusko	1	—	1	11	—	8	—	54	—	73	—
Sagu	26	18	44	109	3	145	19	987	104	1,241	126
Säkylä	1	—	1	4	—	1	—	6	—	11	—
Tarvasjoki	2	4	6	15	—	42	—	145	12	202	12
Tavastkyrö	2	1	3	8	—	10	1	56	2	74	3
Töfsala	74	8	82	43	10	96	4	613	76	752	90
Ullsby	47	4	51	38	—	56	—	457	5	551	5
Uskela	13	17	30	111	4	174	14	768	158	1,053	176
Vampula	127	8	135	103	—	179	3	616	6	898	9
Vehmo	59	8	67	29	—	88	2	552	10	669	12
Virmo	12	2	14	15	—	45	—	301	4	361	4
Yläne	1	—	1	62	—	42	—	143	—	247	—
Åbo	2	—	2	—	—	—	—	7	—	7	—
Summa	1,241	263	1,504	2,113	38	3,389	113	17,615	978	23,117	1,129

Staden eller socken, där undersökningen skett. Ville ou paroisse ou l'examen a eu lieu.	Antal besättningar <i>Nombre d'assortiments de détail.</i>			Djur under 1 år. <i>Animaux au- dessous de 1 an.</i>		Ungtjurar och kvigor under 2½ år. <i>Taurillons et génisses au- dessous de 2½ ans.</i>		Tjurar och kor öfver 2½ år. <i>Taureaux et vaches au- dessus de 2½ ans.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
	inom hvilka reaktioner forekommit. <i>Chez lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>
Tavastehus län.											
Akkas	5	—	5	12	—	16	—	60	—	88	—
Asikkala	2	2	4	8	—	5	—	33	4	46	4
Birkkala	13	3	16	35	1	62	1	325	8	422	10
Eräjärvi	6	—	6	16	—	9	—	32	—	57	—
Filppula	5	—	5	17	—	9	—	46	—	72	—
Hattula	5	1	6	7	—	16	—	256	2	279	2
Hauho	6	—	6	32	—	56	—	155	—	243	—
Hausjärvi	10	2	12	51	—	56	—	369	4	476	4
Hollola	24	9	33	44	—	85	2	545	28	674	30
Humppila	—	1	1	21	—	47	—	225	1	293	1
Janakkala	12	2	14	47	—	80	3	456	1	583	4
Jokkis	9	1	10	87	—	184	—	919	22	1,190	22
Juupajoki	5	2	7	9	—	12	—	51	6	72	6
Jämsä	27	24	51	132	—	124	3	588	67	844	70
Kalvola	13	2	15	25	—	26	—	151	2	202	2
Kangasala	10	12	22	58	7	87	8	505	76	650	91
Korpilaks	3	2	5	21	—	14	—	48	4	83	4
Koskis	—	1	1	1	—	4	—	25	4	30	4
Kuhmois	2	2	4	16	1	14	—	60	2	90	3
Kuorevesi	1	—	1	2	—	2	—	11	—	15	—
Kärkölä	14	4	18	28	—	50	2	267	11	345	13
Lampis	2	—	2	2	—	6	—	13	—	21	—
Lembois	1	—	1	6	—	8	—	49	—	63	—
Längelmäki	2	1	3	18	—	11	—	42	1	71	1
Messuby	6	10	16	67	1	52	2	452	27	571	30
Nastola	7	3	10	35	—	110	2	474	18	619	20
Orivesi	32	6	38	64	1	71	1	294	8	429	10
Padasjoki	2	—	2	5	—	24	—	90	—	119	—
Pälkäne	3	2	5	15	—	11	—	96	5	122	5
Rengo	3	—	3	2	—	3	—	28	—	33	—
Ruovesi	63	—	63	104	—	83	—	297	—	484	—
Sahalaks	18	1	19	36	—	30	—	187	1	253	1
Somero	78	5	83	84	1	200	1	1,129	12	1,413	14
Sääksmäki	33	—	33	81	—	65	—	279	—	425	—

Staden eller socken, där undersökningen skett. Ville ou paroisse ou l'examen a eu lieu.	Antal besättningar <i>Nombre d'assortiments de bétail.</i>			Djur under 1 år. <i>A nimaux au- dessous de 1 an.</i>		Ungtjurar och kvigor under 2½ år. <i>Taurillons et génisses au- dessous de 2½ ans.</i>		Tjurar och kor öfver 2½ år. <i>Taureaux et vaches au- dessus de 2½ ans.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
	Antal huvudsakliga reaktioner i förekomst. <i>chez lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal huvudsakliga reaktioner i förekomst. <i>chez lesquels des réac- tions n'ont pas eu lieu.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>
Tammela	5	2	7	19	—	50	—	352	8	421	8
Tavastehus	2	—	2	—	—	—	—	6	—	6	—
Tavastehus landsf.	1	1	2	10	—	8	—	79	2	97	2
Teisko	6	—	6	16	—	16	—	74	—	106	—
Tyrväntö	3	—	3	5	—	4	—	40	—	49	—
Urdiala	32	7	39	79	2	210	16	1,194	81	1,483	99
Vesilaks	2	1	3	14	—	9	—	62	6	85	6
Vänä	7	—	7	24	—	—	—	110	—	134	—
Ylöjärvi	3	3	6	20	—	44	3	184	44	248	47
Ypäjä	—	3	3	61	1	74	—	259	8	394	9
Summa	483	115	598	1,436	15	2,047	44	10,917	463	14,400	522
Viborgs län.											
S:t Andreae	—	1	1	2	—	6	—	32	1	40	1
Hiitola	4	4	8	—	—	9	—	103	4	112	4
Jaakimvaara	10	—	10	8	—	16	—	58	—	82	—
S:t Johannes	2	1	3	20	—	—	—	86	1	106	1
Joutseno	1	—	1	2	—	3	—	12	—	17	—
Jääskis	1	2	3	—	—	2	1	13	6	15	7
Kexholm	1	—	1	1	—	—	—	2	—	3	—
» landsf.	2	2	4	4	3	6	4	16	12	26	19
Kirvus	4	—	4	3	—	7	—	29	—	39	—
Kronoborg	—	2	2	—	—	44	2	193	4	237	6
Kuolemajärvi	1	—	1	—	—	3	—	6	—	9	—
Kymmene	1	—	1	—	—	2	—	12	—	14	—
Lappvosi	—	1	1	5	—	2	—	18	2	25	2
Luumäki	1	—	1	—	—	—	—	6	—	6	—
Miehikkälä	1	—	1	4	—	4	—	28	—	36	—
Mohla	—	1	1	—	—	2	—	22	11	24	11
Nykyrka	2	1	3	2	—	2	—	61	2	65	2
Parikkala	3	—	3	—	—	2	—	34	—	36	—
Pyttis	3	—	3	6	—	12	—	96	—	114	—
Rautus	—	1	1	6	—	—	—	11	5	17	5
Ruokolaks	1	1	2	26	—	28	—	120	22	174	22

Staden eller socken, där undersökningen skett. Ville ou paroisse ou l'examen a eu lieu.	Antal besättningar <i>Nombre d'assortiments de bétail.</i>				Djur under 1 år. <i>Animaux au- dessous de 1 an.</i>		Ungtjurar och kvigor under 2½ år. <i>Taurillons et génisses au- dessous de 2½ ans.</i>		Tjurar och kor öfver 2½ år. <i>Taureaux et vaches au- dessus de 2½ ans.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	Antal <i>Ches lesquels des réactions ont eu lieu.</i>
Raisälä	1	1	2	10	—	14	—	75	2	99	2	2
Sippola	11	—	11	3	—	27	—	101	—	131	—	—
Sordavala landsf.	1	1	2	11	1	14	—	55	1	80	2	2
Suojärvi	—	1	1	1	—	—	—	4	1	5	1	1
Valkeala	1	1	2	6	—	8	—	80	1	94	1	1
Vederlaks	24	—	24	16	—	52	—	273	—	341	—	—
Vekkelaks	7	—	7	4	—	7	—	65	—	76	—	—
Wiborg	14	—	14	—	—	—	—	14	—	14	—	—
» landsf.	10	12	22	59	3	221	9	1,084	80	1,364	92	92
Summa	107	33	140	199	7	493	16	2,709	155	3,401	178	178
S:t Michels län.												
Anttola	1	1	2	1	—	8	1	56	1	65	2	2
Gustaf Adolfs	5	2	7	5	—	28	—	260	13	293	13	13
Heinola	1	—	1	—	—	1	—	12	—	13	—	—
» landsf.	—	2	2	12	—	9	—	236	9	257	9	9
Jokkas	2	2	4	8	—	21	—	123	4	152	4	4
Jorois	1	1	2	4	—	3	—	31	7	38	7	7
Jäppilä	—	2	2	—	—	—	—	6	—	6	—	—
Kerimäki	1	—	1	—	—	—	—	38	—	38	—	—
Luhango	—	1	1	—	—	—	—	15	2	15	2	2
S:t Michels landsf.	8	10	18	17	2	46	6	317	33	380	41	41
Mäntyharju	—	1	1	2	—	9	1	18	2	29	3	3
Pieksämäki	—	4	4	—	—	4	—	22	4	26	4	4
Sysmä	—	1	1	—	—	—	—	62	3	62	3	3
Sääminge	4	5	9	—	—	—	—	167	10	167	10	10
Summa	23	32	55	49	2	129	8	1,363	88	1,541	98	98
Kuopion lääni.												
Bräkylä	51	—	51	87	—	54	—	303	—	444	—	—
Idensalmi	7	6	13	8	2	49	2	207	35	264	39	39
Juga	1	2	3	—	—	5	—	36	2	41	2	2
Karttula	2	2	4	4	—	6	1	73	4	83	5	5
Kesälaks	8	—	8	4	—	10	—	59	—	73	—	—
Kides	1	3	4	9	—	9	—	66	9	84	9	9

Staden eller socken, där undersökningen skett. Ville ou paroisse ou l'examen a eu lieu.	Antal besättningar <i>Nombre d'assortiments de bétail.</i>			Djur under 1 år. <i>Animaux au- dessous de 1 an.</i>		Ungtjurar och kvigor under 2½ år. <i>Taurillons et génisses au- dessous de 2½ ans.</i>		Tjurar och kor öfver 2½ år. <i>Taureaux et vaches au- dessus de 2½ ans.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
	inom hvilka reaktioner förekommt. <i>Chez lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	hvar hvilka reaktioner ej förekommt. <i>Chez lesquels des réac- tions n'ont pas eu lieu.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>
Kiihtelysvaara	8	1	9	21	—	24	1	134	—	179	1
Kiuruvesi	41	16	57	—	—	82	—	663	42	745	42
Kontiolaks	1	—	1	1	—	1	—	12	—	14	—
Kuopio landsf.	71	3	74	30	—	197	2	1,046	6	1,273	8
Kuusjärvi	1	—	1	2	—	1	—	16	—	19	—
Lapinlaks	21	4	25	12	—	78	—	390	17	480	17
Leppävirta	17	3	20	44	—	58	1	335	2	437	3
Libelits	14	—	14	46	—	25	—	151	—	222	—
Maaninga	—	1	1	4	—	8	1	23	2	35	3
Nilsjä	1	—	1	—	—	6	—	22	—	28	—
Nurmes	7	—	7	—	—	9	—	77	—	86	—
Pielavesi	5	1	6	7	—	11	—	110	1	128	1
Pielisjärvi	9	1	10	—	—	21	—	174	1	195	1
Polvijärvi	1	—	1	5	—	—	—	10	—	15	—
Pälkjärvi	2	1	3	6	—	15	—	72	1	93	1
Rautalampi	9	—	9	18	—	29	—	157	—	204	—
Rautavaara	1	—	1	—	—	1	—	11	—	12	—
Suonenjoki	9	—	9	8	—	26	—	131	—	165	—
Tohmajärvi	2	1	3	3	—	4	—	76	2	83	2
Tuupovaara	1	—	1	5	—	5	—	12	—	22	—
Vesanto	9	—	9	8	—	22	—	112	—	142	—
Summa	300	45	345	332	2	756	8	4,478	124	5,566	134
Vasa län.											
Bötom	2	2	4	4	—	5	3	27	1	36	4
Esse	1	—	1	1	—	2	—	2	—	5	—
Etseri	2	—	2	7	—	4	—	26	—	37	—
Gamlakarleby	—	1	1	—	—	—	—	3	1	3	1
» landsf.	17	5	22	26	2	12	1	159	14	197	17
Halso	6	1	7	—	—	9	—	60	1	69	1
Ilmola	27	14	41	86	7	79	8	304	48	469	63
Jalasjärvi	1	—	1	5	—	3	—	17	—	25	—
Jurva	54	5	59	5	1	2	—	326	12	333	13
Jyväskylä	2	1	3	4	—	13	1	42	—	59	1
Karstula	1	—	1	—	—	2	—	16	—	18	—

Staden eller socken, där undersökningen skett. Ville ou paroisse ou l'examen a eu lieu.	Antal besättningar <i>Nombre d'assortiments de bétail.</i>			Djur under 1 år. <i>Animaux au- dessous de 1 an.</i>		Ungtjurar och kvigor under 2 ½ år. <i>Taurillons et génisses au- dessous de 2 ½ ans.</i>		Tjurar och kor öfver 2 ½ år. <i>Taureaux et vaches au- dessus de 2 ½ ans.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
	inom hvilka reaktioner äro rekomm. <i>chez lesquels des réactions ont eu lieu.</i>	inom hvilka reaktioner ej äro rekomm. <i>Chez lesquels des réac- tions n'ont pas eu lieu.</i>	Summa. <i>Total.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>	Antal undersökta. <i>Nombre d'examinés.</i>	Antal reaktioner. <i>Nombre de réactions.</i>
Kauhajoki	3	1	4	5	—	8	—	39	1	52	1
Keuru	2	—	2	—	—	—	—	4	—	4	—
Korsnäs	6	—	6	1	—	11	—	32	—	44	—
Kortesjärvi	30	—	30	—	—	14	—	290	—	304	—
Kronoby	20	—	20	8	—	14	—	99	—	121	—
Kurikka	11	5	16	16	2	25	3	166	11	207	16
Laihela	7	—	7	—	—	—	—	42	—	42	—
Lappfjärd	4	—	4	—	—	5	—	20	—	25	—
Lappo	1	5	6	25	1	19	3	85	34	129	38
Lillkyrö	1	—	1	—	—	—	—	10	—	10	—
Maksmo	1	—	1	—	—	—	—	13	—	13	—
Malaks	2	—	2	—	—	—	—	18	—	18	—
Multia	1	—	1	—	—	3	—	10	—	13	—
Mustasaari	55	1	56	9	—	10	—	466	1	485	1
Närpes	52	4	56	49	—	62	—	251	4	362	4
Saarijärvi	7	1	8	6	—	23	—	173	1	202	1
Seinäjäki	10	6	16	28	—	25	—	108	9	161	9
Sideby	2	—	2	3	—	—	—	18	—	21	—
Storkyro	6	3	9	—	—	—	—	65	5	65	5
Viitasaari	3	1	4	7	—	10	—	111	2	128	2
Virtois	3	—	3	12	—	4	—	38	—	54	—
Vörå	120	9	129	—	—	2	—	828	9	830	9
Ylihärmä	1	—	1	5	—	1	—	4	—	10	—
Östermark	4	—	4	1	—	2	—	22	—	25	—
Äänekoski	1	—	1	—	—	—	—	31	—	31	—
Summa	466	65	531	313	13	369	19	3,925	154	4,607	186
Uleåborgs län.											
Enontekis	—	1	1	1	—	5	—	11	—	17	—
Frantsila	8	—	8	21	—	20	—	118	—	159	—
Haapajärvi	24	8	32	64	—	113	2	438	6	615	8
Haapavesi	16	—	16	32	—	32	—	161	—	225	—
Haukipudas	11	—	11	4	—	9	—	99	—	112	—
Ijo	5	—	5	3	—	12	—	88	—	103	—
Kemi landsf.	6	—	6	—	—	—	—	65	—	65	—

Staden eller socken, där undersökningen skett. Ville ou paroisse ou l'examen a eu lieu.	Antal besättningar <i>Nombre d'assortiments de bétail.</i>			Djur under 1 år. <i>Animaux au- dessous de 1 an.</i>		Ungtjurar och kvigor under 2½ år. <i>Taurillons et génisses au- dessous de 2½ ans.</i>		Tjurar och kor öfver 2½ år. <i>Taureaux et vaches au- dessus de 2½ ans.</i>		Summa. <i>Total.</i>	
	<i>Ches lesquels des réac- tions n'ont pas eu lieu.</i>	<i>Ches lesquels des réac- tions ont eu lieu.</i>	<i>Ches lesquels des réac- tions ont eu lieu.</i>	<i>Antal undersökta. Nombre d'examinés.</i>	<i>Antal reaktioner. Nombre de réactions.</i>	<i>Antal undersökta. Nombre d'examinés.</i>	<i>Antal reaktioner. Nombre de réactions.</i>	<i>Antal undersökta. Nombre d'examinés.</i>	<i>Antal reaktioner. Nombre de réactions.</i>	<i>Antal undersökta. Nombre d'examinés.</i>	<i>Antal reaktioner. Nombre de réactions.</i>
Kempele	28	12	40	31	7	90	5	444	107	565	119
Kestilä	3	—	3	4	—	8	—	25	—	37	—
Kumlinge	—	1	1	—	—	—	—	7	1	7	1
Kittilä	—	2	2	2	—	1	—	9	—	12	—
Kuhmoniemi	1	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—
Kuusamo	11	2	13	11	—	13	—	67	2	91	2
Limingo	20	5	25	14	—	52	—	209	20	275	20
Merijärvi	1	—	1	1	—	2	—	11	—	14	—
Muhos	—	1	1	—	—	1	—	14	—	15	—
Nedertorneå	4	—	4	—	—	—	—	44	—	44	—
Oulais	13	—	13	20	—	34	—	131	—	185	—
Paavola	6	—	6	5	—	11	—	65	—	81	—
Paldamo	10	1	11	11	—	20	1	116	—	147	1
Pudasjärvi	3	—	3	1	—	17	—	80	—	98	—
Puolango	1	—	1	8	—	1	—	15	—	24	—
Pyhäjoki	1	—	1	2	—	3	—	9	—	14	—
Pyhäjärvi	3	—	3	15	—	32	—	131	—	178	—
Revolanti	2	—	2	3	—	5	—	28	—	36	—
Salo kap.	2	—	2	2	—	3	—	19	—	24	—
Sievi	13	—	13	8	—	26	—	134	—	168	—
Södankylä	3	—	3	—	—	—	—	4	—	4	—
Sotkamo	2	—	2	2	—	1	—	21	—	24	—
Säräisniemi	1	—	1	3	—	2	—	6	—	11	—
Temmes	3	3	6	3	—	13	1	107	2	123	3
Tyrnävä	2	1	3	3	—	5	—	88	4	96	4
Uleåborg	10	—	10	4	—	—	—	58	—	62	—
Uleåborgs landsf.	17	1	18	12	—	24	—	208	1	244	1
Uleåsalö	4	7	11	6	1	12	2	176	21	194	24
Vihanti	35	—	35	68	—	66	—	222	—	356	—
Ylivieska	11	—	11	17	—	28	—	101	—	146	—
Summa	280	45	325	381	8	661	11	3,530	164	4,572	183
Summa summarum	3,122	713	3,835	5,988	106	9,531	264	55,673	2,460	71,192	2,830

Tabell öfver år 1914 verkställd undersökning af importeradt amerikanskt fläsk.
Tableau des inspections de lard importé d'Amerique effectués en 1914.

I m p o r t o r t e n. <i>Lieux d'importation.</i>	Mängden importeradt fläsk. <i>Quantité de lard importé.</i>		Mängden trikinbemängdt fläsk. <i>Quantité de lard trichineux.</i>		
	Antal stycken. <i>Nombre de pièces.</i>	Vikt i kilogram. <i>Poids (en kilos).</i>	Antal stycken. <i>Nombre de pièces.</i>	Vikt i kilogram. <i>Poids (en kilos).</i>	%
Brahestad	1,170	6,870	—	—	—
Gamlakarleby	1,360	6,250	—	—	—
Hangö	82,139	415,684	49	252	0.06
Helsingfors	998	5,800	—	—	—
Kemi	2,277	13,758	—	—	—
Raumo	1,000	5,897	4	24	0.41
Tanumförs	1,146	7,002	—	—	—
Uleåborg	6,908	40,449	—	—	—
Vasa	18,393	97,367	12	59	0.06
Viborg	6,470	38,240	—	—	—
Åbo	2,982	17,639	2	12	0.07
Summa	124,843	654,956	67	347	0.05

**TAULU-LIITTEITÄ.
TABELL-BILAGOR.**

Taulu I.
Tableau I.

Suojelusrokottaminen Suomessa vuonna 1914.
Skyddskoppypmpningen i Finland år 1914.
Vaccination antiovariologique en Finlande en 1914.

Läänit ja piiri- lääkäriin piirit. Län och provin- cialläkare-distrikt. Gouvernements et districts de médecins provin- ciaux.	Rokottamattomien luku papiston luetteloiden mukaan. Antal vaccinationspliktige enligt presterskapets förteckningar. Nombre des enfants non-vacci- nés selon les registres du clergé.				Rokotettujen luku. Antal vaccinerade. Nombre des vaccinés.				Rokotuksen seurauks. Ympinningsen resultat. Résultat de la vaccination.						Antal frånvarande från granskningen. Non-présents à l'examen de contrôle. Tarkastuksesta poisosoitettujen luku. määrä.	Hoitettuja 3 vuotta peräkkäin linan seurauks. Vaccinerade 3 år å rad utan påfyllnad. Skydd vaccinerade 3 ans de suite sans effect.
	Alle 2 v:den. Under 2 år. 0 d 2 ans.		2—10 v. 2—10 år. 2 d 10 ans.		Yli 10 v. Öfver 10 år. 10 ans et au-dessus.		Vaihinlaesit. Olmishändigt. Importat.	Täydelleesit. Fullständigt. Parfait.	Vaihinlaesit. Olmishändigt. Importat.	Täydelleesit. Fullständigt. Parfait.						
	Yhteensä. Summa. Total.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år. 10 ans et au- dessus.	Yhteensä. Summa. Total.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år. 10 ans et au- dessus.	Yhteensä. Summa. Total.	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år. 10 ans et au- dessus.										
Uudenmaan lääni.																
Helsingin	1,940	1,451	14	3,405	1,145	805	8	1,958	1,117	2	765	1	8	—	65	1
Lovisan	1,799	363	23	2,185	1,347	195	1	1,543	1,341	—	194	—	1	—	7	1
Tammisaaren ...	1,340	344	9	1,693	913	192	1	1,106	913	1	190	1	1	—	—	—
Lohjan	1,396	446	2	1,844	933	271	—	1,204	911	22	263	8	—	—	—	2
Y:nä—Summa	6,475	2,604	48	9,127	4,338	1,463	10	5,811	4,282	25	1,412	10	10	—	72	4
Turun ja Porin lääni.																
Turun	2,430	736	51	3,217	1,174	491	1	1,666	1,136	28	488	3	1	—	10	2
Uudenkaupungin	1,021	120	2	1,143	664	93	1	758	663	1	93	—	1	—	—	—
Rymättylän	348	104	—	452	219	42	—	261	218	1	42	—	—	—	—	—
Godbyn	543	119	6	668	432	62	4	498	410	16	58	2	4	—	8	—
Salon	1,609	364	8	1,981	1,085	201	1	1,287	1,067	15	193	8	1	—	3	7
Porin	4,120	1,520	33	5,673	1,651	516	18	2,185	1,651	—	516	—	18	—	—	—
Ikaalisten	1,691	354	—	2,045	855	153	—	1,008	838	15	149	4	—	—	2	—
Tyrvään	1,205	429	1	1,635	627	202	—	829	621	4	199	2	—	—	3	—
Fluittisten	1,747	699	4	2,450	871	256	—	1,127	855	11	245	6	—	—	10	1
Y:nä—Summa	14,714	4,445	105	19,264	7,578	2,016	25	9,619	7,459	91	1,983	25	25	—	36	10
Hämeen lääni.																
Ruoveden	927	627	5	1,559	505	250	1	756	504	1	248	1	1	—	1	—
Tampereen	1,347	639	13	1,999	907	907	6	1,820	908	1	903	2	6	—	—	2
Tammelan	1,876	1,154	32	3,062	978	335	4	1,317	972	5	333	—	4	—	3	—
Hämeenlinnan ..	1,753	428	3	2,184	1,113	201	2	1,316	1,110	1	201	—	2	—	2	—
Jämsän	1,546	422	8	1,976	901	201	4	1,106	872	24	196	5	4	—	5	—
Hollolan	1,553	259	2	1,814	1,002	297	5	1,304	971	18	294	1	5	—	15	—
Y:nä—Summa	9,002	3,529	63	12,594	5,406	2,191	22	7,619	5,337	50	2,175	9	22	—	26	2

Läänit ja piiri- lääkärien piirit. Län och provin- cialläkare-distrikt. Gouvernements et districts de médecins provin- ciaux.	Rokottamattomain luku papiston luetteloiden mukaan. Antal vaccinationspliktige enligt presterskapets förteckningar. Nombre des enfants non-vacci- nés selon les registres du clergé.				Rokotettujen luku. Antal vaccinerade. Nombre des vaccinés.				Rokotuksen seurauks. Ympningsens resultat. Résultat de la vaccination.										Antal förvarande från granskningen. Non-présents à l'examen de contrôle.	Rokotettuja 3 vuorokauden peräkkäin ilman seurauksia. Vaccinerade 3 år å rad utan påföljd. Sjukes vaccinerade 3 ans de suite sans effet.
	Alle 2 vuden. Under 2 år. 0 à 2 ans.	2—10 vuden. 2—10 år. 2 à 10 ans.	Yli 10 vuden. Öfver 10 år. 10 ans et au- dessus.	Yhteensä. Summa. Total.	Alle 2 vuden. Under 2 år. 0 à 2 ans.	2—10 vuden. 2—10 år. 2 à 10 ans.	Yli 10 vuden. Öfver 10 år. 10 ans et au- dessus.	Yhteensä. Summa. Total.	Alle 2 v:den. Under 2 år. 0 à 2 ans.		2—10 v. 2—10 år. 2 à 10 ans.		Yli 10 v. Öfver 10 år. 10 ans et au-dessus.		Vallinaisesti. Ovullisandigt. Imparfait.	Täydellisesti. Fullständigt. Parfait.				
									Vallinaisesti. Ovullisandigt. Imparfait.	Täydellisesti. Fullständigt. Parfait.	Vallinaisesti. Ovullisandigt. Imparfait.	Täydellisesti. Fullständigt. Parfait.	Vallinaisesti. Ovullisandigt. Imparfait.	Täydellisesti. Fullständigt. Parfait.						
Viipurin lääni.																				
Viipurin	4,169	1,348	10	5,527	2,126	849	17	2,992	2,071	15	810	17	17	—	—	—	62	1		
Haminan	2,401	1,110	42	3,553	1,356	521	5	1,882	1,316	30	510	10	5	—	—	—	11	10		
Lappeenrannan .	2,709	901	54	3,664	1,240	480	4	1,724	1,167	30	445	7	3	—	—	—	72	—		
Antrean	2,323	1,397	129	3,849	1,263	803	60	2,126	1,241	15	788	4	60	—	—	—	18	—		
Muolan	2,052	1,069	56	3,177	1,201	460	12	1,673	1,090	101	439	21	12	—	—	—	10	—		
Käkisalmen	1,476	375	—	1,851	749	139	—	888	727	2	136	1	—	—	—	—	22	—		
Kurkijoen	1,313	484	5	1,802	519	136	3	658	519	—	136	—	3	—	—	—	—	—		
Sortavalan	1,685	230	2	1,917	863	97	—	960	861	—	96	1	—	—	—	—	2	—		
Salmin	1,217	296	2	1,515	894	207	2	1,103	670	129	152	30	2	—	—	—	120	—		
Y:nsä—Summa	19,345	7,210	300	26,855	10,211	3,692	103	14,006	9,662	322	3,512	91	102	—	—	—	317	11		
Mikkelin lääni.																				
Mikkelin	1,310	172	—	1,482	793	53	—	846	706	—	45	—	—	—	—	—	95	—		
Heinolan	1,324	480	11	1,815	722	219	1	942	709	4	216	1	1	—	—	—	11	—		
Joroisten	1,306	550	90	1,946	981	247	8	1,236	976	5	243	4	8	—	—	—	—	—		
Savonlinnan	2,307	947	9	3,263	1,045	268	—	1,313	1,005	11	250	4	—	—	—	—	43	—		
Y:nsä—Summa	6,247	2,149	110	8,506	3,541	787	9	4,337	3,396	20	754	9	9	—	—	—	149	—		
Kuopion lääni.																				
Kuopion	2,434	794	30	3,258	1,120	338	17	1,475	1,095	16	311	21	17	—	—	—	15	9		
Rautalammen ..	1,282	237	19	1,538	984	67	—	1,051	930	27	63	2	—	—	—	—	29	—		
Iisalmen	2,286	194	—	2,480	1,794	135	—	1,929	1,763	21	130	3	—	—	—	—	12	—		
Pielisjärven	1,601	189	3	1,793	857	56	—	913	796	51	54	2	—	—	—	—	10	—		
Tohmajärven ...	1,948	596	49	2,593	1,021	127	6	1,154	951	45	110	2	5	—	—	—	41	—		
Joensuun	1,313	491	52	1,856	1,116	383	2	1,501	1,102	180	191	4	—	—	—	—	24	—		
Y:nsä—Summa	10,864	2,501	153	13,518	6,892	1,106	25	8,023	6,637	340	859	34	22	—	—	—	131	9		
Vaasan lääni.																				
Nikolainkaup. .	2,592	982	17	3,591	1,110	456	2	1,568	1,105	5	454	2	1	1	—	—	—	—		
Kristiinankaup. .	3,333	1,299	58	4,690	1,750	486	6	2,242	1,723	7	477	5	5	1	—	—	24	—		
Uudenkarlepyyn.	1,775	636	31	2,442	923	356	13	1,292	917	6	354	2	13	—	—	—	—	—		
Kokkolan	2,543	1,133	29	3,705	1,262	662	16	1,940	1,241	20	646	13	16	—	—	—	4	—		
Kuortaneen	2,464	526	27	3,017	1,650	205	3	1,858	1,621	28	205	—	3	—	—	—	1	—		
Jyväskylän	3,433	747	63	4,243	1,358	243	7	1,608	1,308	21	227	2	6	—	—	—	44	1		
Y:nsä—Summa	16,140	5,323	225	21,688	8,053	2,408	47	10,508	7,915	87	2,363	24	44	2	—	—	73	1		

Läänit ja piiri- lääkärin piirit. Län och provin- cialläkare-distrikt. <i>Gouvernements et districts de médecins provin- ciaux.</i>	Rokottamattomains luku papiston luetteloiden mukaan. Antal vaccinationspliktige enligt presterskapets förteckninga. <i>Nombre des enfans non-vacci- nés selon les registres du clergé.</i>				Rokotettujen luku. Antal vaccinerade. <i>Nombre des vaccinés.</i>				Rokotuksen seurauks. Ympyringens resultat. <i>Résultat de la vaccination.</i>										Antal frånvarande från granskningen. <i>Non-présents à l'examen de contrôle.</i>	Tarkastuksesta poissuljetun luku. Antal frånvarande från granskningen. <i>Mar.</i>	Vaccinerade 3 år äldre utan påföljd. <i>Sujets vaccinés 3 ans de suite sans effet.</i>	Rokotettiin 3 vuotta peräkkäin ilman seurauks. <i>Vaccinés 3 ans à suite sans effet.</i>	
									Alle 2 viden. Under 2 år. <i>0 à 2 ans.</i>			2—10 v. 2—10 år. <i>2 à 10 ans.</i>			Yli 10 v. Öfver 10 år. <i>10 ans et au-dessus.</i>								
	Alle 2 vuoden. Under 2 år. <i>0 à 2 ans.</i>	2—10 vuoden. 2—10 år. <i>2 à 10 ans.</i>	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år. <i>10 ans et au- dessus.</i>	Yhteensä. Summa. <i>Total.</i>	Alle 2 vuoden. Under 2 år. <i>0 à 2 ans.</i>	2—10 vuotta. 2—10 år. <i>2 à 10 ans.</i>	Yli 10 vuoden. Öfver 10 år. <i>10 ans et au- dessus.</i>	Yhteensä. Summa. <i>Total.</i>	Vaillinaisesti. Oulistaandigt. <i>Importat.</i>	Täydellisesti. Fullständigt. <i>Portat.</i>	Vaillinaisesti. Oulistaandigt. <i>Importat.</i>	Täydellisesti. Fullständigt. <i>Portat.</i>	Vaillinaisesti. Oulistaandigt. <i>Importat.</i>	Täydellisesti. Fullständigt. <i>Portat.</i>	Vaillinaisesti. Oulistaandigt. <i>Importat.</i>	Täydellisesti. Fullständigt. <i>Portat.</i>							
Oulun lääni.																							
Oulun	2,673	744	8	3,425	1,185	335	9	1,529	1,167	17	329	5	9	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Raahen	1,163	515	29	1,707	305	141	1	447	301	2	141	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Kalajoen	1,573	805	67	2,445	574	342	6	922	556	9	339	1	6	—	—	—	—	—	11	—	—	—	—
Haapajärven ...	1,820	466	33	2,319	813	172	8	993	802	9	171	1	8	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1
Kajaanin	2,161	576	18	2,755	1,232	225	5	1,462	1,145	16	198	—	1	—	—	—	—	—	102	—	—	—	—
Pudasjärven ...	1,317	164	1	1,482	1,052	97	—	1,149	1,038	22	89	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tornion	1,161	1,265	30	2,456	393	497	8	898	381	11	482	11	6	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—
Rovaniemen ...	675	360	4	1,039	402	320	4	726	350	49	278	42	4	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
Kittilän.	679	98	5	782	421	52	—	473	410	13	37	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
Y:nä—Summa	13,222	4,993	195	18,410	6,377	2,181	41	8,599	6,150	148	2,064	73	35	—	—	—	—	—	129	—	—	—	7
Rokkoaineväras- to Helsingissä..	—	—	—	—	768	1,367	5	2,140	732	10	1,314	3	4	—	—	—	—	—	77	—	—	—	—
Y:nä—Summa	96,009	32,754	1,199	129,962	53,164	17,211	287	70,662	51,570	1,093	16,436	278	273	2	1,010	44	—	—	—	—	—	—	—

¹⁾ Tähän ei sisälly sotaväen sairaalat eikä muissa sairaaloissa hoidetut sairaat ja haavoitetut sotilaat. — ²⁾ 24 paikkaa Marian sairaalassa 228 paikkaa Kivelin sairaalassa (145 sisätautien- sekä 83 mielisairaiden osastolla) käytettiin elokuusta asti sairaita ja haavoittuneita sotilaita varten.

	Sairaavuotteiden luku.	Vuodelta 1913 Malades restes depuis 1913.	Vuonna 1914 vastaanotetuilla. Malades entrés en 1914.	Total des malades.	Hoidettujen kokonaisluku.	Uloskirjottettu. Sortie.					Vuoteen 1915 jänneillä. Malades restes jusqu'en 1915.	Vuoteen 1915 jänneillä. Nombre des journées de traitement.	Sairashotelpäivien keskimäärä. Moyenne des journées de traitement par malade.	Sairashotelpäivien keskimäärä. Moyenne des journées de traitement par jour.	Keskimmäinen sairaala-päivien koki. Moyenne des malades par jour.
						Terveen. Guéris.	Parannuksi tulleen. Améliorés.	Parantumatta. Non-améliorés.	Kuolleena. Décédés.	Hoitamatta. Non-traités.					
Nickbyn mielisairaala ¹⁾	115	—	125	125	—	—	1	—	—	124	6,698	53.6	78.8		
Kunnalliskodin väliaikainen sairaalaosasto ²⁾	100	—	124	124	11	12	6	12	2	81	11,378	91.8	77.4		
Väliaikaiset tuberkulotissairaalat ³⁾	40	—	51	51	2	15	16	18	—	—	1,557	30.5	16.9		
Tilapäinen lastensairaala	40	21	274	295	104	25	28	92	8	38	9,627	32.6	26.4		
Yksityinen lastensairaala	10	8	100	108	56	30	—	11	6	5	2,672	24.7	7.3		
Tri J. Silvastin sairaala varattomia silmätautisia varten	10	6	149	155	130	23	1	—	—	1	2,884	18.6	7.9		
Prof. Engström'in gynäkol. klinikka	27	5	526	531	441	41	8	12	17	12	7,967	15.0	21.8		
Tohtorien K. Eskelin'in ja G. A. Wetterstrand'in yksityinen sairaala	22	6	269 ⁴⁾	275	161	79	8	3	17	7	3,703	13.5	10.1		
Eira, sairaalaosasto ⁵⁾	59	18	640 ⁵⁾	658	357	145	36	17	1	11	10,968	16.7	30.0		
» lapsenpäästöosasto		3	130	133	131	—	—	—	—	2	1,652	12.4	4.5		
Mehiläinen, sairaalaosasto	42	15	718	733	529	101	63	10	14	16	7,455	10.2	20.4		
» lapsenpäästö osasto	8	3	81	84	80	—	—	1	—	3	872	10.4	2.4		
Diakonissalaitos	134	117	1,484	1,601	689	482	98	72	157	103	44,040	27.5	120.7		
Tohtorien O. A. Boijen ja Walter Parviaisen synnytyslaitos	24	19	735	754	718	—	13	4	—	19	6,437	8.5	17.6		
Tohtori O. A. Boijen gynäkol. sair.	8	3	152	155	139	10	3	—	—	3	1,596	10.3	4.4		
Rouva A. B. Sweins'in yksityinen synnytyslaitos Hermanninkaupungissa	3	—	60	60	60	—	—	—	—	—	419	7.0	1.1		
Sairaala Ensi, sairaalaosasto ..	19	10	334	344	231	94	12	2	1	4	5,732	16.7	15.7		
» » lapsenpäästöos. .	14	6	142	148	144	—	—	—	—	4	1,696	11.5	4.6		
Tallbackan sairaskoti	15	14	107	121	24	59	16	1	6	15	5,092	42.1	14.0		
Kammion sairaskoti hermo- ja mielisairaita varten	70	68	194	262	35	93	57	12	6	59	22,585	86.2	61.9		
Parantumattomien sairashuone .	40	45	14	59	—	—	1	13	—	45	16,123	273.3	44.2		
Helsingin pitäjän kuumeauti-sairaala	27	23	146	169	148	—	3	10	—	8	5,548	32.8	15.2		
Porvoo: Sairaskoti	20	4	347	351	304	18	3	15	2	9	4,111	11.7	11.3		
Yksityinen lapsenpäästölaitos .	12	1	81	82	80	—	—	1	1	—	790	9.6	2.2		
Maalaiskunnan sairastupa	13	28	285	313	275	14	2	13	2	7	7,018	22.4	19.2		

¹⁾ Avattiin 8/10. — ²⁾ Avattiin 7/8. — ³⁾ Auki 12/3—12/6. — ⁴⁾ Sitäpaitsi oli 9 henkilöä otettu potilaitten hoitajatta-
rina. — ⁵⁾ Tähän sisältyy 91 potilasta, joista ei ole tietoja poistettiinko he terveinä, parempina j. n. e. vai olivatko he
jäljellä vuoden lopussa. — ⁶⁾ Sitäpaitsi oli 33 henkilöä otettuna potilaiden seuraksi tai hoitajattarina.

	Sairastuneiden luku. Nombre des Mts.	Vuodelta 1913 Malades restés depuis l'année 1913.	Vuodelta 1914 Malades entrés en 1914. vakaantohuoneita.	Total des malades.	Uloskirjoitettu. Sortis.					Vuoden 1915 jäseniä. Malades restés jusqu'en 1915.	Sairastuneiden luku. Nombre des journales de traitement.	Sairastuneiden keskimäärä. Moyenne des malades par jour.	Keskimäärä sairaala- pölvä kohti. Moyenne des malades par jour.
					Terveenä. Guéris.	Parantuneita tullessa. Améliorés.	Parantuneita. Non-améliorés.	Kuolleena. Décédés.	Hoitamatta. Non-traités.				
Loviisa: Yleinen sairaushuone	22	17	409	426	345	36	10	20	—	15	7,226	17.0	19.8
Lapsenpäästölaitos	6	2	97	99	97	—	—	—	—	2	1,028	10.4	2.8
Räckhals: Yhdistyksen kaatuvaishuoneiden hoitoa varten sairask.	30	29	19	48	—	—	9	3	1	35	11,669	243.1	32.0
Hanko: Kunnallis sairaushuone ..	36	36	386	422	294	35	10	22	50	11	10,046	23.8	27.5
Lapsenpäästölaitos	10	2	141	143	142	—	—	—	—	1	992	6.9	2.7
Hyvinkää: Lapsenpäästölaitos ...	—	1	65	66	60	1	—	—	5	—	467	7.1	1.3
Högsand sanatorio nystyrätautisia lapsia varten ¹⁾	32	—	50	50	—	46	4	—	—	—	6,636	132.7	41.5
Tammisaari: Sairaskoti	20	17	182	199	112	45	7	17	5	13	5,407	27.2	14.8
Vihti: Sairastupa	10	4	128	132	68	41	3	10	5	5	1,699	12.9	4.7
S:n s:n lapsenpäästöosasto ..	3	—	50	50	50	—	—	—	—	—	350	7.0	1.0
Fiskars'in tehtaan sairaushuone ..	12	1	14	15	10	1	1	1	—	2	875	58.3	2.4
Orimattila: sairastupa	16	9	299	308	223	25	39	11	7	3	3,370	10.9	9.2
Elimäki: »	14	10	218	228	145	55	6	9	2	11	3,881	17.0	10.6
Kirkkonummi: »	12	—	118	118	52	34	10	11	—	11	1,786	15.1	4.9
Lohja: »	11	7	248	255	184	42	4	9	3	13	4,305	16.9	11.8
Nummela: keuhkotautiparantola.	80	71	261	332	— ²⁾	196	54	17	1	64	25,909	78.0	71.0
Turku: Läänin yleisen sairaushuoneen lasaretti osasto	80	85	1,295	1,380	1,026	65	49	100	54	86	33,078	24.0	90.6
S:n s:n syfilittinen osasto	60	42	535	577	488	19	3	1	13	53	15,401	26.7	42.2
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	47	46	84	130	33	22	22	4	4	45	16,808	229.3	46.0
Kuritusvankilan mielisairaala ..	70	54	40	94	7	1	23	1	—	62	20,280	215.7	55.6
» » lasar. osasto ..	25	14	155	169	116	28	5	10	—	10	3,187	18.9	8.7
Kunnallis sairaushuoneen osasto ei tarttuvia tauteja varten ..	78	71	546	617	229	173	52	79	12	72	27,768	45.0	76.1
S:n s:n kulkutautia » ..	116	56	549	605	442	1	1	18	107	36	16,897	27.9	46.3
S:n s:n mielisairaita » ..	140	143	83	226	32	24	10	15	1	144	52,884	234.0	144.9
T:ri C. v. Heideken'in lapsenpäästölaitos	19	26	1,014	1,040	983	21	3	5	4	24	8,183	7.9	22.4
Lääkärien sairauskoti	22	8	355	363	290	38	6	12	12	5	4,378	12.1	12.0
Pori: Yleisen sairaush. lasaretti os.	25	20	385	405	287	59	19	15	—	25	8,691	21.5	23.8
S:n s:n syfilittinen osasto	25	34	205	239	219	4	2	—	1	13	5,193	21.7	14.2
Ylimäär. ven. sairaushuone ³⁾ ...	—	—	35	35	34	—	1	—	—	—	983	28.1	13.5
Lapsenpäästölaitos	4	1	160	161	160	—	—	1	—	—	918	5.7	2.5
Kunnallis sairaushuone	40	26	392	418	256	90	4	34	8	26	11,192	26.8	30.7

¹⁾ Avoinna $\frac{16}{5}$ — $\frac{22}{10}$. — ²⁾ Oireettomia, parantuneita ja vähän parantuneita. — ³⁾ Avoinna $\frac{2}{1}$ — $\frac{15}{3}$.

	Sairasvuoletten luku.	Vuodelta 1913.	Vuonna 1914. vastanotettu.	Total des malades.	Uloskirjoitettu. Sortis.					Vuoteen 1915 jäseniä. Malades restés jusqu'en 1915.	Sairashotopäivien luku.	Sairashotopäivien keskimäärä. Moyenne des journées de traitement par malade.	Keskimäärä sairaalta päivää kohti. Moyenne des malades par jour.
					Terveen. Guéris.	Parantamatta. Non-améliorés.	Kuolleena. Décédés.	Hotamatta. Non-traités.	Parantamatta. Non-améliorés.				
Uusikaupunki: Kunnallis sairash.	10	4	88	92	63	17	3	5	—	4	1,799	19.6	4.9
Lapsenpäästölaitos	—	1	27	28	27	—	1	—	—	—	296	10.6	0.8
Rauma: Yksityinen sairashuone ..	17	11	163	174	119	29	9	13	—	4	2,959	17.0	8.1
Lapsenpäästölaitos	3	3	118	121	120	—	—	—	1	—	1,068	8.8	2.9
Kulkutautisairaala	—	—	32	32	29	—	—	3	—	—	611	19.1	1.7
Ahvenanmaa: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	4	1	37	38	26	4	6	2	—	—	1,145	30.1	3.1
Yleisen sairash. syfiliittinen os.	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Maarianhamina: Yksityinen sairaahuone	8	4	142	146	88	41	6	5	2	4	2,010	13.8	5.5
Kulkutautisairaala	10	—	7	7	7	—	—	—	—	—	182	26.0	0.5
Noormarkku: Eva Ahlström'in sairaala	30	8	275	283	156	87	6	6	13	15	4,678	16.5	12.8
S:n s:n lapsenpäästö osasto		—	75	75	69	—	—	2	3	1	558	7.4	1.5
Seili: Turvalaitos mielisairaita varten	53	65	2 ¹⁾	67	—	—	3	1	—	63	23,384	349.0	64.1
Loimaa—Alastaro: Sairastupa ..	17	4	95	99	69	14	—	5	5	6	1,676	16.9	4.6
Huittinen: Sairastupa	10	—	84	84	58	14	3	2	6	1	1,147	13.7	3.1
Harjavalta: Piirimiehisairaala	32	70	31	101	6	9	—	4	4	78	27,146	268.8	74.4
Ikaalinen: Sairastupa	10	10	110	120	83	16	1	14	—	6	1,972	16.4	5.4
Parainen: »	8	3	64	67	42	14	3	8	—	—	1,237	18.5	3.4
Kankaanpää: »	8	5	84	89	68	6	6	6	—	3	1,393	15.7	3.8
Taalintehdas »	6	12	71	83	44	20	10	7	2	—	2,303	27.7	6.3
Merikarvia: »	8	3	99	102	43	27	8	8	8	8	1,575	15.4	4.3
Salo: Lapsenpäästölaitos	9	3	121	124	119	—	—	1	3	1	1,121	9.0	3.1
Hämeenlinna: Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto ..	50	34	632	666	455	65	37	35	44	30	13,739	20.6	37.6
S:n s:n syfiliittinen osasto	36	35	352	387	340	13	—	1	—	33	8,663	22.4	23.7
Lapsenpäästölaitos	2	1	61	62	55	—	1	—	4	2	530	8.5	1.6
Kuritus ja työvankilan sairaahuone	17	4	94	98	81	10	1	—	—	6	2,250	23.0	6.2
Kunnallis sairashuone	38	20	195	215	128	40	23	18	—	6	6,956	32.4	19.1
Tampere: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	90	88	977	1065	817	69	29	66	27	57	33,586	31.5	92.0
S:n s:n syfiliittinen osasto	30	21	222	243	214	6	—	—	2	21	7,318	30.1	20.0
Lapsenpäästölaitos	32	14	918	932	862	17	4	1	34	14	6,223	6.7	17.0
Kunnallis sairash. lasaretti os.	43	29	288	317	138	78	20	43	—	38	12,408	39.1	33.9

1) Naistä oli 14 perhehoidossa.

	Sairasvuotettien luku. Nombre de lits.	Vuodelta 1913 Malades restés depuis 1913.	Vuonna 1914 vastaanotetuilla. Malades entrés en 1914.	Hoideitujen kokonaisuus. Total des malades.	Uloskirjoitettu. Sortis.					Vuoteen 1915 loppu. Malades restés jusqu'en 1915.	Sairashoitopiirien luku. Nombre des journées de traitement.	Sairashoitopiirien keskimäärä. Moyenne des journées de traitement par malade.	Sairashoitopiirien keskimäärä. Moyenne des malades par jour.	Keskimäärä sairaita päästyä koti. Moyenne des malades guéris.
					Terveen. Guéris.	Parannumaksi tullessa. Améliorés.	Parantamatta. Non-améliorés.	Kuolleena. Décédés.	Hoitamatta. Non-traités.					
Tampere: Kunnallis sairashuoneen mielisairaitten osasto	105	107	80	187	19	18	—	8	—	142	43,060	230.3	118.0	
S:n kulkutautisairaala	100	45	652	697	506	28	14	66	59	24	15,187	21.8	41.6	
Finlayson & K:nin sairashuone .	18	9	113	122	86	15	3	9	1	8	2,944	24.1	8.1	
Neiti F. Carlson'in yksityinen sairashuone	18	11	298	309	212	40	12	16	14	15	4,183	13.5	11.5	
T:ri Paul Wirzenius'en yksityi- nen silmäsairaala	8	9	65	74	52	14	3	—	—	5	2,710	36.6	7.4	
Lahti: Kunnallis sairashuoneen la- saretti osasto	30	12	261	273	217	5	3	18	2	28	6,545	24.0	17.9	
S:n s:n kulkutauti osasto	22	5	54	59	54	—	—	4	—	1	1,341	22.7	3.7	
Lapsenpäästölaitos	16	5	202	207	193	2	1	3	3	5	1,909	9.2	5.2	
Pitäkäniemen keskuslaitos mielisai- rait varten	525	523	86	609	26	32	40	20	—	491	188,547	309.6	516.6	
Tammela: Sairastupa	20	6	190	196	137	22	10	19	—	8	3,327	17.0	9.1	
» vaivaistal. hour. osasto	10	30	3	33	—	5	4	2	—	22	9,831	297.9	26.9	
Forssa: Osakeyhtiön sairashuone .	12	4	47	51	37	6	—	3	4	1	1,041	20.4	2.9	
Orihvesi: Leprasairaala	45	33	8	41	—	—	1	10	—	30	11,012	268.6	30.2	
Sairastupa	12	4	61	65	36	21	1	2	2	3	941	14.5	2.6	
Ruovesi: Sairastupa	16	8	168	176	108	38	6	13	4	7	3,942	22.4	10.8	
Keuhkotautisten parantola	12	8	24	32	4	9	4	—	3	12	4,119	128.7	11.3	
Kuhmoinen—Padasjoki:Sairastupa	10	—	105	105	47	30	18	4	4	2	1,600	15.2	4.4	
Jämsä: Kunnan mielisairaala	16	10	8	18	1	2	1	—	—	14	5,323	295.7	14.6	
Sairastupa	15	8	143	151	97	29	10	5	1	9	3,158	20.9	8.7	
Loppi: Sairastupa	10	2	99	101	62	14	8	11	2	4	1,453	14.4	4.0	
Janakkala: Sairastupa	14	10	128	138	108	12	2	9	2	5	1,789	13.0	4.9	
Urjala: Sairastupa	11	7	157	164	115	18	17	11	—	3	3,247	19.8	8.9	
Vuopuri: Läänin yleisen sairashuo- neen lasaretti osasto	146	125	2,794	2,919	1,796	582	121	166	163	91	45,779	15.7	125.4	
S:n s:n syfiliittinen osasto ¹⁾ ..	60	52	636	688	614	—	10	21	—	43	18,071	26.3	49.5	
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	47	47	134	181	57	31	35	11	—	47	16,626	91.9	45.6	
Ylimääräinen veneerinen sairashuone	40	33	301	334	309	—	4	2	—	19	8,337	25.0	22.8	
Lapsenpäästölaitos	18	8	483	491	476	1	4	2	2	6	4,425	9.0	12.1	
Läänin vankilan sairashuone ..	14	6	62	68	57	—	6	1	—	4	1,911	28.1	5.2	
Kunnallis sairaalan osasto ei tarttuvia tautia varten	32	24	368	392	207	59	46	56	—	24	7,805	19.9	21.4	

¹⁾ Syksyllä vähennettiin sairaskuudeluku lasaretti- ja syfiliittisellä osastolla resp. 106:teen ja 30:neen saadakseen si-
joja sairaita ja haavottuneita sotilaita varten.

	Sairastuneiden luku Nombre de malades	Vuodelta 1913 Malades en 1913	Vuonna 1914 vastaanotettuja Malades entrés en 1914	Hoideitten kokonaisluku Total des malades	Uloskirjoitettu. Sortis.					Vuoteen 1915 jälkeen Malades restés jusqu'en 1915	Sairastopipäivien luku Nombre des journées de traitement	Sairastopipäivien keskimäärä Moyenne des journées de traitement par malade	Keskimäärä sairaalta päästä kului Moyenne des malades par jour
					Terveen. Guéris.	Paremmaksi tulleen. Améliorés.	Parantumasta. Non-améliorés.	Diobolia.	Kuoleena. Non-traités.				
Viipuri: Kunnallis sairaalan osasto													
kulkutautia varten	20	22	190	212	177	—	—	13	—	22	4,687	22.1	12.8
Kaupungin mielisairaala	100	89	124	213	22	33	46	4	—	108	35,999	169.0	98.6
Diakonissalaitos	30	32	471	503	236	144	48	38	—	37	11,512	22.9	31.5
Prof. Strömbergin yksityinen silmäklinikka	25	23	499	522	333	119	33	—	22	15	8,242	15.8	22.6
Sortavala: Yleisen sairashuoneen													
lasaretti osasto	50	40	826	866	715	33	26	44	7	41	18,395	21.2	50.4
Ylimääräinen veneerinen sairas- huone N:o I	40	34	289	323	211	53	18	9	1	31	12,809	39.7	35.1
Ylim. veneerinen sairash. N:o II	20	30	175	205	144	21	13	1	—	26	7,292	35.6	20.0
Lapsenpäästölaitos	6	1	110	111	107	—	1	—	—	3	1,033	9.3	2.8
Diakonissalaitos	80	69	490	559	234	149	88	38	13	37	25,326	45.3	69.4
Diakonaatti mielisairaita varten	60	56	41	97	5	4	29	6	—	53	19,385	199.8	53.1
Kuumesairaala	8	—	34	34	34	—	—	—	—	—	601	17.7	1.6
Käkisalmi: Turvalaitos mielisai- raita varten	180	174	10	184	3	2	3	3	—	173	63,721	346.3	174.6
Kunnallis sairashuone	14	16	383	399	160	185	11	25	2	16	4,341	10.9	11.9
Lapsenpäästölaitos	3	2	79	81	71	4	1	1	4	—	588	7.2	1.6
Lappeenranta: Työväkilansairash.	10	4	98	102	70	21	9	1	—	1	2,473	24.2	6.8
Kaupungin sairaala	22	18	535	553	414	65	19	35	5	15	5,788	10.6	15.9
Lapsenpäästölaitos	4	—	51	51	50	1	—	—	—	—	449	8.8	1.2
Hamina: Kunnallis sairashuone ..	19	7	158	165	121	17	6	11	2	8	2,987	18.1	8.2
Lapsenpäästölaitos	6	—	37	37	33	—	—	4	—	—	450	12.2	1.2
Kotka: Kunnallis sairashuoneen													
kirurginen osasto	12	8	173	181	115	42	4	8	2	10	3,536	19.5	9.7
S:n s:n sisätautien osasto	14	11	210	221	94	73	17	27	—	10	3,745	16.9	10.3
S:n s:n kulkutautien osasto	14	9	70	79	68	—	—	9	—	2	1,505	19.1	4.1
Lapsenpäästölaitos	7	6	295	301	294	—	1	1	1	4	2,093	7.0	5.7
Vaivaistalon vastaanottolaitos .	20	22	11	33	—	2	1	1	—	29	8,372	253.7	22.9
Kaup. keuhkotauti sair. ¹⁾	10	—	31	31	3	5	6	15	—	2	1,861	60.0	5.1
Viipurin pitäjän kulkutautisairaala	17	14	72	86	78	—	2	2	—	4	1,895	22.0	5.2
Uusikirkko: Sairastupa	13	14	252	266	134	89	2	18	10	13	4,116	15.5	11.3
Kouvola: Tri Koskenhovin yksi- tyinen lapsenpäästölaitos	9	5	192	197	191	—	2	—	—	4	2,080	10.8	5.7
Terijoki: Lapsenpäästölaitos	—	2	83	85	82	—	—	1	2	—	712	8.4	2.0
Parikkala: Sairastupa	4	3	244	247	160	67	13	7	—	—	1,431	5.8	3.9

¹⁾ Avattiin 6/11.

	Sairastettujen luku. Nombre de lits.	Vuodelta 1914 Malades entrés en 1914.	Vuonna 1914 vastaanotettuja. Total des malades.	Hoidettujen kokonaisuus. Total des malades.	Uloskirjoitettu. Sortis.					Vuoteen 1915 jaksolla. Malades restés jusqu'en 1915.	Sairastotopäivien luku. Nombre des journées de traitement.	Keskimäärä. Moyenne des journées de traitement par malade.	Sairastotopäivien luku. Nombre des journées de traitement.	Keskimäärä. Moyenne des journées de traitement par malade.	Keskimäärä sairailla päätyä kohti. Moyenne des malades par jour.
					Terveenä. Guéris.	Parannetui. Améliorés.	Parantumat. Non-améliorés.	Decedés.	Kuolleena. Non-traités.	Hoitamatta. Non-traités.					
Koivisto: Sairastupa	14	6	108	114	59	40	7	3	2	3	1,346	11.8			3.7
Mikkeli: Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	38	38	661	699	475	107	26	50	7	34	12,415	17.8			34.0
S:n s:n syfilittinen osasto	40	16	104	120	110	—	1	—	—	9	2,849	23.7			7.8
Vastaanottolaitos	12	12	22	34	9	12	1	1	—	11	3,922	115.4			10.7
Lapsenpäästölaitos	7	6	195	201	190	2	—	—	7	2	1,638	8.1			4.5
Lääninvankilan sairashuone ..	4	—	4	4	3	—	1	—	—	—	45	11.3			0.1
Kuumetauti sairaala	8	2	56	58	43	9	—	4	—	2	660	11.4			1.8
Savonlinna: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	20	19	468	487	393	35	7	28	8	16	8,175	16.8			22.4
S:n s:n syfilittinen osasto	20	—	60	60	50	3	3	—	—	4	2,174	36.2			6.5
Ylimääräinen vener. sairaala ..	8	14	278	292	235	20	7	12	—	18	6,556	22.5			17.9
Tri O. Tavaststjernan lapsenpäästölaitos	6	54	99	153	149	—	—	1	2	1	952	6.2			2.6
Heinola: Kunnallis sairashuone ..	25	19	221	240	113	87	12	10	11	7	2,807	11.7			7.7
Lapsenpäästölaitos	2	3	45	48	48	—	—	—	—	—	485	10.1			1.3
Joroinen: Sairastupa	12	2	102	104	32	48	10	10	—	4	1,758	16.9			4.8
Juva: »	15	4	242	246	169	34	32	7	—	4	1,750	7.1			4.8
Puumala: »	12	—	130	130	93	12	3	12	4	6	1,176	9.0			3.2
Takaharju: Keuhkotautisten parantola	110	103	317	420	63	152	66	6	30	103	35,503	84.5			97.3
Sysmä: Ainolan keuhkotautisten parantola	13	8	30	38	2	21	9	1	—	5	3,488	91.8			9.6
Heinävesi: Sairastupa	15	—	112	112	53	43	7	4	3	2	1,699	15.2			4.7
Kuopio: Läänin yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	106	73	1,232	1,305	715	341	98	54	38	59	26,756	20.5			73.3
S:n s:n syfilittinen osasto	66	34	455	489	444	3	—	2	—	40	10,983	22.5			30.1
Lapsenpäästölaitos	15	5	217	222	214	—	—	1	2	5	2,298	10.4			6.3
Läänin vankilan sairashuone ..	3	—	1	1	1	—	—	—	—	—	19	19.0			0.1
Kaupungin sairaala	38	23	291	314	224	29	3	29	—	29	5,767	18.9			15.8
Harjulan vaivaistalon osasto mielisairaita varten	40	32	38	70	5	13	10	9	1	32	12,346	176.4			33.8
Niuvanniemen keskuslaitos mielisairaita varten	330	329	97	426	19	18	45	11	—	333	120,058	281.8			328.9
Vaajasalon hoitola kaatuvatautisia varten	50	52	6	58	3	1	2	—	—	52	18,965	327.0			52.0
Joensuu: Yleisen sairash. lasarettios.	20	12	301	313	233	22	10	26	2	20	6,863	21.9			18.8
S:n s:n syfilittinen osasto	20	21	134	155	130	2	1	3	3	16	6,446	41.6			17.7
Lapsenpäästölaitos	8	3	153	156	152	—	1	—	—	3	1,503	9.6			4.1

¹⁾ Avoinna 329 päivää. — ²⁾ Suljettuna 3 kuuk.

¹⁾ Avoinna 329 päivää. — ²⁾ Suljettuna 3 kuuk.

	Sairasvuoiteiden luku. <i>Nombre de lits.</i>	Males 1913. <i>Malades restes depuis 1913.</i>	Vuodelta 1913 jälkeen. <i>Malades entrés en 1914.</i>	Vuonna 1914 vastaanotetuista. <i>Total des malades.</i>	Hoidettujen kokonaishluku. <i>Total des malades.</i>	Uloskirjoitettu. <i>Sortis.</i>					Vuoden 1915 jälkeen. <i>Malades restes jusqu'en 1915.</i>	Sairashoitopiöiden keskimäärä. <i>Moyenne des journées de traitement par malade.</i>	Sairashoitopiöiden luku. <i>Nombre des journées de traitement.</i>	Keskimäärä sairaita parhaalla koti. <i>Moyenne des malades par jour.</i>
						Terveenä. <i>Géris.</i>	Parannetuksi Ameliorés.	Parannetuksi Non-ameliorés.	Kuoliina. <i>Médels.</i>	Hoitamatta. <i>Non-traités.</i>				
Jyväskylä:														
Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	25	41	402	443	316	39	27	26	2	33	12,335	27.8	33.8	
S:n s:n syfilittinen osasto	45	29	168	197	173	7	—	—	—	17	6,977	35.4	19.1	
Lapsenpäästölaitos	8	2	207	209	203	—	2	1	—	3	2,246	10.7	6.2	
Kuumetautisairaala	11	2	35	37	28	1	1	4	—	3	1,072	29.0	3.0	
Keuruu: Sairastupa	12	9	116	125	62	32	12	14	1	4	2,096	16.8	5.7	
Virrat: »	10	1	138	139	64	55	4	11	—	5	2,216	15.9	6.1	
Viitasaari: »	15	9	139	148	81	31	15	8	—	13	2,902	19.6	8.0	
» Mielisairaskoti	—	11	11	22	2	1	8	—	—	11	3,204	145.6	8.8	
Saarijärvi: Sairastupa:	10	6	167	173	112	31	16	8	3	3	1,757	10.2	4.8	
Ylistaro: »	10	2	40	42	23	9	3	4	2	1	1,092	26.0	3.0	
Lappo: »	14	8	167	175	106	42	6	15	—	6	2,875	16.4	7.9	
Karstula: »	15	6	90	96	58	28	3	4	2	1	1,012	10.5	2.8	
Närpiö: »	10	7	162	169	82	62	4	11	2	8	2,580	15.3	7.1	
Pihtipudas: » ¹⁾	6-10	—	127	127	84	18	6	5	3	11	2,362	18.5	6.5	
Kronoby: Keuhkotautisten pa- rantola	18	5	98	103	19	54	22	—	—	8	4,945	48.0	13.5	
Alavus: Keuhkot. parantola	—	14	62	76	9	38	19	1	—	9	5,661	74.5	15.5	
Kurikka: Keuhkotautisten paran- tola	22	21	67	88	7	39	23	2	—	17	7,275	82.6	19.9	
Tenava: Keuhkot. parantola ²⁾ ..	12	—	41	41	16	12	10	—	—	3	1,935	47.1	6.7	
Vöyri: Keuhkotautisten parantola	16	10	63	73	18	22	21	—	3	9	5,023	68.8	13.8	
Keuruu: T:ri Heikinheimon paran- tola	—	6	59	65	3	49	8	—	—	5	2,352	36.2	6.4	
Oulu: Läänin yleisen sairashuo- neen lasaretti osasto	50	55	820	875	620	101	29	39	42	44	19,649	22.5	53.8	
S:n s:n syfilittinen osasto	25	26	245	271	200	45	2	—	3	21	7,703	28.4	21.1	
Vastaanottolaitos mielisairaita varten	20	20	26	46	7	20	1	1	—	17	6,833	148.5	18.7	
Ylimääräinen veneerinen sairas- huone	35	27	168	195	144	14	1	—	11	25	6,512	33.4	17.8	
Lapsenpäästölaitos	5	3	146	149	142	—	2	1	—	4	1,516	10.2	4.2	
Läänin vankilan sairashuone ..	—	—	7	7	7	—	—	—	—	—	142	20.2	0.4	
Diakonissalaitos	56	50	532	582	343	121	28	38	4	48	17,344	29.8	47.5	
Kunnallis sairaalan osasto ei tarttuvia tautia varten	26	24	244	268	122	72	17	26	6	25	8,855	33.0	24.3	
S:n s:n tarttuvia tautia varten	34	8	135	143	84	—	1	13	32	13	3,174	22.2	8.7	
S:n s:n hermotantia varten ..	18	17	147	164	36	70	20	2	20	16	5,573	34.0	15.3	

¹⁾ Avattiin $\frac{3}{2}$ 6:delta sijalla jotka $\frac{1}{8}$ lisättiin 10:neksi. — ²⁾ Avattiin $\frac{15}{3}$.

	Sairasvoimien luku. <i>Nombre de lits.</i>	Vuodelta 1913 <i>Malades restés depuis 1913.</i>	Vuodelta 1914 <i>Malades restés en 1914.</i>	Hoidettujen kokonaisluku. <i>Total des malades.</i>	Uloskirjoitettu. <i>Sortis.</i>					Vuoden 1915 jäljellä <i>Malades restés jusqu'en 1915.</i>	Sairashoitopi- vien luku. <i>Nombre des journées de traitement.</i>	Sairashoitopi- vien keskimäärä. <i>Moyenne des journées de traitement par malade.</i>	Keskimäärä sairasta pöivä kohd. <i>Moyenne des malades par jour.</i>
					Terveenä. <i>Gueris.</i>	Ampleksi. <i>Améliorés.</i>	Paremmaksi tulleet. <i>Améliorés.</i>	Parantuneita. <i>Non-améliorés.</i>	Kuolleena. <i>Décédés.</i>				
Sairaskoti	40	39	91	130	18	22	5	43	1	41	13,471	103.6	36.9
Vaivaistalon osasto mielisairaita varten	16	31	26	57	9	9	3	2	1	33	11,887	208.5	32.6
Raahen Gellman'in sairashuoneen lasaretti osasto	16	7	111	118	65	27	8	6	2	10	3,035	25.7	8.3
S:n s:n synnytysosasto	—	—	49	49	46	—	3	—	—	—	474	9.7	1.3
Kajaani: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	26	26	545	571	456	33	19	24	6	33	12,521	21.9	34.3
Yleisen sairashuoneen syfiliit- tinen osasto	5	5	23	28	23	—	—	1	—	4	820	29.3	2.2
Lapsenpäästölaitos	2	1	69	70	67	—	1	—	1	1	540	7.7	1.5
Kulkutautisairaala	12	4	60	64	61	—	—	2	—	1	1,354	21.2	3.7
Tornio: Yleisen sairashuoneen la- saretti osasto	20	14	313	327	237	54	4	14	3	15	5,664	17.3	15.5
S:n s:n syfiliittinen osasto ...	30	12	116	128	119	—	—	1	—	8	3,978	31.1	10.9
Ylimääräinen veneerinen sairashuone ¹⁾	10	10	75	85	76	—	—	—	—	9	2,092	24.6	5.7
Lapsenpäästölaitos	2	1	56	57	53	—	1	—	2	1	476	8.4	1.3
Kulkutautisairaala	—	—	8	8	8	—	—	—	—	—	213	26.8	0.6
Kemi: Kulkutautisairaala	5	3	10	13	10	2	—	—	—	1	130	10.0	0.4
Karihaaran sairashuone	21	15	272	287	205	49	11	6	11	5	4,498	15.7	12.3
Rovaniemi: Yleinen sairashuone	20	16	217	233	168	23	4	16	2	20	5,510	23.6	15.1
Lapsenpäästölaitos	2	1	71	72	68	—	—	—	2	2	649	9.0	1.8
Kuusamo: Sairastupa	10	5	68	73	35	22	7	6	—	3	1,223	16.8	3.4
Ylivieska »	10	4	116	120	73	26	9	6	2	4	2,225	18.5	6.1
Kemijärvi: Lapsenpäästölaitos ...	2	1	46	47	47	—	—	—	—	—	482	10.3	1.3
Muonionniska: Yleinen sairashuone	6	—	6	6	5	—	—	1	—	—	120	20.0	0.3
Inari: Yleinen sairashuone	9	—	37	37	28	5	1	—	—	3	1,245	33.6	3.4
Sodankylä: Yleinen sairashuone ²⁾	10	—	27	27	14	6	—	2	—	5	879	32.5	4.4
Yhteensä		7,308	67,847	75,155	48,709	10,115	3,776	3,719	2,113	6,632	2,609,117	34.7	7,148.3

¹⁾ Suljettuna kesäkuukausina. — ²⁾ Avattiin 15/6 1914.

Taulu III.

Tableau III.

**Yleisten sairashuoneitten, ylimääräisten veneeristen sairashuoneitten,
Dépenses et recettes des hôpitaux publics, hôpitaux surnuméraires pour**

		Sairasvuoteitten lukumäärä. <i>Nombre de lits d'admission.</i>	Hoitettujen luku. <i>Nombre des malades.</i>	Hoitopäivät. <i>Journées de traitement.</i>	Palkkaus ja palkansaajain ruoka. <i>Appointements et vivre des employés.</i>			Ruuanpito sairaille. <i>Vivre des malades.</i>			Lääkkeet ja sideaineet. <i>Médicaments et articles de pansement.</i>			Polttopuu ja valaistus. <i>Chauffage et éclairage.</i>		
					Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä kohhti. <i>Frais quotidiens.</i>	Päivä kohhti. <i>Frais quotidiens.</i>	Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä kohhti. <i>Frais quotidiens.</i>	Päivä kohhti. <i>Frais quotidiens.</i>	Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä kohhti. <i>Frais quotidiens.</i>	Päivä kohhti. <i>Frais quotidiens.</i>	Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä kohhti. <i>Frais quotidiens.</i>	Päivä kohhti. <i>Frais quotidiens.</i>
					Smk.	mk.	ps.	Smk.	mk.	ps.	Smk.	mk.	ps.	Smk.	mk.	ps.
Helsinki.																
1	Yleinen sairashuone (vanha ja uusi klinikka)	320	3,166	89,362	120,106	76	133.9	115,077	72	128.4	72,956	41	81.4	62,099	92	69.3
2	Kirurginen sairashuone ¹⁾	154	2,180	58,229	84,108	95	144.0	88,092	45	151.2	73,469	59	126.1	51,933	39	89.0
3	Lapsenpäästölaitos ²⁾	50	3,007	21,328	55,542	—	260.4	32,089	50	150.0	10,000	—	46.7	17,000	—	79.7
4	Lastensairashuone ³⁾	35	295	10,734	29,227	25	272.3	16,500	—	153.7	7,500	—	69.0	13,809	20	129.0
5	Otiatrinen sairashuone	20	333	5,993	17,592	50	293.5	5,907	33	98.6	9,288	11	155.0	4,562	23	76.1
	Yhteensä	579	8,981	185,646	306,577	46	164.8	257,667	—	138.6	173,214	11	93.1	149,404	74	80.3
Yleiset Lääninsairashuoneet.																
6	Turussa	187	2,089	65,289	63,513	43	97.3	63,591	05	97.4	24,498	39	37.5	20,114	82	30.8
7	Hämeenlinnassa	86	1,053	22,402	28,936	—	129.1	22,570	35	100.7	9,454	13	42.2	6,807	11	30.3
8	Viipurissa	253	3,903	81,856	110,531	43	135.0	103,059	64	125.9	42,282	53	57.7	57,549	96	70.3
9	Mikkelissä	90	853	19,742	29,846	27	151.2	20,549	98	104.1	5,484	71	27.8	6,853	96	34.7
10	Kuopiossa	172	1,794	38,309	50,744	80	132.3	53,205	34	139.0	24,377	19	63.5	29,994	95	78.3
11	Vaasassa	167	1,395	41,720	52,210	34	127.0	43,402	03	105.8	16,988	28	41.3	19,803	50	48.2
12	Oulussa	95	1,192	34,185	40,699	66	119.0	32,965	03	96.4	6,403	80	18.7	13,553	87	39.6
	Yhteensä	1,050	12,279	303,503	376,481	93	124.0	339,343	42	111.8	129,489	03	42.6	154,678	17	50.9
Yleiset sairashuoneet.																
13	Lovisassa	32	426	7,226	7,344	98	101.8	8,499	87	117.6	5,675	45	78.6	2,430	75	33.6
14	Porissa	54	805	14,802	14,956	—	101.0	15,773	34	106.5	4,970	—	33.5	2,997	50	20.2
15	Godbyyssä	12	38	1,146	3,849	—	335.9	1,160	—	101.2	398	60	34.8	707	90	61.8
16	Tampereella	120	1,308	40,904	56,891	—	139.0	47,158	61	115.2	19,965	80	48.0	29,425	60	61.0
17	Sortavalassa	50	866	18,395	26,614	94	144.7	20,000	—	108.7	8,000	—	43.5	16,000	07	86.9
18	Savonlinnassa	40	779	14,731	15,459	97	104.9	14,960	19	101.6	6,998	80	47.5	5,649	24	38.4

¹⁾ Paitsi yllä olevia summia on sairastavien ja haavoittuneiden sotilaiden hoitamisesta maksettu Smk 2,314: 50. Poli-Smk 16,510: 50, joka on merkitty palkkauksiin, vedetään pois on palkkaus päivää kohti 1: 83 ja jos Smk 5,426: — (inter-ylimääräisen henkilökunnan ruokapäiviä ollut 2,365.

Huom.! Kuten edellisinäkin vuosina, on ruuanpidon henkilökunnan palkka ja ruoka laskettu »ruuanpito sairaille»

Taulu III.
Tableau III.

Yleisten sairashuoneitten, ylimääräisten veneeristen sairashuoneitten,
Dépenses et recettes des hôpitaux publics, hôpitaux surnuméraires pour

		Sairasvuoteitten lukumäärä. Nombre de lits d'administrés.	Hoitettujen luku. Nombre des malades.	Hoitopäivät. Journées de traitement.	Palkkaus ja palkansaajain ruoka. Appointements et vivres des employés.			Ruuanpito sairaille. Vivre des malades.			Lääkkeet ja sideaineet. Médicaments et articles de par-sement.			Polttopuut ja valaistus. Chauffage et éclairage.		
					Kokonais- menot. Frais totaux.	Päivä kohti. Frais quotidiens.	Kokonais- menot. Frais totaux.	Päivä kohti. Frais quotidiens.	Kokonais- menot. Frais totaux.	Päivä kohti. Frais quotidiens.	Kokonais- menot. Frais totaux.	Päivä kohti. Frais quotidiens.	Kokonais- menot. Frais totaux.	Päivä kohti. Frais quotidiens.		
Smk.	mk.														Smk.	mk.
Helsinki.																
1	Yleinen sairashuone (vanha ja uusi klinikka)	320	3,166	89,362	120,106	76	133.9	115,077	72	128.4	72,956	41	81.4	62,099	92	69.3
2	Kirurginen sairashuone ¹⁾	154	2,180	58,229	84,108	95	144.0	88,092	45	151.2	73,469	59	126.1	51,933	39	89.0
3	Lapsenpäästölaitos ²⁾	50	3,007	21,328	55,542	—	260.4	32,089	50	150.0	10,000	—	46.7	17,000	—	79.7
4	Lastensairashuone ³⁾	35	295	10,734	29,227	25	272.3	16,500	—	153.7	7,500	—	69.0	13,809	20	129.0
5	Otiatrinen sairashuone	20	333	5,993	17,592	50	293.5	5,907	33	98.6	9,288	11	155.0	4,562	23	76.1
	Yhteensä	579	8,981	185,646	306,577	46	164.8	257,667	—	138.5	173,214	11	93.1	149,404	74	80.3
Yleiset Lääninsairashuoneet.																
6	Turussa	187	2,089	65,289	63,513	43	97.3	63,591	05	97.4	24,498	39	37.5	20,114	82	30.8
7	Hämeenlinnassa	86	1,053	22,402	28,936	—	129.1	22,570	35	100.7	9,454	13	42.2	6,807	11	30.3
8	Viipurissa	253	3,903	81,856	110,531	43	135.0	103,059	64	125.9	42,282	53	57.7	57,549	96	70.3
9	Mikkelissä	90	853	19,742	29,846	27	151.2	20,549	98	104.1	5,484	71	27.8	6,853	96	34.7
10	Kuopiossa	172	1,794	38,309	50,744	80	132.3	53,205	34	139.0	24,377	19	63.5	29,994	95	78.3
11	Vaasassa	167	1,395	41,720	52,210	34	127.0	43,402	03	105.6	16,988	28	41.3	19,803	50	48.2
12	Oulussa	95	1,192	34,185	40,699	66	119.0	32,965	03	96.4	6,403	80	18.7	13,553	87	39.6
	Yhteensä	1,050	12,279	303,503	376,481	93	124.0	339,343	42	111.8	129,489	03	42.6	154,678	17	50.9
Yleiset sairashuoneet.																
13	Lovisassa	32	426	7,226	7,344	98	101.6	8,499	87	117.6	5,675	45	78.5	2,430	75	33.6
14	Porissa	54	805	14,802	14,956	—	101.0	15,773	34	106.5	4,970	—	33.5	2,997	50	20.2
15	Godbyyssä	12	38	1,146	3,849	—	335.9	1,160	—	101.2	398	60	34.8	707	90	61.8
16	Tampereella	120	1,308	40,904	56,891	—	139.0	47,158	61	115.2	19,965	80	48.0	29,425	60	61.0
17	Sortavalassa	50	866	18,395	26,614	94	144.7	20,000	—	108.7	8,000	—	43.5	16,000	07	86.9
18	Savonlinnassa	40	779	14,731	15,459	97	104.9	14,960	19	101.6	6,998	30	47.5	5,649	24	38.4

¹⁾ Paitsi yllä olevia summia on sairastavien ja haavoittuneiden sotilaiden hoitamisesta maksettu Smk 2,314: 50. Poli-Smk 16,510: 50, joka on merkitty palkkauksiin, vedetään pois on palkkaus päivää kohti 1: 83 ja jos Smk 5,426: — (inter-ylimääräisen henkilökunnan ruokapäiviä ollut 2,365.

Huom.! Kuten edellisinäkin vuosina, on ruuanpidon henkilökunnan palkka ja ruoka laskettu ruuanpito sairaille.

leprasairaalan ja mielisairaalan menot ja tulot vuonna 1914.
maladies vénériennes, léproserie et hospices d'aliénés en 1914.

Tarvekalujen kunnossapito. <i>Reparation des inventaires.</i>			Sekalaisia menoja. <i>Divers.</i>			Huoneuston vuokra. <i>Louage.</i>			Yhteensä menot. <i>Totaux des dépenses.</i>			Vuosi- määrä. <i>Budget annuel alloué par l'Etat.</i>		Ylöskantotulot. <i>Recettes diverses.</i>						Muistutuksia. <i>Observations.</i>	Jos vuokra vedetään pois ovat kokonaismenot päivää kohti. <i>Frais totaux quotidiens déduits, toutes les années.</i>	
Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä kohti. <i>Frais quotidiens.</i>		Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä kohti. <i>Frais quotidiens.</i>		Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä kohti. <i>Frais quotidiens.</i>		Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä kohti. <i>Frais quotidiens.</i>				Sairasvuo- demaksuja. <i>Indemnités versées par les administrés.</i>	Muita sairashuoneille lausuvaa tuloja. <i>Autres revenus des hospices.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>		% menojen kokonaismenosta. <i>% des frais totaux.</i>				
Smk.	ml.	ml.	Smk.	ml.	ml.	Smk.	ml.	ml.	Smk.	ml.	ml.	Smk.	ml.	Smk.	ml.	Smk.	ml.	Smk.	ml.		Smk.	ml.
23,499	74	26.2	46,986	19	52.4	21,500	—	24.0	462,226	74	515.6	469,176	—	67,508	20	6,839	—	74,347	20	16.1	491.7	1
16,052	14	27.5	25,086	66	43.0	2,250	—	3.5	340,993	18	585.6	340,925	—	81,983	05	218	68	82,202	73	23.9	582.1	2
11,500	—	53.9	14,700	—	68.9	750	—	3.5	141,581	50	663.8	134,736	50	20,432	10	5,426	—	25,858	10	18.2	660.3	3
8,500	—	79.2	7,500	—	69.0	2,200	—	20.5	85,236	45	794.0	82,531	50	6,466	50	—	—	6,466	50	8.5	773.5	4
2,786	02	46.5	4,870	06	81.3	8,000	—	133.5	53,006	25	884.5	54,740	—	6,033	10	—	—	6,033	10	11.3	750.9	5
62,337	90	33.5	99,142	91	51.3	34,700	—	18.6	1,083,044	12	582.5	1,082,104	—	182,422	95	12,483	68	194,906	63	18.0	563.9	
11,099	75	17.0	14,510	04	22.2	—	—	—	197,327	48	302.0	179,809	—	60,838	35	130	13	60,968	48	30.9	—	6
4,976	68	22.2	4,090	10	18.2	—	—	—	76,833	37	342.9	78,490	—	14,571	15	—	—	14,571	15	19.0	—	7
21,255	59	25.9	23,999	44	29.3	—	—	—	358,678	59	438.2	364,491	50	93,673	55	—	—	93,673	55	26.1	—	8
3,530	34	17.9	2,972	90	15.1	—	—	—	69,238	16	351.0	69,504	—	17,337	30	—	—	17,337	30	25.4	—	9
9,994	42	26.1	10,144	50	26.5	—	—	—	178,461	20	465.7	184,415	—	41,253	60	—	—	41,253	60	23.1	—	10
7,822	07	19.0	4,956	43	12.0	—	—	—	145,182	65	353.3	145,548	—	43,721	35	—	—	43,721	35	30.0	—	11
4,499	61	13.1	4,500	—	13.2	—	—	—	102,621	97	305.4	109,215	—	29,977	25	7	35	29,984	60	29.5	—	12
63,177	46	20.8	65,173	41	21.4	—	—	—	1,128,343	42	371.7	1,131,472	50	301,372	55	137	48	301,510	03	26.7	—	
2,845	27	39.9	1,506	89	20.8	—	—	—	28,303	21	392.0	20,476	—	8,278	—	364	07	8,642	07	30.5	—	13
1,963	40	13.2	3,166	49	21.4	—	—	—	43,826	73	296.0	46,922	—	10,381	—	—	—	10,381	—	23.8	—	14
400	60	34.9	464	25	40.5	—	—	—	6,980	35	609.0	8,590	—	889	—	—	—	889	—	12.7	—	15
10,214	35	24.9	8,992	72	22.0	—	—	—	172,468	08	422.8	178,552	—	40,922	30	—	—	40,922	30	23.6	—	16
4,449	80	24.2	5,199	99	22.8	—	—	—	80,264	85	436.8	79,465	—	18,502	75	—	—	18,502	75	23.0	—	17
3,085	41	20.9	2,892	72	19.6	—	—	—	49,045	83	340.2	44,850	—	16,115	30	—	—	16,115	30	32.1	—	18

klินิกassa vuoden kuluessa hoidettujen henkilöiden lukumäärä on 15,372. — *) Jos internaati- ja hoitopöytäruoka naatimaksu) vedetään koko menoista pois, ovat kokonaismenot päivää kohti Smk 6:38.s. — *) Paitsi sairashoitopäiviä on otsikon kohdalle.

		Sairasvotteen lukumäärä. <i>Nombre de lits d'admission.</i>	Hoidettujen luku. <i>Nombre des malades.</i>	Hoitopäivät. <i>Journées de traitement.</i>	Palkkaus ja palkansaajain ruoka. <i>Appointements et vivre des employés.</i>			Ruuanpito sairaille. <i>Vivre des malades.</i>			Lääkkeet ja sideaineet. <i>Médicaments et articles de par-sement.</i>			Polttopunt ja valaistus. <i>Chauffage et éclairage.</i>		
					Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päiväkohti. <i>Frais quotidiens.</i>		Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päiväkohti. <i>Frais quotidiens.</i>		Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päiväkohti. <i>Frais quotidiens.</i>		Kokonaismenot. <i>Frais totaux.</i>	Päiväkohti. <i>Frais quotidiens.</i>	
19	Joensuussa	40	468	13,309	14,717	—	110.6	14,815	95	111.3	4,488	51	33.7	4,869	39	36.6
20	Nurmeksessa	25	277	8,462	6,462	20	75.1	6,780	75	78.7	2,264	15	26.7	1,999	70	23.6
21	Jyväskylässä	70	640	19,312	17,337	44	89.8	20,847	41	107.9	5,000	—	25.9	4,995	33	25.9
22	Kajaanissa	31	599	13,334	14,944	50	112.1	12,197	45	91.5	4,977	81	37.3	3,993	77	30.0
23	Rovaniemellä	20	233	5,510	7,229	74	131.2	5,920	67	108.0	2,498	15	45.3	2,699	74	49.0
24	Torniossa	40	455	9,642	13,546	80	140.5	9,576	20	99.3	3,999	75	41.5	4,161	13	43.1
	Yhteensä	534	6,894	166,773	199,353	57	119.5	177,690	44	106.5	69,236	52	41.4	79,930	42	47.9
	Mielisairaalat.															
25	Lapinlahden keskuslaitos	130	180	47,377	66,572	04	143.0	55,319	40	117.0	4,292	25	9.0	28,437	16	60.0
26	Niuvanniemen »	330	426	120,058	90,816	35	75.6	109,303	62	91.0	4,979	69	4.2	39,390	88	32.8
27	Pitkäniemen »	520	609	188,597	162,167	74	85.9	185,998	46	98.6	8,999	70	4.8	81,398	52	43.2
28	Seilin turvalaitos	52	53	18,328	11,268	62	61.5	15,996	60	87.3	101	70	0.6	4,624	89	25.0
29	Käkisalmen turvalaitos	180	184	63,721	43,378	05	68.1	49,967	56	78.4	1,463	95	2.3	14,972	19	23.5
30	Elänteelle annetut mielisaira- alat	—	14	5,056	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yhteensä	1,212	1,466	443,137	374,202	80	84.4	416,585	64	94.0	19,837	29	4.4	168,823	64	38.0
	Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet.															
31	Helsingissä	105	1,202	42,369	29,801	20	70.3	36,461	72	86.0	9,381	48	22.1	9,282	48	21.9
32	Porissa	12	35	983	886	—	90.3	983	—	100.0	267	15	27.2	339	50	34.5
33	Viipurissa	40	334	8,337	9,085	—	108.9	6,391	90	76.7	2,169	80	26.0	1,667	80	20.0
34	Sortavalassa I	40	323	12,809	8,280	50	64.6	12,996	87	101.4	3,000	—	23.4	2,559	50	19.9
35	» II	20	205	7,277	6,559	—	90.1	6,312	—	86.8	1,900	—	26.1	1,139	—	15.6
36	Savonlinnassa	10	60	2,174	2,212	—	101.7	2,653	35	122.0	477	35	21.9	440	—	20.2
37	Oulussa	35	195	6,512	4,119	50	63.3	5,492	54	84.4	943	45	14.6	1,014	42	15.6
38	Torniossa	10	85	2,092	2,605	65	124.5	1,964	50	94.0	489	10	23.4	466	50	22.3
	Yhteensä	272	2,439	82,553	63,548	85	78.0	73,255	88	88.7	18,628	33	22.0	16,909	20	20.0
39	Leprasairaala Orivedellä	45	43	10,992	9,998	84	90.9	9,157	09	83.3	4,513	92	41.0	2,465	28	22.4
	Koko maassa	3,692	32,102	1,192,604	1,330,163	45	111.5	1,273,699	47	106.7	414,919	20	34.7	572,211	45	47.8

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	52

18
20
21
22
23
24

Taulu IV.
Tableau IV.Taulu osoittava erinäisten ruoka-aineiden kul-
Relevé des denrées consommées

	Summa ravintolapäiviä. Total des journées d'entretien.	Lampaan ja vasikan lihaa. Mouton et veau.	Muuta tuoretta lihaa. Viande fraîche différente.		Tuoretta laskiä. Lard.		Läskiä omast sikatarhasta. Viande de cochons de même animaux.								
			Hinta. Kg. Pric. Kilos.	Päivä kohd. Par jour.	Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Pric. Kilos.	Päivä kohd. Par jour.	Kilogrammaa. Kilos.							
I:llä neljänneksellä.															
Helsinki.															
Yleiset sairashuoneet:															
uusi klinikka	174	8,211	2,160	10,545	225	0.020	—	1,678	0.168	—	429	0.040	—	—	—
vanha klinikka	722	17,301	3,567	21,481	214	0.010	131—137	3,617	0.168	92	59	—	160	—	—
Kirurginen sairashuone	840	15,290	6,300	22,430	1,040	0.046	152—156	3,714	0.166	92	—	—	—	—	—
Lapsenpäästölaitos	266	5,957	7,193	13,498	128	0.009	—	2,819	0.208	92	330	0.024	165—181	—	—
Lapsisairashuone	—	3,050	2,768	5,818	75	0.014	105—163	510	0.090	123—130	99	0.017	168—179	—	—
Otiatrinen sairashuone	202	1,457	906	2,565	81	0.031	139	241	0.093	126—140	20	—	177—187	—	—
Yleiset lääninsairashuoneet.															
Turussa	576	15,625	4,442	20,643	362	0.017	100—135	3,511	0.170	83—89	1,166	0.050	125—135	156	0.007
Hämeenlinnassa	184	6,065	2,071	8,320	223	0.026	90—155	731	0.090	90—110	404	0.048	150—180	140	0.016
Viipurissa	1,555	20,447	9,180	31,179	840	0.020	160—200	5,138	0.084	85	891	0.022	160—200	—	—
Mikkelissä	275	5,496	2,070	7,811	174	0.020	71—115	312	0.040	90—96	—	—	—	285	0.035
Kuopiossa	522	11,039	4,735	16,296	348	0.020	55—190	2,519	0.164	84—95	—	—	—	545	0.030
Vaasassa	912	9,623	4,590	15,125	199	0.010	56—83	2,463	0.182	92—95	—	—	—	137	0.009
Julussa	226	9,255	2,790	12,271	96	0.009	53—107	2,210	0.180	73—75	—	—	—	219	0.016
Yleiset sairashuoneet.															
Joensuussa	1,262	565	726	2,553	12	—	160	164	0.070	120—150	—	—	—	57	0.028
Porissa	306	4,324	1,376	6,426	94	0.014	60—135	469	0.073	90—130	108	0.016	150	—	—
Rodbyyssä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pampereella	817	9,574	4,351	14,742	190	0.010	88—155	1,836	0.124	86.6	278	0.019	150	—	—
Sortavalassa	724	4,145	2,886	7,755	45	—	100	1,608	0.207	85	—	—	—	344	0.044
Joensuussa	164	3,493	1,409	5,066	17	—	64—134	635	0.120	80	—	—	—	180	0.035
Jämskissä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Järvenpäässä	—	2,384	540	2,924	—	—	—	342	0.116	100	—	—	—	—	—
Jyväskylässä	60	5,576	1,623	7,159	81	0.010	88—105	1,587	0.221	90	223	0.031	140	—	—
Jokajämskissä	192	3,202	1,080	4,474	44	0.010	60—100	181	0.040	65—80	—	—	—	70	0.020
Jokienkylällä	120	1,358	642	2,120	—	—	—	187	0.080	85—140	—	—	—	22	0.010
Jorissa	192	2,216	1,170	3,578	38	0.010	50—60	629	0.180	80	25	—	140	—	—
Mielisairaalat.															
Jepinlahden keskuslaitos	1,561	10,775	4,090	16,424	381	0.020	100—160	2,652	0.160	100—110	302	0.018	160	—	—
Juuvanniemen	4,532	25,046	9,121	38,699	991	0.025	65—130	9,449	0.244	73—80	—	—	—	1,701	0.043
Juokkiniemen	8,853	37,976	12,510	69,339	218	—	80—160	14,347	0.206	90	—	—	—	1,950	0.027
Juonin turvalaitos	—	4,554	900	5,454	197	0.080	90	927	0.170	75	—	—	—	98	0.016
Juoksalmen turvalaitos	—	15,838	4,072	19,610	51	—	150	1,800	0.090	100	—	—	—	723	0.036
Juokteelle annetut mielisairaat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet.															
Jelsingissä	—	10,920	1,623	12,548	152	0.010	111—152	1,212	0.096	100—110	7	—	160	110	—
Juupurissa	30	3,394	450	3,874	—	—	—	779	0.200	85	40	0.010	—	—	—
Jortavalassa I	70	3,511	720	4,301	128	0.029	92—103	1,048	0.243	85	—	—	—	150	0.034
Juupurissa II	—	2,454	450	2,904	15	—	107—130	398	0.130	85	—	—	—	150	0.060
Julussa	—	2,553	270	2,823	7	—	60	352	0.124	75	9	—	150	—	—
Jepressairaala Orihvedellä	—	2,869	1,080	3,949	—	—	—	400	0.100	90	—	—	—	—	—

ans les hopitaux publics en 1914.

[illegible]

Helsinki.

uusi klinikka .....
vanha klinikka .....
Kirurginen sairaushuone .....
Lapsenpäästölaitos .....
Lapsisairashuone .....
Otiatriinen sairaushuone .....

Turossa .....
 Hämeenlinnassa .....
 Viipurissa .....
 Mikkelissä .....
 Kuopiossa .....
 Vaasassa .....
 Oulussa .....

loviisassa .....
 Porissa .....
 Rodbyyissä .....
 Tampereella .....
 Kortavalassa .....
 Joensuuassa .....
 Jämsänlinnassa .....
 Järvenpäässä .....
 Jyväskylässä .....
 Kajaniissa .....
 Rovaniemellä .....
 Perniossa .....

Japinlahden keskuslaitos	.....
Juuvaniemen	» .....
Jitkkuuinen	» .....
teilin turvalaitos	.....
Kakisalmen turvalaitos	.....
Matteelle annetut mielissairaat	..

lelsingissä	
lipuriassa	
ortavalassa I	
II	
ulussa	
prasaairala Orihvedellä	

Lampaan ja vasikan lihaa. <i>Mouton et veau.</i>		Muuta tuoretta lihaa. <i>Viande fraîche différente.</i>		Tuoretta laskiä. <i>Lard.</i>		Läskiä omasta sikatarhasta. <i>Viande de cochons de même animaux.</i>										
Hinta, Kg. <i>Prix. Kilos.</i>		Hinta, Kg. <i>Prix. Kilos.</i>		Hinta, Kg. <i>Prix. Kilos.</i>		Hinta, Kg. <i>Prix. Kilos.</i>										
Päivää kohd. <i>Par jour.</i>	Kilogrammaa. <i>Kilos.</i>	Päivää kohd. <i>Par jour.</i>	Kilogrammaa. <i>Kilos.</i>	Päivää kohd. <i>Par jour.</i>	Kilogrammaa. <i>Kilos.</i>	Päivää kohd. <i>Par jour.</i>	Kilogrammaa. <i>Kilos.</i>									
220	7,665	2,230	10,125	202	0.040	109—134	1,464	0.160	98	347	0.034	152—156	—	—	—	—
643	16,295	3,663	20,801	256	0.012	130	3,338	0.160	92—95	55	—	160	—	—	—	—
1,047	15,175	6,370	22,592	1,419	0.062	141—153	3,829	0.169	92	—	—	175—180	—	—	—	—
155	6,168	8,105	14,426	181	0.012	172—191	2,181	0.160	92	283	0.019	170	—	—	—	—
—	2,972	2,869	5,841	53	0.009	163—171	507	0.086	112—128	115	0.020	2	—	—	—	—
70	1,511	934	2,415	72	0.080	153—164	209	0.088	110—126	6	—	—	—	—	—	—
617	15,427	4,638	20,682	389	0.016	125	3,543	0.170	78—87	1,240	0.060	105—135	—	—	—	—
74	5,868	2,002	7,944	219	0.028	80—130	858	0.108	90—110	78	0.010	150	205	0.026	—	—
1,498	19,741	9,282	30,521	828	0.027	160—200	5,620	0.180	85	1,065	0.028	160	—	—	—	—
267	4,679	2,093	7,039	243	0.020	74—84	564	0.080	94	—	—	—	260	0.090	—	—
367	9,819	5,787	14,873	166	0.017	70—145	2,921	0.200	84—95	—	—	—	600	0.030	—	—
647	10,120	4,641	15,408	153	0.010	130—138	2,403	0.166	90—92	—	—	—	224	0.014	—	—
391	8,212	2,821	11,424	134	0.010	77—102	2,353	0.208	74—89	—	—	—	166	0.014	—	—
1,450	704	849	3,009	24	0.008	150	140	0.046	120—150	—	—	—	20	—	—	—
356	3,461	910	4,627	72	0.015	90—150	439	0.090	95—150	99	0.020	50—200	—	—	—	—
745	9,676	4,609	15,032	202	0.013	143—156	2,193	0.141	85—89	531	0.030	150	—	—	—	—
621	4,268	2,942	7,831	66	0.008	118—125	634	0.040	85	—	—	—	230	0.028	—	—
119	3,378	1,365	4,862	33	—	111—133	802	0.166	80	—	—	—	150	0.090	—	—
—	2,107	486	2,593	—	—	—	357	0.187	100	—	—	—	—	—	—	—
55	4,574	1,669	6,298	72	0.010	110—124	1,539	0.240	90	437	0.070	140	—	—	—	—
181	3,142	1,092	4,415	22	—	60	211	0.046	70—100	—	—	—	65	0.010	—	—
65	1,127	698	1,890	—	—	—	163	0.080	90—130	—	—	—	15	—	—	—
259	2,265	1,183	3,707	11	—	70—125	679	0.182	85—90	14	—	160	—	—	—	—
1,616	10,319	4,593	16,467	434	0.026	80—160	2,840	0.170	100—110	387	0.022	160	—	—	—	—
4,583	25,390	9,191	39,154	1,025	0.080	65—130	9,300	0.240	73—80	—	—	—	1,278	0.092	—	—
10,412	38,098	18,098	60,600	237	—	90—180	12,994	0.212	90	—	—	—	2,733	0.046	—	—
—	4,641	910	5,551	31	—	90	1,064	0.180	80—85	—	—	—	101	0.018	—	—
—	15,964	4,110	20,074	62	—	145—160	2,423	0.120	100	—	—	—	307	0.016	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	10,224	1,638	11,862	164	0.014	144—164	1,259	0.106	92—100	—	—	—	407	0.034	—	—
—	1,984	455	2,439	—	—	—	534	0.220	85	48	0.019	160	—	—	—	—
75	1,435	728	4,338	86	0.019	100—125	692	0.150	85	—	—	—	—	—	—	—
—	1,621	455	2,076	56	0.027	105—125	209	0.180	85	—	—	—	—	—	—	—
—	1,630	243	1,873	—	—	—	215	0.110	75—88	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2,722	1,108	3,825	—	—	—	391	0.100	90	—	—	—	—	—	—	—

Tuoretta kalaa. <i>Poisson.</i>	Voita. <i>Beurre.</i>	Kasvi voita. <i>Beurre végétal.</i>	Kermaa. <i>Crème.</i>	Kokomaitoa. <i>Lait écrémé.</i>	Kuurittua maitoa. <i>Lait entier.</i>	Munia. <i>Oeufs.</i>	Ostetia ruokaa sille. <i>Fromage acheté pour des cochons.</i>		Sikojen luku <i>Nombre de cochons.</i>	Sink. <i>Mark.</i>										
Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>	Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>	Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>	Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>	Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>	Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>	Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>	Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>	Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>	Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>	Hinta. K. <i>Prx. Kilos.</i>										
708 0.070	52—98	185 0.018	285—289	528 0.052	176—186	577 0.057	70	10,102 1.000	18	9,071 0.900	8	27,140 2.600	7.4—8	—	—	—	—	—	—	—
896 0.043	68—91	568 0.027	309	750 0.038	125—155	752 0.038	70	7,592 0.370	18	22,924 1.110	8	16,600 0.820	7—8	—	—	—	—	—	—	—
2,171 0.090	73—82	766 0.038	272—281	907 0.040	152—164	1,333 0.058	76—80	21,580 0.950	18	7,032 0.310	8	19,380 0.850	8—9	—	—	—	—	—	—	—
512 0.035	71—106	682 0.047	275—292	—	—	302 0.020	72	13,125 0.908	18	2,742 0.180	8	4,760 0.380	8—9	—	—	—	—	—	—	—
280 0.044	43—82	327 0.054	262—284	20	175	342 0.058	73	5,882 1.000	19	1,810 0.800	8	3,360 0.670	8—10	—	—	—	—	—	—	—
89 0.035	51—80	152 0.060	290	—	—	189 0.075	70	1,544 0.800	18	1,258 0.500	8	1,530 0.800	8—10	—	—	—	—	—	—	—
854 0.042	9—70	644 0.080	230—260	54	—	170	480 0.020	90	20,020 0.980	18	15,040 0.700	7	4,500 0.200	6.5—8	9	—	—	—	—	—
500 0.068	50—90	135 0.030	240	177 0.022	170—190	202 0.023	100	6,581 0.840	18	3,946 0.490	8.5	1,300 0.160	7—10	4	—	—	—	—	—	—
980 0.030	50—171	1,001 0.032	240—270	856 0.028	155	1,249 0.040	100	11,807 0.880	21	27,200 0.900	11	16,400 0.530	7—12	—	—	—	—	—	—	—
447 0.060	62—77	394 0.056	207	—	—	—	—	8,440 1.200	18	1,365 0.190	6	3,130 0.440	7—9	12—13	—	—	—	—	—	—
708 0.047	60—170	603 0.080	215—245	—	—	—	15	16,050 1.080	19	4,750 0.300	5	5,400 0.290	8—9	22	—	—	—	—	—	—
739 0.048	43—78	326 0.020	270—284	200 0.011	145—185	44	80	9,135 0.590	18	16,210 1.000	9	3,782 0.240	10—12	15—16	—	—	—	—	—	—
475 0.041	83—103	454 0.040	226—232	135 0.010	155	—	—	17,042 1.500	18	—	—	1,640 0.145	8—10	5—6	—	—	—	—	—	—
230 0.070	55—83	113 0.035	280—280	46 0.016	200—210	13	100	1,816 0.600	18	3,808 1.260	7.5—9	1,293 0.400	8—10	3	—	—	—	—	—	—
197 0.042	25—140	239 0.050	200—280	—	—	—	—	7,840 1.690	15	2,114 0.450	5.5—7	1,326 0.280	8—9	—	—	—	—	—	—	—
917 0.080	64—70	626 0.041	269—280	150 0.010	145—180	420 0.027	80—135	5,305 1.070	17	7,652 0.500	7	8,290 0.550	8—9	—	—	—	—	—	—	—
328 0.040	100—150	312 0.039	238—265	12	200	—	—	9,100 1.180	16.5	—	—	2,547 0.320	8—9	9	—	—	—	—	—	—
278 0.057	78—103	361 0.074	208—328	12	145	—	—	6,920 1.420	16	—	—	1,072 0.200	7—10	3—5	—	—	—	—	—	—
55 0.020	50—80	124 0.048	190—270	—	—	—	—	3,380 1.300	16	—	—	457 0.170	7.4—12	2—3	—	—	—	—	—	—
177 0.028	40—74	150 0.023	246—248	79 0.011	145—170	—	—	6,370 1.000	18	2,408 0.380	7.5	1,048 0.160	7—10	—	—	—	—	—	—	—
154 0.034	50—100	177 0.040	200—240	25	145	—	—	5,798 1.300	20	—	—	1,268 0.280	8—15	3—6	—	—	—	—	—	—
62 0.030	60—120	82 0.040	270—280	25	165	—	—	2,320 1.320	20	—	—	115 0.060	10—15	1—2	—	—	—	—	—	—
62 0.017	50—100	135 0.087	260	88 0.023	160	—	—	3,225 0.870	17—20	2,145 0.570	10	352 0.090	9—15	—	—	—	—	—	—	—
1,235 0.075	12—95	291 0.017	240—300	600 0.086	185	986 0.056	75	8,190 0.600	18	19,930 1.300	10	8,640 0.520	8—9	—	—	—	—	—	—	—
1,706 0.043	40—100	1,965 0.048	200—285	150	170	—	—	32,704 0.840	16—18.5	22,575 0.570	6	4,557 0.116	7—12	61—67	—	—	—	—	—	—
1,564 0.025	35—150	3,354 0.055	278	265	170—185	2,275 0.037	30	62,215 1.020	17—17.5	18,655 0.307	9.5	4,775 0.078	7—10	131—192	—	—	—	—	—	—
259 0.046	70—90	30	250—265	31	145—165	101 0.018	100	2,500 0.450	18	2,332 0.400	10	—	—	8	—	—	—	—	—	—
250 0.010	80—140	425 0.021	250—275	300 0.014	147—165	182 0.009	100	16,380 0.810	18	12,740 0.630	8	668 0.033	7—9	43—68	—	—	—	—	—	—
187 0.016	57—100	258 0.020	250—261	430 0.186	160—165	283 0.024	80	1,910 0.160	20	10,765 0.900	10	1,640 0.140	6—9	6—9	—	—	—	—	—	—
24	50—607	21	240	65 0.026	160	52 0.020	100	98 0.040	20	2,900 1.100	11	420 0.150	7.5—8	—	—	—	—	—	—	—
64 0.014	113—167	360 0.082	261—269	10	200	—	—	5,480 1.250	17	—	—	439 0.100	7—7.5	2	—	—	—	—	—	—
39 0.019	95—109	99 0.047	245	15	180	—	—	728 0.850	17	1,820 0.875	11	262 0.120	5—9	2	—	—	—	—	—	—
76 0.040	58—78	65 0.024	223—233	29 0.016	143—160	—	—	2,379 1.260	18	—	—	141 0.070	9—10	—	—	—	—	—	—	—
189 0.048	60	149 0.038	267	—	—	—	—	2,851 0.740	16	1,300 0.890	7.5	502 0.320	7—9	6	—	—	—	—	—	—

Tuoretta kalaa. Poisson.		Voita. Beurre.		Kasvivoita. Beurre végétal.		Kerman. Crème.		Kokomaattoa. Lait écrémé.		Kuorittua maitoa. Lait entier.		Munia. Oeufs.		Osteetti ruokaa siljolle. Fourage achetés pour les cochons.		Sikojen luku. Nombre de cochons.		Smk. Mark.	
Hinta. Kg. Prtz. Kilos.	Par jouk. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Prtz. Kilos.	Par jouk. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Prtz. Kilos.	Par jouk. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Prtz. Kilos.	Par jouk. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Prtz. Kilos.	Par jouk. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Prtz. Kilos.	Par jouk. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kp. Prtz. Pless.	Par jouk. Kilogrammaa. Pless.	Hinta. Kp. Prtz. Pless.	Par jouk. Kilogrammaa. Pless.	Hinta. Kp. Prtz. Pless.	Par jouk. Kilogrammaa. Pless.	Hinta. Kp. Prtz. Pless.	Par jouk. Kilogrammaa. Pless.
628 0.076	73—82	160 0.019	300	660 0.080	145	590 0.064	70	9,045 1.300	18	5,759 0.700	8	18,360 2.200	9	—	—	—	—	—	—
639 0.038	78—92	459 0.027	201—286	500 0.029	145	752 0.044	70	6,988 0.410	18	19,450 1.150	8	13,400 0.800	7—8.5	—	—	—	—	—	—
1,946 0.106	73—87	738 0.038	270—281	902 0.049	145—177	1,204 0.068	72—75	24,270 1.270	18—20	6,718 0.840	8	18,940 1.000	8—9	—	—	—	—	—	—
523 0.042	77—98	627 0.050	289	—	—	391 0.030	71	13,220 1.000	18	2,190 0.178	8	4,100 0.340	8—9	—	—	—	—	—	—
187 0.039	70—104	251 0.050	290—310	24	—	314 0.000	73	5,220 1.100	19	1,351 0.290	8	2,440 0.600	8—8.5	—	—	—	—	—	—
77 0.021	50—87	153 0.084	300	—	—	159 0.064	70	1,438 0.600	18	1,157 0.490	8	1,320 0.550	8—9	—	—	—	—	—	—
881 0.042	40—75	659 0.032	240—280	51	—	472 0.023	90	22,490 1.090	18—20	8,820 0.429	8	4,660 0.227	7—8	9	—	—	—	—	—
306 0.040	80—125	175 0.026	280	117 0.018	140—190	199 0.020	100	5,803 0.850	18	3,461 0.500	7—10	1,465 0.200	8—10	3—4	—	—	—	—	—
657 0.023	80—130	906 0.032	240—275	488 0.017	145—185	1,179 0.041	100	12,020 0.402	21	25,805 0.004	11	12,542 0.489	7—10	—	—	—	—	—	—
312 0.047	68—79	314 0.047	234—247	—	—	—	—	7,960 1.215	19	1,424 0.217	10	1,723 0.263	7—10	11—18	—	—	—	—	—
1,196 0.098	70—110	318 0.022	235—275	50	—	—	—	16,550 1.192	19	4,700 0.348	5	3,299 0.287	9	14—22	—	—	—	—	—
785 0.048	75	413 0.020	280	200 0.013	145	—	—	9,200 0.612	18	16,090 1.070	9	3,085 0.250	10	10—14	—	—	—	—	—
440 0.040	110	483 0.040	237—257	130 0.012	157	—	—	1,586 0.509	18	—	—	965 0.91	9—11	7—8	—	—	—	—	—
108 0.070	55—86	115 0.047	270—300	33 0.013	200	—	—	1,774 0.727	18	3,325 1.867	7	806 0.830	8—9	3	—	—	—	—	—
183 0.040	15—170	205 0.042	230—300	—	—	—	—	6,985 1.800	15	1,985 0.400	5—7	968 0.200	8—90	—	—	—	—	—	—
837 0.055	58—74	778 0.050	251—281	150 0.010	145	489 0.028	80	10,520 1.090	17	7,600 0.500	7	8,120 0.540	9	—	—	—	—	—	—
239 0.037	77—132	481 0.075	267	38	145	—	—	9,215 1.448	16.5—18	—	—	2,359 0.370	8	9	—	—	—	—	—
315 0.061	78—88	126 0.024	233—249	125 0.024	145	—	—	3,235 0.634	18	3,153 0.618	10	522 0.100	7—9	5—9	—	—	—	—	—
144 0.026	76—92	373 0.088	229—258	—	—	—	—	6,565 1.529	15—16	—	—	1,156 0.270	8—9	3—7	—	—	—	—	—
119 0.046	40—200	111 0.044	200—245	—	—	—	—	3,055 1.200	16	—	—	359 0.141	8—10	3	—	—	—	—	—
193 0.030	96—106	110 0.017	247—286	75 0.012	145	—	—	6,440 1.050	18	1,387 0.226	7.5	1,316 0.214	9—10	—	—	—	—	—	—
153 0.038	30—70	184 0.039	230—270	75 0.012	145	—	—	5,497 1.204	20	—	—	991 0.210	10	2	—	—	—	—	—
26 0.012	70—100	102 0.050	260—220	75	145	—	—	2,141 1.059	20	—	—	120 0.050	7.5—10	1	—	—	—	—	—
24	100—140	82 0.020	260	150 0.040	145	—	—	3,319 0.990	17	1,995 0.554	10	386 0.110	10—11	—	—	—	—	—	—
1,182 0.074	10—200	819 0.051	250—310	850 0.068	145	1,398 0.088	75	9,038 0.570	18	26,500 1.890	10	6,480 0.410	8—9	—	—	—	—	—	—
601 0.016	55—100	1,886 0.047	220—285	280 0.007	145	—	—	30,095 0.781	16—18	23,150 0.588	6	4,361 0.110	8—10	48—56	—	—	—	—	—
841 0.013	40—170	3,473 0.057	278	545 0.008	145	2,300 0.037	80	64,610 1.063	17	18,860 0.310	9.5	5,790 0.095	8—12	162—219	—	—	—	—	—
361 0.066	70—85	26	280	56	145	94 0.017	100	2,323 0.426	18	2,302 0.422	10	—	—	8	—	—	—	—	—
106 0.005	80	422 0.020	274—290	290 0.014	149—151	184 0.006	100	16,460 0.310	17	12,880 0.630	8	873 0.040	8—9	63—65	—	—	—	—	—
296 0.022	95—120	263 0.020	270—282	425 0.030	145	279 0.020	80	2,650 0.204	20	10,165 0.780	10	1,085 0.080	9	7—8	—	—	—	—	—
5	50	24 0.015	240—270	43 0.026	145—180	45 0.027	100	90 0.054	21	1,740 1.059	11	170 0.103	8—9	—	—	—	—	—	—
64 0.010	100—139	185 0.055	298—269	12	145	—	—	5,520 0.666	17	—	—	389 0.117	7—8	2—3	—	—	—	—	—
27	103—111	26 0.014	230—253	37 0.020	145—180	—	—	776 0.445	17	2,440 1.399	11	248 0.142	7—8	2	—	—	—	—	—
53 0.048	57—124	39 0.035	240	13	143	—	—	1,500 1.383	18	—	—	79 0.070	11—12	—	—	—	—	—	—
123 0.032	60—70	138 0.080	267	—	—	—	—	2,852 0.750	16	1,680 0.440	7.5	206 0.050	9	4	—	—	—	—	—

Tuoretta kalaa. <i>Poisson.</i>	Voita. <i>Beurre.</i>	Kasvivoita. <i>Beurre végétal.</i>	Kermaa. <i>Crème.</i>	Kokomaattoa. <i>Lait écrémé.</i>	Kuurittua maitoa. <i>Lait entier.</i>	Munua. <i>Oeufs.</i>	Ostettu ruokaa siljolle. <i>Pourage acheté pour des cochons.</i>		Siljojen luku. <i>Nombre de cochons.</i>	Sum. <i>Mark.</i>					
							Hinta. K. pl. <i>Pric. Pices.</i>	Hinta. K. pl. <i>Pric. Pices.</i>							
Hinta. K. g. <i>Pric. Kilos.</i>	Hinta. K. g. <i>Pric. Kilos.</i>	Hinta. K. g. <i>Pric. Kilos.</i>	Hinta. K. g. <i>Pric. Kilos.</i>	Hinta. K. g. <i>Pric. Kilos.</i>	Hinta. K. g. <i>Pric. Kilos.</i>	Hinta. K. g. <i>Pric. Kilos.</i>	Hinta. K. pl. <i>Pric. Pices.</i>	Hinta. K. pl. <i>Pric. Pices.</i>							
633 0.070	92—133	232 0.027	306—259	414 0.049	145—150	506 0.050	80	8,750 1.040	20	5,540 0.650	10	7,760 0.920	8—9	—	—
402 0.024	91	476 0.027	288—360	600 0.085	145	513 0.080	80	6,470 0.390	20	20,520 1.300	10	12,100 0.700	8—9	—	—
1,812 0.090	89—110	834 0.042	277—353	412 0.020	145—147	1,848 0.060	78—78	19,705 1.000	18—20	6,150 0.380	8—10.5	17,080 0.900	9—10	—	—
499 0.042	78—122	653 0.055	245—347	—	—	385 0.028	70—70	83,202 1.124	18	3,002 0.258	8	4,685 0.400	9.7	—	—
206 0.086	68—142	295 0.050	300—350	37 0.006	190—206	375 0.087	74—85	6,782 0.125	19	1,090 0.195	8—10	2,320 0.415	9—10	—	—
53 0.020	67—78	144 0.060	319—330	—	—	345 0.150	70—80	1,419 0.000	18—20	898 0.400	8—10	1,500 0.660	9	—	—
855 0.030	50—80	646 0.020	260—310	40 —	185—220	274 0.010	90	24,996 1.100	18	8,275 0.300	8	3,380 0.100	8—9	5—9	—
316 0.042	50—120	321 0.042	275—340	40 —	200	198 0.025	100	5,204 0.700	18	4,300 0.575	8—5	1,148 0.158	10—12.5	5—	—
690 0.020	30—150	1,217 0.042	240—310	523 0.010	125—205	1,232 0.040	100	11,120 0.300	21	23,385 0.800	11	13,540 0.400	8—14	—	—
233 0.034	51—70	478 0.070	231—267	—	—	—	—	8,585 1.270	18	1,190 0.170	10	292 0.040	10—15	11	—
1,390 0.104	50—140	225 0.016	240—300	100 0.007	145	—	—	14,835 1.117	19	4,400 0.380	5	2,617 0.197	8—10	20	—
685 0.040	67—78	348 0.024	280—293	100 0.008	145	—	—	9,260 0.681	18	15,760 1.000	9	1,590 0.110	10—12	11	—
318 0.027	82—87	428 0.080	249—280	40 —	153	—	—	13,381 1.100	18	—	—	851 0.060	10.5	8	—
177 0.078	74—78	122 0.050	282—325	21 —	200	—	—	1,795 0.742	18	3,035 1.254	7.5	964 0.398	9—14	3	—
179 0.030	30—150	220 0.040	260—320	—	—	—	—	6,625 1.300	15	2,848 0.500	5—7	642 0.100	10	—	—
827 0.056	62—67	672 0.046	279—310	50 —	145	357 0.024	80	16,150 1.106	17	7,210 0.494	7	6,460 0.442	10—12.9	—	—
254 0.036	85—106	221 0.031	266—273	12 —	145	—	—	9,250 1.380	18	673 0.096	10	614 0.088	8.5—10.5	9	—
299 0.060	77—82	138 0.020	242—295	45 —	145	—	—	2,902 0.612	18	3,245 0.680	10	376 0.076	9—11.5	2—5	—
136 0.029	98—94	402 0.086	255—297	—	—	—	—	6,515 1.400	16	—	—	875 0.188	10—12	6—7	—
67 0.028	50—75	108 0.087	200—275	—	—	—	—	3,285 1.148	16	—	—	—	—	3	—
87 0.013	70—117	207 0.031	279—301	50 —	145	—	—	6,450 0.980	18	3,242 0.490	7.5	1,218 0.186	10—12	—	—
143 0.030	40—100	201 0.040	230—310	—	—	—	—	5,672 1.320	20	—	—	707 0.100	10—15	2	—
50 0.020	70—140	159 0.078	250—295	—	—	—	—	2,458 1.140	20	—	—	132 0.060	12.5	1—2	—
48 0.014	50—130	116 0.038	260—300	72 0.021	145—170	—	—	3,265 0.954	17—20	2,000 0.584	10	202 0.059	10—12	—	—
204 0.020	80—104	350 0.085	220—330	400 0.040	145	606 0.060	75	3,940 0.890	20	12,550 1.200	10	5,040 0.540	8—9	—	—
1,760 0.040	40—100	1,735 0.040	240—315	350 0.008	145	—	—	30,601 0.700	16—20	22,910 0.500	6	4,144 0.104	8—10	70—80	—
1,208 0.020	40—185	3,427 0.050	270—278	300 0.004	145	2,300 0.080	80	61,490 1.050	17—17.5	18,860 0.800	9.5	5,460 0.090	8—12	180—211	195
362 0.065	70	30 —	290	32 —	145—165	99 0.016	100	2,301 0.416	18	2,323 0.420	10	—	—	10	—
156 0.007	60—90	230 0.026	290—327	100 0.005	149	184 0.009	100	16,405 0.808	17	12,680 0.640	8	42 —	9—10	56—63	—
106 0.008	90—128	220 0.017	280—332	262 0.028	145	275 0.021	80	2,735 0.217	20	9,160 0.728	10	1,320 0.106	10—11	11—12	—
32 0.014	35—50	26 0.011	270—335	55 0.024	145—205	48 0.021	100	100 0.045	21	2,425 1.097	11	250 0.113	8	—	—
56 0.010	86—107	116 0.032	270—276	17 —	145—220	—	—	4,585 1.200	17	250 0.070	10	137 0.038	10—11	3	—
35 —	78—86	92 0.030	252—230	21 —	159	—	—	736 0.312	17	1,240 0.528	11	152 0.064	10	2	—
70 0.040	41—59	72 0.040	266—265	—	—	—	—	1,955 1.200	18	—	—	25 —	12	—	—
50 0.013	6	159 0.041	267	—	—	—	—	2,852 0.740	16	1,820 0.470	7.5	60 —	10	5—6	—

Taulu V.
Tableau V.

Sairashuoneitten lasarettiosastoilla vuonna 1914 hoidetut taudit.

Maladies traitées dans les services de lazaret des hôpitaux en 1914.

	Sairash. lasarettiosastoilla yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hopitaux.</i>	Hoidettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>
	Uloskirjotettuja. <i>Sortis.</i>	
	Kuolleita. <i>Décédés.</i>	
	Parantuneita. <i>Rétablis.</i>	
	Päätyneitä. <i>Finites.</i>	
	Järjestyksessä. <i>En attente.</i>	
	Yhteensä. <i>Total.</i>	
I. Muodostumisvikoja ja synnyynnäisiä tauteja.		
Cephaloceles	5	1
Hydrocephalus	5	—
Encephalopathia congenit.	2	—
Spina bifida	11	—
» septi nasi	1	1
Cretinismus	1	—
Labium leporinum	13	11
Macrocheilia labii inf.	1	1
Palatoschisis	15	9
Torticollis	5	5
Fistula colli cong.	2	2
Cryptorchismus	1	1
Phimosi	3	3
Hypospadi	3	—
Epispadi	1	1
Ectopia vesicae urinariae	1	—
Megacolon congen.	3	—
Astesia cong. orif. urethrae	1	1
» vaginae	1	1
Defectus »	1	—
Malplasia uteri et vaginae	1	—
Ister rudimentarius	2	—
Defectus reni	1	—
Ren unilaterialis	1	1
Astesia ani	8	4
Polyndactylia	3	3
Oligodactylia	2	2

_____

[illegible]

[illegible]

	Sairash. lasarettiasastoilla yhteensä. Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.										Hoidettujen lukumäärä. Total des malades.																					
	Uloskirjoitettuja. Sortis.										Yleinen sairaus- huone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mussasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porl.	Göteborg.	Tampere.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.
	Hoidettuja. Admis.	Terveitä ja toipuvia Göts et convalescents.	Amputoit. Amputés.	Parannukset tulleet.	Parannus- omina. Non-traités.	Hoitamaton.	Kuoletta. Deaths.																									
Psychosis	5	1	1	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Melancholia agitata	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Dementia senilis	4	—	1	2	—	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» paralytica	4	—	—	2	2	—	—	1	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
VIII. Erityisten elinten tauteja.																																
1. Hermoston tauteja.																																
a) Aivo-, selkäydin- ja niiden kalvojen tauteja.																																
Haemorrhagia cerebri et meningum. Hemiplegia .	56	9	17	3	—	17	10	12	3	2	7	5	3	—	—	2	4	—	—	—	2	2	5	—	2	1	5	1	—	—		
Emollitio cerebri	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Abscessus » seu cerebelli	5	—	1	—	—	3	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Encephalitis	8	—	1	5	1	—	1	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Thrombosis sinus lateralis .	6	4	—	1	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Abscessus epiduralis	2	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Meningitis cerebialis	32	4	1	2	—	25	13	—	3	1	2	4	—	2	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—		
Lues cerebialis	9	1	6	1	1	—	—	5	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hydrocephalus acquisitus .	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tumor cerebri seu cerebelli	19	—	2	7	6	2	2	7	—	4	—	1	3	—	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—		
Paralysis glosso-labio-laryngea	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Myelitis	2	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
» et meningitis spinalis	25	1	8	11	1	2	2	4	4	1	3	1	3	1	—	3	—	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—		
Pachymening. haemorrh. .	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sclerosis multiplex	14	—	3	9	—	—	2	12	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Tabes dorsalis	30	—	12	14	1	1	2	12	2	—	2	2	7	—	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—		
Atrophia musculor. progressiva	5	—	2	3	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Dystrophia musculor. progressiva	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Poliomyelitis anterior. acuta	4	2	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Paresia post poliomyelitis ant. ac.	8	2	2	2	—	1	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

	Sairash. lasarettiosastoilla yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>							Hoidettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																										
	Uloskirjoitettuja. <i>Sortis.</i>							Yleinen sairaus- Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Göteborg.	Tampere.	Satakunta.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.				
	Hoidettuja. <i>Admis.</i>	Terveiksi ja vapaina. <i>Géris et convalescents.</i>	Amputoit. <i>Amputés.</i>	Paranoma. <i>Non-omisés.</i>	Holtanoma. <i>Non-traités.</i>	Kuolleita. <i>Décédés.</i>	Hämeen- linna.																											
Syringomyelia	7	—	1	4	—	1	1	6	1																									
Paralysis spinalis spastica .	2	—	2	—	—	—	—	2																										
Compress. medull. spinalis	2	1	1	—	—	—	—	2																										
Tumor » »	4	1	—	1	1	1	—	4																										
Lues » »	7	2	4	—	—	1	—	6	1																									
Morbi Little	3	—	1	1	—	—	1	3																										
Ataxia hereditaria	1	—	—	—	—	—	1	1																										
Absc. perisinuosus	8	7	—	—	—	—	1	8																										
b) Perifeeristen hermojen tauteja.																																		
Neuritis	4	2	2	—	—	—	—	—				1	1								1		1											
Polynuritis	4	1	2	—	—	—	1	2		1						1																		
Neuralgia trigemini	16	7	8	—	—	—	1	5	2	3			1			1		3	1															
» ischiadica	68	24	38	2	2	—	2	12	2	3	18	4	8	2	6			1	2	1	4		1	2	2									
» variae	9	4	4	1	—	—	—	—			4		4		1																			
Cephalalgia	6	2	2	1	1	—	—	1		2	1	1						1																
Paralysis n. facialis.	4	2	1	1	—	—	—	3		1																								
» n. radialis.	3	1	1	1	—	—	—	2		1																								
» nerv. oculomotor.	1	—	—	1	—	—	—	1																										
» n. var.	4	—	3	1	—	—	—	—		4																								
» muscutor	1	—	—	—	1	—	—	1																										
» spastica extrem. .	1	1	—	—	—	—	—	1																										
» extrem.	1	—	1	—	—	—	—	1																										
Paresia extrem. inferior. .	2	—	2	—	—	—	—	—					2																					
» nerv. thorac. long.	1	—	1	—	—	—	—	1																										
c) Tauteja ilman määrättyä lokalisaatiota.																																		
Hemicrania	2	1	1	—	—	—	—	—				1				1																		
Epilepsia	67	6	26	23	9	1	2	18		2	2	2	1			2		2	30		1		2	3		1					1			
Eclampsia	5	2	1	—	—	2	—	2		1										1	1													
Chorea	25	18	4	1	—	—	2	7	1	1	1			1		2		5		1	2		1	1		2								
Hysteria	52	16	28	3	4	—	1	20		5	3	6	6		2	2		2		2														
Myoclonia	1	—	—	—	—	—	1	1																										
Neurasthenia	186	36	105	21	19	—	5	55	10	10	23	17	15	3		4	5		5		3	4	5	10	1	13	1	1	1					

	Sairash. lazarettiasastoilla yhteensä. Total pour les services de lazarets des hôpitaux.								Hoidettujen lukumäärä. Total des malades.																						
	Uloskirjotettuja. Sortis.																														
	Hoidettuja. Admittitits.	convalascentia. Guéris et Quittés	Terveiksi ja tölpäiksi Améliorés	Paremmaksi tulleita. Mieux	Parantumatonta. Non-améliorés.	Hoitamattomia. Non-traités.	Kuolleita. Décédés.	Jääneitä. Restants.	Vähän sairastuneita Heiningsas.	Turku.	Hämeenlinna.	Vihuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Göteborg.	Tampere.	Sorsavala.	Savonlinna.	Jouenau.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.
Hypochondria	7	1	6	—	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
Neurosis	5	1	2	1	—	—	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» traumatica	3	2	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Psychoneurosis	6	—	3	2	—	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Paralysis agitans	6	—	2	4	—	—	—	—	1	—	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Vertigo	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Spasmophilia	1	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tetania	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
d) Vasomotoris trofisia neuroseja.																															
Morbus Basedowii	56	26	21	3	1	5	—	—	18	8	1	6	—	—	—	—	—	1	—	2	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» Addisonii	3	—	—	—	—	3	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Myxoedema	6	—	3	—	—	—	—	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tetania parathyreopsiva ..	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. Verenkiertoelinten tauteja.																															
Pericarditis	3	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Synechia pericardii	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Endocarditis	9	3	3	1	—	2	—	—	4	—	1	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cor adiposum	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Myocarditis	69	2	38	5	3	16	5	21	—	4	16	5	2	1	—	—	5	5	—	1	2	—	3	2	1	—	1	—	—	—	—
Vitium organicum cordis ..	111	3	67	12	3	23	3	32	4	4	18	9	11	5	—	—	5	2	—	—	—	1	—	3	1	4	4	7	1	—	—
Paralysis cordis (ex chlorof.)	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Arythmia cordis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Arteriosclerosis	67	3	50	6	1	5	2	17	—	1	9	25	2	—	—	—	3	4	1	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Gangraena pedis art. sclerot.	5	4	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Endarteritis obliterans	8	7	—	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aneurysma aortae	14	—	8	4	2	—	—	11	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» aliarum arteriar.	3	2	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» arterio-venosum	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbus Adam-Stokes	2	—	—	1	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Varix	43	39	1	—	2	—	—	1	7	12	1	6	—	1	1	1	4	2	—	4	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Venectasiae haemorrhoidal.	96	86	3	—	3	2	2	13	6	3	29	2	2	8	8	1	2	—	—	8	1	4	1	—	2	1	5	—	—	—	—
Haemorrhagia secund.	2	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

	Salirash. lasarettiosastoilla yhteensä. Totalaux pour les services de lazarets des hôpitaux.							Hoidettujen lukumäärä. Total des malades.																											
	Uloskirjoitettuja. Sortis.							Yleinen sairaushoito Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porii.	Gedby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.					
	Hoidettuja. Admisstrés.	Terveyttä ja kolpivia. Guéris et convalescents.	Amputoit.	Parantamaksi tulleet.	Parantumatonta. Non-améliorés.	Hollantoma. Non-cués.	Kuolleita. Décédés.																												
Thrombosis. Embolia	3	2	—	—	—	1	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Phlebitis	13	9	2	—	—	1	1	—	—	2	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	1	2	—	—	2	—	—	—				
Morbus Picki	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
3. Lymfatiehyeiden tauteja.																																			
Lymphangitis	37	32	2	—	—	—	3	2	1	1	7	—	—	2	—	1	—	4	7	4	—	—	—	—	2	2	1	—	1	2					
Lymphadenitis	41	37	4	—	—	—	—	10	2	—	20	—	—	3	1	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1					
Lymphogranulomotosis	2	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—					
4. Hengityselinten tauteja.																																			
Epistaxis	5	4	—	—	1	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Retentio-post operat. (Kilian)	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Morbi cavitatis nasalis	20	12	4	1	2	—	1	1	—	3	5	2	3	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—				
Empyema cavitatum accessor. nasi	40	35	2	1	1	—	1	3	1	2	5	—	3	10	3	2	—	4	—	3	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—				
Vegetationes adenoideae...	8	7	—	—	1	—	—	2	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—				
Status post resect. septi subm.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tonsillitis chron.	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tonsillopharyngitis	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Pharyngitis chronica	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Residue post mastoidit ...	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Laryngotracheitis	6	4	1	—	—	1	—	3	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Stenosis laryngis	20	6	1	5	2	—	6	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—				
Oedema » oedema glottidis	2	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Perichondritis laryngea ..	3	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—				
Laryngitis phlegmonosa ...	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» subcordalis acuta	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» chronica	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Lues laryngis	3	1	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Stenosis tracheae	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Fistula tracheatis	6	1	—	1	1	—	3	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Tracheomalacia	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

	Sairash. lasarettiosastoilla yhteensä. Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.						Holdettujen lukumäärä. Total des malades.																						
	Uloskirjotettuja. Sortis.						Yleinen Helsingissä.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Por.	Göteborg.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaniemi.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.	
	Holdettuja. Admis.	Terveyttä ja töpuvua. Guérison et convalescence.	Päämaki- tulehdus. Amaltonia.	Paranoma- Non-omilioris.	Hollimaton- Non-työtyö.	Kuolema. Dyckia.																							
Pleuritis serosa	140	101	25	2	1	3	8	28	6	4	34	2	6	5	4	2	3	2	7	2	2	10	—	3	11	7	2	—	—
» sicca	4	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Empyema	188	111	12	9	7	20	29	30	14	5	42	4	4	21	11	—	1	—	17	12	8	2	3	5	1	3	4	—	1
Pneumothorax	6	2	2	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Bronchit. acuta	47	37	6	—	—	1	3	16	2	11	4	3	1	—	2	—	2	—	1	—	1	1	2	1	—	—	—	—	
» chronica	18	5	11	1	—	1	—	3	—	2	5	3	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	
Emphysema pulmonum	16	1	9	3	—	—	3	9	1	—	1	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	
Bronchiectasiae	10	1	6	1	1	1	—	7	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pneumonia crouposa	223	153	3	8	1	45	13	83	6	11	33	6	1	2	—	25	5	3	4	—	7	2	5	8	4	9	7	—	
» chronica	4	1	3	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
Bronchopneumonia	68	38	8	1	—	14	7	24	2	—	14	1	4	1	—	4	—	1	2	3	1	3	—	5	1	—	2	—	
Gangraena pulmonum	5	—	2	—	1	2	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Abscessus	6	3	3	—	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Oedema	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	
Asthma bronchiale	13	2	9	1	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	1	1	—	3	—	—	
Sinusitis maxillaris chronic.	95	90	—	3	2	—	—	95	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» frontalis	9	9	—	—	—	—	—	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» sphenoidalis	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Pansinitis	4	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ethmoiditis	29	28	—	1	—	—	—	29	—	—	—	—																	

	Sairash. lasarettiosast. yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>		Holdettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																																																		
	Uloskirjoitetut. <i>Sortis.</i>				Jääneitä. - <i>Résidus.</i>	Yleinen sairaushuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.																									
	Holdettuja. <i>Admittistte.</i>	Terveyden toimittajien toimittajien toimittajien toimittajien	Terveys- toimittajien toimittajien toimittajien toimittajien	Parantamaton. Non-améliorés.																																																	
Lorrosis oesophagi	4	3	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																								
gastritis acuta	20	17	3	—	—	1	2	4	3	1	2	1	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—																								
gastritis chronica	51	17	23	1	7	3	1	—	3	16	10	6	1	2	—	—	1	—	1	—	—	7	1	1	—	—	—	—	—																								
achylia gastrica	45	5	26	2	11	1	10	2	1	28	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—																								
gastritis	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—																								
hypersecretio acida	49	5	36	—	8	2	4	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—																								
dyspepsia	68	22	38	—	8	6	3	—	36	1	8	—	—	3	—	—	5	—	—	1	—	1	—	—	2	—	2	—	—																								
dilatatio ventriculi	18	8	8	—	2	2	1	—	5	1	2	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—																								
ulcus	206	111	49	4	19	39	35	7	45	3	5	16	4	9	3	—	15	1	11	2	—	5	—	5	1	—	—	—	—																								
» » perforans	17	10	—	—	7	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																								
» duodeni	67	28	17	2	8	8	4	24	7	16	—	8	1	3	—	—	3	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—																								
ulceratio ilei perforat.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																								
strictura pylori	50	21	6	4	11	4	4	28	—	2	3	3	3	1	—	—	2	1	1	1	—	2	—	3	—	—	—	—	—																								
gastritis, enteritis acuta ..	95	68	10	—	4	10	3	47	2	4	13	8	5	1	1	1	1	3	1	1	2	—	1	1	1	—	1	—	1																								
» » chronica	56	14	33	—	2	1	6	15	1	6	20	1	—	—	—	—	—	2	1	2	—	4	1	—	2	1	—	—	—																								
anomia gastrica	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																								
enteroptosis	3	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																								
entero-Colitis acuta	3	3	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																								
colitis acuta	40	28	5	—	2	3	2	10	—	3	1	5	3	—	3	1	5	—	5	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—																								
» chronica	7	1	2	2	1	1	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																								
enteritis chronica	15	8	3	2	—	2	7	1	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—																								
constipatio. Coprostatia ..	54	44	7	—	3	7	2	2	7	4	8	7	3	2	2	—	—	4	—	3	2	—	1	—	—	—	—	—	—																								
peritonitis acuta	1,024	920	8	1	7	48	40	95	96	36	168	39	62	64	93	27	19	1	83	44	55	26	18	23	63	11	—	1	—																								
» chronica	583	546	2	—	14	2	19	60	42	22	87	20	70	80	32	23	2	34	46	28	2	—	9	14	12	—	—	—	—																								
abscess. periappendicular.	44	38	—	—	2	4	37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—																								
» subphrenicus	4	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—																								
stenosis intestin.	6	5	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—																								
occlusio intestinum. Vol- vulus. Invaginatio etc...	142	72	3	1	3	57	6	14	11	5	21	7	9	7	7	1	3	8	13	12	6	2	4	10	2	—	—	—	—																								
antraena spontan. intest. tenuis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																								
stula stercoralis. Anus praeternatur.	14	7	1	1	—	4	1	—	1	—	2	—	1	—	2	—	3	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—																								
helminthiasis	215	168	40	1	1	1	4	10	1	2	97	8	8	1	1	12	—	1	—	11	6	28	11	5	4	8	1	—	—																								
hernia inguinalis	1,198	1,145	—	—	19	4	30	127	105	44	156	29	113	67	76	8	23	104	132	42	27	—	50	9	70	16	—	—	—																								
» » incarcerata	114	97	—	—	13	4	16	20	2	16	3	18	5	6	2	1	—	7	2	—	1	1	4	1	8	—	—	—	1																								

	Sairash. lasarettiosastoilla yhteensä. Totalux pour les services de lazarets des hôpitaux.						Holdettujen lukumäärä. Total des malades.																						
	Uloskirjotettuja. Sortis.						Yleisen sairaalunone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Munkkiniemi.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.	
	Hoidettuja. Admisits.	Terveyttä ja koulutusta antaneita.	Painonmaku tulleita.	Ammatti- koulutusta.	Hoidettuja. Sortis.	Kuoliita. Died.																							Hoidettuja. Sortis.
Hernia cruralis.....	46	43	—	1	2	—	—	8	6	1	4	—	4	2	3	3	—	1	8	2	1	1	—	1	1	—	—	—	—
» » incarcerata .	45	29	—	—	13	3	—	7	8	2	7	4	2	3	1	2	2	1	1	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—
» umbilicalis	53	52	—	—	1	—	—	5	1	1	1	2	10	3	4	2	—	5	5	1	5	—	1	—	6	1	—	—	—
» » incarcerata	8	7	—	—	—	—	—	—	—	—	2	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
» lineae albae	17	17	—	—	—	—	—	—	2	—	4	—	—	5	1	1	—	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» ventralis	56	52	—	—	1	1	2	14	3	2	8	—	5	2	—	1	1	10	2	—	2	—	1	5	—	—	—	—	—
» » incarcerata	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» diaphragm. spur. inc.	1	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Peritonitis	166	84	5	7	1	62	7	38	3	7	55	1	14	3	5	7	2	1	10	4	—	1	—	6	1	8	—	—	—
» diffusa	4	—	1	1	2	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Echinococcus peritonei ...	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stricture recti	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Incontinentia alvi	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fistula ani	20	20	—	—	—	—	—	7	1	—	5	2	—	—	3	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fissura »	30	28	—	—	2	—	—	4	3	—	8	—	4	—	—	1	1	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Prolapsus recti vel ani. ...	14	12	1	—	—	—	1	—	—	—	2	4	—	1	5	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Periproctitis	28	27	—	—	1	—	—	4	6	2	9	—	2	—	1	—	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—
Ascites	7	—	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Icterus catarrhalis	29	23	6	—	—	—	—	7	—	7	2	6	—	—	—	1	—	—	2	—	—	1	1						

	Sairash. lasarettiosastoilla yhteensä. Totalaux pour les services de lazarets des hôpitaux.						Hoidettujen lukumäärä. Total des malades.																									
	Uloskirjoitettuja. Sortis.						Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.			
	Hoidettuja. Administrés.	Terveitä ja toipuvia Guéris et convalescents.	Amputoit.	Parannettuja Paremmaksi tulleita.	Parannattomia. Non-améliorés. Non-traités.	Hollanninkomita. Décédés.																								Kuolleita. Récusés.		
Prolapsus membranae mu- cos. urethrae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Abscessus periurethralis ...	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Paraphimosis	7	7	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—		
Phimosis aqvisita	7	6	1	—	—	—	—	—	1	1	2	—	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Haematuria a causa ignota	18	8	2	2	6	—	—	10	—	4	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Prolapsus et necrosis orificii urethrae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
7. Naisten siitinelinten tauteja.																																
Bartholinitis	9	9	—	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—		
Pseudovaginismus	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Vaginitis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Atresia uteri cicatricialis ..	3	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—		
Endometritis. Metritis	416	385	17	1	6	—	7	85	4	10	57	14	43	8	35	12	12	3	22	41	28	11	3	1	13	3	9	1	—	1		
Parametritis. Perimetritis ..	95	67	14	1	3	—	10	31	—	31	—	3	6	2	1	4	1	3	3	3	3	1	2	—	—	1	—	—	—	—		
Dysmenorrhoe	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—		
Metrorrhagia	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—		
Menorrhagia	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Haematometra	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Haematocele retrouterina..	8	7	—	—	1	—	—	2	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Flexio et versio uteri	23	20	1	—	1	—	1	1	1	8	—	2	—	1	—	—	7	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—		
Retroflexio uteri	5	4	—	—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Descensus »	11	8	1	—	2	—	—	3	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Ruptura »	3	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Prolapsus »	102	76	3	1	16	1	5	32	2	2	2	3	5	4	10	1	1	—	6	16	—	1	—	5	6	5	1	—	—	—		
» vaginae	36	33	2	—	1	—	—	2	1	1	8	—	2	4	—	2	3	—	3	—	8	—	—	—	2	—	—	—	—	—		
Hypertrophia colli uteri ..	5	4	1	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Atresia » » ..	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Lymph. adnexitis colli	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Cysta ovarii tosta	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Salpingitis. Oophoritis. Oo- phorosalpingitis	105	75	21	1	2	1	5	48	8	6	6	—	3	1	—	5	—	18	6	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—		
Hydrosalpinx	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		

	Sairash. lasarettiosastoilla yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>						Hoidettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																																													
	Uloskirjoitettuja. <i>Sortis.</i>						Yleinen sairaushuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mäntasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.																							
	Hoidettuja. <i>Admis.</i>	Terveitä ja kopuvia, Göteborgi convalenssina.	Amatorit.	Paremmaksi tulleita.	Non-amatorit.	Parantuneita.																																														
Pyosalpinx	12	10	—	—	—	—	2	—	2	—	1	1	2	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—																							
Pyovarium	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Pelveoperitonitis	8	2	4	—	1	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Sellulitis pelvica	10	7	1	—	1	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Pelvis contracta	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—																							
Partus	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—																							
» immaturus & praem.	34	34	—	—	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Status puerperalis	2	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Mola hydatidosa	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Abortus	294	284	2	—	—	2	6141	1	4	64	28	6	4	6	1	7	1	2	1	—	2	1	10	7	2	6	—	—	—																							
» imminens	15	10	3	—	2	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Reciduae post abortum ...	266	260	2	—	1	1	2150	3	3	30	—	25	—	1	—	2	1	3	5	12	17	2	—	5	7	—	—	—	—																							
Graviditas	37	20	1	—	15	—	1	9	2	1	9	—	6	1	3	—	—	—	—	1	1	2	—	1	—	—	—	—	1																							
» extrauterina ...	85	65	1	—	9	3	7	23	7	—	11	—	6	4	8	4	1	—	11	4	2	1	—	1	2	—	—	—	—																							
Hyperemesis gravidarum ..	6	5	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—																							
Retentio placentae	21	18	—	—	1	—	2	3	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	7	2	—	1	4	—	—	—	—	—	—																							
Placenta praevia	2	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—																							
Ruptura perinei	10	8	—	—	—	—	2	5	—	—	—	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Fistula urogenitalis	6	3	2	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—																							
» recto-vaginalis	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Mastitis	40	37	2	1	—	—	5	1	9	5	—	2	—	1	—	—	—	3	2	1	—	—	—	1	1	4	3	—	2																							
Degeneratio cystica ovar...	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
8. Luiden ja lihasten tauteja.																																																				
Rheumatismus musculor.																																																				
chronic.	11	3	8	—	—	—	—	—	—	—	4	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Lumbago	8	6	2	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Tendovaginitis	71	60	6	1	—	1	3	9	12	9	13	12	5	—	2	—	—	3	—	—	—	—	1	—	4	1	—	—	—																							
Bursitis. Hygroma	33	31	1	—	—	—	1	4	3	3	10	2	—	1	1	—	1	1	—	—	1	—	—	3	1	1	—	—	1																							
Synovitis. Arthritis	101	70	20	1	3	2	5	2	18	3	27	7	4	6	4	3	4	1	11	4	3	1	—	1	—	—	—	—	1																							
Haemathron	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Mus articularis	5	4	—	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Rheumatismus articular.																																																				
chronic.	60	11	33	6	2	—	8	19	—	1	7	—	17	—	2	—	—	—	2	1	—	3	—	4	—	1	1	—	2																							

9. Iho- ja ihon alaisen sidekudoksen tauteja

_____

Otitis media suppurativa .
» » c. ostit. pro-
cess.mastoidei

	Sairast. lasarettiosastoilla yhteensä. Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.							Hoidettujen lukumäärä. Total des malades.																										
	Uloskirjotettuja. Sortis.							Yleinen sairaushuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göbby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muroo.	Sodankylä.	Inari.				
	Hoidettuja. Admisstrés.	Terveitä ja toipuvia. Guéris et convalescents.	Amputoidet.	Tulleet.	Parantuneita. Non-médicés.	Hoitaneita. Désolés.	Kuolleita.																											
Otitis media catarrhal.	3	2	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » interna	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » externa	7	6	1	—	—	—	—	2	1	—	2	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Labyrinthitis	10	6	1	3	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Destneitis labyrinth.	5	3	—	2	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Cholesteatoma	55	51	—	1	—	3	—	44	4	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—				
Residue post. oper. radical.	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Status post oper. radical. .	4	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » trepan. pr. mastoid.	2	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » antrotomiam .	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
Fistula retro-auricularis ...	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
IX. Kasvannaisia.																																		
Carcinoma faciei vel ulcus																																		
» rodens	34	21	11	—	1	—	1	6	5	—	2	—	6	—	4	—	—	2	7	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—				
» oris	4	—	—	—	3	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» tonsillae	3	—	—	—	1	2	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » et veli palat.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» labiorum	147	129	6	—	4	3	5	20	19	3	27	4	18	8	10	1	6	—	5	7	1	2	1	9	—	6	—	—	—	—				
» lingvae	13	7	5	—	—	1	—	4	3	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—				
» sterni	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» maxillae superi- oris ..	17	3	1	7	5	—	1	5	2	—	2	—	4	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» » inferioris	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» secundar. glan- dular. lymph.	15	9	1	1	2	—	2	2	—	2	—	2	—	1	—	—	—	—	—	4	1	—	1	—	—	2	—	—	—	—				
» gland. thyreod.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				
» mammae	53	39	4	3	2	3	2	13	5	1	4	—	5	6	6	—	—	—	3	9	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—				
» laryngis	22	1	4	8	7	1	1	10	3	—	1	1	1	1	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—				
» oesophagi et car- diae	48	—	7	16	18	6	1	18	7	—	14	1	4	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—				

Carcinoma oesophagi et pha-

		Sairash. lasarettiasastoilla yhteensä. Total pour les services de lazarets des hopitaux.							Holdettujen lukumäärä. Total des malades.																					
		Uloskirjoitetut. Sortis.							Yleinen sairaus- huone Helsingissä.	Turku.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasalmi.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Bovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.
		Hoidettuja. Admittés.	Terveitä ja kuupivia. Géris et convalescents.	Amputoit. Amputés.	Parantuneet. Non-traités.	Parantuneet. Non-traités.	Kuolet. Morts.																							
Sarcoma glandul. lymphatic.																														
	variar	14	6	3	2	1	1	1	—	2	—	5	—	—	1	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
»	musculor. variar.	7	5	—	—	2	—	—	—	3	1	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
»	ossium extremi- tatum.....	14	7	1	3	2	—	1	5	2	1	1	—	—	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
»	pleurae et pulmo- num.....	9	—	1	6	—	2	—	—	—	—	6	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
»	peritonei	2	—	—	1	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
»	renis	5	1	—	—	2	1	1	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
»	testis	3	3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
»	ovarii	11	7	—	2	—	2	—	1	2	—	1	1	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
»	uteri	5	2	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
»	recti	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
»	pelvis	9	1	—	3	4	1	—	2	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Sarcomatosis																														
Angiosarcoma																														
Chorioepithelioma																														
Endothelioma																														
Epithelioma faciei																														
Melanosarcoma																														
Fibrosarcoma laryngis																														
Epulis																														
Adenoma & adenofibroma.																														
Fibroma. Fibroma mollusc.																														
Myoma & fibromyoma																														
Osteoma																														
Enchondroma																														
Lipoma																														
Angioma																														
Lymphangioma																														
Glioma																														
Atheroma																														
Teratoma																														
Deciduoma																														
Hypernephroma renis																														
Kystoma ovarii																														

	Sairash. lazaarettiosastolla yhteensä. <i>Total pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>							Holdettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																					
	Uloskirjoitettuja. <i>Sortis.</i>							Yleinen sairaushuone Helsingissä.	Hämeenlinna. Turku.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Por.	Göteborg.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurm.	Jyväskylä.	Tori.	Kaisaniemi.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.
	Holdettuja. <i>Admittés.</i>	Terveyttä ja hoitoa <i>Cures et soins.</i>	Parantuneita. <i>Non-améliorés.</i>	Parantuneita. <i>Non-améliorés.</i>	Parantuneita. <i>Non-améliorés.</i>	Parantuneita. <i>Non-améliorés.</i>	Parantuneita. <i>Non-améliorés.</i>																						
Kystoma dermoides	13	10	1	—	—	1	1	2	1	2	2	1	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
Cysta regionum variorum..	43	39	2	1	—	—	—	2	13	1	9	7	—	1	—	—	—	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Papilloma	5	3	—	—	—	1	1	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» vesicae urinae	7	6	—	—	—	1	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Polypi narium	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	
» meatus auditor. ...	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» uteri	17	17	—	—	—	—	—	3	2	—	2	—	—	2	1	1	—	1	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—	
» recti vel ani	9	9	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	3	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	
Struma	184	148	18	5	4	6	3	40	8	5	8	21	4	—	2	—	—	8	80	1	3	—	2	—	2	—	—	—	
Ranula	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Clavus	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Lymphomata malign. region. supraclavic.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	
Mucocoele sin. front.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	
Tumores retin. & nervi optici	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» bulbi	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» orbitae	2	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» intracranialis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» malign. colum. vertebr.	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» nasopharyngeal. .	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» laryngis	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» pharyngis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» mediastini	3	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» musc. sternocleid.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» pelvis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» malign. (plat.) ...	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» fors. Dougl.	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» renis	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» mandibul.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» extremitat.	2	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» multipl. thoracis	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» vesic. urinar.	7	2	—	—	3	2	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» malign. colli	2	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» » test.	2	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
» abdominal.	7	—	—	3	4	—	—	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

X. Ulkonaisten syiden aiheuttamia vammoja.

	Sairaah. lasarettiosast. yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>						Holdettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																																														
	Uloskirjottettuja. <i>Sortis.</i>						Yleinen sairaushuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mussasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmee.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.																								
	Hoidettuja. Administrativt.	Sortis.																																																			
		Tarv. ja toipuvia. <i>Gubris et convalescents.</i>	Paremm. tulleita. <i>Améliorés.</i>	Parantumatonta. <i>Non-améliorés.</i>	Holtamatonta. <i>Non-traités.</i>	Kuolleita. <i>Décédés.</i>																																															
Fractura simplex vertebrae.	16	5	5	3	—	3	—	4	1	—	3	—	3	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—																							
» » costae ..	36	33	2	—	—	1	—	6	3	2	6	—	—	1	4	2	2	1	2	1	—	—	1	2	2	1	—	—	—	—																							
» » scapulae .	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » claviculae.	12	9	2	—	1	—	—	1	1	—	1	—	2	1	2	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—																							
» » humeri ..	60	44	6	1	2	1	6	13	5	1	15	1	4	3	3	2	—	—	7	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—																							
» » radii	8	5	2	1	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—																							
» » ulnae ...	2	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » radii et ul- nae....	12	12	—	—	—	—	—	2	2	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—																							
» » oss.manus	6	3	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—																							
» » pelvis ...	9	7	—	1	—	—	1	1	1	—	2	1	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » femoris ..	187	141	20	3	2	5	16	33	24	9	30	12	17	9	5	2	2	15	—	10	6	2	8	—	3	—	—	—	—	—																							
» » patellae ..	19	18	1	—	—	—	—	4	1	—	5	3	1	1	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » tibiae ...	24	22	2	—	—	—	—	5	3	—	8	—	2	—	2	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—																							
» » fibulae ..	8	7	1	—	—	—	—	—	1	—	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » tibiae et fibulae .	66	58	1	—	2	1	4	13	3	3	14	2	2	4	4	2	3	1	1	2	—	3	2	4	2	—	1	—	—	—																							
» » malleoli externi	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » oss. pedis	6	5	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—																							
» compl. cranii	40	25	1	—	—	12	2	10	3	—	9	4	4	—	—	3	—	2	—	—	2	—	—	—	1	2	—	—	—	—																							
» » maxill. su- perioris.	4	4	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—																							
» » maxill. in- ferioris .	12	11	—	—	—	—	1	1	—	1	7	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » humeri ..	13	8	1	—	—	1	3	1	3	—	3	—	2	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » radii	4	4	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » » et ulnae	11	9	1	—	—	—	1	4	—	1	2	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—																							
» » oss. manus	4	2	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—																							
» » pelvis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » femoris ..	4	3	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—																							
» » patellae ..	2	1	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » tibiae	9	6	2	—	—	1	—	1	—	—	1	—	3	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » » et fi- bulae	47	35	2	—	—	6	4	9	1	3	9	2	3	2	1	—	2	—	5	7	—	—	—	—	1	1	1	—	—	—																							
» » ossium pedis	8	7	—	—	—	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—																							

Fractura deform. consolid.
 » laryng. ....
 Amputatio traumatica ....
 Combustio .....
 Congelatio .....
 Gangraena post traumam. .
 Ruptura iridis .....
 » pulm. ....
 » intestinorum ....
 » hepatis .....
 » lienis .....
 » renis .....
 » vesicae urinae .....
 » urethrae .....
 » tendin. ....
 » ilei .....
 » vesicae fell. ....
 Corpus alienum orbitae ...
 » » bulbi .....
 » » corneae ..
 » » oesophagi .
 » » laryngis et
 tracheae.
 » » pharyngis .
 » » abdominis.
 » » bronchi ..
 » » regionum
 variarum
 Haematoma capitis .....
 » labii majoris
 vulvae .....
 Defectus labii .....
 » cutis .....
 Deviatio septi nasi .....
 Laesio labyrinth. nasi post-
 traum. ....

	Salirash. lasarettiosastolla yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>		Holdettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																									
	Hoidettuja. <i>Administrets.</i>	Uloskirjoitettuja. <i>Sortis.</i>	Jääneitä. <i>Restans.</i>	Yleinen sairashuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Iovika.	Porl.	Göteborg.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.		
XI. Varia.																												
Convalescentia	48	34	7	1	5	—	—	1	8	10	—	16	10	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	
Simulatio	3	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
In agone	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Anorexia	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Dolores brachii e profession	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Insolatio	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Intumescencia lienis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Simulatio	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Nihil	142	29	—	—	110	—	—	3	37	9	14	10	—	9	5	14	8	4	—	5	—	4	3	2	1	10	6	1

Taulu VI.
Tableau VI.

Yhteenveto veneeristen osastojen ja ylimääräisten
Résumé des registres sanitaires des services vénériens et

	Hoidettujen potilaitten luku. Nombre d'administrés.	Yhteensä. Total.	Syfilla. Syphills.	
			Edelliseltä vuodelta jälkeen. Reste depuis 1913.	Vuoden kuluessa vastanotettu. Entrée en 1914.
1 Helsinki: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	129	1,022	1,151	79
2 Gumbäck: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	82	1,120	1,202	6
3 Turku: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	42	535	577	20
4 Pori: » » » »	34	205	239	26
5 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone	—	35	35	—
6 Godby: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	—	—	—	—
7 Hämeenlinna: » » » »	35	352	387	28
8 Tampere: » » » »	21	222	243	9
9 Viipuri: » » » »	52	636	688	24
10 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o I	33	301	334	22
11 Sortavala: » » » » N:o I	34	289	323	6
12 » » » » N:o II	30	175	205	13
13 Mikkeli: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	16	104	120	13
14 Savonlinna: » » » »	14	278	292	9
15 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone	—	60	60	—
16 Kuopio: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	34	455	489	19
17 Joensuu: » » » »	21	134	155	13
18 Nurmes: » » » »	6	89	95	5
19 Mustasaari: » » » »	26	172	198	17
20 Jyväskylä: » » » »	29	168	197	18
21 Oulu: » » » »	26	245	271	20
22 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone	27	168	195	18
23 Kajaani: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	5	23	28	3
24 Tornio: » » » »	12	116	128	8
25 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone	10	75	85	10
Yhteensä	718	6,979	7,697	386
				2,689

veneeristen sairashuoneitten sairaskirjoista vuonna 1914.
des hôpitaux surnuméraires pour maladies vénériennes en 1914.

Ulcus molle. <i>Ulcus molle.</i>		Urethritis gonorrhoea. <i>Urethritis gonorrhoea.</i>		Ihotautia y. m. <i>Maladies cutanées etc.</i>		Hoidon seurauks. <i>Résultat du traitement.</i>					Sairashötopäivien yhteinen lukumäärä. <i>Total des journées de traitement.</i>	
Edellisen vuoden jälkeä. <i>Restes depuis 1913.</i>	Vuoden kuluessa vastaanotett. <i>Entrés en 1914.</i>	Edellisen vuoden jälkeä. <i>Restes depuis 1913.</i>	Vuoden kuluessa vastaanotett. <i>Entrés en 1914.</i>	Edellisen vuoden jälkeä. <i>Restes depuis 1913.</i>	Vuoden kuluessa vastaanotett. <i>Entrés en 1914.</i>	Terveeksi ja parantuneeksi tulleet. <i>Gueris et améliorés.</i>	Parantuneet ja hoidettomat. <i>Non-améliorés et non-traités.</i>	Kuolleet. <i>Décédés.</i>	Seuravaan vuoteen jälkeä. <i>Restes jusqu'en 1915.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>		
3	54	16	257	31	267	1,030	18	9	94	1,151	39,707	1
2	34	73	940	1	11	1,087	5	—	110	1,202	42,124	2
—	10	20	296	2	39	520	3	1	53	577	15,401	3
2	6	5	58	1	20	223	3	—	13	239	5,193	4
—	2	—	6	—	1	34	1	—	—	35	983	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
—	20	7	137	—	22	353	—	1	33	387	8,663	7
—	3	11	98	1	8	221	3	—	19	243	7,318	8
—	30	5	104	23	268	614	10	21	43	688	18,071	9
1	16	8	118	2	24	309	4	2	19	334	8,337	10
1	5	5	61	22	170	237	46	9	31	323	12,809	11
2	10	14	79	1	19	144	34	1	26	205	7,292	12
—	1	2	15	1	15	110	1	—	9	120	2,849	13
—	19	5	50	—	126	254	8	12	18	292	6,556	14
—	1	—	6	—	21	53	3	—	4	60	2,174	15
—	5	12	188	3	100	444	3	2	40	489	10,983	16
—	1	—	12	8	82	133	3	3	16	155	6,446	17
—	3	1	14	—	6	79	2	—	14	95	3,468	18
1	3	6	80	2	13	181	2	1	14	198	7,500	19
—	—	9	58	2	8	180	—	—	17	197	6,977	20
—	3	5	73	1	44	248	2	—	21	271	7,703	21
—	—	4	34	5	46	169	1	—	25	195	6,512	22
—	2	2	5	—	1	23	—	1	4	28	820	23
—	—	3	38	1	5	119	—	1	8	128	3,978	24
—	—	—	17	—	2	76	—	—	9	85	2,092	25
12	228	213	2,744	107	1,318	6,841	152	64	640	7,697	233,956	

Taulu VII.
Tableau VII.

Valtion sairashuoneissa vuonna 1914
Syphilitiques soignés dans les

		Edelliseltä vuodelta jääneet. Oireet. <i>Restés depuis 1913.</i> <i>Formes de syphilis.</i>					Vuoden kuluessa									
							10—15 vuotta. 10 à 15 ans.		15—20 vuotta. 15 à 20 ans.							
		Syphilis recens. <i>Syphilis primaire.</i>	Syphilis secund. <i>Syphilis secondaire recidiv.</i>	Syphilis tertiar. <i>Syphilis tertiaire.</i>	Syphilis hereditar. <i>Syphilis héréditaire.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Alle 1/2 vuotta. 0 à 1/2 année.	1/2—2 vuotta. 1/2 à 2 ans.	2—10 vuotta. 2 à 10 ans.	10—15 vuotta. 10 à 15 ans.	15—20 vuotta. 15 à 20 ans.	Naisia. <i>Femmes.</i>	Miehiä. <i>Hommes.</i>			
1	Helsinki: Yleisen sairash. syfiliittinen osasto..	54	12	10	3	79	20	—	6	1	2	27	36			
2	Gumtæckt: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	4	2	—	—	6	—	—	—	—	—	—	48			
3	Turku: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	14	4	2	—	20	3	1	1	—	—	7	15			
4	Pori: » » » »	15	8	3	—	26	3	—	5	—	—	15	6			
5	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—			
6	Godby: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—			
7	Hämeenlinna: » » » »	19	9	—	—	28	2	4	2	—	3	10	19			
8	Tampere: » » » »	6	3	—	—	9	1	—	—	—	1	10	13			
9	Viipuri: » » » »	18	3	3	—	24	2	4	2	—	—	6	23			
10	» Ylimäär. veneer. sairash. N:o I....	13	9	—	—	22	—	—	—	—	—	22	—			
11	Sortavala: » » » N:o I....	2	2	2	—	6	—	—	—	—	2	3	2			
12	» » » N:o II....	5	6	2	—	13	—	—	—	—	—	1	—			
13	Mikkeli: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto	4	9	—	—	13	—	—	—	1	1	1	13			
14	Savonlinna: » » » »	—	6	2	1	9	—	1	1	1	—	10	1			
15	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	6			
16	Kuopio: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto....	7	11	—	1	19	—	—	—	—	—	7	18			
17	Joensuu: » » » »	12	—	—	1	13	—	—	1	—	—	1	1			
18	Nurmes: » » » »	4	1	—	—	5	—	—	2	—	2	6	6			
19	Mustasaari: » » » »	8	4	5	—	17	1	1	2	—	1	3	6			
20	Jyväskylä: » » » »	12	4	2	—	18	—	—	3	—	1	2	5			
21	Oulu: » » » »	4	14	2	—	20	—	—	—	1	—	5	—			
22	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone....	7	9	2	—	18	—	—	2	—	—	2	2			
23	Kajaani: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto.....	3	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	3			
24	Tornio: » » » »	—	2	5	1	8	—	—	—	—	—	1	—			
25	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone..	3	3	4	—	10	—	—	—	—	—	—	—			
Yhteensä		214	121	44	7	386	33	14	29	4	13	144	223			

hoidetut syfiiliittiset potilaat.
h6pitaux de l'Etat en 1914.

vastaanotetut. — Reçus dans le courant de l'année.

20—30 vuotta. 20 à 30 ans.	30—50 vuotta. 30 à 50 ans.	Yli 50 vuotta. 50 ans et au-dessus.	Yhteensä. Total.				Yhteensä Total des administrés.	Alkuoireet saatu. Infection primaire.					Jälkioireet. Accidents secondaires et tertiaires.		Syphilis hereditaria. Syphilis héréditaire.	
			Naisia. Femmes.	Miehiä. Hommes.	Lapsia alle 10 vuotta. Enfants au-dessous de 10 ans.	Vastaanottojen yhteiskku. Total des reçus.		Naisia. Femmes.	Imettämisen kausia. Par allaitement.	Par tallattemnt. kausia. Par rappa sexuels.	Minun kosketetun kausia. Par d'autres con- tacts.	Yhteensä. Total.	Syphilis secund. recent. Syphilis secondaire récente.	Syphilis tertiarla. Syphilis tertiaire.		
147	92	68	39	5	1	26	248	170	444	523	240	—	148	26	30	1
—	76	—	11	—	—	—	135	135	135	141	91	—	42	2	—	2
63	38	32	23	5	2	5	107	78	190	210	140	—	34	11	4	3
23	29	21	17	—	2	8	59	54	121	147	58	—	49	6	3	4
14	—	7	—	—	—	—	26	—	26	26	14	—	12	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6
47	27	39	14	3	3	8	99	66	173	201	76	—	88	—	8	7
48	21	13	3	2	1	1	73	39	113	122	72	—	35	5	1	8
78	51	35	20	9	4	8	128	98	234	258	133	1	64	29	4	9
73	—	41	—	7	—	—	143	—	143	165	84	—	39	20	—	10
9	12	9	11	2	3	—	23	30	53	59	19	—	11	23	—	11
31	—	27	—	8	—	—	67	—	67	80	19	—	19	31	17	12
28	13	10	3	1	2	—	41	32	73	86	18	—	48	5	2	13
31	5	27	1	5	—	2	74	7	83	92	23	—	34	22	4	14
—	13	—	7	—	2	4	—	28	32	32	21	—	6	4	1	15
66	22	24	12	7	6	—	104	58	162	181	63	—	85	14	—	16
6	6	10	8	3	3	1	20	18	39	52	30	—	—	8	1	17
27	10	10	1	—	2	2	43	21	66	71	42	—	19	4	—	18
28	13	11	8	1	1	4	43	29	76	93	36	—	30	8	2	19
46	14	18	5	3	5	3	69	30	102	120	55	—	42	5	—	20
69	—	41	—	9	—	—	125	—	125	145	29	—	66	30	—	21
22	18	16	21	2	3	2	42	44	88	106	17	—	39	31	—	22
5	2	3	—	—	—	2	8	5	15	18	10	—	2	2	1	23
24	2	35	6	3	2	—	63	10	73	81	25	—	27	20	1	24
29	—	25	—	2	—	—	56	—	56	66	14	—	24	18	—	25
914	464	522	210	77	42	76	1,661	952	2,689	3,075	1,329	1	975	310	62	

Taulu VIII.

Tableau VIII.

Hoidon tulos sekä syfilittisten potilaitten keski-
Résultat du traitement et

	Vuoden kuluessa hoidettujen luk. <i>Nombre des malades traités dans la courante de l'année.</i>	Uloskirjoitetut. <i>Sortis.</i>			
		Terveenä ja paremmaksi tul- leena. <i>Gueris et améliorés.</i>	Parantuneita. Non-guérís.	Kuolleena. Décédés.	Yhteensä. Total.
1 Helsinki: Yleisen sairashuoneen syfilittinen osasto...	523	470	5	6	481
2 Gumbäckt: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	141	128	2	—	130
3 Turku: Yleisen sairashuoneen syfilittinen osasto	210	188	1	1	190
4 Pori: » » » »	147	135	1	—	136
5 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone ..	26	26	—	—	26
6 Godby: Yleisen sairashuoneen syfilittinen osasto	—	—	—	—	—
7 Hämeenlinna: » » » »	201	180	—	—	180
8 Tampere: » » » »	122	111	—	—	111
9 Viipuri: » » » »	258	216	2	1	219
10 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o I..	165	147	2	1	150
11 Sortavala: » » » N:o I..	59	50	4	—	54
12 » » » » N:o II..	80	55	16	1	72
13 Mikkeli: Yleisen sairashuoneen syfilittinen osasto..	86	79	—	—	79
14 Savonlinna: » » » »	92	84	2	2	88
15 » Ylimäär. veneer. sairash.	32	30	—	—	30
16 Kuopio Yleisen sairash. syfil. osasto	181	154	—	—	154
17 Joensuu: » » » »	52	46	—	—	46
18 Nurmes: » » » »	71	57	1	—	58
19 Mustasaari: » » » »	93	83	1	1	85
20 Jyväskylä: » » » »	120	110	—	—	110
21 Oulu » » » »	145	130	—	—	130
22 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone	106	91	—	—	91
23 Kajaani: Yleisen sairashuoneen syfilittinen osasto ..	18	17	—	—	17
24 Tornio: » » » » ..	81	74	—	1	75
25 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	66	58	—	—	58
Yhteensä	3,075	2,719	37	14	2,770

määrä valtion sairashuoneissa vuonna 1914.

nombre moyen de 1914.

Seuraavan vuoteen jätett. Malades restés jusqu'en 1915.	Hoitopäivien lukumäärä potilaitten vastaanottamisesta niitten uloskirjoittamiseen saakka. <i>Nombre des journées de traitement depuis l'entrée jusqu'à la sortie des malades.</i>						
	Uloskirjoitetun potilaitten koko hoitopäivien luku. <i>Total des journées de traitement des malades sortis.</i>	Keskimäärä. <i>Moyenne.</i>	Keskimäärä. <i>Moyenne.</i>				
			Syphilis recens. <i>Syphilis récente.</i>	Syphilis secund. recidiv. <i>Syphilis secondaire récidivante.</i>	Syphilis tertiar. <i>Syphilis tertiaire.</i>	Syphilis hereditaria. <i>Syphilis héréditaire.</i>	
42	16,278	33.9	33.9	26.6	61.0	42.8	1
11	6,906	53.1	62.9	33.2	36.5	—	2
20	5,644	29.7	29.6	31.7	27.2	21.5	3
11	3,971	29.2	31.4	21.1	68.3	25.7	4
—	767	29.5	28.9	30.2	—	—	5
—	—	—	—	—	—	—	6
21	6,213	34.5	38.8	30.3	—	33.3	7
11	4,153	37.4	37.6	37.6	34.2	31.0	8
39	8,691	39.7	47.0	26.6	31.7	47.7	9
15	5,461	36.4	40.4	33.8	22.9	—	10
5	2,468	45.5	36.0	50.2	52.9	—	11
8	2,980	41.4	42.1	36.6	50.4	—	12
7	2,749	34.8	33.2	37.0	13.8	35.0	13
4	2,767	31.4	35.7	27.7	34.8	36.6	14
2	1,399	46.6	48.6	32.0	57.7	20.0	15
27	4,722	30.7	41.5	22.6	34.7	6.0	16
6	2,235	48.6	50.3	—	43.6	38.0	17
13	2,471	42.6	44.7	39.2	37.8	—	18
8	4,914	57.8	58.2	45.5	92.6	39.0	19
10	5,516	50.1	51.2	45.5	67.0	—	20
15	5,046	38.8	48.4	38.1	30.9	—	21
15	3,532	38.8	44.0	39.1	34.6	—	22
1	588	34.6	37.0	23.0	27.5	43.0	23
6	2,961	39.5	45.4	25.3	43.9	102.5	24
8	1,623	28.0	32.8	18.6	37.5	—	25
305	104,055	37.6	—	—	—	—	

Taulu IX.
Tableau IX.

Yhteenveto yleisten synnytyslaitos-
Résumé des registres des hôpitaux

Paikkakunta. Lieu de l'établissement.		Laitoksen omistaja. Propriétaire de l'établissement.	Laitoksen nauttimaan valtionavun suurus. Montant de la subvention accordée par l'Etat à l'établissement.	Synnyttäjien kokonaisluku. Nombre total des parturientes.				Yhteensä. — Total.	Keskenmenoja. Avortements.	Kaksosisyntyisiä. Accouchements de deux enfants.	Kolmosisyntyisiä. Accouchements de trois enfants.	Eräisten kotitautien vuoksi hoidettujen luku. Nombre des femmes traitées à cause de différentes maladies de l'utérus.
				Vuoden aikana vastaan otettua Entrées en 1914.		Edellisiä vuo- della jänneitä. Restes depuis 1913.						
				Ensi- ja myösisyntyisiä. Primipares et multipares.	Myösisyntyisiä. Multipares.							
1	Helsinki	Valtio	—	71	1,110	1,742	2,923	30	37	1	84	
2	Porvoo	Kättilö Alva Forsius	6,000	1	33	48	82	—	—	—	—	
3	Hankoo	Kättilö Jenny Segersven	3,000	2	48	93	143	13	—	—	14	
4	Loviisa	»Fru Franziska Riegers Stiftelse» niminen yhdistys	3,000	2	39	58	99	—	3	—	—	
5	Turku	Turun kaupunki	—	25	297	499	821	—	16	—	229	
6	Pori	Valtio	—	1	57	103	161	—	—	—	—	
7	Rauma	Kättilö Mathilda Kokki	3,000	3	38	80	121	—	2	—	—	
8	Uusikaupunki	Kättilö Aina Vestlin	2,000	1	3	24	28	2	—	—	—	
9	Salo	Lääket. lisensiaatti P. A. Koskenhovi	3,000	3	46	52 ¹⁾	101	9	2	—	14	
10	Noormarkku	Kauppaneuvoks. Eva Ahlström'in perust.	3,000	—	25	50	75	—	1	—	—	
11	Hämeenlinna	Valtio	—	1	24	37	62	—	—	—	—	
12	Tampere	Lääket. lisensiaatti K. A. Hoffström	13,600	13	328	525	866	—	19	—	66	
13	Lahti	Lääket. lisensiaatti G. A. v. Zwegyberg	6,000	5	55	140	200	25	4	1	7	
14	Hyvinkää	Kättilö Elsa Helenius	3,000	1	26	39	66	—	2	—	—	
15	Viipuri	Viipurin kaupunki	4,000	8	213	270	491	5	1	—	—	
16	Sortavala	Lääket. lisensiaatti G. J. Winter	4,500	1	41	69	111	—	1	—	—	
17	Käkisalmi	Käkisalmen kaupunki	3,000	2	26	53	81	1	—	—	—	
18	Kouvola	Lääket. lisensiaatti Esa Waalivirta	3,000	5	84	108 ¹⁾	197	27	4	—	—	
19	Lappeenranta	Kättilö Sigrid Kirsi	3,000	—	23	28	51	7	1	—	8	
20	Hamina	Kättilö Anna Saastamoinen	3,000	—	18	19	37	—	1	—	—	
21	Terijoki	Kättilö Anna Pelkonen	3,000	2	32	51	85	7	3	—	—	
22	Kotka	Kotkan kaupunki	3,000	6	94	201	301	2	11	—	—	
23	Mikkeli	Lääket. lisensiaatti Verner Timgren	4,500	4	73	94 ¹⁾	171	14	5	—	14	
24	Heinola	Kättilö Iida Ammeenmäki	3,000	3	20	25	48	—	—	—	—	
25	Savonlinna	Lääket. ja kirurg. tohtori A. J. Hällström	3,000	—	54	99	153	7	—	—	—	
26	Kuopio	Lääket. lisensiaatti Eva Piispanen	4,500	5	86	112 ¹⁾	203	7	6	—	19	
27	Joensuu	Lääket. lisensiaatti A. Sandström	4,500	3	37	116	156	—	5	—	—	
28	Nurmes	Valtio	—	2	14	43	59	—	1	—	—	
29	Nikolainkaupunki ..	Nikolainkaupunki	3,600	2	101	103	206	2	2	—	—	
30	Jyväskylä	Lääket. lisensiaatti G. Palander	4,500	2	96	111 ²⁾	209	15	4	—	—	
31	Pietarsaari	Lääket. lisensiaatti Elisabeth Backman	3,000	1	62	136	199	11	4	—	73	
32	Uusikaalepyy	Kaupungin lääkäri G. Ahlström	3,000	3	7	41	51	—	2	—	—	
33	Oulu	Oulun kaupunki	3,500	3	74	67 ²⁾	144	1	—	—	4	
34	Kajaani	Valtio	—	1	31	38	70	—	—	—	—	
35	Tornio ²⁾	Valtio	—	1	21	35	57	—	—	—	—	
36	Rovaniemi	Aikais. valtio, 1/6 kättilö Fanny Vartiainen	3,000	1	20	51	72	—	—	—	—	
37	Kemijärvi	Kättilöt Mathilda Salminen ja Laura Forss	2,000	1	12	34	47	—	—	—	—	
Yhteensä				—	185	3,368	5,394	8,947	185	137	2	532

1) Tähän ei sisälly keskenmenot. 2) Ei mitään ilmoitettu leikkauksista.

6

[illegible]

Taulu X.
Tableau X.

Taulu osottava kaikkien vuonna 1914 mielisai-
Öfversigt öfver antalet vårdade å samtliga
Relevé des malades dans tous les établisse-

Hoitolaitos. Anstalt. Établissement.	Sairasvuohtien luku. Antal sjuksjåter. Nombre des lités.	Vuodelta 1913 jääneitä. Kvarliggande från år 1913. Malades restés depuis 1913.		
		M. H.	N. F.	Yht. Total.
Lapinlahden keskuslaitos — Lappviks centralanstalt.....	130	73	64	137
Niuvanniemen keskuslaitos. — Fagnäs centralanstalt	330	188	141	329
Pitkaniemen keskuslaitos — Pitkaniemi centralanstalt	525	291	232	523
Seilin turvalaitos — Sjöhlö asyl	52	9	56	¹⁾ 65
Käkisalmen turvalaitos — Kexholms asyl	180	92	82	174
Vastaanottolaitos Turussa — Upptagningsanstalten i Åbo ..	47	24	22	46
Vastaanottolaitos Viipurissa — Upptagningsanstalten i Viborg	47	22	25	47
Vastaanottolaitos Mikkelissä — Upptagningsanstalten i S:t Michel	12	6	6	12
Vastaanottolaitos Mustasaarella — Upptagningsanstalten i Mustasaari	47	22	22	44
Vastaanottolaitos Oulussa — Upptagningsanstalten i Uleå- borg	20	10	10	20
Yhteensä — Summa	1,390	737	660	1,397

¹⁾ Näistä oli 9 miestä ja 5 naista perhehoidossa.

²⁾ » » 8 » » 5 » »

raslaitoksissa hoidettujen potilaitten lukumäärä.
 anstalter för sinnessjukas behandling år 1914.
 ments pour hospitalisation d'aliénés en 1914.

Vuonna 1914 vastaan- otettuita. Intagna år 1914. <i>Malades entrés en 1914.</i>			Hoidettujen kokonais- luku vuonna 1914. Summa vårdade år 1914. <i>Total des malades en 1914.</i>			Vuonna 1914 uloskir- joitettuja. Utskrifna år 1914. <i>Malades sortis en 1914.</i>			Vuoteen 1915 jääneitä. Kvarliggande till år 1915. <i>Malades restés jusqu'en 1915.</i>		
M. H.	N. F.	Yht. Total.	M. H.	N. F.	Yht. Total.	M. H.	N. F.	Yht. Total.	M. H.	N. F.	Yht. Total.
28	15	43	101	79	180	30	18	48	71	61	132
57	40	97	245	181	426	54	39	93	191	142	333
54	32	86	345	264	609	75	43	118	270	221	491
—	2	2	9	58	67	1	3	4	8	55	63
4	6	10	96	88	184	5	6	11	91	82	173
43	41	84	67	63	130	46	39	85	21	24	45
71	63	134	93	88	181	71	63	134	22	25	47
12	10	22	18	16	34	12	11	23	6	5	11
46	47	93	68	69	137	49	47	96	19	22	41
13	13	26	23	23	46	13	16	29	10	7	17
328	269	597	1,065	929	1,994	356	285	641	709	644	1,353

Taulu XI.
Tableau XI.

Taulu osottava vuonna 1914 mielisairaslaitoksiin hoidet-
Öfversikt öfver sjukdomsformerna hvilka förekommit bland de
Relevé des psychoses observées chez les malades entrés dans

Hoitolaitos. Anstalt. Établissement.	Insania sim-																	
	Psychosa ex infocatio.			Melancholia.			Amentia.			Mania.			Paranoia.			Dementia.		
	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
Lapinlahden keskuslaitos — Lappviks centralanstalt:	2	—	2	—	—	—	—	—	—	9	4	13	—	—	—	5	8	13
Niuvanniemen keskuslaitos — Fagernäs centralan- stalt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	12	22	7	5	12	29	20	49
Pitkäniemen keskuslaitos— Pitkäniemi centralanstalt	3	—	3	1	1	1	1	2	18	14	32	2	—	2	22	16	38	
Seilin turvalaitos — Sjöhlö asyl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
Käkisalmen turvalaitos — Kexholms asyl	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	—	—	—	2	4	6	
Vastaanottolaitos Turussa — Upptagningsanst. i Åbo	1	—	1	2	3	5	—	—	19	20	39	—	—	—	14	9	23	
Vastaanottolaitos Viipurissa — Upptagningsanstalten i Viborg	6	—	6	—	—	—	—	—	34	33	67	—	—	—	22	26	48	
Vastaanottolaitos Mikke- lissä — Upptagningsan- stalten i S:t Michel	—	—	—	4	4	8	—	—	6	1	7	—	—	—	2	4	6	
Vastaanottolaitos Musta- saarella — Upptagnings- anstalten i Mustasaari ..	2	—	2	—	—	—	2	2	4	18	25	43	—	—	22	17	39	
Vastaanottolaitos Oulussa — Upptagningsanstalten i Uleåborg	—	—	—	1	1	2	7	7	—	1	1	3	—	3	9	4	13	
Yhteensä — Summa	14	—	14	7	9	16	3	10	13	116	112	228	12	5	17	127	110	237

1) Sitäpaitsi 1 mies joka ei ollut mielisairas.

2) » 2 miestä jotka eivät olleet mielisairaita.

3) » 5 » » » » »

taviksi vastaanotettujen potilaitten sairauden muodot.

år 1914 i anstalterna för sinnessjukas behandling intagna.

les établissements pour hospitalisation d'aliénés en 1914.

plex.			Encephalopathia luetica. Lues cerebri.			Dementia paralytica.			Insania epileptica.			Degeneratio psychopathica.			Insania hyster. et neurasthenic.			Idiotia. Imbecillitas.			Psychoses aliae.			Yhteensä. Summa.		
M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
3	—	3	1	—	1	1	—	1	1	—	1	2	1	3	1	—	1	1	2	3	1	—	1 ¹⁾	27	15	42
1	—	1	—	—	—	6	1	7	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	1	3	—	—	2 ²⁾	55	40	95
1	—	1	1	—	1	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 ¹⁾	53	32	85
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	10
—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	1	—	1	4	6	10	—	—	3	3	—	—	43	41	84
—	1	1	1	—	1	5	1	6	1	—	1	—	—	—	2	2	—	—	—	2	—	2	—	71	63	134
—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	10	22
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	1	1	1	—	1 ¹⁾	45	47	92
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	13	26
5	2	7	3	—	3	18	3	21	3	—	3	3	1	4	5	10	15	3	4	7	4	3	7 ³⁾	323	269	592

Taulu XIII.

Tableau XIII.

Taulu osottava kaikkiin mielisairaslaitoksiin v. 1914 vastaanotettujen hoidokkaiden kotipaikan.

Öfversigt öfver i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1914 intagnas hemort.

Relevé des lieux de domicile des malades entrés dans tous les établissements pour hospitalisation d'aliénés en 1914.

Tauti. Sjukdom. Maladie.	Yhteensä. Summa. Total.			Kotipaikka. — Hemort. — <i>Lieu de domicile.</i>																							
				Läänj. — Län. — <i>Gouvernement.</i>																		Ulkoma. Utländ. <i>Etranger.</i>		Maalaiskunta. Landort. <i>Campagne.</i>		Kaupunki. Stad. <i>Ville.</i>	
				Uudenmaan. Nylands.		Turun. Åbo.		Tavastehus. Hämeen.		Viljoors. Viborgs.		St. Michels. Mikkeli.		Kuopion. Kuopio.		Vaasan. Vasa.		Oulun. Uleåborgs.									
M. H.	N. F.	Yht. Total.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.			
Insania simplex	284	248	532	33	19	43	36	23	17	71	71	17	19	22	16	50	47	23	22	2	1	245	196	39	52		
Lues cerebri. Encephalop. luetica .	3	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	2	—	1	—		
Dementia paralytica	18	3	21	2	—	1	—	3	—	6	2	1	1	2	—	1	—	2	—	—	—	13	3	5	—		
Insania epileptica ..	3	—	3	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—		
Insania hysterica et neurasthenica	5	10	15	—	—	4	6	—	—	1	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	5	9	—	1		
Degeneratio psychopathica. Imbecillitas. Idiotia. Debitas	6	5	11	3	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	2	—	1	—	1	—	—	2	4	4	1		
Psychoses aliae	4	3	7	1	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	3	2	—		
Yhteensä — Summa	323	269	592	40	20	49	45	26	17	84	75	18	20	25	19	53	49	25	23	3	1	272	215	51	54		

Taulu XIV.

Tableau XIV.

Taulu osottava kaikista mielisairaslaitoksista vuonna 1914 uloskirjoitetut hoidokkaat.

Öfversigt öfver behandlingen af de från samtliga anstalter för sinnessjukas
behandling år 1914 utskrifna patienterna.

Relevé des résultats, du traitement des malades sortis en 1914 de tous les établissemens pour hospitalisation d'aliénés.

Tauti. Sjukdom. Maladie.	Terveet. Friska. Guéris.		Ameliorats. Förbättrade. Parannuksi tulleet.		Non-ameliorats. Obotade. Parannumatonat.		Kuolleet. Döda. Décédés.		Yhteensä. Summa. Total.		Yhteensä. Summa. Total.
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	
Insania simplex	91	79	84	82	102	90	29	16	307	267	573
Dementia paralytica	—	—	—	—	5	2	15	1	19	3	23
Lues cerebri	1	—	2	—	—	—	—	—	3	—	3
Psychosis postapoplect.	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2
Insania epileptica, hyster. et neurasth.	3	2	5	3	3	5	—	—	11	10	21
Degeneratio psychopath. Imbecillitas. Decilitas	—	—	3	—	6	2	—	—	9	2	11
Psychoses aliae	—	1	1	—	—	—	1	2	2	3	5
Ei mielisairas	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Yhteensä — Summa — Total	98	82	95	85	118	99	45	19	356	285	641

Tableau XV.

Öfversigt öfver i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1914 tillfrisknade.

Relevé des malades guéris en 1914 dans tous les établissements pour hospitalisation d'aliénés.

1) Sitäpaitsi 3 m. jotka eivät olleet melisairaat.

1) Sitäpaitsi 3 m. jotka eivät olleet melisäraat.

Taulu XVI.

Tableau XVI.

Taulu osottava maassa 31 päivänä Joulu-

Summarisk uppgift öfver sinnessjuka

Relevé total des aliénés dans tout

L ä ä n i. L ä n. Gouvernement.	Miellsairaitten lukumäärä. Antal sinnes- sjuka. <i>Nombre d'aliénés.</i>			Sivillisääty. — Civilstånd. — <i>Etat civil.</i>																		
				Naineita. Gifta. <i>Mariés.</i>			Naimattomia. Ogifta. <i>Célibataires.</i>			Leskiä. Enklingar och enkor. <i>Veuvs et veuves.</i>			Eronetta. Franskilda. <i>Divorcés.</i>		Ej uppgifvet. <i>Inconn.</i>		Tuntematon. <i>Ej uppgifvet.</i>					
	M. <i>Hommes.</i>	N. K. <i>Femmes.</i>	Yht. S.a. <i>Total.</i>	M. H.	N. K. <i>F.</i>	Yht. S.a. <i>Total.</i>	M. H.	N. K. <i>F.</i>	Yht. S.a. <i>Total.</i>	M. H.	N. K. <i>F.</i>	Yht. S.a. <i>Total.</i>	M. H.	N. K. <i>F.</i>	Yht. S.a. <i>Total.</i>	M. H.	N. K. <i>F.</i>	Yht. S.a. <i>Total.</i>	M. H.	N. K. <i>F.</i>	Yht. S.a. <i>Total.</i>	
Uudenmaan — Nylands ..	350	318	668	53	55	108	288	235	523	8	26	34	1	2	3	—	—	—	—	—	—	—
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	757	681	1,438	96	106	202	635	502	1,137	22	73	95	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4
Hämeen — Tavastehus	433	404	837	60	86	146	357	284	641	15	34	49	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Viipurin — Viborgs	618	510	1,128	113	139	252	485	305	790	14	55	69	—	—	—	6	11	—	—	—	—	17
Mikkelin — S:t Michels ..	292	285	577	41	53	94	240	207	447	11	25	36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kuopion — Kuopio	471	446	917	88	100	188	361	316	677	21	30	51	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Vaasan — Vasa	904	844	1,748	160	129	289	685	617	1,302	59	97	156	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—
Oulun — Uleåborgs	555	424	979	77	75	152	459	314	773	19	35	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	4,380	3,912	8,292	688	743	1,431	3,510	2,780	6,290	169	375	544	1	3	4	12	11	—	—	—	—	23

kuuta 1914 löytyvät mielisairaat.

i landet den 31 December 1914.

le pays au 31 Décembre 1914.

Sairastuneita — Insjuknade såsom <i>Aliénés</i>						Holdetaan — Vårdas inom — <i>Soignés dans des</i>													
Lapeena. Barn. <i>Depuis l'enfance.</i>			Vanhempana. Äldre. <i>Depuis l'âge adulte.</i>			Yleisissä mieli- sairaalaitoksissa. Allmänna sinnes- sjukhus. <i>Asiles publics d'aliénés.</i>			Yksityisissä mieli- sairaalaitoksissa. Enskilda sinnes- sjukhus. <i>Asiles privés d'aliénés.</i>			Vaivastaloissa. Fattiggård. <i>Asiles d'indigents.</i>			Yksityisissä kodeissa. Enskilda hem <i>Maisons privées.</i>				
M. H.	N. K. F.	Yht. S.a. Total.	M. H.	N. K. F.	Yht. S.a. Total.	M. H.	N. K. F.	Yht. S.a. Total.	M. H.	N. K. F.	Yht. S.a. Total.	M. H.	N. K. F.	Yht. S.a. Total.	M. H.	N. K. F.	Yht. S.a. Total.		
83	85	168	267	233	500	106	101	207	—	1	1	78	77	155	166	139	305		
251	210	461	506	471	977	113	107	220	23	20	43	204	130	334	417	424	841		
107	87	194	326	317	643	72	73	145	3	1	4	119	102	221	239	228	467		
157	106	263	461	404	865	96	91	187	42	60	102	123	106	229	357	253	610		
61	78	139	231	207	438	42	57	99	1	—	1	80	75	155	169	153	322		
127	113	240	344	333	677	64	62	126	7	3	10	172	177	349	228	204	432		
176	187	363	728	657	1,385	129	80	209	2	4	6	167	185	352	606	575	1,181		
127	129	256	428	295	723	87	73	160	1	—	1	78	58	136	389	293	682		
1,089	995	2,084	3,291	2,917	6,208	709	644	1,353	79	89	168	1,021	910	1,931	2,571	2,269	4,840		

Taulu XVII.

Tableau XVII.

Lepra 1914.

Lèpre en 1914.

Kotipalkka, (lääni, kaupunki ja pitäjät). Hemort, (län, stad och socken). <i>Provenance des malades (Gouvernement, ville, paroisse).</i>	Uusia tapauksia vuoden Tilkkonin nva fail. <i>Notaux cas de lèpre relevés dans le courant de l'année.</i>		Kuolleita. Aflidna. <i>Décédés.</i>		Vuoden lopussa kaik- kialla. Vid årets slut befindtliga. <i>Existants à la fin de l'année.</i>		Oripöytä. a Oripöytä. <i>d Oripöytä.</i>		Oripöytä. a Oripöytä. <i>d Oripöytä.</i>	
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
Uudenmaan lääni: Helsinki	1	—	—	—	—	—	1	4	2	3
Porvoon maaseur.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Loviisa	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—
Tammisaaren maaseur.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Tuusula	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—
Mäntsälä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Tenholä	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Turun lääni: Turku	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Pori	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Rauma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Uudenkaupungin maaseur. .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Maaria	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Rymättylä	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Huittinen	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1
Vampula	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Oripää	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—
Punkalaidun	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Tyrvää	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—
Kiikka	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Hämeenkyrö	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Kankaanpää	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—
Honkajoki	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
Karvia	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Merikarvia	1	3	—	—	—	—	2	4	—	—
Honkilahti	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Suodenniemi	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Hämeen lääni: Tampere	—	—	—	—	2	1	2	—	1	1
Hämeenlinnan maaseur. .	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
Tammela	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Janakkala	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Hausjärvi	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—

Kotipaikka, (lääni, kaupunki ja pitäjä). Hemort, (län, stad och socken). <i>Provenance des malades (Gouvernement, ville, paroisse).</i>	Uusia tapauksia vuoden Tullokunna nys fall. <i>Nouveaux cas de lépre relevés dans le courant de l'année.</i>		Kuolleita. Afödda. <i>Décédés.</i>				Vuoden lopussa kalk- kiällä. Vid årets slut befindtilga. <i>Existants à la fin de l'année.</i>			
			Orivedellä, à Orivesi. d Orivesi.		kodelissa, i hemmen. à la maison.		Orivedellä, à Orivesi. d Orivesi.		kodelissa, i hemmen. à la maison.	
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
Hämeen lääni: Sääksmäki	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Kärkölä	—	—	—	—	—	—	—	1	1	5
Hollola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Hauho	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Koski	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Asikkala	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Sahalahti	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Renko	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Viipurin lääni: Kymi	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Kuopion lääni: Kuopio	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Vaasan lääni: Vöyri	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Pihtipudas	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Oulun lääni: Raabe	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Kuusamo	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Liminka	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Yhteensä	5	10	1	—	7	3	17	23	16	20
	15		11				76			

	Sairasvuodeltan luku. Nombre de lits.	Vuodelta 1913 Malades restés depuis 1913.	Vuonna 1914 vastaanotettuna. Malades entrés en 1914.	Hoidettujen kokonaisuus. Total des malades.	Uloskirjoitettu. Sortis.						Vuoteen 1915 jäänneillä. Malades restés jusqu'en 1915.	Nume des journées de traitement.	Sairashoitopotilaiden keskimäärä. Moyenne des journées de traitement par malade.	Keskimäärä sairaalta päiväs koti. Moyenne des malades par jour.
					Terveenä. Guéris.	Parannuksi tulleen. Améliorés.	Parantumatta. Non-améliorés.	Decéds.	Kuolleena. Non-traités.	Hoitamatta. Non-traités.				
Sairaskoti	40	39	91	130	18	22	5	43	1	41	13,471	103.6	36.9	
Vaivaistalon osasto mielisairaita varten	16	31	26	57	9	9	3	2	1	33	11,887	208.5	32.6	
Raah: Gellman'in sairashuoneen lasaretti osasto	16	7	111	118	65	27	8	6	2	10	3,035	25.7	8.3	
S:n s:n synnytysosasto	—	—	49	49	46	—	3	—	—	—	474	9.7	1.3	
Kajaani: Yleisen sairashuoneen lasaretti osasto	26	26	545	571	456	33	19	24	6	33	12,521	21.9	34.3	
Yleisen sairashuoneen syfiliit- tinen osasto	5	5	23	28	23	—	—	1	—	4	820	29.3	2.2	
Lapsenpäästölaitos	2	1	69	70	67	—	1	—	1	1	540	7.7	1.5	
Kulkutautisairaala	12	4	60	64	61	—	—	2	—	1	1,354	21.2	3.7	
Tornio: Yleisen sairashuoneen la- saretti osasto	20	14	313	327	237	54	4	14	3	15	5,664	17.3	15.5	
S:n s:n syfiliittinen osasto ...	30	12	116	128	119	—	—	1	—	8	3,978	31.1	10.9	
Ylimääräinen veneerinen sairashuone ¹⁾	10	10	75	85	76	—	—	—	—	9	2,092	24.6	5.7	
Lapsenpäästölaitos	2	1	56	57	53	—	1	—	2	1	476	8.4	1.3	
Kulkutautisairaala	—	—	8	8	8	—	—	—	—	—	213	26.6	0.6	
Kemi: Kulkutautisairaala	5	3	10	13	10	2	—	—	—	1	130	10.0	0.4	
Karihaaran sairashuone	21	15	272	287	205	49	11	6	11	5	4,498	15.7	12.3	
Rovaniemi: Yleinen sairashuone	20	16	217	233	168	23	4	16	2	20	5,510	23.6	15.1	
Lapsenpäästölaitos	2	1	71	72	68	—	—	—	2	2	649	9.0	1.8	
Kuusamo: Sairastupa	10	5	68	73	35	22	7	6	—	3	1,223	16.8	3.4	
Ylivieska »	10	4	116	120	73	26	9	6	2	4	2,225	18.5	6.1	
Kemijärvi: Lapsenpäästölaitos ...	2	1	46	47	47	—	—	—	—	—	482	10.3	1.3	
Muonionniska: Yleinen sairashuone	6	—	6	6	5	—	—	1	—	—	120	20.0	0.3	
Inari: Yleinen sairashuone	9	—	37	37	28	5	1	—	—	3	1,245	33.6	3.4	
Sodankylä: Yleinen sairashuone ²⁾	10	—	27	27	14	6	—	2	—	5	879	32.5	4.4	
Yhteensä		7,308	67,847	75,155	48,709	10,115	3,776	3,719	2,113	6,632	2,609,117	34.7	7,148.3	

¹⁾ Suljettuna kesäkuukausina. — ²⁾ Avattiin ¹⁵/₆ 1914.

Taulu III.
Tableau III.Yleisten sairashuoneitten, ylimääräisten veneeristen sairashuoneitten,
Dépenses et recettes des hôpitaux publics, hôpitaux surnuméraires pour

		Sairasvuoteitten lukumäärä. Nombre de lits d'admission.	Hoitotulujen luku. Nombre des malades.	Hoitopäivät. Journées de traitement.	Palkkaus ja palkansaajain ruoka. Appointements et vivre des employés.			Ruuanpito sairaille. Vivre des malades.			Lääkkeet ja sideaineet. Médicaments et articles de par- sement.			Polttopuut ja valaistus. Chauffage et éclairage.		
					Kokonais- menot. Frais totaux.	Päivä kohti. Frais quotidiens.		Kokonais- menot. Frais totaux.	Päivä kohti. Frais quotidiens.		Kokonais- menot. Frais totaux.	Päivä kohti. Frais quotidiens.		Kokonais- menot. Frais totaux.	Päivä kohti. Frais quotidiens.	
Helsinki.																
1	Yleinen sairashuone (vanha ja uusi klinikka)	320	3,166	89,362	120,106	76	133.9	115,077	72	128.4	72,956	41	81.4	62,099	92	69.3
2	Kirurginen sairashuone ¹⁾	154	2,180	58,229	84,108	95	144.0	88,092	45	151.2	73,469	59	126.1	51,933	39	89.0
3	Lapsenpäästölaitos ²⁾	50	3,007	21,328	55,542	—	260.4	32,089	50	150.0	10,000	—	46.7	17,000	—	79.7
4	Lastensairashuone ³⁾	35	295	10,734	29,227	25	272.3	16,500	—	153.7	7,500	—	69.0	13,809	20	129.0
5	Otiatrinen sairashuone	20	333	5,993	17,592	50	293.5	5,907	33	98.6	9,288	11	155.0	4,562	23	76.1
	Yhteensä	579	8,981	185,646	306,577	46	164.8	257,667	—	138.5	173,214	11	93.1	149,404	74	80.3
Yleiset Lääninsairashuoneet.																
6	Turussa	187	2,089	65,289	63,513	43	97.3	63,591	05	97.4	24,498	39	37.5	20,114	82	30.8
7	Hämeenlinnassa	86	1,053	22,402	28,936	—	129.1	22,570	35	100.7	9,454	13	42.2	6,807	11	30.3
8	Viipurissa	253	3,903	81,856	110,531	43	135.0	103,059	64	125.9	42,282	53	57.7	57,549	96	70.3
9	Mikkelissä	90	853	19,742	29,846	27	151.2	20,549	98	104.1	5,484	71	27.8	6,853	96	34.7
10	Kuopiossa	172	1,794	38,309	50,744	80	132.3	53,205	34	139.0	24,377	19	63.5	29,994	95	78.3
11	Vaasassa	167	1,395	41,720	52,210	34	127.0	43,402	03	105.6	16,988	28	41.3	19,803	50	48.2
12	Oulussa	95	1,192	34,185	40,699	66	119.0	32,965	03	96.4	6,403	80	18.7	13,553	87	39.6
	Yhteensä	1,050	12,279	303,503	376,481	93	124.0	339,343	42	111.8	129,489	03	42.6	154,678	17	50.9
Yleiset sairashuoneet.																
13	Lovisassa	32	426	7,226	7,344	98	101.6	8,499	87	117.6	5,675	45	78.5	2,430	75	33.6
14	Porissa	54	805	14,802	14,956	—	101.0	15,773	34	106.5	4,970	—	33.5	2,997	50	20.2
15	Godbyyssä	12	38	1,146	3,849	—	335.9	1,160	—	101.2	398	60	34.8	707	90	61.8
16	Tampereella	120	1,308	40,904	56,891	—	139.0	47,158	61	115.2	19,965	80	48.0	29,425	60	61.0
17	Sortavalassa	50	866	18,395	26,614	94	144.7	20,000	—	108.7	8,000	—	43.5	16,000	07	86.9
18	Savonlinnassa	40	779	14,731	15,459	97	104.9	14,960	19	101.6	6,998	30	47.5	5,649	24	38.4

¹⁾ Paitsi yllä olevia summia on sairastavien ja haavoittuneiden sotilaiden hoitamisesta maksettu Smk 2,314: 50. Poli-Smk 16,510: 50, joka on merkitty palkkauksiin, vedetään pois on palkkaus päivää kohti 1: 83 ja jos Smk 5,426: — (inter-ylimääräisen henkilökunnan ruokapäiviä ollut 2,365.

Huom.! Kuten edellisinäkin vuosina, on ruuanpidon henkilökunnan palkka ja ruoka laskettu ruuanpito sairaille.

leprasairaalan ja mielisairaalan menot ja tulot vuonna 1914.
maladies vénériennes, léproserie et hospices d'aliénés en 1914.

Tarvekalujen kunnossapito. <i>Reparation des inventaires.</i>			Sekalaisia menoja. <i>Divers.</i>			Huoneuston vuokra. <i>Louage.</i>			Yhteensä menot. <i>Totaux des dépenses.</i>			Vuosimäärä. <i>Budget annuel alloué par l'Etat.</i>		Ylöskantotulot. <i>Recettes diverses.</i>						% menojen kokonaissumma- sta. <i>% des frais totaux.</i>		Muistut- uksia. <i>Obser- vations.</i>			
Kokonais- menot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä- kohti. <i>Frais quotiens.</i>	Päivä- kohti. <i>Frais quotiens.</i>	Kokonais- menot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä- kohti. <i>Frais quotiens.</i>	Päivä- kohti. <i>Frais quotiens.</i>	Kokonais- menot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä- kohti. <i>Frais quotiens.</i>	Päivä- kohti. <i>Frais quotiens.</i>	Kokonais- menot. <i>Frais totaux.</i>	Päivä- kohti. <i>Frais quotiens.</i>	Päivä- kohti. <i>Frais quotiens.</i>			Sairasvuo- demaksuja. <i>Indemnités versées par les admini- strés.</i>	Muita sairashu- oneille lankeavia tuloja. <i>Autres revenus des hospices.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>									
Smk.	ml.	ml.	Smk.	ml.	ml.	Smk.	ml.	ml.	Smk.	ml.	ml.	Smk.	ml.	Smk.	ml.	Smk.	ml.	Smk.	ml.	%	Smk.	ml.			
23,499	74	26.2	46,986	19	52.4	21,500	—	24.0	462,226	74	515.6	469,176	—	67,508	20	6,839	—	74,347	20	16.1	491.7	1			
16,052	14	27.5	25,086	66	43.0	2,250	—	3.5	340,993	18	585.6	340,925	—	81,983	05	218	68	82,202	73	23.9	582.1	2			
11,500	—	53.9	14,700	—	68.9	750	—	3.5	141,581	50	663.8	134,736	50	20,432	10	5,426	—	25,858	10	18.2	660.3	3			
8,500	—	79.2	7,500	—	69.0	2,200	—	20.5	85,236	45	794.0	82,531	50	6,466	50	—	—	6,466	50	8.5	773.5	4			
2,786	02	46.5	4,870	06	81.3	8,000	—	133.5	53,006	25	884.5	54,740	—	6,033	10	—	—	6,033	10	11.3	750.9	5			
62,337	90	33.5	99,142	91	51.3	34,700	—	18.6	1,083,044	12	582.5	1,082,104	—	182,422	95	12,483	68	194,906	63	18.0	563.9				
11,099	75	17.0	14,510	04	22.2	—	—	—	197,327	48	302.0	179,809	—	60,838	35	130	13	60,968	48	30.9	—	—	6		
4,975	68	22.2	4,090	10	18.2	—	—	—	76,833	37	342.9	78,490	—	14,571	15	—	—	14,571	15	19.0	—	—	7		
21,255	59	25.9	23,999	44	29.3	—	—	—	358,678	59	438.2	364,491	50	93,673	55	—	—	93,673	55	26.1	—	—	8		
3,530	34	17.9	2,972	90	15.1	—	—	—	69,238	16	351.0	69,504	—	17,337	30	—	—	17,337	30	25.4	—	—	9		
9,994	42	26.1	10,144	50	26.5	—	—	—	178,461	20	465.7	184,415	—	41,253	60	—	—	41,253	60	23.1	—	—	10		
7,822	07	19.0	4,956	43	12.0	—	—	—	145,182	65	353.3	145,548	—	43,721	35	—	—	43,721	35	30.0	—	—	11		
4,499	61	13.1	4,500	—	13.2	—	—	—	102,621	97	305.4	109,215	—	29,977	25	7	35	29,984	60	29.5	—	—	12		
63,177	46	20.8	65,173	41	21.4	—	—	—	1,128,343	42	371.7	1,131,472	50	301,372	55	137	48	301,510	03	26.7	—	—			
2,845	27	39.9	1,506	89	20.8	—	—	—	28,303	21	392.0	20,476	—	8,278	—	364	07	8,642	07	30.5	—	—	13		
1,963	40	13.2	3,166	49	21.4	—	—	—	43,826	73	296.0	46,922	—	10,381	—	—	—	10,381	—	23.8	—	—	14		
400	60	34.9	464	25	40.5	—	—	—	6,980	35	609.0	8,590	—	889	—	—	—	889	—	12.7	—	—	15		
10,214	35	24.9	8,992	72	22.0	—	—	—	172,468	08	422.8	178,552	—	40,922	30	—	—	40,922	30	23.6	—	—	16		
4,449	80	24.2	5,199	99	22.8	—	—	—	80,264	85	436.8	79,465	—	18,502	75	—	—	18,502	75	23.0	—	—	17		
3,085	41	20.9	2,892	72	19.6	—	—	—	49,045	83	340.2	44,850	—	16,115	30	—	—	16,115	30	32.1	—	—	18		

klินิกassa vuoden kuluessa hoidettujen henkilöiden lukumäärä on 15,372. — *) Jos internaati- ja hoitopilaattien ruoka-
naatimaksu) vedetään koko menoista pois, ovat kokonaismenot päivää kohti Smk 6:38.3. — *) Paitsi sairashoitopäiviä on
otsikon kohdalle.

		Sairasvotteen lukumäärä. Nombre de lits d'admission.	Hoidettujen luku. Nombre des malades.	Hoitopäivät. Journées de traitement.	Palkkaus ja palkansaaajan ruoka. Appointements et vivre des employés.			Ruuanpito sairaille. Vivre des malades.			Lääkkeet ja sideaineet. Médicaments et articles de par-sèment.			Polttopuut ja valaistus. Chauffage et éclairage.		
					Kokonaismenot. Frais totaux.	Pääväs kohd. Frais quotidiens.	Pääväs kohd. Frais quotidiens.	Kokonaismenot. Frais totaux.	Pääväs kohd. Frais quotidiens.	Pääväs kohd. Frais quotidiens.	Kokonaismenot. Frais totaux.	Pääväs kohd. Frais quotidiens.	Pääväs kohd. Frais quotidiens.	Kokonaismenot. Frais totaux.	Pääväs kohd. Frais quotidiens.	Pääväs kohd. Frais quotidiens.
					Smc.	mlä	mlä	Smc.	mlä	mlä	Smc.	mlä	mlä	Smc.	mlä	mlä
19	Joensuussa	40	468	13,309	14,717	—	110.6	14,815	95	111.3	4,488	51	33.7	4,869	39	36.6
20	Nurmeksessa	25	277	8,462	6,462	20	75.1	6,780	75	78.7	2,264	15	26.7	1,999	70	23.6
21	Jyväskylässä	70	640	19,312	17,337	44	89.8	20,847	41	107.9	5,000	—	25.9	4,995	33	25.9
22	Kajaanissa	31	599	13,334	14,944	50	112.1	12,197	45	91.5	4,977	81	37.3	3,993	77	30.0
23	Rovaniemellä	20	233	5,510	7,229	74	131.2	5,920	67	108.0	2,498	15	45.3	2,699	74	49.0
24	Torniossa	40	455	9,642	13,546	80	140.5	9,576	20	99.3	3,999	75	41.5	4,161	13	43.1
	Yhteensä	534	6,894	166,773	199,353	57	119.5	177,690	44	106.5	69,236	52	41.4	79,930	42	47.9
	Mielisairaalat.															
25	Lapinlahden keskuslaitos	130	180	47,377	66,572	04	143.0	55,319	40	117.0	4,292	25	9.0	28,437	16	60.0
26	Niuvanniemen »	330	426	120,058	90,816	35	75.6	109,303	62	91.0	4,979	69	4.2	39,390	88	32.8
27	Pitkaniemen »	520	609	188,597	162,167	74	85.9	185,998	46	98.6	8,999	70	4.8	81,398	52	43.2
28	Seilin turvalaitos	52	53	18,328	11,268	62	61.5	15,996	60	87.3	101	70	0.6	4,624	89	25.0
29	Käkisalmen turvalaitos	180	184	63,721	43,378	05	68.1	49,967	56	78.4	1,463	95	2.3	14,972	19	23.5
30	Elätteelle annetut mielisaira- alat	—	14	5,056	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Yhteensä	1,212	1,466	443,137	374,202	80	84.4	416,585	64	94.0	19,837	29	4.4	168,823	64	38.0
	Ylimääräiset veneeriset sairashuoneet.															
31	Helsingissä	105	1,202	42,369	29,801	20	70.3	36,461	72	86.0	9,381	48	22.1	9,282	48	21.9
32	Porissa	12	35	983	886	—	90.3	983	—	100.0	267	15	27.2	339	50	34.5
33	Viipurissa	40	334	8,337	9,085	—	108.9	6,391	90	76.7	2,169	80	26.0	1,667	80	20.0
34	Sortavalassa I	40	323	12,809	8,280	50	64.6	12,996	87	101.4	3,000	—	23.4	2,559	50	19.9
35	» II	20	205	7,277	6,559	—	90.1	6,312	—	86.8	1,900	—	26.1	1,139	—	15.6
36	Savonlinnassa	10	60	2,174	2,212	—	101.7	2,653	35	122.0	477	35	21.9	440	—	20.2
37	Oulussa	35	195	6,512	4,119	50	63.3	5,492	54	84.4	943	45	14.5	1,014	42	15.6
38	Torniossa	10	85	2,092	2,605	65	124.5	1,964	50	94.0	489	10	23.4	466	50	22.3
	Yhteensä	272	2,439	82,553	63,548	85	78.0	73,255	88	88.7	18,628	33	22.0	16,909	20	20.0
39	Leprasairaala Orivedellä	45	43	10,992	9,998	84	90.9	9,157	09	83.3	4,513	92	41.0	2,465	28	22.4
	Koko maassa	3,692	32,102	1,192,604	1,330,163	45	111.5	1,273,699	47	106.7	414,919	20	34.7	572,211	45	47.8

Tarvekalujen kunnossapito. <i>Reparation des inventaires.</i>			Sekalaisia menoja. <i>Divers.</i>			Huoneuston vuokra. <i>Louage.</i>			Yhteensä menot. <i>Totaux des dépenses.</i>			Vuosi- maksu. <i>Budget annuel alloué par l'Etat.</i>		Ylöskantotulot. <i>Recettes diverses.</i>					% meno- jen koko- sum- ma- sta. % des frais totaux.	Muistut- uksia. <i>Obser- vations.</i>			
Kokonais- menot. <i>Frais totaux.</i>		Päivä kohd. <i>Frais quotidiens.</i>	Kokonais- menot. <i>Frais totaux.</i>		Päivä kohd. <i>Frais quotidiens.</i>	Kokonais- menot. <i>Frais totaux.</i>		Päivä kohd. <i>Frais quotidiens.</i>	Kokonais- menot. <i>Frais totaux.</i>		Päivä kohd. <i>Frais quotidiens.</i>			Saliravuo- demaksuja. <i>Indemnités versées par les admi- nistrés.</i>		Muut sairavuo- demaksut. <i>Autres revenus des hopitaux.</i>		Yhteensä. <i>Total.</i>					
<i>Smc.</i>	<i>fr.</i>	<i>fr.</i>	<i>Smc.</i>	<i>fr.</i>	<i>fr.</i>	<i>Smc.</i>	<i>fr.</i>	<i>fr.</i>	<i>Smc.</i>	<i>fr.</i>	<i>fr.</i>	<i>Smc.</i>	<i>fr.</i>	<i>Smc.</i>	<i>fr.</i>	<i>Smc.</i>	<i>fr.</i>	<i>Smc.</i>	<i>fr.</i>	<i>%</i>	<i>Smc.</i>	<i>fr.</i>	
2,098	05	15.8	2,492	—	18.7	—	—	—	43,480	90	327.0	44,290	—	11,853	30	—	—	11,853	30	27.2	—	—	19
742	42	8.7	1,681	93	20.0	—	—	—	19,931	13	234.7	18,066	—	5,138	75	—	—	5,138	75	25.8	—	—	20
2,617	95	13.6	2,282	10	11.8	18,000	—	93.2	71,080	23	368.0	73,480	—	12,488	35	106	84	12,595	19	17.7	2	75.0	21
1,980	39	14.9	1,999	96	15.0	—	—	—	40,093	88	369.0	40,180	—	13,465	15	—	—	13,465	15	33.6	—	—	22
999	63	18.1	969	85	17.6	—	—	—	20,317	78	368.7	20,904	53	4,969	50	—	—	4,969	50	24.5	—	—	23
2,136	39	22.2	2,062	41	21.4	—	—	—	35,482	68	368.0	38,250	—	5,003	60	35	33	5,038	93	14.0	—	—	24
33,533	66	20.0	33,711	29	20.2	18,000	—	10.7	611,475	65	366.0	614,025	53	148,007	—	506	24	148,513	24	24.2	3	55.3	—
20,623	87	44.0	12,474	99	26.0	—	—	—	187,719	71	397.0	189,016	50	50,267	26	—	—	50,267	26	26.6	—	—	25
31,645	74	26.4	9,622	51	8.0	—	—	—	285,758	79	38.0	309,045	—	139,685	15	—	—	139,685	15	48.9	—	—	26
47,185	51	25.1	26,138	28	13.9	1,351	16	0.7	513,239	37	272.0	517,068	—	236,337	60	—	—	236,337	60	46.0	—	—	27
2,770	60	15.0	1,548	56	8.5	—	—	—	36,310	97	198.1	42,402	50	19,841	65	524	93	20,366	58	54.4	—	—	28
11,990	40	18.8	4,496	35	7.1	—	—	—	126,268	50	198.2	126,205	50	54,168	10	309	21	54,477	31	43.1	—	—	29
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,942	11	137.3	15,000	—	6,098	30	600	—	6,698	30	96.5	—	—	30
114,216	12	25.7	54,280	69	12.2	1,351	16	0.3	1,156,239	45	260.9	1,198,737	50	502,181	47	1,434	14	503,615	61	43.5	2	60.6	—
6,630	19	15.6	5,385	13	12.7	7,840	—	18.5	104,782	20	247.0	104,782	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
106	30	10.8	35	15	3.6	—	—	—	2,617	10	266.0	2,617	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
2,373	15	28.5	2,373	45	28.5	—	—	—	24,061	10	288.6	24,061	10	1,574	10	—	—	1,574	10	6.5	—	—	33
2,716	—	21.2	1,559	96	12.2	6,000	—	46.8	37,112	83	289.7	37,153	50	6,258	05	—	—	6,258	05	16.8	2	42.9	34
1,448	85	19.9	1,459	96	20.6	2,880	—	39.7	21,698	81	298.1	21,699	—	1,656	60	—	—	1,656	60	8.0	2	59.0	35
219	75	10.1	42	50	1.9	1,280	—	58.9	7,324	95	336.9	8,877	—	102	—	—	—	102	—	1.4	2	78.0	36
496	43	7.6	1,368	22	21.0	3,800	—	58.3	17,234	56	264.7	22,567	50	412	90	17	30	430	20	2.5	2	0.63	37
299	15	14.3	254	10	12.1	1,000	—	47.8	7,079	—	338.4	9,372	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
14,289	82	17.3	12,478	47	15.1	22,800	—	27.6	221,910	55	268.8	231,129	40	10,003	65	17	30	10,020	95	4.4	2	41.2	—
1,668	87	15.2	1,629	—	14.8	—	—	—	29,433	—	267.7	37,390	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39
289,223	83	24.2	266,415	77	22.3	76,851	16	6.4	4,230,446	19	354.3	4,294,858	93	1,143,987	62	14,578	94	1,158,566	56	27.4	3	74.9	—

tuksen valtion sairashuoneissa vuodelta 1914.

dans les hopitaux publics en 1914.

Tuoretta kalaa. Poisson.	Voita. Beurre.	Kasvivoita. Beurre végétal.	Kermaa. Crème.	Kokomaattoa. Lait écrémé.	Kuurittua maitoa. Lait entier.	Munua. Oeufs.	Sikojen luku. Nombre de cochons.	Ostettu ruokaa silloille. Nourage acheté pour des cochons.										
								P.-P. Smk.	Merk.									
Hinta. Kg. Pric. Kilos.	Hinta. Kg. Pric. Kilos.	Hinta. Kg. Pric. Kilos.	Hinta. Kg. Pric. Kilos.	Hinta. Kg. Pric. Kilos.	Hinta. Kg. Pric. Kilos.	Hinta. Kpl. Pric. Pices.												
Päiväsi kohti. Par jour.	Päiväsi kohti. Par jour.	Päiväsi kohti. Par jour.	Päiväsi kohti. Par jour.	Päiväsi kohti. Par jour.	Päiväsi kohti. Par jour.	Päiväsi kohti. Par jour.												
Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.												
627 0.058	—	195 0.018	280—299	650 0.060	155	592 0.067	70	10,800 1.000	18	7,345 0.809	8	12,440 1.170	2—10.2	—	—	—	—	—
457 0.022	90—117	526 0.024	280—294	650 0.030	155	674 0.031	70	8,720 0.812	18	24,750 1.180	8	15,100 0.700	9.3—10.7	—	—	—	—	—
2,080 0.092	73—85	677 0.030	273—280	873 0.038	165	1,280 0.037	75—77	19,605 0.874	18	9,823 0.440	8	19,810 0.880	10—12	—	—	—	—	—
544 0.040	80—107	345 0.035	295	214 0.015	170	453 0.038	71	7,080 0.524	18	8,620 0.640	8	4,270 0.310	11—12.5	—	—	—	—	—
179 0.030	82—95	308 0.050	267—319	20	175	314 0.053	72—74	5,345 0.915	19	1,535 0.260	8	2,490 0.420	10—11	—	—	—	—	—
94 0.035	40—80	182 0.070	292—298	—	—	274 0.108	70	1,513 0.800	18	11,760 0.450	8	1,500 0.600	10.4—12	—	—	—	—	—
241 0.010	60—90	683 0.033	250—270	63	—	465 0.023	90	19,800 0.960	18	14,340 0.700	7	4,080 0.196	8—12	—	—	—	—	—
340 0.040	60—120	222 0.026	260—290	114 0.018	160—180	193 0.017	100	6,195 0.740	18	4,453 0.530	8.5	860 0.100	10—15	—	—	—	—	—
973 0.030	45—250	1,159 0.037	270—310	739 0.023	165	1,238 0.038	100	11,433 0.380	21	25,978 0.830	11	16,679 0.530	8—15	—	—	—	—	—
268 0.030	60—107	329 0.040	243—270	—	—	—	—	8,760 1.116	18	960 0.100	8	1,542 0.200	10—12	—	—	—	—	—
286 0.028	60—180	799 0.043	220—300	95	185	—	—	17,280 1.050	19	2,450 0.150	5—7.5	2,514 0.154	11—20	—	—	—	—	—
798 0.052	80—87	274 0.018	230—290	285 0.010	150—168	—	—	9,000 0.000	18	15,840 0.040	9	1,940 0.120	12—13	—	—	—	—	—
420 0.034	70—84	453 0.036	251—262	128 0.010	155	—	—	17,087 1.390	18	—	—	932 0.076	12.5	—	—	—	—	—
125 0.040	87—113	87 0.034	230—330	52 0.020	200—210	—	—	1,721 0.600	18	3,186 1.280	7.7	719 0.280	10—15	—	—	—	—	—
113 0.017	60—125	263 0.040	230—300	—	—	—	—	7,625 1.190	15	2,767 0.400	5—7	630 0.090	12	—	—	—	—	—
549 0.037	73—84	686 0.046	293—303	100	180	376 0.025	135	15,940 1.070	17	7,101 0.600	7	5,472 0.370	12	—	—	—	—	—
329 0.040	104—125	188 0.034	265	12	200	—	—	9,060 1.170	18.5	—	—	1,096 0.180	10—11	—	—	—	—	—
36 0.016	90	207 0.040	232—261	—	—	—	—	6,910 1.380	16	—	—	380 0.060	15	—	—	—	—	—
26	50—70	89 0.030	230—270	—	—	—	—	3,440 1.200	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—
151 0.020	73—75	116 0.014	250—286	114 0.014	170	—	—	6,320 0.882	18	3,814 0.682	7.5	1,573 0.220	12	—	—	—	—	—
124 0.030	50—85	235 0.052	220—260	—	—	—	—	5,471 1.300	20	—	—	559 0.120	8—13	—	—	—	—	—
45 0.020	50—80	95 0.045	280	—	—	—	—	2,910 1.370	20	—	—	123 0.080	12—17	—	—	—	—	—
69 0.028	20—100	132 0.040	260—280	93 0.026	160	—	—	2,982 0.800	17—20	1,955 0.540	10	310 0.087	12	—	—	—	—	—
269 0.016	45—150	428 0.026	270—320	690 0.040	185	873 0.050	75	7,620 0.460	18	19,050 1.150	10	7,240 0.440	10—11	—	—	—	—	—
665 0.013	45—160	1,300 0.026	260—285	500 0.012	170—185	—	—	28,913 0.760	16—18.5	24,545 0.630	6	4,043 0.140	11—15	—	—	—	—	—
648 0.009	50—170	3,185 0.046	278	170	—	170—185	2,250 0.032	60,590 0.370	17—17.6	18,450 0.280	9.5	4,010 0.050	11—15	—	—	—	—	—
137 0.025	90	25	270	32	165	94 0.014	100	2,316 0.420	18	2,235 0.422	10	—	—	—	—	—	—	—
71	145	358 0.017	273—296	200 0.010	173	180 0.008	100	16,200 0.800	17	12,540 0.800	8	324 0.016	12.5	—	—	—	—	—
84	110—134	174 0.013	290—305	460 0.030	165	258 0.020	80	1,680 0.130	20	9,350 0.740	10	920 0.070	10—11	—	—	—	—	—
38 0.010	50	24	270	113 0.030	165	52 0.013	100	127 0.032	21	4,502 1.170	11	260 0.085	10—11	—	—	—	—	—
54 0.011	130—150	393 0.030	227—270	—	—	—	—	5,400 1.250	17	—	—	323 0.070	11—12	—	—	—	—	—
36 0.010	100—107	195 0.067	220—230	5	180	—	—	740 0.250	17	1,800 0.620	11	56 0.018	10—11	—	—	—	—	—
71 0.025	65	82 0.038	215—235	44 0.017	160	—	—	3,047 1.080	18	—	—	28	12.5	—	—	—	—	—
33	70—90	137 0.034	287—290	—	—	—	—	5,970 1.000	16	460 0.116	7.5	45	10	—	—	—	—	—

Helsinki.

Helsinki.

Yleiset sairashuoneet:

uusi klinikka .....
 vanha klinikka .....
 Kirurginen sairaushuone .....
 Lapsenpäästölaitos .....
 Lapsisairashuone .....
 Otiatrinen sairaushuone .....

Yleiset lääninsairashuoneet.

Turussa .....
Hämeenlinnassa .....
Viipurissa .....
Mikkelissä .....
Kuopiossa .....
Vaasassa .....
Oulussa .....

Yleiset sairashuoneet.

Loviisassa .....
 Porissa .....
 Godbyyssä .....
 Tampereella .....
 Sortavalassa .....
 Joensuussa .....
 Savonlinnassa .....
 Nurmeksessa .....
 Jyväskylässä .....
 Kajaaniassa .....
 Rovaniemellä .....
 Torniossa .....

Mielisairaalat.

Lapinlahden keskuslaitos	.....
Niuvanniemen	„
Pitkkuuimen	„
Seilin turvalaitos	.....
Käkisalmen turvalaitos	.....
Elänteelle annetut mielisairaas	.....

Ylimääräiset veneeriset sairas- huoneet.

Helsingissä	
Viipurissa	
Sortavalassa I	
II	
Oulussa	

Se prasairaala Orihvedellä .....

Lampaan ja vastikan lihaa. <i>Mouton et veau.</i>				Muuta tuoretta lihaa. <i>V viande fraiche differente.</i>				Tuoretta laskia. <i>Lard.</i>				Laskia omasta sikatarhasta. <i>V viande de cochons de mmes animaux.</i>			
Summa ravintopöytä. <i>Total des journees d'entretien.</i>				Hinta. Ks. <i>Prix. Kilo.</i>				Hinta. Ks. <i>Prix. Kilo.</i>				Hinta. Ks. <i>Prix. Kilo.</i>			
Hoitoheikkö- ja palvelusmiehen pöytä. <i>Nombre de journees d'entretien infirmiers et domestiques.</i>				Päivä kohd. <i>Par jour.</i>				Päivä kohd. <i>Par jour.</i>				Päivä kohd. <i>Par jour.</i>			
Salaishotellipöytä. <i>Nombre de journees d'entretien dans la classe de journees de moins eleves.</i>				Kilogrammaa. <i>Kilos.</i>				Kilogrammaa. <i>Kilos.</i>				Kilogrammaa. <i>Kilos.</i>			
230	7,665	2,230	10,125	202	0.040	109—134	1,464	0.150	93	347	0.034	152—156	—	—	—
643	16,295	3,663	20,601	256	0.012	130	3,336	0.160	92—95	55	—	160	—	—	—
1,047	15,175	6,370	22,592	1,419	0.082	141—153	3,829	0.169	92	—	—	175—180	—	—	—
155	6,166	8,105	14,426	181	0.012	172—191	2,181	0.160	92	283	0.019	170	—	—	—
—	2,972	2,869	5,841	53	0.009	163—171	507	0.085	112—128	115	0.020	2	—	—	—
70	1,511	934	2,415	72	0.030	153—164	209	0.088	110—126	6	—	—	—	—	—
617	15,427	4,638	20,682	369	0.015	125	3,543	0.170	78—87	1,240	0.060	105—135	—	—	—
74	5,868	2,002	7,944	219	0.026	80—130	858	0.108	90—110	78	0.010	150	205	0.026	—
1,498	19,741	9,282	30,521	828	0.027	160—200	5,620	0.180	85	1,065	0.028	160	200	0.030	—
267	4,679	2,093	7,089	143	0.020	74—84	5,941	0.200	94	—	—	—	680	0.080	—
367	9,319	5,787	14,873	266	0.017	70—145	2,921	0.380	84—95	—	—	—	209	0.030	—
647	10,120	4,641	15,408	153	0.010	130—136	2,403	0.165	90—92	—	—	—	224	0.014	—
391	8,212	2,821	11,424	134	0.010	77—102	2,353	0.208	74—89	—	—	—	166	0.014	—
1,450	704	849	3,009	24	0.008	150	140	0.046	120—150	—	—	—	20	—	—
356	3,461	910	4,627	72	0.015	90—150	439	0.090	95—150	99	0.020	50—200	—	—	—
745	9,676	4,609	15,032	202	0.013	143—156	2,193	0.141	85—89	531	0.030	150	—	—	—
621	4,268	2,942	7,831	66	0.008	118—125	634	0.040	85	—	—	—	230	0.028	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
119	3,378	1,365	4,862	33	—	111—133	602	0.165	80	—	—	—	150	0.080	—
—	2,107	486	2,598	—	—	—	357	0.137	100	—	—	—	—	—	—
55	4,574	1,669	6,298	72	0.010	110—124	1,539	0.240	90	437	0.070	140	—	—	—
181	3,142	1,092	4,415	22	—	60	211	0.045	70—100	—	—	—	65	0.010	—
65	1,127	698	1,890	—	—	—	163	0.080	90—130	—	—	—	15	—	—
259	2,265	1,183	3,707	11	—	70—125	679	0.182	85—90	14	—	160	—	—	—
1,616	10,519	4,583	16,467	494	0.028	80—160	2,840	0.170	100—110	387	0.022	160	—	—	—
4,583	25,390	9,101	39,154	1,025	0.080	65—130	9,300	0.240	73—80	—	—	—	1,278	0.032	—
10,412	38,090	13,098	60,600	237	—	90—160	12,994	0.210	90	—	—	—	2,733	0.045	—
—	4,641	910	5,551	31	—	90	1,094	0.198	80—95	—	—	—	101	0.018	—
—	15,964	4,110	20,074	62	—	145—160	2,423	0.120	100	—	—	—	307	0.016	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	10,224	1,638	11,362	164	0.014	144—164	1,259	0.106	92—100	—	—	—	407	0.034	—
—	1,984	455	2,439	—	—	—	534	0.220	85	48	0.019	160	—	—	—
75	1,435	728	4,398	86	0.019	100—125	692	0.160	85	—	—	—	—	—	—
—	1,621	455	2,076	56	0.027	105—125	209	0.100	85	—	—	—	—	—	—
—	1,630	243	1,873	—	—	—	215	0.110	75—88	—	—	—	—	—	—
—	2,722	1,103	3,825	—	—	—	891	0.100	90	—	—	—	—	—	—

Tuoretta kalaa. <i>Poisson.</i>	Voita. <i>Beurre.</i>	Kasvi voita. <i>Beurre végétal.</i>	Kermas. <i>Crème.</i>	Kokomaattoa. <i>Lait écrémé.</i>	Kuurittua maitoa. <i>Lait entier.</i>	Munia. <i>Oeufs.</i>	Sikojen luku <i>Nombre de cochons.</i>	Ostettu ruokaa sijoille. <i>Pourage acheté pour des cochons.</i>	
								P.-F. Sink. Mark.	
Hinta. K.g. Prtz. Kiloa. Päivä kohlt. Par jour. Kilogrammaa. Kiloa.	Hinta. K.g. Prtz. Kiloa. Päivä kohlt. Par jour. Kilogrammaa. Kiloa.	Hinta. K.g. Prtz. Kiloa. Päivä kohlt. Par jour. Kilogrammaa. Kiloa.	Hinta. K.g. Prtz. Kiloa. Päivä kohlt. Par jour. Kilogrammaa. Kiloa.	Hinta. K.g. Prtz. Kiloa. Päivä kohlt. Par jour. Kilogrammaa. Kiloa.	Hinta. K.g. Prtz. Kiloa. Päivä kohlt. Par jour. Kilogrammaa. Kiloa.	Hinta. K.pl. Prtz. Pièces. Päivä kohlt. Par jour. Kappaleita. Pièces.			
708 0.070 52—98 896 0.043 68—91 2,171 0.090 73—82 512 0.035 71—106 260 0.044 43—82 89 0.035 51—80	185 0.018 285—289 568 0.027 309 766 0.033 272—281 682 0.047 275—292 327 0.054 262—284 152 0.060 290	523 0.052 176—186 750 0.036 125—155 907 0.040 152—164 — — — 20 — — —	577 0.067 70 752 0.086 70 1,333 0.058 76—80 302 0.020 72 342 0.058 73 189 0.075 70	10,102 1.000 18 7,592 0.370 18 21,580 0.950 18 13,125 0.908 18 5,882 1.000 19 1,544 0.600 18	9,071 0.900 8 22,924 1.110 8 7,032 0.810 8 2,742 0.180 8 1,810 0.300 8 1,258 0.500 8	27,140 2.600 7.4—8 16,600 0.820 7—8 19,330 0.850 8—9 4,760 0.330 8—9 3,360 0.570 8—10 1,530 0.600 8—10	— — — — — —	— — — — — —	— — — — — —
854 0.042 9—70 500 0.063 50—90 980 0.080 50—171 447 0.060 62—77 703 0.047 60—170 739 0.048 43—78 475 0.041 83—103	644 0.030 230—260 135 0.030 240 1,001 0.032 240—207 394 0.066 207 603 0.030 215—245 326 0.020 270—284 454 0.040 228—232	54 — 170 177 0.022 170—180 856 0.028 155 — — — — — — 200 0.011 145—185 135 0.010 155	480 0.020 90 202 0.025 100 1,249 0.040 100 — — — 15 — 100 44 — 80 —	20,020 0.980 18 6,581 0.840 18 11,807 0.980 21 8,440 1.200 18 16,050 1.080 19 9,135 0.590 18 17,042 1.500 18	15,040 0.700 7 3,946 0.490 8.5 27,200 0.900 11 1,365 0.190 6 4,750 0.800 5 16,210 1.000 9 —	4,500 0.200 6.5—8 1,300 0.180 7—10 16,400 0.530 7—12 3,130 0.440 7—9 5,400 0.290 8—9 3,782 0.240 10—12 1,640 0.148 8—10	9 4 — 12—13 22 15—16 5—6	— — — — — — —	— — — — — — —
230 0.070 55—83 197 0.042 25—140 — 917 0.060 64—70 828 0.040 100—150 — 278 0.067 73—103 55 0.020 50—80 177 0.028 40—74 154 0.034 50—100 82 0.030 60—120 62 0.017 50—100	113 0.035 260—280 239 0.050 200—280 — 626 0.041 269—280 312 0.039 238—265 — 361 0.074 208—328 124 0.048 190—270 150 0.023 246—248 177 0.040 200—240 82 0.040 270—280 135 0.037 260	46 0.016 200—210 — — — — — — 150 0.010 145—180 12 — 200 — — — 12 — 145 — — — 79 0.011 145—170 25 — 145 25 — 165 88 0.023 160	13 — 100 — — — — — — 420 0.027 80—135 —	1,816 0.600 18 7,840 1.690 15 — 5,805 1.070 17 9,100 1.180 18.5 — 6,920 1.420 16 3,380 1.300 16 6,370 1.000 18 5,796 1.300 20 2,320 1.320 20 3,225 0.870 17—20	3,808 1.260 7.5—9 2,114 0.450 5.5—7 — 7,652 0.500 7 — — — — 2,408 0.380 7.5 — — 2,145 0.570 10	1,238 0.400 8—10 1,326 0.280 8—9 — 8,290 0.550 8—9 2,547 0.320 8—9 — 1,072 0.200 7—10 457 0.170 7.4—12 1,048 0.160 7—10 1,266 0.280 8—15 115 0.060 10—15 352 0.090 9—15	3 — — — 9 — 2—5 2—3 — 3—6 1—2 —	— — — — — — — — — — — —	
1,235 0.075 12—95 1,706 0.043 40—100 1,564 0.025 35—150 259 0.046 70—90 250 0.010 80—140 — — — — — — —	291 0.017 240—300 1,965 0.048 200—285 3,354 0.055 278 30 — 250—265 425 0.021 250—275 — — — — — — —	600 0.036 185 150 — 170 265 — 170—185 31 — 145—185 300 0.014 147—165 — — — — — — —	936 0.056 75 — 2,275 0.037 30 101 0.018 100 182 0.009 100 — — — — — — —	8,190 0.500 18 32,704 0.840 16—18.5 62,215 1.020 17—17.5 2,500 0.450 18 16,380 0.610 18 — — — — — — —	19,930 1.800 10 22,575 0.570 6 18,655 0.307 9.5 2,332 0.400 10 12,740 0.630 8 — — — — — — —	8,640 0.520 8—9 4,557 0.116 7—12 4,776 0.078 7—10 — 668 0.038 7—9 — — — — — — —	8—9 7—12 7—10 — 43—68 — — — — — — —	— 61—67 131—192 8 — — — — — — — —	
187 0.016 57—100 24 — 50—607 64 0.014 113—167 39 0.019 95—109 76 0.040 53—78 189 0.048 60	258 0.020 250—261 21 — 240 360 0.032 261—269 99 0.047 245 65 0.034 223—233 149 0.038 267	430 0.136 160—165 65 0.026 160 10 — 200 15 — 180 29 0.015 143—160 —	233 0.024 80 52 0.020 100 — — — — —	1,910 0.160 20 98 0.040 20 5,460 1.250 17 728 0.350 17 2,379 1.260 18 2,851 0.740 16	10,765 0.900 10 2,900 1.100 11 — 1,820 0.875 11 — 1,300 0.380 7.5	1,640 0.140 6—9 420 0.150 7.5—8 439 0.100 7—7.5 262 0.120 5—9 141 0.070 9—10 502 0.320 7—9	6—9 7.5—8 7—7.5 5—9 9—10 7—9	6—9 — 2 2 — 6	— — — — — —

III:llä neljänneksellä.

Helsinki.

Yleiset sairaushuoneet:

uusi klinikka	108	5,850	2,200	8,158	190	0.020	125	1,280	0.150	95-97	298	0.080	151-151	—	—	—
vanha klinikka	434	13,091	3,063	16,788	192	0.010	134-143	2,454	0.140	92	11	—	150-180	—	—	—
Kirurginen sairaushuone	634	12,132	6,440	18,900	1,932	0.100	135-188	2,706	0.142	92	—	—	—	—	—	—
Lapsenpäästölaitos	46	4,400	7,729	12,329	193	0.016	182-197	1,872	0.160	92-94	294	0.023	145-177	—	—	—
Lapsisairashuone	—	2,034	2,901	4,735	36	—	166	385	0.080	110	50	0.010	167	—	—	—
Otiatrinen sairaushuone	30	1,398	930	2,358	59	0.020	149-161	168	0.075	125-130	—	—	—	—	—	—

Yleiset lääninsairashuoneet.

Turussa	488	15,435	4,657	20,580	326	0.010	90-130	3,945	0.100	55-87	1,738	0.080	105-127	—	—	—
Hämeenlinnassa	149	4,045	2,032	6,826	192	0.020	100-165	709	0.108	100-120	42	—	—	60	—	0.008
Viipurissa	1,600	17,536	9,384	28,530	717	0.025	160	5,235	0.183	85	902	0.091	160	—	—	—
Mikkelissä	80	4,353	2,116	6,594	80	0.012	76-81	491	0.075	70-96	—	—	—	230	—	0.085
Kuopiossa	439	8,418	5,024	13,881	252	0.018	60-110	2,345	0.160	84-95	—	—	—	620	—	0.044
Vaasassa	547	9,789	4,692	15,028	181	0.012	100-134	2,207	0.140	80-90	—	—	—	287	—	0.017
Oulussa	286	7,368	2,872	10,506	169	0.016	87-90	1,969	0.187	84	—	—	—	165	—	0.015

Yleiset sairashuoneet.

Loviisassa	1,164	508	828	2,431	12	—	150	163	0.087	120-150	—	—	—	36	—	0.014
Porissa	112	2,933	1,196	4,241	59	0.010	120-190	395	0.090	55-130	81	0.010	175-160	—	—	—
Godbyyissä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tampereella	911	9,201	4,725	15,037	250	0.016	155-171	2,188	0.140	87-88	562	0.037	150	—	—	—
Sortavalassa	742	3,636	3,004	6,360	200	0.033	100	924	0.145	82-85	—	—	—	102	—	0.016
Joensuussa	135	3,488	1,472	5,095	91	0.017	75-170	731	0.148	80-85	—	—	—	210	—	0.041
Jyväskylässä	132	2,781	1,380	4,293	14	—	98-120	647	0.150	80-120	—	—	—	90	—	0.020
Nurmekeksessa	—	1,988	558	2,544	—	—	—	519	0.204	100	—	—	—	—	—	—
Jyväskylässä	118	4,340	1,670	6,128	68	0.011	94-117	1,401	0.228	90	256	0.040	140	—	—	—
Kajaniemellä	207	3,254	1,104	4,565	28	—	50-100	278	0.080	50-90	—	—	—	—	—	—
Kovanmellä	28	1,349	644	2,021	21	—	50	115	0.057	110-140	—	—	—	16	—	—
Orniossa	49	2,069	1,196	3,598	49	—	135	667	0.180	80-96	—	—	—	—	—	—

Mielisairaalat.

Lapinlahden keskuslaitos	1,626	10,080	4,063	15,769	255	0.016	90-160	2,217	0.140	100-120	280	0.017	160	—	—	—
Huivanniemen	4,804	25,401	9,292	39,497	2,122	1.053	45-90	7,955	0.200	73-80	—	—	—	1,559	—	0.088
Itäkaniemen	10,106	37,334	13,290	60,730	170	0.002	120-150	13,472	0.220	90	—	—	—	3,075	—	0.050
Heilin turvalaitos	—	4,533	920	5,453	—	—	—	1,070	0.198	80-85	—	—	—	91	—	0.018
Käkisalmen turvalaitos	—	18,086	4,115	20,201	44	—	120-145	2,293	0.118	100	—	—	—	448	—	0.020
Mitteelle annetut mielisairaalat	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Ylimääräiset veneeriset
sairashuoneet.

Kelsingissä	—	11,306	1,656	12,962	176	0.018	150	1,200	0.100	92-100	—	—	—	150	—	0.011
Ilpurissa	—	1,182	460	1,642	—	—	—	257	0.156	85	13	—	180-300	—	—	—
Ortavalassa I	51	2,777	736	3,823	118	0.036	100-117	1,052	0.316	84-85	—	—	—	102	—	0.080
" II	—	1,283	460	1,743	20	0.011	100-140	631	0.362	85	—	—	—	—	—	—
ulussa	—	916	184	1,100	—	—	—	108	0.098	85	—	—	—	—	—	—
epirasairaala Orihvedellä	—	2,698	1,104	3,797	—	—	—	338	0.088	90	—	—	—	146	—	0.048

Tuoretta kalaa. <i>Poisson.</i>	Voita. <i>Beurre.</i>	KasviVoita. <i>Beurre végétal.</i>	Kermaa. <i>Crème.</i>	Kokomaitto. <i>Lait écrémé.</i>	Kuorittua maitto. <i>Lait entier.</i>	Munia. <i>Oeufs.</i>	Sikojen luku. <i>Nombre de cochons.</i>	Ostettu ruoka sijolle. <i>Fournage acheté pour des cochons.</i>	
								P.-P.	Smk.
Hinta. Kg. Prlz. Kilos. Par jour. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Prlz. Kilos. Par jour. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Prlz. Kilos. Par jour. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Prlz. Kilos. Par jour. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Prlz. Kilos. Par jour. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kg. Prlz. Kilos. Par jour. Kilogrammaa. Kilos.	Hinta. Kp. Prlz. Pices. Par jour. Kappaleita. Pices.	—	—	—
628 0.076 73—82	160 0.019 300	660 0.080 145	530 0.064 70	9,045 1.800 18	5,750 0.700 8	18,360 2.200 9	—	—	—
639 0.088 76—92	459 0.027 201—238	500 0.029 145	752 0.044 70	6,988 0.410 18	19,450 1.150 8	13,400 0.800 7—8.5	—	—	—
1,946 0.100 73—87	733 0.038 270—281	902 0.049 145—177	1,204 0.066 72—75	24,270 1.270 18—20	6,718 0.340 8	18,940 1.000 8—9	—	—	—
523 0.042 77—98	627 0.050 289	—	391 0.030 71	13,220 1.000 18	2,190 0.178 8	4,160 0.340 8—9	—	—	—
187 0.039 70—104	251 0.050 200—310	24	314 0.060 73	5,220 1.100 19	1,351 0.290 8	2,440 0.500 8—8.5	—	—	—
77 0.021 50—87	153 0.064 300	—	159 0.064 70	1,438 0.600 18	1,157 0.490 8	1,320 0.550 8—9	—	—	—
881 0.042 40—75	659 0.032 240—280	51	472 0.023 90	22,490 1.090 18—20	8,820 0.420 8	4,660 0.227 7—8	9	—	—
806 0.040 80—125	175 0.025 280	117 0.018 140—190	199 0.020 100	5,803 0.850 18	3,461 0.500 7—10	1,465 0.200 8—10	3—4	—	—
657 0.023 80—130	906 0.032 240—275	488 0.017 145—185	1,170 0.041 100	12,020 0.402 21	25,805 0.004 11	12,542 0.439 7—10	—	—	—
312 0.047 68—79	314 0.047 234—247	—	—	7,060 1.215 13	1,424 0.217 10	1,723 0.263 7—10	11—13	—	—
1,198 0.086 70—110	318 0.032 235—275	50	—	16,550 1.192 19	4,700 0.348 5	3,299 0.287 9	14—22	—	—
785 0.048 75	413 0.020 280	200 0.018 145	—	9,200 0.612 18	16,090 1.070 9	3,085 0.250 10	10—14	—	—
440 0.040 110	433 0.040 237—257	130 0.012 157	—	1,586 0.509 18	—	965 0.91 9—11	7—8	—	—
198 0.079 55—86	115 0.047 270—300	33 0.018 200	—	1,774 0.727 18	3,325 1.967 7	806 0.830 8—9	3	—	—
188 0.040 15—170	205 0.042 230—300	—	—	6,985 1.600 15	1,985 0.400 5—7	968 0.200 8—90	—	—	—
837 0.055 58—74	778 0.050 251—281	150 0.010 145	439 0.028 80	16,520 1.090 17	7,600 0.500 7	8,120 0.540 9	—	—	—
239 0.037 77—132	481 0.075 267	36	145	9,215 1.448 16.5—18	—	2,359 0.370 8	9	—	—
315 0.061 78—88	126 0.024 233—249	125 0.024 145	—	3,235 0.634 18	3,158 0.018 10	522 0.100 7—9	5—9	—	—
144 0.026 76—92	373 0.036 229—258	—	—	6,565 1.529 15—16	—	1,156 0.270 8—9	3—7	—	—
119 0.046 40—200	111 0.044 200—245	—	—	3,055 1.200 16	—	359 0.141 8—10	8	—	—
193 0.030 96—106	110 0.017 247—286	75 0.012 145	—	6,440 1.050 18	1,387 0.228 7.5	1,316 0.214 9—10	—	—	—
153 0.033 30—70	184 0.039 230—270	75 0.012 145	—	5,497 1.204 20	—	991 0.210 10	2	—	—
26 0.012 70—100	102 0.050 260—220	75	145	2,141 1.059 20	—	120 0.050 7.5—10	1	—	—
24	82 0.020 260	150 0.040 145	—	3,319 0.980 17	1,995 0.554 10	386 0.110 10—11	—	—	—
1,182 0.074 10—200	819 0.051 250—310	850 0.058 145	1,398 0.068 75	9,038 0.570 18	26,500 1.680 10	6,480 0.410 8—9	—	—	—
601 0.015 55—100	1,836 0.047 220—235	280 0.007 145	—	30,095 0.761 16—18	23,150 0.680 6	4,361 0.119 8—10	40—56	—	—
841 0.013 40—170	3,473 0.057 278	545 0.008 145	2,300 0.037 80	64,610 1.063 17	18,860 0.310 9.5	5,790 0.095 8—12	162—219	—	—
361 0.068 70—85	26	260	56	2,323 0.426 18	2,302 0.422 10	—	8	—	—
108 0.005 80	422 0.020 274—290	290 0.014 149—151	184 0.006 100	16,460 0.810 17	12,880 0.680 8	873 0.040 8—9	63—65	—	—
296 0.022 95—120	263 0.020 270—282	425 0.030 145	279 0.020 80	2,650 0.204 20	10,165 0.780 10	1,085 0.080 9	7—8	—	—
5	24 0.015 240—270	43 0.036 145—160	45 0.027 100	90 0.054 21	1,740 1.050 11	170 0.108 8—9	—	—	—
64 0.016 100—139	185 0.055 268—269	12	145	5,520 1.600 17	—	389 0.117 7—8	2—3	—	—
27	26 0.014 230—253	37 0.020 145—180	—	776 0.445 17	2,440 1.399 11	248 0.142 7—8	2	—	—
53 0.048 57—124	39 0.035 240	13	143	1,500 1.863 18	—	79 0.070 11—12	—	—	—
123 0.032 60—70	138 0.030 267	—	—	2,852 0.750 16	1,680 0.440 7.5	206 0.050 9	4	—	—

		Lampaan ja vasikan lihaa. <i>Mouton et veau.</i>				Muuta tuoretta lihaa. <i>Viande fraîche différente.</i>				Tuoretta laskiä. <i>Lard.</i>				Laskiä omasta sikatarhasta. <i>Viande de cochons de mêmes animaux.</i>			

Tuoretta kalaa. <i>Poisson.</i>	Voita. <i>Beurre.</i>	KasviVoita. <i>Beurre végétal.</i>	Kermaa. <i>Crème.</i>	Kokomaitoa. <i>Lait créme.</i>	Kuurittua maitoa. <i>Lait entier.</i>	Munua. <i>Oeufs.</i>	Sikojen luku. <i>Nombre de cochons.</i>	Ostetun ruokaa siiloille. <i>Nourriture achetée pour des cochons.</i>	
								P.-P.	Smk.
Hinta. K.g. Prtz. Kilos.	Hinta. K.g. Prtz. Kilos.	Hinta. K.g. Prtz. Kilos.	Hinta. K.g. Prtz. Kilos.	Hinta. K.g. Prtz. Kilos.	Hinta. K.g. Prtz. Kilos.	Hinta. K.g. Prtz. Kilos.	Hinta. K.g. Prtz. Kilos.	Hinta. K.g. Prtz. Kilos.	Hinta. K.g. Prtz. Kilos.
Parvää kohti. Par jour.	Parvää kohti. Par jour.	Parvää kohti. Par jour.	Parvää kohti. Par jour.	Parvää kohti. Par jour.	Parvää kohti. Par jour.	Parvää kohti. Par jour.	Parvää kohti. Par jour.	Parvää kohti. Par jour.	Parvää kohti. Par jour.
Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.	Kilogrammaa. Kilos.
633 0.070 92—183	232 0.027 308—259	414 0.049 145—150	506 0.050 80	8,750 1.040 20	5,540 0.650 10	7,760 0.920 8—9	—	—	—
402 0.024 91	476 0.027 288—360	600 0.086 145	513 0.080 80	6,470 0.990 20	20,520 1.300 10	12,100 0.700 8—9	—	—	—
1,812 0.090 89—110	834 0.042 277—353	412 0.020 145—147	1,343 0.000 78—78	19,705 1.000 18—20	6,150 0.880 8—10.5	17,080 0.900 9—10	—	—	—
499 0.042 78—122	653 0.055 245—347	—	385 0.028 70—70	83,202 1.124 18	3,002 0.258 8	4,685 0.400 9.7	—	—	—
206 0.086 68—142	295 0.050 300—350	37 0.006 190—206	375 0.067 74—85	6,782 0.125 19	1,090 0.195 8—10	2,320 0.415 9—10	—	—	—
53 0.020 67—78	144 0.050 319—330	—	345 0.150 70—80	1,419 0.000 18—20	898 0.400 8—10	1,500 0.660 9	—	—	—
855 0.030 50—80	646 0.020 260—310	40 — 185—220	274 0.010 90	24,996 1.100 18	8,275 0.300 8	3,380 0.100 8—9	5—9	—	—
316 0.042 50—120	321 0.042 275—340	40 — 200	198 0.025 100	5,294 0.700 18	4,300 0.575 8—5	1,148 0.168 10—12.5	5—	—	—
690 0.020 30—150	1,217 0.042 240—310	523 0.010 125—205	1,232 0.040 100	11,120 0.800 21	23,365 0.800 11	13,540 0.400 8—14	—	—	—
233 0.034 51—70	478 0.070 231—267	—	—	8,585 1.270 18	1,190 0.170 10	292 0.040 10—15	11	—	—
1,390 0.104 50—140	225 0.018 240—300	100 0.007 145	—	14,835 1.117 19	4,400 0.330 5	2,617 0.197 8—10	20	—	—
685 0.040 67—78	348 0.024 280—293	100 0.009 145	—	9,200 0.631 18	15,760 1.090 9	1,590 0.110 10—12	11	—	—
313 0.027 82—87	423 0.030 249—280	40 — 153	—	13,381 1.100 18	—	851 0.060 10.5	8	—	—
177 0.078 74—78	122 0.050 282—325	21 — 200	—	1,795 0.742 18	3,035 1.254 7.5	964 0.398 9—14	3	—	—
179 0.030 30—150	220 0.040 260—320	—	—	6,625 1.300 15	2,848 0.500 5—7	642 0.100 10	—	—	—
827 0.066 62—67	672 0.046 279—310	50 — 145	357 0.024 80	16,150 1.106 17	7,210 0.494 7	6,460 0.442 10—12.9	—	—	—
254 0.036 85—106	221 0.081 266—273	12 — 145	—	9,250 1.830 18	673 0.096 10	614 0.088 8.6—10.5	9	—	—
299 0.060 77—82	138 0.020 242—295	45 — 145	—	2,902 0.612 18	3,245 0.680 10	376 0.070 9—11.5	2—5	—	—
136 0.059 98—94	402 0.096 255—297	—	—	6,515 1.400 16	—	875 0.188 10—12	6—7	—	—
67 0.023 50—75	108 0.087 200—275	—	—	3,285 1.148 16	—	—	3	—	—
87 0.018 70—117	207 0.031 279—301	50 — 145	—	6,450 0.980 18	3,242 0.490 7.5	1,218 0.186 10—12	—	—	—
143 0.030 40—100	201 0.040 230—310	—	—	5,672 1.320 20	—	707 0.100 10—15	2	—	—
50 0.020 70—140	159 0.078 250—295	—	—	2,458 1.140 20	—	132 0.060 12.5	1—2	—	—
48 0.014 50—130	118 0.038 260—300	72 0.021 145—170	—	3,265 0.954 17—20	2,000 0.584 10	202 0.059 10—12	—	—	—
204 0.020 80—104	350 0.035 220—330	400 0.040 145	606 0.060 75	3,940 0.390 20	12,550 1.200 10	5,040 0.540 8—9	—	—	—
1,760 0.040 40—100	1,735 0.040 240—315	350 0.008 145	—	30,601 0.700 16—20	22,910 0.500 6	4,144 0.104 8—10	70—80	—	—
1,208 0.020 40—185	3,427 0.050 270—278	300 0.004 145	2,300 0.080 80	61,490 1.050 17—17.5	18,860 0.800 9.5	5,460 0.090 8—12	180—211	192 50	—
362 0.065 70	30 — 290	32 — 145—165	99 0.016 100	2,301 0.416 18	2,323 0.430 10	—	10	—	—
156 0.007 60—90	230 0.026 230—327	100 0.005 149	184 0.009 100	16,405 0.808 17	12,880 0.640 8	42 — 9—10	56—63	—	—
106 0.008 90—128	220 0.017 280—332	262 0.028 145	275 0.021 80	2,735 0.217 20	9,160 0.728 10	1,320 0.105 10—11	11—12	—	—
32 0.014 35—50	26 0.011 270—335	55 0.024 145—205	48 0.021 100	100 0.045 21	2,425 1.097 11	250 0.113 8	—	—	—
56 0.010 86—107	116 0.032 270—276	17 — 145—220	—	4,585 1.200 17	250 0.070 10	137 0.038 10—11	3	—	—
35 — 78—86	92 0.030 252—280	21 — 159	—	736 0.312 17	1,240 0.526 11	152 0.064 10	2	—	—
70 0.040 41—59	72 0.040 266—265	—	—	1,955 1.200 18	—	25 — 12	—	—	—
50 0.013 6	159 0.041 267	—	—	2,852 0.740 16	1,820 0.470 7.5	60 — 10	5—6	—	—

Sairashuoneitten lasarettiosastoilla vuonna 1914 hoidetut taudit.

Maladies traitées dans les services de lazaret des hôpitaux en 1914.

[illegible]

	Sairash. lasarettiosastoilla yhteensä. Totalux pour les services de lazarets des hôpitaux.						Hoidettujen lukumäärä. Total des malades.																						
	Uloskirjottettuja. Sortis.						Yleinen sairaushuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kouvola.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.	
	Hoidettuja. Admittirés.	Guéris et convalescents.	Terveitä ja toipuvia.	Parannukset kullekin.	Parannusomina. Non-améliorés.	Hoitamaton Mortués.																							Kuolleita. Décédés.
Luxatio femoris congenita.	9	2	4	—	3	—	6	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» cong. oss. varior..	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pes varus vel eqvinovarus	19	10	6	—	—	—	3	7	2	—	2	—	1	2	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» eqvino-paralyticus.	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Deformatio extremitatum .	8	8	—	—	—	—	3	1	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Debilitas congenita	9	6	—	—	—	1	2	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stenosis pylori congenita .	1	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Macroglossus. »	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Konstitutionsellisia ja vanhuuden tauteja.																													
Rachitis	8	2	1	—	1	1	3	5	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Scrophulosis	7	—	4	—	1	—	2	3	—	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Anaemia	54	32	13	3	3	2	1	14	—	3	12	1	2	—	—	3	4	2	—	1	5	—	5	—	2	—	—	—	—
» perniciosa	71	17	29	3	2	14	6	22	—	2	26	3	3	—	—	3	—	—	2	1	1	—	5	1	—	2	—	—	—
» » bothryo- cephatic.	2	—	1	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chlorosis	5	1	3	—	—	—	1	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leuchaemia	17	—	4	6	1	6	—	12	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aleucaemia myeloica	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pseudoleuchaemia	8	—	1	4	—	3	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Morbus maculosus Werl- hofii; Purpura	8	4	1	—	—	1	2	7	—	—																			

[illegible]

V. Venerisiā tauteja.

	Sairash. lasarettiosastoilla yhteensä. Total pour les services de lazarets des hôpitaux.	Hoidettujen lukumäärä. Total des malades.
	Uloskirjoitettuja. Sortis.	Inari.
	Kuolleita. Décédés.	Sodankylä.
	Hoitamattomia. Non-traités.	Muonio.
	Parantumatomia. Non-améliorés.	Bovaniemi.
	Paimmaksi tulleet. Améliorés.	Kajanti.
	Nerveja ja koljuksia sairastaneita. Génies et convalescents.	Tornio.
	Hoidettuja. Admis.	Jyväskylä.
		Nurmes.
		Joensuu.
		Savonlinna.
		Sortavala.
		Tampere.
		Göteborg.
		Porl.
		Loviisa.
		Oulu.
		Musasaari.
		Kuopio.
		Mikkeli.
		Vilppuri.
		Hämeenlinna.
		Turku.
		Yhdessä sairaalassa Helsingissä.
Syphilis hereditaria	4	3
» acquista recens ..	5	2
» » recidiva .	14	9
Ulcus molle	1	—
VI. Myrkytyksiä.		
Alcoholismus acutus	7	6
» chronicus ...	2	—
Intoxicatio e acidis et alkaliis	38	23
» » oxid. carbon.	7	5
» » medicament .	3	2
» » adalin & mor- phin.....	1	1
» » veronali	1	1
» » opii	1	1
» » lysoli	12	9
» » benzin	1	1
» » cupr.	1	1
» » causa ignota	3	2
Plumbismus	2	1
Morsus serpentis	16	15
Botulismus	1	1
VII. Mielitauteja.		
Idiotia	7	2
Imbecillitas	1	1
Debililas	1	—
Psychosis alcoholica	1	—
Amentia seu psychosis ex infection	6	1
Dementia praecox seu pri- mar.	1	—
Paranoia	1	—
Insania hysterica	2	—

	Sairash. lasarettiosastoilla yhteensä. Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.							Hoidettujen lukumäärä. Total des malades.																					
	Uloskirjottettuja. Sortis.						Yleinen sairaushuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Mikkeli.	Kuopio.	Mänttä.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Satakunta.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Toriio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Munio.	Sodankylä.	Iisari.	
	Hoidettuja. Admis.	Terveitä ja toipuvia. Güdes et convalescents.	Amatorit.	Parantuneita. Non-amalioris.	Hollannatonta. Non-traités.	Kuolleita. Décédés.																							
Psychosis	5	1	1	2	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Melancholia agitata	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Dementia senilis	4	—	1	2	—	1	—	2	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» paralytica	4	—	—	2	2	—	—	1	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VIII. Erityisten elinten tauteja.																													
1. Hermoston tauteja.																													
a) Aivo-, selkäydin- ja niiden kalvojen tauteja.																													
Haemorrhagia cerebri et meningum. Hemiplegia .	56	9	17	3	—	17	10	12	3	2	7	5	3	—	2	4	—	—	—	2	2	5	—	2	1	5	1	—	—
Emollitio cerebri	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Abscessus » seu cerebelli	5	—	1	—	—	3	1	1	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Encephalitis	8	—	1	5	1	—	1	6	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Thrombosis sinus lateralis .	6	4	—	1	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Abscessus epiduralis	2	1	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Meningitis cerebialis	32	4	1	2	—	25	—	13	—	3	1	2	4	—	2	—	—	—	3	—	—	—	—	2	1	—	1	—	—
Lues cerebialis	9	1	6	1	1	—	—	5	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hydrocephalus acquisitus .	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tumor cerebri seu cerebelli	19	—	2	7	6	2	2	7	—	4	—	1	3	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Paralysis glosso-labio-laryngea	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Myelitis	2	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» et meningitis spinalis	25	1	8	11	1	2	2	4	4	1	3	1	3	1	—	3	—	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	1
Pachymening. haemorrh. .	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sclerosis multiplex	14	—	3	9	—	—	2	12	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tabes dorsalis	30	—	12	14	1	1	2	12	2	—	2	2	7	—	1	1	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—
Atrophia muscular. progressiva	5	—	2	3	—	—	—	4	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dystrophia muscular. progressiva	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poliomyelitis anterior. acuta	4	2	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Paresia post poliomyelitis ant. ac.	8	2	2	2	—	1	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

[illegible]

	Sairash. lasarettiosastolla yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>						Hoidettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																																													
	Uloskirjottettuja. <i>Sortis.</i>						Väinö Helsingin Hölmöläinen	Turku	Hämeenlinna	Viipuri	Mikkeli	Kuopio	Mänttä	Oulu	Loviisa	Porli	Göteborg	Tampere	Sortavala	Savonlinna	Joensuu	Nurmee	Jyväskylä	Tornio	Kajaani	Rovaniemi	Munio	Sodankylä	Inari																							
	Hoidettuja Administrative	Terveitä ja toipuvia. <i>Güés et convalescents.</i>	Amalioita	Parantuneita <i>Non-amalioita.</i>	Hoitamattomia <i>Non-traités.</i>	Kuoilleita <i>Décédés.</i>																																														
Prolapsus membranae mu- cos. urethrae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Abscessus periurethralis ...	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Paraphimosis	7	7	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—																							
Phimosis aqvisita	7	6	1	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Haematuria a causa ignota	18	8	2	2	6	—	—	—	—	4	—	1	—	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Prolapsus et necrosis orificii urethrae	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—																							
7. Naisten siitinelinten tauteja.																																																				
Bartholinitis	9	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—																							
Pseudovaginitis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Vaginitis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Atresia uteri cicatricialis ..	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—																							
Endometritis. Metritis	416	385	17	1	6	—	7	85	410	57	14	43	8	35	12	12	3	22	41	28	11	3	1	13	3	9	1	—	1																							
Parametritis. Perimetritis .	95	67	14	1	3	—	10	31	—	31	—	3	6	2	1	4	1	3	3	3	3	—	2	—	—	1	—	—	—																							
Dysmenorrhoe	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—																							
Metrorrhagia	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—																							
Menorrhagia	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Haematometra	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Haematocele retrouterina..	8	7	—	—	1	—	—	2	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Flexio et versio uteri	23	20	1	—	1	—	1	1	1	8	—	—	2	—	1	—	—	7	1	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—																							
Retroflexio uteri	5	4	—	—	1	—	—	1	2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Descensus »	11	8	1	—	2	—	—	3	1	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Ruptura »	3	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Prólapsus »	102	76	3	1	16	1	5	32	2	2	2	3	5	4	10	1	1	—	6	16	—	1	—	5	6	5	1	—	—																							
» vaginae	36	33	2	—	1	—	—	2	1	1	8	—	2	4	—	2	3	—	3	—	8	—	—	—	2	—	—	—	—																							
Hypertrophia colli uteri ..	5	4	1	—	—	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Atresia » » ..	3	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Lymph. adnexitis colli	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Cysta ovarii tosta	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Salpingitis. Oophoritis. Oo- phorosalingitis	105	75	21	1	2	1	5	48	8	6	6	—	3	1	—	5	—	18	6	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—																							
Hydrosalpinx	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							

	Sairash. lasarettiosastolla yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>						Hoidettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																																											
	Uloskirjoitettuja. <i>Sortis.</i>						Yleinen sairausnime Helsingissä.	Hämeenlinna. Turku.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Satakunta.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.																						
	Hoidettuja. <i>Admisés.</i>	Terveitä ja koulutettuja. <i>Güters et convalescents.</i>	Armiolaitos.	Parantamiskai- tulleita.	Parantamiskai- tulleita.	Parantamiskai- tulleita.																																												
Pyosalpinx	12	10	—	—	—	—	2	2	1	1	2	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—																						
Pyovarium	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Pelveoperitonitis	8	2	4	—	1	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Sellulitis pelvica	10	7	1	—	1	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Pelvis contracta	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—																						
Partus	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—																						
» immaturus & praem.	34	34	—	—	—	—	—	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Status puerperalis	2	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Mola hydatidosa	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Abortus	294	284	2	—	—	2	6141	1	464	28	6	4	6	1	7	1	2	1	—	2	1	10	7	2	6	—	—	—																						
» imminens	15	10	3	—	2	—	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Reciduae post abortum ...	266	260	2	—	1	1	2150	3	330	—	25	—	1	—	2	1	3	5	12	17	2	—	5	7	—	—	—	—																						
Graviditas	37	20	1	—	15	—	1	9	2	1	9	6	1	3	—	—	—	—	1	1	2	—	1	—	—	—	—	1																						
» extrauterina ...	85	65	1	—	9	3	7	23	7	—	11	6	4	8	4	1	11	4	2	1	—	—	1	2	—	—	—	—																						
Hyperemesis gravidarum ..	6	5	1	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—																						
Retentio placentae	21	18	—	—	1	—	2	3	—	2	—	1	—	—	1	—	—	7	2	—	1	4	—	—	—	—	—	—																						
Placenta praevia	2	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—																						
Ruptura perinei	10	8	—	—	—	—	2	5	—	—	—	3	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Fistula urogenitalis	6	3	2	—	—	—	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—																						
» recto-vaginalis	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Mastitis	40	37	2	1	—	—	5	1	9	5	—	2	—	1	—	—	3	2	1	—	—	1	1	4	3	—	—	2																						
Degeneratio cystica ovar...	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
8. Luiden ja lihasten tauteja.																																																		
Rheumatismus musculor.																																																		
chronic.	11	3	8	—	—	—	—	—	—	4	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Lumbago	8	6	2	—	—	—	—	—	—	3	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Tendovaginitis	71	60	6	1	—	1	3	912	913	12	5	—	—	2	—	—	3	—	—	—	—	1	—	4	1	—	—	—																						
Bursitis. Hygroma	33	31	1	—	—	—	1	4	3	310	2	—	1	1	—	1	1	—	—	1	—	—	3	1	1	—	—	1																						
Synovitis. Arthritis	101	70	20	1	3	2	5	218	327	7	4	6	4	3	4	1	11	4	3	1	—	—	1	—	—	—	—	1																						
Haemathron	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Mus articularis	5	4	—	—	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																						
Rheumatismus articular.																																																		
chronic.	60	11	33	6	2	—	8	19	—	1	7	17	—	2	—	—	2	1	—	3	—	4	—	—	1	1	—	2																						

[illegible]

	Sairaash. lasarettiosastoilla yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>					Hoidettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																																													
	Uloskirjoitetut. <i>Sortis.</i>					Yhteinen sairashome Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Muhamaari.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Sotavalala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Moulo.	Sodankylä.	Inari.																							
	Hoidettuja. <i>Admis.</i>	Terveitä ja kolpuvia. <i>Gueris et convalescents.</i>	Amputoit. <i>Amputés.</i>	Parannuttomia. <i>Non-amputés.</i>	Hollannittomia. <i>Non-traités.</i>																																														
Vulnera sclopetar. corneae et prolapsus iridis	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—																							
Prolapsus iridis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Scleritis et episcleritis	2	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—																							
Sclerochorioiditis	3	1	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Iritis et iridocyclitis	30	9	13	6	—	2	21	3	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1																							
Chorioiditis	3	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Occlusio pupillae.....	2	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Ophthalmia sympathica	3	1	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Glaucoma	40	14	19	3	2	2	32	—	—	1	4	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—																							
Cataracta senilis	51	41	1	3	5	1	—	1	—	—	13	—	—	—	1	—	2	15	12	2	—	2	—	2	—	—	—	1																							
» juvenalis	4	2	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» traumatica	8	3	4	1	—	—	6	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» chorioidalis	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» diabetica	3	2	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» secundaria	6	4	2	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Luxatio lentis	3	3	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Retinitis et neuritis optica	18	3	8	4	2	1	17	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Ablatio retinae	8	—	2	5	—	1	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Trombosis venae centralis retinae	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Atrophia nervi optici	8	—	—	8	—	—	3	—	—	—	3	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Paralysis nervi sympathica	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Strabismus concomitans ..	16	9	4	—	2	1	11	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—																							
» paralyticus	3	1	—	1	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Phthisis bulbi	7	4	1	—	2	—	4	—	—	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Phlegmone bulbaris	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Panophthalmitis	23	20	2	—	—	1	3	1	—	1	7	—	—	1	—	—	1	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Dacryocystitis	27	26	1	—	—	—	11	—	—	3	2	1	—	1	—	1	—	—	—	3	—	1	—	—	2	2	—	—																							
Stenosis canalis lacrymalis	4	3	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Alsc. orbitae	3	—	3	—	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
11. Korvatauteja.																																																			
Otitis media suppurativa .	145	117	14	7	4	—	3	88	5	2	5	4	5	3	4	1	1	—	13	2	6	3	1	2	—	—	—	—																							
» » c. otit. pro- cess.mastoid	171	143	8	2	1	8	9	50	9	6	24	1	9	19	16	6	1	—	12	—	1	3	1	8	—	5	—	—																							

IX. Kasvannaisia.

[illegible]

	Sairash. lasarettiosastolla yhteensä. Total pour les services de lazarets des hopitaux.							Hoidettujen lukumäärä. Total des malades.																						
	Uloskirjoitettuja. Sortis.							Yleinen sairaushuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mussasaari.	Oulu.	Loviisa.	Pori.	Göteborg.	Tampere.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Munio.	Sodankylä.	Inari.	
	Hoidettuja. Admittés.	Terveitä ja lupuvia. Guéris et convalescents.	Amputoit. Amputés.	Parantuneita. Non-amputés.	Hoitamattomia. Non-traités.	Kuolleita. Décédés.	Rästän. Régénérés.																							
Sarcoma glandul. lymphatic.																														
variar	14	6	3	2	1	1	1	—	2	—	5	—	—	—	—	—	—	1	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» musculor. variar.	7	5	—	—	2	—	—	—	3	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» ossium extremi- tatum	14	7	1	3	2	—	1	5	2	1	1	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» pleurae et pulmo- num	9	—	1	6	—	2	—	—	—	6	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
» peritonei	2	—	—	1	—	—	1	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» renis	5	1	—	—	2	1	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» testis	3	3	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
» ovarii	11	7	—	2	—	2	—	1	2	—	1	1	—	—	—	1	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» uteri	5	2	—	1	1	—	1	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—
» recti	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
» pelvis	9	1	—	3	4	1	—	2	1	1	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sarcomatosis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Angiosarcoma	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Chorioepithelioma	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Endothelioma	1	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epithelioma faciei	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Melanosarcoma	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fibrosarcoma laryngis	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Epulis	5	4	—	—	1	—	—	—	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Adenoma & adenofibroma.	10	10	—	—	—	—	—	1	5	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Fibroma. Fibroma mollusc.	22	20	—	—	1	—	1	3	6	2	—	2	1	—	—	—	—	4	2	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Myoma & fibromyoma	113	92	6	—	9	2	4	15	13	1	12	—	11	18	3	5	—	21	6	1	1	—	3	3	—	—	—	—	—	—
Osteoma	14	13	—	1	—	—	—	1	2	1	2	—	3	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Enchondroma	8	7	—	1	—	—	—	4	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Lipoma	42	41	—	—	—	—	1	—	2	3	10	—	6	—	2	1	1	—	1	12	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—
Angioma	19	16	1	—	—	—	2	3	5	1	4	1	1	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Lymphangioma	5	5	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Glioma	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Atheroma	27	24	2	—	—	—	1	1	—	4	—	8	—	6	1	1	—	2	—	1	1	—	1	1	—	—	—	—	—	—
Teratoma	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Deciduoma	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hypernephroma renis	2	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kystoma ovarii	101	90	1	1	6	2	1	22	5	1	16	3	12	6	2	—	2	9	13	2	1	—	3	2	2	—	—	—	—	—

	Sairash. lasarettiosastolla yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>							Holdettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																																										
	Uloskirjoitetut. <i>Sortis.</i>							Yleinen sairaushuone Helsingissä.	Hämeenlinna. Turku.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göteborg.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmee.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Iinari.																					
	Holdettuja. <i>Admittés.</i>	Terveitä ja toipuvia. <i>Géris et convalescents.</i>	Amputoituja.	Parannetuksia. <i>Non-amputés.</i>	Hoitamattomia. <i>Non-traités.</i>	Kroonista. <i>Décès.</i>	Residua. <i>Restants.</i>																																											
Kystoma dermoides	13	10	1	—	—	1	1	2	1	2	2	1	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	1	—	—																						
Cysta regionum variorum..	43	39	2	1	—	—	1	2	13	1	9	7	—	1	—	—	—	4	6	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Papilloma	5	3	—	—	—	1	1	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» vesicae urinae	7	6	—	—	1	—	—	—	—	5	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—																							
Polypi narium	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» meatus auditor. ...	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» uteri	17	17	—	—	—	—	—	3	2	2	—	2	1	1	—	1	1	1	—	3	1	—	—	—	—	—	—																							
» recti vel ani	9	9	—	—	—	—	—	1	—	1	—	3	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	—	1	—	—	—																							
Struma	184	148	18	5	4	6	3	40	8	5	8	21	4	—	2	—	—	8	80	1	3	—	2	—	2	—	—																							
Ranula	1	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Clavus	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Lymphomata malign. region. supraclavic.	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—																							
Mucocoele sin. front.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
Tumores retin. & nervi optici	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—																							
» bulbi	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» orbitae	2	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» intracranialis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» malign. colum. vertebr.	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» nasopharyngeal. .	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» laryngis	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» pharyngis	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» mediastini	3	—	—	2	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» musc. sternocleid.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» pelvis	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» malign. (plat.) ...	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» fors. Dougl.	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» renis	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» mandibul.	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» extremitat.	2	1	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» multipl. thoracis	2	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» vesic. urinar.	7	2	—	—	3	2	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» malign. colli	2	—	—	—	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » test.	2	1	—	—	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» abdominal.	7	—	—	3	4	—	—	3	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							

X. Ulkonaisten syiden aiheuttamia vammoja.

	Sairash. lasarettiosast. yhteensä. Totalux pour les services de lazarets des hôpitaux.						Holdettujen lukumäärä. Total des malades.																																													
	Uloskirjoitettu.						Yleinen sairuuskone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porl.	Göteborg.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Inari.																							
	Sortis.																																																			
	Hoitetuista. Amputoit.	Parv. ja toipuvia. Guéris et convalescents.	Parann. tulleet. Améliorés.	Parannuttomina. Non-améliorés.	Parannuttomina. Non-traités.	Kuolleita. Décédés.																																														
Fractura simplex vertebrae.	16	5	5	3	—	3	—	4	1	—	3	—	3	—	1	1	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—																							
» » costae ..	36	33	2	—	—	1	—	6	3	2	6	—	—	1	4	2	2	1	2	1	—	—	1	2	2	1	—	—	—																							
» » scapulae .	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » claviculae.	12	9	2	—	1	—	—	1	1	—	1	—	2	1	2	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	1																							
» » humeri ..	60	44	6	1	2	1	6	13	5	1	15	1	4	3	3	2	—	7	3	2	—	—	—	1	—	—	—	—																								
» » radii	8	5	2	1	—	—	—	2	—	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—																							
» » ulnae ...	2	1	—	—	—	—	1	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » radii et ul- nae....	12	12	—	—	—	—	—	2	2	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1																							
» » oss. manus	6	3	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—																							
» » pelvis ...	9	7	—	1	—	—	1	1	1	—	2	1	—	2	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » femoris ..	187	141	20	3	2	5	16	33	24	9	30	12	17	9	5	2	2	15	—	10	6	2	8	—	3	—	—	—																								
» » patellae ..	19	18	1	—	—	—	—	4	1	—	5	3	1	1	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » tibiae ...	24	22	2	—	—	—	—	5	3	—	8	—	2	—	2	—	—	2	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—																							
» » fibulae ..	8	7	1	—	—	—	—	—	1	—	5	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » tibiae et fibulae .	66	58	1	—	2	1	4	13	3	3	14	2	2	4	4	2	3	1	1	2	—	3	2	4	2	—	1	—	—																							
» » malleoli externi	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » oss. pedis	6	5	—	—	—	—	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—																							
» compl. cranii	40	25	1	—	—	12	2	10	3	—	9	4	4	—	—	3	—	2	—	—	2	—	—	—	1	2	—	—	—																							
» » maxill. su- perioris.	4	4	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—																							
» » maxill. in- ferioris .	12	11	—	—	—	—	1	1	—	1	7	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » humeri ..	13	8	1	—	—	1	3	1	3	—	3	—	2	—	1	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » radii	4	4	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » » et ulnae	11	9	1	—	—	—	1	4	—	1	2	—	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—																							
» » oss. manus	4	2	1	—	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—																							
» » pelvis	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » femoris ..	4	3	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—																							
» » patellae ..	2	1	—	—	—	1	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » tibiae	9	6	2	—	—	1	—	1	—	—	1	—	3	—	—	2	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—																							
» » » et fi- bulae	47	35	2	—	—	6	4	9	1	3	9	2	3	2	1	—	2	—	5	7	—	—	—	—	1	1	1	—	—																							
» » ossium pedis	8	7	—	—	—	—	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—																							

Sairash. lasarettiosastoilla yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>	Hoidettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>

	Salraash. lasarettiasastolla yhteensä. <i>Totaux pour les services de lazarets des hôpitaux.</i>						Hoidettujen lukumäärä. <i>Total des malades.</i>																									
	Uloskirjotettuja. <i>Sortis.</i>						Yleinen sairaushuone Helsingissä.	Turku.	Hämeenlinna.	Viipuri.	Mikkeli.	Kuopio.	Mustasaari.	Oulu.	Loviisa.	Porli.	Göbby.	Tampere.	Sortavala.	Savonlinna.	Joensuu.	Nurmes.	Jyväskylä.	Tornio.	Kajaani.	Rovaniemi.	Muonio.	Sodankylä.	Iinari.			
	Hoidettuja. <i>Admisistrés.</i>	Terveitä ja talluvia. <i>Güets et convalescents.</i>	Ameliorits.	Parannukset tulleita.	Parantumatonta. <i>Non-améliorés.</i>	Hollamatonta. <i>Non-traités.</i>																								Döekits.	Kuoileita. <i>Morts.</i>	Jääneitä. <i>Restants.</i>
XI. Varia.																																
Convalescentia	48	34	7	1	5	—	1	8	10	—	16	—	10	—	—	—	—	1	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Simulatio	3	1	—	—	1	1	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
In agone	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Anorexia	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Dolores brachii e profession	1	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Insolatio	2	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Intumescencia lienis	1	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Simulatio	1	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Nihil	142	29	—	—	—	110	—	3	37	9	14	10	—	9	5	14	8	4	—	5	—	4	3	2	1	10	6	1	—	—		

Taulu VI.
Tableau VI.

Yhteenveto veneeristen osastojen ja ylimääräisten
Résumé des registres sanitaires des services vénériens et

		Holdettujen potilaitten luku. Nombre d'administrés.			Syfillis. Syphilis.	
		Edelliseltä vuodelta jälkeen. Restes depuis 1913.	Vuoden kuluessa vastanotetut. Entrés en 1914.	Yhteensä. Total.	Edelliseltä vuodelta jälkeen. Restes depuis 1913.	Vuoden kuluessa vastanotetut. Entrés en 1914.
1	Helsinki: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	129	1,022	1,151	79	444
2	Gumtækt: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	82	1,120	1,202	6	135
3	Turku: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	42	535	577	20	190
4	Pori: » » » »	34	205	239	26	121
5	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone	—	35	35	—	26
6	Godby: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	—	—	—	—	—
7	Hämeenlinna: » » » »	35	352	387	28	173
8	Tampere: » » » »	21	222	243	9	113
9	Viipuri: » » » »	52	636	688	24	234
10	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o I	33	301	334	22	143
11	Sortavala: » » » » N:o I	34	289	323	6	53
12	» » » » N:o II	30	175	205	13	67
13	Mikkeli: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	16	104	120	13	73
14	Savonlinna: » » » »	14	278	292	9	83
15	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone	—	60	60	—	32
16	Kuopio: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	34	455	489	19	162
17	Joensuu: » » » »	21	134	155	13	39
18	Nurmes: » » » »	6	89	95	5	66
19	Mustasaari: » » » »	26	172	198	17	76
20	Jyväskylä: » » » »	29	168	197	18	102
21	Oulu: » » » »	26	245	271	20	125
22	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone	27	168	195	18	88
23	Kajaani: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	5	23	28	3	15
24	Tornio: » » » »	12	116	128	8	73
25	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone	10	75	85	10	56
Yhteensä		718	6,979	7,697	386	2,689

veneeristen sairashuoneitten sairaskirjoista vuonna 1914.

des hôpitaux surnuméraires pour maladies vénériennes en 1914.

Ulcus molle. <i>Ulcus molle.</i>		Urethritis gonorrhoea. <i>Urethritis gonorrhoea.</i>		Ihotautia y. m. <i>Maladies cutanées etc.</i>		Hoidon seuraus. <i>Résultat du traitement.</i>					Yhteensä. <i>Total.</i>	Sairashoitopiirien yhteinen lukumäärä. <i>Total des journées de traitement.</i>	
Edelliseltä vuodelta <i>Restes depuis 1913.</i>	Vuoden kuluessa vastaanotett. <i>Entrés en 1914.</i>	Edelliseltä vuodelta <i>Restes depuis 1913.</i>	Vuoden kuluessa vastaanotett. <i>Entrés en 1914.</i>	Edelliseltä vuodelta <i>Restes depuis 1913.</i>	Vuoden kuluessa vastaanotett. <i>Entrés en 1914.</i>	Terveksi ja parant. maket tulleet. <i>Guéris et améliorés.</i>	Parantumattomat ja hoitamattomat. <i>Non-améliorés et non-traités.</i>	Kuolleet. <i>Décédés.</i>	Seuraavaan vuoteen jääneet. <i>Restes jugés en 1915.</i>				
3	54	16	257	31	267	1,030	18	9	94	1,151	39,707	1	
2	34	73	940	1	11	1,087	5	—	110	1,202	42,124	2	
—	10	20	296	2	39	520	3	1	53	577	15,401	3	
2	6	5	58	1	20	223	3	—	13	239	5,193	4	
—	2	—	6	—	1	34	1	—	—	35	983	5	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
—	20	7	137	—	22	353	—	1	33	387	8,663	7	
—	3	11	98	1	8	221	3	—	19	243	7,318	8	
—	30	5	104	23	268	614	10	21	43	688	18,071	9	
1	16	8	118	2	24	309	4	2	19	334	8,337	10	
1	5	5	61	22	170	237	46	9	31	323	12,809	11	
2	10	14	79	1	19	144	34	1	26	205	7,292	12	
—	1	2	15	1	15	110	1	—	9	120	2,849	13	
—	19	5	50	—	126	254	8	12	18	292	6,556	14	
—	1	—	6	—	21	53	3	—	4	60	2,174	15	
—	5	12	188	3	100	444	3	2	40	489	10,983	16	
—	1	—	12	8	82	133	3	3	16	155	6,446	17	
—	3	1	14	—	6	79	2	—	14	95	3,468	18	
1	3	6	80	2	13	181	2	1	14	198	7,500	19	
—	—	9	58	2	8	180	—	—	17	197	6,977	20	
—	3	5	73	1	44	248	2	—	21	271	7,703	21	
—	—	4	34	5	46	169	1	—	25	195	6,512	22	
—	2	2	5	—	1	23	—	1	4	28	820	23	
—	—	3	38	1	5	119	—	1	8	128	3,978	24	
—	—	—	17	—	2	76	—	—	9	85	2,092	25	
12	228	213	2,744	107	1,318	6,841	152	64	640	7,697	233,956		

Taulu VII.
Tableau VII.

Valtion sairashuoneissa vuonna 1914
Syphilitiques soignés dans les

		Edelliseltä vuodelta jääneet. Oireet. <i>Restés depuis 1913.</i> <i>Formes de syphilis.</i>	Vuoden kuluessa											
			Syphilis recens. <i>Syphilis primaire.</i>	Syphilis recidiv. <i>Syphilis secondaire.</i>	Syphilis tertiaire. <i>Syphilis tertiaire.</i>	Syphilis hereditaria. <i>Syphilis hereditaire.</i>	Yhteensä. <i>Total.</i>	Alle 1/2 vuotta. 0 d 1/2 ans.	1/2—2 vuotta. 2 d 10 ans.	2—10 vuotta. 10 d 20 ans.	10—15 vuotta. 10 d 15 ans.		15—20 vuotta. 15 d 20 ans.	
											Naisia. <i>Femmes.</i>	Miehiä. <i>Hommes.</i>	Naisia. <i>Femmes.</i>	Miehiä. <i>Hommes.</i>
1	Helsinki: Yleisen sairash. syfiliittinen osasto..	54	12	10	3	79	20	—	6	1	2	27	36	
2	Gumbäckt: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	4	2	—	—	6	—	—	—	—	—	—	48	
3	Turku: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	14	4	2	—	20	3	1	1	—	—	7	15	
4	Pori: » » » »	15	8	3	—	26	3	—	5	—	—	15	6	
5	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	
6	Godby: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
7	Hämeenlinna: » » » »	19	9	—	—	28	2	4	2	—	3	10	19	
8	Tampere: » » » »	6	3	—	—	9	1	—	—	—	1	10	13	
9	Viipuri: » » » »	18	3	3	—	24	2	4	2	—	—	6	23	
10	» Ylimäär. veneer. sairash. N:o I....	13	9	—	—	22	—	—	—	—	—	22	—	
11	Sortavala: » » » N:o I....	2	2	2	—	6	—	—	—	—	2	3	2	
12	» » » » N:o II....	5	6	2	—	13	—	—	—	—	—	1	—	
13	Mikkeli: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto....	4	9	—	—	13	—	—	—	1	1	1	13	
14	Savonlinna: » » » »	—	6	2	1	9	—	1	1	1	—	10	1	
15	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—	—	6	
16	Kuopio: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto....	7	11	—	1	19	—	—	—	—	—	7	18	
17	Joensuu: » » » »	12	—	—	1	13	—	—	1	—	—	1	1	
18	Nurmes: » » » »	4	1	—	—	5	—	—	2	—	2	6	6	
19	Mustasaari: » » » »	8	4	5	—	17	1	1	2	—	1	3	6	
20	Jyväskylä: » » » »	12	4	2	—	18	—	—	3	—	1	2	5	
21	Oulu: » » » »	4	14	2	—	20	—	—	—	1	—	5	—	
22	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone....	7	9	2	—	18	—	—	2	—	—	2	2	
23	Kajaani: Yleisen sairash. syfiliitt. osasto.....	3	—	—	—	3	1	1	—	—	—	—	3	
24	Tornio: » » » »	—	2	5	1	8	—	—	—	—	—	1	—	
25	» Ylimääräinen veneerinen sairashuone..	3	3	4	—	10	—	—	—	—	—	—	—	
Yhteensä		214	121	44	7	386	33	14	29	4	13	144	223	

hoidetut syfiliittiset potilaat.
hôpitaux de l'Etat en 1914.

vastaanotetut. — Reçus dans le courant de l'année.

20—30 vuotta. 20 à 30 ans.		30—50 vuotta. 30 à 50 ans.		Yli 50 vuotta. 50 ans et au-dessus.		Yhteensä. Total.				Yhteensä Total des administrés.	Alkuioreet saatu. Infection primaires.					Jälkioireet. Accidents secondaires et tertiaires.			Syphilis hereditaria. Syphilis héréditaire.	
Naisia. Femmes.	Miehiä. Hommes.	Naisia. Femmes.	Miehiä. Hommes.	Naisia. Femmes.	Miehiä. Hommes.	Lapsia alle 10 vuotta. Enfants au-dessous de 10 ans.	Naisia. Femmes.	Miehiä. Hommes.	Vastaanotettujen yhteisluku. Total des reçus.		Muun kosketetun kauria. Par d'autres con- tacts.	Imetämissen kauria. Par l'allaitement.	Paritelmisen kauria. Par rapports sexuels.	Yhteensä. Total.	Syphilis secund. recidiv. Syphilis secondaire récidiv.	Syphilis tertiaire. Syphilis tertiaire.	Syphilis hereditaria. Syphilis héréditaire.			
147	92	68	39	5	1	26	248	170	444	523	240	—	—	240	148	26	30	1		
—	76	—	11	—	—	—	—	135	135	141	91	—	—	91	42	2	—	2		
63	38	32	23	5	2	5	107	78	190	210	140	—	1	141	34	11	4	3		
23	29	21	17	—	2	8	59	54	121	147	58	—	5	63	49	6	3	4		
14	—	7	—	—	—	—	26	—	26	26	14	—	—	14	12	—	—	5		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6		
47	27	39	14	3	3	8	99	66	173	201	76	—	1	77	88	—	8	7		
48	21	13	3	2	1	1	73	39	113	122	72	—	—	72	35	5	1	8		
78	51	35	20	9	4	8	128	98	234	258	133	1	3	137	64	29	4	9		
73	—	41	—	7	—	—	143	—	143	165	84	—	—	84	39	20	—	10		
9	12	9	11	2	3	—	23	30	53	59	19	—	—	19	11	23	—	11		
31	—	27	—	8	—	—	67	—	67	80	19	—	—	19	31	17	—	12		
28	13	10	3	1	2	—	41	32	73	86	18	—	—	18	48	5	2	13		
31	5	27	1	5	—	2	74	7	83	92	23	—	—	23	34	22	4	14		
—	13	—	7	—	2	4	—	28	32	32	21	—	—	21	6	4	1	15		
66	22	24	12	7	6	—	104	58	162	181	63	—	—	63	85	14	—	16		
6	6	10	8	3	3	1	20	18	39	52	30	—	—	30	—	8	1	17		
27	10	10	1	—	2	2	43	21	66	71	42	—	1	43	19	4	—	18		
28	13	11	8	1	1	4	43	29	76	93	36	—	—	36	30	8	2	19		
46	14	18	5	3	5	3	69	30	102	120	55	—	—	55	42	5	—	20		
69	—	41	—	9	—	—	125	—	125	145	29	—	—	29	66	30	—	21		
22	18	16	21	2	3	2	42	44	88	106	17	—	1	18	39	31	—	22		
5	2	3	—	—	—	2	8	5	15	18	10	—	—	10	2	2	1	23		
24	2	35	6	3	2	—	63	10	73	81	25	—	—	25	27	20	1	24		
29	—	25	—	2	—	—	56	—	56	66	14	—	—	14	24	18	—	25		
914	464	522	210	77	42	76	1,661	952	2,689	3,075	1,329	1	12	1,342	975	310	62			

Taulu VIII.
Tableau VIII.

Hoidon tulos sekä syfiliittisten potilaitten keski-
Résultat du traitement et

	Vuoden kuluessa hoidettujen luku. Nombre des malades traités dans le courant de l'année.	Uloskirjoitetut. Sortis.			
		Terveenä ja paremmaksi tul- leena. Guéris et améliorés.	Parantumatta. Non-guéis.	Kuolleena. Décédés.	Yhteensä. Total.
1 Helsinki: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto...	523	470	5	6	481
2 Guntäckt: Ylimääräinen veneerinen sairashuone	141	128	2	—	130
3 Turku: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	210	188	1	1	190
4 Pori: » » » »	147	135	1	—	136
5 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone ..	26	26	—	—	26
6 Godby: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto	—	—	—	—	—
7 Hämeenlinna: » » » »	201	180	—	—	180
8 Tampere: » » » »	122	111	—	—	111
9 Viipuri: » » » »	258	216	2	1	219
10 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone N:o I..	165	147	2	1	150
11 Sortavala: » » » N:o I..	59	50	4	—	54
12 » » » N:o II..	80	55	16	1	72
13 Mikkeli: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto..	86	79	—	—	79
14 Savonlinna: » » » »	92	84	2	2	88
15 » Ylimäär. veneer. sairash.	32	30	—	—	30
16 Kuopio Yleisen sairash. syfil. osasto	181	154	—	—	154
17 Joensuu: » » » »	52	46	—	—	46
18 Nurmes: » » » »	71	57	1	—	58
19 Mustasaari: » » » »	93	83	1	1	85
20 Jyväskylä: » » » »	120	110	—	—	110
21 Oulu » » » »	145	130	—	—	130
22 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone	106	91	—	—	91
23 Kajaani: Yleisen sairashuoneen syfiliittinen osasto ..	18	17	—	—	17
24 Tornio: » » » » ..	81	74	—	1	75
25 » Ylimääräinen veneerinen sairashuone.....	66	58	—	—	58
Yhteensä	3,075	2,719	37	14	2,770

määrä valtion sairaushuoneissa vuonna 1914.

nombre moyen de 1914.

Seuraavan vuoteen jänneitä. Malades restes jusqu'en 1915.	Hoitopäivien lukumäärä potilaitten vastaanottamisesta niitten uloskirjoittamiseen saakka. <i>Nombre des journées de traitement depuis l'entrée jusqu'à la sortie des malades.</i>					
	Uloskirjoitetun potilaitten koko hoitopäivien luku. <i>Total des journées de traitement des malades sortis.</i>	Keskimäärä. <i>Moyenne.</i>	Keskimäärä. <i>Moyenne.</i>			
			Syphilis recens. <i>Syphilis récente.</i>	Syphilis secund. recidiv. <i>Syphilis secondaire récidivante.</i>	Syphilis tertiar. <i>Syphilis tertiaire.</i>	Syphilis hereditaria. <i>Syphilis héréditaire.</i>
42	16,278	33.9	33.9	26.6	61.0	42.8
11	6,906	53.1	62.9	33.2	36.5	—
20	5,644	29.7	29.6	31.7	27.2	21.5
11	3,971	29.2	31.4	21.1	68.3	25.7
—	767	29.5	28.9	30.2	—	—
—	—	—	—	—	—	—
21	6,213	34.5	38.8	30.3	—	33.3
11	4,153	37.4	37.6	37.6	34.2	31.0
39	8,691	39.7	47.0	26.6	31.7	47.7
15	5,461	36.4	40.4	33.8	22.9	—
5	2,468	45.5	36.0	50.2	52.9	—
8	2,980	41.4	42.1	36.6	50.4	—
7	2,749	34.8	33.2	37.0	13.8	35.0
4	2,767	31.4	35.7	27.7	34.8	36.6
2	1,399	46.6	48.6	32.0	57.7	20.0
27	4,722	30.7	41.5	22.6	34.7	6.0
6	2,235	48.6	50.3	—	43.6	38.0
13	2,471	42.6	44.7	39.2	37.8	—
8	4,914	57.8	58.2	45.5	92.6	39.0
10	5,516	50.1	51.2	45.5	67.0	—
15	5,046	38.8	48.4	38.1	30.9	—
15	3,532	38.8	44.0	39.1	34.6	—
1	588	34.6	37.0	23.0	27.5	43.0
6	2,961	39.5	45.4	25.3	43.9	102.5
8	1,623	28.0	32.8	18.6	37.5	—
305	104,055	37.6	—	—	—	—

Taulu IX.
Tableau IX.

Yhteenveto yleisten synnytyslaitos-
Résumé des registres des hôpitaux

Paikkakunta. Lieu de l'établissement.	Laitoksen omistaja. Propriétaire de l'établissement.	Laitoksen nauttiman valtionavun suurus. Montant de la subvention accordée par l'Etat à l'établissement.	Synnyttäjien kokonaisluku. Nombre total des parturientes.				Yhteensä. — Total.	Keskenmenoja. Avortements.	Kaksosasyntyksiä. Accouchements de deux enfants.	Kolmoisasyntyksiä. Accouchements de trois enfants.	Erilaisten kohtauksten vuoksi hoidettujen luku. Nombre des femmes traitées à cause de différentes maladies de l'utérus.
			Edelliseltä viodelta jatkettuna. Résumé depuis 1913.	Vuoden aikana vastaan otettua Entrées en 1914.							
				Ensi- ja myösisyntyisiä. Primipares et multipares.	Myösisyntyisiä. Multipares.	Ensisyntyisiä. Primipares.					
1 Helsinki	Valtio	—	71	1,110	1,742	2,923	30	37	1	84	
2 Porvoo	Kättilö Alva Forsius	6,000	1	33	48	82	—	—	—	—	
3 Hankoo	Kättilö Jenny Segersven	3,000	2	48	93	143	13	—	—	14	
4 Loviisa	»Fru Franziska Riegers Stiftelse» niminen yhdistys	3,000	2	39	58	99	—	3	—	—	
5 Turku	Turun kaupunki	—	25	297	499	821	—	16	—	229	
6 Pori	Valtio	—	1	57	103	161	—	—	—	—	
7 Rauma	Kättilö Mathilda Kokki	3,000	3	38	80	121	—	2	—	—	
8 Uusikaupunki	Kättilö Aina Vestlin	2,000	1	3	24	28	2	—	—	—	
9 Salo	Lääket. lisensiaatti P. A. Koskenhovi	3,000	3	46	52 ¹⁾	101	9	2	—	14	
10 Noormarkku	Kauppaneuvoks. Eva Ahlström'in perust.	3,000	—	25	50	75	—	1	—	—	
11 Hämeenlinna	Valtio	—	1	24	37	62	—	—	—	—	
12 Tampere	Lääket. lisensiaatti K. A. Hoffström	13,600	13	328	525	866	—	19	—	66	
13 Lahti	Lääket. lisensiaatti G. A. v. Zwegyberg	6,000	5	55	140	200	25	4	1	7	
14 Hyvinkää	Kättilö Elsa Helenius	3,000	1	26	39	66	—	2	—	—	
15 Viipuri	Viipurin kaupunki	4,000	8	213	270	491	5	1	—	—	
16 Sortavala	Lääket. lisensiaatti G. J. Winter	4,500	1	41	69	111	—	1	—	—	
17 Käkisalmi	Käkisalmen kaupunki	3,000	2	26	53	81	1	—	—	—	
18 Kouvola	Lääket. lisensiaatti Esa Waalivirta	3,000	5	84	108 ¹⁾	197	27	4	—	—	
19 Lappeenranta	Kättilö Sigrid Kirsi	3,000	—	23	28	51	7	1	—	8	
20 Hamina	Kättilö Anna Saastamoinen	3,000	—	18	19	37	—	1	—	—	
21 Terijoki	Kättilö Anna Pelkonen	3,000	2	32	51	85	7	3	—	—	
22 Kotka	Kotkan kaupunki	3,000	6	94	201	301	2	11	—	—	
23 Mikkeli	Lääket. lisensiaatti Verner Timgren	4,500	4	73	94 ¹⁾	171	14	5	—	14	
24 Heinola	Kättilö Iida Ammeenmäki	3,000	3	20	25	48	—	—	—	—	
25 Savonlinna	Lääket. ja kirurg. tohtori A. J. Hällström	3,000	—	54	99	153	7	—	—	—	
26 Kuopio	Lääket. lisensiaatti Eva Piispanen	4,500	5	86	112 ¹⁾	203	7	6	—	19	
27 Joensuu	Lääket. lisensiaatti A. Sandström	4,500	3	37	116	156	—	5	—	—	
28 Nurmes	Valtio	—	2	14	43	59	—	1	—	—	
29 Nikolainkaupunki	Nikolainkaupunki	3,600	2	101	103	206	2	2	—	—	
30 Jyväskylä	Lääket. lisensiaatti G. Palander	4,500	2	96	111 ¹⁾	209	15	4	—	—	
31 Pietarsaari	Lääket. lisensiaatti Elisabeth Backman	3,000	1	62	136	199	11	4	—	73	
32 Uusikaalepyy	Kaupungin lääkäri G. Ahlström	3,000	3	7	41	51	—	2	—	—	
33 Oulu	Oulun kaupunki	3,500	3	74	67 ¹⁾	144	1	—	—	4	
34 Kajaani	Valtio	—	1	31	38	70	—	—	—	—	
35 Tornio *)	Valtio	—	1	21	35	57	—	—	—	—	
36 Rovaniemi	Aikais. valtio, 1/6 kättilö Fanny Vartiainen	3,000	1	20	51	72	—	—	—	—	
37 Kemijärvi	Kättilöt Mathilda Salminen ja Laura Forss	2,000	1	12	34	47	—	—	—	—	
Yhteensä			—	185	3,368	5,394	8,947	185	137	2	532

1) Tähän ei sisälly keskenmenot. 2) Ei mitään ilmoitettu leikkauksista.

ten päiväkirjoista vuonna 1914.
d'accouchement publics en 1914.

Keinotekoista avustusta annettiin.
Accouchements artificiels.

Jalan alustaminen. Saisie du pied.	Keinotekoinen ennenaikainen synnytys. Accouchements artificiels avant terme.	Tamponatio uteri. Tamponatio vaginae.	Isänkan irrottaminen käsin. Decollement manuel du placenta.	Abortus provocatus.	Partus arte praematurus.	Sectio caesarea.	Episiotomia.	Basiotripsia.	Embryotomia.	Perforatio.	Craniotomia.	Cervix'in laajentamalla. Par la dilatation du col.	Accouchement forcé.	Pitien avulla. Par l'application du forceps.	Credé.	Käsitämsen kautta. Par la version.	Käsin vetämällä. Extraction manuelle.
1	1	23	1	5	10	10	1	2	2	1	9	6	1	114	45	50	93
2	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	3	1	1	93
3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	1	—	—
5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	6	—	—
6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	3	—	—
7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	—	—
10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
11	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31	5	13	3
13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	3	1
14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—
15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
21	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
22	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—
23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
24	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	—	—	—
25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—
26	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—
27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
29	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—
30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—
31	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
32	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—
33	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—
34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
4	13	75	9	7	31	12	19	4	9	8	27	10	1	320	68	93	93

Taulu IX.
Tableau IX.

Yhteenveto yleisten synnytyslaitos-
Résumé des registres des hôpitaux

	Paikkakunta. Lieu de l'établissement.	Laitoksen omistaja. Propriétaire de l'établissement.	Komplikaatioita Des complications														
			Esille pudonnut pieni osa. Chute d'une petite partie.	Esille pudonnut napavarsi. Chute du cordon.	Napavarsen solmuja ja kiertokummia. Nœuds et entortillemens du cordon.	Perätilä. Présentation du siège.	Jalkatila. Présentation du pied.	Oraali. Présentation du front.	Kasvoilla. Présentation de la face.	Poikittila. Présentation transversale.	Mola hydrotidosa.	Hydrämion.	Eosioosis osastun pelvis. Ahdas lantio. Bassin étroit.	Eclampsia.	Placenta praevia.		
1	Helsinki	Valtio.	10	20	75	42	—	—	21	—	7	—	—	—	—	18	2
2	Porvoo	Kättilö Alva Forsius	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Hankoo	Kättilö Jenny Segersven	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Loviisa	»Fru Franziska Riegers Stiftelse» niminen yhdistys	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—
5	Turku	Turun kaupunki	—	—	—	—	—	2	2	1	11	26	—	—	—	—	—
6	Pori	Valtio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7	Rauma	Kättilö Mathilda Kokki	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—
8	Uusikaupunki	Kättilö Aina Vestlin	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
9	Salo	Lääket. lisensiaatti P. A. Koskenhovi	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Noormarkku	Kauppaneuvoks. Eva Ahlström'in perust.	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
11	Hämeenlinna	Valtio.	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Tampere	Lääket. lisensiaatti K. A. Hoffström	1	7	12	—	3	—	5	1	—	—	—	—	—	2	78
13	Lahti	Lääket. lisensiaatti G. A. v. Zwegberg	1	4	4	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	1	2
14	Hyvinkää	Kättilö Elsa Helenius	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
15	Viipuri	Viipurin kaupunki	2	4	3	—	—	—	4	4	—	—	—	—	—	4	13
16	Sortavala	Lääket. lisensiaatti G. J. Winter	—	—	6	—	—	—	1	2	—	—	—	—	—	3	—
17	Käkisalmi	Käkisalmen kaupunki	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Kouvola	Lääket. lisensiaatti Esa Waalivirta	—	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	5	—
19	Lappeenranta	Kättilö Sigrid Kirsi	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
20	Hamina	Kättilö Anna Saastamoinen	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
21	Terijoki	Kättilö Anna Pelkonen	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
22	Kotka	Kotkan kaupunki	1	2	2	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	7	6
23	Mikkeli	Lääket. lisensiaatti Verner Timgren	1	1	4	—	1	—	3	—	—	—	—	—	—	5	5
24	Heinola	Kättilö Iida Ammeenmäki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	9
25	Savonlinna	Lääket. ja kirurg. tohtori A. J. Hällström	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	8
26	Kuopio	Lääket. lisensiaatti Eva Piispanen	5	3	3	—	1	—	2	3	—	—	—	—	—	1	2
27	Joensuu	Lääket. lisensiaatti A. Sandström	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
28	Nurmes	Valtio	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
29	Nikolainkaupunki ..	Nikolainkaupunki	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Jyväskylä	Lääket. lisensiaatti G. Pelander	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
31	Pietarsaari	Lääket. lisensiaatti Elisabeth Backman	—	—	6	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	4	4
32	Uusikarlepyy	Kaupungin lääkäri G. Ahlström	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
33	Oulu	Oulun kaupunki	1	1	3	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	3	4
34	Kajaani	Valtio	—	—	11	—	—	—	2	2	—	—	—	—	—	1	6
35	Tornio ¹⁾	Valtio	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Rovaniemi	Aikais. valtio, 1/8 kättilö Fanny Vartiainen	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1
37	Kemijärvi	Kättilö Mathilda Salminen ja Laura Forss	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Yhteensä			26	55	137	42	6	2	53	18	13	43	114	138	32	2	

¹⁾ Ei mitään ilmoitettu leikkauksista.

ten päiväkirjoista vuonna 1914. (Forts.).
d'accouchement publics en 1914. (Suit.).

merkitty. tions.		Äsken syntyneiden luku. Nombre des nou- veau-nés.	Synnyttäjistä uloskirjoitettiin. Nombre des parturientes sorties.	Äsken syntyneistä uloskirjoitettiin. Nombre des nou- veau-nés sortis.	Kohtutautien takia hoidetui- ta uloskirjoitettiin. Des femmes traitées à cause de différentes maladies de l'utérus sont sorties.
		Henkilä ole- vien. Vientis. Nombre des nais- sances en 1914.	Kuolleita Décédés. Synnytyksen kestäessä tai heti sen jälkeen. Au cours de l'accouchement ou immédiatement après. Ennen synnytyksiä. Avant l'accouchement.	Seuraavaan vuoteen jät- tämät. Restes jusqu'en 1915. Kuolleita. Décédés. Synnyttämättä. Non accouchées. Salpa. Malades. Toupu. Améliorées. Terveinä. Guéries.	Seuraavaan vuoteen jät- tämät. Restes jusqu'en 1915. Kuolleita. Décédés. Kollau. Malades. Terveinä. Guéries. Kollau. Décédés. Salpa. Malades. Terveinä. Guéries. Kollau. Décédés.
		2 672	26	2 726	2
		75	5	80	2
		128	2	128	3
		80	6	97	4
		778	15	800	5
		156	4	158	6
		108	5	120	7
		26	2	27	8
		91	1	96	9
		53	7	69	10
		54	1	55	11
		730	12	813	12
		164	6	186	13
		55	2	60	14
		434	20	476	15
		84	10	107	16
		76	4	71	17
		167	3	191	18
		49	2	50	19
		31	7	33	20
		75	7	82	21
		296	8	294	22
		166	4	167	23
		45	3	48	24
		132	1	149	25
		187	12	195	26
		144	5	152	27
		54	1	47	28
		189	9	195	29
		197	8	203	30
		185	6	183	31
		46	1	46	32
		133	6	137	33
		63	3	67	34
		51	4	53	35
		68	2	68	36
		45	2	47	37
71	8	29	5	1	29
12	3	6	8,087	222	190
8,476	23	47	224	39	138
7,964	—	527	411	85	8

Taulu X.
Tableau X.

Taulu osottava kaikkien vuonna 1914 mielisai-
Öfversigt öfver antalet vårdade å samtliga
Relevé des malades dans tous les établissem-

Hoitolaitos. Anstalt. Établissement.	Salasvuokkien luku. Antal sjukplatser. Nombre des lits.	Vuodelta 1913 jääneitä. Kvarliggande från år 1913. Malades restés depuis 1913.		
		M. H.	N. F.	Yht. Total.
Lapinlahden keskuslaitos — Lappviks centralanstalt.....	130	73	64	137
Niuvanniemen keskuslaitos. — Fagnäs centralanstalt.....	330	188	141	329
Pitkänien keskuslaitos — Pitkänieni centralanstalt.....	525	291	232	523
Seilin turvalaitos — Sjöhlö asyl.....	52	9	56	¹⁾ 65
Käkisalmen turvalaitos — Kexholms asyl.....	180	92	82	174
Vastaanottolaitos Turussa — Upptagningsanstalten i Åbo ..	47	24	22	46
Vastaanottolaitos Viipurissa — Upptagningsanstalten i Viborg	47	22	25	47
Vastaanottolaitos Mikkelissä — Upptagningsanstalten i S:t Michel.....	12	6	6	12
Vastaanottolaitos Mustasaarella — Upptagningsanstalten i Mustasaari.....	47	22	22	44
Vastaanottolaitos Oulussa — Upptagningsanstalten i Uleå- borg.....	20	10	10	20
Yhteensä — Summa	1,390	737	660	1,397

¹⁾ Näistä oli 9 miestä ja 5 naista perhehoidossa.

²⁾ ♦ ♦ 8 ♦ ♦ 5 ♦ ♦

raslaitoksissa hoidettujen potilaitten lukumäärä.
 anstalter för sinnessjukas behandling år 1914.
 ments pour hospitalisation d'aliénés en 1914.

Vuonna 1914 vastaan- otettuja. Intagna år 1914. <i>Malades entrés</i> <i>en 1914.</i>			Hoidettujen kokonais- luku vuonna 1914. Summa vårdade år 1914. <i>Total des malades</i> <i>en 1914.</i>			Vuonna 1914 uloskir- joitettuja. Utskrifna år 1914. <i>Malades sortis en 1914.</i>			Vuoteen 1915 jäänneitä. Kvarliggande till år 1915. <i>Malades restés jusqu'en</i> <i>1915.</i>		
M. H.	N. F.	Yht. Total.	M. H.	N. F.	Yht. Total.	M. H.	N. F.	Yht. Total.	M. H.	N. F.	Yht. Total.
28	15	43	101	79	180	30	18	48	71	61	132
57	40	97	245	181	426	54	39	93	191	142	333
54	32	86	345	264	609	75	43	118	270	221	491
—	2	2	9	58	67	1	3	4	8	55	^{a)} 63
4	6	10	96	88	184	5	6	11	91	82	173
43	41	84	67	63	130	46	39	85	21	24	45
71	63	134	93	88	181	71	63	134	22	25	47
12	10	22	18	16	34	12	11	23	6	5	11
46	47	93	68	69	137	49	47	96	19	22	41
13	13	26	23	23	46	13	16	29	10	7	17
328	269	597	1,065	929	1,994	356	285	641	709	644	1,353

Tableau XI.

Taulu osottava vuonna 1914 mielisairaslaitoksiin hoidet-
Öfversikt öfver sjukdomsformerna hvilka förekommit bland de
Relevé des psychoses observées chez les malades entrés dans

Hoitolaitos. Anstalt. Établissement.	Insania sim.																	
	Psychosis ex Intoxictio.			Melancholia.			Amentia.			Mania.			Paranoia.			Dementia.		
	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
Lapinlahden keskuslaitos — Lappviks centralanstalt :	2	—	2	—	—	—	—	—	—	9	4	13	—	—	—	5	8	13
Niuvanniemen keskuslaitos — Fagernäs centralan- stalt	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	12	22	7	5	12	29	20	49
Pitkäniemen keskuslaitos— Pitkäniemi centralanstalt	3	—	3	—	1	1	1	1	2	18	14	32	2	—	2	22	16	38
Sellin turvalaitos — Sjählö asyl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
Käkisalmen turvalaitos — Kexholms asyl	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	4	—	—	—	2	4	6
Vastaanottolaitos Turussa— Upptagningsanst. i Abo	1	—	1	2	3	5	—	—	—	19	20	39	—	—	—	14	9	23
Vastaanottolaitos Viipurissa — Upptagningsanstalten i Viborg	6	—	6	—	—	—	—	—	—	34	33	67	—	—	—	22	26	48
Vastaanottolaitos Mikke- lissä — Upptagningsan- stalten i S:t Michel	—	—	—	4	4	8	—	—	—	6	1	7	—	—	—	2	4	6
Vastaanottolaitos Musta- saaressa — Upptagnings- anstalten i Mustasaari ..	2	—	2	—	—	—	2	2	4	18	25	43	—	—	—	22	17	39
Vastaanottolaitos Oulussa — Upptagningsanstalten i Uleåborg	—	—	—	1	1	2	—	7	7	—	1	1	3	—	3	9	4	13
Yhteensä — Summa	14	—	14	7	9	16	3	10	13	116	112	228	12	5	17	127	110	237

1) Sitäpaitsi 1 mies joka ei ollut mielisairas.

2) » 2 miestä jotka eivät olleet mielisairaita.

3) » 5 » » » » »

taviksi vastaanotettujen potilaitten sairauden muodot.

år 1914 i anstalterna för sinnessjukas behandling intagna.

les établissements pour hospitalisation d'aliénés en 1914.

plex.			Encephalopathia laetica. Lues cerebri.			Dementia paralytica.			Insania epileptica.			Degeneratio psychopathica.			Insania hyster. et neurasthenic.			Debilitas. Idiotia. Imbecillitas.			Psychoses aliae.			Yhteensä. Summa.		
M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.	M.	N.	Yht.
3	—	3	1	—	1	1	—	1	1	—	1	2	1	3	1	—	1	1	2	3	1	—	1 ¹⁾	27	15	42
1	—	1	—	—	—	6	1	7	—	—	—	—	—	1	1	2	1	3	—	—	—	2 ²⁾	55	40	95	
1	—	1	1	—	1	5	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 ¹⁾	53	32	85	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	6	10	
—	—	—	—	—	—	1	—	1	1	—	1	1	—	1	4	6	10	—	—	3	3	—	43	41	84	
—	1	1	1	—	1	5	1	6	1	—	1	—	—	—	2	—	2	—	—	2	—	2	71	63	134	
—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	10	22	
—	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	1	1	—	1	1	—	1 ¹⁾	45	47	92
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	13	26	
5	2	7	3	—	3	18	3	21	3	—	3	3	1	4	5	10	15	3	4	7	4	3	7 ³⁾	323	269	592

Taulu XII.

Tableau XII.

Taulu osoittava kaikkiin mielisairaslaitoksiin vuonna 1914 vastaanotettujen hoidokkaitten lukumäärän ja ijän.

Öfersikt öfver de i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1914 intagna jämte uppgift å deras ålder.

Relevé des malades entrés en 1914 dans tous les établissements pour hospitalisation d'aliénés ainsi que l'âge de ces malades.

Tauti. — Sjukdom. Maladie.	Hoitoilaitos. — Anstalt. Etablissement.												Ikä vastaanotettaessa. Alder vid intagningen. Age en entrant.																				
	Lapinlahti. Lappviken.	Nluvanniemi. Fagernäs.	Pitkämäki.	Selli. Sjähliö.	Käkisalmi. Kexholm.	Turku. Åbo.	Viipuri. Viborg.	Mikkeli. St Michel.	Mustasaari.	Oulu. Uleåborg.	Vastaanotettujen kokonaisluku. Summa des malades. Total des malades.			Alle 21 v. Under 21 år. Au dessous de 21 ans.	21—30 v. 21—30 år. 21—30 ans.	31—40 v. 31—40 år. 31—40 ans.	41—50 v. 41—50 år. 41—50 ans.	Yli 50 v. Öfver 50 år. 50 ans et au- dessus.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.							
											M. H.	N. F.	Yht. Total														M. H.	N. F.	M. H.	N. F.			
Insania simplex	19	12	47	37	47	32	62	60	12	9	44	45	13	13	284	248	532	33	27	98	81	70	57	46	38	37	45						
Lues cerebri. Encephalopath. luetica	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	1						
Dementia paralytica	1	—	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	18	3	21	—	1	—	—	9	2	4	—	—	5						
Insania epileptica	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1						
Insania hyster. et neurasth.	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	10	15	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—						
Degeneratio psychopathica. Imbeci- litas. Idiotia. Debilitas	3	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	5	11	3	3	1	—	—	—	—	2	2	—						
Psychoses aliae	1	—	—	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	4	3	7	1	1	1	1	1	—	—	—	1	—						
Yhteensä — Summa — Total	27	15	55	40	53	92	2	4	6	43	41	71	63	12	1	10	45	47	13	13	323	269	592	37	32	105	88	82	63	54	41	45	45

¹⁾ 1 m. joka ei ollut mielisairas on jätetty tästä ja seuraavista tauluista pois.

²⁾ 2 m. jotka eivät olleet mielisairaat ovat jätetty tästä ja seuraavista tauluista pois.

Taulu XIII.

Tableau XIII.

Taulu osottava kaikkiin mielisairaslaitoksiin v. 1914 vastaanotettujen
hoidokkaiden kotipaikan.

Öfversigt öfver i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år
1914 intagnas hemort.

Relevé des lieux de domicile des malades entrés dans tous les établissements
pour hospitalisation d'aliénés en 1914.

Tauti. Sjukdom. Maladie.	Yhteensä. Summa. Total.			Kotipaikka. — Hemort. — Lieu de domicile.																									
				Lääni. — Län. — Gouvernement.																		Ulkoma. Utländ. Étranger.		Maalaiskunta. Landsort. Campagne.		Kaupunki. Stad. Ville.			
				Uudenmaan. Nylands.	Åbo.	Turun.	Tavastehus.	Hämeen.	Viborgs.	Vilpuri.	S:t Michels.	Mikkeli.	Kuopio.	Vaasa.	Uleåborgs.	Oulu.													
																	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.
Insania simplex	284	248	532	33	19	43	36	23	17	71	71	17	19	22	16	50	47	23	22	2	1	245	196	39	52				
Lues cerebri. Encephalop. luetica .	3	—	3	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	2	—	—	1	—			
Dementia paralytica	18	3	21	2	—	1	—	3	—	6	2	1	1	2	—	1	—	2	—	—	—	13	3	5	—	—			
Insania epileptica ..	3	—	3	1	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—			
Insania hysterica et neurasthenica	5	10	15	—	—	4	6	—	—	1	2	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	5	9	—	1	—			
Degeneratio psychopathica. Imbecillitas. Idiotia. Debitas	6	5	11	3	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	2	—	1	—	1	—	—	2	4	4	1	—			
Psychoses aliae	4	3	7	1	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	3	2	—	—			
Yhteensä — Summa	323	269	592	40	20	49	45	26	17	84	75	18	20	25	19	53	49	25	23	3	1	272	215	51	54	—			

Taulu XIV.

Tableau XIV.

Taulu osottava kaikista mielisairaslaitoksista vuonna 1914 uloskirjoitetut hoidokkaat.

Öfversigt öfver behandlingen af de från samtliga anstalter för sinnessjukas
behandling år 1914 utskrifna patienterna.

Relevé des résultats, du traitement des malades sortis en 1914 de tous les établissemens pour hospitalisation d'aliénés.

Tauti. Sjukdom. Maladie.	Terveet. Friska. Guéris.		Ampliorats. Förbättrade. Paremmaksi tulleet.		Non-ampliorats. Obotade. Parantumat- tomat.		Kuolleet. Döda. Décédés.		Yhteensä. Summa. Total.		Yhteensä. Summa. Total.
	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	M. H.	N. F.	
Insania simplex	91	79	84	82	102	90	29	16	307	267	573
Dementia paralytica	—	—	—	—	5	2	15	1	19	3	23
Lues cerebri	1	—	2	—	—	—	—	—	3	—	3
Psychosis postapoplect.	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—	2
Insania epileptica, hyster. et neu- rasth.	3	2	5	3	3	5	—	—	11	10	21
Degeneratio psychopath. Imbe- cillitas. Decilitas	—	—	3	—	6	2	—	—	9	2	11
Psychoses aliae	—	1	1	—	—	—	1	2	2	3	5
Ei mielisairas	3	—	—	—	—	—	—	—	3	—	3
Yhteensä — Summa — Total	98	82	95	85	118	99	45	19	356	285	641

Tableau XV.

Öfversigt öfver i samtliga anstalter för sinnessjukas behandling år 1914 tillfrisknade.

Relevé des malades guéris en 1914 dans tous les établissements pour hospitalisation d'aliénés.

1) Sitäpaitsi 3 m. jotka eivät olleet melisäraat.

1) Sitäpaitsi 3 m. jotka eivät olleet mielisäraat.

Taulu XVI.
Tableau XVI.

Taulu osottava maassa 31 päivänä Joulu-
Summarisk uppgift öfver sinnessjuka
Relevé total des aliénés dans tout

L ä n i. L ä n. Gouvernement.	Miellsairaitten lukumäärä. Antal sinnes- sjuka. <i>Nombre d'aliénés.</i>			Sivillisääty. — Civilstånd. — <i>Etat civil.</i>															
				Naineita. Giftn. <i>Mariés.</i>			Naimattomia. Ogiftn. <i>Célibataires.</i>			Leskiä. Enklingar och enkor. <i>Veufs et veuves.</i>		Franskilda. <i>Divorcés.</i>		Eronneita. Franskilda.		Ej uppgifvet. <i>Inconnu.</i>		Tumtematon. Tumtematon. <i>Ej uppgifvet.</i>	
M. H.	N. K.	F.	Yht. S.a. <i>Total.</i>	M. H.	N. K.	F.	Yht. S.a. <i>Total.</i>	M. H.	N. K.	F.	Yht. S.a. <i>Total.</i>	M. H.	N. K.	F.	Yht. S.a. <i>Total.</i>	M. H.	N. K.	F.	Yht. S.a. <i>Total.</i>
Uudenmaan — Nylands ..	350	318	668	53	55	108	288	235	523	8	26	34	1	2	3	—	—	—	—
Turun ja Porin — Åbo och Björneborgs	757	681	1,438	96	106	202	635	502	1,137	22	73	95	—	—	—	4	—	4	—
Hämeen — Tavastehus....	433	404	837	60	86	146	357	284	641	15	34	49	—	—	—	1	—	1	—
Viipurin — Viborgs	618	510	1,128	113	139	252	485	305	790	14	55	69	—	—	—	6	11	17	—
Mikkelin — S:t Michels ..	292	285	577	41	53	94	240	207	447	11	25	36	—	—	—	—	—	—	—
Kuopion — Kuopio	471	446	917	88	100	188	361	316	677	21	30	51	—	—	—	1	—	1	—
Vaasan — Vasa	904	844	1,748	160	129	289	685	617	1,302	59	97	156	—	1	1	—	—	—	—
Oulun — Uleåborgs	555	424	979	77	75	152	459	314	773	19	35	54	—	—	—	—	—	—	—
Yhteensä — Summa	4,380	3,912	8,292	688	743	1,431	3,510	2,780	6,290	169	375	544	1	3	4	12	11	23	—

kuuta 1914 löytyvät mielisairaajat.

i landet den 31 December 1914.

le pays au 31 Décembre 1914.

Sairastuneita — Inejuknade såsom <i>Aliénés</i>						Holdetaan — Vårdas inom — <i>Soignés dans des</i>													
Lapsena. Barn. <i>Depuis l'enfance.</i>			Vanhempana. Äldre. <i>Depuis l'âge adulte.</i>			Yleisessä mieli- sairaalaitoksissa. Allmänna sinnes- sjukhus. <i>Asiles publics d'aliénés.</i>			Yksityisessä mieli- sairaalaitoksissa. Enskilda sinnes- sjukhus. <i>Asiles privés d'aliénés.</i>			Vaikeustaloissa. Fattiggård. <i>Asiles d'indigents.</i>			Yksityisessä kodissa. Enskilda hem <i>Maisons privées.</i>				
M. H.	N. K.	Yht. Ss. Total.	M. H.	N. K.	Yht. Ss. Total.	M. H.	N. K.	Yht. Ss. Total.	M. H.	N. K.	Yht. Ss. Total.	M. H.	N. K.	Yht. Ss. Total.	M. H.	N. K.	Yht. Ss. Total.		
83	85	168	267	233	500	106	101	207	—	1	1	78	77	155	166	139	305		
251	210	461	506	471	977	113	107	220	23	20	43	204	130	334	417	424	841		
107	87	194	326	317	643	72	73	145	3	1	4	119	102	221	239	228	467		
157	106	263	461	404	865	96	91	187	42	60	102	123	106	229	357	253	610		
61	78	139	231	207	438	42	57	99	1	—	1	80	75	155	168	153	322		
127	113	240	344	333	677	64	62	126	7	3	10	172	177	349	228	204	432		
176	187	363	728	657	1,385	129	80	209	2	4	6	167	185	352	606	575	1,181		
127	129	256	428	295	723	87	73	160	1	—	1	78	58	136	389	293	682		
1,089	995	2,084	3,291	2,917	6,208	709	644	1,353	79	89	168	1,021	910	1,931	2,571	2,269	4,840		

Taulu XVII.

Tableau XVII.

Lepra 1914.

Lèpre en 1914.

Kotipaikka, (lääni, kaupunki ja pitäjät). Hemort, (län, stad och socken). <i>Provenance des malades (Gouvernement, ville, paroisse).</i>	Uusia tapauksia vuoden kuluessa. Tilkomna nya fall. <i>Nouveaux cas de lèpre relevés dans le courant de l'année.</i>		Kuolleita. Aflidna. <i>Décédés.</i>						Vuoden lopussa kaik- kialla. Vid Årets slut befindtliga. <i>Existants à la fin de l'année.</i>			
			i hemmen. <i>à la maison.</i>		kodelissa. <i>Orivedellä. à Orivesi. à Orivesi.</i>		i hemmen. <i>à la maison.</i>		kodelissa. <i>à Orivesi.</i>		Orivedellä. <i>à Orivesi.</i>	
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
Uudenmaan lääni: Helsinki	1	—	—	—	—	—	1	4	2	3		
Porvoon maaseur.	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Loviisa	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Tammisaaren maaseur.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
Tuusula	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
Mäntsälä	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Tenhola	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Turun lääni: Turku	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Pori	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Rauma	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Uudenkaupungin maaseur. .	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Maaria	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Rymättylä	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Huittinen	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1	—	—
Vampula	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Oripää	—	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—
Punkalaidun	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Tyrvää	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	—
Kiikka	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Hämeenkyrö	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Kankaanpää	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
Honkajoki	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—
Karvia	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Merikarvia	1	3	—	—	—	—	2	4	—	—	—	—
Honkilahti	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Suodenniemi	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Hämeen lääni: Tampere	—	—	—	—	2	1	2	—	1	1	—	—
Hämeenlinnan maaseur. .	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Tammela	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Janakkala	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
Hausjärvi	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—

Kotipaikka, (lääni, kaupunki ja pittäjä). Hemort, (län, stad och socken). <i>Provenance des malades (Gouvernement, ville, paroisse).</i>	Uusia tapauksia vuoden Tilkkomina nya fall. <i>Nouveaux cas de lèpre relatés dans le courant de l'année.</i>		Kuolleita. Aflidna. <i>Décédés.</i>				Vuoden lopussa kaik- kialla. Vid årets slut befindliga. <i>Existants à la fin de l'année.</i>			
			à la maison. i hemmen. kodeissa. Orivedellä. à Orivesl. d Orivesi.				i hemmen. d la maison. kodeissa. d Orivesi.			
	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.	M.	Kv.
Hämeen lääni: Sääksmäki	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Kärkölä	—	—	—	—	—	—	—	1	1	5
Hollola	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Hauho	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Koski	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Asikkala	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Sahalahti	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Renko	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Viipurin lääni: Kymi	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Kuopion lääni: Kuopio	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Vaasan lääni: Vöyri	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Pihtipudas	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Oulun lääni: Raabe	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Kuusamo	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Liminka	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
Yhteensä	5	10	1	—	7	3	17	23	16	20
	15		11				76			

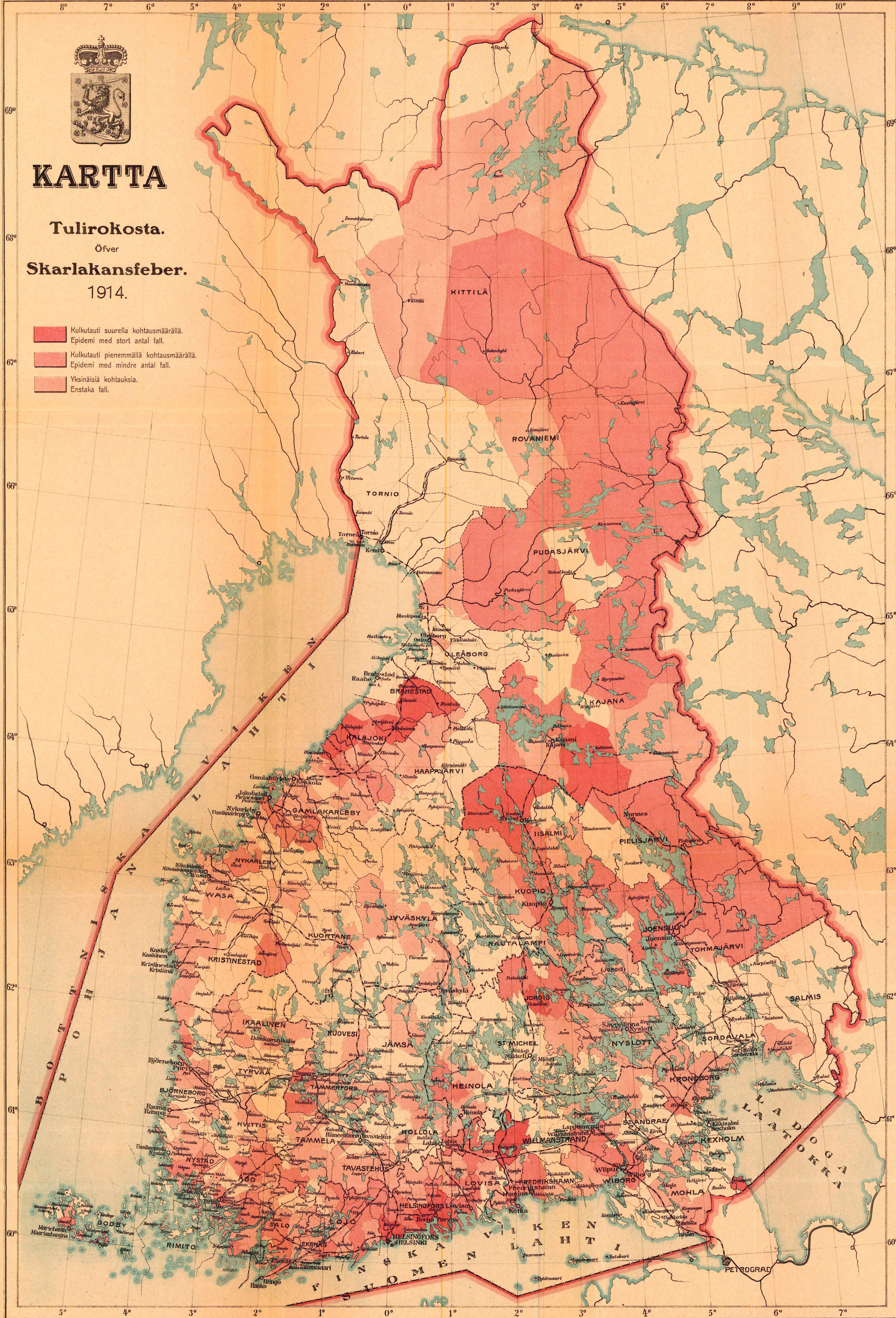

KARTTA

Tulirokosta.
Öfver
Skarlakansfeber.
1914.

- Kulkutauti suurella kohtausmäärällä.
Epidemi med stort antal fall.
- Kulkutauti pienemmällä kohtausmäärällä.
Epidemi med mindre antal fall.
- Yksinäisiä kohtauksia.
Enstaka fall.

KARTTA

Kurkkumädästä

ja

kuristustaudista.

Öfver

Halsröta och strypsjuka.

1914.

- Kulkutauti suurella kohtausmäärällä.
Epidemi med stort antal fall.
- Kulkutauti pienemmällä kohtausmäärällä.
Epidemi med mindre antal fall.
- Yksinäisiä kohtauksia.
Enstaka fall.

